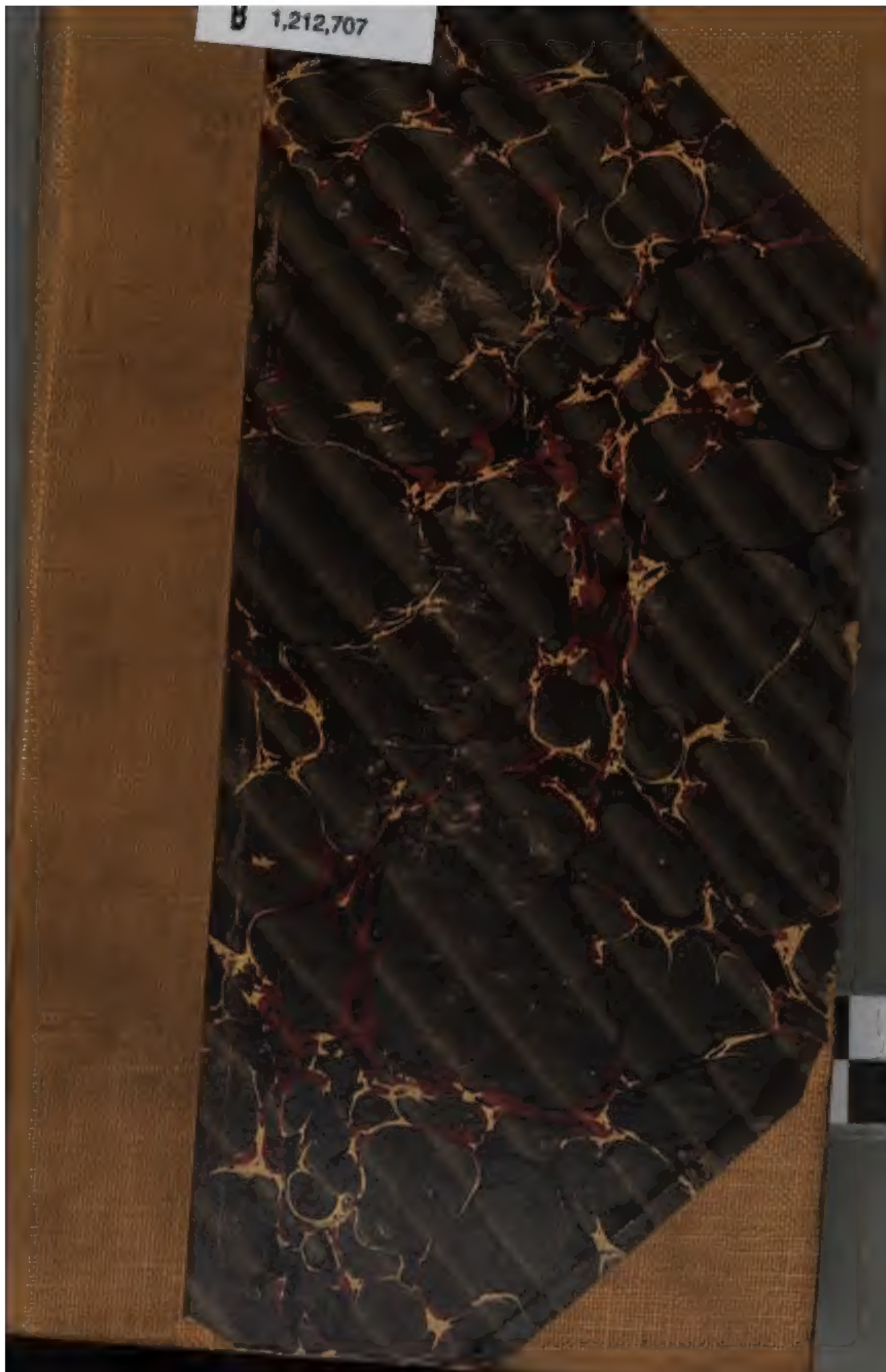
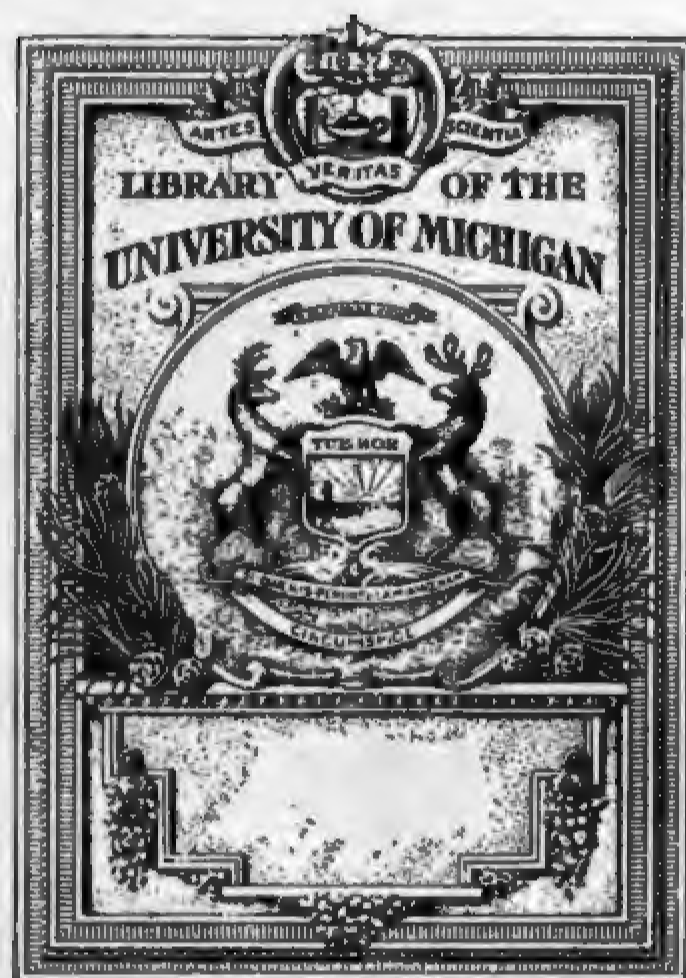
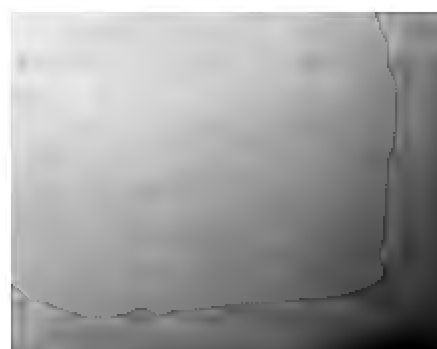

B 1,212,707

ARTES
VERITAS
SCIENTIA
LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF MICHIGAN
TUEBOR
CIRCUMSPICE

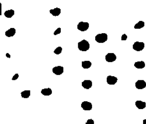

NOTULEN

VAN DE

ALGEMEENE EN BESTUURS-VERGADERINGEN

VAN HET

BATAVIAASCH GENOOTSCHAP

VAN

KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN.

DEEL XXXV. — 1897.

BATAVIA,
ALBRECHT & Co.
1898.

INHOUD.

BLADZ.

Bestuursvergadering van Dinsdag 12 Januari 1897.

Tegenwoordig de Heeren G. A. SCHERER, Voorzitter, Mr. J. A. VAN DER CHIJS, Dr. J. L. A. BRANDES, Dr. C. SNOUCK HURGRONJE, P. J. F. LOUW, A. G. VORDERMAN, H. D. H. BOSBOOM, H. P. J. VAN DEN BERG, H. M. LA CHAPELLE, Mr. J. H. ABENDANON en B. HOETINK, Secretaris.

I. Nadat de notulen der vorige vergadering zijn goedgekeurd, worden de volgende stukken ter tafel gebracht:

a. Een extract uit het Register der besluiten van den Gouverneur-Generaal dd. 7 December a° p°, N°. 4, waarbij is bepaald dat de van het eiland Lombok afkomstige voorwerpen, vermeld in den aangehechten staat, welke bij artikel 1 van het besluit van 9 Augustus 1895, N°. 10, aan het Genootschap ter bewaring zijn afgestaan, door de Regeering worden teruggenomen enz;

b. Eene missive van den Directeur van O. E. en N., dd. 12 December a° p°, N°. 13187, waarbij, naar aanleiding van de zooeven aangehaalde Regeeringsbeschikking, de Directie wordt uitgenoodigd de door de Regeering teruggevorderde Lombok-preciosa op den 21en December a° p° over te geven aan den Heer G. P. H. H. GONGGRIJP, tijdelijk lid der Algemeene Rekenkamer, ten overstaan van eene nader door hem, Directeur, te benoemen commissie.

De Secretaris bericht, dat de bedoelde preciosa door hem zijn overgebracht naar het daarvoor door den Directeur van O. E. en N. aangewezen lokaal en zijn afgegeven aan den Heer GONGGRIJP vd, die voor de ontvangst heeft geteekend.

c. Van den Vice-Admiraal, Commandant der Zeemacht en Chef van het Departement der Marine in N. I., dd. 8 December a° p°, N°. 13160, waarbij de vraag wordt gedaan of ten behoeve van het ethnologisch museum prijs wordt gesteld op zes miniatuur lichtétablissementen.

Wordt besloten voor dit aanbod te bedanken.

d. Een renvooi van den Directeur van O. E. en N. dd. 2 December j. l., N°. 30161, ten geleide van een gouden voorwerp dat misschien vroeger als armband heeft gediend en op de begraafplaats Plagaran, desa Tandjoengsari, district Pemalang, residentie Tegal, in den grond is gevonden.

Aangezien dit voorwerp geene oudheidkundige waarde blijkt te bezitten, wordt besloten tot terugzending.

e. Van denzelfden van 10 December j. l. N°. 30755, ten geleide van een zestal kleine gouden voorwerpen, in den grond gevonden in de desa Selopanggoeng, district Modjoroto, regentschap Kediri.

In handen van den Conservator der oudheidkundige afdeeling.

f. Van denzelfden, dd. 18 December j. l., N°. 31516, houdende de vraag of door de Directie prijs wordt gesteld op een gouden ring, in den grond gevonden in de desa Tjidjambe, district Tjibeureum, afdeeling Soemedang, residentie Preanger-Regentschappen.

Uit de overgelegde teekening blijkt dat deze ring geene oudheidkundige waarde heeft en derhalve niet voor aankoop in aanmerking komt.

g. Van denzelfden, dd. 17 December j. l., N°. 13315, ten geleide van eene kist, inhoudende twee graantempeltjes, ontvangen van den Ass. Resident van Modjokerto (Not. 1896, pag. 113. g.).

Wordt besloten deze voorwerpen te plaatsen in de oudheidkundige afdeeling en aan den gever, den Heer PIGEAUD, 's Genootschaps dank te betuigen.

h. Van denzelfden, dd. 29 December j. l., N°. 32031, ten geleide van een kist, inhoudende het door den w[d]. Controleur van Goeboeg, op uitnoodiging der Directie, toegezonden Doergabeeld (Not. 1896, pag. 113. h.).

i. Van den w[d]. Controleur van Goeboeg, dd. 10 December j. l. N°. 997/68, waarbij bovenbedoeld beeld wordt aangeboden onder mededeeling dat de kosten vān verzending *f* 4. hebben bedragen.

Wordt besloten het beeld te plaatsen in de oudheidkundige afdeeling, en de verzendingskosten te restitueeren.

j. Van den Directeur van O. E. N., dd. 2 dezer, N°. 32390, waarbij de vraag wordt gedaan of door de Directie prijs wordt gesteld op een gouden ring, in den grond gevonden in de desa Sitoeradja, district Soemedang, residentie Preanger-Regentschappen.

Wordt besloten opzending van den ring te verzoeken.

k. Van de Directie de l'Institut des Langues Orientales du Ministère des Affaires Etrangères de St. Petersbourg, dd. 30 October a° p°., N°. 12, waarbij de ontvangst wordt erkend van een exemplaar van den 4[en] druk van 's Genootschaps numismatischen catalogus (Not. 1896, pag. 78. 3°) en kennis wordt gegeven dat van de verschillende numismatische catalogi van voornoemd Institut, een exemplaar aan het Genootschap is toegezonden.

De Bibliothecaris bericht dat bedoelde boekwerken zijn ontvangen en in de bibliotheek zijn geplaatst.

l. Van de Académie d'Archéologie de Belgique, dd.

14 November aº pº, waarbij kennis wordt gegeven dat haar is vergund zich te noemen: „Académie Royale d'Archéologie de Belgique".

Informatie.

m. Van den Resident van Menado, dd. 11 December j. l, Nº. 3899, houdende aanbieding van eene woordenlijst van de Bantiksche taal, vervaardigd door den kontroleur H. F. HESSELAAR.

Zal voorloopig in de verzameling handschriften worden opgenomen.

n. Van den Heer J. C. VAN EERDE, kontroleur B. B. te Singaradja (Bali) dd. 27 November j. l., waarbij op nieuw wordt aangeboden eene verhandeling over Minangkabausche poëzie waarin, overeenkomstig de aanwijzigingen der Directie, eenige verbeteringen door hem zijn aangebracht (Not. 1896, pag. 104. 2º.).

In handen der redactie van het Tijdschrift.

o. Van den Heer H. E. STEINMETZ, laatstelijk Assistent-Resident van Bondowoso thans m. v. in Nederland, dd. 17 November j. l., daarbij op nieuw ter publicatie aanbiedende eene „Opgave van voor archéologie merkwaardige plaatsen en voorwerpen in de afdeeling Bondowoso (residentie Besoeki)" welke verhandeling, in overleg met 's Genootschaps eerelid, den Heer W. P. GROENEVELDT, door hem is gewijzigd en bekort, overeenkomstig de destijds door de Directie gegeven aanwijzigingen (Not. 1895, pag. 3, 54, 71 en 92).

Gesteld in handen van den Conservator der oudheidkundige afdeeling, ten einde de gewijzigde verhandeling en het schrijven van den Heer STEINMETZ dd. 5 December 1894 voor de pers gereed te maken, waarna een en ander in het Tijdschrift zal worden geplaatst.

p. Van 's Genootschaps lid, Mr. L. SERRURIER, dd. 10

dezer, waarbij het verzoek wordt gedaan om den Directeur van de ethnologische afdeeling doorloopend te machtigen tot het afstaan in bruikleen van voorwerpen, welke kunnen dienen tot toelichting bij het onderwijs in de land- en volkenkunde van N. I. aan de afdeeling B. van het Gymnasium Willem III te Batavia.

Cfm.

q. Van 's Genootschaps lid, G. Th. Stibbe, dd. 21 December j. l. van den volgenden inhoud:

„Hierbij wordt u ten behoeve van de ethnologische verzameling van het Genootschap aangeboden een volledig stel rengkong, benevens eene photografie ter verduidelijking van het gebruik der voorwerpen.

Het stel bestaat uit:

a. twee lange holle bamboes waaraan de padi wordt gedragen (rengkong);

b. vier stokken met touwen, waaraan de padi hangt (toendoek);

c. drie pans fluiten (hatong);

d. één bamboefluit met drie tonen (bangsing);

e. één orgelpijp zonder klep, waarop geblazen wordt (goöng);

f. twee hoofdversierselen te dragen door hen die de rengkongs dragen (balakoelak).

Voor zooverre mij bekend is, komt de rengkong alleen in de Preanger voor, voornamelijk in de afdeeling Tjiandjoer. Treft men ze in Krawang, Cheribon of elders aan, dan kan men er zeker van zijn, dat het lieden zijn uit de Preanger, die een kunstreis maken. Elders dan in Tjiandjoer trof ik geen lieden aan die speciaal hun beroep van het rengkong bespelen maakten.

Wat de oorsprong of de beteekenis van dit instrument is kan ik niet ontdekken; wel werd verteld, dat vóór de Preanger regeling, de padi, die door een dessa werd op-

gebracht als zakat of patjĕq, naar de kotta (dajeuh) werd gebracht, voorafgegaan door een paar rengkongs; toen werden echter nog niet de fluiten of goöng gebruikt.

Bij het bespelen gaan de rengkongs, waarvan één de dalang is, tegenover elkaar staan, als op de photografie is aangegeven. Met zeer primitieve tandakpassen bewegen zij zich langzaam vóór en achteruit, steeds de rengkongs heen en weer bewegende zoodat zij het geluid van een orgel geven. De dalang zingt een zeer eenvoudig wijsje (lagoe), dat door de tweede rengkong en de fluiten wordt geaccompagneerd; de goöng dient, evenals het gelijknamige instrument bij de gamelan, alleen om de rusten aan te geven. Of er een speciale poëzie voor rengkong bestaat mocht ik niet ontdekken; het schijnen gebruikelijke sindirans te zijn, meest met betrekking tot den padioogst of Nji Sri.

Men hoort de rengkongs bijna alleen tijdens en na den padioogst".

Wordt besloten deze voorwerpen te plaatsen in de ethnologische afdeeling en aan den gever, die reeds meermalen blijk heeft gegeven van zijne belangstelling in 's Genootschaps ethnographische verzameling, den hartelijken dank der Directie aan te bieden voor zijn belangrijk geschenk.

r. Van 's Genootschap lid J. Knebel, dd. 21 December j. l., ten geleide van den volledigen Javaanschen tekst met vertaling, van de Babab Pasir (Not. 1896 pag. 104 en 121).

In handen van den Redacteur der Verhandelingen.

s. Van den Heer Dr. J. H. F. Kohlbrugge dd. 3 dezer, ten geleide van eenige Chineesche munten, waarvan eene groote hoeveelheid is aangetroffen op het koffieland Soember-Boeloes aan de zuidelijke hellingen van het Ajang- of Argospoero-gebergte, met aanbod om de geheele collectie op te zenden.

De Heer Hoetink deelt mede dat deze collectie voor het

Genootschap vermoedelijk weinig of geene waarde zal hebben daar de toegezonden exemplaren behooren tot soorten welke herhaaldelijk op Java in den grond zijn gevonden en in overgroote hoeveelheid in het bezit van het Genootschap zijn.

Mitsdien wordt besloten mede te deelen dat alleen prijs zal worden gesteld op de toezending van die munten, welke in grootte van de gewone soorten afwijken dan wel ook een opschrift dragen op de keerzijde.

t. Van de Redactie van het Woordenboek der Nederlandsche taal, dd. 26 en 28 November j. l., waarbij in voldoening aan een verzoek der Directie (Not. 1896 pag. 93. V, 2°) wordt medegedeeld, dat zij voor het gewraakte woord „abklatsch" geene andere uitdrukking weet aan de hand te doen dan: „afdruk in papier" of „afslag."

Informatie.

u. Van den Heer B. Kersjes, Ingenieur B. O. W. te Magelang, dd. 6 dezer, waarbij, onder mededeeling, dat door hem vijf teekeningen van den Mendoet tempel aan den Directeur der B. O. W. zijn ingediend, de terugzending wordt aangekondigd van het te zijner beschikking gestelde exemplaar van het werk van den Heer Yzerman (Not. 1896 pag. 86. f.).

Wordt besloten den Heer Kersjes te verzoeken bedoeld boekwerk van de Directie te willen aannemen als een souvenir aan den door hem in het belang der wetenschap verrichten arbeid.

v. Van s' Genootschaps lid, den Heer C. van der Gon Netscher, dd. 2 dezer, houdende verzoek om de Handelingen der Staten Generaal, zitting jaar 1894/95, voor eenigen tijd in leen te mogen ontvangen, hetgeen de Bibliothecaris, op grond van artikel 11 van het Reglement van Orde, heeft geweigerd.

Wordt besloten dit verzoek toe te staan.

II. De Voorzitter:

1°. stelt de Vergadering in de gelegenheid de hoogerbedoelde, onder toezicht van den Ingenieur KERSJES vervaardigde bouwkundige teekeningen van den Mendoet tempel te bezichtigen, waarvan met zeer groote belangstelling wordt kennis genomen.

2°. deelt mede dat uit rondlezing is terugontvangen de verhandeling van den Heer J. P. J. BARTH: „Verslag eener reis door de landschappen aan de Boven Pinoeh, met daarbij behoorende nota en verdere bijlagen."

In handen der redactie van het Tijdschrift.

III. De Heer VAN DER CHYS:

1°. bericht de ontvangst der navolgende geschenken:

1°. van het lid Lim Liang Boe:
Spanje, pistole, 1794. — g.
Azorische eilanden, vintem, 1795. — k.

2°. van den heer P. A. de NIJS BIK:
Ducaton, Utrecht, 1755. — z.
Duitsch keizerrijk, 2 Mark, 1876. — z.
50 Pfennig, 1875. — z.
Hamburg, 2 Mark, 1876. — z.
Engeland, penny, 1847. — k.
Circurs, 1/76 ropy, 1797. — k.
Arkat, 2 anna's, 1172. — z.

3°. van het lid J. M. H. van OOSTERZEE:
1/2 stuiver (bonk), 1809 (?). — k.

2°. doet de navolgende voorstellen:

1°. Op het erf van de residentie-woning te Serang bevindt zich een steen met inscriptie, welke inscriptie niemand

in loco bij machte is te lezen. De steen staat in grooten reuk van heiligheid en is daarom met boreh besmeerd.

Ik geef in overweging den Resident van Bantam te verzoeken een abklatsch van de inscriptie te doen maken en aan het Genootschap te zenden, voor het geval de steen zelf niet opgezonden kan worden.

Cfm.

2°. In den Catalogus of the coins of the Indian Museum, Calcutta, part II, bladz. 230, komen onder de nummers 956 en 957 twee exemplaren voor van een medaille, vervaardigd op de inname van Meester Cornelis op den 26sten Augustus 1811.

Die medaille, welke mij vroeger onbekend was, is niet in 's Genootschaps verzameling aanwezig.

Ik geef in overweging de Trustees van bovengenoemd museum te verzoeken, voor het geval één der beide exemplaren niet op eenige wijze kan worden afgestaan, aan het Genootschap te bezorgen een afdruk (liefst een galvanoplastischen) van meerbedoelde medaille.

Cfm.

3o. Uit bovengenoemden catalogus blijkt, dat ook een gedrukte catalogus bestaat van de numismatische verzameling in het museum te Lucknow.

Ik geef in overweging, onder toezending van een exemplaar van 's Genootschap catalogus, de Trustees van het museum te Lucknow te verzoeken om toezending van een exemplaar van hunnen numismatischen catalogus.

Cfm.

4°. Te bepalen dat op den omslag van elke aflevering

van het Tijdschrift en van de Notulen zal worden gedrukt eene uitnoodiging aan de leden om bij verandering van adres daarvan kennis te geven aan den Secretaris.

Cfm.

3°. legt over:

a. de concept-begrooting voor 1897, welke, na beraadslaging, voorloopig wordt gearresteerd, terwijl wordt besloten om aan eene commissie uit de Directie op te dragen na te gaan of 's Genootschaps geldmiddelen toelaten om de contributie voor alle gewone leden te bepalen op *f* 20 's jaars, welke verlaging, naar het oordeel van verscheidene leden der Directie, hoogst wenschelijk is.

De Voorzitter wijst de bestuursleden VAN DER CHIJS, VAN DEN BERG, en LA CHAPELLE aan om zich tot het houden van dit onderzoek in commissie te stellen.

b. de rekening en verantwoording over 1896 met de daarbij behoorende bescheiden, benevens een overzicht.

De Heeren VAN DEN BERG EN LA CHAPELLE worden, overeenkomstig art. 13 al. 8 van het Reglement van Orde, uitgenoodigd in de eerstvolgende vergadering verslag uit te brengen over het financiëel beheer.

IV. De Heer LA CHAPELLE biedt ten geschenke aan:

1°. locaalmunt, 5 cts, van de voormalige tabaksonderneming Dolok in de afdeeling Batoe Bahra der residentie Oostkust van Sumatra.

2°. een Inlandsche houten tabaksdoos met deksel, bestemd om onder den arm te worden gedragen, aan welks binnenzijde een Arabisch lofdicht aanwezig is op de tabak „die alle zorgen verdrijft uit onze borst".

Zullen in de betrekkelijke verzamelingen worden geplaatst.

V. De Heer BRANDES biedt aan:

1°. namens het lid, den Heer O. L. HELFRICH, een afschrift van een Bataksch handschrift met transcriptie, onder mededeeling dat door den gever bovendien aan het Genootschap is verzonden eene kist inhoudende eenige dergelijke handschriften, welke blijkt nog niet ontvangen te zijn

Zal in de verzameling handschriften worden opgenomen.

2°. namens het buitengewoon lid Dr. N. ADRIANI, voor het Tijdschrift eene verhandeling: „Over het Tusschenzetsel in het Baree en eenige verwante talen".

Op grond van het praeadvies van DR. BRANDES, wordt besloten tot opneming in het Tijdschrift.

VI. De Heer SNOUCK HURGRONJE biedt, namens het buitengewoon lid SAJJID OETHMAN BIN ABDALLAH BIN AKIL BIN JAHJA ALAWI, ten geschenke aan:

drie bladzijden, welke moeten worden gevoegd in zijn vroeger verschenen werk: „Taftîh al-moeqlatain".

In handen van den Bibliothecaris.

VII. De Heer ABENDANON doet een voorstel tot ruiling van edita met het Institut Colonial International.

Cfm.

VIII. Ter voldoening aan art. 10 van het Reglement van orde, worden door den Voorzitter in commissie gesteld tot opneming:

1°. van de bibliotheek en de handschriften, de Heeren VAN DER CHIJS en SNOUCK HURGRONJE;

2°. van de overige verzamelingen, de Heeren BOSBOOM en ABENDANON.

IX. Wordt benoemd tot gewoon lid, de Heer H. J. GRIJZEN, controleur B. B. te Koepang (Timor).

Op de ledenlijst wordt weder geplaatst, de Heer J. van Zon, idem te Mampawa (Wester-afdeeling van Borneo)

Op verzoek worden van de ledenlijst afgevoerd, de Heeren Mr. A. Stibbe Lzn, B. M. H. Heuveldop, G. Mundt, J. Jonker, M. de Bakounine en O. L. Helfrich.

Niets meer te verhandelen zijnde, wordt de vergadering gesloten.

De Voorzitter,
G. A. SCHERER.

De Secretaris,
B. HOETINK.

Bestuursvergadering van Dinsdag 2 Februari 1897.

Tegenwoordig de Heeren G. A. SCHERER, Voorzitter, Mr. J. A. VAN DER CHIJS, DR. J. L. A. BRANDES, DR C. SNOUCK HURGRONJE, P. J. F. LOUW, H. D. H. BOSBOOM, H. P. J. VAN DEN BERG, H. M. LA CHAPELLE, Mr. J. H. ABENDANON en B. HOETINK, Secretaris.

Ingevolge eene uitnoodiging der Directie, wordt de vergadering mede bijgewoond door 's Genootschap correspondeerend lid PROF. DR. A. BASTIAN.

I. De Voorzitter heet den Heer BASTIAN welkom en verklaart dat de Directie het zich tot eene eer rekent een coryphee op het gebied der ethnographische wetenschap in haar midden te zien.

In zijn antwoord herinnert de Heer BASTIAN er aan dat hij thans voor de derde maal Nederlandsch-Indië bezoekt, terwijl hij verzekert dat telkens zijn verblijf te Batavia de aangenaamste herinneringen bij hem achter laat, vooral omdat de schatten van 's Genootschaps verzamelingen op de meest onbekrompen wijze, ten behoeve zijner studiën, te zijner beschikking worden gesteld.

II. Nadat de notulen der vorige vergadering zijn goedgekeurd, worden de volgende stukken ter tafel gebracht:

a. Een renvooi van den Directeur van O. E. en N., dd. 6 Januari j. l., N°. 1474, ten geleide van veertien gouden ringen, gevonden in een djatibosch bij de desa Taloenpring, district Mantoep, afdeeling Lamongan, residentie Soerabaja.

Wordt besloten één dezer ringen tegen de getaxeerde

waarde over te nemen en in overweging te geven om de overige ter beschikking van de vinders te stellen.

b. Van denzelfden, dd. 21 Januari, N°. 1693, ten geleide van acht gouden voorwerpen, in den grond gevonden in de desa Koerahan, district Godejan, regentschap Sleeman, residentie Djokjakarta.

Wordt besloten twee ringen over te nemen tegen de waarde welke daaraan door 's Genootschaps taxateur zal worden toegekend en in overweging te geven de overige ter beschikking van den vinder te laten.

c. Eene missive van denzelfden dd. 23 Januari N°. 851, luidende:

„Naar aanleiding van uwe tot de Regeering gerichte missive van 18 Juni 1896 N°. 176 stelt de Minister van Koloniën, na te hebben opgemerkt dat indien de echte steenen der thans naar Nederland opgezonden, van Lombok afkomstige preciosa door valsche worden vervangen, de bezoekers van een museum zulks er uiterlijk zeker niet aan zullen kunnen waarnemen, de vraag of uwe Directie inderdaad bedoelde voorwerpen niet wenscht terug te bekomen wanneer tot zoodanige vervanging wordt overgegaan.

In voldoening aan eene opdracht der Regeering heb ik de eer Uwer Directie te verzoeken, mij te willen mededeelen welk antwoord zal zijn te geven op bovenbedoelde vraag, welke door den Minister is gedaan met het oog op de door Zijne Excellentie te nemen beslissing nopens de verdere bestemming der naar Nederland opgezonden voorwerpen."

Na beraadslaging, wordt besloten aan den Directeur vd. te schrijven als volgt:

Batavia den 12en Februari 1897.

In antwoord op Uwe missive van den 23en Januari j. l. No. 851, heeft de Directie van het Bat. Gen. v. K. & W.

de eer het navolgende beleefdelijk onder Uwe aandacht te brengen.

De Directie heeft met ingenomenheid ontwaard dat de Minister van Koloniën zich niet ongeneigd heeft betoond om de van Lombok afkomstige preciosa, welke oorspronkelijk aan het Genootschap, ter bewaring in het Museum, waren afgestaan, op nieuw aan de hoede van de Directie toe te vertrouwen, wanneer die voorwerpen vooraf zijn ontdaan van de echte steenen waarmede zij zijn versierd. Immers wordt hierdoor aan de Directie het uitzicht geopend dat Zijne Excellentie geen bezwaar zal hebben tegen de terugzending van die Lombok voorwerpen welke uitsluitend metaalwaarde bezitten, dan wel bezet zijn met echte steenen van zoo geringe marktwaarde dat de vervanging door valsche geen noemenswaard voordeel zou opleveren.

Zal bij terugkeer van laatstbedoelde voorwerpen in 's Genootschaps Museum, de teleurstelling welke der Directie is bereid door den last tot opzending der Lombok preciosa, voor een deel althans worden weggenomen, het ligt voor de hand dat de Directie er hoogen prijs op zal stellen indien de vrijgevigheid van den Minister zich ook zal uitstrekken tot de meer kostbare voorwerpen en deze, ongeschonden, weer in het Museum zullen kunnen worden ten toon gesteld.

Blijft echter Zijne Excellentie volharden bij het voornemen om de echte steenen waarmede deze voorwerpen zijn bezet door valsche te doen vervangen, dan zal de Directie zich het blijvend gemis dezer voorwerpen, hoe ongaarne ook, moeten getroosten.

De Directie toch blijft de meening toegedaan dat bedoelde preciosa alleen dan wederom in het Museum kunnen worden opgenomen indien zij hunnen oorspronkelijken staat behouden.

Immers bezitten de van Lombok afkomstige voorwerpen, naast de intrinsieke, niet alleen eene ethnographische maar ook eene historische waarde, welke laatste verloren gaat

wanneer zij niet bewaard blijven in denzelfden staat waarin zij door de expeditionaire troepen zijn gevonden.

De meening dat, van het standpunt van het Genootschap, alleen rekening moet worden gehouden met de ethnographische waarde en dat zoolang aan deze geen afbreuk wordt gedaan eene plaatsing der voorwerpen in 's Genootschaps Museum reden van bestaan heeft, heeft bij de Directie geen bijval gevonden.

Worden opzettelijk vervalschte voorwerpen in 's Genootschaps verzamelingen opgenomen dan zal het Museum ongetwijfeld dalen in de schatting zoowel van de mannen der wetenschap als van het publiek, welks belangstelling door het Genootschap kwalijk kan worden ontbeerd.

Is dit, naar het oordeel der Directie, reeds een voldoende grond om op de geschonden kostbaarheden geen prijs te stellen, er is nog een reden welke de Directie zou weerhouden de preciosa nadat die aan de voorgenomen manipulatie zijn onderworpen, in het Museum ter bezichtiging te stellen.

In den laatsten tijd werd het Museum geregeld bezocht door tal van mindere militairen, zoowel Europeesche als Inlandsche, voor wie de ten toon gestelde Lombok schatten eene groote aantrekkingskracht hadden, niet alleen door hare kostbaarheid maar blijkbaar vooral door hare herkomst.

Worden nu de echte steenen door valsche vervangen, hetgeen voor het Indisch publiek allerminst een geheim kan blijven, dan zal voor de genoemde klasse van bezoekers de bekoorlijkheid der door hen of hunne kameraden buitgemaakte voorwerpen niet alleen grootendeels verdwijnen, maar de Directie voorziet dat de bezichtiging der geschonden schatten zal vergezeld gaan van opmerkingen, welke bedenkelijk zullen zijn voor het aanzien van het Gouvernement en een ongewenschten indruk zullen maken op de talrijke Inlandsche bezoekers van het Museum.

Nu moge het evenmin de roeping der Directie zijn om voor de waardigheid van het Gouvernement te waken als

om in de bres te springen waar het geldt het levendig houden der herinneringen aan de wapenfeiten der Lombok expeditie, zij acht nu eenmaal om de aangegeven redenen de tentoonstelling der geschonden preciosa onraadzaam en vermeent derhalve daartoe ook hare medewerking niet te moeten verleenen.

Intusschen heeft de Directie nog niet alle hoop laten varen dat de naar Nederland opgezonden preciosa ongeschonden de daarvoor in 's Genootschaps Museum beschikbaar gehouden plaats wederom zullen innemen. De Directie heeft reden voor de veronderstelling dat de taxatie der laatstelijk naar Nederland opgezonden edelgesteenten, welke op Inlandsche wijze geslepen en alles behalve van het zuiverste water zijn, niet aan de verwachting zal beantwoorden en dat dientengevolge de verwisseling dier steenen door valsche zal blijken betrekkelijk weinig voordeel aan de schatkist te kunnen opleveren. Wordt het vermoeden der Directie bewaarheid dan zal, naar zij zich vleit, de Minister aanleiding vinden om aan de wenschen der Directie en aan de door haar aangevoerde bedenkingen grootere aandacht te schenken dan wanneer de voorgenomen verwisseling eene belangrijke bate voor de schatkist beloofde af te werpen. Met die kans voor oogen, kan de Directie zich niet vertrouwd maken met de gedachte dat de Minister aan de van Lombok afkomstige preciosa, welke deel hebben uitgemaakt van 's Genootschaps verzamelingen, eene bestemming zal geven waardoor die voorwerpen voor de wetenschap en het Indische publiek voor goed zullen verloren gaan. Zij blijft de hoop koesteren dat de Minister er toe zal kunnen besluiten om het denkbeeld van verwisseling der steenen los te laten en 's Genootschaps Museum wederom in het bezit te stellen van de opgezonden voorwerpen, welke de Directie zoo ongaarne heeft afgestaan.

Voor eene beschikking in dien zin blijft de Directie zich beleefdelijk en met aandrang aanbevelen.

Daar de Directie er prijs op stelt, dat hare inzichten volledig ter kennis van den Minister komen, zij het haar ten slotte vergund den wensch uit te spreken, dat een afschrift van dit schrijven Z. E. moge bereiken".

De Heer VAN DER CHIJS verzoekt aan te teekenen, dat hij zich met het gevoelen der meerderheid niet heeft kunnen vereenigen.

d. Van denzelfden dd. 26 Januari, N°. 886, waarbij spoedige toezending wordt verzocht der gebruikelijke gegevens en mededeelingen ten behoeve van het Koloniaal verslag van 1897.

Aan den Secretaris wordt opgedragen hieraan te voldoen.

e. Van denzelfden dd. 29 Januari, N°. 1058, ten geleide van een afschrift van een extract uit het Gouvernementsbesluit van 6 Januari N°. 34, waarbij is bepaald dat de aan het Genootschap in bewaring gegeven, van het eiland Lombok afkomstige handvuurwapenen aan het Departement van Oorlog zullen worden teruggeven ter opbewaring bij de Geweermakersschool te Meester-Cornelis (Not. 1896, pag. 11 en pag. 115).

De Secretaris wordt uitgenoodigd voor de terugbezorging het noodige te verrichten.

f. Van denzelfden dd. 29 Januari, N°. 1090, ten geleide van vijf bouwkundige teekeningen, alsmede vijf calques daarvan, en tien photographiën van den Mendoet tempel, ingediend door den Ingenieur der 1e. klasse B. KERSJES.

De Directeur deelt mede dat het zijn voornemen is aan de Regeering in overweging te geven bedoelde teekeningen en photographiën, op den voet van het besluit van 11 December 1858 N°. 77 (Bijblad N°. 3121), aan het Genootschap ter bewaring af te staan en doet verder de vraag of er bij de Directie bezwaar tegen bestaat dat de calques door de Regeering ten geschenke worden gegeven aan 's Rijks Museum van oudheden te Leiden;

Wordt besloten:

1°. de teekeningen voorloopig onder de Varia op te nemen;

2°. aan den Directeur te berichten dat de Directie niet het minste bezwaar heeft tegen het denkbeeld om de calques aan de genoemde instelling af te staan;

3°. aan den Ingenieur B. Kersjes en aan den inlandschen teekenaar Soeratman den dank der Directie te betuigen voor de voortreffelijke uitvoering van de door hen vervaardigde teekeningen;

4°. den Heer Kersjes vd. te verzoeken om, zoo mogelijk, ook eene bouwkundige beschrijving te bezorgen van het in kaart gebrachte monument.

g. Van denzelfden, dd. heden, N°. 3660, ten geleide van eenige gouden voorwerpen, in den grond gevonden nabij de desa Keboemen, district Djelis, afdeeling Temanggoeng, residentie Kedoe.

Wordt besloten hiervan de ringen en twee kleine oorsieraden, tegen de getaxeerde waarde over te nemen.

h. Van den Resident van Kedoe, dd. 9 Januari, N°. 233/10, waarbij een afschrift wordt aangeboden van zijne aan den Directeur van O. E. en N. gerichte missive van denzelfden datum, handelende over de voorgenomen restauratie van den Mendoet, welke, zoowel naar het oordeel van hem, Resident, als van den E. a. waterstaatsambtenaar in de residentie Kedoe, voor de daarvoor toegestane som ad *f* 8600 (Not. 1896 pag. 71) niet zal kunnen worden uitgevoerd.

Informatie.

i. Van den Heer Dr. D. W. Horst, Resident van Ternate, ten geleide van een der palen van den bekenden Rumseram te Dorei in de Geelvinksbaai, waaromtrent het volgende wordt gezegd:

„De tempel was ingestort en de meeste palen en beeldwerken waren door den heer van Hasselt Jr. reeds opgekocht voor rekening van den heer Pleijte te Leiden. Deze heer

is vermoedelijk voornemens een betoog te leveren tot bestrijding mijner verklaring van den eeredienst der Rumserams. Den heer van HASSELT komt echter ook deze als de meest aannemelijke voor en hij zeide mij dat van een soort van voorouderenvereering geen sprake was. Het moest van uitheemschen oorsprong zijn en wat de beteekenis van het woord „Rumseram" betreft werd, met het oog op vroeger met dat eiland bestaan hebbende relaties, de conjectuur geopperd dat dit eigenlijk moest luiden: „Rum Ceram" = „Cerams huis (Kakijan-tempels) of huis van Ceramschen oorsprong". Ik durf de juistheid dezer gissing niet te beslissen maar wensch alleen te constateeren dat de „vooroudrendienst" van prof. Wilken (Pleijte's leermeester) thans geheel heeft afgedaan.

Opmerkelijk is zeker dat onlangs uit Posso is medegedeeld, dat ook daar dergelijke tempelhuizen zijn aangetroffen".

De Heer VAN DER CHIJS bericht, dat bedoelde paal nog niet is ontvangen.

j. Van het Indisch Comité ter bevordering van het natuurkundig onderzoek der koloniën van 21 Januari, N°. 84, waarbij aan de Directie in overweging wordt gegeven zich tot de Regeering te wenden met het verzoek te bepalen, dat van alle door den anthropometrischen dienst in Nederlandsch-Indië te vervaardigen photogrammen — voor zoover deze geene zuiver Europeesche sujetten betreffen — een afdruk aan het Genootschap zal worden afgestaan, waardoor eene collectie zal worden verkregen welke het mogelijk zal maken het uiterlijk voorkomen der verschillende volksstammen die in den Nederlandsch-Indischen Archipel worden aangetroffen en de raseigenaardigheden die hen onderscheiden, beter te bestudeeren dan met de thans bestaande hulpmiddelen mogelijk is.

Het aangegeven denkbeeld vindt algemeenen bijval, zoodat wordt besloten den Directeur van O. E. en N. in overweging te geven bij de Regeering aan te dringen op het nemen eener beschikking als door het Comité aanbevolen.

III. De Heer VAN DER CHIJS:
1°. bericht de ontvangst der navolgende geschenken:

1°. van den heer P. A. DE NIJS BIK:
Nederland. gulden. 1840. — z.
idem, Zeeland. scheepjes-schelling, 1790. — z.
2°. van den heer V. H. DALITZ:
Belgie, franc. 1869. — z.
Frankrijk, 2 franc, 1866. — z.
Keizerrijk Duitschland. 2 Mark, 1875. — z.
Straits Settlements. 50 cents. 1891. — z.
Moersjidabad, ropij — z.
Ned. Indie, ropij, 1808. — z.
gulden, 1840. — z.
Nederland. 3 gulden, W. Friesland, 1793. — z.
gulden, Holland, 1794. — z.
Mexico, teston, 1780. — z.
peso. 1855. — z.
3°. van den Heer B. HOETINK:
Japan, 2 nieuwe soorten,
China, 6 idem.
Annam, 10 idem.
Zullen in de numismatische verzameling worden geplaatst.

2°. biedt, namens den Heer J. KREEMER, ten geschenke aan: drie photographiën van scholen en van het kerkgebouw te Swaroe (afdeeling Malang, residentie Pasoeroean).
Zullen in de verzameling photographiën worden opgenomen.

IV.

V. De Heer LA CHAPELLE bericht, dat in de bibliotheek van den Raad van Indië eenige doubletten aanwezig zijn, welke hij gemachtigd is aan het Genootschap ten geschenke aan te bieden.

De lijst dezer doubletten wordt gesteld in handen van den Bibliothecaris, ten fine van bericht.

VI. De Heer Louw:

1°. bericht dat, tengevolge van de toeneming van het aantal gewone leden, geene exemplaren meer voorhanden zijn van de laatst verschenen aflevering van het Tijdschrift en stelt voor op nieuw 200 exemplaren van bedoelde aflevering (Deel XXXIX, No. 4) te doen drukken.

Cfm.

2°. stelt voor aan Dr. N. Adriani, buitengewoon lid, te Posso (Celebes), toe te staan zijn exemplaar van het Tijdschrift uit 's Genootschaps voorraad te completeeren, voor zoover dit mogelijk zal blijken, en voor het deswege verschuldigde bedrag ethnographica te zenden uit de landstreek waar hij gevestigd is.

Cfm.

VII. De Heer Abendanon deelt mede dat door 's Genootschaps buitengewoon lid, den Heer K. Cephas te Djokjakarta, eene groote collectie Javaansche typen-photographieën zijn vervaardigd, welke eene volledige voorstelling geven van het Javaansche volksleven, en betoogt dat het op den weg van het Genootschap zou liggen om door reproductie en verspreiding op groote schaal van deze photogrammen mede te werken tot de bevordering der kennis van de Javaansche maatschappij.

Hij stelt daarom voor:

1°. den Heer Cephas te vragen wat de prijs is van eene volledige collectie van bedoelde photographieën;

2°. met genoemd buitengewoon lid in overleg te treden omtrent de voorwaarden waarop hij zou willen medewerken tot eene goedkoope reproductie op groote schaal.

Cfm.

VIII. Ingevolge de opdrachten in de vorige vergadering gegeven, worden de volgende rapporten uitgebracht:

1°. door de Heeren van den Berg en la Chapelle over het financiëel beheer.

Zij berichten dat dit op de meest zorgvuldige wijze is gevoerd en stellen voor den Thesaurier, onder dankbetuiging, acquit en décharge te verleenen.

Cfm.

2°. door de Heeren Bosboom en Abendanon over de archaeologische en ethnologische verzamelingen, luidende als volgt:

Archeologische verzameling.

In het afgeloopen jaar was de aanwinst weder niet groot; de verzameling werd uitgebreid met slechts 37 voorwerpen, waaronder een fraai metalen beeldje, afkomstig uit de afdeeling Toeban, residentie Rembang, en drie steenen beelden (zeer geschonden) uit Koetei, als de belangrijkste moeten worden aangemerkt; de aanwinsten zijn opgenomen in de lijst die, als 10de vervolg op den catalogus, aan de notulen der vergadering van December jl. is toegevoegd.

In de schikking der voorwerpen kwam geen verandering.

Ethnologische verzameling.

Deze werd in het afgeloopen jaar slechts verrijkt met 147 nummers, waaronder als de belangrijkste moet worden vermeld eene collectie hampatoe's, afkomstig van de Westerafdeeling van Borneo; het grootste deel der aanwinsten, hoofdzakelijk voorwerpen uit West-Java benevens enkele van Lombok, werd door aankoop verkregen.

De kostbare voorwerpen, na de veroveiing van Tjakranegara gevonden in de poeri aldaar, en in 1895 door de Indische Regeering aan het Genootschap in bewaring afgestaan, moesten ingevolge den wensch van den Minister van Koloniën, naar Nederland worden gezonden, zoodat deze belangrijke verzameling, getuigende van Lomboksche kunstnijverheid en van den rijkdom van den overleden vorst

van Selaparang, niet langer deel uitmaakt van de in het museum tentoongestelde voorwerpen.

De aanwinsten zijn vermeld in de bijlage IX behoorende bij de notulen der vergadering van December jl. en opgenomen in den geschreven vervolg-catalogus.

In de schikking der voorwerpen kwam geen verandering; voor wat betreft de beschikbare ruimte wordt verwezen naar vorige verslagen.

Numismatische verzameling.

Door ruiling tegen een aantal doubletten van ethnographische voorwerpen, werd een vrij groote verzameling munten en penningen van den Heer J. H. T. Zimmermann verkregen; hierdoor, alsmede door ettelijke geschenken en door aankoop, zijn de aanwinsten in 1896 belangrijk talrijker geweest dan ooit te voren; de verzameling werd toch met bijna 500 nummers verrijkt.

De aanwinsten zijn vermeld in de bijlage X behoorende bij de notulen der vergadering van December jl. De 4de druk van den Catalogus verscheen in den loop van dit jaar.

Weder trok de algemeene verveloosheid van het gebouw de aandacht der Commissie; het is werkelijk noodig dat daarin worde voorzien.

Het aantal bezoekers die hun naam in het daarvoor bestemde boek stelden, bedroeg in 1896 bijna 8000.

3°. door de Heeren van der Chijs en Snouck Hurgronje over de bibliotheek en de handschriften, luidende als volgt:

De vermeerdering van het aantal boekwerken bedroeg gedurende het afgeloopen jaar 390, dus 31 minder dan in 1895.

Uitgeleend werden aan 102 personen (19 meer dan in 1895) 1038 boekdeelen van 742 werken (178 deelen meer dan in 1895). Bij den aanvang van 1897 waren nog 156 deelen in handen van 46 personen. Een enkel persoon bleef nalatig in het teruggeven der hem geleende boeken.

Om in weerwil van het gebrek aan ruimte, waarover in het vorige verslag reeds geklaagd werd, eenigszins te gemoet te komen aan de behoefte aan meer bergplaats, werd eene nieuwe boekenkast aangeschaft.

Werd in het vorige verslag de wenschelijkheid betoogd van maatregelen ten aanzien der talrijke doubletten onzer boekerij, thans heeft de Heer VAN DER CHIJS eene lijst van die dubbelen vervaardigd, naar aanleiding van welke met de firma Nijhoff overlegd zal worden over de beste wijze om die boeken te gelde te maken.

In den loop van het jaar 1896 werd de verzameling handschriften vermeerderd door geschenken van den Heer H. K. H. WILKENS (een Jav. hds.), Not. 1896, bl 53; van Dr. J. BRANDES (een id. hds. twee Mal. hds., vijf Javaansche en zes *lontar's*), bl. 106; van den Heer J. van AALST (afteekening van Jav. alphabets), bl. 111, en van den Heer H. BOREL, (een Chineesch hds.), bl. 81. Voorts werd het Regeeringsbesluit ontvangen, waarbij aan de reeds in de not. van 1895, bl. 19, genoemde handschriften uit den boedel van Dr. VAN DER TUUK een plaats in 's Genootschaps verzameling werd aangewezen, not. 1896, bl. 84. Een zelfde beschikking nam de Regeering omtrent de door Dr. BRANDES op het eiland Lombok in de *poeri* aangetroffen handschriften, bl. 1 en 12. Het afschrift van de Koentara Radjaniti, (vgl. not. 1895, bl. 37, 57 en 62.) werd door den Heer LAURENS weer opgevraagd, not. 1896, bl. 102; volgens besluit der Directie werd er eene copie van aangehouden, *ibid.*

Dr. PH. S. VAN RONKEL maakte in zijn „Een Soendasch Hamzah verhaal" gebruik van eenige handschriften van 't Bat. Gen., bl. 9 en 13, en Dr. J. BRANDES deed dit van de drie daar van de Pararaton voorhandene bij zijne uitgave van dezen tekst, *ibid.* bl. 80.

Van Mr. L. W. C. VAN DEN BERG en van den Heer F. A. LIEFRINCK werden handschriften terugontvangen, die zij in gebruik hadden, zie bl. 27, 106 en 121.

De loods, waarin de beschreven steenen opgesteld zijn, werd naar buiten door een ijzeren rasterwerk afgesloten.

Onder de exvoto's vermeld op bl. 14 bevindt er zich één, waarop oud-Javaansche letters werden aangetroffen.

Een vijftal koperen platen werden in den grond gevonden in het gehucht Bĕndosari (Djambangan, Trĕnggalek, Kĕdiri), en door het Genootschap aangekocht, bl. 45 en 64.

Ter inzage werden ontvangen drie *piagem's* op koper uit de Lampongs, bl. 16, 34, 48, 58 en 60, en een koperen plaat van Midden-Java, die het eigendom was van den Heer J. DIEDUKSMAN, bl. 53 en 60.

De Heer van AALST zond eene afteekening van het opschrift op een zuil, in de nabijheid van Tjandi Asoe en Tjandi Loemboeng, Probolinggo, Kĕdoe, ontdekt, bl. 89, en 112.

Over een hds. uit de Lampongs, door den Heer H. T. ANDREAS aan het genootschap ter bezichtiging gezonden werd in de December-vergadering verslag gedaan, bl. 36, 58 en 123.

X. Wordt weder op de ledenlijst gebracht, de Heer W. MEIJER RANNEFT, Adjunct-Inspecteur bij het Inlandsch onderwijs, voorloopig te Fort de Kock.

Niets meer te behandelen zijnde, sluit de voorzitter de vergadering.

De Voorzitter,
G. A. SCHERER.
De Secretaris,
B. HOETINK.

Bestuursvergadering van Dinsdag den 2^{en} Maart 1897.

Tegenwoordig de Heeren G. A. SCHERER, Voorzitter, Mr. J. A. VAN DER CHIJS, Dr. J. L. A. BRANDES, Dr. C. SNOUCK HURGRONJE, P. J. F. LOUW, A. G. VORDERMAN, H. D. H. BOSBOOM, H. P. J. VAN DEN BERG, H. M. LA CHAPELLE, Mr. J. H. ABENDANON en B. HOETINK, Secretaris.

I. Nadat de notulen der vorige vergadering zijn goedgekeurd worden in behandeling genomen de navolgende stukken:

a. Een renvooi van den Directeur van O. E. en N. dd. 4 Febr. j.l., N_0. 4108, ten geleide van een schrijven van den Resident van Besoeki dd. 29 Januari t. v., n°. 49, houdende de vraag of door de Directie prijs wordt gesteld op 24 stuks in de afdeeling Djember opgedolven muziekinstrumenten (bonang en paneroes).

Aangezien het Museum reeds een groot aantal van soortgelijke voorwerpen rijk is, wordt besloten te verzoeken de opzending achterwege te laten.

b. Van denzelfden dd. 24 Februari j. l., N°. 6282, ten geleide van een gouden voorwerp, in den grond gevonden in de desa Reboek, district Kemiri, afdeeling Koetoardjo, residentie Bagelen.

Wordt besloten tot terugzending, omdat in het Museum reeds eenige dergelijke voorwerpen (Catalogus N°s. 1470-1479) aanwezig zijn.

c. Van den Resident van Menado dd. 15 Januari, j. l.,

N°. 229, waarbij, in voldoening aan een verzoek der Directie, worden aangeboden 3 photographiën en 2 teekeningen, vervaardigd door den aspirant-kontroleur MOORREES te Tondano, benevens 5 teekeningen, gemaakt door den ex-majoor van Sonder A. L. WAWOROENTOE,- allen van den steenen zetel der Empongs in de Minahasa.

Verder deelt de Resident mede, dat het terrein waarop deze steen wordt aangetroffen is schoon gemaakt en omheind, terwijl aan de hoofden is opgedragen er voor te waken, dat de steen niet worde beschadigd.

De Secretaris bericht, dat de 5 teekeningen van den ex-majoor A. L. WAWOROENTOE niet zijn ontvangen.

Wordt besloten twee der hier vorenvermelde photographiën als bijlagen van het opstel van 's Genootschaps eerelid Dr. J. G. F. RIEDEL (Not. 1896 pag. 93 IV), t. z. t. in het Tijdschrift op te nemen en de overige illustraties te plaatsen in de afdeeling Varia.

d. Van den Resident van Bantam dd. 5 Febr. j. l. N°. 717, houdende mededeeling dat op het erf der residents woning te Serang verscheidene steenen op oude graven worden aangetroffen maar dat, met uitzondering van een enkelen waarin Chineesche letters zijn gebeiteld, op geen der bedoelde steenen inscripties voorkomen (Not. pag. 8).

Wordt besloten te verzoeken een afschrift te zenden van de vermelde Chineesche inscriptie.

e. Van den Resident van Timor en onderhoorigheden, dd. 26 Januari j. l., N°. 157, ten geleide van eene woordenlijst der Hawoeneesche en Soembaneesche talen, samengesteld door den zendeling W. Pos te Melolo (eiland Soemba).

Zal voorloopig in de verzameling handschriften worden opgeborgen.

f. Van het lid J. VAN AALST, kontroleur te Moentilan,

dd. 20 Febr. j. l., waarbij wordt medegedeeld dat door hem eenige oudheidkundige voorwerpen zijn opgezonden, voor een deel ter bezichtiging en voor een deel ter overname door de Directie tegen de aangegeven prijzen, benevens een abklatsch (Not. 1896, pag. 89 en pag. 111) en een kropak welke door RADEN POESPODIREDJO, zoutverkooppakhuismeester, ten geschenke wordt aangeboden.

Bij dit schrijven is gevoegd eene opgave van Hindoe-oudheden voorkomende in de contrôle-afdeeling Prapag, met een kaart.

Voorts wordt hierbij bericht dat voor de desbetreffende onderzoekingen is besteed een bedrag van *f* 50; terwijl *f* 100 is uitgegeven voor het onderzoek van 64 vindplaatsen in de contrôle-afdeeling Moentilan. Ter voortzetting der uitgraving van Tjandi Ngawen en ter beëindiging van het onderzoek der verdere vindplaatsen in de afdeeling Moentilan, wordt verder een nieuw crediet van *f* 100 aangevraagd.

De Secretaris bericht dat de bedoelde voorwerpen nog niet zijn ontvangen.

Wordt besloten het schrijven van den Heer VAN AALST in rondlezing te zenden.

g. Van den w^{d}. Directeur van 's Rijks Ethnographisch Museum te Leiden, dd. 20 Januari j. l. No. 52, houdende bericht dat, namens Z. E. den Minister van Binnenlandsche Zaken, aan de Directie is gezonden een exemplaar der door Mr. SERRURIER bewerkte uitgave: „De Wajang Poerwă", één deel tekst in 4°, benevens eene portefeuille met platen (Not. 1896, pag. 122. 2°).

De Bibliothecaris bericht dat dit werk nog niet is ontvangen.

h. Van den Ingenieur der 1e kl. bij de B. O. W. den Heer B. KERSSEN, dd. 25 Febr. j. l, waarbij deze zich bereid verklaart om zijne krachten te beproeven aan eene door de

Directie gewenschte bouwkundige beschrijving van den Mendoet-tempel (Not. pag. 19, 4°), waartoe toezending wordt verzocht van de onlangs aangeboden calques en photographiën (Not. pag. 18).

Wordt besloten den Directeur van O. E. en N. te verzoeken de Directie in de gelegenheid te stellen aan het omschreven verzoek te voldoen.

i. Van de Hoofd-Commissie van het Rotterdamsch Leeskabinet, dd. 21 Januari j. l., waarbij dank wordt betuigd voor de beslissing der Directie om genoemde instelling op te nemen onder die met welke ruiling van edita plaats vindt. (Not 1896, pag. 120, e).

Informatie.

j. Van den Heer C. M. Pleijte te Leiden, dd. 2 Febr. j. l., houdende bericht dat aan het adres der Directie zijn verzonden eenige overdrukken van eene door hem in het Intern. Archiv für Ethnographie gestelde vraag, benevens enkele platen, met verzoek een en ander te doen toekomen aan personen die in deze licht zullen kunnen geven.

Cfm.

l. Van den Heer Dr. J. H. F. Kohlbrugge te Tosari, dd. 23 Febr. j. l., waarbij wordt medegedeel dat hij terrassen heeft gevonden aan de zuidzijde van het Janggebergte, waarop zich potten bevinden van Chineesch fabricaat en van gelijke soort als vroeger op den top van den Argopoero gevondene, welke blijkbaar hebben gediend om daarin (Chineesche koperen) munten te déponeeren, wellicht als offerande vóór men tot het heiligdom opklom.

Voorts worden inlichtingen gevraagd omtrent hetgeen aangaande het bestaan van dergelijke trappen enz. van den Argopoero bekend is en wordt toezending verzocht van het verslag van den Chef v. d. Topogr. Dienst over een tocht naar den Argopoero (Not. 1882 p. 55 en 72).

Aan het verzoek om inlichtingen en toezending van het rapport zal worden voldaan.

II. De Heer VAN DER CHIJS:

1°. bericht de ontvangst der navolgende geschenken:

a. Van den heer G. 't HOOFT:

België, centime, 1887. — k. (met Vlaamsche opschriften).

Spanje, real, 1841. — z

2 pesetas, 1870. — z

Portugal, X réis, 1884. — k.

V „ , 1885. — k.

Saksen, 1/6 Thaler, [illegible]. — z.

Savoye, lira, [illegible]. — z.

Canada, cent, 1876. — k.

Ver. Staten v. N. Amerika, [illegible] — z.

III cent, 1871. — nikkel.

V „ , [illegible]. — nikkel.

Dominicaansche republiek, 2 [illegible] centavos [illegible] — nikkel.

Haiti, 6 centimes, [illegible]. — k.

20 „ , [illegible]. — k

2 „ , [illegible]. [illegible]. — k.

centime, [illegible]. [illegible]. — k.

Deensch W. Indië, cent, [illegible] — k.

Curaçao, stuiver met [illegible] nikkel

noodmunt [illegible]

peso. — z.

Berbice, drie gulden, noodmunt. — z

Venezuela, [illegible]

10 centavos [illegible] papieren geld.

Colombia, 5 centavos, [illegible]

idem, [illegible]. — nikkel.

banco nacional. [illegible]

de 1885 papieren geld.

b. Van VAN DER CHIJS:

Italie, Napoleon I, 40 lire, 1811. — g.

c. Van H. V. DAVIDS:

Engeland,

Gouden:	1	van	10/—	(half sovereigen).	1896.
Zilveren:	1	„	5/—	(crown).	
	1	„	2/6	(half crown).	
	1	„	2/—	(florin).	
	1	„	—/6	(six pence).	
	1	„	—/3	(three pence).	
Koperen:	1	„	1/—	(penny).	
	1	„	½	(half penny).	
	2	„	¼	(farthing).	

4°. Van C. G. VATTIER KRAANE, administrateur bij het kolen-etablissement der Atjeh-associatie te Sabang:

Medaille op het 25 jarig bestaan van de Stoomvaart Maatschappij Nederland, 1895. — br.

5°. Van J. M. H. v. OOSTERZEE:

Een soeasa neusring van den vechtstier van TOEKOE OEMAR, in Jan[i]. j. l. bij de expeditie naar Lohong Loöng buit gemaakt.

Een koperen lamp.

Een Atjehsche broek.

Twee „ Zakdoeken, zijde en katoen.

Twee Atjehsche gouden munten.

Zullen in de betrekkelijke verzamelingen werden geplaatst.

2°. Stelt voor aan de Regeering in overweging te geven om in Atjeh buit gemaakte goederen, welke blijkens eene overgelegde annonce, thans te Kota Radja in openbare veiling worden gebracht, evenals vroeger, naar Batavia te laten overbrengen; de Directie in de gelegenheid te stellen de aangebrachte goederen te bezichtigen ten einde daaruit een keus te doen en de gekozen voorwerpen aan het Genootschap in bewaring af te staan op den voet van het Gouv[t].

Besluit van 11 December 1858 No. 77 (Bijblad No. 3121). Cfm.

3°. deelt mede dat op het vendukantoor alhier eene antieke kast aanwezig is, welke in het Museum verdient te worden geplaatst en welke de Resident-Superintendent bereid is tot dat doel af te staan.

Wordt besloten om voor de overbrenging van deze kast het noodige te verrichten.

4°. stelt ter bezichtiging eenige door den Heer J. M. H. VAN OOSTERZEE van Atjeh medegebrachte voorwerpen.

Hiervan wordt met belangstelling kennis genomen.

III. De Heer BRANDES:

1°. geeft kennis van zijn aanstaand vertrek naar Nederland, met verlof voor één jaar, en verzoekt om die reden te worden ontheven van zijne functies van Conservator der handschriften.

Wordt besloten dat de Heer BRANDES gedurende zijn aanstaande verlof, lid der Directie zal blijven.

Op uitnoodiging der Directie, verklaart het bestuurslid Dr. SNOUCK HURGRONJE zich bereid om gedurende de afwezigheid van den conservator BRANDES, voor de verzameling handschriften zorg te dragen.

Ter voorkoming van misverstand wordt verder aangeteekend dat de Javaansche schrijver welke in dienst is van het Genootschap, is toegevoegd aan en staat onder de bevelen van den conservator der handschriften of diens vervanger.

2°.

IV. De Heer SNOUCK HURGRONJE biedt, namens 's Genootschaps buitengewoon lid SAJJID OTHMAN bin ABDALLAH AL-ALAWÎ, de navolgende boekwerken ten geschenke aan:

a. SAJJID OTHMAN bin ABDALLAH AL-ALAWI.

Al-'Iqd al-farîd fî ba'dh masâ'il at-tawḥîd.

العقد الفريد فى بعض مسائل التوحيد للعبد الضعيف المعترف
بالذنب والتقصير عثمان بن عبد الله بن عقيل بن يحى العلوي
الحسيني طبعة فى بتاوي سنه ١٣١٤

Lithogr. Batavia 1314 H. Arab. met Mal. vertaling.

b. Sajjid Othman bin Abdallah al-Alawî.

Irsjâd al-anâm (uit het Maleisch in het Soendaasch bewerkt),

اين كتاب دغرنن ارشاد الانام فى ترجمة اركان الاسلام دجرون
سڠل ركن٢ انو واجب دكا ڤهوكن كو سكابيه نو مكلف اري
انو ڤين اي كتاب كڠولا نو كاچدا هنا سيد عثمان بن عبد الله
بن عقيل بن يحى بسنا باس ملايو دسنداكن كو منتري ڠور
سكابوم
اي ڤڠڠكسن كتاب ارشاد الانام باسنا باس سندا فووي ثلاث
تڠڠل ٨ بولن شعبان المكرم تاهون هجرة النبي ١٣١٤

Lithogr. Batavia 1314 H.

c. Sajjid Aboe Bakr bin Salim al-Ḥabsjî

kitâb Toeḥfat al-Achjâr

كتاب تحفة الاخيار فى صيغة زيارة الاولياء واذكار السادة الاطهار
جمع العبد الفقير الى مولاه العلي السيد ابوبكر ابن سالم بن
صالح بن سالم ابن حسين بن احمد الحبشي العلوي

Lithogr. zonder pl. en j. (gedrukt bij Sajjid Othman te Batavia, 1897).

Zullen in de bibliotheek worden geplaatst.

Niets meer te behandelen zijnde, sluit de Voorzitter de vergadering.

De Voorzitter,
G. A. SCHERER.

De Secretaris,
B. HOETINK.

Bestuursvergadering van Dinsdag den 6en April 1897.

Tegenwoordig de Heeren G. A. SCHERER, Voorzitter, Mr. J. A. VAN DER CHIJS, Dr. C. SNOUCK HURGRONJE, P. J. F. LOUW, H. D. H. BOSBOOM, H. P. J. VAN DEN BERG, H. M. LA CHAPELLE, Mr. J. H. ABENDANON en B. HOETINK, Secretaris.

De vergadering wordt, op uitnoodiging der Directie, mede bijgewoond door den Heer J. NIJHOUT VAN DER VEEN, Ingenieur der 1e klasse der B. O. W. alhier.

I. Nadat de notulen der vorige vergadering zijn goedgekeurd worden in behandeling genomen de navolgende stukken:

a. Eene missive van den 1en Gouvernements Secretaris dd. 18 Maart jl., No. 608, ten geleide van 526 exemplaren van het 1e deel van het Daghregister van Batavia, ter verdeeling onder de personen en instellingen aan wie het in Indië uitgegeven Daghregister pleegt te worden gezonden.

De Bibliothecaris wordt uitgenoodigd zich met die verdeeling te belasten.

b. Van den Directeur van O. E. en N. dd. 20 Maart jl, No. 4052, ten geleide van de door den Ingenieur der 1e klasse bij den Waterstaat en 's lands B. O. W. B. KERSJES ingediende calques en photographiën betrekkelijk den Mĕndoettempel (Not. pag. 30, I,*h*).

De Secretaris bericht dat de calques en photographiën aan den Heer KERSJES zijn toegezonden ingevolge diens verzoek (zie Not. pag. 29, I,*h*).

c. Een renvooi van denzelfden dd. 10 Maart jl., No. 7729, ten geleide van eenige bronzen voorwerpen in den grond gevonden in de dessa Tjĕndono, district Poerworĕdjo, regentschap Bangil, residentie Pasoeroean.

Wordt besloten deze voorwerpen tegen de getaxeerde waarde (*f* 2,—) over te nemen.

d. Eene missive van denzelfden dd. 6 Maart jl., No. 3437, ten geleide van een bamboekoker en een kist, inhoudende oudheidkundige voorwerpen, welke door den Heer J. VAN AALST herwaarts zijn opgezonden (Not. pag. 28, I,*f*).

De ontvangst dezer voorwerpen zal worden bericht.

e. Van denzelfden dd. 9 Maart jl., No. 3481, ten geleide van een gouden ring, waarvan toezending was verzocht. (Not. pag. 3, I,j.)

In handen van den Conservator der oudheidkundige afdeeling.

f. Van den Resident van Menado, dd. 13 Februari jl., No. 558, ten geleide van 5 teekeningen van den steenen zetel der Empongs, vervaardigd door den ex-majoor van Sonder A. L. WAWOROENTOE (Not. pag. 27, I,*c*).

Zullen in de afdeeling Varia worden geplaatst.

g. Van den Resident van Kedoe, dd. 3 Maart jl., No. 1015, ten geleide van eene door den controleur J. VAN AALST samengestelde opgave van de basreliefs van den Boroboedoer, welke geheel of gedeeltelijk zijn gespaard en niet zijn afgebeeld in het werk van Dr. LEEMANS, (Not. 1896, pag. 80, IV, 4°).

Wordt besloten deze opgave als bijlage der Notulen op te nemen, doch vooraf den vervaardiger eenige inlichtingen te vragen.

h. Van den Resident van Batavia, dd. 27 Maart jl.. No. 79,

houdende mededeeling dat een voorstel zal worden gedaan tot overbrenging der kast, welke thans in gebruik is op het vendukantoor alhier, naar 's Genootschaps Museum, (Not. pag. 33, II, 3°) indien de Directie zich bereid verklaart een houten rek, waarvan de kosten *f* 35 zullen bedragen, in de plaats te geven.

Wordt besloten voor dit aanbod te bedanken.

i. Van den Directeur a. i. van het Ethnographisch Museum te Leiden, dd. Januari jl., No. 26, waarbij namens Z. E. den Minister van Binnenlandsche Zaken een exemplaar wordt aangeboden van het boekwerk: Dr. J. D. E. SCHMELTZ, Ethnographische Musea in Midden Europa.

Bibliotheek.

j. Van het Bestuur der Archeologische Vereeniging te Jogjakarta, dd. 29 Maart, jl., No. 204, ten geleide van twee reeksen photographiën, elk groot 27 stuks, van de beelden van de Brahma- en Wisnutempels der tjandi Prambanan (Not. 1896, pag. 79, IV, 3e), onder mededeeling dat deze f 121.50 kosten, van welk bedrag genoemde Vereeniging de helft voor hare rekening neemt.

Wordt besloten de som van f 60.75 aan het Bestuur der Archeologische Vereeniging over te maken, onder dankbetuiging voor de door haar verleende medewerking, en de photographiën in de betrekkelijke verzameling op te nemen.

k. Van het buitengewoon lid, den Heer K. CÉPHAS, dd. 6 Maart jl., ten geleide van 66 photographiën, gevende voorstellingen van het Javaansche volksleven (Not. pag. 22, VII) welke ter beschikking van de Directie worden gesteld.

In handen van het directielid Mr. J. H. ABENDANON.

l. Van den wd. Britschen consul alhier, dd. 9 Maart jl., No. 87, namens het Britsch-Indisch Gouvernement, aanbiedende een exemplaar van: „A collection of the acts passed

by the Governor-General of India in Council in the year 1896."

Bibliotheek.

m. Van den Ingenieur der 1e klasse bij den W. en 's lands B. O. W. B. Kersjes, dd. 15 Maart jl., waarbij in antwoord op eene door de Directie gemaakte bedenking tegen de door hem bezorgde bouwkundige teekeningen van den Mendoet-tempel (Not. pag. 18, II,*f*) o. a. het volgende wordt medegedeeld:

„Na de ontvangst van uw brief vond ik nog tijd den Menddoettempel te bezoeken en kan nu beslist mededeelen, dat voorstellingen, ontleend aan oude dierenfabels, niet op den voet van het hoofdgebouw, voor zoover die in de projectie op een verticaal vlak door de balustrade bedekt wordt, voorkomen. Er komen wel paneelen op voor, die minder hoog dan breed, nagenoeg op dezelfde wijze bewerkt zijn als de paneelen op den borstweringsmuur, die in de teekening van het Zuidwestelijk front of façade zijn aangegeven. De in bedoelde teekening aangegeven versieringen bestaan in een figuur, (gewoonlijk van een mensch), waaromheen rankvormige arabesken zijn aangebracht. Op den voet van het hoofdgebouw wordt het middenpunt dezer versieringen ingenomen door een vogel, een hert, een stier een aap of een tijger, terwijl de rankvormige arabesken een horizontale — in tegenstelling van de verticale bij de versieringen op den borstweringsmuur — richting of houding hebben verkregen.

Op de binnenzijde van de balustrade komen zeer eenvoudige versieringen voor (vierkantjes waarin een bloem is uitgebeiteld), zooals trouwens in de doorsnede volgens de lijn AB (als ik mij wel herinner) is aangegeven.

De door mij geleverde teekeningen zijn dus overeenkomstig de werkelijkheid en wat door de balustrade in de teekening van het Zuidwestelijk front bedekt wordt, levert m. i. niets belangrijks op.

Is het nu te doen om een misverstand, uit vroegere beschrijvingen geboren, uit den weg te ruimen, dan is het m. i. voldoende om nog een photografie van een gedeelte van den voet te nemen en een afdruk daarvan in de beschrijving op te nemen, daarbij vermeldende dat alle andere versieringen aan den voet van het hoofdgebouw, hiermede in hoofdzaak overeenkomen.

Kunnen met de door u vermelde voorstellingen, ontleend aan oude dierenfabels, ook bedoeld zijn de voorstellingen op de trapboomen? Een dezer trapboomen komt op de teekening van de Z. W. façade voor. De andere trapboom is daarop natuurlijk onzichtbaar. Op deze laatste trapboom zijn afgebeeld een schildpad, op den rug liggende; een schildpad door vogels weggedragen, apen, slangen, enz. Hiervan zou men ook nog een photografie kunnen laten nemen en in de beschrijving doen opnemen.

Nu is mijn voorstel geene andere teekeningen te laten afdrukken dan die door mij geleverd zijn, en nog 2 photografien te laten nemen, nl. van de gedeelten door mij hierboven aangegeven. Kan zich de Directie met deze zienswijze vereenigen — en dit is m. i. de gemakkelijkste oplossing, — dan zal ik den E. A. waterstaatsambtenaar van Kedoe, den heer DE ROOIJ, met wien ik reeds over deze aangelegenheid sprak, verzoeken daarvoor zoo spoedig mogelijk te willen zorgen. De kosten, die hoogstens f 20,— zullen bedragen, zullen, naar ik vertrouw, gaarne door het Genootschap aan den heer DE ROOIJ worden gerestitueerd."

Wordt besloten den Heer KERSJES vd., onder dankzegging voor de verstrekte opheldering, te verzoeken de beide door hem bedoelde photographiën voor rekening van het Genootschap te laten vervaardigen en die daarna te voegen bij de vroeger door hem ingediende en op het oogenblik in zijn bezit zijnde photographiën (Not. pag. 35, I,*b*) van den Mendoet-tempel.

n. Van den Heer J. L. D. v. d. Roest, zendeling-leeraar te Windessi (Ned. Nieuw-Guinea) dd. 1 Februari jl., houdende aanbieding van eene verhandeling: „Het een en ander uit het leven van de bevolking van Windessi."

In rondlezing.

o. Van het lid den Heer Ch. E. Bodemeijer, dd. 20 Maart jl., waarbij de vraag wordt gedaan of de Directie prijs stelt op eene beschrijving van de in de controle-afdeeling Kraksaän aanwezige overblijfselen uit het Hindoe-tijdperk.

Zal worden medegedeeld dat de Directie gaarne van die beschrijving kennis zal nemen.

p. Van het lid, den Heer Mr. L. Serrurier, dd. gisteren, waarbij in overweging wordt gegeven dat de Directie zich zal wenden tot Z. E. den Minister van Binnenlandsche Zaken, met het verzoek om een honderdtal exemplaren van de 8° uitgave van zijn werk: „de Wajang Poerwå", ter beschikking der Directie te stellen, ter verspreiding onder personen in Ned.-Indië van wier belangstelling mag worden verwacht dat zij daarin aanvullingen en verbeteringen zullen aanbrengen.

Cfm.

II. De Voorzitter deelt mede dat uit rondlezing is terug ontvangen:

1°. de stukken betrekkelijk de plannen tot behoud van den Mendoet-tempel (Not. 1895, pag. 34, 57 en 96 en Not. 1896, pag. 26 en 71), welke waren gevoegd bij de missive van den Directeur van Nijverheid dd. 4 Maart jl., No. 3327, waarin o. m. het navolgende voorkomt:

„Terwijl blijkens Uwe aangehaalde missive van 7 Mei 1895, No. 155, zoowel Uwe Directie als de Ingenieur der 1e klasse J. Nuhout van der Veen, die reeds in 1884 bestudeerd heeft welke maatregelen tot behoud van den

Mendoet-tempel moesten worden genomen, met bovenbedoeld ontwerp ten volle zich konden vereenigen en Uwe Directie overtuigd was, dat door de uitvoering van dit ontwerp het behoud van den Mendoet-tempel in zijn tegenwoordigen staat voor geruimen tijd zou zijn verzekerd, blijkt thans dat zoowel bij den Eerstaanwezenden Waterstaatsambtenaar in de residentie Kedoe als bij den Ingenieur der 1e klasse B. KERSJES, die de Uwer Directie bekende bouwkundige teekeningen van dien tempel heeft vervaardigd, tegen de uitvoering van het ontwerp overwegende bezwaren bestaan.

De Directeur der Burgerlijke Openbare Werken acht blijkens zijne missive van 10 Februari jl., No. 2177/A, het niet onmogelijk, dat de Eerstaanwezende Waterstaatsambtenaar in de residentie Kedoe gelijk heeft en de grootere dikte, die de afgescheurde bekleedingen aan de bovenzijde van den tempel hebben, bij het wederplaatsen in cementspecie aanleiding zal geven tot eene weinig stabiele verbinding met de binnengedeelten der muren. Bovendien voert genoemde Departementschef, die vroeger blijkens zijne missive van 20 Januari 1896, No. 1070/A, voor zoover zulks hier beoordeeld kon worden, met de voorgenomen wijze van herstelling zich wel kon vereenigen, thans aan dat deze werkwijze een palliatief was, waarbij weinig werd gedaan tegen het gevaar van instorten van het gewelf en het voorkomen van inwatering van de muren en de bedekking.

De Eerstaanwezende Waterstaatsambtenaar in de residentie Kedoe, de opzichter der 1e klasse H J. DE ROOY, geeft nu in het kort de strekking terug van het in 1884 door den heer NIJHOUT VAN DER VEEN samengesteld ontwerp, en raamt de uitvoering daarvan, destijds begroot op f 16.620, op niet minder dan f 40.482.— Hij treedt niet in beoordeeling van de doelmatigheid, doch wijst er met nadruk op, dat het gevaar voor instorting bij de uitvoering en daaruit voortvloeiende beschadiging of vernieling van het monument niet kan worden voorkomen.

De Directeur der Burgerlijke Openbare Werken is van oordeel dat bij voorzichtig werken het gevaar van instorten tot een minimum beperkt kan worden en acht thans de door den Ingenieur Nuhout van der Veen aangegeven werkwijze de eenige afdoende om de Tjandi Mendoet voor jaren te herstellen. Ook hij schat de kosten der uitvoering, welke aan een bekwaam opzichter der 1e klasse zou moeten worden opgedragen, op ruim f 40.000, doch hij stelt voorop dat van een dergelijk werk bezwaarlijk eene juiste raming is te maken.

Stond het werkelijk vast, dat eene afdoende restauratie van den Mendoet-tempel mogelijk is, dan zou ik wegens de groote beteekenis, welke aan het behoud van dit monument uit den Hindoetijd moet worden gehecht, mij verplicht achten der Regeering in overweging te geven om zelfs een zóó aanzienlijk offer te brengen als daartoe blijkens het vorenstaande nu wordt noodig geacht.

Waar echter aan het aanvankelijk door verschillende deskundigen goedgekeurde en door de Regeering geautoriseerde ontwerp thans nagenoeg alle waarde wordt ontzegd, moet ik tot mijn leedwezen verklaren in de restauratie op de nu aanbevolen wijze geen vertrouwen te hebben, te minder omdat daaromtrent reeds belangrijk verschil van gevoelen bestaat. De Ingenieur Kersjes, die door de vervaardiging der hoogerbedoelde bouwkundige teekeningen mag geacht worden met den tegenwoordigen toestand van de ruïne vertrouwd te zijn, betoogt dat de restauratie volgens het ontwerp van den heer Nuhout van der Veen gevaarlijk en niet afdoende zou zijn.

In deze omstandigheden verdient naar mijne meening ernstige overweging het door den heer Kersjes in zijne nota van 29 December 1896 uitgewerkt denkbeeld, om met opoffering van een deel der overblijfselen van de Tjandi Mendoet, het merkwaardigste van die ruïne voor vernieling te vrijwaren.

Alvorens de zaak bij de Regeering voor te brengen, meen

ik Uwe Directie in de gelegenheid te moeten stellen, van Uw gevoelen te doen blijken."

Nadat de Heer NIJHOUT VAN DER VEEN zijne zienswijze heeft te kennen gegeven en toegelicht, wordt, na beraadslaging, besloten deze zaak in advies te houden tot de eerstvolgende vergadering en den uitslag af te wachten van het mondelinge overleg met de Directeuren van O. E. en N. en van de B. O. W., waartoe de Voorzitter zich bereid verklaart.

Voorts wordt besloten om de aandacht van den Directeur van O. E. en N. te vestigen op de wenschelijkheid der vervaardiging eener nauwkeurige beschrijving van den Mendoettempel uit een oudheidkundig en artistiek oogpunt, en zijne medewerking in te roepen ten einde de Regeering te bewegen den Heer C. DEN HAMER, Adjunct Inspecteur van het I. O. in de 2e afdeeling, die voor zulk een arbeid geschikt en waarschijnlijk daartoe genegen is, uit te noodigen en in staat te stellen zich daarmede te belasten.

2°. het schrijven van den Heer J. VAN AALST dd. 20 Febr. '97 (Not. pag. 28, I, *f*) waarbij:

a. in voldoening aan het verzoek der Directie, een afdruk in papier wordt toegezonden van het opschrift voorkomende op eene door hem gevonden zuil (Not. 1896, pag. 89 en 112, e, 3°);

b. namens Raden Poespadiredjo ten geschenke wordt aangeboden een kropak waarschijnlijk afkomstig van Gedakan, district Balak, op den berg Merbaboe.

Zullen in de betrekkelijke verzameling worden geplaatst.

c. eenige koperen voorwerpen, deels ter bezichtiging en deels ter overneming, worden aangeboden.

Die voorwerpen, welke verkrijgbaar zijn gesteld zullen, daar zij òf geene oudheidkundige waarde hebben, òf omdat op het bezit er van geen prijs wordt gesteld, worden teruggezonden, terwijl pogingen zullen worden in het werk gesteld om in het bezit te geraken van de ter bezichtiging afgestane bronzen beeldjes.

d. het verzoek wordt gedaan om restitutie van de door hem, boven de door de Directie toegestane som van *f* 100,— ten behoeve van ontgravingen gedane voorschotten ad *f* 50,— Cfm.

e. in overweging wordt gegeven om opnieuw eene som van f 100,— beschikbaar te stellen voor verdere ontgraving van de fundamenten van de tjandi's te Ngawen (residentie Kedoe) en ter beëindiging van het onderzoek van verdere vindplaatsen in de contrôle-afdeeling Moentilan.

Wordt besloten voor het omschreven doel geene fondsen meer beschikbaar te stellen, omdat tot nog toe de uitkomsten niet aan de verwachting hebben beantwoord en er geen grond bestaat om aan te nemen dat verdere onderzoekingen met beteren uitslag zullen worden bekroond.

III. De Heer VAN DER CHIJS bericht de ontvangst der navolgende geschenken:

1°. van het lid J. M. H. VAN OOSTERZEE:
Britsch-Indie. Ropij, geslagen te Haiderabad, 1312.—z.

2°. van Dr. ERIK NYMAN:

Zweden,	25	öre,	1876.— z.
	5	„	1878.— k.
	2	„	1894.— k.
Noorwegen,	10	öre,	1875.— bill.
Denemarken,	25	öre,	1874.— z.
	10	„	1882, 86, 94.— bill.
	5	„	1875.— k.
	2	„	1883, 91.— k.
	1	„	1893.— k.
Duitsche rijk,	2	Pfennig,	1875 (C).— k.
		Pfennig,	1887, 94, 96.— k.

3°. van den heer L. TH. MAIJER, Translateur der Maleische taal, recepis van f 100.— en van f 5.—
een twintigtal, moderne, koperen munten, hoofdzakelijk Nederlandsch-Indische.

4°. van de firma REISS & Co., alhier:
een wapen (vermoedelijk gevelsteen) met het opschrift. Trajectum.

Zullen in de betrekkelijke verzamelingen worden opgenomen.

2°. legt ter tafel het pas gereed gekomen Daghregister over de jaren 1668—69.

De Voorzitter wenscht den Heer VAN DER CHIJS met de voltooiing hiervan geluk.

IV. De Heer LOUW:

1°. bericht, welke boeken, vermeld op eene lijst van doubletten in de bibliotheek van den Raad van Nederlandsch-Indië (Not. pag. 21, V) niet in 's Genootschaps bibliotheek worden aangetroffen.

Wordt besloten het verzoek te doen bedoelde boekwerken ten behoeve van 's Genootschaps bibliotheek te willen afstaan.

2°. vraagt machtiging om eenige van 's Genootschaps edita (Tijdschrift en Verhandelingen) ter aanvulling af te staan aan de bibliotheek van het Gymnasium Willem III alhier.

De gevraagde machtiging wordt verleend.

V. De Heer SNOUCK HURGRONJE:

1°. biedt, namens het directielid Dr. BRANDES, voor het Tijdschrift aan eene verhandeling, getiteld:

„Tjandi Tegawangi als dharma genaamd Koesoemapoera, district Papar, afdeeling Kediri", door het lid C. DEN HAMER, die tevens zes photographiën van den tjandi Soerawana, 3 paal meer oostwaarts gelegen, ter bezichtiging heeft gezonden, waarvan met belangstelling wordt kennisgenomen.

Overeenkomstig het prae-advies van Dr. BRANDES, wordt besloten de verhandeling van den Heer DEN HAMER in het

Tijdschrift te plaatsen met reproductie der 11 daarbij behoorende photographieën.

2°. geeft, namens hetzelfde directielid, in overweging om te trachten een afdruk in papier te krijgen van een opschrift dat, volgens een door den Heer DEN HAMER vervaardigde photographie, aan een der reliefs van Tjandi Soerawana (zie Verbeek, Oudheden van Java, bl. 281, No. 580) voorkomt, namelijk onder het smalle tableau aan den noordkant van den eersten voorsprong.

Wordt besloten zich ter zake te wenden tot den Resident van Kediri.

3°. biedt, namens het buitengewoon lid Sajjid Oethman, ten geschenke aan:

Hadji Moehamad Ali van Baroegboeg (Pandeglang),.

Qiṭ'ah, bewerkt in Bantĕnsch Javaansch naar de Arabische werken Sjarḥ Sittin en ar-Rijādh al.-badī'ah.

فنكي كتاب كڠ اڠرانن قطعه انتوكٓ ڠاليه سكڠ كتاب
شراح ستين لن كتاب رياض البديعه لن دي ترجمهكن
كاليان بهسا جوا اوليه حاج محمد علي كاليان اذيني كياڲي
مس حاج ابوبكر فڠول لندرة فنديڮلڠ بنتن

Lithogr z. p. of j.

(Batavia 1897)

Bibliotheek.

4° brengt ter tafel twee klapperraspen (Not. 1896, pag 113, j), de groote afkomstig uit Bantĕn en de kleine uit de Preanger Regentschappen, onder mededeeling dat deze raspen allengs in onbruik raken, wegens de toenemende goedkoopte van paroed's.

Zullen aan den Heer Dr. A. B. MEIJER te Dresden worden toegezonden.

VI. De Heer ABENDANON biedt, namens het correspondeerend lid den Heer A. MARRE, ten geschenke aan:

1°. Le Sadjarah Malaijou, traduit du Malais en Français par ARISTIDE MARRE. Tome 1er 1896.

2°. Les Galibis, par M. ANTOINE BIET, Curé de Senlis, revu et publié par ARISTIDE MARRE. Paris, 1896.
Bibliotheek.

VII. Op verzoek worden van de ledenlijst afgevoerd, de Heeren E. C. BARON SWEERTS DE LANDAS WIJBORGH, en Jhr. J. G. O. S. VON SCHMIDT AUF ALTENSTADT.

Wordt weder op de ledenlijst gebracht de Heer P. J. F. VAN HEUTSZ, Assistent-Resident te Karang Anjar.

Niets meer te verhandelen zijnde, zegt de Voorzitter dank aan den Heer NIJHOUT VAN DER VEEN voor zijne bereidwilligheid om de Directie wederom van advies te dienen en sluit daarna de vergadering.

De Voorzitter,
G. A. SCHERER.

De Secretaris,
B. HOETINK.

•

Bestuursvergadering van Dinsdag 11 Mei 1897.

Tegenwoordig de Heeren G. A. SCHERER, Voorzitter, Dr. C. SNOUCK HURGRONJE, P. J. F. LOUW, H. D. H. BOSBOOM, H. M. LA CHAPELLE, Mr. J. H. ABENDANON en B. HOETINK, Secretaris.

I. De notulen der vorige vergadering worden goedgekeurd, waarna in behandeling komen de navolgende stukken:

a. Een extract uit het register der Besluiten van den Gouverneur-Generaal van N. I., dd. 17 April jl., No. 42, waarbij is goedgevonden en verstaan:

1°. Met wijziging in zoover van het besluit van 16 Juli 1896, No. 26 (Not. 1896, pag. 71, I, a) te bepalen:
a. dat de daarbij voor het verrichten van herstellingen van den Mendoet-tempel in de afdeeling Magelang der residentie Kedoe toegestane fondsen voor zooveel noodig zullen worden gebezigd om, overeenkomstig de aanwijzingen van den Ingenieur der 1e klasse bij den Waterstaat en 's Lands Burgerlijke Openbare Werken J. NUHOUT VAN DER VEEN, den bovenlast van dien tempel tot zoodanige hoogte te verwijderen als noodig zal blijken om het gevaar van vernieling door instorting af te wenden;
b. en dat eerst na afloop van de sub *a.* bedoelde werkzaamheden en na het opmaken van een nader project, omtrent de uitvoering van eventueele herstellingen aan den Mendoet-tempel zal worden beslist.
2°. Den Directeur der B. O. W. te machtigen om den Ingenieur NUHOUT VAN DER VEEN voornoemd tot voorschreven

einde de vereischte commissiereizen naar den Mendoettempel te doen ondernemen.

(Not. 40, II, 1°).

Informatie.

b. Een renvooi van den Directeur van O. E. en N., dd. 30 April jl., No. 12520, waarbij ter kennisneming wordt toegezonden een extract uit de beschikking van den Directeur der B. O. W. van 24 April t. v., No. 6685/D, houdende opdracht aan den Ingenieur J. NIJHOUT VAN DER VEEN vd. om de noodige commissiereizen te ondernemen naar den Mendoettempel, in opvolging van het hierboven aangehaalde Gouvernements Besluit.

Informatie.

c. Een renvooi van den Gouvernements Secretaris van 22 April jl., No. 8249, waarbij ter kennisneming wordt toegezonden eene missive van den Gouverneur van Atjeh en Onderhoorigheden dd. 7 April t. v., No. 476/14, houdende o. a. de mededeeling dat het plaatselijk bestuur is aangeschreven om buitgemaakte wapens, goudwerken en dergelijke voorwerpen aan hem, Gouverneur, te doen toekomen, ter opzending aan 's Genootschaps Museum. (Not. pag. 32, II, 2°)

U. s.

d. Van den Directeur van O. E. en N., dd. 15 April jl., No. 11002, ten geleide van 15 blaadjes goud en eene teekening van een steen (urn?), bij het omwerken van eene sawah gevonden bij de desa Rokam, district Doro, regentschap Pekalongan.

Wordt besloten de blaadjes goud, welke geene oudheidkundige waarde bezitten, daar zij geheel plat zijn geslagen, terug te zenden en nadere inlichtingen te vragen omtrent den gevonden steen.

e. Van denzelfden, dd. 4 dezer, No. 12873, ten geleide van

een klein steenen potje en een paar gouden voorwerpen, in den grond gevonden in de desa Sembiran, residentie Kedoe.

Wordt besloten deze voorwerpen over te nemen tegen de getaxeerde waarde van f 1,— en den daartoe behoorenden ring ter beschikking van den vinder te stellen.

f. Van den Resident van Kedoe, dd. 4 dezer, No. 1949/10, ten geleide van een schrijven van het lid J. VAN AALST, controleur van Probolinggo, dd. 30 April t. v., houdende mededeeling dat de door hem gebezigde nummers der basreliefs van den Boroboedoer (Not. 1896, pag. 80, IV, 4° en Not. pag. 36, I, g) dezelfde zijn als die voorkomen op den platten grond, gevoegd bij het plaatwerk van DR. LEEMANS.

Informatie.

g. Van den Resident van Kediri, dd. 7 dezer, No. 4296/11, ten geleide van den door de Directie gewenschten afdruk in papier van eene inscriptie, voorkomende op de Tjandi Soerawana (Not. pag 46 V, 2°).

Zal in de verzameling handschriften worden opgenomen.

h. Van den Ass.-Resident van Banda, dd 2 April jl., No. 355, ten geleide van *vijf* woordenlijsten van even zoovele dialecten, welke in genoemde afdeeling voorkomen.

Zullen voorloopig in de verzameling handschriften worden bewaard.

i. Van den Heer J. C. VAN EERDE te Singaradja, dd. 6 April jl., waarbij de medewerking der Directie wordt ingeroepen ten behoeve van de voorgenomen oprichting eener bibliotheek aldaar, waarin zooveel mogelijk zullen worden opgenomen de boekwerken, brochures en tijdschriftartikelen, welke handelen over of betrekking hebben op de residentie Bali en Lombok.

In handen van den Bibliothecaris om prae-advies.

j. Van het correspondeerend lid C. POENSEN, dd. 13

Maart jl., ten geleide van zijn portret voor 's Genootschaps album en van een exemplaar van zijne „Grammatica der Javaansche taal."

Zullen in de betrekkelijke verzamelingen worden geplaatst.

k. Van den Heer H. P. DE FLUITER, tijd. leeraar aan de H. B. S. te Soerabaja, dd. 27 April jl., waarbij de aandacht der Directie wordt gevestigd op het voorkomen van een steen van eigenaardigen vorm te Trawas, achter den pasanggrahan, waaraan vermoedelijk oudheidkundige waarde moet worden toegekend.

Wordt besloten inlichtingen te vragen aan den Resident van Soerabaja.

l. Van den Heer F. TWISS te Moeara Doea, dd 27 April jl., waarbij onder de aandacht der Directie wordt gebracht dat in de archieven verschillende rapporten berusten omtrent de onafhankelijke streken in Midden-Sumatra, de afdeelingen der residentie Benkoelen, enz.

Wordt besloten tot de Regeering het verzoek te richten om inzage van bedoelde rapporten, met machtiging die c. q. in het Tijdschrift of in de Verhandelingen op te nemen.

II. De Voorzitter:

1°. doet voorlezing van een schrijven van den Heer Dr. J. H. F. KOHLBRUGGE, waaruit blijkt dat door hem geen gevolg kan worden gegeven aan het verzoek der Directie om een martevaan met Chineesche munten, gelijk door hem is aangetroffen aan de zuidzijde van het Janggebergte, op te zenden (Not. pag. 30, I, l).

Wordt besloten hetzelfde verzoek te doen aan het lid J. P. E. VERSTEEG.

2°. biedt, namens het lid P. J. KOOREMAN, ten geschenke aan het navolgende papiergeld:

the Chartered Mercantile Bankof India, London and China:

Singapore, 5 dollars.
Brown and Co., Medan.
5, 2½ dollars en 1 dollar.
Numismatisch kabinet.

3°. deelt mede dat met goedvinden van den schrijver Dr. C. Snouck Hurgronje, door hem, onder nadere goedkeuring der Directie, vergunning is verleend om de verhandeling „Iets over verjaring in het Moehammedaansche Recht", voorkomende in afl. 5 van Deel XXXIX van het Tijdschrift over te nemen in het tijdschrift: „Het Recht in Ned. Indië".
Goedgekeurd.

4°. bericht dat uit rondlezing terug is het opstel van den Heer J. L. D. van der Roest: „Het één en ander uit het leven van de bevolking van Windessi".
In handen der Redactie, ter opneming in het Tijdschrift.

III. De Heer Louw:

1° brengt ter tafel een exemplaar van de juist gereed gekomen „Inhoudsopgave tevens Prijslijst van de werken van het Bat. Gen. van K. W." (Not. 1896, pag. 80, V, 1°).
Wordt besloten aan de leden kennis te geven dat, op aanvrage, een exemplaar kosteloos zal worden toegezonden.

2° stelt voor om den prijs van het 3e stuk van deel L der Verhandelingen te bepalen op ƒ 1.50.
Cfm.

IV. De Heer Snouck Hurgronje:

1° bericht de ontvangst der Bataksche handschriften (drie in getal) benevens een almanak, welke door het lid O. L. Helfrich ten geschenke zijn aangeboden. (Not. pag. 11, V, 1°).
De handschriften zullen in de betrekkelijke verzameling worden opgenomen, terwijl de almanak zal worden geplaatst in de ethnologische afdeeling.

2° biedt, namens het buitengewoon lid Sajjid Oethmān ten geschenke aan, het boekwerk: Sajjid Oethmān bin Abdallah Boennat al- djalīs waqahwat al- anīs.

Lithogr. Batavia 1314 H.

Bibliotheek.

V. De Heer Bosboom biedt, namens den Heer V. L. de Lannoy, Assistent-Resident van Loeboe Sikapeng (residentie Padangsche Bovenlanden), ten geschenke aan: een model van een prahoe pentjalang en van een trek- of sleepnet; een en ander in gebruik bij visschers, langs de geheele Westkust van Sumatra.

Zullen in de ethnographische afdeeling worden geplaatst.

VI. De Heer Abendanon:

1° deelt mede dat hij bericht heeft ontvangen van den Bibliothecaris der Universiteit te Upsala, waarin deze zijne voldoening uitspreekt over het besluit der Directie tot ruiling van edita (Not. 1896, pag. 82, VII, 1°).

Informatie.

2° bericht dat een deskundige alhier zich bereid heeft verklaard om de cliché's ten behoeve van de reproductie der typenphotographieën (Not. pag. 37, I, k) te leveren à f 13 per stuk.

Wordt besloten de voorgenomen reproductie over te laten aan het initiatief van eene particuliere firma, welke, desgewenscht, over de in 's Genootschaps bezit zijnde photographieën tot dat doel zal kunnen beschikken.

VII. De Secretaris:

1° biedt, namens het lid L. M. Vonck, ten geschenke aan:

A. een bewerkte bamboekoker, door de Seribas-Dajaks (Serawak) gebruikt tot bewaring van passen en dergelijke documenten.

B. twee pakejan's, bestaande uit:

a. een baadje van kralen;

b. een zwarte sarong met geborduurden rand;

c. een witte ceintuur met dergelijken rand.

N.B. De tweede ceintuur is op het oogenblik niet beschikbaar, doch kan, desgewenscht, worden toegezonden.

d. een schild.

Naar aan den schenker werd medegedeeld, worden deze pakejan's bij feestelijke gelegenheden gedragen door de Dajak's in Sambas.

Ethnographische afdeeling.

2° geeft in overweging om den ring, welke in zijne handen is gesteld (Not. pag. 3, I, j en pag. 36, I, e) over te nemen voor de getaxeerde waarde ad f 8, en te plaatsen in de oudheidkundige afdeeling.

Cfm.

3° bericht dat de firma G. Kolff & Co alhier, aanneemt om de cliché's voor de reproductie der photographiën van den Tjandi Tegawangi (Not. pag. 45, V, 1°) op een formaat van 11 × 13 cM., te leveren à f 25 per stuk.

Wordt besloten de medewerking in te roepen van 's Genootschaps eerelid Dr. R. D. M. Verbeek, ter verkrijging van eene opgave van de kosten eener reproductie in Europa, in 750 exemplaren, van bedoelde photographieën in haar tegenwoordig formaat, doch zonder randversiering.

4°. stelt voor te besluiten:

a. dat alleen *door de Directie* wijzigingen zullen worden gebracht in de bestaande ledenlijst.

Cfm.

b. dat de photographiën welke op oudheden betrekking hebben, zullen worden overgebracht naar de oudheidkundige afdeeling.

Cfm.

5°. vestigt er de aandacht op dat:

a. door den Resident van Menado niet is voldaan aan het

verzoek om toezending van in de Minahasa gedragen oorringen (tembĕga) dan wel van kopijen of afbeeldingen daarvan (Not. 1896, pag. 15, 4°. *a.*), noch de toegezegde medailles (idem, pag. 76, *c.*) zijn gezonden;

b. door het lid P. DE ROO DE LA FAILLE nog geen gevolg is gegeven aan zijne belofte om de legenda van de schetskaart van Narmada te verbeteren en eene beschrijving van dat lustverblijf te bezorgen (idem, pag. 73, *h*);

c. dat de inlichtingen welke aan de Regeering zijn gevraagd omtrent een standaard-el, welke bij het Genootschap in bewaring zou zijn (idem pag. 105, IV, 2°), nog niet zijn verstrekt;

d. dat van den Heer HAYE geen antwoord is ingekomen op het verzoek der Directie, om photographiën en eene beschrijving te ontvangen van eenige der in de afdeeling Djĕmbĕr aangetroffen dolmen's (idem, pag. 107, VII, 2°).

Wordt besloten te verzoeken de afdoening te willen bespoedigen.

VIII. Wordt benoemd tot gewoon lid, de Heer P. J. VAN RAVESTEYN, onderwijzer der 2e klasse te Batavia.

Op de ledenlijst worden weder gebracht de Heeren W. VAN DER LEE, Inspecteur van het Lager Onderwijs te Batavia, Mr. J. R. VOÛTE, particulier, idem; en D. A. HOOYER, chef der firma G. KOLFF & Co., idem.

Op verzoek worden van de ledenlijst afgevoerd, de Heeren Mr. H. A. VAN DE POEL, G. FISCHER en H. A. DE GROOT, terwijl de Heer Mr. M. M. ROSMAN, die een adres in Nederland heeft achtergelaten, zal worden gewezen op het slot van art. 7 van 's Genootschaps reglement).

Niets meer te behandelen zijnde, sluit de Voorzitter de vergadering.

De Voorzitter,
G. A. SCHERER.
De Secretaris,
B. HOETINK.

Bestuursvergadering van Dinsdag 1 Juni 1897.

Tegenwoordig de Heeren G. A. SCHERER, Voorzitter, Mr. J. A. VAN DER CHIJS, Dr. C. SNOUCK HURGRONJE, P. J. F. LOUW, H. D. H. BOSBOOM, H. P. J. VAN DEN BERG, H. M. LA CHAPELLE, Mr. J. H. ABENDANON en B. HOETINK, Secretaris.

I. De Notulen der vorige vergadering worden goedgekeurd, waarna in behandeling komen de navolgende stukken:

a. Een extract uit het Register der Besluiten van den Gouverneur-Generaal, dd. 21 Mei j. l., No. 14, waarbij is bepaald den Heer C. DEN HAMER, Adjunct-Inspecteur van het Inlandsch onderwijs in de 2e afdeeling, uit te noodigen om eene beschrijving te vervaardigen van den Mendoettempel, als monument van Hindoesche kunst. (Not. pag. 43, II, 1o).
Informatie.

b. Eene missive van den Directeur van O. E en N., dd. 25 Mei j. l., No. 7C00, waarbij, namens den Gouverneur-Generaal, worden aangeboden één exemplaar van den Nederlandschen en één van den Franschen tekst van de Geologische beschrijving van Java en Madoera, door Dr. R. D. M. VERBEEK en R. FENNEMA.
Bibliotheek.

c. Een renvooi van denzelfden, dd. 29 Mei j. l., No. 15175, ten geleide van een gouden ring, in de desa Brahankoelon, aan den oever van de kali Lembou, district Widoeng, afdeeling Demak, residentie Semarang, in den grond gevonden.
Wordt besloten dezen ring voor de getaxeerde waarde,

ad *f* 22.50, over te nemen ten behoeve der oudheidkundige verzameling.

d. Van denzelfden, dd. 31 Mei j. l., No. 15269, ten geleide van een gouden ring, in den grond gevonden in de kampong Pondok Aren, district Kebajoran, afdeeling Meester-Cornelis, residentie Batavia, en geschat op eene waarde van *f* 30.

U. s.

e. Van den Resident van Bantam, dd. 20 April j. l, No. 2439/32, ten geleide van eene afteekening der inscriptie, voorkomende op een grafsteen te Serang (Not. 28, I, *d*).

De Secretaris bericht dat uit de inscriptie blijkt dat het graf dateert van 1 November 1786 en daarin eene Chineesche vrouw rust.

f. Van den offg. Superintendent van het Indian Museum, dd. 1 Mei j. l., No. 45/d, waarbij wordt gevraagd een afdruk te mogen ontvangen van de Britsch-Indische medaille, welke zou kunnen worden afgestaan in ruil voor die welke betrekking heeft op den slag bij Meester-Cornelis (Not. pag. 9, III 2o.)

De Heer VAN DER CHIJS bericht dat geene Britsch-Indische maar wel Nederlandsch-Indische medailles of munten beschikbaar zijn, waarvan eene lijst door hem zal worden overgelegd.

g. Van den Consul Generaal van Duitschland, dd. 29 Mei j. l., No. 889, waarbij wordt medegedeeld dat hij zich alleen met de verzending van de voor Dr. A. B. MEIJER bestemde kist kan belasten, indien genoemde geleerde in Saksischen staatsdienst is.

Zal worden bericht dat dit laatste inderdaad het geval is.

h. Van 's Genootschaps correspondeerend lid RAJA TOGORE te Calcutta, dd. 4 Mei j. l., ten geleide van een exemplaar van een zijner jongste werken:

„The Universal History of Music".
Bibliotheek.

i. Van den Heer C. DE WOLFF VAN WESTERRODE, Assistent-Resident van Poerwokerto (residentie Banjoemas), dd. 27 Mei j. l., waarbij, namens den Regent van Banjoemas, Raden Adipati MERTO DI REDJO, ter kennisneming en publiceering wordt aangeboden een aan genoemden inlandschen hoofdambtenaar toebehoorend Javaansch handschrift, behelzende een geschiedverhaal, Babad Pasir genaamd.
Zal worden medegedeeld dat de Directie op de toezending veel prijs stelt.

j. Van het lid, den Heer J. KNEBEL, dd. 3 April j l., waarbij ter publiceering wordt aangeboden eene verhandeling: „Het onbezielde in de babad tanah djawi, genoemd met het demonstratief der vereering. Eene nalezing."
In rondlezing.

k. Van den Heer Dr. J. H. F. KOHLBRUGGE, dd. 27 Mei j. l., waarbij ter publiceering wordt aangeboden de verhandeling: „De Lingga-tempel en andere oudheden op het Jang-gebergte".
U. s.

l. Van het lid, den Heer H. E. D. ENGELHARD, dd. 19 Mei j. l., ten geleide van een lijstje van drukfouten, aangetroffen in zijne verhandeling: „Aanteekeningen betreffende de Kindjin Dajaks in het landschap Baloengan" (Tijdschrift, deel XXXIX, pag. 458).
In handen der Redactie.

m. Van het lid, den Heer G. J. OUDEMANS, dd. 6 Mei j. l., ten geschenke aanbiedende een exemplaar van zijn werk: „Javaansche wetten en andere bepalingen, geldig in Jogjakarta".
Bibliotheek.

n. Van het lid, den Heer CH. E. BODEMEYER, dd. 17 Mei j. l., ten geleide van zijne verhandeling: „Een en ander over de oudheden in de contrôle-afdeeling Gending, afdeeling Kraksaän, residentie Probolinggo (Not. pag. 40, I, *o*).

In rondlezing.

II. De Voorzitter opent de beraadslaging over de vermindering der contributie (Not. pag. 10, III, 3°, *a*).

Bij de hierover plaatsvindende gedachtenwisseling, legt de Heer SNOUCK HURGRONJE de volgende nota ter tafel:

„Verlaging der contributie zal m. i. op den duur niet leiden tot eenigszins belangrijke vermeerdering van het ledental van ons Genootschap, dus ook niet tot die financiele verbetering, die zou moeten strekken om het Genootschap beter aan zijn doel te doen beantwoorden.

De groote meerderheid der leden beschouwt het lidmaatschap als een zuiver offer aan de wetenschap, niet als de betaling van eenen prijs, waarvoor men iets begeerlijks van gelijke waarde terugontvangt. Degenen, die thans door hunne positie zich verplicht achten zulk een offer aan ons wetenschappelijk lichaam te brengen, zullen ons ook zonder contributieverlaging getrouw blijven, maar de sympathie, die ons Genootschap door zijnen arbeid in ruime kringen wekt, is naar mijne ervaring gering, veel te gering om de hoop te wettigen, dat verlaging der bijdrage ons op den duur eenen toevloed van nieuwe leden zal verschaffen, waardoor de bloei van het Genootschap verhoogd wordt.

Zullen wij ooit, zonder onverwachte gunstige gebeurtenissen, in hoogere mate dan thans op den steun van de regeering en van het publiek mogen rekenen, dan moet eerst eene hoogere mate van sympathie voor ons werk den weg daartoe banen. Maar zelfs afgezien hiervan, zijn er andere middelen, waardoor wij den bloei van het Genootschap kunnen verhoogen, zònder bedenkelijke proefnemingen op financieel gebied.

Het terrein, waarop zich de wetenschappelijke uitgaven van ons Genootschap bij voorkeur bewegen, is in onzen tijd veel meer dan vroeger een internationaal gebied geworden. De vergelijkende taalkunde heeft groot belang bij de kennis van de talen van dezen Archipel; de vergelijkende ethnologie vindt hier een terrein, dat door een man als BASTIAN met recht éénig wordt genoemd, omdat in ons Indonesië als het ware elk stadium van ontwikkeling der menschenwereld in een of anderen vorm vertegenwoordigd is. Zelfs de kleinste bijdragen, de eenvoudigste mededeelingen van eigen waarneming op dit gebied in dezen Archipel gemaakt, hebben haar belang voor de wetenschap, die thans bij uitnemendheid de aandacht trekt door hare verrassende resultaten en haar jeugdigen ijver. Zelfs *onze* geschiedenis in Oost-Indië is meer dan vroeger hare plaats in de wereldgeschiedenis gaan innemen, sinds koloniale vraagstukken de aandacht van zoo vele Europeesche geleerden bezig houden Al deze omstandigheden hebben de taak van ons Genootschap veel belangrijker gemaakt dan zij voorheen kon wezen. Maar om die taak te vervullen moeten krachtiger middelen aangegrepen worden dan die, waarmede men vroeger kon volstaan.

In dit opzicht nu schieten wij zeer te kort. Weinig doen wij om den ijver van hen, die wetenschappelijke bijdragen kunnen leveren, te prikkelen, niets om hunne producten onder de oogen te brengen van allen, die daar belang bij hebben.

Onder deze laatsten immers maken zij, die Hollandsch verstaan, eene zeer kleine minderheid uit. Evenzeer als hoogst belangrijke studiën op ethnographisch of taalkundig gebied, die in het Russisch of Hongaarsch verschijnen, voor de meeste vakgenooten als niet bestaande gelden, is dit ook met in onze taal gepubliceerde bijdragen het geval. Nu mogen sommige Russen meenen, dat met het oog op den omvang en de politieke beteekenis van hun land, ook hunne

taal tot de algemeen beoefende moet gaan behooren, en mogen verder sommige Hongaren, onder den invloed van den treurigen strijd der nationaliteiten van de Oostenrijksch-Hongaarsche monarchie, weigeren zich van eene vreemde taal te bedienen — voor ons zou eene illusie als die van zulke Russen te belachelijk, een chauvinisme als dat van zulke Hongaren te kleingeestig zijn, te meer daar wij door dat verbergen van ons licht onder de korenmaat ons zelven minstens evenveel nadeel doen als anderen.

De wetenschap is internationaal; de vakken, die wij bij voorkeur beoefenen, zijn het in de hoogste mate. Nu schat ik de waarde niet gering van een eigen, degelijk nationaal karakter, dat ook de studiën van onze geleerden moge blijven kenmerken, maar dwaasheid ware het, dit te willen zoeken in het gebruik van een verkeersmiddel, dat nagenoeg nergens gangbaar is. Het is eene levensvoorwaarde voor ons Genootschap, dat het de wetenschappelijke bijdragen, die het in zijn Tijdschrift, zijne Verhandelingen, zijne Notulen en zijne afzonderlijke werken uitgeeft, voor de groote meerderheid der belangstellenden toegankelijk make door het gebruik van eene der drie zoogenaamde „moderne talen". De wetenschappelijke roem onzer vaderen werd gevestigd door werken, die in de destijds algemeen gebruikelijke Latijnsche taal werden uitgegeven. Dit doode instrument werd steeds meer onbruikbaar, hoe meer de wetenschap in het volle leven ging grijpen, maar de behoefte aan een internationaal middel van communicatie nam daarbij eerder toe dan af.

Verschijnen de studiën, die wij uitgeven, in het Fransch, Engelsch of Duitsch, dan zal de geheele wetenschappelijke wereld, die thans onze werken in hare bibliotheken volledigheidshalve bijzet, dankbaar van het door ons geleverde kennis nemen; onze betrekkingen met den vreemde zullen zich niet tot de ruiling van boeken bepalen, maar de weg wordt gebaand tot vruchtbare wisseling van gedachten, wrijving

en prikkeling. Onze naam zal niet meer berusten op den eerbied, dien men aan den ouderdom verschuldigd is, ook waar die een duttend en dommelend bestaan voortsleept, maar op hetgeen wij, in overeenstemming met de behoeften van den tijd aan bruikbare bouwstoffen leveren. Een heilzame prikkel wordt daardoor tevens geoefend op hen, die iets presteeren kunnen, want zij zullen weten, dat hetgeen zij schrijven, niet slechts door de weinig talrijke beoefenaren hunner wetenschap onder hunne landgenooten, maar door vele buitenlandsche deskundigen gelezen, gebruikt en getoetst zal worden. Dit zal menigeen tot schrijven dringen, die thans de pen laat liggen, en anderen aansporen om de meeste zorg aan hunne bijdragen te besteden. Maar op het reusachtige, nog nauwelijks ontgonnen wetenschappelijk terrein, dat onze Archipel aanbiedt, behoeven ook leeken zich niet angstvallig aan medewerking te onttrekken; er is voor ieder gelegenheid te over om zonder bovenmatige inspanning bouwsteenen aan te dragen, die in ruimen kring waardeering zullen vinden.

Om de aangevoerde redenen komt het mij van overwegend en urgent belang voor, dat wij zooveel eenigszins mogelijk, onze publicaties in eene der drie genoemde talen het licht doen zien. Willen sommige inzenders zelf al dadelijk hunne bijdragen in cosmopolitisch gewaad aanbieden, des te beter; maar wij dienen maatregelen te nemen om de opstellen of werken van de meerderheid, die zich alleen in hare eigen taal gemakkelijk uitdrukt, voor den lezerskring, waarop wij rekenen moeten, leesbaar te maken. Het kan geheel van omstandigheden afhangen, welke der drie „moderne talen" daartoe telkens gekozen zal worden.

Een finantieel offer zal daartoe vereischt zijn: een jaarlijks terugkeerende, misschien niet onbelangrijke post voor vertaalloon zal op de begrooting onzer uitgaven gebracht moeten worden. Wie op de ware belangen van het Genootschap let, zal dat offer zonder weerzin brengen, en over-

wegende materieele bezwaren zullen daartegen niet bestaan. Het voorstel toch tot vermindering der contributie was gegrond op den betrekkelijk gunstigen finantieelen toestand van het Genootschap, die zulk eène proefneming zou veroorloven, in de hoop dat op den duur de inkomsten daardoor niet zouden verminderen, eerder toenemen. Besteden wij, in plaats daarvan, een belangrijk deel van het thans beschikbare saldo aan vertaalloon, dan acht ik de hoop niet geheel ijdel, dat zelfs in zuiver materieelen zin dat geld niet weggeworpen zal zijn. Een genootschap toch, dat zooveel belangrijks aan de wetenschappelijke wereld kan leveren als het onze, zal, wanneer het dat ook doet in algemeen bruikbaren vorm, wanneer het toont op de hoogte van zijnen tijd te willen blijven en de wetenschap meer actief te dienen, in hooge mate de sympathie van de regeering en het publiek verwerven, die zich ook zal uiten in grootere bereidvaardigheid, waar wij een beroep moeten doen op finantieelen steun. Hoeveel steun van dien aard geniet niet de Maatschappij tot bevordering van het natuurkundig onderzoek onzer koloniën, die ook streeft naar de vermeerdering onzer nationale productie voor de internationale markt der wetenschap. Hoeveel medewerking geniet niet van alle zijden onze Plantentuin, die eveneens in zulke richting werkt.

Zeker is deze laatste gunstige verwachting evenmin in cijfers uit te drukken als de gevolgen, die men van eene vermindering der contributie verwacht en die naar mijne overtuiging op teleurstelling zouden uitloopen. Maar ik stel dan ook directe of indirecte finantieele gevolgen niet op den voorgrond; ons Genootschap met de beschikbare middelen beter te doen beantwoorden aan zijn karakter en meer dan thans het geval is tot een werkzaam, vruchtbaar leven te brengen, is het doel van mijn voorstel, voor welks meer gedetailleerde uitwerking, na gebleken instemming van de directie, natuurlijk inwinning van nadere informaties noodig zal wezen."

Naar aanleiding van deze nota wordt besloten het vraagstuk van de vermindering der contributie, te zamen met het voorstel van Dr. SNOUCK HURGRONJE, in eene volgende vergadering opnieuw in behandeling te nemen.

III. De Heer VAN DER CHIJS:

1°. bericht de ontvangst der navolgende cadeaux:

A. van den heer J. P. MOQUETTE:
a. China. Twee mesvormige munten (valsch).
b. il banco di Napoli, 50 centesimi, 1872.
c. Honneur à l'inventeur du crayon Mengin. Paris, z. j. k.
d. jeton van I. FARLYSMAN, ironmonger, London, z. j.— k.
B. van het lid J. M. H. VAN OOSTERZEE:
a. medaille ter eere van den Italiaanschen jurist, Gian Vincenzo Gravina, overl. 1718.— ijzer.
b. photographie van het gebouw der Winkel-Maatschappij „Eigen Hulp" te Batavia.
C. van het lid G. J. OUDEMANS: Vier Indische zegels uit het begin dezer eeuw.
Zullen in de betrekkelijke verzamelingen worden geplaatst.

2°. stelt voor om het lid, den Heer J. FAES, uit te noodigen afdrukken in papier te willen bezorgen van in de buurt bij Bantar Moentjar (Tjibadak) aangetroffen inscripties, voorkomende op steenen (één grof, één fijn gebeiteld) welke niet zijn vermeld in het bekende werk van Dr. VERBEEK.
Cfm.

3°. deelt mede dat de kosten van verpakking enz. van de door Dr. A. MEIJER gevraagde klapperschaven (Not. pag. 46. V, 4°) *f* 4.65 hebben bedragen.
Hiervan zal Dr. A. B. MEIJER kennis worden gegeven.

IV. De Heer VAN DEN BERG deelt mede dat hij wenscht af te treden als lid der Directie.

De Voorzitter betuigt, namens de vergadering, zijn leedwezen over dit besluit, waarvan de redenen door de Directie worden geëerbiedigd, en zegt den Heer VAN DEN BERG dank voor de diensten welke hij aan het Genootschap heeft bewezen.

V. De Heer LA CHAPELLE biedt ten geschenke aan een bonk, halve stuiver, 180?

Zal in het numismatische kabinet worden geplaatst.

VI. De Heer LOUW brengt, ingevolge eene hem in de vorige vergadering verleende opdracht (Not. pag. 50, I. *i*), verslag uit over het verzoek om eenige deelen van 's Genootschaps edita af te staan ten behoeve van eene te Boleleng op te richten gewestelijke bibliotheek.

Wordt besloten aan het verzoek te voldoen.

VII. De Heer SNOUCK HURGRONJE:

1°. biedt, namens het buitengewoon lid Sajjid OETHMAN, ten geschenke aan, een exemplaar van het boekwerk: „Sajjid OETMĀN bin ALDALLAH, Taftīḥ al 'oejoen 'ala fasād aẓ-ẓoenoen. . . . . . . basana basa Malajoe di pindahkeun kana basa Soenda koe Raden Hadji ADJHARI, Bandoeng."

Bibliotheek.

2°. biedt, namens het lid den Heer Dr. Mr. H. J. E. TENDELOO, ter publiceering aan, diens verhandeling: „Feiten en cijfers in de Sadjarah Mĕlaiju in verband met enkele betwiste hoofdpunten der Maleische Grammatica."

In rondlezing.

VIII. Wordt besloten in deze notulen aan te teekenen

dat in de bestuursvergadering van 3 November a° p°, de Heer Dr. A. W. NIEUWENHUIS is benoemd tot Eerelid van het Genootschap. (Not. 1896, pag. 115, III, 3°).

Wordt weder op de ledenlijst geplaatst de Heer Mr. W. C. VEENSTRA, Procureur-Generaal bij het Hoog-Gerechtshof van N. I.

Op verzoek worden van de ledenlijst afgevoerd, de Heeren M. SEGOV, K. F. H. VAN LANGEN, Mr. A. H. DU MOSCH en C. G. VAN BAERLE.

Niets meer te behandelen zijnde, sluit de Voorzitter de vergadering.

De Voorzitter,
G. A. SCHERER.

De Secretaris,
B. HOETINK.

Bestuursvergadering van Dinsdag 6 Juli 1897.

Tegenwoordig de Heeren G. A. SCHERER, Voorzitter, Mr. J. A. VAN DER CHIJS, Dr. C. SNOUCK HURGRONJE, H. M. LA CHAPELLE, Mr. J. H. ABENDANON en B. HOETINK, Secretaris.

I. De Notulen der vorige vergadering worden goedgekeurd, waarna in behandeling komen de navolgende stukken:

a. Eene missive van den 1sten Gouvernements Secretaris dd. 2 Juni, j. l., N°. 1273, houdende mededeeling dat een ter Algemeene Secretarie ingesteld onderzoek naar gegevens omtrent een standaard-meter welke bij het Genootschap in bewaring zou zijn geweest (Not. 1896 pag. 105, IV, 2° en Not. pag. 55, VII, *d.*) tot geene andere uitkomsten heeft geleid dan dat is gebleken dat door de Indische Regeering in 1838 uit Nederland de uitzending is gevraagd o. a. van eenige stellen maten en gewichten, ten einde tot standaard en tot model te strekken voor den aanmaak van die voorwerpen alhier, en dat de tusschenkomst van den Minister van Koloniën is ingeroepen om in de archieven van zijn Departement te doen nagaan of aan bedoeld verzoek gevolg is gegeven.

Informatie.

b. Van den Minister van Binnenlandsche zaken dd. 5 Juni, j. l., N°. 1371, waarbij, in antwoord op het verzoek der Directie om een honderdtal exemplaren van de 8° uitgave van Dr. L. SERRURIER's „Wajang Poerwå" te harer

beschikking te stellen (Not. pag. 40, I, *p*.) wordt medegedeeld dat reeds bij brief van 22 Januari. j. l., N°. 235, aan den Minister van Koloniën zijn gezonden één exemplaar van „de Wajang Poerwa" 8° uitgave, met verzoek dat aan de Bibliotheek van het Genootschap te doen toekomen en 119 exemplaren van dat werk om deze kosteloos ter beschikking te stellen van het Indisch Bestuur, ter verspreiding in Nederlandsch-Indië.

Wordt besloten om het aan den M. v. B. Z. gedane verzoek, thans te richten tot de Indische Regeering.

c. Een renvooi van den Directeur van O. E. en N. dd. 16 Juni. j. l., N°. 16625, ten geleide van één stel voet- en drie stellen armringen van zilver, in den grond gevonden in de desa Pamottan, district van dien naam, residentie Rembang.

Aangezien's Genootschaps verzameling reeds in het bezit is van dergelijke voorwerpen, wordt besloten tot terugzending.

d. Van denzelfden, dd. 18 Juni, j. l., N°. 16965, ten geleide van eenige gouden ringen en oorsieraden benevens van een aantal tinnen (ten rechte: *zilveren*) Hindoe-muntjes, (Cf. NETSCHER en VAN DER CHIJS Pl. XIII, N°. 126), in den grond gevonden op de algemeene weideplaats Pasir Goenoeng Pandan, desa Tjirabak, district Lebakwangi, residentie Cheribon.

De Heer VAN DER CHIJS vestigt er de aandacht op, dat dergelijke Hindoemuntjes tot nog toe nimmer op Java zoo ver Westelijk zijn aangetroffen.

U. s.

e. Van denzelfden, zonder datum, N°. 17636, ten geleide van eene missive van den Resident van Kedoe, dd. 17 Juni j. l., N°. 2626/10, houdende mededeeling dat nabij de desa Maron, district Kedoe, afdeeling Temanggoeng, eenige

koperen voorwerpen (borden, bakjes, schepper) benevens een beschadigde ijzeren ploegschaar — waarvan teekeningen worden overgelegd — in den grond zijn gevonden, welke voorwerpen ter beschikking van het Genootschap worden gesteld.

Wordt besloten van dit aanbod geen gebruik te maken.

f. Van denzelfden, dd. 28 Juni, j. l., N°. 8662, waarbij de vraag wordt gedaan of door de Directie prijs wordt gesteld op eenige oud-medecinale gewichten van koper, welke door den Inspecteur van het ijkwezen in Nederlandsch-Indië, bij eene inspectie in de Preanger Regentschappen, zijn afgekeurd.

Zal worden bericht dat de Directie bedoelde gewichten gaarne aan 's Genootschaps verzameling zal toevoegen.

g. Van denzelfden, dd. 2 dezer N°. 18582, waarbij ter kennisneming wordt toegezonden een schrijven van den Heer C. den Hamer, dd. 25 Juni j. l., N°. 430, houdende bericht omtrent den voortgang zijner werkzaamheden betrekkelijk de hem opgedragen beschrijving van den Mendoet-tempel (Not. pag. 43, II. 2° en pag. 56, I, *a*).

Informatie.

h. Van den Resident van Pekalongan, dd. 13 Juni, j. l., N°. 1841, waarbij in voldoening aan het verzoek der Directie (Not. pag. 49, I, *d*) wordt medegedeeld, dat de afmetingen van den uitgeholden steen met deksel, zijn als volgt: hoogte van het geheele voorwerp: 33 c. M. en zonder deksel 24, 5 c. M; hoogte van het deksel 8, 5 c. M; breedte idem 24. 5 c. M; dat dit voorwerp eenigszins is geschonden en het deksel in twee stukken is gebroken en dat de daarin gevonden gouden plaatjes zijn aangetroffen in denzelfden vorm waarin zij de Directie hebben bereikt (als het ware platgeslagen).

Opzending van dit voorwerp zal worden gevraagd.

i. Van den Resident van Bantam dd. 21 Juni, j. l., N°. 4178/10, ten geleide van een extract uit het dagboek van den aspirant-controleur A. DE QUANT, houdende eene beschrijving van oudheden te Kosala, in die residentie.

In rondlezing.

j. Van den Resident van Kederi dd. 30 Juni j. l., N°. 5727/12, waarbij wordt bericht dat te vergeefs pogingen zijn gedaan om den schrijver uit te vinden van een aan de Directie gerichten brief, houdende mededeeling omtrent eenige gouden oudheidkundige voorwerpen en dat aan hem, Resident, niets bekend is van de door dien onbekenden schrijver bedoelde vondst.

Informatie.

k. Van 's Genootschaps eerelid Dr. A. W. NIEUWENHUIS, dd. 26 Juni j. l., waarbij dank wordt betuigd voor de hem te beurt gevallen benoeming tot Eerelid, (Not. 1896, pag. 115, III, 3o en Not. pag. 65, VIII) waarvan hem den 18en t. v. door het directielid Mr. J. A. VAN DER CHIJS, onder uitreiking van het betrekkelijke diploma, mededeeling is gedaan.

U. s.

l. Van het lid den Heer J. VAN AALST, dd. 10 Juni j. l., waarbij de ontvangst wordt erkend van het door de Directie overgemaakte bedrag ad *f* 50 (Not. pag. 44, II, *d*.) en wordt bericht dat de bezitters van de bronzen beeldjes waarop door de Directie prijs wordt gesteld (Not. pag. 43 II, *c*.) niet genegen zijn daarvan afstand te doen.

Wordt besloten bedoelde beeldjes terug te zenden, terwijl de Conservator der oudheidkundige afdeeling wordt gemachtigd daarvan vooraf afgietsels in gips dan wel photographiën te laten vervaardigen, indien dit met geringe kosten zal kunnen geschieden.

m. Van het lid, den Heer P. DE ROO DE LA FAILLE,

dd. 8 Juni, j. l., waarbij de spoedige vervulling der belofte betrekkelijk de verbetering van de legenda der kaart van Narmada (Not. 1896, pag. 73, I. *k* en Not. pag. 55, VII, *b*.) wordt toegezegd.

Informatie.

n. Van den Heer W. P. D. DE WOLFF VAN WESTERODE, ten geleide van een handschrift bevattende de legendarische geschiedenis van het rijk Pasir (Not. pag. 58, I, *i*).

In handen van den wd. Conservator der handschriften.

o. Van den Heer F. TWISS. dd. 1 Juni j. l., waarbij de aandacht der Directie wordt gevestigd op een gouden gong, in het bezit van den Pangeran van Kinalie (afdeeling Kroë, residentie Benkoelen), waarvan o. a. melding is gemaakt in het opstel van E. A. VAN VLOTEN „de Ranaudistricten in de residentie Palembang" (Tijdschrift v. N. I. Nieuwe serie, IIe jaargang, 2e deel. pag. 301).

De Voorzitter, die een twintigtal jaren geleden deze gong in oogenschouw heeft genomen, deelt daaromtrent het een en ander mede, op grond waarvan wordt besloten den Resident van Benkoelen te verzoeken om nadere inlichtingen.

II. De Voorzitter:

1°. bericht dat uit rondlezing terug zijn de navolgende verhandelingen;

a. „Een en ander over de oudheden in de contrôle-afdeeling Kraksaän, residentie Probolinggo", door Ch. E. BODEMEIJER (Not. pag. 40, I, *o* en pag. 59, I, *n*).

In handen der Redactie, ter opneming in het Tijdschrift.

b. „De Lingga-tempel en andere oudheden op het Jang-gebergte", door Dr. J. H. F. KOHLBRUGGE (Not. pag. 58, I, *k*).

U. 8

c. „Feiten en cijfers uit de Sadjarah Mĕlayu, in verband

met enkele betwiste hoofdpunten der Maleische Grammatica", door Dr. Mr. H. J. E. TENDELOO (Not. pag. 65, VII, 2°).

U. s.

d. „Het onbezielde in de babad tanah djawi, genoemd met het demonstratief der vereering.— Eene nalezing" door J. KNEBEL.

Zal in het Tijdschrift worden geplaatst, nadat de schrijver zal zijn uitgenoodigd den titel te wijzigen en zijne verhandeling te doen voorafgaan van eene korte inleiding waardoor de bedoeling dezer bloemlezing voor den lezer duidelijker zal worden.

2°. brengt op nieuw ter sprake de plannen betrekkelijk eene verlaging der contributie en het in de vorige vergadering door Dr. SNOUCK HURGRONJE ingediende voorstel tot vertaling van 's Genootschaps edita in eene der internationale talen.

Na eenige gedachtenwisseling wordt, met het oog op de onvoltalligheid dezer vergadering, besloten om deze aangelegenheid in eene volgende vergadering op nieuw aan de orde te stellen.

III. De Heer VAN DER CHIJS:

1°. bericht de ontvangst der navolgende geschenken:

a. van D. GROENEVELD, president, W. E. VAN CHARANTE, 1en pl. directeur en H. P. J. VAN DEN BERG, directeur-secretaris van de Javasche Bank:
Engeland. Five pounds, 1893.— g.

b. van J. P. MOQUETTE:
. . . Chineesche munten;

c. van Pangeran TIANG MERGA, Pager-dewa (Menggala): ettelijke Lampongsche voorwerpen, waaronder eene zeer kostbare tapis.

Zullen in de betrekkelijke verzamelingen worden geplaatst.

Voorts wordt besloten om, ter uitreiking aan schenkers welke behooren tot de Inlandsche en daarmede gelijkgestelde bevolking, speciale brieven van dankbetuiging te laten vervaardigen, waartoe door den Secretaris het noodige zal worden gedaan.

2°. biedt, namens het lid den Heer TH. A. F. DELPRAT, een afschrift aan van eene latijnsche inscriptie, welke voorkomt op een geheel onbeschadigden grafsteen, liggende bij den Pasanggrahan te Anjer lor.

De Resident van Bantam zal worden uitgenoodigd een duidelijker afschrift dan wel een afdruk in papier te laten maken.

3°. doet voorlezing van een aan hem gericht schrijven van hetzelfde lid, waarbij de aandacht wordt gevestigd op een steen met teekening, gelegen bij de grens van de beide onafhankelijke rijkjes Si Goentoer en Poelau Pandjang in Sumatra.

De Resident der Padangsche Bovenlanden zal om inlichtingen, zoo mogelijk vergezeld van eene photographie, worden gevraagd.

IV. De Heer LA CHAPELLE biedt een exemplaar aan van den Catalogus der bibliotheek van den Raad van Nederlandsch-Indië, samengesteld door Dr. F. DE HAAN.

Bibliotheek.

V. De Heer ABENDANON:

1°. biedt, namens het lid den Heer J. KNEBEL, ter plaatsing in het Tijdschrift aan eene door dezen samengestelde verhandeling, getiteld: „Geschiedenis van Pånårågå, uit het Javaansch medegedeeld".

In rondlezing.

VI. De Heer SNOUCK HURGRONJE:

1°. biedt aan, namens het directielid LOUW, eene door den Heer L. F. CALON vervaardigde woordenlijst in het Lioneesch (Midden-Flores)-Sikkaneesch-Hollandsch.

Zal in de betrekkelijke verzameling worden bewaard.

2°. bericht, namens hetzelfde bestuurlid, dat het 2e deel van diens werk: „de Java-Oorlog" zal kunnen verschijnen, zoodra daartoe de vereischte goedkeuring der Regeering zal zijn verleend.

Informatie.

3°. biedt, namens het lid den Heer S. COHEN, eene verhandeling aan, getiteld: „Iets over eedzwering bij de Javanen".

Op advies van Dr. SNOUCK HURGRONJE, wordt besloten tot opneming in het Tijdschrift.

4°. biedt, namens 's Genootschaps buitengewoon lid SAJJID 'OETHMAN, ten geschenke aan de navolgende boekwerken:

Ijen kitab dingaranan Tjampaka Moelija karangan SAJJID 'OETHMAN bin ABDALLAH . . . . dipiwarang disoendakeun. koe kaoela . . . . RADEN HADJI ADJHARI bin RADEN HADJI IRSAD Bandoeng.

Lithogr. Batavia 1897.

SAJJID OETHMAN bin ABDALLAH bin 'AQIL en RADEN HADJI ADJHARI.

Qamoes kĕtjil arabizzah-mĕlajoe-soenda.

Lithogr. Batavia z. j. (1897).

Bibliotheek.

VII. De Secretaris:

1°. brengt, ook namens zijn mederedacteur den Heer LOUW, verslag uit over eene in hunne handen gestelde lijst

van errata, voorkomende in de „Aanteekeningen betreffende de Kindjin Dajaks in het landschap Baloengan", opgenomen in het Tijdschrift, deel XXXIX, pag. 458-495 (Not. pag. 58, I, *l*).

De redactie toont aan dat de overgroote meerderheid der door den schrijver, den Heer H. E. D. Engelhard, opgemerkte *fouten* in diens manuscript worden aangetroffen, terwijl sommige andere onbelangrijk zijn.

Wordt besloten een lijstje der voornaamste verbeteringen te voegen bij de eerst verschijnende aflevering van het Tijdschrift.

2°. biedt ten geschenke aan:

a. een Chineesch muntbillet van 1000 cash;

b. een idem van 2000 cash.

Omtrent deze billetten komt het navolgende voor in „Coins of the present dynasty of China", by S. W. Bushell, M. D. (Journal of the North-China Branch of the Royal Asiatic Society, XV, 1880).

„In the third year of Hsien fêng (1853) when the large copper tokens were coined, the government paper currency of preceding dynasties was also revived. The notes of two kinds, cash-notes and silver-notes, were issued by the Board of Revenue and forced into circulation by paying part of the salary of officials in the new currency and by compelling the banks and large pawnbroking establishments to accept it in lieu of more solid money. The value of these notes however depreciated rapidly, until in 1861 they were sold by Dutch auction in the streets of the capital at a discount of 97 per cent (see Dr. Rennie's Peking and the Pekingese). Soon after this they disappeared altogether from circulation.

The cash-notes are of four denominations, equivalent to 500, 1000, 1500 and 2000 cash respectively. They are printed from wood-blocks with blue ink on thick whitish

paper. . . . . It is headed *Ta ch'ing pao ch'ao* „Money note of the great Ch'ing (dynasty)". The ornamental border has above two dragons striving for a pearl, below the fabulous mountain of precious stones with coral-trees in the midst of seawaves, and at the sides clouds interrupted by medallions containing, on the right the characters: *T'ien hsia t'ung hsing* „To circulate throughout the empire", on the left *Chün p'ing ch'u ju* „Issued and accepted at equal value".

Within the border are three lines; the central, specifying the value „Equivalent without deduction to 1000 pieces of government cash"; the right, the number in black, partly stamped partly written, classified under the character *pien* (one of the words of „the thousand character classic" used numeratively); the left, the date: „made in the seventh year of Hsieng-fêng (1857)", the number of the year stamped in blue with a separate stamp. Below these is printed: „These notes shall circulate in place of government cash and will be received in the proportion fixed for the different taxes, for all the customs dues, and for the purchase of rank. The treasuries both of the capital and provinces shall alike accept and forward them. The cash-notes shall be exchangeable for government silver-notes in the proportion of 2000 cash for one tael of silver".

The large square vermilion seal in the centre is that of the Revenue Board, in Manchu and Chinese, *Ta ch'ing pao ch'ao chih yin.*

The small oblong seal in black under the date is that of the official in charge, put on when the number is written.

There is also at the side a round seal (differing in design in different notes) and blotched lines made with a brush before the note has been out from the tally".

II. twee billetten van *particuliere* Chineesche banken te Peking.

Numismatisch kabinet.

VIII. Wordt besloten om als een blijk van waardeering van zijne verdiensten aan de wetenschap en in het bijzonder aan het Genootschap bewezen, het Eerelidmaatschap aan te bieden aan den Heer J. W. Yzerman.

IX. Wordt besloten om het lid den Heer Dr. L. Serrurier, uit te noodigen als bestuurslid zitting te willen nemen.

X. Worden benoemd tot gewone leden, de Heeren W. A. Schneider, Generaal-Majoor te Semarang; C. P. J. van Vliet, Civiel en militair gouverneur van Atjeh en Onderhoorigheden; E. Th. H. van Benthem van den Berg, Resident van Bagelen; C. J. de Jaager, Resident van Kediri; J. C. Castens, Resident van Besoeki en H. Th. Kal, asp[t].-controleur te Manoondjaja (Preanger-Regentschappen).

Op verzoek worden van de ledenlijst afgevoerd, de Heeren D. Gerth van Wijk, P. J. Avis en W. van Gelder.

Niets meer te behandelen zijnde, sluit de Voorzitter de vergadering.

De Voorzitter,
G. A. SCHERER.

De Secretaris,
B. HOETINK.

Bestuursvergadering van Dinsdag 3 Augustus 1897.

Tegenwoordig de Heeren G. A. SCHERER, Voorzitter, Mr. J. A. VAN DER CHIJS, Dr. C. SNOUCK HURGRONJE, H. D. H. BOSBOOM, Mr. J. H. ABENDANON, Dr. L. SERRURIER, B. HOETINK, Secretaris en het Eerelid Dr. A. W. NIEUWENHUIS.

De vergadering wordt, in gevolge eene uitnoodiging der Directie, mede bijgewoond door den Heer J. NIJHOUT VAN DER VEEN, Ingenieur der 1e. klasse der B. O. W. alhier.

I. Nadat de Voorzitter het Eerelid Dr. A. W. NIEUWENHUIS, het nieuwe bestuurslid Dr. L. SERRURIER en den Heer J. NIJHOUT VAN DER VEEN, ieder afzonderlijk, met een waardeerend woord welkom heeft geheeten, worden de Notulen der vorige vergadering goedgekeurd, waarna in behandeling komen de navolgende stukken:

a. Eene missive van den 1sten Gouvernements Secretaris dd. 5 Juli, j. l, N°. 1555, waarbij een exemplaar wordt aangeboden (van de 8° uitgave) van het door Dr. L. SERRURIER samengestelde werk over de Wajang Poerwå (Not. pag. 67, I, *b*).

Bibliotheek.

b. Een Gouvernements Besluit dd. 17 Juli, j. l., N°. 2, waarbij is goedgevonden machtiging te verleenen tot het uitgeven van het IIe deel, met bijbehoorende kaarten en teekeningen, van het werk getiteld: „de Java-Oorlog van 1825—30", samengesteld door den Kapitein der Infanterie P. J. F. LOUW (Not. pag. 74, VI, 2°).

Wordt besloten:

1°. den prijs waarvoor dit boekwerk voor niet-leden verkrijgbaar zal zijn, te bepalen op ƒ 5:

2°. den Secretaris op te dragen aan de leden kennis te geven dat hun een exemplaar van dit 2e deel, op aanvrage aan den Bibliothecaris, kosteloos zal worden toegezonden:

3°. al dadelijk een exemplaar te doen toekomen aan die leden welke destijds in het bezit zijn gesteld van het 1e deel van hetzelfde werk.

c. Eene missive van den Directeur van O. E. N. dd. 15 Juli, j. l., N°. 9546, ten geleide van het Gouvernements renvooi van 23 Juni j. l., N°. 13152 en de daaraan gehechte ministerieëele dépêche van 25 Mei t. v. La. A', N°. 8/1196, handelende over het verzoek van den lector in de Maleische taal aan de Indische instelling te Delft, J. S. A. van Dissel, om het origineel van het Maleisch-Nederlandsch woordenboek door H. von de Wall, dat krachtens het Gouvernements Besluit van 10 Februari 1878, N°. 28, aan het Genootschap ter bewaring is afgestaan, naar Nederland op te zenden en bij voorbeeld in de Leidsche Universiteitsbibliotheek te déponeeren, ten einde hem en anderen in de gelegenheid te stellen om in het belang van de Maleische taalstudie het werk in zijn geheel te bestudeeren.

De Minister vestigt er de aandacht op dat de Heer van Dissel, ter ondersteuning van zijn verzoek er op wijst dat ook het origineel van het Javaansch-Hollandsch Woordenboek, op last der Indische Regeering bijeengebracht door wijlen de Heeren Winter en Wilkens, sedert jaren op de Leidsche Universiteitsbibliotheek berust, zoodat geleerden als Professor Vrede en Poensen er telkens uit kunnen putten, doch dat Maleische philologen van zoo een hulpbron geheel en al verstoken zijn.

Wordt besloten om, in voldoening aan den wensch van den Directeur van O. E. en N. om ter zake het gevoelen der Direc-

tie te vernemen, aan dien departementschef mede te deelen:

1°. dat de Directie er prijs op stelt dat het Woordenboek van wijlen H. VON DE WALL, dat herhaaldelijk wordt geraadpleegd, beschikbaar blijft voor hen die zich hier te lande met de studie der Maleische taal bezig houden;

2°. dat *niet het origineel* — dat door bijwerking onbruikbaar is geworden — maar een *afschrift* van het Javaansch-Hollandsch Woordenboek naar Nederland is opgezonden (zie Gouv[ts]. Besl. dd. 12 October 1885, N°. 2); terwijl een ander afschrift berust in de manuscriptenverzameling van het Genootschap;

3°. dat de Directie gaarne bereid is om hare tusschenkomst te verleenen tot het laten maken van een afschrift van het door wijlen den Heer H. VON DE WALL samengebrachte woordenboek, ten behoeve van eenige wetenschappelijke instelling of verzameling in Nederland, maar dat — wegens den omvang van het manuscript — de kosten van zoodanigen arbeid niet gering zullen zijn.

d. Een renvooi van den Directeur van O. E. N., dd. 23 Juli j. l., N°. 20851, ten geleide van drie bronzen voorwerpen (één vogel en twee Boeddha-beeldjes, waarvan één beschadigd) in den grond gevonden in de desa Klapagading, district Djamboe, afdeeling Poerwokerto, residentie Banjoemas, en geschat op eene waarde van *f* 2.

Wordt besloten deze voorwerpen over te nemen voor den prijs van *f* 5.— en te plaatsen in de oudheidkundige afdeeling.

e. Van denzelfden dd. 28 Juli, j. l., N°. 21416, ten geleide van een armband van agaat, in den grond gevonden in de desa Tjikadoe, onder-district Sitoeradja, afdeeling Soemedang, residentie Preanger-Regentschappen.

Wordt besloten mede te deelen dat op dit voorwerp geen prijs wordt gesteld.

f. Van denzelfden dd. 28 Juli, j. l., N°. 21647, ten geleide

van een gouden halssnoer, in den grond gevonden in de desa Madoekoro, district Singomerto, afdeeling Bandjarnegara, residentie Banjoemas.

Wordt besloten dit voorwerp voor de getaxeerde waarde van *f* 28. over te nemen ten behoeve der oudheidkundige afdeeling.

g. Van denzelfden dd. 28 Juli, j. l, N°. 10034, ten geleide van een exemplaar van het Ie deel van het door wijlen Dr. H. N. VAN DER TUUK samengestelde Kawi-Balineesch-Nederlandsch Woordenboek.

Bibliotheek.

h. Van denzelfden dd. 31 Juli j. l., N°. 22016, waarbij ter kennisneming wordt aangeboden een schrijven van den Heer C. DEN HAMER, Adjunct-Inspecteur van het Inlandsch-Onderwijs in de 2e. afdeeling, dd. 23 Juli t. v. N°. 479, houdende mededeeling dat de hem opgedragen taak om eene beschrijving van den Mendoet-tempel samen te stellen (Not. pag. 56, I, *a*) is ten einde gebracht. Omtrent eene door den Heer DEN HAMER gedane ontdekking van de overblijfselen van een andere tjandi in de buurt van den Mendoet — waarvan door hem bereids kennis was gegeven aan de Directie bij zijn schrijven van 12 Juli j. l., N°. 470, — wordt in zijne hoogeraangehaalde aan den Directeur gerichte missive het navolgende gezegd:

„Nagaande wat er zoo al op de aanleunende erven om de tjandi aanwezig was, rees het vermoeden dat het totaal dier steenen, gebruikt voor fundamenten, duikers, muurtjes om badplaatsen, neuten enz. grooter moest zijn dan de afgevallen steenen, hetgeen aanleiding heeft gegeven tot het vinden van eene tweede tjandi op 25 M. van den hoofdtempel.

Onder eene laag lava, zand, gewone aarde en padas werd weldra een fraai Boeddha-beeld opgedolven, in houding overeenkomende met de vele exemplaren te Boroboedoer.

Verder werden gevonden: twee banaspati, verschillende van afmetingen, ongeschonden; een steen van ± 1.25 M. met relief, voorstellende offervazen, kandelabres en gandharwa's; pilasters met drager, geheel verschillend met tjandi Mendoet; kleine beeldjes en haut relief; ornamenten enz.

Ook kon een gedeelte van het soubassement worden onderzocht, zoodat ook de Heer NIJHOUT VAN DER VEEN kon constateeren dat hier eene tjandi werd aangetroffen, verschillend in afmetingen met den hoofdtempel".

Van de mededeelingen van den Heer DEN HAMER wordt door de Vergadering met groote belangstelling kennis genomen, terwijl wanneer het volledige verslag zijner verrichtingen in het bezit der Directie zal zijn gekomen, zal worden overwogen of moeite behoort te worden gedaan om verdere naporingen op het door den Heer DEN HAMER aangeduide terrein uit te lokken.

i. Van den Resident van Menado, dd. 8 Juli j. l., N°. 2248, ten geleide van 24 zilveren en 73 bronzen gedenkpenningen, geslagen ter herinnering aan Menado's behoud (26 Augustus 1875) [Not. 1896, pag. 76 en Not. pag. 55 VII, 5°, *a*].

De penningen worden gesteld in handen van den Conservator van het numismatisch kabinet, terwijl aan den Resident van Menado, onder dankbetuiging voor zijne welwillende tusschenkomst, zal worden medegedeeld dat de Directie geen heil verwacht van de opsporing, door middel van eene advertentie in de Javasche Courant, van die rechthebbenden op een exemplaar dezer medaille, aan wie dit niet is kunnen worden uitgereikt.

j. Van denzelfden dd. 9 Juli j. l., N°. 2253, ten geleide van twee koperen tembega's (Not. 1896, pag. 15, 4°, *a* en Not. pag. 55, VII, 5°, *a*), door een inwoner van het district Bantik der Minehassa, ter bezichtiging afgestaan.

De Conservator der ethnologische afdeeling wordt uitge-

noodigd zoo mogelijk afgietsels en reproducties van deze voorwerpen te laten vervaardigen, tot welk doel deze in zijne handen worden gesteld.

k. Van het Bestuur der Koninklijke Natuurkundige Vereeniging dd. 8 Juli j.l., waarbij het oordeel der Directie wordt gevraagd nopens het denkbeeld om de bibliotheek van genoemde Vereeniging over te brengen naar Buitenzorg, overeenkomstig een voorstel van Dr. Treub, neergelegd in diens schrijven van 3 Maart j. l., waarvan een afdruk wordt aangeboden.

Wordt besloten mede te deelen dat de Directie omtrent de wenschelijkheid van het overbrengen naar Buitenzorg van de bibliotheek der Vereeniging, op de daarvoor door Dr. Treub aangevoerde gronden, geen oordeel durft uitspreken, maar dat de Directie, geen vrijheid kunnende vinden om de eigendomsrechten prijs te geven welke het Genootschap kan doen gelden op een deel van de tot die bibliotheek behoorende boekwerken, aan de K. N. V. in bewaring gegeven, (Not. 1878, pag. 23, VI, *a* en Not. 1881, pag. 51, VIII) bezwaar heeft tegen de overbrenging van dat déposito naar elders, zoodat zij er op rekent dat, bij aanneming van Dr. Treub's voorstel, de aan het Genootschap toebehoorende boekwerken wederom ter beschikking der Directie zullen komen.

l. Van den Secretaris van het Koninklijk Instituut voor de Taal-, Land- en Volkenkunde te 's Gravenhage, dd. 19 Juni, j. l., N°. 861, waarbij de toezending wordt bericht van een der beide in het bezit van het Instituut zijnde exemplaren van eene uitvoerige, met tal van Inlandsche teekeningen versierde statistieke beschrijving van de residentie Grissee in 1822, waarop, volgens het directielid Dr. J. Brandes, door de Directie vermoedelijk prijs zal worden gesteld.

Informatie.

m. Van denzelfden dd. 12 Juni j. l. waarbij, ten behoeve van de bibliotheek van het Koninklijk Instituut voor Taal-, Land- en Volkenkunde, toezending wordt verzocht van de na 1880 verschenen catalogi van het Genootschap.

Cfm.

II. De Voorzitter bericht dat uit rondlezing zijn terugontvangen de verhandelingen getiteld: „Extract uit het dagboek van den aspirant-controleur A. DE QUANT van Rangkas-Betoeng, over de maand Mei 1897" welke in het Tijdschrift zal worden geplaatst, en „Geschiedenis van Pånårågå, uit het Javaansch medegedeeld door J. KNEBEL, waaromtrent wordt besloten dat de auteur in kennis zal worden gesteld van eenige door Dr. SNOUCK HURGRONJE gemaakte opmerkingen.

III. De Voorzitter geeft alsnu het woord aan den Heer J. NIJHOUT VAN DER VEEN, ten einde verslag te geven van zijne bevinding bij het onlangs door hem gebrachte bezoek aan den Mendoet (Not. pag. 48, I, *a*, 2°).

De Heer NIJHOUT VAN DER VEEN bericht als volgt:

„Mijne bevinding is dat het bouwwerk sedert December 1884 veel te lijden moet hebben gehad van aardschuddingen. De vroeger reeds bestaande scheuren zijn verergerd en er zijn vele nieuwe bijgekomen; de toestand van het valsche gewelf is er mede niet op vooruit gegaan, zoodanig zelfs, dat de gewelfvlakken eene flauwe buiging binnenwaarts vertoonen, welke vroeger niet werd waargenomen.

De toestand van de Tjandi is in het algemeen van dien aard geworden, dat de kans op ongevallen gedurende eene restauratie, is toegenomen, zoodat bij de uitvoering de uiterste omzichtigheid moet worden in acht genomen.

In hoofdzaak moet de in 1884 door mij in overweging gegeven manier van werken nog als de meest aanbevelenswaardige beschouwd worden.

Zonder voorloopig nader in de détails dier uitvoering te treden welke vermoedelijk gedurende het werk, naar bevinding van den toestand van het muurwerk inwendig, meermalen gewijzigd zullen moeten worden, wat voor het meerendeel aan het inzicht en het beleid van den uitvoerder moet worden overgelaten, verdient het nu aanbeveling, om dadelijk met het afnemen van den bovenlast en met de daarmede in verband staande werkzaamheden te beginnen.

Hiertoe moeten gerekend worden te behooren:

1e. het beschermen van de beelden in de Tjandi tegen eventueele beschadiging door nêervallende steenen.

Hoe zorgzaam de uitvoering ook geschiede, de groote kans blijft bestaan, dat tijdens het afnemen van den top één of meer steenen naar beneden vallen. Er moet voor gezorgd worden, dat deze de beelden c. a. niet beschadigen.

Door den Resident van *Kĕdoe* werd in overweging gegeven de geheele binnenruimte tot boven de beelden met grond aan te vullen.

Deze grondaanvulling zal tegen de tempelwanden een zekeren druk uitoefenen, welke wellicht een noodlottigen invloed op het geheel zou kunnen hebben. Ten einde een tegendruk in het leven te roepen zou men den geheelen tempel tot op de hoogte van de kroonlijst weder kunnen begraven, waardoor dan tevens het afvallen van de steenen met de reliefs zou worden belet.

Hoe eenvoudig deze methode van werken echter schijnt, zoo brengt ze toch hare eigenaardige bezwaren met zich, die niet te licht moeten worden geteld.

De hoeveelheid grond, welke verzet moet worden is vrij groot. De aanaarding zou onder taluds van 2 op 1 gesteld moeten worden met 2 banketten van minsten 1 meter breedte. De grond zal goed moeten aangestampt en de taluds zorgvuldig tegen afregenen beschermd moeten worden.

Voorts kleeft deze werkwijze een nadeel aan, dat onder bepaalde omstandigheden zeer ernstig kan worden.

De versch opgezette grond zou n.l. bij aanhoudende regens, waarop men hier toch rekenen kan, wel eens zoodanig kunnen doorweeken, dat belangrijke inzakkingen en afschuivingen intraden in welk geval de heele Tjandi m. i. in gevaar zou komen mede om te zakken, om het zoo eens uit te drukken.

Ter bescherming der beelden zou echter het denkbeeld van den Resident gedeeltelijk kunnen worden toegepast, door n.l. de binnenruimte tot de hoogte van den onderkant der lotuskussens in de nissen, d. i. dus tot op ± 1.70 M. boven den beganen grond in de Tjandi, met aarde of zand aan te vullen. De geringe zijdelingsche druk die door deze aanvulling wordt uitgeoefend, kan gerust tegen de muren worden toegelaten.

De grond- of zandlaag zal al wat door haar bedekt wordt, volkomen tegen beschadiging beschermen, terwijl ze een goede gelegenheid aanbiedt om stijlen en bamboezen, welke aangebracht moeten worden tot stempeling van het gewelf en ter bescherming der beelden een vasten stand te geven.

Voorts kunnen de beelden ingepakt worden in een gemakkelijk en voor weinig geld te verkrijgen stof n.l. de zoogenoemde tĕpĕs kalapa, het harige omhulsel van den klapper. Wanneer deze vezelstof eerst tot een soort worsten wordt bijeengebonden, dan kunnen hoofd, armen, handen, beenen en verdere uitstekende deelen daarmede stijf omwonden worden, zooals men doet bij het inpakken van fijne porceleinen voorwerpen in de zoogenaamde houtwol.

Het geheele beeld kan daarna met worsten van alang-alang of iets dergelijks stijf omwonden worden, ter dikte van bijv. 0.40 à 0.50 M. Nadat deze omkleeding goed stijf is aangebracht, wordt het geheele beeld ingepakt in een bamboezen bekleeding, bestaande uit drie lagen vlak naast elkander te plaatsen heele bamboe talie, waarvan de binnenste laag in verticalen zin schuin tegen het beeld op, de tweede in horizontalen zin en de derde of buitenste weder

evenwijdig aan de eerste geplaatst wordt: een en ander stijl aan elkander te naaien met taliedoek, rottan of wat ter plaatse te krijgen is.

Nadat deze bamboe-omkleeding is aangebracht, zullen tusschen haar en sommige deelen van het omwonden beeld, openingen worden aangetroffen Deze kunnen met dezelfde stof worden aangevuld, gedeeltelijk tijdens, gedeeltelijk nà het stellen der bamboe-omhulling. De geheele inpakking moet boven de hoofden der beelden minstens 1 M. dik zijn.

Nadat de drie beelden op de omschreven manier zullen zijn ingepakt, zal daartusschen niet heel veel ruimte meer overblijven. Deze ruimte stel ik voor aan te vullen met zoo regelmatig mogelijk gestelde steenstukken, welke in de nabijheid voldoende voorhanden zijn. Deze steenstapeling zal wel eenigen druk tegen de wanden uitoefenen, doch ik meen dat die gerust kan worden toegelaten: zij zal echter ten gevolge hebben dat steenen die eventueel van boven neêrkomen niet langs de bamboe inpakking der beelden schuren, zoodat alle beschadiging buitengesloten is.

2e. Het stempelen van het gewelf.

De stempeling dient om het naar binnen vallen der gewelfsteenen te voorkomen.

Hoe ze moet worden aangebracht moet alweder aan het beleid en inzicht van den executant worden overgelaten.

3e. Het beschermen van de buitenwanden tegen afvallen.

De groote vrees bestaat dat de buitenbekleeding, bij het wegnemen der onderste lagen van den top, naar buiten zal omvallen.

Dit kan worden belet door het aanbrengen van steigerwerk, op de manier als aangegeven werd in mijne nota van December 1894, gericht aan den Directeur der B. O. W.

Wil men voor dit steigerwerk ter erlanging van grootere sterkte djatihout gebruiken in plaats van klapperstammen,

welke ik toenmaals voldoende achtte, dan bestaat daartegen natuurlijk geen bezwaar en verdient het djatihout met het oog op den meer bouwvalligen staat waarin het geheel thans verkeert, zelfs alle aanbeveling.

De steiger moet zoodanig worden aangebracht, dat enkele steenen niet kunnen uitvallen. Dit kan bereikt worden door tusschen de muren en de steigerpoten een zware dubbele sassak aan te brengen, die, gesteund door gordingen, tegen den steiger aan rust.

Het kiezen van de doelmatigste constructie in verband met plaatselijk in- en uitspringen van lijstwerken c. a. blijft aan den uitvoerder overgelaten.

Het verdient alle aanbeveling om onderling tusschen de steigerpoten een soliede dwars-kruis verband aan te brengen.

De bamboezen werksteiger moet zooveel mogelijk onafhankelijk van den steunsteiger worden opgetrokken.

In den ingang moet, alvorens tot het afnemen van den bovenlast wordt overgegaan, een stempeling van zware djati balken worden aangebracht om te beletten dat de opening inzakt.

De sub 1 en 3 bedoelde werkzaamheden kunnen te gelijker tijd worden ondernomen. Met die sub 3 moet gewacht worden, tot dat de beelden goed zijn ingepakt; nadat 1, 2 en 3 voltooid zijn, wordt met het afnemen der steenen van den top overgegaan.

Men kan die steenen in goten, zooals men met dakpannen pleegt te doen, naar omlaag laten glijden.

M. i. moet men beginnen met alle losliggende steenen weg te nemen en pas nadat die verwijderd zijn beginnen met het gewelf. Hierbij kan de noodige voorzichtigheid niet genoeg worden aanbevolen en het verdient aanbeveling een bamboezen werksteiger over de Tjandi heen te maken, zoodat bij het wegnemen der allerbovenste steenen het werkvolk op dien steiger staat en geen gevaar loopt met

een paar steenen mede te vallen. Op die manier kan m. i. zonder gevaar afgewacht worden wat het gewelf doet wanneer de steenen van boven af laagsgewijs voorzichtig worden weggenomen.

Gelukt het op deze manier den top weg te nemen tot op de hoogte van de kroonlijst, dan kan m. i. alle gevaar als geweken beschouwd worden en dan zullen wij tevens in de gelegenheid zijn na te gaan of het zaak is het gewelf nog verder weg te nemen of niet.

Van een geheelen wederopbouw, zooals ik vroeger meende dat zou kunnen plaats hebben, zal, vrees ik, wegens den toestand van het beneden muurwerk moeten worden afgezien. Door het ingieten van cement zullen vele scheuren echter dicht gemaakt kunnen worden, waardoor het geheel aan soliditeit zal winnen.

Bij het bespreken der bovenbehandelde aangelegenheid met den Eerstaanwezend Waterstaat ambtenaar in de Residentie *Kĕdoe* is mij gebleken, dat deze het restauratiewerk zeer zwaar inziet.

Ik kan ook niet ontkennen dat er zeer groote zwarigheden aan verbonden zijn; ik acht ze echter niet onoverkomelijk, maar veel hangt af van het doorzicht en het beleid van den persoon, die het dagelijksch toezicht zal houden.

De reeds toegestane som is zeker bij lange na niet voldoende.

Wat de heer SCHOTEL zich met de door hem begroote reparatie eigenlijk heeft voorgesteld is niet duidelijk, maar iets afdoende kan het niet geweest zijn.

Ik geef in overweging den Resident van *Kĕdoe* uit te noodigen met het werk te doen aanvangen en daarbij in hoofdzaak te doen volgen de bovenomschreven werkmethode.

Ik stel mij dan voor het werk te gaan bezoeken tijdens men met het stellen van den steiger bezig is".

Aangezien de Heer NIJHOUT VAN DER VEEN de meening blijft toegedaan dat de beveiliging der beelden en het afdragen van den bovenlast des tempels, ondanks de veranderde omstandigheden, ook thans nog zonder groot gevaar voor instorting zal kunnen geschieden, indien daarbij wordt te werk gegaan volgens de door hem gegeven aanwijzingen, geeft de Vergadering den wensch te kennen dat de plannen van den Heer NIJHOUT VAN DER VEEN spoedig mogen worden uitgevoerd, waartoe deze deskundige belooft te zullen medewerken.

IV. Door den Voorzitter wordt medegedeeld dat het directielid P. J. F. LOUW tot herstel van gezondheid naar Soekaboemi is vertrokken en vooraf zijne betrekking van Bibliothecaris heeft neergelegd, na overdracht der bibliotheek aan het directielid Mr. J. A. VAN DER CHIJS, zoodat in de daardoor onstane vacature thans dient te worden voorzien.

Wordt benoemd tot Bibliothecaris de Heer Mr. VAN DER CHIJS, die zich bereid verklaart deze betrekking te vervullen.

V. De Heer VAN DER CHIJS:

1°. bericht de ontvangst der navolgende geschenken van het lid J. M. H. VAN OOSTERZEE:

Nederland, prov. Holland, stuivertje 1724.— z.
Ned. Indië, cent, 1897.— k.

2°. deelt mede dat door den Heer J. C. VAN EERDE de goede ontvangst is erkend van de door de Directie ten behoeve eener gewestelijke bibliotheek te Boleleng afgestane werken van het Genootschap (Not. pag. 50, I, *i* en pag. 65, VI).

Informatie.

VI. Het Eerelid Dr. A. W. NIEUWENHUIS vraagt machtiging om, tot het maken van photographieën, te beschikken over eenige in het Museum aanwezige ethnographische voorwerpen, afkomstig van zijne eerste reis in Borneo.

De gevraagde machtiging wordt gaarne verleend, terwijl de Conservator der ethnologische afdeeling wordt uitgenoodigd de bedoelde voorwerpen aan Dr. NIEUWENHUIS ter hand te stellen.

VII. De Heer SNOUCK HURGRONJE:

1°. bericht omtrent het in de vorige vergadering in zijne handen gestelde manuscript van de Babad Pasir (Not. pag. 58, I, *i* en pag. 71, I, *n*) als volgt:

„Deze tekst van de Babad Pasir is geheel gelijk aan dien, welken ik in 1890 van Banjoemas medebracht. Dr. BRANDES liet van mijn exemplaar een afschrift maken (vergelijk Pararaton, pag. 177), zoodat het onnoodig zal zijn er nog een voor het Genootschap te doen vervaardigen".

Van het vorenstaände zal mededeeling worden gedaan aan den Heer DE WOLFF VAN WESTERRODE, terwijl het door hem ter inzage toegezonden handschrift, onder dankbetuiging, zal worden terugaangeboden.

2°. biedt, namens het buitengewoon lid SAJJID OETHMAN, ten geschenke aan de navolgende boekwerken:

a. SAJJID ALAWĪ bin SAQQĀF bin MOEḤAMAD AL-DJOEFRĪ, Kitāb al-Qaul as-sadīd fil-aḥkām al-moeta ᶜalliqah bil-ᶜabid (Arab. Batavia 1897).

b. SAJJID AḤMAD bin ZEIN AL-HABSJĪ AL-ALAWĪ. Kitab ar-Risālah (Arab. met Mal. interlineaire vertaling. Batavia, 1897).

Bibliotheek.

3°. doet mededeeling van den uitslag zijner bemoeiingen ter zake van het vinden van eene geschikte wijze, waarop uitvoering zal kunnen worden gegeven aan zijn voorstel om 's Genootschaps werken te vertalen in eene der moderne talen (Not. pag. 59, II), waaruit blijkt dat de Heer CHAILLEY

BERT, Secrétaire-Général de l'Union Coloniale Française, heeft aangeboden om vertalingen in het Fransch te bezorgen op alleszins aannemelijke voorwaarden.

Wegens het vergevorderde uur, bepaalt de Voorzitter dat eene beslissing in deze aangelegenheid en in de daarmede verband houdende kwestie van de verlaging der contributie, zal worden genomen in eene buitengewone vergadering, te houden op Dinsdag 10 Augustus a. s. Intusschen wordt de Heer SNOUCK HURGRONJE gemachtigd den Heer CHAILLEY BERT te kennen te geven dat de Directie in beginsel gaarne bereid is van zijn welwillend en belangeloos aanbod gebruik te maken.

VIII. De Heer ABENDANON wenscht eenige deelen van het Ned. Ind. Plakaatboek aan te koopen, welke in de bibliotheek van het Hooggerechtshof ontbreken, en vraagt in verband daarmede welke uitlegging door de Directie wordt gegeven aan de bepaling dat de leden 's Genootschaps edita kunnen bekomen tegen den door de Directie vastgestelden prijs, welke in den regel de helft is van den prijs waarvoor de edita in den handel verkrijgbaar zijn.

Wordt besloten aan te teekenen dat, gelijk vroeger reeds is uitgemaakt, de bevoegdheid der leden om, zoolang de vooraad strekt, 's Genootschaps werken tegen verminderden prijs aan te koopen, geheel onbeperkt is.

Worden benoemd tot gewone leden de Heeren H. J. MONOD DE FROIDEVILLE, Resident van Palembang en H. E. STEINMETZ, Assistent-Resident van Bandoeng.

Van de ledenlijst worden afgevoerd, de Heeren Mr. L. A. G. W. NEUMANN en G. E. C. GUFFROY.

Niets meer te behandelen zijnde, sluit de Voorzitter de vergadering, na den dank der vergadering te hebben betuigd

aan den Heer J. NIJHOUT VAN DER VEEN voor zijne bereidwilligheid om de Directie op nieuw voor te lichten.

De Voorzitter,
G. A. SCHERER.

De Secretaris,
B. HOETINK.

Bestuursvergadering van Dinsdag 10 Augustus 1897.

Tegenwoordig de Heeren G. A. SCHERER, Voorzitter, Mr. J. A. VAN DER CHIJS, Dr. C. SNOUCK HURGRONJE, H. D. H. BOSBOOM, Mr. J. H. ABENDANON, Dr. L. SERRURIER en B. HOETINK, Secretaris.

De vergadering wordt mede bijgewoond door de Eereleden de Heeren J. W. YZERMAN en Dr. A. W. NIEUWENHUIS.

Na opening der vergadering, heet de Voorzitter de beide aanwezige Eereleden welkom en, in het bijzonder het woord richtende tot den Heer YZERMAN, wijst de Voorzitter op de verdiensten in vroeger tijd door den Heer YZERMAN aan de wetenschap en vooral aan het Genootschap bewezen, waarin de tegenwoordige Directie onlangs aanleiding heeft gevonden om hem alsnog het eerelidmaatschap van het Genootschap aan te bieden, in de hoop dat deze erkenning zijner verdiensten door hem op prijs zal worden gesteld en tot nieuwe krachtsinspanning ten bate der wetenschap zal helpen opwekken.

De heer YZERMAN zegt der Directie dank voor zijne benoeming tot Eerelid en verklaart zich gaarne bereid om het streven van het Bataviaasch Genootschap, dat zijne volle sympathie heeft, zooveel zijne veranderde omstandigheden zullen toelaten, te steunen en te bevorderen.

Alsnu tot de werkzaamheden voor dezen avond overgaande, brengt de Voorzitter in herinnering dat het doel dezer vergadering is eene beslissing te nemen in de sedert lang aanhangige kwestie der contributieverlaging. Van hetgeen

in dit opzicht reeds is besproken en gedaan, geeft de Voorzitter een overzicht, dat in hoofdzaak op het volgende neerkomt:

Kort na zijn optreden als Voorzitter, is door hem de wenschelijkheid bepleit om de populariteit van het Genootschap te verhoogen door de leden, bij velen van wie daaromtrent eene onjuiste opvatting bestaat, volledig op de hoogte te brengen van de wijze waarop de gelden, waarover de Directie de beschikking heeft, door haar worden besteed. Toen aan dit denkbeeld geen gunstig onthaal ten deel viel, heeft hij getracht het boven aangegeven doel te bereiken door voor te stellen om de contributie voor alle leden afhankelijk te maken van hun inkomen, op denzelfden voet als ten aanzien van de ambtenaren van het Binnenlandsch Bestuur is bepaald.

Dit voorstel kon evenmin de sympathie der Directie verwerven, waarna werd besloten om te trachten het ledental uit te breiden en zoodoende den kring te vergrooten waarin 's Genootschaps streven bekend en gewaardeerd werd.

Deze poging werd met goeden uitslag bekroond: het aantal gewone leden steeg tot bijna het dubbele.

De gunstige geldelijke gevolgen welke deze toename van het ledental met zich bracht, deed op nieuw het denkbeeld rijzen om de contributie voor alle gewone leden te stellen op *f* 20. De Heer VAN DER CHIJS wenschte daartoe echter eerst over te gaan wanneer het kapitaal van het Genootschap genoegzaam zou zijn aangegroeid om het verlies dat de contributieverlaging zou te weeg brengen, gedekt te zien door eene vermeerdering van renten; terwijl eene Commissie ad hoc, bestaande uit de Heeren VAN DER CHIJS, VAN DEN BERG en LA CHAPELLE tot de slotsom kwam dat de besproken verlaging der contributie zonder gevaar voor 's Genootschaps finantiën en bestaan, zou kunnen doorgaan wanneer de regeeringssubsidie met *f* 1000 's jaars werd verhoogd.

Beide denkbeelden vonden ernstige bestrijding, waarop ten slotte door den Heer VAN DER CHIJS het voorstel ter tafel werd gebracht om voorloopig de verlaging der contributie tot ƒ 20, te beperken tot de gewoneleden welker inkomen minder dan ƒ 1000 's maands bedraagt.

Toen dit voorstel in de vergadering voor Juni j.l. aan de orde kwam en besproken werd, bracht de Heer SNOUCK HURGRONJE de kwestie in een geheel nieuw stadium door de overlegging zijner belangrijke nota, welke is afgedrukt op pag. 59 e. v. der notulen van dit jaar.

Al dadelijk bleek dat het door den Heer SNOUCK HURGRONJE voorgestane denkbeeld voor de meerderheid der Directie veel aantrekkelijks bezat, al wilde men niet algemeen zoo ver gaan als dit directielid.

Ten einde aan de directieleden gelegenheid te geven tot gezette overweging van het ingrijpende voorstel SNOUCK HURGRONJE in verband met het vraagstuk der contributieverlaging, werd besloten de behandeling van een en ander te verdagen.

Omtrent dit voorstel levert de Voorzitter de volgende beschouwingen:

Het Genootschap bestrijdt zijne uitgaven uit de contributies der gewone leden, de subsidie der Regeering en den verkoop van edita, welke laatste post zeer onbeduidend is.

De contributies moeten uitsluitend in Indië worden gezocht; het tegenwoordige bedrag is te hoog om van pogingen tot verkrijging van gewone leden buiten Indië eenig heil te mogen verwachten en wanneer de contributie tot ƒ 20 wordt teruggebracht, zal het voordeel dat zulke leden aanbrengen, uiterst gering zijn.

Zal nu mogen worden verondersteld dat wanneer 's Genootschaps werken in een der internationale talen in plaats van in het Hollandsch worden uitgegegeven, het ledental in Indië en daardoor het bedrag der geinde contributies zal toenemen? Eerder zal het tegendeel moeten worden gevreesd, daar niet

alle leden wetenschappelijke opstellen in eene vreemde taal gemakkelijk zullen kunnen lezen en sommigen bovendien zullen vinden dat hun nationaliteitsgevoel niet toelaat lid te blijven van eene Indische instelling die voor zijne werken aan eene vreemde taal boven de eigene de voorkeur geeft.

Om nu te voorkomen dat door de ongewijzigde aanneming van het voorstel-SNOUCK, het ledental in plaats van toe te nemen zal achteruitgaan, zal het overweging verdienen een middelweg te kiezen. Het Nederlandsch karakter van het Genootschap zal behouden dienen te blijven maar tevens zal aan bedoeld voorstel, waarmede de geheele Directie tot op zekere hoogte instemt, gedeeltelijke uitvoering kunnen worden gegeven opdat het streven van het Genootschap voor de wetenschap vruchtdragender worde doordat de geleerden in het buitenland van den inhoud van 's Genootschaps werken kennis zullen kunnen nemen, hetgeen thans noodzakelijkerwijs eene hooge uitzondering is.

Het aangegeven doel zal worden bereikt wanneer wordt bepaald:

1°. dat opstellen welke ter publiceering aan het Genootschap worden aangeboden, behalve in het Nederlandsch, ook kunnen geschreven worden in het Fransch, het Engelsch of het Duitsch;

2°. dat in het Nederlandsch geschreven opstellen welke naar het oordeel der Directie daarvoor in aanmerking komen, op kosten van het Genootschap, zullen worden vertaald in een der genoemde vreemde talen;

3°. dat de Notulen in het Hollandsch gesteld zullen blijven, maar dat aan het einde van het jaar door den Secretaris een volledig overzicht zal worden gegeven van hetgeen daarin belangrijks voorkomt en dit overzicht, na goedkeuring der Directie, in het Fransch vertaald en in het Tijdschrift opgenomen zal worden.

Het vertalen van het meerendeel der voor het Tijdschrift bestemde opstellen zal, daar de Directie blijkbaar eene

ruime toepassing voorstaat van het beginsel, eene niet onbelangrijke uitgave vorderen waarop niet is gerekend en die uit de gewone middelen zal moeten worden bestreden. Bij aanneming van het boven geformuleerde voorstel zal daarom de voorzichtigheid gebieden om voorloopig van contributieverlaging af te zien.

De Heer SERRURIER verklaart in beginsel geen tegenstander te zijn van het door Dr. SNOUCK HURGRONJE bepleite voorstel, gelijk reeds daaruit kan blijken dat twee van zijne eigen werken in eene vreemde taal zijn uitgegeven. Hij wenscht echter de aandacht der vergadering te vestigen op eenige bedenkingen welke hem voorkomen bij de behandeling der thans aanhangige aangelegenheid, wel de overweging waard te zijn.

Breedvoerig wordt nu door hem uiteengezet dat het sentiments-argument niet te licht moet worden gesteld, omdat naar veler meening onze taal te goed is om alleen te worden gebezigd voor dagbladartikelen maar haar voor wetenschappelijke geschriften in den ban te doen; dat sedert het latijn heeft opgehouden de algemeene taal der geleerde wereld te zijn, herhaaldelijk pogingen zijn in het werk gesteld om zulk eene universeele taal te scheppen maar al die pogingen op niets zijn uitgeloopen en daarentegen de Scandinavische volken, de Russen, de Italianen, ja zelfs de Finnen, Czechen en Magyaren, die vroeger veelal van de meer bekende Europeesche talen zich voor hunne publicaties bedienden, tegenwoordig in hunne eigene talen schrijven. Terwijl nu de verschillende takken van wetenschap meer en meer de neiging vertoonen tot specialiseering, zal het meer en meer voorkomen dat voor sommige vakken eene bepaalde taal nagenoeg de overheerschende is geworden zoodat hunne beoefenaars die bepaalde taal behooren aan te leeren, zooals spreker met voorbeelden staaft; dat, gelijk blijkt uit de overzichten welke daarvan in buitenlandsche geleerde vak-

schriften voorkomen, de werken van het Genootschap niet zoo onbekend zijn in den vreemde als de Heer SNOUCK HURGRONJE vermeent; dat o. a. tal van met name genoemde ethnographen in verschillende landen de Nederlandsche taal machtig zijn omdat zij de kennis daarvan voor hunne studie niet kunnen ontberen; dat zoolang andere periodieken en werken welke studiën over Ned. Indië bevatten, in het Nederlandsch blijven uitgegeven, het voordeel van de vertaling van 's Genootschaps werken gering zal wezen.

Voorts zal, volgens spreker, het vertalen van opstellen over volkenkundige onderwerpen alleen waarde hebben wanneer die een algemeen, vergelijkend karakter hebben in den trant van die van wijlen Prof. Wilken; taalkundige arbeid zal zich door dubbele overzetting te ver van den oorspronkelijken zin verwijderen; historische stukken zullen hun eigenaardig cachet, dat zij aan oud-hollandsche citaten ontleenen, verliezen en alleen verhandelingen over oudheidkundige onderwerpen zullen onvoorwaardelijk in eene vreemde taal, maar dan liefst in het Engelsch, kunnen worden uitgegeven.

In Frankrijk moge in den laatsten tijd de zin voor de behandeling van koloniale vraagstukken zijn ontwaakt, de ethnographie is er niet populair en vindt daar weinig beoefenaren. Geen enkel degelijk genootschap tot bevordering van de studie der ethnographie wordt in Frankrijk aangetroffen; voor ethnographische stukken zal daarom het Duitsch de voorkeur verdienen boven het Fransch.

De Maatschappij tot bevordering van het natuurkundig onderzoek onzer koloniën, welke door den Heer SNOUCK HURGRONJE ten voorbeeld is gesteld, geeft haar Bulletin uit in het Hollandsch. Zij oefent geen dwang uit op hare medewerkers en moedigt hoogstens het schrijven in eene vreemde taal aan.

Ook thans stelt het Genootschap zijne werken beschikbaar voor stukken die in eene andere taal zijn gesteld dan de onze (GROENEVELDT schreef in het Engelsch, KLERK DE REUS

in het Duitsch) zoodat het onnoodig schijnt een opzettelijk besluit te nemen om de plaatsing van stukken in eene vreemde taal mogelijk te maken.

Ten slotte wijst spreker nog op eenige practische bezwaren verbonden aan de bezorging, te Parijs, van de vertaling van voor 's Genootschaps edita bestemde opstellen en aan de correctie van in eene vreemde taal geschreven stukken, welke dikwijls cacographiën zullen blijken te wezen.

Spreker meent de redactie van het Tijdschrift waarschuwend te moeten voorhouden, dat zij de verantwoordelijkheid draagt voor de richtige vertaling der in het Hollandsch aangeboden opstellen.

De Heer Snouck Hurgronje treedt in eene wederlegging van eenige der door den Heer Serrurier aangevoerde beschouwingen en bedenkingen. Hij stelt op den voorgrond dat hij met zijn voorstel geene finantiëele baten voor het Genootschap heeft beoogd maar geleid is door de overtuiging, dat ons Genootschap, in verband met de tegenwoordige eischen der hier beoefende wetenschappen, slechts dan aan zijn doel beantwoorden kan, wanneer het de bijdragen, waarover het beschikt, waarlijk algemeen bekend maakt. Hij verwacht niet dat bij aanneming van zijn voorstel het aantal gewone leden zal toenemen, maar evenmin vreest hij dat ons dientengevolge leden zullen ontvallen.

De ondervinding heeft hem geleerd dat bij de buitenlandsche geleerden die het Hollandsch heeten machtig te zijn, de kennis onzer taal in den regel zeer gering is en herhaaldelijk is door zulke geleerden tegen hem uiting gegeven aan de grief dat de werken van het Genootschap en van Nederlandsche schrijvers in het algemeen, voor hen ontoegankelijk bleven.

Dat door hem op het oogenblik aan het Fransch de voorkeur wordt gegeven, is een gevolg van het aanbod van den Heer Chailley Bert, dat den weg opent voor het verkrijgen van zorgvuldige vertalingen tegen eene matige vergoeding.

De kans is gering dat stukken op welker plaatsing in 's Genootschaps werken prijs moet worden gesteld, ons zullen worden onthouden omdat de schrijvers afkeerig zullen zijn van een vreemd gewaad. De schrijvers zullen er veeleer prijs op stellen dat hunne opstellen niet alleen onder de oogen komen van 's Genootschaps leden maar ook worden gelezen door de deskundigen in de geheele wereld

De technische bezwaren zullen gemakkelijk te overwinnen zijn wanneer de leden der Directie hunne medewerking verleenen, waartoe spreker zich bij voorbaat bereid verklaart.

Het nemen van eene ernstige proef in den door hem aangegeven zin, blijft hij met aandrang aanbevelen

Nadat het eerelid Dr. NIEWENHUIS nog in het midden heeft gebracht dat het Hollandsch karakter van het Genootschap niet zal behoeven te lijden door den vorm waarin 's Genootschaps werken in het licht worden gegeven, geeft het eerelid YZERMAN als zijn gevoelen te kennen dat door een Indische instelling aan de Hollandsche taal ten minste gelijke rechten behooren te worden gegeven als aan eene vreemde en dat het hem daarom wenschelijk voorkomt ook opstellen in het Nederlandsch te plaatsen wanneer de schrijvers het verlangen te kennen geven dat eene vertaling achterwege blijve.

Na beraadslaging wordt daarop besloten dat het Tijdschrift zijn tegenwoordigen vorm zal behouden maar dat de daarvoor bestemde opstellen in den regel zullen worden vertaald in eene internationale taal, tenzij de schrijver uitdrukkelijk heeft bedongen dat zijne bijdrage in het Nederlandsch zal worden geplaatst.

Ten aanzien van het verder door den Voorzitter voorgestelde, wordt conform beslist; terwijl voorts wordt bepaald dat van de uitkomsten van het in deze vergadering behandelde, aan de leden bij circulaire kennis zal worden gegeven.

II. De Heer SNOUCK HURGRONJE biedt namens het buitengewoon lid SAJJID OETHMAN bin ABDALLAH bin JAHJA AL-ALAWI, ten geschenke aan, een exemplaar van het door hem geschreven werk:

Miftāhoe' s-sa'ādah, ĕrtinja pemboeka'an ka'oentoengan bĕsar.

Lithogr. Batavia 1315 H. = 1897. (Maleisch).

Bibliotheek.

Niets meer te behandelen zijnde, sluit de Voorzitter de vergadering.

De Voorzitter,
G. A. SCHERER.

De Secretaris,
B. HOETINK.

Bestuursvergadering van Dinsdag 7 September 1897.

Tegenwoordig de Heer Mr. J. A. van der Chijs, wd. Voorzitter, Dr. C. Snouck Hurgronje, H. D. H. Bosboom, H. M. la Chapelle en B. Hoetink, Secretaris.

I. Nadat de notulen der vergadering van 3 Aug. j.l. zijn goedgekeurd, worden in behandeling genomen de navolgende stukken:

a. Een extract uit het register der besluiten van den Gouverneur-Generaal, dd. 12 Aug. j.l., N°. 10, waarbij is bepaald dat op den voet van het besluit van 11 Dec. 1858, N°. 77 (Bijblad N°. 3121) aan het Genootschap ter bewaring worden afgestaan eenige bij den dokter-djawa te Manondjaja (Preanger Regentschappen) in verantwoording zijnde afgekeurde koperen gewichten (Not. pag. 69, I, *f*).

De Heer van der Chijs bericht dat deze voorwerpen nog niet zijn ontvangen.

b. Idem van den 21en Aug. j.l., N°. 33, waarbij is bepaald dat het van den Gouverneur van Ceylon ontvangen exemplaar van de „Reports of the Archaeological Survey of Ceylon" aan het Genootschap ter bewaring wordt afgestaan.

Bibliotheek.

c. Eene missive van den 1sten Gouvernements Secretaris, dd. 27 Aug. j.l., waarbij worden aangeboden de 70 nog beschikbare exemplaren van de 8° uitgave van het door Dr. L. Serrurier samengestelde werk over de Wajang Poerwå, om daarmede te handelen zooals is aangegeven in

het schrijven der Directie van 17 Juli j.l., N°. 151, (Not. pag. 68, I, *b*).

Wordt besloten deze missive, met de daarbij gevoegde opgave van personen en instellingen hier te lande die reeds een exemplaar van genoemd werk van den Minister van Binnenlandsche Zaken dan wel van wege de Indische Regeering hebben ontvangen, te stellen in handen van het directielid Dr. L. Serrurier.

d. Een Gouvernements Besluit dd. 2 dezer, N°. 43, waarbij machtiging wordt verleend om, ten behoeve van het Genootschap, tegen levering van het benoodigde papier en overigens kosteloos, ter Landsdrukkerij te doen drukken 100 exemplaren van eene dankbetuiging voor schenkingen van ethnographische voorwerpen, door Inlanders en met dezen gelijkgestelden gedaan (Not. pag. 73, III, 1°, *c*).

Aan den Secretaris wordt opgedragen om voor de uitvoering van dit besluit in overleg te treden met den Directeur der Landsdrukkerij.

e. Eene missive van den Directeur van O. E. en N., dd. 7 Aug. j. l., N°. 10627, waarbij, met terugzicht op het schrijven van dien departementschef van 20 Maart j. l., N°. 4052, (Not. pag. 35) de vraag wordt gedaan of de daarbij aangeboden calques en photographieën van den Mendoet-tempel spoedig kunnen worden terugontvangen.

De Secretaris bericht dat, naar hem is medegedeeld, een en ander aan het Departement van Onderwijs is terugbezorgd, met uitzondering van ééne photographie, waaromtrent hij inlichtingen heeft gevraagd aan de Heeren Kersjes en den Hamer.

f. Van denzelfden dd. 16 Aug. j.l., N°. 11215, houdende verzoek om toezending der gewone opgave voor den Regeeringsalmanak voor 1898.

De Secretaris bericht dat hieraan is voldaan.

g. Van denzelfden, dd. 23 Aug. j. l., N°. 11638, ten geleide van een ontwerp tot uitbreiding van 's Genootschaps gebouw, met verzoek de urgentie van deze uitbreiding te willen toelichten.

Hieraan zal worden voldaan, terwijl tevens zal worden gewezen op de wenschelijkheid om het werk te doen uitvoeren in eigen beheer.

h. Van denzelfden, dd. 28 Aug. j. l., N°. 25159, waarbij ter kennisneming worden toegezonden 20 door den Heer C. DEN HAMER vervaardigde photographiën van de tjandi Mendoet, waarbij eene opname van hetgeen is opgedolven op een afstand van ongeveer 25 M. van den hoofdtempel.

Deze inderdaad prachtige photographiën worden met groote belangstelling bezichtigd en zullen, onder dankbetuiging, aan den Directeur van O. E. en N. worden terugaangeboden.

j. Van denzelfden dd. 3 dezer, N°. 25704, ten geleide van een gouden ring, in den grond gevonden in de desa Goentoer, district Loano, afdeeling Poerworedjo, residentie Bagelen.

Aangezien dit voorwerp geschonden is en overeenkomt met ringen die in 's Genootschaps verzameling aanwezig zijn, wordt besloten tot terugzending.

i. Van denzelfden dd. 4 dezer, N°. 12143, houdende de vraag of aan de gewone Gouvernementssubsidie voor het Genootschap ook in 1899 werkelijke behoefte zal bestaan.

Hierop zal bevestigend worden geantwoord.

k. Van den Resident van Menado, dd. 1 Aug. j.l. N°. 2559, ten geleide van twee woordenlijsten, de eene van het Gorontaleesch, vervaardigd door den Kontroleur VAN SLUIJS en de andere van het Bareë en het Saoesoe (Tomini-bocht) samengesteld door den Kontroleur LIEBERT.

Zullen voorloopig in de verzameling handschriften worden opgenomen.

l. Van den Resident van Bantam, dd. 13 Aug. j.l., N°. 5462/10, ten geleide van een afschrift van de inscriptie, voorkomende op den grafsteen welke door den Heer DELPRAT is aangetroffen bij den Pasanggrahan te Anjer lor (Not. pag. 73, III, 2°).

Dit grafschrift blijkt nu te luiden als volgt:

M. S.
Honorabilis Caroli Cathcart
& C & C & C.
Non minus animo acri vehemente interrito
in Bello
quam Facundia in Senatu
Magnae Britanniae
et Comitate, Benevolentia, Probitate,
omni denique virtute, quae Hominem ac Civem ornat
Nobilitati
Qui, res publicas propriae saluti anteponens,
Corpus praecoeptis pro statu Laboribus,
sub vario coelo fractum,
(quamvis requie forsan otioque sanabile)
periculis et difficultatibus navigationis arduae,
Honorofico admodum muneri explendo susceptae,
in id adhuc ardens
nec minuta laudabili perseverantia et mira,
objecit;
Haecque prope littora,
inter lachrymas et suspiria sociorum,
multisque diu flebilis amicis,
10mo die mensis junii annus M.D.CCLXXXVIIIvo
obiit, annos 29 natus,
famam adeptus pulcherrimam

eo aetatis,
quo perpauci inclarescunt.

(Gewijd aan de nagedachtenis van den Honourable Charles Cathcart etc. etc. (een man) geadeld niet minder door een wakkeren, krachtigen, onverschrokken geest in den oorlog dan door welsprekendheid in het Parlement van Groot-Brittanië en door vriendelijkheid, welwillendheid en braafheid, kortom door elke deugd die den mensch en burger siert; die, de belangen van den staat boven zijn eigen welzijn stellende, zijn lichaam, geknakt door de voor den staat in verschillende luchtstreken ondernomen beslommeringen (ofschoon het misschien door rust en ledigheid had kunnen worden hersteld) heeft blootgesteld aan de gevaren en bezwaren van eene moeielijke zeereis, ondernomen ten einde eene zeer eervolle opdracht te vervullen, daarvoor nog vol vuur en zonder zijne prijzenswaardige en verwonderlijke volharding te verminderen en (die) nabij deze kusten, onder de tranen en zuchten zijner reisgenooten, en nog lang te beweenen door zijne vrienden, op den 10en dag van de maand Juni, anno 1788, is overleden in den ouderdom van 29 jaar, na een zeer schoonen naam te hebben verworven op dien leeftijd, waarop zeer weinigen beroemd worden.)

Door den Secretaris wordt de volgende nota overgelegd:

In het bekende werk van J. F. Davis „The Chinese" wordt op blijdzijde 72 van deel I het volgende gezegd:

„Colonel Cathcart was sent from England (in 1788) in the Vestal frigate, as ambassador to China. His death on the passage out, in the Straits of Sunda, put an entire stop to the mission for the time, and the frigate returned to England" [1]).

1) The tomb of Colonel Cathcart is still marked by a handsome monument, visible from the anchorage of ships at Anjer Point.

Omtrent deze missie schijnt niets in druk te zijn verschenen (Cf. H. Cordier, Bibliotheca Sinica).

Uit de mededeeling van den Resident blijkt dat het monument door den vloedgolf in 1883 geheel is vernield, zoodat daarvan niets meer over is en dat de grafsteen op het boveneinde waarvan een familiewapen is afgebeeld, later, ongeschonden, op eene andere plaats is teruggevonden.

m. Van het Comité van Bestuur der N. I. Spoorweg Mij., dd. 10 Aug. j.l., N°. 305, ten geleide van een exemplaar van het jaarverslag over 1896.

Bibliotheek.

n. Van het lid den Heer J. KNEBEL, dd. 20 Aug. j.l, waarbij op nieuw wordt aangeboden eene vroeger door hem ter plaatsing in het Tijdschrift toegezonden verhandeling, (Not. pag. 58, I, *j* en pag. 72, II, *d*) welke eenigszins is gewijzigd en thans is getiteld:

„Over wapenen en andere zaken, die door den Javaan genoemd worden met *kjai, njaï, poen* en *si*. Kaämpoehan en kasiat. Volksgeloof en traditie".

In handen der Redactie ter plaatsing in het Tijdschrift.

II. De Heer VAN DER CHIJS:

1°. biedt, namens het eerelid Dr. NIEUWENHUIS, ten geschenke aan, eenige ethnographische voorwerpen, afkomstig uit Centraal-Borneo en door dezen reiziger verzameld gedurende zijn jongsten tocht door die streek.

Ethnographische afdeeling.

2°. bericht de ontvangst der navolgende geschenken:

Van den Heer V. H. DALITZ:

Nederland, prov. Zeeland,
halve ducaton, 1766.— z.
scheepjesschelling, 1791.— z.
provincie Overijsel, gulden, 1795.— z.

Zweden, koper ör, 1648.— k.

Numismatisch kabinet.

3°. doet voorlezing van een aan hem gericht schrijven van het lid den Heer DELPRAT, waarin o. a. het volgende voorkomt:

„Bij het ontgraven van het halte-emplacement te Tangerang, stuitte men op de fundeering van een gemetselden muur, zuiver afgebroken tot op ongeveer 0,70 M. onder het terrein. Ik liet die verder ontgraven en in kaart brengen; vermoedelijk is het een oud verdedigingswerk geweest waaromtrent echter niemand te Tangerang eenige inlichting kan geven".

Bij vergelijking van de aangeboden kaart in lichtdruk met Plaat 35 in Heijdt's Schauplatz enz. blijkt, dat de aangetroffen fundeering moet hebben behoord tot de vroegere benteng te Tangerang (ten rechte: Tĕnggĕran) welke onder G. G. DAENDELS is gesloopt, zoodat de juiste ligging dier versterking thans bekend is.

Aan den Heer DELPRAT zal dank worden gezegd voor zijne mededeeling, terwijl de door hem aangeboden kaart onder de Varia zal worden opgenomen.

III. De Heer LA CHAPELLE wijst op de wenschelijkheid om door het aanbrengen van gasgloeilicht of electrisch licht de temperatuur in de vergaderzaal dragelijker te maken.

Aan den Secretaris wordt opgedragen om te informeeren naar de kosten welke zoodanige verandering ten gevolge zal hebben.

IV. De Heer SNOUCK HURGRONJE:

1°. biedt, namens het buitengewoon lid SAJJID OETHMAN, ten geschenke aan een exemplaar van het boekwerk, getiteld. SAJJID OETHMAN bin ABDALLAH ..... al ALAWÏ.

Içlāḥ al-ḥāl biṭalab al-ḥalāl ..... basana basa Malajoe ..... dipindahkeun kana basa Soenda koe kaoela RADEN HADJI ADJ'HARI Bandoeng.

Lithogr. Batavia 1315 H.

Bibliotheek.

2°. deelt mede dat door den toenmaligen schenker, den Heer J. C. VEENHUIJZEN, zijne aandacht is gevestigd op het bestaan van een Maleisch geschrift, na de inneming van den kraton aldaar gevonden en handelende over de aanleiding tot de eerste Atjeh-expeditie, (Not. 1877, pag. 130 en 146), welk geschrift aanwezig is in de verzameling handschriften en zou verdienen, met eene vertaling, te worden geplaatst in het Tijdschrift.

In advies.

V. De Heer BOSBOOM biedt ten geschenke aan:
een rebab, met strijkstok en kam;
een bangsi of fluit;
een seroenai of clarinet,
met reserve mondstukken;
een kerambit of mesje.

Deze voorwerpen zijn vervaardigd in de Zuidelijke afdeeling (Painan) van het Gouvernement Sumatra's Westkust, naar voorwerpen van dien aard, zooals ze in die afdeeling in gebruik zijn.

Ethnographische afdeeling.

Worden benoemd tot gewone leden, de Heeren Mr. J. A. NEDERBURGH, laatstelijk Lid in den Raad van Justitie te Batavia, D. J. CRAMER, Aspt. Controleur te Moeara Doea (Palembang) en OCTAVE COLLET, particulier, te Weltevreden.

Van de ledenlijst worden afgevoerd, de Heeren VETTER, VAN DER HOUT, MEENG, ENNEN, Mr. HUBREGTSE, NEUMANN, VAN BEKBERGEN, EERDMANS, DE GROOT en BOSMAN.

Niets meer te behandelen zijnde, sluit de wd. Voorzitter de vergadering.

De wd. Voorzitter,
J. A. VAN DER CHIJS.
De Secretaris,
B. HOETINK.

Bestuursvergadering van Dinsdag 5 October 1897.

Tegenwoordig de Heeren G. A. SCHERER, Voorzitter Mr. J. A. VAN DER CHIJS, Dr. C. SNOUCK HURGRONJE, A. G. VORDERMAN, H. D. H. BOSBOOM, H. M. LA CHAPELLE, Mr. J. H. ABENDANON, Dr L. SERRURIER en B. HOETINK, Secretaris.

Op uitnoodiging der Directie, wordt deze vergadering mede bijgewoond door het lid, den Heer C. DEN HAMER.

I. Nadat de Voorzitter de vergadering heeft geopend en den Heer DEN HAMER met een waardeerend woord welkom heeft geheeten, worden de Notulen goedgekeurd der vergaderingen van 3 en van 10 Augustus j. l., waarna de volgende stukken in behandeling worden genomen:

a. Een Gouvernements Besluit van 11 September j. l., No. 34, waarbij is bepaald dat van alle door den anthropometrischen dienst te vervaardigen photogrammen, voor zoover deze geen zuiver Europeesche personen betreffen en tegen de verstrekking daarvan om kieschheidsredenen, ter beoordeeling van de betrokken Hoofden van gewestelijk bestuur, geen bezwaar bestaat, een exemplaar, vergezeld van een afschrift van het anthropometrisch signalement, slechts bevattende de lichaamsmetingen, aan het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen zal worden afgestaan.

Een afschrift van dit Besluit zal worden aangeboden aan het Comité ter bevordering van het natuurkundig onderzoek der koloniën, dat in deze het initiatief heeft genomen (Not. pag. 20, II, *j*).

b. Eene missive van den 1en Gouvernements Secretaris, dd. 21 Sept. j. l., No. 2195, waarbij de Directie wordt uitgenoodigd van haar gevoelen te doen blijken nopens de bestemming te geven aan eenige door den Resident van Ternate opgezonden voorwerpen (4 gongs, 3 lilla's, 4 potten, 55 schalen en borden, 6 groote blaashoornschelpen) welke als boete zijn opgebracht door de bevolking van een deel der Zuidkust van Nieuw-Guinea (Etnabaai en omgeving).

Wordt besloten in overweging te geven om de lilla's benevens drie tritonschelpen af te staan aan het Koloniaal Invalidenhuis te Bronbeek en het overige, dat weinig waarde heeft en voor een deel ten gevolge van slechte verpakking is geschonden, op publieke vendutie te verkoopen, met uitzondering van drie pullen en de houten roeispanen, welke de Directie gaarne zal behouden.

c. Van den Directeur van O. E. en N. dd. 15 Sept. j. l., No. 12863, waarbij wordt gevraagd of er bij de Directie bedenking bestaat dat de Resident van Kedoe worde uitgenoodigd om, in hoofdzaak overeenkomstig de werkwijze aangegeven in de kopielijk overgelegde nota van den Ingenieur der 1e klasse J. Nuhout van der Veen, een aanvang te doen maken met het verwijderen van den bovenlast van den Mĕndoet-tempel, na bescherming van de beelden en de buitenwanden en na stempeling van het gewelf.

De Voorzitter deelt mede dat, spoedshalve, aan den Directeur is geantwoord dat de voorgestelde maatregel geheel in overeenstemming is met de inzichten der Directie, hetgeen door de Vergadering wordt goedgekeurd.

d. Van denzelfden dd. 24 Sept. j. l., No. 13220, ten geleide van een vergiftigde werpschicht en eene vergiftigde lanspunt, hoogstwaarschijnlijk afkomstig van de zeeroovers uit den Lingga-archipel en door de Inlandsche bevolking van Bangka als poesaka bewaard.

Aan den Directeur zal worden medegedeeld dat de Directie er prijs op zal stellen deze voorwerpen voor de ethnographische afdeeling te mogen behouden.

c. Van het Bestuur der Koninklijke Natuurkundige Vereeniging, dd. 3 dezer, houdende mededeeling dat het besluit is genomen om de Bibliotheek dezer instelling over te brengen naar Buitenzorg; dat de door het Genootschap in bruikleen afgestane werken, overeenkomstig het verlangen der Directie (Not. pag. 83, I, k.) van die overbrenging zullen worden uitgesloten; dat echter van wege de Natuurkundige Vereeniging geene aanteekening is gehouden van hetgeen op de aangegeven wijze in het bezit der Vereeniging is gekomen, om welke reden eene opgave wordt verzocht van de werken welke door de Directie in bewaring zijn gegeven.

Wordt besloten te berichten dat aangezien alle aan het Genootschap toebehoorende werken voorzien zijn van 's Genootschaps stempel, de voorgenomen schifting geene moeilijkheid zal opleveren en dat de Bibliothecaris bereid is daarbij zijne medewerking te verleenen. Tevens zal de aandacht van het Bestuur er op worden gevestigd dat sommige werken welke deel uitmaken van 's Genootschaps dépôt, zich in handen van andere instellingen en zelfs van particuliere personen moeten bevinden.

f. Van 's Genootschaps correspondeerend lid, den Heer Dr. A. B. Meijer te Dresden, dd. 18 Aug. j. l., waarbij de ontvangst wordt bericht van de beide klapperraspen (Not. pag. 64, III, 3°) onder dankbetuiging voor de welwillendheid der Directie en onder mededeeling dat het voorgeschoten bedrag ad *f* 4.65 per postwissel is overgemaakt.

De Penningmeester deelt mede dat bedoeld bedrag door hem is ontvangen.

Informatie.

g. Van de Geographische Gesellschaft in München, dd. October a° p°., ten geleide van het Jahresbericht over 1894/5 en, onder uitnoodiging om de ruiling van edita voort te zetten, eene opgave verstrekkende van de edita van het Genootschap welke zijn ontvangen.

Wordt, op advies van Mr. VAN DER CHIJS, besloten aan de uitnoodiging gevolg te geven en de werken van het Genootschap welke na 1892 zijn verschenen, voor zoover mogelijk, aan te bieden.

h. Van het Munt-College, dd. 13 April j. l., No. 747/664, ten geleide van bronzen afslagen van drie penningen, in 1896 voor het eerst aan 's Rijks Munt geslagen.

Numismatisch kabinet.

k. Van den Gouverneur van Celebes en Onderhoorigheden dd. 4 Sept. j. l., No. 742, houdende aanbieding van eene woordenlijst van het Saleijereesch en het Layoloosch, samengebracht door den Controleur van Saleijer, den Heer G. J. KOOPMAN.

Zal voorloopig in de verzameling handschriften worden bewaard.

l. Van den Resident van Kedoe, dd. 30 Sept. j. l., No. 4105, waarbij wordt gevraagd of door de Directie prijs wordt gesteld op negen gladde bronzen armbanden, in den grond gevonden in de desa Sajongan van genoemd gewest.

Voor dit aanbod zal worden bedankt omdat in 's Genootschaps verzameling reeds een groot aantal dergelijke voorwerpen aanwezig is.

m. Van den Heer ALFRED MAASS, dd. Padang, 28 en 30 Sept. j. l., waarbij ten geschenke wordt aangeboden eene verzameling van vijftig ethnographische voorwerpen van de Mentawei-eilanden.

De Heer VAN DER CHIJS bericht dat deze collectie nog niet is ontvangen.

n. Van 's Genootschaps Eerelid, Dr. R. D. VERBEEK dd. 12 Aug. j. l., waarbij in voldoening aan een verzoek der Directie (Not. pag. 54, VII, 3°) eene opgave wordt verstrekt van de kosten eener reproductie der afbeeldingen behoorende bij het opstel van den Heer DEN HAMER over de Tjandi Tegawangi.

De Heer DEN HAMER verzoekt met de publicatie zijner verhandeling te wachten tot dat hij in de gelegenheid zal zijn geweest betere photographieën van genoemde tjandi te vervaardigen, waarmede de Vergadering zich vereenigt.

o. Van het lid den Heer P. LESUEUR, controleur van Kroë dd. 29 Sept. j. l., waarbij omtrent de gouden gong te Kendali, marga Boeway Beloengoe, afdeeling Kroë (Not. pag. 71, I, *o*) het volgende wordt medegedeeld:

„Toen in overoude tijden een ingezetene van de sedert opgeheven marga Limau — afdeeling Semangka — in een vijver zat te visschen, hoorde hij op eens het geluid eener gong uit het water opkomen.

Door nieuwsgierigheid geprikkeld, dook hij onder water en ontdekte op den bodem eene groote opening, welke toegang gaf tot een onderaardschen gang, die naar het inwendige van een berg voerde. Den gang binnentredende, zag hij heel in de verte eene groote verzameling van personen, die bezig waren feest te vieren en muziek te maken.

Hij begaf zich derwaarts, doch bij zijne nadering verlieten zij haastig de plaats, met achterlating van eene groote en eene kleine gouden gong. Hij eigende zich die voorwerpen toe en wilde ze daarna huiswaarts brengen. Omdat zij echter te zwaar wogen voor één persoon, zoo droeg hij eerst het grootste exemplaar naar buiten. En na het op den top van een berg te hebben gedéponeerd, keerde hij

weêr terug, om het andere te halen. Toen hij evenwel met de kleine gong op den berg aankwam, was de groote nergens meer te vinden.

Hij ging daarom alleen met het kleinste instrument naar zijne doesoen, doch bij aankomst aldaar, bemerkte hij dat het in eene ijzeren gong was veranderd en in het geheel geen geluid meer gaf.

Om die reden werd zij ondersteboven midden in de doesoen neergelegd, om gebezigd te worden voor vergaderbak van water, benoodigd voor het slijpen van messen.

Omstreeks dien zelfden tijd beklom Pangeran Poeloen II, Pasirah van de marga Boeway Beloengoe, den berg Boekit Pesagi. Hij viel aldaar in slaap en droomde dat er in de marga Limau eene gouden gong was gevonden. Onverwijld toog hij op reis en stelde aldaar een onderzoek in naar het bewuste muziekinstrument.

Nadat men hem de gong had laten zien, verzocht hij die te mogen koopen, doch de eigenaar wilde daarvoor geen geld aannemen, omdat zij slechts van ijzer was en bovendien geen geluid gaf. Op aandringen van Pangeran Poeloen II liet hij zich echter ten slotte overhalen, om daarvoor een paar gouden armbanden in ruil aan te nemen.

Toen hij nu daarmede te Kenali aankwam, zag hij tot zijne groote verbazing dat de ijzeren gong wederom in eene gouden was veranderd en haar oorspronkelijken klankrijken toon had teruggekregen.

Sedert dien tijd is zij in het bezit gebleven van de afstammelingen van genoemden Pangeran en hoewel daaraan geen bovennatuurlijke kracht wordt toegeschreven, koestert de bevolking toch daarvoor grooten eerbied.

Zij wordt zeer zorgvuldig bewaard en alleen bespeeld bij een bezoek van den Resident en bij gelegenheid van groote feesten.

In vorm en grootte gelijkt zij volkomen op eene middel-

matige Javaansche gong. Haar gewicht kan niet opgegeven worden, omdat er te Kenali geen weegschaal is.

Nog dient hierbij vermeld te worden, dat de gong bij wijlen afgevijld wordt, ten einde daarvan gouden sieraden te vervaardigen".

Informatie.

p. Van den Heer Wawo Roentoe, 1e districtshoofd van Sonder (Minahasa), waarbij ten geschenke worden aangeboden:

1e. een sinekadan, van een model dat thans zeer zeldzaam is en van welk voorwerp de heidensche priesters en priesterressen in de Minahasa zich bedienen bij hunne foso's (offerfeesten);

2e een watĕn, een soort kolder van gĕnĕmoe touw, die door de krijgslieden wordt aangetrokken wanneer zij ten strijde trekken en thans moeilijk meer te krijgen.

Ethnographische afdeeling.

II. De Voorzitter geeft alsnu het woord aan den Heer den Hamer, die het volgende overzicht geeft van hetgeen door hem, bij de voldoening aan eene opdracht der Regeering (Not. pag. 56, I, *a*) ten aanzien van den Mĕndoet-tempel is gevonden en verricht:

„In welken toestand de tjandi Mĕndoet verkeerde bij de opgraving onder Resident Hartmann in 1834 is mij niet bekend, doch hetgeen voorkomt in het Tijdschrift voor Neerland's Indië — eerste jaargang, tweede deel, pg. 70 en 398 enz. — geeft ook ongeveer aan in welken staat de halve ruïne door mij is aangetroffen.

Het omliggend terrein is niet tot op voldoende diepte uitgegraven, zoodat het fundament vaak onder water staat; ook de openingen voor afvoer van regenwater kunnen niet aan hare bestemming voldoen, omdat de vloer van den 2den omgang te veel naar binnen helt en de openingen door afgevallen steenen gesloten zijn.

Op het plein worden twee groepen steenen aangetroffen, waaronder vele, waarvan de plaats van herkomst valt aan te wijzen. Bijzondere aandacht verdienen de resten van een lotuskussen, waarvan ook nog een gelijk stuk bij het groote beeld in de kamer is aangetroffen; deze geven aanleiding tot de veronderstelling, dat het Boeddha beeld eveneens is geplaatst geweest op een lotuskussen, sluitende of passende in een zetel van gelijke constructie, als nog volledig wordt gevonden bij de twee overige beelden.

Leeuw gedragen door olifant, zijn geplaatst bij het portaal, waar zij een ornament bedekken, wat uit den aard der zaak reeds aanwijst, dat de plaatsing niet juist kan zijn. M. i. behooren zij bij het gestoelte van Boeddha, daar ook de beide andere beelden gelijk ornament dragen met wat kleinere afmetingen.

Bij nader onderzoek van de massa opgestapelde steenen om de tjandi en die welke op de aanleunende erven verspreid liggen, voor velerlei doeleinden aangewend, is gebleken, dat er veel wordt aangetroffen, wat betrekking heeft op den bovenbouw; zoo ook met die welke op en naast de balustrade van den 2den omgang worden gevonden.

In het weer in juisten vorm herstellen van een dagob boven het kapiteel, ben ik geslaagd en het verder beloop van lijnen nagaande, meen ik te mogen aannemen, dat elke zijde 4 dagob heeft gedragen.

Op den 2den omgang is aanwezig een afgeknotte kegel met een middellijn van 84 c. M; hoogstwaarschijnlijk heeft ook deze behoord tot den bovenbouw.

Dat de bouwmeester veel aandacht heeft gewijd aan afvoer van regenwater bewijst het aantal spuiers, totaal 12, waarvan de sluitornamenten op het erf verspreid liggen.

Bij het aanbrengen van de reliefs op het voetstuk van de tjandi is steeds rekening gehouden met de 4 lagen steenen; bij de grootere in het front zijn voor mensch en dier de 2de en 3de laag gekozen; bij alle overige de 1e en 2de.

Aan den 1sten omgang is slechts één pilaster geheel afgewerkt, iets wat ook aan andere oudheden op Java voorkomt.

De lijsten hebben geen bladornament zooals de tjand in het Kedirische uit lateren tijd.

Om de in sila- en djengkeng-houding zittende beelden is blad- en bloemornament in rijke verscheidenheid aangebracht, doch in weinig diep relief; aan de balustrade komt traliewerk voor; de lotus in verschillende graden van ontwikkeling, is op velerlei wijze als symbool voorhanden.

Bouwheer en beeldhouwer hebben op uitnemende wijze voldaan aan de eischen voor symmetrie en harmonie in verband met de functiën voor steunende en dragende deelen.

Opmerking verdient, dat het soubassement een tandlijst heeft, welke ook voorkomt aan de drie zetels.

Nadat ik, op ongeveer 70 M. van den hoofdtempel, bij een bamboe-stoel een klein gedeelte van een muurtje had ontdekt, meende ik te kunnen overgaan tot graven op het erf van den naib, beginnende op 30 M. van de tjandi, in de veronderstelling, dat daar eene kleinere tjandi zoude worden aangetroffen. Reeds op eene diepte van ongeveer 2 M. werd een fraai Boeddhabeeld opgedolven, hoog 1 M., in sila-houding, gelijk aan de exemplaren te Boroboeder; verder 2 goed bewerkte banaspati, 80 en 64 c. M. hoog; 6 stukken van een pilaster; een drager met kap; 2 kleine, fraaie bewerkte beeldjes; een steen, lang 1,32 M. met candalabres en vazen, alsmede cirkel- en kwartcirkelbanden; het vrije uiteinde van een trapleuning en enkele zoogenaamde Modjopait-steenen, waaronder één in sectorvorm·

Slechts een 50 M^3. is onderzocht, doch de massa geeft voldoende het bewijs, dat de Mĕndoet niet een alleenstaande tjandi is geweest, op grond waarvan voorstellen aanhangig zijn om de ontgraving voort te zetten".

Op grond van de mededeelingen van en in overleg met den Heer den Hamer, wordt besloten den Resident van

Kedoe om inlichtingen te vragen aangaande het bedrag dat zal worden vereischt om de beschikking te erlangen over het door den Heer DEN HAMER gedeeltelijk ontgraven terrein, grenzende aan den Mĕndoet-tempel, waar door hem reeds veel belangrijks is gevonden.

De Voorzitter brengt voorts den Heer DEN HAMER den dank der vergadering voor zijne belangwekkende mededeelingen.

De Heer DEN HAMER biedt nog een afdruk in papier aan van een relief van den Mĕndoet-tempel en geeft het voornemen te kennen daarvan een afgietsel in gips te vervaardigen.

Verzameling handschriften.

III. De Heer VAN DER CHIJS:

1° bericht de ontvangst der volgende geschenken:

a. van het lid den Heer Th. A. F. DELPRAT, een stel photographieën van de Tjandi Sewo;

b. van het lid LIM LIANG BOE, drie gobogs van modern fabricaat;

c. van den Heer V. H. DALITZ, drie zilveren munten.

d. van het lid den Heer P. DE ROO DE LA FAILLE, de origineelen van twee door den Commandant der expeditionaire troepen op Lombok uitgevaardigde proclamaties in de Maleische taal, welke door de Sasaks moeten zijn vervalscht.

Zullen in de betrekkelijke afdeelingen worden geplaatst.

2° legt ter tafel:

a. het XVIe deel van het Ned. Indisch Plakaatboek, waarmede dit werk, behoudens een algemeen zakelijk register, is voltooid.

De Voorzitter wenscht den Heer VAN DER CHIJS geluk met het gereedkomen van zijn belangrijken arbeid.

b. het 3° stuk van deel IL der Verhandelingen, bevattende: „Het dialect van Djapårå" door A. H. J. G. WALBEEHM (Not. 1896 pag. 76, II, *d*).

Wordt besloten den prijs voor niet-leden te bepalen op *f* 1.50.

IV. De Heer VORDERMAN deelt mede dat tot de kabesaran van Gorontalo behoort eene oude bronzen klok welke een (vermoedelijk) oud-Javaansch opschrift draagt en het eigendom is van het districtshoofd aldaar.

De medewerking van den Ass.-Resident van Gorontalo zal worden ingeroepen ter verkrijging van een afdruk in papier van bedoelde inscriptie benevens, zoo mogelijk, van eene photographie der klok.

V. De Heer LA CHAPELLE doet voorlezing van een aan hem gericht schrijven der Borneo Company L[d]. alhier, waaruit blijkt dat op een der vensters van haar bureau het volgende met diamant is ingekrast:

Geo: Cunningham
May 4th. 1798,
was Robbed of the
Orion of Boston:

en waarbij wordt gevraagd of bekend is wie in 1798 de bewoner was van haar tegenwoordig kantoor, toko merah genaamd, dat, volgens de overlevering, vroeger moet zijn geoccupeerd door een Gouverneur-Generaal.

De Heer VAN DER CHIJS deelt mede dat bedoeld gebouw nimmer aan een G. G. heeft toebehoord maar het eigendom is geweest van v. Imhoff, toen deze Raad van Indië was, en door hem aan de Compagnie is verkocht ten behoeve der Academie de Marine.

Zal worden medegedeeld dat de Directie de gevraagde inlichtingen niet kan verstrekken, maar dat de vermelding harer mededeeling in deze Notulen misschien zal leiden tot het verkrijgen van het gewenschte licht.

VI. De Heer SNOUCK HURGRONJE biedt, namens het lid den Heer H. N. KILIAAN, ten geschenke aan:

1°. eene teekening van eene Javaansche inscriptie, aangetroffen op eenen steen in de desa Tjandi, afdeeling Berbek, residentie Kediri, welke teekening het eigendom is geweest van den Regent van Sumĕnĕp, Pangeran Ario Pakoe Nataningrat;

2°. een lontarhandschrift van de Bråtå Yoedå, van Madura medegebracht en gekregen van een Chinees.

Verzameling handschriften.

VII. De heer Abendanon:

1°. geeft in overweging om aan het correspondeerend lid den Heer Dr. E. Modigliani te vragen of door hem reeds iets is uitgegeven omtrent de Mentawei-eilanden.

Cfm.

2°. stelt voor te bepalen dat de Bibliotheek dagelijks in den vooravond voor het publiek toegankelijk zal zijn en aan hen die een of ander onderwerp willen bestudeeren dan wel kennis willen nemen van eenig werk dat in de Bibliotheek aanwezig is, daartoe alsdan gelegenheid te geven in de vergaderzaal.

Bij de discussie welke naar aanleiding van dit voorstel ontstaat, wijst de Heer Snouck Hurgronje er op dat het denkbeeld van den Heer Abendanon gemakkelijk tot uitvoering zou kunnen komen indien werd overgegaan tot den reeds lang in beginsel goedgekeurden maatregel, om een Directeur van het Museum aan te stellen, die in het Museum zou wonen, daar geregeld dagelijks zou werkzaam zijn en voor een groot deel de taak zou overnemen van den Bibliothecaris, den Thesaurier en den Secretaris, terwijl hij ook, onder de leiding der Conservatoren, voor de verschillende verzamelingen zorg zou kunnen dragen.

Met het oog op het vergevorderde uur wordt besloten voor de bespreking van en het nemen van eene beslissing in

deze zaak en eenige andere aanhangige aangelegenheden, eene afzonderlijke vergadering te houden, op een nader door den Voorzitter te bepalen datum.

VIII. Van de ledenlijst worden afgevoerd de Heeren P. VAN TUBERGEN, Dr. C. SWAVING, Dr. H. GABRIËL en J. P. C. HARTEVELT.

Niets meer te behandelen zijnde, sluit de Voorzitter de vergadering.

De Voorzitter,
G. A. SCHERER.

De Secretaris,
B. HOETINK.

Bestuursvergadering van Donderdag 14 October 1897.

Tegenwoordig de Heeren G. A. SCHERER, Voorzitter, Mr. J. A. VAN DER CHIJS, Dr. C. SNOUCK HURGRONJE, H. M. LA CHAPELLE, Mr. J. H. ABENDANON, Dr. L. SERRURIER en B. HOETINK, Secretaris.

I. Na opening der vergadering brengt de Voorzitter in herinnering dat aan de orde is de beslissing in eenige aangelegenheden welke in de laatste vergadering onafgedaan zijn gebleven. Onder deze komt in de eerste plaats voor behandeling in aanmerking de vraag of zal worden omgezien naar een ontwikkeld persoon die de werkzaamheden zal verrichten welke thans komen voor rekening van den Thesaurier, den Bibliothecaris en den Secretaris en die verder, onder de leiding van de Conservatoren, het toezicht zal houden op de verschillende verzamelingen van het Museum, waar hij geregeld dagelijks zal aanwezig zijn en, zoo mogelijk, zal wonen, en wiens bezoldiging, tot een bedrag van *f* 200 à *f* 250, zal worden gevonden uit de toelagen voor bureaukosten, welke thans overeenkomstig artikel 12 van het Reglement worden te goed gedaan.

Aan het debat, waartoe de Voorzitter thans gelegenheid geeft, wordt door alle aanwezigen deel genomen. Hierbij blijkt dat de meerderheid in beginsel geneigd blijft, om, zooals eenige jaren geleden reeds is aangenomen, tot de aanstelling van zoodanig beambte over te gaan, indien iemand kan worden gevonden die, naar het oordeel der Directie, de noodige geschiktheid bezit.

De voordeelen van zoodanige regeling worden vooral op den voorgrond gesteld door het directielid SNOUCK HUR-

GRONJE, die het voor het Genootschap eene levenskwestie vindt dat de werkzaamheden thans door onderscheiden leden der Directie verricht, worden opgedragen aan iemand van wien kan worden gevergd dat hij daaraan al zijne gaven en krachten en al zijn tijd zal wijden, vooral omdat geene zekerheid bestaat dat op den duur leden der Directie bereid zullen worden gevonden om voor de zich steeds uitbreidende verzamelingen van het Genootschap zooveel te doen als voor een goed beheer noodig zal wezen.

Daarentegen is de Heer VAN DER CHIJS van oordeel dat tot den voorgestelden maatregel niet zal mogen worden overgegaan, zoolang de Bibliotheek niet op orde zal zijn gebracht, hetgeen stellig eenige jaren zal vereischen en waarbij de diensten van den tegenwoordigen custos niet zullen kunnen worden gemist. Ook heeft de ondervinding geleerd dat het voor den goeden gang van zaken nadeelig is wanneer iemand wordt geplaatst tusschen de Directie en het Inlandsche personeel, welks besef van verantwoordelijkheid daardoor wordt verzwakt.

Deze en andere bezwaren welke de Heer VAN DER CHIJS ontvouwt, culmineeren in de verzekering dat hij, hoe noode ook, zijne relaties met het Genootschap zal moeten afbreken wanneer het thans aanhangige vraagstuk wordt opgelost in den zin waartoe de meerderheid blijkbaar geneigd is, omdat hij in die oplossing geen heil, slechts nadeel voor het Genootschap kan zien, zoowel afgaande op zijne ruim dertigjarige ervaring, als omdat de bewuste, ontwikkelde persoon schier een ideaal man zoude moeten zijn, die van alles, wat bij het Genootschap voorkomt, verstand moet hebben en welke, zoo vindbaar, in geen geval voor een salaris van ƒ 200 à ƒ 250 's maands te verkrijgen zoude zijn.

Nu de tegenstand van den Heer VAN DER CHIJS niet te overwinnen is, brengt de Voorzitter in rondvraag of thans het oogenblik kan geacht worden te zijn aangebroken om

een bezoldigd persoon aan te stellen die op de hiervoren aangegeven wijze zal werkzaam zijn.

Het antwoord der meerderheid luidt ontkennend. Alleen het directielid LA CHAPELLE is van een afwijkend gevoelen; hij zou het in de hoogste mate betreuren als de Heer VAN DER CHIJS zijne relatiën met het Genootschap, dat zooveel aan hem te danken heeft, verbrak, maar het komt hem voor dat, hoe eer hoe beter, het toezicht op al de schatten welke in het Museum en in het bijzonder in de goudkamer voorhanden zijn en waarvoor de Directie tot zekere hoogte de verantwoordelijkheid draagt, worde onttrokken aan het Inlandsche personeel dat — ten minste de mandoer — thans daartoe vrijelijk toegang heeft, en worde overgedragen aan een Europeaan, op wiens betrouwbaarheid meer staat kan worden gemaakt.

II. In den loop der hiervoren aangegeven discussie, is mede het denkbeeld ter sprake gebracht om, in plaats van een „Directeur van het Museum", een amanuensis aan te stellen die door de conservatoren, zooveel doenlijk, met het materieële werk zoude kunnen worden belast, eenig toezicht zoude kunnen oefenen op het Inlandsche personeel en vreemde bezoekers van het Museum — waar hij wonen en dagelijks aanwezig zou zijn — zoude kunnen te woord staan en die langzamerhand zou opgroeien tot een factotum wiens ondervinding, bij de onvermijdelijke wisseling van conservatoren, van veel nut zou wezen.

Ook tegen het in dienst nemen van zoodanig persoon, kant zich het derectielid VAN DER CHIJS, in hoofdzaak op dezelfde gronden welke te voren door hem zijn ontwikkeld en ook thans stelt hij zijne verdere medewerking ten behoeve van het Genootschap, afhankelijk van het onthaal dat dit denkbeeld bij de Directie zal vinden.

Ook het voorstel om, ten minste voorloopig, den tegenwoordigen custos te behouden naast een amanuensis en aan

dezen laatste geen gezag toe te kennen over het Inlandsche personeel, vermag den Heer VAN DER CHIJS niet tot andere gedachten te brengen, terwijl de Heeren LA CHAPELLE, SNOUCK HURGRONJE en de VOORZITTER van oordeel zijn dat door deze concessies, in verband met de inzichten van den tegenwoordigen Thesaurier-Bibliothecaris, de uitgaven voor een amanuensis niet geevenredigd zullen zijn aan het nut dat van zijne werkzaamheid in de gegeven omstandigheden mag worden verwacht, zoodat de ratio van de aanstelling van zoodanig beambte daardoor vervalt.

Bij de stemming blijken dientengevolge alleen de Heeren SERRURIER, ABENDANON en HOETINK de benoeming van een amanuensis toch wenschelijk te achten, zoodat ook dit voorstel is verworpen.

III. Alsnu komt aan de orde het voorstel van den Heer ABENDANON, dat de aanleiding is geweest tot deze bijeenkomst der Directie, namelijk om de Bibliotheek dagelijks in den vooravond open te stellen en aan het publiek gedurende dien tijd gelegenheid te geven om in de vergaderzaal kennis te nemen van de werken die in het bezit zijn van het Genootschap.

Ter aanbeveling van dit denkbeeld, voert de Heer SERRURIER aan dat, zooals hij met genoegen heeft ontwaard, in den laatsten tijd zich meer en meer het streven openbaart om hetgeen door het Genootschap wordt gedaan en hetgeen in het bezit van het Genootschap is, „naar buiten te laten werken;" dat door de leeraren aan de afdeeling B. van het Gymnasium Willem III alhier, de richting wordt voorgestaan om de dictaten-studie te vervangen door meer vrije studie, zoodat wanneer het voorstel van den Heer ABENDANON bij de Directie bijval vindt, onder hen die de lessen aan genoemde inrichting volgen, er ongetwijfeld zullen worden gevonden die van de hun geboden gelegenheid gaarne gebruik zullen maken.

Bij de verdere discussie over dit voorstel, komen op den voorgrond de vraag op welke wijze, nu over de diensten noch van een Directeur noch van een amanuensis kan wordan beschikt, daaraan uitvoering zal kunnen worden gegeven en het bezwaar dat de geregelde verlichting van bibliotheek en vergaderzaal eene vrij belangrijke uitgaaf zal vereischen. Niet algemeen toch is men van gevoelen dat de verwachting van den Heer ABENDANON zal worden verwezenlijkt en dat de openstelling der bibliotheek in den vooravond zal blijken in eene behoefte te voorzien.

Intusschen toont zich de Vergadering niet afkeerig van het nemen van een proef, zoodat de uitslag der beraadslaging is dat de Heer VAN DER CHIJS wordt uitgenoodigd om den custos af te vragen of hij bereid is om, tegen eene matige vergoeding, zijne diensten voor het aangegeven doel beschikbaar te stellen, in welk geval, te beginnen met 1 Nov. a. s. de bibliotheek en de vergaderzaal, dagelijks van 6—8 uur 's avonds, voor het publiek zal worden opengesteld, het geen door middel der hier verschijnende dagbladen zal worden bekend, gemaakt. Voldoet deze proef, dan zal ook tot de verlichting der bibliotheek worden overgegaan.

IV. In voldoening aan eene hem verleende opdracht, brengt de Secretaris verslag uit omtrent de kosten welke het gevolg zullen zijn van eene vervanging der tegenwoordige verlichting door gasgloeilicht of door electrisch licht.

Wordt besloten gebruik te maken van de aanbieding der Ned. Ind. Electriciteits Maatschappij en den Secretaris op te dragen voor de uitvoering van dit besluit het noodige te verrichten.

V. De Heer ABENDANON:

1°. vraagt of, nu het Ned. Indisch Plakaatboek op het algemeen register na voltooid is, de Directie geene aanlei-

ding vindt om den Heer VAN DER CHIJS uit te noodigen een dergelijk werk samen te stellen, loopende over het Engelsche tusschenbestuur. Wel is waar zijn de wettelijke bepalingen uit dat tijdvak reeds in druk verschenen, ten minste gedeeltelijk, maar die uitgave is zoo zeldzaam dat zelfs de bibliotheek van het Genootschap geen volledig exemplaar bezit, zoodat een herdruk alleszins wenschelijk moet worden geacht. Ook zal de Heer VAN DER CHIJS daaraan vermoedelijk veel belangrijks kunnen toevoegen uit het oud-archief alhier, terwijl bovendien de medewerking zou kunnen worden ingeroepen van den Heer Mr. W. ROOSEGAARDE BISSCHOP, voor zoover stukken betreft die in de Engelsche archieven berusten.

Het denkbeeld van den Heer ABENDANON vindt algemeen bijval. De Heer VAN DER CHIJS verklaart echter dat met de bezorging van het register op het Ned. Indisch Plakaatboek nog wel een jaar zal gemoeid zijn, doch doet de toezegging dat hij al dadelijk zal nagaan welke deelen van de door den Heer ABENDANON bedoelde publicatie in de bibliotheken der Algemeene Secretarie en van het Genootschap aanwezig zijn.

Wordt besloten den uitslag van dit onderzoek af te wachten.

2o. geeft in overweging om het initiatief te nemen tot het houden van populair-wetenschappelijke voordrachten door mannen als Prof. BASTIAN, Dr. NIEUWENHUIS en andere geleerden.

Ook dit voorstel vindt een gunstig onthaal, zoodat wordt besloten om den Heer VAN DER CHIJS uit te noodigen deze zaak met de zooeven genoemde heeren te bespreken en daarover in de eerstvolgende vergadering te rapporteeren.

VI. De Heer SNOUCK HURGRONJE deelt mede dat de Javaansche schrijver, die aan den Conservator der hand-

schriften is toegevoegd, het verzoek heeft gedaan om één maand verlof ten einde zijne negorij te bezoeken, welk verzoek hij voorstelt in te willigen.

Cfm.

Niets meer te behandelen zijnde, sluit de Voorzitter de vergadering.

De Voorzitter,
G. A. SCHERER.

De Secretaris,
B. HOETINK.

Bestuursvergadering van Dinsdag 2 November 1897.

Tegenwoordig de Heeren G. A. SCHERER, Voorzitter, Mr. J. A. VAN DER CHIJS, Dr. C. SNOUCK HURGRONJE, P. J. F. LOUW, H. M. LA CHAPELLE, Mr. J. H. ABENDANON, Dr. L. SERRURIER en B. HOETINK, Secretaris,

I. Nadat de Voorzitter de vergadering heeft geopend, worden de notulen goedgekeurd der vergaderingen van den 5en en den 14en October j. l., waarna de volgende stukken in behandeling komen:

a. Eene missive van den 1sten Gouvernts. Secretaris dd. 23 October j. l., No. 2425, ten geleide van een exemplaar van het met financieelen steun der Regeering uitgegeven werk van Prof. Dr. K. MARTEN, getiteld „Reisen in den Molukken, in Ambon, den Uliassern, Seran (Ceram) und Buru".
Bibliotheek.

b. Een renvooi van den Directeur van O. E. en N., dd. 18 Oct. j. l., No. 30602, ten geleide van een gouden oorring, in den grond gevonden in de desa Tjoeroekbolong, district Poerworedjo, residentie Banjoemas.
Wordt besloten dezen ring voor den getaxeerden prijs van *f* 10 over te nemen en te plaatsen in de oudheidkundige afdeeling.

c. Van denzelfden dd. 28 Oct. j. l., No. 32243, ter kennisneming toezendende een extract uit het Gouvernts. Besluit van 22 Oct. t. v., No. 5, waarbij is goedgevonden „machtiging te verleenen om in daghuur, overeenkomstig

de overgelegde teekening, het gebouw van het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen aan de Westzijde van het Koningsplein, afdeeling Stad en Voorsteden, residentie Batavia, voorkomende onder No. 459 in den legger van landsgebouwen in genoemd gewest, uit te breiden, zijnde de kosten, blijkens de mede overgelegde begrooting, geraamd op: *f* 25801 aan geld;

„ 3072 aan materialen van den Lande met

te zamen *f* 28873;

met bepaling, dat de benoodigde in 's lands voorraad ontbrekende materialen, voor zoover voor de levering daarvan geen overeenkomst bestaat, ondershands zullen worden ingekocht en onder aanteekening dat de uit deze beschikking voortvloeiende uitgaaf wordt gebracht ten laste van artikel 347 der begrooting van 1897. (Not. pag. 105, I, *g*.).

Informatie.

d. Van den Directeur der B. O. W. dd. 25 Oct. j. l., No. 163561 D., ten geleide van 52 munstukken, in den loop van dit jaar met baggermolens opgehaald uit de rivieren en grachten te Batavia.

Numismatisch kabinet.

e. Van den Resident van Menado dd. 20 Sept. j. l., No. 3051, waarbij het verzoek wordt gedaan een zilveren en een bronzen exemplaar van den gedenkpenning op Menado 's behoud (Not. pag. 82, I, *i*) te doen toekomen aan den Heer E. G. A. TAENZER te Tondano.

De Secretaris bericht dat de gevraagde medailles aan het adres van den Heer TAENZER zijn verzonden.

f. Van den Consul van Groot Britannië en Ierland, dd. 6 Oct. j. l, No. 274, waarbij, namens het Britsch Indisch Gouvernement, een exemplaar wordt aangeboden van „The Assam Code."

Bibliotheek.

g. Van den w^d. Kontroleur van Goeboeg, dd. 3 Oct. j. l., No. 559/68, waarbij de vraag wordt gedaan of door de Directie prijs wordt gesteld op het bezit der volgende oudheidkundige voorwerpen:

a. een beeld van Ganeça, hoog 63 c. M., bijna ongeschonden en van gelijke bewerking als het op Not. 1896, pag. 113 genoemde Doerga beeld;

b. een liggende stier, lang 98 c. M. en hoog 45 c. M., zijnde de kop geheel van den romp gescheiden;

c. een steenen gong, hoog 28 c. M. en met een diameter van 37 c. M., voorzien van een knop.

Deze voorwerpen, welke zijn aangebracht uit het gehucht Prigi, moeten afkomstig zijn van Brabo, waar ook het hiervorenbedoelde Doergabeeld is gevonden en waar thans nog andere oudheden worden aangetroffen, o. a. eene prachtig geconserveerde joni, waarvan eene teekening wordt overgelegd.

Voorloopig zal alleen opzending van de gong worden gevraagd, terwijl in overleg zal worden getreden omtrent de wenschelijkheid om de ontgravingen voort te zetten.

h. Van den Heer Ant. A. Pennings, zendelingleeraar te Lĕbak, dd. 7 Oct. j. l., welke in verband met zijne studie aangaande de Bedoewi's, inlichtingen vraagt omtrent een paar steenen beeldjes, het mannelijke aanwezig te Kosala en het zeer versleten vrouwelijke — dat ter beschikking der Directie wordt gesteld — afkomstig uit de desa Kĕrta; terwijl bovendien toezending wordt verzocht van een paar nummers van het Indisch Magazijn.

De Bibliothecaris wordt gemachtigd de gevraagde boekwerken toe te zenden. Verder wordt besloten den Heer Pennings te vragen welke reden hij heeft voor de onderstelling dat de door hem beschreven beeldjes in betrekking staan tot den godsdienst der Bedoewi's, terwijl opzending dier beeldjes zal worden aanbevolen.

i. Van den Raad van Bestuur van het Koninklijk Instituut van Ingenieurs, dd. 26 Aug. j. l., No. 102, waarbij ten geschenke wordt aangeboden eene exemplaar van het Gedenkboek, uitgegeven ter gelegenheid van het vijftigjarig bestaan dezer instelling.

Bibliotheek.

j. Van den offg. Superintendent van het Indian Museum te Calcutta, dd. 28 Sept. j. l., houdende mededeeling dat de ter ruiling aangeboden medailles zijn teruggezonden en dat een galvanoplastische afdruk van den door de Directie bedoelden gedenkpenning (Not. pag. 9, III, 2° en pag. 57, I, *f*) tegen den prijs van Rp. 5. zal kunnen worden bezorgd.

Van dit aanbod zal, op advies van Mr. VAN DER CHIJS, worden gebruik gemaakt.

k. Van den Bibliothecaris der Deutschen Gesellschaft für Natur- und Völkerkunde Ost-Asiens te Tokio, dd. 10 Oct. j. l., waarbij aanvulling wordt verzocht van ontbrekende edita van het Genootschap.

In handen van den Bibliothecaris.

l. Van den Resident der Padangsche Bovenlanden, dd. 23 Oct. j. l., houdende mededeeling dat, volgens den aspt.-controleur die pas van eene reis naar het Loeboe-Oelang-Alangsche is teruggekeerd, bij de bevolking geene legenden in omloop zijn aangaande den steen gelegen in het rijkje Si Goentoer (Not. pag 73, III, 3°) en dat nader de uitslag zal worden bericht van eene poging tot erlanging van de toestemming van den Radja van genoemd rijkje tot het nemen van eene photographie van bedoelden steen.

Informatie.

m. Van het bestuurslid, den Heer H. D. H. BOSBOOM, dd. 10 Oct. j. l., houdende kennisgeving dat hij wegens

zijn aanstaand vertrek naar Nederland, zich genoodzaakt ziet zijn ontslag te nemen als lid der Directie.

De Heer Louw deelt mede dat de Heer Bosboom, op den voet van het bepaalde bij de slotalinea van art. 7 van het Algemeen Reglement, gewoon lid van het Genootschap wenscht te blijven.

Het vertrek van den Heer Bosboom, wiens medewerking door de Directie op hoogen prijs is gesteld, wordt door de Vergadering zeer betreurd, gelijk blijkt uit de instemming geschonken aan de waardeerende woorden, welke door den Voorzitter aan de werkzaamheid van dit bestuurslid worden gewijd.

II. De Heer van der Chijs:

1°. geeft in overweging om naar aanleiding van het optreden van een nieuwen Minister van Koloniën, tot 's Genootschaps Beschermheer, Z. E. den Gouverneur-Generaal, het verzoek te richten eene gunstige beschikking omtrent de van Lombok afkomstige kostbaarheden welke in 's Genootschaps Museum zijn geplaatst geweest, bij het opperbestuur aan te bevelen.

Cfm.

2°. stelt voor om de bemiddeling in te roepen van den Heer H. C. V. Leibbrandt, Keeper of the archives te Kaapstad, ter verkrijging van een exemplaar van het werk, getiteld „Precis of the archives of the Cape of Good Hope," waarvan eenige stukken zijn verschenen.

Cfm.

3°. bericht dat van wege de Algemeene Secretarie geene inlichtingen zijn kunnen worden verstrekt aangaande het schrijven der Directie dd. 19 Nov. 1877, No. 137, handelende over het uitgeven van een, bij de vermeestering van den kraton tijdens de 2e Atjeh-expeditie, gevonden Maleisch

document, bevattende een verhaal van de voorafgegane expeditie (Not. pag. 110, IV, 2°).

Informatie.

4°. brengt ter tafel een aan hem gericht schrijven van het lid den Heer H. E. STEINMETZ, waarin op nieuw de aandacht wordt gevestigd op twee houten tafels — waarvan thans nog slechts een stuk over is — vroeger aanwezig in de pĕsanggrahan te Tosari en waarop de namen voorkwamen van bezoekers sedert het einde der vorige eeuw.

Wordt besloten den Heer STEINMETZ, onder dankbetuiging voor zijne mededeeling, te kennen te geven dat naar het oordeel der Directie aan de restes der door hem bedoelde tafels geene plaats in het Museum kan worden gegeven.

III. De Heer LOUW:

1°. deelt mede dat hij in verband met zijn aanstaand vertrek naar Atjeh, waarop waarschijnlijk een verblijf in Nederland zal volgen, als bestuurlid wenscht af te treden, terwijl hij zich aanbeveelt in de herinnering van die bestuursleden welke hetgeen hij voor het Genootschap heeft gedaan, hebben geapprécieerd.

De Voorzitter verklaart, namens de Directie, met leedwezen te hebben vernomen dat zijne overplaatsing naar Atjeh den Heer LOUW dwingt om zijn ontslag te nemen als directielid en bedankt hem voor hetgeen hij ten bate van de wetenschap en van het Genootschap heeft verricht.

2°. verzoekt voorshands in het magazijn te mogen opbergen de hem nog toekomende exemplaren (6 van het 1e en 13 van het 2e deel) van zijn werk; »de Java Oorlog, 1825—1830."

Cfm.

IV. die Heer SERRURIER:

1°. biedt, in voldoening aan een hem gegeven opdracht, eene lijst aan van personen welke in aanmerking komen voor de ontvangst van een exemplaar der 8° uitgave van zijn werk: „de Wajang Poerwâ" of van „de Pionier" (Not. pag. 104, I, *c*).

In handen van den Bibliothecaris.

2°. stelt voor om door aanplakking in hôtels, stations, tramrijtuigen enz. grootere bekendheid te geven aan de bepaling dat ook niet-leden de werken waarover het Genootschap te beschikken heeft, in leen kunnen krijgen en dat de leeskamer ook voor niet-leden open staat.

Cfm.

V. De Heer SNOUCK HURGRONJE:

1°. deelt den uitslag mede van zijne besprekingen met de Heeren BASTIAN en NIEUWENHUIS, aangaande het houden van eene voordracht, waartoe beiden zich bereid hebben verklaard, de laatstgenoemde echter niet vóór Januari a. s. (Not. pag. 129, V, 2°).

Wordt besloten al dadelijk Prof. Dr. BASTIAN van wege de Directie uit te noodigen eene spreekbeurt te willen vervullen, liefst over de ontwikkeling der ethnologie, en den Voorzitter en den Secretaris te machtigen om wanneer het antwoord van den Heer BASTIAN gunstig is, alle noodige maatregelen te nemen voor de uitvoering van het genomen besluit.

2°. vraagt of reeds is ontvangen het door het Bestuur van het Koninklijk Instituut van Taal-Land- en Volkenkunde, op advies van Dr. BRANDES, toegezegde handschrift, bevattende eene beschrijving van Grĕsik. (Not. pag. 83, I, *l*).

Aangezien bedoeld handschrift het Genootschap nog niet heeft bereikt, zal bij het Bestuur van het Instituut navraag worden gedaan.

3e. legt over een prijslijst van te Singapore verschenen en verkrijgbare Maleische drukwerken.

In handen van den Bibliothecaris.

VI. De Heer ABENDANON:

1e. biedt, namens het lid den Heer J. KNEBEL, eene verhandeling getiteld: „Over het meten der wapenen door de Javanen (met eene teekening), voor het Tijdschrift aan.

In rondlezing.

2e. wijst op de wenschelijkheid om de tijdschriften, welke zich in de vergader-tevens leeszaal bevinden, dadelijk na ontvangst te doen opensnijden, en de plaats waar elk tijdschrift ligt duidelijk aan te wijzen door het opplakken van den titel.

Hiertoe wordt besloten.

Naar aanleiding van eene vraag van den Heer LOUW, deelt de Heer VAN DER CHIJS mede, dat hij de firma M. NIJHOFF heeft opgedragen de tijdschriften voortaan eerst te zenden wanneer de jaargang voltooid en ingebonden is.

Met het oog op voormeld besluit zal genoemde firma worden uitgenoodigd de tijdschriften wederom dadelijk na verschijning, per mail toe te zenden.

VII. De Secretaris:

1e. bericht dat de ter landsdrukkerij vervaardigde diploma's (Not. pag. 73, III, 1° en pag. 104, I, *d*) zijn ontvangen.

Wordt besloten den Directeur der Landsdrukkerij, den

Heer Quintus, dank te zeggen voor de wijze waarop door hem aan den wensch der Directie is voldaan.

3e. geeft in overweging om aan den Javaanschen schrijver Mas Redjo Wikarto, aan wien een verlof van ééne maand is verleend (Not. pag. 129. VI) een voorschot groot f 100.— te verstrekken.

Cfm.

4e. stelt voor om aan het Inlandsch bediendenpersoneel van het Genootschap eene voldoende hoeveelheid van eene passende kleeding ten gebruike te geven.

De Secretaris wordt gemachtigd tot de aanschaffing daarvan over te gaan.

5e. biedt ten geschenke aan:

a. namens den Heer J. P. Moquette, eene verzameling Chineesche koperen munten, welke door hem, Secretaris, zijn gecatalogiseerd.

Numismatisch kabinet.

b. uit eigen hoofde:

1. een Chineesche amulet:

U. s.

2. een exemplaar van het boekje:

P(ieter) v.(an) H(oorn). Eenige voorname eygenschappen van de ware Deugdt, voorsichtigheydt, wysheidt en volmaecktheid; getrokken uit den Chineschen Confucius. Batavia, 1675. (Cf. van der Chijs, Proeve eener Ned. Indische bibliographie, Supplement, pag. 5).

Bibliotheek.

VIII. Wordt benoemd tot gewoon lid, de Heer F. H. Schmiedell, koopman, te Weltevreden. Op verzoek wordt van de ledenlijst afgevoerd, de Heer Mr. C. Lydius Rahder.

Niets meer te behandelen zijnde, sluit de Voorzitter de vergadering.

De Voorzitter,
G. A. SCHERER.

De Secretaris,
B. HOETINK.

Bestuursvergadering van Dinsdag 7 December 1897.

Tegenwoordig de Heeren G. A. SCHERER, Voorzitter, Mr. J. A. VAN DER CHIJS, Dr. C. SNOUCK HURGRONJE, H. M. LA CHAPELLE, Mr. J. H. ABENDANON, Dr. L. SERRURIER en B. HOETINK, Secretaris.

I. Na opening der vergadering door den Voorzitter, worden de notulen der vorige vergadering goedgekeurd, waarna de navolgende stukken in behandeling komen:

a. Een Gouvernements Besluit van 16 Nov. j. l., No. 47, waarbij is bepaald dat van de goederen, welke door de hoofden van Lakahia, Baik en Biroe (Zuidkust van Nieuw-Guinea, residentie Ternate en Onderhoorigheden) als boete zijn opgebracht:

1. op den voet van het besluit van 11 December 1858 no. 77 (Bijblad No. 3121) aan het Genootschap ter bewaring worden afgestaan:

drie potten en vijf stuks houten gereedschappen (Not. pag. 112, I, *b*).

Ethnologische afdeeling.

b. Een renvooi van den Directeur van O. E. en N., dd. 1 dezer No. 35628, ten geleide van een bonang, met tien dergelijke voorwerpen in den grond gevonden in de desa Sonoredjo, district Modjoroto, residentie Kediri.

Aangezien op het bezit dezer voorwerpen door de Directie geen prijs wordt gesteld, zal, overeenkomstig het voorstel van Dr. SERRURIER, in overweging worden gegeven die

aan te koopen ten behoeve van 's Rijks Ethnographisch Museum te Leiden.

c. Eene missive van den Resident der Padangsche Bovenlanden dd. 3 Nov. j. l., No. 4744 waarbij wordt medegedeeld dat de radja van Si Goentoer er geen bezwaar tegen heeft dat zijn gebied wordt betreden door Gouvernements ambtenaren voor het maken van eene afbeelding van een steen (Not. pag. 134, I, *l*) maar dat hij niet bij machte is voor hunne persoonlijke veiligheid in te staan, zoodat de Resident de voorgenomen reis moet ontraden.

Informatie.

d. Van het Bestuur der Koninklijke Natuurkundige Vereeniging, dd. 20 Nov. j. l., waarbij o. a. wordt medegedeeld dat in de bibliotheek der Vereeniging zorgvuldig wordt nagegaan welke werken het eigendom zijn van het Genootschap, ten einde die uit te sluiten van de overbrenging naar Buitenzorg (Not. pag. 83, I, *k*).

U. s.

e. Van het correspondeerend lid Dr. A. Bastian, waarbij hij zich bereid verklaart eene voordracht te houden over: „die Aufgaben der Ethnologie".

De Voorzitter deelt mede dat, in overleg met Dr. Bastian, de datum waarop de voordracht zal worden gehouden is bepaald op 13 dezer.

Aan den Secretaris wordt opgedragen voor de noodige publiciteit te zorgen.

f. Van den Heer B. Kersjes, Ingenieur der 1e klasse der B. O. W., dd. 24 Nov. j. l., houdende aanbieding van de door hem toegezegde bouwkundige beschrijving van den Mĕndoettempel (Not. pag. 19, I, *f*, 4°) vergezeld van een bundel calques, en onder mededeeling dat hij de beide photographieën, waarvan sprake is op pag. 39 alinea 3 der

Notulen van dit jaar, nog niet heeft kunnen doen vervaardigen.

De beschrijving en calques zullen in rondlezing worden gezonden.

g. Van den w^d Kontroleur van Goeboeg, dd. 18 Nov. j. l. No. 363/68, houdende mededeeling van de verzending van de steenen gong (Not. pag. 133, I, *g*) en voorts berichtende dat de plek waar hij zich voorstelt verder te graven dezelfde is waar reeds een joni werd aangetroffen.

De Secretaris deelt mede dat de gong nog niet is ontvangen.

Wordt besloten de gemaakte kosten ad *f* 0.95 te restitueeren en verder *f* 25 ter beschikking te stellen van den w^d Kontroleur v^d.

h. Van den Heer Ant. A. Pennings te Lebak, dd. 18 Nov. j. l., waarbij in antwoord op eene vraag der Directie (Not. pag. 133, I, *h*) de herkomst van het in zijn bezit zijnde beeldje wordt opgegeven (desa Kerta, district Paroengkoedjang, Lĕbak kidoel, Bantam) en wordt medegedeeld dat het andere beeldje zich bevindt op het gewezen land Kosala, ten zuiden van Tji Panas, en dat de bewoners der desa Karang daarheen één maal per jaar ter bedevaart gaan. Uit de overeenkomst in adat en godsdienstige gewoonten van de Badoewi en de orang Karang besluit de Heer Pennings tot gelijkheid van afkomst.

De omtrent dit punt geleverde beschouwingen komen der Directie vooralsnog niet afdoende voor, zoodat de Directie haar oordeel wenscht op te schorten tot dat het beeldje, waarvan de afzending is toegezegd, zal zijn ontvangen.

i. Van het lid, den Heer C. Canne te Oengaran, dd. 29 Nov. j. l., waarbij eene afbeelding en een afdruk wor-

den aangeboden van een massief gouden ring, wegende 60 gram, met verzoek de daarop voorkomende inscriptie te ontcijferen.

De ring is gevonden in het district Oengaran en in het bezit van iemand die ongenegen schijnt daarvan afstand te doen.

Zal worden medegedeeld dat de Directie op het bezit van dezen ring prijs zal stellen en dat na de terugkomst van het directielid Dr. BRANDES, de afdruk van de inscriptie in diens handen zal worden gesteld.

j. Van het lid den Heer J. VAN AALST, dd. 5 Nov. j. l., houdende verzoek om terugzending der door hem gezonden oudheidkundige voorwerpen (Not. pag. 43, 2°, *c*).

De Secretaris bericht dat aan het verlangen van den Heer VAN AALST is voldaan.

k. Van the Royal Scottish Geographical Society, dd. 28 Oct. j. l., waarbij de vraag wordt gedaan of een der leden van het Genootschap bereid is om van tijd tot tijd geographische mededeelingen betrekkelijk Ned. Indië in te zenden, ten behoeve van het Tijdschrift van genoemde vereeniging, welk periodiek hem alsdan geregeld zal worden toegezonden.

Zal worden in overweging geven om het Tijdschrift te zenden aan de Directie, ter kennismaking, waarna misschien de Directie zelve bereid zal wezen aan het te kennen gegeven verlangen te voldoen.

II. De Voorzitter:

1e. doet voorlezing van een aan hem gericht schrijven van den Ass.-Resident van Djember, waaruit blijkt dat tweemaal eene poging is gedaan om een martevaan met munten van het Janggebergte te halen (Not. pag. 30 I., l. en pag. 51, II, 1e) maar dat de eenige uitkomst der expe-

dities is geweest dat is medegebracht een groote scherf van den bovenrand van een martevaan en een mortier of vijzel zonder bodem.

Informatie.

2e. legt ter tafel de hem door het gewezen directielid den Heer Louw, ter hand gestelde papieren van den Heer J. Hageman (Not. 1896, pag 112, I, f).

In rondlezing.

III. De Heer van der Chijs:

1e. legt over de volgende lijst van geschenken:

1o. van het lid H. J. J. Hepp:

Griekenland 20 drachmen, 1884. — goud.

2o. van den heer G. P. Ch. van Weel, administrateur van de thee-onderneming Gedel (Tjiandjoer):

Compleet stel gedrukte notulen van de Soekaboemische Landbouwvereeniging.

3o. van het lid van Oosterzee:

Een groot aantal verslagen van naamlooze vernootschappen, enz.

4o. van het buitengewoon lid, den Hamer:

a. afgietsels in gips van drie, te Toeban gevonden oud-Singaleesche munten.

b. drie koperen munten.

2e. biedt, namens het bestuurslid den Heer Vorderman, ten geschenke aan:

a. eenige afdrukken van inscripties voorkomende op Hindoe-ringen;

b. rattenvallen uit de Minahasa, waar ratten eene gezochte toespijs voor de bevolking zijn.

Zullen in de betrekkelijke verzamelingen worden opgenomen.

3e. deelt, namens voornoemd bestuurslid, mede dat van

het afgebroken fort Nassau, te Banda aanwezig is een steen met het wapen van Rotterdam.

De Assistent-Resident van Banda zal worden uitgenoodigd dien steen herwaarts op te zenden.

4e. vestigt er de aandacht op dat de medicinale gewichten waarvan sprake is op pag. 69 der notulen, nog niet zijn ontvangen.

Hieromtrent zal navraag worden gedaan.

5e. stelt voor om de Société de Géographie de Tours, welker publicaties nooit zijn ontvangen — slechts ééne aflevering uitgezonderd — af te voeren van de lijst der instellingen waarmede ruilverkeer plaats heeft.

Cfm.

6e. geeft in overweging een abonnement te nemen op het Maleische weekblad Pengadilan.

Cfm.

IV. De Heer Serrurier stelt voor om alle kasten in de ethnographische afdeeling te voorzien van gelijke sloten, ter vergemakkelijking van het bestudeeren van de in die kasten opgestelde voorwerpen.

De Heer Serrurier wordt uitgenoodigd te onderzoeken welke uitgaven de aanneming van zijn voorstel ten gevolge zal hebben.

V. De Heer Snouck Hurgronje biedt eenige munten ten geschenke aan.

Numismatisch kabinet.

VI. De Heer Abendanon:

1e. deelt mede dat onlangs uit Nederland is aangekomen een candidaat in de letteren en geeft de vraag in overweging of aan dezen persoon geen opdracht zou kunnen wor-

den gegeven ten einde zoodoende het op orde brengen van de boekerij, hetwelk volgens den tegenwoordigen bibliothecaris geruimen tijd zal duren, te bespoedigen.

De Heer VAN DER CHIJS heeft bezwaar tegen dit voorstel, zoodat de Directie van oordeel is dat daarop niet kan worden ingegaan.

2e. geeft in overweging om uit de thans voor leeskamer opengestelde vergaderzaal de handschriften te verwijderen en daarvoor books of reference in de plaats te stellen en voorts daar een kast te plaatsen voor plaatwerken.

Het eerste voorstel zal tot uitvoering worden gebracht wanneer ten gevolge van den toegestanen uitbouw van het Museum, eene andere ruimte voor de handschriften beschikbaar zal komen.

Daarentegen maakt de Bibliothecaris, Mr. VAN DER CHIJS, die van oordeel is dat de noodige ruimte ontbreekt, bezwaar zijne medewerking te verleenen om plaatwerken uit de bibliotheek over te brengen naar de vergaderzaal, waar zij door het publiek zullen kunnen worden geraadpleegd, zoodat de Directie vermeent dit denkbeeld te moeten loslaten.

VII. De Secretaris biedt, ter plaatsing in het Tijdschrift, aan de navolgende verhandelingen:

1e. J. G. DOORMAN: „die West-Indische Compagnie an der Goldküste".

2e. „Brieven van R. P. LE COCQ D'ARMANVILLE," uitgegeven door Dr. HERMAN TEN KATE.

In rondlezing.

VIII. Wordt besloten in deze notulen aan te teekenen dat het bestuurslid Mr. J. H. ABENDANON zich bereid heeft verklaard om op te treden als mede-redacteur van het Tijdschrift.

IX. Worden benoemd tot gewone leden, de Heer H. VAN DER STEENSTRATEN, Assistent-Resident te Medan (Deli), K. VAN GELDER, fabricatiechef der suikerfabriek Kaliwoengoe te Djombang, G. J. P. BIEGMAN, Directeur der kweekschool v. I. O. te Fort de Kock en A. J. W. HARLOFF, Kontroleur der 2e. kl. B. B. te Tjipadelarang (Preanger-Regentschappen).

Van de ledenlijst worden afgevoerd, de Heeren HAAGMANS, VEENHUIZEN, HAREN NOMAN, PRINS, Dr. SWAVING en Mr. WILLINCK, terwijl het lid de Heer S. COHEN zal worden uitgenoodigd een adres in N. I. op te geven.

Niets meer te behandelen zijnde, sluit de Voorzitter de vergadering.

De Voorzitter,
G. A. SCHERER.

De Secretaris,
B. HOETINK.

LIJST

van ingekomen boekwerken gedurende het 1e kwartaal 1897.

Sajjid *Aboe Bakr* **bin Salim al-Ḥabsjî.**
Kitâb Toeḥfat al-Achjâr
كتاب تحفة الاخيار فى صيغة زيارة الوبئ واذكار السادة الاطهار
جمع العبد الفقير الى مولاه العلي السيد ابوبكر ابن سالم بن
صالح بن سالم ابن حسين بن احمد الحبشي العلوي
Lithogr. zonder pl. en j. (gedrukt bij Sajjid Oethman te Batavia, 1897). — Van den uitgever.

Adriani (*Dr. N.*), Over het tusschenzetsel in het Baree en eenige verwante talen. (Overgedrukt uit het Tijdschrift voor Indische Taal-, Land- en Volkenkunde, XXXIX). Batavia 1897. 8°.

Alting (*A. S. Carpentier*), In ledige uren. Voordrachten voor militairen. Leiden 1893. 8°.

Festschrift für *Adolf Bastian* zu seinem 70. Geburtstage — 26 Juni 1896. — Gewidmet von seinen Freunden und Verehrern. Berlin 1896. 8°.

Jaarverslag van de loge „De Ster in het Oosten" te *Batavia* en van door haar rechtstreeks beheerde instellingen met een aanhangsel en bijlagen 1895/96. Batavia 1896. 8°.

Nederlandsch Indische vereeniging tot bescherming van dieren, gevestigd te *Batavia*, opgericht ten jare 1896. Statuten en Reglement van orde voor het hoofdbestuur. Batavia 1896. 8°.

Bock (*C*), Im Reiche des weissen Elephanten. Vierzehn Monate im Lande und am Hofe des Königs von Siam. Deutsche Ausgabe besorgt durch Dr. E. M. Schröter. Mit vielen Holzschnitten im Text, einem Farbendruck und Karte. Leipzig 1885. 8°.

Bonvalot (*G.*), Across Thibet. London, Paris & Melbourne. 1891, 8°. Vol. I and II.

Bosch (*W. J. P. van den*), Verslag van het bezoek door [den schrijver] gebracht aan de landen Pondok Gedeh c. a. 's-Gravenhage 1896. 4°.

Browne (*E. G.*), A Catalogue of the Persian manuscripts in the library of the University of Cambridge. Cambridge 1896. 8°.

Loge „Excelsior", gevestigd in het O. van *Buitenzorg*. Huishoudelijk reglement. Batavia 1896. 8°.— Van den Heer Albrecht.

Campbell (*W.*), The Gospel of St. Matthew in Formosan (Sinkang dialect) with corresponding versions in dutch and english. Edited from Gravius' edition of 1661. London 1888. 8°.

Catalogus der Volksleesbibliotheek te Batavia. Batavia 1896 8°.— Van den Heer Albrecht.

Chijs (*Mr. J. A. van der*), Burgerlijke, europeesche gezaghebbers over Soerabaja. (Overgedrukt uit het Tijdschrift voor Indische Taal-, Land- en Volkenkunde, deel XXXIX). Batavia 1897. 8°.

Danvers (*F. C.*), Letters received by the East India Company from its servants in the East, transcribed from the original correspondence' series of the India office records. Vol. I. 1602—1613, with an introduction by —. London 1896. 8°.

Djalāloeddīn (= Teungkoe di Lamgoet) Tanbīh al-ghāfilīn (Tambihŏj rapilin) di tardjoemahkĕn dĕngan basa Atjeh. Lithogr. Singapoera (jaar onleesbaar)

ايڽنه كتاب يڠبرنام تنبيه الغافلين د ترجمهكن دڠن بهسا

اچيه يڠ فوڽ كراڠن توان شيخ جلال الدين ترجڤ دڠن
كواس الله تعالى المبين ديدالم بندر نكري سيڠفوره
اداڽ

Engelhard (*H. E. D.*), Aanteekeningen betreffende de Kindjin Dajaks in het landschap Baloengan. (Overgedrukt uit het Tijdschrift voor Indische Taal-, Land- en Volkenkunde, deel XXXIX). Batavia 1897. 8°.

Francis (*G.*), Dari hal merawatin gigi ja-itoe bebrapa nasehat akan piara gigi bagoes karangan doctor-doctor gigi Elcus dan Kloosterman, Noordwijk (Batavia). Tersalin dalam behasa melajoe rendah oleh —. Batavia 1896. 8°.— Van den Heer Albrecht.

Fujishima (*Ryauon*), Le Bouddhisme Japonais. Doctrines et histoire des douze grandes sectes bouddhiques du Japon. Paris 1889. 8°.

Groneman (*Dr. J.*), De Choleraproef te Soerabaja (Overgedrukt uit De Locomotief van 5 en 6 Januari 1897). Jogjakarta 1897. 8°.— Van den schrijver.

Groneman (*Dr. J.*), Nog eens de Choleraproef (Overgedrukt uit De Locomotief van 20 en 21 Januari 1897). Jogjakarta 1897. 8°.— Van den schrijver.

Hilgers (*Th. J A.*), De avonturen van Paul Kreutzer. Een verhaal uit het Indische Krijgsleven door—. Deventer. 8°.

Hurgronje (*Dr. C. Snouck*), Eenige arabische strijdschriften besproken door—. (Overgedrukt uit het Tijdschrift voor Indische Taal-, Land- en Volkenkunde, deel XXXIX). Batavia 1896. 8°.— Van den schrijver.

Hurgronje (*Dr. C. Snouck*), Iets over verjaring in het Moehammedaansche recht. (Overgedrukt uit het Tijdschrift voor Indische Taal-, Land- en Volkenkunde, deel XXXIX). Batavia 1897. 8°.— Van den schrijver.

Poedjiän anak-anak sekolah pada hari raja taperanakan Toehan *Jesus Christus*. Batavia 1896. 8°.— Van den Heer Albrecht.

Njonja *Johanna.* Boekoe masakan baroe menoendjoekken bagimana bikinnja segala roepa Makanan dan kwékwé jang enak tjara blanda, tjina, djawa, prasman dan laen-laen sebaginja menoeroet recept jang soedah terkoempoel oleh—. Dengen terhias gambar. (Ini boekoe masakan ada paling baek dari laen-laen boekoe masakan jang soedah di kaloewarken). Batavia 1897. 8°.

Kate (Dr. H. ten), Sur quelques points d'ostéologie ethnique imparfartement connus. La Plata 1896. 8°.— Van den schrijver.

Kemp (P. H. van der), De economische oorzaken van den Java-oorlog van 1825—30. (Overgedrukt uit de Bijdragen tot de Taal-, Land- en Volkenkunde van Ned.-Indië, 6e. Volgr., deel III). 's-Gravenhage 1896. 8°.— Van den schrijver.

Komoan, De vogelnestgrot „Rôngkôb" in Djokjakarta, (met een plaat). (Overgedrukt uit het Tijdschrift voor Indische Taal-, Land- en Volkenkunde, deel XXXIX). Batavia 1897. 8°.

Lotman (G.), Handboek voor het onderzoek van grondstoffen en producten der suiker-industrie door —. Herzien en geheel bijgewerkt door N. M. Bosch, ten dienste van laboratoria der suikerfabrieken, verder voor fabrikanten, scheikundigen en leerlingen der landbouw- en H. B. school. Met 123 houtsneefiguren. Derde vermeerderde druk. Amsterdam 1896. 8°.

Maaten (K. van der), De Indische oorlogen. Een boek ten dienste van den jongen officier en het militair onderwijs. Eerste deel: De inlandsche vijand, zijn karakter, strijdbenden, bewapening, aanvoering, verpleging, versterkingen, enz. Tweede deel: Tactiek van den inlandschen vijand. Met platen. Haarlem, Batavia, 1896, 8°.

Mayer (L. Th.), Dari penjakit kolera. Katerangan pegimana mistinja mendjaga soepaia djangan sampe kena

atau katoelaran penjakit itoe. Terpetik dari beberapa boekoe-boekoe dan soerat-soeratnja dokter-dokter jang pandei atas hal itoe oleh —. Batavia 1896. 8°.— Van den Heer Albrecht.

Meulen (*R. van der*), Over de liefhebberij voor boeken. Voornamelijk met het oog op het boek vóór onze dagen beschreven en afgebeeld door —. Met ruim 200 in den tekst gedrukte afbeeldingen, benevens 18 tusschengevoegde kunstbijlagen. Leiden 1896. 8°.

Meyer (*Dr. A. B.*), Album von Celébes-Typen. Circa 25 0Abbildungen auf 37 Tafeln in Lichtdruck. Dresden 1889. 4°.

Meyer (*Dr. A. B.*), Album von Philippinen-Typen. Circa 250 Abbildungen auf 32 Tafeln in Lichtdruck. Dresden 1885. 4°.

Moll (*J. van*), Tabellen te gebruiken op suikerfabriek-laboratoriums. Semarang 1894. 4°.— Van den schrijver.

Morren (*F. W.*), De boekhouding eener koffie-onderneming. Amsterdam 1896. 8°.

Muller (*Dr. P. L.*), Onze gouden eeuw. De republiek der Vereenigde Nederlanden in haar bloeitijd geschetst door —. Geïllustreerd onder toezicht van J. H. W. Unger. I. De opkomst. Leiden 1896. 8°.

Nederlandsch-Indisch rechterlijk ambtenaar. De rechtspraak in Nederlandsch-Indie en speciaal die over den inlander. Een voorloopig program door een —. Leiden 1896. 8°.

Sajjid *Oethmān* b. Abdallah al 'Alawî *Taftīḥ al-moeqlatain* wa-tanbīh al-mafsadatain (wederlegging van het strijdschrift van Aḥmad Chatīb al-Menangkabawī getiteld Çoelḥ al-djamācatain)

تفتيح المقلتين وتبيين المفسدتين المخبائتين في الرسالة
المعماة بصلح الجماعتين للعبد الذليل عثمان بن عبد الله
بن عقيل بن يحيى العلوي الحسيني

Tweede vermeerderde druk, Lithogr. Batavia 1314 H.

Sajjid *Oethman* bin Abdallah al-Alawî.

Al-'Iqd al-farîd fî ba'dh masâ'il at-tawḥid.

العقد الفريد فى بعض مسائل التوحيد للعبد الضعيف المعترف
باذنب والتقصير عثمن بن عبد الله بن عقيل بن يحيى العلوي
الحسيني طبعت فى بتاوي سنه ١٣١٤

Lithogr. Batavia 1314 H. Arab. met Mal. vertaling. — Van den schrijver.

Sajjid *Oethman* bin Abdallah al-Alawî.

Irsjâd al-anâm uit het Maleisch in het Soendaasch bewerkt,

اين كتاب دغرن ارشاد الانام فى ترجمة اركان الاسلام دجرون
سگل ركن٢ انو واجب دكا ڤهوكن كو سكابيه نو مكلف اري
انو ڤين اي كتاب كڠولا نو كاچدا هنا سيد عثمان بن عبد الله
بن عقيل بن يحيى بسنا باس ملايو دسنداكن كو منتري ڠور
سكابوم
اي نڤڠكسن كتاب ارشاد الانام باسنا باس سندا فوري ثلاث
تڠكل ٨ بولن شعبان المكرم تاهون هجرة النبي ١٣١٤

Lithogr. Batavia 1314 H. — Van den schrijver.

Pascha (*Slatin*), Feuer und Schwert im Sudan. Leipzig 1896. 8°.

Vonnis van den Raad van Justitie te Padang in zake *W. B. Pearson* (Extra bijvoegsel van de Java Bode). Batavia 1896. 8°.

Raghavaiyangar (*S. Srinivosa*), Memorandum on the progress of the Madras presidency during the last forty years of British administration. Madras 1893. 8°.

Goud-exploratie maatschappij „*Redjang-Lebong*". Circulaire en inschrijvingsbiljet. Batavia 1897. 4°.

Rees (*D. F. W. van*), De bezwaren in het Indisch Tijdschrift van het Recht, betreffende de nieuwe regeling der z. g. inlandsche grondverhuringen op Java en Madoera, besproken door—. 's-Gravenhage 1897. 8°.

Risley (*H. H.*), The Gazetteer of Sikhim. Calcutta 1894. 4°.

Ronkel (*Ph. S. van*), Aanhangsel op het Maleisch-Nederlandsch woordenboek van H. von de Wall, bewerkt door H. N. van der Tuuk en uitgegeven door—. Batavia 1897 8°.

Serrurier (*Dr. L.*), Bibliothèque Japonaise. Catalogue raisonné des livres et des manuscrits japonais enrégistrés à la bibliothèque de l' Université de Leyde par—. Leyde 1896. 8°.

Serrurier (*Dr. L.*), Einiges über die neueren Beiträge zur Kenntnis der Ethnographie von Japan. Separat-Abdruck aus: „Internationales Archiv für Ethnographie" Bd. IV. 1891). Leiden 1890. 4°.— Van den schrijver.

Serrurier (*Mr. L.*), Museum of mesthoop? Leiden 's-Gravenhage 8°.— Van den schrijver.

Serrurier, De Leidsche rijksmusea. (Overgedrukt uit „de Gids" 1894, No. 6). 8°.— Van den schrijver.

Serrurier (*Dr. L.*), De Pandji-legende op het vasteland. (Overgedrukt uit den feestbundel van taal-, letter-, geschied- en aardrijkskundige bijdragen ter gelegenheid van zijn tachtigsten geboortedag aan Dr. P. J. Veth, door eenige vrienden en oud- leerlingen aangeboden). Leiden 1894. 8°.— Van den schrijver.

Serrurier (*Dr. L.*), Versuch einer systematik der Neu-Guinea Pfeile (Mit Tafel 1 und 2). (Separat-Abdruck aus: „Internationales Archiv für Ethnographie". Bd. I. 1888). Leiden 1887. 4°.— Van den schrijver.

Serrurier (*L.*), De anthropologie in dienst der ethnologie. (Overgedrukt uit de Handelingen van het vierde Nederlandsch Natuur- en Geneeskundig Congres). 8°.— Van den Schrijver.

Serrurier, Juridische ethnologie. (Overgedrukt uit „de Gids" N°. 3, 1895). 8°.— Van den schrijver.

Serrurier, Kunstindustrie en ethnologie. (Overgedrukt uit de „Nederlandsche Spectator" 1895, N°. 13). Leiden 1895. 8°.— Van den schrijver.

Serrurier (*Dr. L.*), De tentoonstelling van Japansche prenten in den Haagschen Kunstkring. Augustus—September 1893. (Overgedrukt uit „Het Vaderland" van 31 Augustus 1893). 8°.— Van den schrijver.

Serrurier (*Dr. L.*), Toespraak van den waarnemenden voorzitter bij gelegenheid van de constitueerende vergadering der maatschappij ter bevordering van het natuurkundig onderzoek der Nederlandsche Koloniën, gehouden te Amsterdam op 14 Mei 1890. Leiden 1890. 8°.— Van den schrijver.

Smid (*H. J.*), Het beheer van Indische landbouw-ondernemingen, met wenken en inlichtingen voor ouders en voogden, die hunne zonen of pupillen voor die ondernemingen wenschen te doen opleiden. Bussum 1896. 8°.

Tamson (*J. W.*), Eene onverdiende reputatie en eene misstelling in het staatsblad. (Overgedrukt uit het Tijdschrift voor Indische Taal-, Land- en Volkenkunde, deel XXXIX). Batavia 1897. 8°.

Vereeniging tot onderlinge verzekering van paarden. Circulaire met uittreksel van het reglement en signalementstaat. Semarang 1896. 4°.

Officiers-*Vereeniging* tot ondersteuning van nagelaten betrekkingen. Ledenlijst op 1 Januari 1897. Batavia 1897. 8°.— Van den Heer Albrecht.

Vermandel (*C. A.*), Wees- dan boedelkamer, perbendaharaän harta peninggalan di dalem tanah Indi Nederland. Parentah negri jang bergoena sekali akan orang Arab, Melajoe, Tjina, dan lain-lain bangsa, melainken orang Ollanda dan anak-anak negri, oleh —. Batavia 1896. 8°.— Van den Heer Albrecht.

Walbeehm (*A. H. J.* G.), Javaansch leesboek behoorende bij de woord-afleiding in het Javaansch, door —. Batavia 1896. 8°.— Van den schrijver.

Werner (*W.*), Das Kaiserreich Ostindien und die angren-

zenden Gebirgsländer. Nach den Reisen der Brüder Schlagintweit und anderer neuerer Forscher dargestellt. Mit 12 Landschaften in Tondruck und zahlreichen in den Text gedruckten Holzschnitten. Jena 1884. 8°.

LIJST

van ingekomen boekwerken gedurende het 2e kwartaal 1897.

Aars (*H.*), Hikajat perang terkarang serta terpindah dari pada behasa wolanda kapada behasa melajoe oleh —. Behagian jang pertama. Batavia, 1897. 8o. — Van den Heer Albrecht.

Sajjid *Aboe Bakr* bin Salim al-Habsjî. Kitâb Toeḥfat al-Achjâr,
كتاب تحفة الاخيار في صيغة زيارة الاولياء واذكار السادة
الاطهار جمع العبد الفقير الي مولاه العلي السيد ابوبكر ابن سالم
بن صالح بن سالم ابن حسين بن احمد الحبشي العلوي
Lith. zonder pl. en j. (gedrukt bij Sajjid Othmân te Batavia, 1897).

Ardiwinata, [illegible] djilid I dan II. Batavia, 1897. 8o.

Arnold (*T. W.*), The preaching of Islam. A history of the propagation of the Muslim faith. Westminster, 1896. 8o.

Een *assistent-resident*. De verkrijging van kennis omtrent het nationaal vermogen van de inlanders (Overgedrukt uit de Locomotief). Semarang. 8o.

Aynsley (*J. C. Murray.*), Our visit to Hindostán, Kashmir, and Ladakh. Londen, 1879. 8o.

Barth (*J. P. J.*), De landschappen aan de boven-Pinoh (Westerafdeeling van Borneo). Overgedrukt uit het Tijdschrift voor Indische Taal-, Land- en Volkenkunde, deel XXXIX). Batavia, 1897. 8o.

Basset (*R.*), Contes arabes. Histoire des dix vizirs (Bakhtiar-nameh) traduite et annotée par—. Paris, 1883. 8°.

Bastian (*A.*), Der Buddhismus als religions-philosophisches System. Vortrag gehalten in der Aula des Kgl. Museum für Völkerkunde zu Berlin von—. Mit 3 Tafeln. Berlin, 1893. 8°.

Bastian (*A.*), Lose Blätter aus Indien. I. Batavia, 1897. 8°.

Bastian (*A.*), Ethnische Elementargedanken in der Lehre vom Menschen. Abtheilung I und II. Berlin, 1895. 8°.

Bastian (*A.*), Vorgeschichtliche Schöpfungslieder in ihren ethnischen Elementargedanken. Ein Vortrag mit ergänzenden Zusätzen und Erläuterungen. Mit zwei Tafeln. Berlin, 1893. 8°.

Bastian (*A.*), Zur Lehre vom Menschen in ethnischer Anthropologie. Abtheilung I. Mit einer Farbentafel. Abtheilung II. Mit Abbildungen. Berlin, 1895. 8°.

Bastian (*A.*), Controversen in der Ethnologie. IV. Fragestellungen der Finalursachen. Berlin, 1894. 8°.

Bastian (*A.*), Zur Mythologie und Psychologie der Nigritier in Guinea mit Bezugnahme auf socialistische Elementargedanken. Mit einer Karte. Berlin, 1894. 8°.

Bastian (*A.*), Ueber Methoden in der Ethnologie. (Abdruck aus Dr. A Petermann's. Mittheilungen 1893, Heft 8). Berlin, 1893. 8°.

Bastian (*A.*), Ethnologisches Bilderbuch mit erklärendem Text. 25 Tafeln, davon 6 in Farbendruck, 3 in Lichtdruck. Zugleich als Illustrationen beigegeben zu dem Werke: Die Welt in ihren Spiegelungen unter dem Wandel des Völkergedankens. Berlin, 1887. Fol.

Bastian (*A.*), Ideale Welten in Wort und Bild. I. Reisen auf der Vorder-indischen Halbinsel im Jahre 1890. Für ethnologische Studien und Sammlungszwecke. Mit 9 Tafeln. II. Ethnologie und Geschichte in ihren Berührungspunkten. Unter Bezugnahme auf Indien. Mit 9 Tafeln. Berlin, 1892. 8°.

Bastian (*A.*), Bunte Bilder für die Spielstunden des Denkens auf zwanzig Tafeln. Entnommen dem Werke: Allerlei aus Volks- und Menschenkunde. Band I und II. Berlin, 1888. 8°.

Bergsoe (*V.*), Trankebar-Monter (1644—1845) samt Monter og Medailler vedrorende den danske Handel paa Ostindien, China og Guinea (1657—1777). Kjöbenhavn, 1895. 8°.

Koenigliches Museum *Berlin.* Abbildungen ethnologischer Gegenstände aus der melanesischen Sammlung S. M. Schiff Gazelle im Königl. Museum befindlich. 3 Tafeln. Berlin, 1877. 8°.

Königliche Museën zu Berlin. Original-mittheilungen aus der ethnologischen Abtheilung. Erster Jahrgang. Heft I, II, III und IV. Berlin, 1885/86. 8°.

Königliches Museum für Völkerkunde in Berlin. Ethnologisches Notizblatt. Heft I. Mit 41 in den Text gedruckten Abbildungen und einer farbigen Tafel. Heft II. Mit 12 in den Text gedruckten Abbildungen, einer farbigen und drei schwarzen Tafeln. Berlin, 1894/95. 8°.

Königliche Museën zu *Berlin.* Amerika's Nordwest-küste: neueste Ergebnisse: ethnologische Reisen. Neue Folge. Berlin, 1884. Fol.

Nadere *beschouwingen* betreffende de plantwijze in de ruit, vergeleken met die in het vierkant, ten behoeve van de koffiecultuur. Cheribon, 1886. 8°.

Boekoe pantoen Kaloeng Melati karangannja boeng Hindrik, bagei kasoekaän hati segala orang moeda. Ini boekoe pantoen ada berikoetnja boekoe pantoen „Rodja melati". Batavia, 1897. 12°. — Van den Heer Albrecht.

Boekoe meliatan oentoeng atawa tjilakanja orang. Betawi, 1897. 8°. — Van den Heer Albrecht.

Borel (*H.*), De Chineesche filosofie toegelicht voor niet-

Sinologen. I. Kh'oeng foetsz' (Confucius). Amsterdam, 1896. 8°. — Van den schrijver.

Brondgeest (*J. P. T. J.*), Het burgerlijk wetboek voor Nederlandsch-Indië met aanteekeningen naar de beste schrijvers over het burgerlijk recht; toegelicht en door voorbeelden en rechterlijke uitspraken opgehelderd. Eene handleiding voornamelijk ten dienste van hen, die zich wenschen te bekwamen voor notaris en wijders voor allen, die de beteekenis der wettelijke bepalingen en haar onderling verband willen leeren kennen. 1ste en 2e deel. Batavia — 's Gravenhage, 1897. 8°.

Burnouf (*E.*). Introduction a l'histoire du Buddhisme Indien. Deuxième édition rigoureusement conforme à l'édition originale et précédée d'une notice de M. Barthélemy Saint-Hilaire sur les travaux de M. Eugène Burnouf. Paris, 1876. 8°.

Collard (*P. L. A.*), Roekoen-roekoen hoekoem jang lakoe di tanah Hindia-belanda, pertama-tama di poelau Djawa dan Mendoera diterangken oleh —. Batavia, 1896. 8°.— Van den Heer Albrecht.

Davey (*R.*), The sultan and his subjects. Vol. I and II. London, 1897. 8°.

Dieren (*E. van*), Beri-beri. Eene rijstvergiftiging. Critisch-historische bijdrage tot de kennis der meelvergiften. Amsterdam, 1897. 8°.

Eerde (*J. C. van*), Minangkabausche poëzie. (Overgedrukt uit het Tijdschrift voor Indische Taal-, Land- en Volkenkunde, deel XXXIX). Batavia, 1897. 8°.

Fokkens (*F.*), Afschaffing van pachten op Java en Madoera en in verband daarmede verscherping van het toezicht op de beweging der vreemde Oosterlingen. (Redevoering, gehouden in de vergadering van het Indisch Genootschap te 's Gravenhage op den 2en Februari 1897). 8°.—Van den schrijver.

Gelpke (*J. H. F. Sollewijn*), Gegevens voor een nieuwe landrente-regeling. Eindresumé der onderzoekingen bevolen bij gouvts. besluit van 23 Oct 1879, No. 3. Batavia, 1885. 8°.

Groneman (*J.*), Hoe men 't uitbraken van creoline kan tegengaan. (Overgedrukt uit De Locomotief van 6 en 7 April 1897.) Folio.—Van den schrijver.

Groneman (*J.*), Mangaan en creoline. (Overgedrukt uit De Locomotief van 17 en 18 Maart 1897.) Folio.—Van den schrijver.

Groneman (*J.*), Waarom de cholera niet wijkt. (Overgedrukt uit De Locomotief van 19 April 1897). Folio. — Van den schrijver.

Groneman (*J.*), Een antwoord. (Overgedrukt uit De Locomotief van 5 Mei 1897.) Folio.—Van den schrijver.

Groneman (*J.*), De drinkwaterquaestie te Soerabaja. (Overgedrukt uit het Soerabaiasch Handelsblad van 8 Mei 1897). Folio.—Van den schrijver.

Groneman (*J.*), Creoline in Banjoemas. (Overgedrukt uit De Locomotief van 29 April 1897). 4°.—Van den schrijver.

Haak (*J.*), Leerboek den plantkunde voor Indië, bewerkt ten behoeve der H. B. scholen, normaal-scholen en docter-djawa-school. Semarang, 1896. 8°.

Haan (*F. de*), Catalogus der boeken en kaarten, uitmakende de bibliotheek van den Raad van Indië, samengesteld door —. Batavia, 1897. 8°.

Haan (*J. van Breda de*), Rapport over de proefnemingen ter bestrijding der bibitziekte in de tabak. Batavia — 's Gravenhage, 1894. 8°.

Hendriks (*H.*), Het Burusch van Màsarètè. (Uitgegeven door het Koninklijk Instituut voor de Taal-, Land- en Volkenkunde van Nederlandsch-Indië). 's Gravenhage, 1897. 8°.

Hoëvell (*G. W. W. C. van*), Over de middelen tot herstel van

de welvaart en tot ontwikkeling der Ambonsche eilanden. Voordracht gehouden in het koloniaal museum te Haarlem op 12 December 1896 door —. (Overgedrukt uit „De Indische Mercuur" van 30 Jan. 1897). 8°.— Van den schrijver.

Holle (*K. F.*), De zending van twee Minahassasche hoofden naar Java. (Overgedrukt uit het Tijdschrift voor het Binn. Best. No. 189), 1895. 8°.

Holle (*K. F.*), Graphische voorstelling van den aard van het grondbezit in de gouvernements landen op Java en Madoera, 1891. 8°.

Tabel van de resultaten eener, met behulp van den planimeter, verrichte meting van den vlakken inhoud der Nederlandsche bezittingen in Oost-*Indië.* Batavia, 1895. 8°.

Naamlooze vennootschap „*Industrie* voorheen Noothout en Co". Statuten. Soerabaia, 1897. 8°.

Iterson (*G. Roessingh van*), Waar vele millioenen reeds gebleven zijn en waar vele millioenen nog zullen blijven. Eene bijdrage tot de kennis van het Indisch staatsbestuur. Leiden, 1897. 8°.

I-tsing, A record of the Buddhist religion as practised in India and the Malay archipelago (a. d. 671—695). Translated by J. Takakusu. Oxford, 1897. 8°.

Jonge (*J. C. de*), Verhandeling over den oorsprong der Hoeksche en Kabeljaauwsche twisten, ontleend uit echte, meest onbekende gedenkstukken. Leyden, 1817. 8°. —Van den heer P. J. F. Louw.

Kemp (*P. H. van der*), 1°. De Nederlandsch-Indische standpenning van 1817. (Overgedrukt uit Tijdschrift voor Nederlandsch-Indië, 1e jaarg., afl. Maart 1897). 8°.
2°. Aanteekeningen op deze studie. — Van den schrijver.

Kemp (*P. H. van der*), De sluiting van het Londensch tractaat van 13 Augustus 1814. (Overgedrukt uit

de Bijdragen tot de Taal-, Land- en Volkenkunde van Ned.-Indië, 6e volgr., deel III). 8o. — Van den schrijver.

Kemp (*P. H. van der*), De zendingen van Ibbeston en Anderson naar Sumatra's oostkust in 1820 en 1823. (Overgedrukt uit de Bijdragen tot de Taal-, Land- en Volkenkunde van Ned.-Indië, 6e volgr., deel III). 's Gravenhage, 1897. 8o. — Van den schrijver.

Kiesewetter (*K.*), Der Occultismus des Altertums. Leipzig, 1896. 8°.

Kiliaan (*H. N.*), Madoereesche spraakkunst. Eerste stuk, inleiding en klankleer. Batavia, 1897. 8°.

Knight (*E. F.*), Where three empires meet; a narrative of recent travel in Kashmir, Western Tibet, Gilgit, and the adjoining countries. With a map and 54 illustrations. London, 1893. 8°.

Kronecker (F.), Von Javas Feuerbergen. Das Tengger-Gebirge und der Vulkan Bromo. 2380 Meter ü. M. Mit zehn Vollbildern, zwei kleinen Karten und einer grossen Karte. Oldenburg und Leipzig, 1897. 8o.

Kruijt (*J. A.*), Poeloe Weh. Waarom staats-exploitatie van dit eiland af te keuren is. 's Gravenhage, 1897. 8o.

L. Pantoen sindiran oleh terkarang si Nona — boenga hati negri Betawi, Batavia, 1896. 8o.

Lange (*G. A de*), De veranderde inzichten van de Tweede kamer der Staten Generaal in zake de afschaffing van den accijns op de suiker. 's Hage, 1897. 8o.

Legrand (*A.*), l' Hygiène des troupes européennes aux colonies et dans les expéditions coloniales. Paris, Limoges, 1895. 8o.

Lias (*Brau de Saint-Pol.*), Amour Sauvage; deuxième édition. Paris, 1896. 8o.

Lie Kim Hok, Hikajat Khong hoe tjoe. Ditjeritaken di dalem bahasa melajoe oleh —. Batavia, 1897. 8o.

M. Over groothandel en nog wat of verplaatsing van euro-

peesch kapitaal naar China en Arabië via Batavia. Lectuur voor H. H. chefs van importhuizen, procuratiehouders, boekhouders, correspondenten in vreemde talen, verkoopers, boomklerken, enz. Batavia, 1897. 8°.—Van den Heer Albrecht.

M. C. Jules Verne. Michael Strogoff djoeroe pembawa soerat dari baginda Czaar Rusland. Tersalin di dalem bahasa melajoe renda oleh—. Betawi, 1896. 8°.—Van den Heer Albrecht.

Marikowski (L. von), Der Auszug aus dem Pancatantra in Kshemendras Brihatkathâm anjarî. Einleitung, Text. Uebersetzung und Anmerkungen von—. Leipzig, 1892. 8°.

Manouvrier (L.), Deuxième étude sur le Pithecanthropus Erectus comme précurseur présumé de l'homme. (Extrait des Bulletins de la Société d'Anthropologie de Paris, tome VI (IVe serie). Paris, 1895. 8°.—Van den schrijver.

Manouvrier (L.), Sur le nain Auguste Tuaillon et sur le nanisme simple avec ou sans microcéphalie. (Extrait des Bulletins de la Société d'Anthropologie de Paris, tome VII (IVe serie). Paris, 1896. 8°.—Van den schrijver.

Manouvrier (L.), Observation d'un microcéphale vivant et de la cause probable de sa monstruosité. (Extrait des Bulletins de la Société d'Anthropologie de Paris). 8°.—Van den schrijver.

Manouvrier (L.), Réponse aux objections contre le Pithecanthropus. Extrait des Bulletins de la Société d'Anthropologie de Paris, tome VII (IVe serie). Paris, 1896. 8°.—Van den schrijver.

De *marine* begrooting voor 1897 in de tweede kamer. Eene nabetrachting. 's Gravenhage. 8°.

Marle (A. J. van), De gouvernements koffie-cultuur op Java en Sumatra met handhaving van het beginsel: de boomen het eigendom der bevolking. 's Gravenhage, 1897. 8°.

Marre *(A.)*, Glossaire explicatif des mots de provenance malaise et javanaise usités dans la langue française. Vancresson, 1897. 12°.—Van den schrijver.

Matthes *(B. F.)*, De boeken van Mozes Leviticus, Numeri en Deuteronomium, in het Makassaarsch vertaald door—. (Uitgegeven voor rekening van het Nederlandsch bijbelgenootschap). Amsterdam, 1896. 8°.

Mayer *(L. Th.)*, Een blik in het Javaansche volksleven. 1ste en 2e deel. Leiden, 1897. 8°.—Van den schrijver.

Meijer *(W.)*, Nota van toelichting in zake verslag kunstnijverheid der Javaansche bevolking. (Overgedrukt uit het Tijdschrift v. Nijv. en Landbouw in N. I., Deel XLIV, afl. 6, 1892.) 8°.

Notulen der 1e algemeene vergadering gehouden den 6 Februari 1897, ter gelegenheid van de reunie van oud-kweekeling machinisten te *Madjakerta*. Soerabaia, 1897. 8°. — Van den Heer J. van Moll.

Hadji *Mochama dAli* van Baroegboeg (Pandeglang). Qit'ah, bewerkt in Bantĕnsch Javaansch naar de Arab. werken Sjarḥ Sittīn en ar-Rijādh al-badē'ah. فنكي
كتاب كڠ اڠرانن قطعه انتوكْ ڠاليه سكڠ كتاب شراح
ستين لن كتاب رياض البديعه لن دي ترجمهكن كاليان
بهسا جوا اوليه حاج محمد علي كاليان اذيڽي كياٴي
مس حاج ابو بكر فڠول لندرة فنديڠلڠ بنتن. Lithogr.
z. p. of j. 8°. (Batavia, 1897).

Moll *(J. van)*, Een en ander omtrent den in- en verkoop van mest. (Overgedrukt uit het „Archief voor de Java-suikerindustrie"). 8°. — Van den schrijver.

Nansen *(F.)*, The Norwegian polar expedition. 1893—1896. „Farthest north". Vol. I and II. Westminster, 1897. 8°.

Post en telegraafgids voor *Nederlandsch-Indië*. Staatsblad 1896 no 110. Eerste jaargang. Batavia, 1897. 8°.

Voorwaarden van de overeenkomst voor de bediening van de paketvaart in den *Nederlandsch-Indischen* archipel

gedurende de jaren 1891 t/m 1905, behoorende bij het besluit van 3 Juli 1888 No. 1. Batavia, 1888. 4o.

Noordziek (*J. J. F.*), Geschiedenis der beraadslagingen gevoerd in de tweede kamer der Staten-Generaal over het ontwerp van burgerlijk wetboek. s' Gravenhage, 1873. 8o.

Norman (*H. D. Levyssohn*), Rapport over de agrarische aangelegenheden. Batavia, 1875. 8o.

Sajjid *Othmân* bin Abdallah al-Alawî. Al-'Iqd al-farîd fî ba'dh masâ'il at-tawhîd. العقد الفريد في بعض مسائل التوحيد . . . . . للعبد الضعيف المعترف بالذنب والتقصير عثمان بن عبد الله بن عقيل بن يحيى العلوي الحسيني . . . . طبعت في بتاوي سنة ١٣١٤ Lithogr. Batavia, 1314. [Arab. met Mal. vertaling].

Ijeu kitab dingaranan Tjampaka Moelija karangan Sajjid *Oethmân* bin Abdallah. . . . . dipiwarang disoendakeun koe kaoela. . . . Raden Hadji Adjhari bin Raden Hadji Irzad Bandoeng. Lithogr. Batavia, 1897. 8o.

اي كتاب دغرانن چمفك مليا كراغان سيد عثمان بن عبد الله بن عقيل بن يحيى دفواراغ دسونداكن كو كاولا . . . . رادين حاج ازهري بن رادين حاج ارشاد بندوغ

Sajjid *Oethmân* bin Abdallah, Taftîh al-'oejoen ala fasād az-zoenoen. . . . . . basana basa Malajoe dipindahkeun kana basa Soenda koe Raden Hadji Adjhari Bandoeng. اي رسالة غران تفتيح العيون على فساد الظنون كراغان سيد عثمان بن عبد الله بن عقيل بن يحيى باسن باس ملايو دفندهكن كان باس سوندا كو رادين حج ازهري بندوغ Lithogr. Batavia, 1314 H.=1897. 8o.

Sajjid *Othmân* bin Abdallah al-Alawî. Irsjâd al-anâm (uit het Maleisch in het Soendaasch bewerkt).

اي كتاب دغرنن ارشاد الانام في ترجمة اركان الاسلام

دجرون سڠلا ركن٢ انو واجب دكاڤهوكن كو سكابيه نو
مكلف . . . . اري انو ڤين اي كتاب كڠولا نو كاچدا
هنا سيد عثمان بن عبد الله بن عقيل بن يحيـي بسنا
باس ملايو دسنداكن كو منتري ڠور سكابوم . . . . .
اي نڠڠكسن كتاب ارشاد الانام بسنا باس سندا فووي
ثلاث تڠكل ٨ بولن شعبان المكرم تاهون هجرة النبي ١٣١٤
Lithogr. Batavia, 1314. 8°.

Sajjid *Oethmân* bin Abdallah bin 'Aqīl en Raden Hadji Adjhari, Qāmoes kĕtjil arabijjah — mĕlajoe — soenda. Lithogr. Batavia, z. j (1897). 8°.
قاموس كچيل عربية ملايو سوندا هذا بعض الالفاظ العربية
للتكلم بها ثم يتبعها في الخانة الثانية معناها بالملايو ثم في
الثالثة معناها بالسوندا . . . . دسبلا كانن ادا بهسا عرب
لوار ستڠهن تياد فاكئ اعراب مك دفيتكث اني ملايون
دان دسبلا كيري سونداں مك يڠ ملايوكن اين همب يڠ
ضعيف عثمان بن عبد الله بن عقيل دان يڠ سالين دڠن
بهسا سوندا رادين حج ازهري . . . .

Sajjid *Oethmân* bin Abdallah, Boennat al-djalīs waqahwat al-anīs. Lithogr. Batavia, 1314 H. 8°.
بنة الجليس وقهوة الانيس للعبد الذليل عثمان بن عبد الله
بن عقيل بن يحيـي سامحه الله وعفي عنه امين اللهم امين
طبعت في مطبعته في بتاوي في اواخر شوال سنة ١٣١٤

Oudemans (*G. J.*), Javaansche wetten en andere bepalingen, geldig in Jogjakarta ten dienste van landhuurders, beheerders en geëmploieerden van ondernemingen en van de Javaansche ambtenaren in dat gewest. Vertaald, verzameld en bewerkt door—. Eerste deel (Hollandsche tekst). Jogjakarta, 1897. 8°. Tweede en derde deel (Javaansche tekst). Jogjakarta, 1895/6. 8°.— Van den schrijver.

Padmasoesastra, ꧋ꦕꦫꦏꦤ꧀ꦗꦮ Tjarakan Djawa Soerakarta, 1897. 8°.

Peratoeran baroe di atas peri hal zegel, sebageimana telah di-oendang-oendangken dengan staatsblad tahon 1885 No. 131 serta di-obah dan ditambah poela dengan staatsblad 1886 No. 25 dan 1892 No. 260 dan 261, berikoet: daftar soerat-soerat jang dibebasken daripada pembajaran bea zegel, bea zegel atas wissel dan laen-laen soerat penoekaran wang dan bea zegel orang asing, soerat permissi aken doedoek di tempat-tempat jang tiada ditentoeken kampoeng orang asing. Batavia, 1896. 8°.—Van den Heer Albrecht

Piepers (*M. C.*), Nabetrachting in zake de Costa-rica-packet. Amsterdam, 1897. 8°.

Pierson (*N. G.*), Leerboek der staathuishoudkunde. Eerste deel. Tweede, herziene druk. Haarlem, 1896. 8°.

Piette (*E.*), Etudes d'ethnographie préhistorique (Extrait de „l'Anthropologie", T. VII, No. 3). Paris. 8°.— Van den schrijver.

Piette (*E.*), Fouilles faites a Brassempony en 1895 (Extrait des Bulletins de la Société d'Anthropologie de Paris, tome VI (IVe serie). 1896. 8°.—Van den schrijver.

Poensen (*C.*), Grammatica der Javaansche taal. Leiden, 1897. 8°.—Van den schrijver.

Potvin (*Ch.*), Le roman du Renard mis en vers d'après les textes originaux précédé d'une introduction et d'une bibliographic par—. Paris, Bruxelles, 1861. 8°.

Preanger stoomtram maatschappij, op te richten naamlooze vennootschap. Prospectus, voorwaarden, inschrijvingsbillet, concept-statuten. 1897. 4°.

Gouvernements-koffie-cultuur. *Rapport* van de staatscommissie benoemd bij Koninklijk besluit van 14 October 1888. s'Gravenhage, 1889. 4°.

Rasche (*E.*), Land und Volk der Japaner. Leipzig, 1897. 8°.

Rees (*W. A. van*), Vermeulen Krieger. Nieuwe herziene

uitgave met illustratien van G. B. Hooyer. Rotterdam. 8°.

Rees (*W. A. van*), Indische typen en krijgstafereelen. Nieuwe herziene uitgave met illustratien van G. B. Hooyer, 1ste en 2e deel. Rotterdam. 1896. 8°.

Reglement voor den dienst van het boschwezen op Java en Madoera. 1897. 4°.

Reilingh (*W.*), De cultures van Nederlandsch Oost-Indië. (Uitgegeven door de Maatschappij tot nut van 't algemeen). Amsterdam. 8°.

Goud exploiratie maatschappij *Riam Kanan*. Circulaire. Batavia, 1897. 4°.

Roero (*O.*) Ricordi dei viagge al Cashemir, piccolo e medio Thibet e Turkestan in varie escursioni dall'anno 1853 al 1875. Volume primo (con quattro tavole). Volume secondo (con sei tavole). Volume terzo (con sei tavole). Torino, 1881. 8°.

Roest (*Th. M.*) Les monnaies des seigneurs de Bronchorst-Batenbourg (Overdruk uit het Tijdschrift van het Nederlandsch genootschap voor munt- en penningkunde). Amsterdam, 1897. 8°. — Van den schrijver.

Savvas Pacha, Etude sur la théorie du droit musulman. Première partie. Paris, 1892. 8°.

Savvas Pacha. Le droit musulman expliqué; réponse a un article de M. I. Goldziher paru dans le Byzantinische Zeitschrift II, 2, p. 317—325 — 1893. Paris, 1896. 8°.

Naar aanleiding van het door den controleur *H. F. B. Schmalhausen* in de afdeeling Djombang gehouden onderzoek. Cheribon, 1890. 8°.

Schmeltz (*J. D. E.*), Ethnographische musea in Midden-Europa. Verslag eener studiereis 19 Mei — 31 Juli 1895. Met 3 bijlagen, 1 plaat en 35 tekstillustraties. Leiden, 1896. 4°.

Schulze (*F.*), Oost-Java en Madoera. Handboek voor reizigers. Batavia, 1897. 12°.

Slingelandt (S. van), Staatkundige geschriften opgesteld en nagelaten door —. 1e, 2e, 3e en 4e deel. Amsterdam, 1784/85. 8°. — Van den Heer P. J. F. Louw.

Smith (V. A.), The remains near Kasia, in the Gōrakhpur district, the reputed site of Kuçanagara or Kuçināra, the scene of Buddha's death. Allahabad, 1896. 4°.

Slamat dateng dan sembah soedjoed dari patik njang amat hina ja-itoe pengarang bersama njang ampoenja soerat kabar ini dengen segala pengawenja, dipersembahken kabawah doeli Sri maha baginda radja Siam *Somdet Phra Paramendr Maha Chulalonkorn* Permeisoeri serta Poetra-Poetra Baginda njang Maha koewasa dan amat Moelia pada waktoe datengnja di negeri Betawi. Batavia, 1896. 8°. — Van den Heer Albrecht.

Tagore (Sourindro Mohun), Universal history of music, compiled from divers sources together with various original notes on Hindu music. Calcutta, 1896. 8°.

Tan Teng Kie, Sair dari hal datangnja poetra makoeta keradjaän Roes di Betawi, dan pergihnja tersamboeng dengan sair sekalian binatang di hoetan aken mengingetin anak-anak, soepaja mendengar kata, dan sajang kepada harta bonda, terkarang oleh —. Tjitakan jang ka-doewa. Batavia, 1897. 12.° — Van den Heer Albrecht

Tan Tjhan Hie, Sair ikan disalingken dari hoeroef arab oleh —. Batavia, 1896. 12°. — Van den Heer Albrecht.

Tjakra Nagara. [illegible]

[illegible]

Batavia, 1897. 8°.

De *Toekoe Oemar*-politiek. Inleiding en wording. 's Gravenhage, 1897. 8°.

Mijnbouw-maatschappij *Totok* gevestigd te Batavia. Reglement. Batavia, 1897. 8°.

Ufford (*J. K. W. Quarles van*), Koloniale kroniek. Koloniale literatuur. Van Heutsz, van Nunen en anderen over de reorganisatie van het Binnenlandsch-Bestuur in N. Indië. — Reinier D. Verbeek en anderen over het gewijzigd ontwerp eener mijnwet voor N. Indië. Uitbreiding van directe stoomvaartverbindingen moet vermeerdering van handel ten gevolge hebben.—Van der Kemp en Kielstra over Louw's geschiedenis van den Java-oorlog. — Brieven van Dr. en mevrouw Adriani. (Overgedrukt uit de Economist, Maart 1897). 's Gravenhage, 8°.—Van den schrijver.

Uilkens.
ija mine pajoe pajoe wana Hidjahidi. Makassarsche vertaling van de lotgevallen van Djahidin. Batavia, 1896. 8°.

Veen (*H*), Koloniaal museum te Haarlem Handleiding voor het verzamelen en conserveeren van dieren en dierlijke producten in de Nederlandsche overzeesche gewesten. Haarlem, 1897. 8°.

Vloten (*J. van*), Neerlands opstand tegen Spanje, in zijn beginselen, aard en strekking geschetst (1564—1567). Haarlem, 1856. 8°.—Van den Heer P. J. F. Louw.

Vreede (*A. C.*), De oorspronkelijke figuurlijke beteekenissen der Javaansche woorden 'Redevoering uitgesproken op den 322sten verjaardag der rijks-universiteit te Leiden, 8 Februari 1897. Leiden, 1897. 8°.—Van den schrijver.'

Walbeehm (*A. H. J. G.*), De taalsoorten in het Javaansch. 3e stuk. Batavia, 1897. 8°.—Van den schrijver.

Warburg (*O*), Die Muskatnuss ihre Geschichte, Botanik, Kultur, Handel und Verwerthung sowie ihre Verfalschungen und Surrogate. Zugleich ein Beitrag zur Kulturgeschichte der Banda-inseln. Mit 3 Heliogravüren, 4 lithographischen Tafeln, 1 Karte und 12 Abbildungen im Text. Leipzig, 1897. 8°.

Wildeman (*E. de*), Prodrome de la flore algologique des Indes Néerlandaises (Indes Néerlandaises et parties des territoires de Borneo et de la Papuasie non Hollandaises). Publié par le Jardin botanique de Buitenzorg. Batavia, 1897. 8°.

IJ. T. H., Tjerita dahoeloe kala di negri Tjina, tempo keradja-an Song Tjin Tjong merk Taij Song Tiauw katjerita-an Sie Laij Kon, tersalin dari boekoe tjina oleh —. Tjitakan jang ka I. Batavia, 1896. 8°.—Van den heer Albrecht.

BIJLAGE II.

OPGAVE

VAN

DE BASRELIEFS VAN DEN BOROBOEDOER,

DIE GEHEEL OF GEDEELTELIJK GESPAARD ZIJN EN NIET ZIJN AFGEBEELD IN HET WERK VAN DR. LEEMANS.

SAMENGESTELD

DOOR

J. VAN AALST.

(Cf. Not. pag. 36, I, g en pag. 50, I, f).

N.B. De nummers welke in deze opgave worden vermeld, komen overeen met die welke worden aangetroffen op het Plan van de plaatsing der basreliefs, Pl. XIV, in het werk van Dr. C. LEEMANS: Bôrô-Boedoer op het eiland Java. Leiden, E. J. BRILL.

Nummers der basreliefs, welke

niet afgebeeld en geheel gespaard zijn.			niet afgebeeld en gedeeltelijk gespaard zijn.			gedeeltelijk afgebeeld en aan te vullen zijn.		
Tweede omgang, achterwand:								
146	150	208	—	—	—	152	207	212
148	206	210	—	—	—	204	209	—
Totaal	6 stuks.		—	—	—		5 stuks.	

Tweede omgang, voorwand:

Serie A.

6	72	—	3	108	279	1	89	229
7	110	—	5	109	311	16	94	282
8	143	—	14	128	312	44	106	309
9	164	—	15	137	314	45	180	322
10	258	—	20	153	364	53	187	326
11	310	—	21	162	—	59	198	334
12	—	—	47	163	—	60	200	338
13	—	—	80	233	—	71	218	—
19	—	—	107	245	—	78	220	—
Totaal	15 stuks.			23 stuks.			25 stuks.	

No. 48 moet zijn No. 50, en omgekeerd.
„ 52 „ „ „ 54, „ „

Tweede omgang, voorwand:

Serie B.

5	172	—	3	35	160	20	151	—
6	178	—	4	37	161	31	152	—
117	191	—	7	38	162	32	153	—
118	192	—	9	44	164	33	154	—
119	—	—	10	48	169	57	155	—
120	—	—	11	73	170	59	163	—
121	—	—	12	75	171	64	180	—
122	—	—	13	81	173	67	182	—
123	—	—	14	83	176	71	—	—
124	—	—	15	85	179	77	—	—
165	—	—	16	86	183	78	—	—
166	—	—	17	91	184	79	—	—
167	—	—	18	92	—	149	—	—
168	—	—	19	158	—	150	—	—
Totaal	18 stuks.			40 stuks.			22 stuks.	

No. 42 moet zijn No. 43, en omgekeerd.

Nummers der basrelief, welke

niet afgebeeld en geheel gespaard zijn.			niet afgebeeld en gedeeltelijk gespaard zijn.			gedeeltelijk afgebeeld en aan te vullen zijn.		
Derde omgang, achterwand: Nihil.								
Derde omgang, voorwand:								
15	68	139	14	—	—	63	—	—
16	69	144	49	—	—	64	—	—
17	71	145	50	—	—	105	—	—
18	76	146	51	—	—	209	—	—
19	77	147	52	—	—	—	—	—
20	78	148	53	—	—	—	—	—
21	79	149	54	—	—	—	—	—
22	80	155	70	—	—	—	—	—
23	82	156	73	—	—	—	—	—
24	83	157	74	—	—	—	—	—
25	88	158	75	—	—	—	—	—
26	89	172	81	—	—	—	—	—
27	90	173	84	—	—	—	—	—
28	91	174	112	—	—	—	—	—
29	92	180	117	—	—	—	—	—
30	93	181	130	—	—	—	—	—
31	94	182	132	—	—	—	—	—
32	95	183	143	—	—	—	—	—
33	96	184	211	—	—	—	—	—
34	97	185	225	—	—	—	—	—
35	98	186	—	—	—	—	—	—
36	100	188	—	—	—	—	—	—
37	101	189	—	—	—	—	—	—
38	102	194	—	—	—	—	—	—
39	103	196	—	—	—	—	—	—
40	104	197	—	—	—	—	—	—
41	118	198	—	—	—	—	—	—
42	126	200	—	—	—	—	—	—
43	127	202	—	—	—	—	—	—
44	128	212	—	—	—	—	—	—
45	129	217	—	—	—	—	—	—
46	134	218	—	—	—	—	—	—
47	135	219	—	—	—	—	—	—
48	136	220	—	—	—	—	—	—
55	137	221	—	—	—	—	—	—
Totaal 105 stuks.			20 stuks.			4 stuks.		

Nummers der basreliefs, welke

niet afgebeeld en geheel gespaard zijn.			niet afgebeeld en gedeeltelijk gespaard zijn.			gedeeltelijk afgebeeld en aan te vullen zijn.		
			Vierde omgang, achterwand:					
—	—	—	—	—	—	49	56	79
—	—	—	—	—	—	50	76	—
						Totaal 5 stuks.		

No. 35 moet zijn No. 36, en omgekeerd.

			Vierde omgang, voorwand:					
5	36	115	2	118	—	—	—	—
6	37	117	12	122	—	—	—	—
7	63	121	21	123	—	—	—	—
8	66	125	28	126	—	—	—	—
9	67	135	32	127	—	—	—	—
10	68	136	33	131	—	—	—	—
11	70	143	34	137	—	—	—	—
13	71	144	61	138	—	—	—	—
14	72	149	62	139	—	—	—	—
15	73	150	64	140	—	—	—	—
16	74	151	65	141	—	—	—	—
22	88	152	69	142	—	—	—	—
23	91	153	76	145	—	—	—	—
24	92	154	90	148	—	—	—	—
25	93	155	95	157	—	—	—	—
26	94	156	96	—	—	—	—	—
27	98	158	97	—	—	—	—	—
29	99	161	100	—	—	—	—	—
30	112	162	108	—	—	—	—	—
31	113	—	111	—	—	—	—	—
35	114	—	116	—	—	—	—	—
Totaal 61 stuks.			36 stuks.					

			Vijfde omgang, achterwand:					
44	45	46	—	—	—	—	—	—
Totaal 3 stuks.								

Nummers der basreliefs, welke

niet afgebeeld en geheel gespaard zijn.			niet afgebeeld en gedeeltelijk gespaard zijn.			gedeeltelijk afgebeeld en aan te vullen zijn.		
Vijfde omgang, voorwand:								
1	51	93	20	—	—	—	—	—
2	52	94	24	—	—	—	—	—
3	53	95	46	—	—	—	—	—
4	54	97	57	—	—	—	—	—
5	55	98	62	—	—	—	—	—
6	56	99	117	—	—	—	—	—
7	58	100	118	—	—	—	—	—
8	59	101	134	—	—	—	—	—
9	60	102	—	—	—	—	—	—
10	61	103	—	—	—	—	—	—
11	63	104	—	—	—	—	—	—
12	64	105	—	—	—	—	—	—
13	65	106	—	—	—	—	—	—
14	66	113	—	—	—	—	—	—
15	67	119	—	—	—	—	—	—
16	72	120	—	—	—	—	—	—
17	73	121	—	—	—	—	—	—
18	74	122	—	—	—	—	—	—
19	75	123	—	—	—	—	—	—
25	76	124	—	—	—	—	—	—
26	77	125	—	—	—	—	—	—
27	78	126	—	—	—	—	—	—
28	79	127	—	—	—	—	—	—
29	80	128	—	—	—	—	—	—
30	81	129	—	—	—	—	—	—
31	82	130	—	—	—	—	—	—
32	83	131	—	—	—	—	—	—
33	84	132	—	—	—	—	—	—
38	85	133	—	—	—	—	—	—
39	86	135	—	—	—	—	—	—
40	87	136	—	—	—	—	—	—
41	88	137	—	—	—	—	—	—
47	89	138	—	—	—	—	—	—
48	90	139	—	—	—	—	—	—
49	91	140	—	—	—	—	—	—
50	92	—	—	—	—	—	—	—
Totaal 107 stuks.			8 stuks.					

Van den derden omgang, voorwand, zijn afgebeeld de volgende nummers:

Werkelijk nummer.		Nummer der plaat.	Werkelijk nummer.		Nummer der plaat.	Werkelijk nummer.		Nummer der plaat.	Werkelijk nummer.		Nummer der plaat.
56	=	1	64	=	9	119	=	17	170	=	25
57	=	2	65	=	10	120	=	18	171	=	26
58	=	3	66	=	11	121	=	19	?	=	27
59	=	4	72	=	12	122	=	20	?	=	28
60	=	5	105	=	13	123	=	21	208	=	29
61	=	6	106	=	14	124	=	22	209	=	30
62	=	7	113	=	15	125	=	23	210	=	31
63	=	8	114	=	16	?	=	24	?	=	32

Van den vierden omgang, voorwand, zijn afgebeeld de volgende nummers:

Werkelijk nummer		Nummer der plaat.	Werkelijk nummer.		Nummer der plaat.	Werkelijk nummer.		Nummer der plaat.	Werkelijk nummer.		Nummer der plaat.
1	=	1	45	=	7	86	=	13	133	=	19
40	=	2	46	=	8	87	=	14	134	=	20
41	=	3	47	=	9	119	=	15	159	=	21
42	=	4	48	=	10	120	=	16	160	=	22
43	=	5	49	=	11	124	=	17	163	=	23
44	=	6	50	=	12	132	=	18	164	=	24

Van den vijfden omgang, voorwand, zijn afgebeeld de volgende nummers:

Werkelijk nr.		Nr. der plaat.	Werkelijk nr.		Nr. der plaat.	Werkelijk nr.		Nr. der plaat.	Werkelijk nr.		Nr. der plaat.
34	=	1	68	=	5	107	=	9	112	=	13
35	=	2	69	=	6	108	=	10	111	=	14
36	=	3	70	=	7	110	=	11	—		—
37	=	4	71	=	8	109	=	12	—		—

RECAPITULATIE.

	Reeds afgebeeld	Nog niet afgebeeld en geheel gespaard	Nog niet afgebeeld en gedeeltelijk gespaard	Geheel verdwenen	Totaal
IIe omgang, achterwand.	234	6	—	—	240
„ „ voorwand A.	284	15	23	50	372
„ „ „ B.	110	18	40	28	196
IIIe omgang, achterwand.	128	—	—	—	128
„ „ voorwand.	32	105	20	71	228
IVe omgang, achterwand.	88	—	—	—	88
„ „ voorwand.	24	61	36	43	164
Ve omgang, achterwand.	69	3	—	—	72
„ „ voorwand.	14	107	8	11	140
Totaal. . . .	983	315	127	203	1628

BIJLAGE III.

LIJST

van ingekomen boekwerken gedurende het 3e kwartaal 1897.

Aberstin (*S.*), Gittin i den babyloniska Talmud Perek 1. Öfversättning med förklarende Anmärkningar. Akademisk Afhandling. Göteborg, 1896. 8°.

Abu Zakarīyā Yahya At-tibrīzī, a commentary on the ancient Arabic poems: edited by C. J. Lyall. Calcutta, 1894. 4°. Fasc. II (Bibliotheca Indica).

Open brief van eenige Hollandsche *Afrikaners* aan hunne broeders in Nederland benevens een brief van den Consul-generaal der Nederlanden te Kaapstad. Amsterdam en Kaapstad, 1896. 8°.

Sajjid Aḥmad bin Zein al-Ḥabsji al-Alawī. Kitāb ar-Risalah
كتاب الرسالة للحبيب العالم . . . السيد احمد بن زين
الحبشي العلوي . . . . . اين كتاب ادا ديدالمن تيڠ
علمو علمو توحيد دان علمو فقه دان علمو تصوف ادان
تله سلسيه مپيتكڽ اين كتاب فد بولن صفر سنة ١٣١٥
(Arab. met Mal. interlin. vert. Batavia, 1897).

Sajjid Alawī bin Saqqāf bin Moeḥamad al-Djoefrī, kitāb al-Qaul as-sadīd fil-aḥkām al-moera'alliqah bil-ᶜabīl.
كتاب القول السديد في الاحكام المتعلقة بالعبيد تاليف
سيدنا . . . الحبيب علوي بن سقاف بن محمد الجفري
في بلد بتاوي سنة ١٣١٥ (Batavia, 1897).

Aḥsanu-t-taqāsim fī Maᶜrifati-l-aqālīm. knowa as *Al-maqad-*

dazī. Translated from the Arabic and edited by G. S. A. Ranking and R. F. Azoo. Calcatta, 1897. 8°. Vol I, fasc. 1 (Bibliotheca Indica).

Annerstedt (*C.*), om Samhüllsklasser och Lefnadssätt under förra Hälften of 1600-talet. Stockholm, (1896). (Föreningen Heimdals Folkskrifter, no. 33-34) 8°.

Naamlooze vennootschap *Assam* thee onderneming „Pasir Salam." Prospectus en begrooting. Batavia, 1897. 4°.

De *Atjeh*-onlusten in 1896 door een officier van het Nederlandsch-Indisch leger in actieven dienst. Voorafgegaan door een kort overzicht van den Atjeh-krijg en de voornaamste gebeurtenissen op politiek en militair gebied gedurende het bestuur van generaal C. Deijkerhoff, in het bijzonder de oorzaken, aanleiding en gevolgen van ons bondgenootschap met Toekoe Oemar. Rotterdam. Folio.

Bahr (*J. von*) och Th. Brandberg, Upsala Universitets Matrikel. Upsala, 1896. 4°.

Soirée donnée à l'occasion des races à *Bandoeng*, 26 Juillet 1896. Batavia. 8°.

Vereeniging tot het oprichten, besturen en instandhouden van scholen met den bijbel te *Batavia*. Circulaire en inteekenbiljet. Weltevreden, 1897. 4°.

Lieder zur Weihnachtsfeier 1895, gesungen im Deutschen Turnverein zu *Batavia* den 21 December 1895. 8°.

Naamlooze vennootschap Batavia-Japara petroleum exploratie maatschappij, te vestigen te *Batavia*. Prospectus en inschrijvingsbiljet. Batavia, 1897. 4°.

Planten- en Dierentuin te *Batavia*, Weldadigheids-bazar ten voordeele eener inrichting voor ziekenverpleging, te houden op 9 en 10 October 1896. Zonder naam van uitgever. 12° oblongo.

Congrés international colonial sous le haut patronage de S. M. le Roi der *Belges*. Programme, etc. 1897. Bruxelles, fol.

Bell (*A. M.*), the science of speech. Washington, 1897. 8°.

Bell (*H. C. P.*), first — seventh progress report on the archaeological survey of Anurâdhapura and the North-central province. Colombo, 1890/6. Folio.

Berg (*L. W. C. van den*), landrecht in zwang in de Palembangsche bovenlanden. Oendang-oendang simboer tjahaja [Mal-tekst met Arab. kar.]. Batavia, 1897. 12°.

Das Museum für Naturkunde der Königlichen Friedrich-Wilhelms-Universität in *Berlin*. Zur Eröffnung-Feier. Berlin, 1889. 8°.

Bertram (*S. C. J.*), de tabak. Handleiding voor hen, die zich in „het tabaksvak" wenschen te begeven, benevens eene opgave van de belastingen op de tabak in Europa, Amerika, Azië, Afrika en Australië. Uit het Duitsch voor Nederland bewerkt door denzelfde. Culemborg. 8°.

Bertsch (*L. G.*) [illegible]. [illegible]. Batawi, 1897. 8°.

Bink (*G. L.*), soerat be soeroe ro Samoeël kiawer ro woois Woranda ro woois Noefoor. Het tweede boek van Samuel vertaald in de Noefoorsche taal. Andaij, 1890. 8°.

Biet (*A.*), les Galibis. Tableau véritable de leur moeurs, avec un vocabulaire de leur langue. Revu et publié par A. Marre. (Extrait de la Revue de Linguistique). Paris, 1896. 8°.

Bleicher (*H.*), statistische Beschreibung der Stadt Frankfurt am Main und ihrer Bevölkerung. Theil II. Frankfurt a. M., 1895. 8°.

Boekoe pantoen karang-karangan koempoelanja si nona *Boedjang*, akan goenanja orang moeda, jang soeka plesir dengen nona-nona atawa bertjinta satoe sama laen, djoega boewat bikin orang tertawa dan liboerin hati jang soesah. Tjitakan jang kadoewa. Betawi, 1897. 12°.— Van den Heer Albrecht.

Bontemantel (*H.*), de Regeeringe van Amsterdam soo in 't

civiel als crimineel en militaire (1653—1672). Uitgegeven door G. W. Kernkamp. 1e deel. (Werken uitgegeven door het Hist. Genootschap gevestigd te Utrecht, 3e Serie, No. 7). 's Gravenhage, 1897. 8°.

Brandel (*B. A.*), om och ur den arabiske Geografen 'Idrîsî. Akademisk Afhandling. Upsala, 1894. 8°.

Brandt (*W.*), die evangelische Geschichte und der Ursprung des Christenthums, auf Grund einer Kritik der Berichte über das Leiden und die Auferstehung Jesu. Leipzig, 1893. 8°.

Brederoode (*G. A.*), Spaanschen Brabander Ierolimo. t' Amstelredam bij Corn. Lodewijcksz. van der Plassen, z j. 4°.

Commission centrale de bibliographie *Brésilienne* sous la direction de l'Institut historique et géographique Brésilien. Rio de Janeiro, 1895. 8°. 1e année, fasc. I.

Brinkman (*W. F. Gramser*), critische beschouwingen over de te Batavia gevestigde maatschappij van aankoop en levering: „Onderlinge hulp", voorafgegaan door een open brief aan de aandeelhouders der maatschappij. Batavia, 1896. 8°.

Buning (*A. Werumeus*), in en om de kampong. Oost-Indische schetsen. Rotterdam, z. j. 8°.

Caspar (*F. R.*), die Seele des Menschen, ihr Wesen und ihre Bedeutung. Mit einer Anleitung zur Wahrnehmung des seelischen Aether-lichtes und einer Tafel über die Lichtformenwelt der Seele. Dresden, (1897). 8°.

Cassell's portrait catalogue. London etc. 1st. list, 1893. 8°.

Centenaire de l'école des langues orientales vivantes 1795—1895. Recueil de memoires publié par les professeurs de l'école. Paris, 1895. 4°.

Lettres *Chinoises* ou correspondance philosophique, historique et critique, entre un Chinois voyageur et ses correspondans à la Chine, en Moscovie, en Perse et au Japon. Nouvelle édition, augmentée de nouvelles lettres et de quantité de remarques. 5 vol. la Haye, 1769. 12°.

Dahlmann (*J.*), Nirvāna. Eine Studie zur Vorgeschichte des Buddhismus. Berlin, 1896. 8°.

Deli-Batavia-Maatschappij: gewijzigde statuten. 1893. 8°.

Djaja di Ningrat (*Raden Toemenggoeng*). وراجن فيرولڠ فنولكن فڽكة كوليرا دجواكن اڠ ردين تومڠڬوڠ جياديڠرة Batavia, 1897. 8°.

Djaja di Ningrat (*Raden Toemenggoeng*). وراجن فيرولڠ فنولكن فڽكة كوليرا دسوندكن ردين تومڠڬوڠ جياديڠرة Batavia, 1897. 8°.

Naamlooze vennootschap: „dagblad het Centrum", te vestigen te *Djocjacarta*. Prospectus, concept-statuten en inschrijvingsbiljet. Djocjacarta, 1896. 4°.

Dorssen (*J. M. H. van*), de lepra in Nederlandsch Oost-Indie tijdens de 17[de] en 18[de] eeuw (Overgedrukt uit het Geneeskundig Tijdschrift voor Ned: Indie, deel XXXVII, afl. 3 en 4). Batavia, 1897. 8°.— Van den schrijver.

Haagsche bouwgrond-maatschappij „*Duinoord*". Het concours van gevelontwerpen, gehouden in December 1896. den Haag, z. j. 8°.

Eck (*R. van*), luctor et emergo of de geschiedenis der Nederlanders in den Oost-Indischen archipel. Zwolle, z. j. 8°. Afl. 1, 2 en 3.

Ehmann (*P.*), Sprichwörter und bildliche Ausdrücke der Japanischen Sprache. Tokyo, 1897. Theil I. 8°. (Supplement der „Mittheilungen" der deutschen Gesellschaft für Natur- und Völkerkunde Ostasiens).

Elezovic (*Fr.*), carmina. Belgradi, 1897. 8°.

Elliott (*R.*), views in India, China and on the shores of the Red Sea. With descriptions bij E. Roberts. Vol II. London, s. d. 4°.

Esquiros (*A.*), the Dutch at home. Essays from the „Revue des deux mondes", translated bij L. Wraxall. London, 1861. 2 vol. 8°.

Fernschau, Jahrbuch der mittelschweizerischen geographisch-

commerciellen Gesellschaft in Aarau. Band 2—6. Aarau, 1888/94. 8°.

Fitzgerald (*P. F.*), a treatise on the principle of sufficient reason. A psychological theory of reasoning, showing the relativity of thought to the thinker, of recognition to cognition, the identity of presentation and representation, of perception and apperception. London, 1887. 8°.

Fitzgerald (*P. F.*), a protest against agnosticism: the rationale or philosophy of belief. London, 1890. 8°.

Fries (*K.*), weddâsê Mârjâm, ein äthiopischer Lobgesang an Maria nach mehreren Handschriften herausgegeben und übersetzt. Inaugural dissertation. Upsala, 1892. 8°.

Geesteranus (*A. M. Maas*), het opperbestuur in de Nederlandsche vrijmetselarij. Bouwstuk, gehouden in de vergadering der loge „l'Union Royale," Oosten van 's Gravenhage, van 11 November 1884. 4°.

Georgius (*A. A.*), alphabetum Tibetanum, etc. Romae, 1762. Folio.

Goslinga (*S. van*), mémoires relatifs à la guerre de succession de 1706—1709 et 1711, publiés par U. A. Evertsz et G. H. M. Delprat au nom de la société d'histoire, d'archéologie et de linguistique de Frise. Leeuwarden, 1857. 8°.

Gregorius bar Hebraeus, in psalmos scholiorum specimen e codicibus mss. Syriacis musei Britannici Londinensis et bibliothecae Bodleianae Oxoniensis edidit, Latine reddidit et annotationibus illustravit O. F. Tullberg. Upsaliae, 1842. 4°.

———, in Jesaiam scholia (ut supra). Upsaliae, 1842. 4°.

Groneman (*J.*), de geneeskundige raad te Soerabaja in verband met het weren van vruchten en de besproeiïng der wegen (Overgedrukt uit De Locomotief van 4 en en 5 Augustus 1897). 4°.

Groneman (*J.*), een waarschuwing (Overgedrukt uit de Locomotief van 8 en 9 September 1897). 8°.

Groneman (*J.*), voorkoming en bestrijding van cholera. Voor leeken. Jogjakarta, 1897. 8°.— Van den schrijver.

Groneman (*J.*), creoline in Grobogan. (Overgedrukt uit De Locomotief van 22 Juni 1897). Jogjakarta 1897. 8°.

——— hoe de cholera over Java verspreid wordt. Jogjakarta, 1897. 8°.— Van den schrijver.

Groneman (*J.*), de Koning van Siam te Parambanan. (Overgedrukt uit De Locomotief van 5 Augustus 1896). Djokjakarta. 8°.— Van den schrijver.

Groneman (*J.*), de Koning van Siam, de baraboedoer en de tjandi Mĕndoet. (Overgedrukt uit De Locomotief van 12 Augustus 1896). 8°.— Van den schrijver.

v. H., nats isreen ro agama Kristen. Kiawer kwaar béwoos Noefoor. Andaij, 1894. 8°.

Habbema (*J.*), boenga rampai jaitoe berbagai-bagai tjeritera. Tjitakan jang kaempat. Betawi, 1897. 8°.

Haly (*A.*), first report on the exhibited coins in the Colombo museum. 1889. 8°.

Antiquités, curiosités, porcelaines et faïences, tableaux anciens et modernes, livres d'heures, incunables, armures et armes, tapisseries. Collection d'un amateur distingué à *Harlem*. 1897. 8°.

L'art du Japon. Laques, netzukés, armures, etc. 2me partie de la collection d'un amateur distingué à *Harlem*. 1897. 8°.

Hazeu (*G. A. J.*), bijdrage tot de kennis van het Javaansche tooneel. Acad. Proefschr. Leiden, 1897. 8°.

De historie van de schoone en verduldige *Helena* van Constantinopolen. Amsterdam, 1793. 4°.

Herner (*S.*), Syntax der Zahlwörter im alten Testament. Doctordissertation. Lund, 1893. 8°.

Brief uit Lombok van Nathan *Hertzleb* aan zen goeje memmele Saartje Hertzleb, geb. Saijet. Hartjesdagsteeg, no. 124, Amsterdam. Zesde druk. Gorinchem, 1894. 8°.

Hirth (*F.*), chinesische Malereien auf Papier und Seide aus

der Sammlung des Herrn Professor F. Hirth. Dresden, 1897. 8°.

Holle (*K. F.*), blanco woordenlijst, uitgegeven op last der Regeering van Ned. Indië ten behoeve van taalvorschers in den Ned. Indischen archipel. Batavia, 1894. 12°.

Hylén (*J. E.*), de Tantalo commentatio academica. Upsaliae, 1896. 8°.

Archaeological survey of Western *India*. Vol. VI. Burgess (J.), on the Muhammadan architecture of Bharoeh, Cambay, Dholka, Champanir and Mahmudabad in Gujarat. London, 1896. 4°.

The *India* office. Catalogue of the library. Sanskrit books. Vol. II, part 1. London, 1897. 8°.

Jadab Chandra Chakrabarti, the native states of India. London, 1896. 8°.

Jansz (*P.*), proeve van taalkundige beschouwingen over Maleisch, Javaansch en Nederlandsch ten dienste van het algemeen. Eene handleiding hoofdzakelijk voor de transcriptie, meest van het Javaansch. Semarang, 1897. 8°.

The *kāla-viveka*, edited by Pandit Madhusūdana Smṛtiratna. Calcutta, 1897. 8°. Fasc. I. (Bibliotheca Indica).

Kedirische landbouw vereeniging. Notulen der alg. vergadering 6 Maart 1897. Samarang. 8°.

Kemp (*P. H. van der*), Fendall's en Raffles' opvattingen in het algemeen omtrent het Londensch tractaat van 13 Augustus 1814. (Overgedrukt uit de Bijdr. t. d. t. l. en volkenkunde van N. I., 6e volgr., deel III). 8°.

Kessler (*H. M. C.*), de perichorioidale ruimte in betrekking tot de lymphbeweging in het oog. Akademisch proefschrift. Utrecht, 1891. 8°.

Kircher (*A.*), China, monumentis quà sacris quà profanis etc. illustrata. Amstelodami, 1667. Folio.

Kjellberg (*L.*), Asklepios. Mythologisch-archäologische Stu-

dien. I. (Overdruk uit Språkvetenskapliga Sällskapets förhandl. 1894—97 i Upsala Universitets Arsskrift). 8°.

Kolff (*L. A. C.*) en B. ten Bruggen Cate, de verpondings-ordonnantie (Staatsblad 1886, no. 78). Verzameling van officieele en andere bescheiden op de verpondings-ordonnantie betrekking hebbende. Batavia, 1897. 8°.

Doja ro festa *Kristoes*. Vertaald naar: zu Bethlehem (Missionsharfe). Z. n. v. pl. en j. 8°. [Noefoorsche liederen].

Lanessan (*J. L. de*), principes de colonisation. Paris, 1897. 8°.

Lindberg (*O. E.*), Studien öfver de semitiska Ljuden W och Y. Akademisk Afhandling. Lund, 1893. 8°.

Lindenberg (*E.*), Pracht-album photographischer Aufnahmen der Berliner Gewerbe-ausstellung 1896 und der Sehenswürdigkeiten Berlins und des Treptower Parks, Alt-Berlin, Kolonial-ausstellung, Kairo, etc. Berlin, s. d. Folio.

Loftman (*K.*), Öfversättning och Kommentar till Profeten Hoseas Bok. Akademisk Afhandlung. Linköping, 1896. 8°.

Loftman (*K.*), kritisk Undersökning af den masoretiska Texten till Profeten Hoseas Bok. Akademisk Afhandling. Linköping, 1894. 4°.

Luitjes (*F. E.*), Kitab edja dan batja. Bagian jang kadoea. Tjitakan jang katiga. Betawi, 1897. 8°.

M. v. H. geb. M., faija di soeroe ro mansren Jesoes Kristoes bedjadi snoen kakoe ro romawasi kiawer kwaar ro —. Anday, 1889. 8°.

M. v. H. geb. Mundt, dojasi ko disen sjoom faro mansren Allah roem skola ro farkoor ma roemsi kobena (liederbundel voor school en huis op Papoea). Anday, 1886. 8°.

M. W., Wilhelmina's beschermengel. Phantasie op „Sneeuwwitje" en „Doornroosje". Uitgevoerd te Batavia ter ge-

legenheid van den verjaardag van H. M. Koningin Wilhelmina op 30 Augustus 1897. Z. n. v. pl. en j. 8°.

Government oriental mss. library, *Madras*. Alphabetical index of manuscripts. Sanskrit, Telugu, Tamil, Kanarese, Malayalam, Mahráthi, Uriya, Arabic, Persian and Hindustani. Madras, 1893. Folio.

Les chefs-d'oeuvre du musée du Prado à *Madrid*. Berlin, etc., 1896. 8°.

Man (*M. de*), penningen van het St. Lucia- of Bakkerinnengilde te Zierikzee (Overdruk uit het Tijdsch. v. h. Ned. Gen. v. munt- en penningkunde). z. j. — 8°.

———, iets over een gildepenning van de scheepstimmerlieden te Zierikzee (Overdruk als voren). Amsterdam, 1897. 8°.

De wonderlijke reize van Jan *Mandevyl*. Amsterdam, 1779. 4°.

Mangkoemihardjo, voorbeelden voor inlandsch mat- en vlechtwerk. Tjonto-tjonto anjaman tikar. Batavia, 1896. 12°.

Marre (*A.*), le sadjarah malayou (l'arbre généalogique Malais) ou histoire des radjas et des sultans malais depuis les origines jusqu'a la conquête de Malaka par Alphonse d'Albuquerque, en 1511, traduit du Malais en Francais. Tome I. Paris, 1896. 8°.— Van den schrijver.

Matthes (*B. F.*), de boeken van Mozes, Leviticus, Numeri en Deuteronomium, in het Boegineesch vertaald. Uitgegeven voor rekening van het Ned. Bijbelgenootschap op Celebes. Amsterdam, 1897. 8°.

Minhad. [illegible] Soerakarta. 1897. 8°.

Molin (*O.*), om Prepositionen i Bibelhebreiskan. Akademisk Afhandling. Upsala, 1893. 8°.

Moreu (*H. H.*), leerboekje der aardrijkskunde van Nederlandsch-Indië. (Vierde druk). Batavia, 1897. 8°.

Beschrijving der verzamelingen van het Groot-Oosten der *Nederlanden*. Gedenk-, draagpenningen, enz. 's Gravenhage, 1893. 8°.

Nederlandsch Bijbelgenootschap. Wetten en reglementen. z. j. 8°. (met wijziging, 1865).

Reglement en algemeene bepalingen voor den pakketpostdienst binnen *Nederlandsch-Indië* en lijst der post- en hulppostkantoren en der andere plaatsen in Nederl. Indië tusschen welke postpakketten kunnen worden gewisseld met tariefsprijzen voor de verzending van Weltevreden en tabellen ter berekening der kosten van verzending van elke andere plaats met uitgewerkte voorbeelden. Batavia, 1893. 8°.

Cultures in *Nederlandsch* Oost-Indië. Overgenomen en bijeenverzameld uit het Koloniaal verslag van 1896. (Premie van de Indische Mercuur 1897). Amsterdam, 1897. 8°.

Nederlandsch-Indische vereeniging tot bescherming van dieren. Circulaire, 10 Sept. 1896. Batavia, 4°.

Dojasi kiawer kwaar ro woois Woranda be woois *Noefoor*. Tweede, vermeerderd en verbeterde uitgave. Andaij, 1887. 8°.

Liturgie der Nederduitsche hervormde kerk, vertaald in het *Noefoorsch*. Andaij, 1887. 8°.

Nordlander (*K. G. A.*), die Inschrift des Königs Mera von Moab. Leipzig, 1896. 8°.

Nylander (*K. U.*), Inledning till Psaltaren, isagogisk-exegetisk Afhandling. Upsala, 1894. 8°.

Nypels (*G.*), de expeditiën naar Bali in 1846, 1848, 1849 en 1868 en de daaruit te putten lessen. Met een voorwoord van P. J. Blok. Samarang en Haarlem, 1897. 8°.

Sajjid *Oethmân* bin Abdallah. . . . . al-'Alawī Iṣlāḥ al-ḥāl biṭalab al-ḥalāl. . . . . basana basa Malajoe. . . . di pindahkeun kana basa Soenda koe kaoela Raden

Hadji Adjhari Bandoeng. اصلاح الحال بطلب الحلال
هرتن ڠهديكن كلاكوان فكن ڤيار انو حلال كراڠن كبولا
عثمان بن عبد الله . . . . . .باسن باس ملايو سرت
فواراڠن‌نا دفندهكن كان باس سوندا كو كاڠولا رادين
Lithogr. Batavia, 1315 H. حاج ازهاري بندوڠ

Ontario. Archaeological report 1894—95 bij D. Boyle.— Appendix to the report of the Minister of education Ontario. Printed by order of the Legislative Assembly. Toronto, 1896. 4°.

Paäli. De laatste radjah van Lombok. Oorspronkelijk treurspel in vijf bedrijven. Batavia, 1896 8°.

Naamlooze vennootschap „*Padangsch* prauwenveer". Acte van oprichting, 1885. Fol.

Padmo Soesastra, [illegible] . . . . . [illegible] D. F. van der Pant, [illegible] 1883. Soerakarta, 1897. 8°.

The *padumawāti* of Malik Muḥammad Jaisi, edited bij G. A. Grierson and Makamahopadhyaya Sudhakara Dvivedi. Calcutta, 1896. 4°. (Bibliotheca Indica).

Souscription internationale pour le monument *Pasteur.* (Circulaire van het comité voor Nederlandsch Indië). z. j. Folio.

Peal (S. E.), comparison of some words (in verschillende Aziatische en Australische talen). Sibsagar, Assam, 1895. Folio.

Homenagem do Instituto historico e geographico Brazileiro á memoria de Sua Magestade o Senhor, D. Pedro II. Rio de Janeiro, 1894. 8°.

Perelaer (M. T. H.), het kamerlid van Berkenstein in Nederlandsch-Indië. Teekeningen door Jhr. J. C. Rappard. Leiden, z. j. [1888]. 4°. 2 deelen.

Pillaut (*L.*), le musée du conservatoire national de musique. 1er supplément au catalogue de 1884. Paris, 1894. 8°.

Poespa Sastra: [illegible] Batavia, 1897. 8°. Madoereesche vertaling der verzameling zedelijke verhalen, naar de Javaansche vertaling van C. F. Winter Sr.

Reuter (*J. N.*), die altindischen Nominal composita ihrer Betonung nach untersucht. 1e Abtheilung Die Betonung der Copulativen und der Determinativen Composita mit einem Verbalnomen als Schlussglied. Helsingfors, 1891. 8°.

Sair hikajat si miskin dipindahken oleh Bismillahi'rrahmani' rrahim. Betawi, 1897. 12°.

Schalin (*Z.*), der Aufenthall der Israeliten in Aegypten nach Genesis XV: 13—16 und Exodus XII: 40, 41. Exegetische und textkritische Untersuchungen zur Lösung des chronologischen Problems. Akademische Abhandlung. Helsingfors, 1896. 8°.

Schoemaker (*J. P.*), hikajat prang di Edi pada boelan Mei 1889, terdjoempoet dari pada hikajat prang di Atjeh terkarang pada behasa olanda oleh toean —, dan tersalin di dalam behasa melajoe rendah. Tjitakan jang kadoewa. Batavia, 1897. 8°.

Schuchardt (*H.*), recensie van: G. Vianna, les vocables malais empruntés au portugais. (Overdruk). 8°.

Schueren (*G. van der*), Teuthonista of Duytschlender. In eene nieuwe bewerking van wege de Maatschappij der Nederlandsche letterkunde uitgegeven door J. Verdam. Leiden, 1896. 8°.

Sell (*E.*), the faith of Islam. 2nd edition, revised and enlarged. London, 1896. 8°.

Semarangsche ambachtsschool Vijfde jaarverslag, 1896/7. Semarang-Cheribon, 1897. 8°.

Serrurier (*L.*), De wajang Poerwâ, eene ęthnologische studie. Leiden. 1896. 8°.

——— hetzelfde werk met atlas. Leiden, 1896. Folio.

Boekoe tjerita doeloe kala di benoewa negri tjina di tjerita-in *Sih Teng San* Tjeng-See toeroen dari bapanja „Sih Djin Koei" tatkala tempo hongte Lie Si Bin, merk Tong Tiauw sahingga toeroen hongte Lie Tie. Bagian jang ke-dlapan, ke-sembilan dan ke-sepoeloeh. Betawi, 1886—1893. 8°.

Naamlooze vennootschap *Soerabaiasch*-handelsblad en drukkerijen. Prospectus, 1896. 4°.

Spencer (*H.*), recht. Vertaling van Mr. Th. van Tricht. Arnhem, 1895. 8°.

Stok (*J. P. van der*), wind and weather, currents, tides and tidal streams in the east Indian archipelago. Batavia, 1897. Fol.

Arîb Tabarî continuatus, quem edidit, indicibus et glossario instruxit M. J. de Goeje. Lugd. Bat., 1897. 8°.

Tallqvist (*K. L.*), die Sprache der Contracte Nabû-Nâ'ids (555—538 v. Chr.) mit Berücksichtigung der Contracte Nebukadnezars und Cyrus'. Helsingfors, 1890. 8°.

Tan Tjeng Nio. Sair tiga sobat nona boedjang di eret oleh baba pranakan Tangerang; di koempoelken oleh Intjé Ismail. Betawi, 1897. 12°.

Tiele (*C. P.*), geschiedenis van den godsdienst in de oudheid tot op Alexander den groote. Amsterdam, 1895. 8°. 2e deel, 1ste helft.

Timor exploiratie maatschappij te Batavia. Prospectus, 1897. 4°.

Tjemporet [illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
Soerakarta, 1896. 8°.

Tjerita satoe orang ada piara boeroeng kakatoea, etc. (Overgedrukt uit de courant Deminggoe van 22 Nov. 1896, n°. 47 en volgende). Z. n. v. pl. en j. 8°.

Beberapa *tjeritera* peroepamaän (Herziening). 4e druk. Batavia, 1897, 8°.

Tjiang (*O. S.*), sair tjerita di tempo tahon 1813 soeda kadjadian di Betawi, terpoengoet tjaritanja dari boekoe „njaie Dasima". Tjitakan jang pertama. Betawi, 1897. 12°.

Tjerita dahoeloe kala di negri *Tjina* tersalin dari boekoe „Thaij Ang Pauw".— z. pl. en j. 4°. No. 1 (Overgedrukt uit de courant Deminggoe).

T. T. H., pantoen kembang-rampe. Batavia, 1897. 12°.

Tullberg (*O. F.*), Mâlavikâ et Agnimitra. Drama Indicum, Kalidasae adscriptum. Textum primus edidit, in Latinum convertit, varietatem scripturae et annotationes adjecit. Bonnae ad Rhenum, 1840. 8°.

Tullberg (*O. F.*), strödda Anmärkningar rörande Indien och Sanskrit-litteraturen. Upsala, 1839. 1e häftes 8°.

———några Anmärkningar vid C. J. Tornbergs academiska Afhandling de linguae aramaeae dialectis. Upsala, 1843. 8°.

———Bihang tell Skriften (ut supra). Stockholm, 1843. 8°.

Tuuk (*H. N. van der*), Kawi-Balineesch-Nederlandsch woordenboek, deel I. Batavia, 1897. 8°.

Ufford (*J. K. W. Quarles van*), Koloniale kroniek. Atjeh. Mr. J. E. Heeres, bouwstoffen voor de geschiedenis der Nederlanders in den Maleischen Archipel, derde deel. Een opiumpraatje. Academische proefschriften over koloniale onderwerpen. Landrente-onderzoek.

Ontwerp-mijnwet voor Ned.-Indië. De Ombilienzaak. De nieuwe bewerker der „Maandelijksche Revue" in „de Ind. Gids". Levens-berichten van Holle en Keuchenius. (Overgedrukt uit de Economist). s'Gravenhage. 8°.— Van den schrijver.

Q. v. U., productiviteit van Suriname (Overgedrukt uit de Economist, Juli—Aug. 1896). 8°.—Van den schrijver.

Over het oude muntregt der stad *Utrecht* (overdruk uit het Tijdschr. v. gesch., oudheid en statistiek van Utrecht). Ibid., 1837. 8°.

Vatsyayana, de kama-soetra. Grondbeginselen der proefondervindelijke liefde (Zedenleer der Brahmanen). Amsterdam, z. j. 8°.

Verbeek (*R. D. M.*) en R. Fennema, geologische beschrijving van Java en Madoera. Amsterdam, 1896. 2 deelen. 8°.

——— description géologique de Java et Madoura. Amsterdam, 1892. 2 vol. 8°.

Veer (*H. de*), de „mijnheers" en hun polderland, door den bril van een Duitscher bekeken. Leiden, 1887. 8°.

Vereeniging tot bevordering van Christelijk leven en onderling hulpbetoon (Erkend bij gouv. besluit dd. 28 Dec. 1896, no. 20). Verslag, 1e. halfjaar 1897. Magelang, 1897. 8°.

Verslag van de redenaars van l'Union Royale aan de meestersvergadering over het ontwerp van de algemeene wet der orde van vrijmetselaren onder het Groot-Oosten der Nederlanden (1885). z. n. v. pl. 4°.

Vierkandt (*A.*), Naturvölker und Kulturvölker. Ein Beitrag zur Socialpsychologie. Leipzig, 1896. 8°.

Vreede (*G. W.*), republiek of constitutionele monarchie? Toespraak bij het hervatten der lessen van Nederlandsch staatsregt. Utrecht, 1869. 8°.

Vreede (*G. W.*), onze volksgeest, vóór en na de grondwetherziening van 1848. Teekenen des tijds. Eischen van

het oogenblik. Met een' brief ter inleiding, aan den Heer Mr. J. M. de Kempenaer. Utrecht. 1870. 8°.

The *Vrihat* Svayambhú Purânam, containing the traditions of the Svayambhu Kshetra in Nepal, edited bij Pandit Haraprasa'd Sa'stri. Calcutta, 1894/6. 8°. (Bibliotheca Indica).

Winter (*L. F.*), penjoeka hati jaitoe berbagai-bagai permainan soelap, hikmat, teka-teki dan permainan djinaka, akan menjoekakan hati di dalam perkoempoelan. Batavia, 1897. 8°.

Woermann (*K.*), die Ausstellung der Hirtschen Sammlung chinesischer Malereien im ethnographischen Museum zu Dresden. (Sonderabdruck aus dem „Dresdner Journal" vom 15—17 Februari 1897). 8°.

Zanten (*J. H. van*), beschouwing over de wijze, waarop de armenzorg behoort beschreven te worden. (Gedrukt voor de leden van de Ver. voor de Staath. en de Stat.) Haarlem. 1897. 8°.

Zetterstéen (*K. V.*), ur Jaḥjâ bin 'Abd-el-Muᶜṭî ez-Zawâwî's dikt El-Durra el- Alfîje fî ᶜIlm el-îtrabîje. Akademisk Afhandling. Leipzig, 1895. 8°.

LIJST

van ingekomen boekwerken gedurende het 4e kwartaal 1897.

Alliance. Assurance company, established in 1824. Report, 1891, 92, 93. London, 4°.

Statistisch jaarboek der gemeente *Amsterdam* uitgegeven door het gemeentelijk bureau van statistiek. 1e jaargang 1895, 2e. deel: armenzorg te Amsterdam in 1895. Amsterdam, 1897. 8°.

Anales del museo de la Plata. Anthropologie.

I. Anthropologie des anciens habitants de la région Calchaquie (republique Argentine) par H. F. C. ten Kate La Plata, 1896. Fol.

II. Notes ethnographiques sur les Indiens Guayaquis par Ch. de la Hitte et description de leurs caractères physiques par le Dr. H. ten Kate. La Plata, 1897. Fol. — Van den schrijver.

Arthur (*G.*), le Congo. Communication à la Société de géographie de Lisbonne. Ibid., 1886. 8°.

Barth (*A.*), découvertes récentes de M. le Dr. Führer au Népal (Extrait du Journal des Savants, 1897). 4°.

Barth (*A.*), critique de J. Dahlman, das Mahābhārata als Epos und Rechtsbuch u. s. w. (Extrait du Journal des Savants, 1897). 4°.

Bastian (*A.*), lose Blätter aus Indien. II. Batavia, 1897. 8°. — Van den schrijver.

Bechmann (*A. von*), der churbayerische Kanzler Alois Freiherr von Kreittmayr. Festrede in der k. b. Akademie der Wissenschaften. München, 1896. 4°.

Bodemeijer (*Ch. E.*), de oudheden in de controle afdeeling Gĕnding, afdeeling Kraksaän, residentie Probolinggo. (Overgedrukt uit het Tijdschrift van het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen, deel XL, afl. 1—2). Batavia, 1897. 8°. — Van den schrijver.

Bool (*H. J.*), wet, houdende vaststelling van het Reglement op het beleid der Regering van Nederlandsch-Indië. Tweede uitgave. Zalt-Bommel, 1876. 8°.

Steenkolen Mij. „*Oost-Borneo*". Circulaires, April en 15 Mei 1897. 4°.

Brockhaus und Meyer's Konversations-lexica. Kritiken von A. Bartels, E. Brausewetter, G. Uphnes u. A. (Sonder-abdruck aus der Post, der Allgemeinen Buchhändlerzeitung, der Akademischen Revue u. s. w.) 1896. 8°.

Cohen (*S. Fzn.*), iets over eedzwering bij de Javanen. (Overgedrukt uit het Tijdschrift van het Bataviaasch Genootschap van kunsten en wetenschappen, deel XL, afl. 1—2). Batavia, 1897. 8°. — Van den schrijver.

Crawford Johnston (*T.*), did the Phoenicians discover America? (Special bulletin of the geographical society of California) [Overdruk uit the Californian illustrated magazine, 1892]. 8°.

Eijkman (*P. H.*), prospectus van de physiatrische inrichting: „Natura Sanat" te Scheveningen. 1896. Plano.

Faes (*J.*), ontwerp nieuw reglement op de particuliere landerijen bewesten de Tjimanoek met memorie van toelichting. Artikel 1—5. Batavia, 1897. 8°.

Féral (*G.*), observations météorologiques sur les pluies générales et les tempêtes. Nouvelle édition. Albi, 1897. 8°.

Ferguson (*D. W.*), captain Robert Knox: the twenty years captive in Ceylon and author of „an historical re-

lation of the island Ceylon in the East Indies" (London 1681). Contributions towards a biography. Colombo, 1897. 8°. — Van Mr. J. A. van der Chijs.

Flammarion (*C.*), l'astronomie. Revue mensuelle d'astronomie populaire, de météorologie, de physique du globe et de photographie céleste. Paris, 1893/4. 12e année, No. 6, 7, 9 — 12; 13e année, No. 1—12. 8°.

Fokker (*M.*), Zelandia illustrata Verzameling van kaarten, portretten, platen, enz. betreffende de oudheid en geschiedenis van Zeeland, toebehoorende aan het Zeeuwsch genootschap der wetenschappen (2e vervolg). Middelburg, 1897. 8°.

Gansoijen (*A. Paets tot*), eenige opmerkingen over het ontwerp eener nieuwe regeling van den privaatrechtelijken toestand der Chineezen in Nederlandsch-Indië. Soerabaia, 1897. 8°.

Groeneveldt (*W. P.*), de Nederlanders in China. Eerste deel. De eerste bemoeiingen om den handel in China en de vestiging in de Pescadores (1601—1624). (Overgedrukt uit de Bijdragen tot de Taal-, Land- en Volkenkunde van Ned.-Indië, 6e. volgr., deel IV.). 's-Gravenhage, 1898. 8°. — Van den schrijver.

Groneman (*J.*), De bouwvallen van Parambanan. Gids voor bezoekers. Jogjakarta, 1897. 8°. — Van den schrijver.

Groneman (*J.*), naar het Jang gebergte (Overgedrukt uit de Locomotief van Nov. en Dec. 1897). 4°. — Van den schrijver.

Gijselman en *Steup*, bericht over mijnwaarden. No. 1. Batavia, 1897. 4°.

Heeres (*J. E.*), de afstand der Kaap de Goede Hoop aan Engeland in 1814. (Overgedrukt uit de handelingen en mededeelingen van de maatschappij der Nederl. letterkunde te Leiden, 1896—1897). Leiden, 1897. 8°. — Van den schrijver.

Heusden (*W. van*), wijnkeuringen in Nederlandsch-Indië. Batavia, 1897. 8°. — Van Mr. J. A. van der Chijs

Hien (*H. A. van*), de Javaansche geestenwereld en de betrekking, die tusschen de geesten en de zinnelijke wereld bestaat, verduidelijkt door petangan's of tellingen bij de Javanen in gebruik. I de primbon's; II de tĕngĕran's; III de woekoe's; IV de ngelmoe's. Semarang, 1896. 8°.

Hilgers (*Th. J. A.*), gewond voor den vijand. Verhalen voor de Indische en Nederlandsche jeugd. Soerabaija, 1897. 8°.

Hindrik (*Boeng*), boekoe pantoen kaloeng melati bagei kasoekaän hati segala orang moeda. Batavia, 1897. 12°.

Hirth (*F.*), mélanges [hierin aanteekening op Groeneveldt's notes on the Malay Archipelago] (overdruk uit T^coung pao, 1895). 8°.

Hoëvell (*G. W. W. C. van*), eenige typen uit den Nederlandsch-Indischen archipel. (Separat-Abdruck aus Internationales Archiv für Ethnographie, Bd. X, 1897). 4°. — Van den schrijver.

Circulaire betreffende de oprichting van een monument ter eere van K. F. *Holle*. Mei 1897. 4°.

P. V. H.[oorn], eenige voorname eygenschappen van de ware deugt, voorsichtigheyt, wysheydt en volmaecktheydt, getrocken uyt den Chineschen Confucius, en op rym gebracht. Batavia, 1675. 4°. — Van den heer B. Hoetink.

Houten (*P. J. van*), nota aangeboden aan het bestuur der Maatschappij ter bevordering van het natuurkundig onderzoek der Nederlandsche kolonien. Staatsbescherming van nuttige of merkwaardige dieren en planten in de Nederlandsche koloniën. Den Haag, 1896. 8°.

Government of *India*. Legislative departement. The Assam code: containing the Bengal regulations, local

acts op the governor general in council, regulations made under the government of India act, 1870 (33 Vict., C. 3) and acts of the lieutenant-governor of Bengal in council, in force in Assam, and lists of the enactmens which have been notified for scheduled districts in Assam under the scheduled districts act (XIV of 1874); with chronological tables and index. Calcutta, 1897. 8°.

Archacological survey of *India.* (New series) vol. XIX. Lists of antiquarian remains in the centralprovinces and Berâr. Compiled by Haury Cousens. Calcutta, 1897. 4°.

Iterson (G. Roessingh van), waar vele millioënen reeds gebleven zijn en waar vele millioenen nog zullen blijven. Een verzoekschrift aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal. Leiden, 1897. 8°.

Staatsspoorwegen op *Java.* Algemeene orders voor de exploitatie der westerlijnen. Batavia, 1897. 8°.

Koffie-pel en sorteerinrichting „*Kalimaas*". Verslag 1895. Soerabaija, 8°.

Naamlooze vennootschap Koffie-cultuurmaatschappij „*Ketonon*", te vestigen te Batavia. Prospectus, inschrijvingsbiljet en circulaire van 20 September 1897. Batavia, 1897. 4°.

Krans (E.), christlicher Bücherschatz. Illustrierter Weihnachtskatalog fürs evangelische Haus. XVI Jahrgang. Berlin, 1894. 4°.

Lundström (*V.*), Eranos. Acta philologica Suecana. Vol I, fasc. 2—4; Vol II, fasc. 1. Upsaliae, 1896/7. 8°.

Van *Majuba* tot Krugersdorp. Album bevattende Transvaalsche landschappen, volkstypen en portretten. Haarlem, z. j. 4°.

Mijnbouw-Maatschappij *Martapoera.* Verslag en verantwoording stukken over het 2de boekjaar. Soerabaija 1897. 8°.

Mijnbouw maatschappij „*Monano*", te vestigen te Batavia. Prospectus, 1897. 4°.

Naessens (*W.*) en Co. geïllustreerde prijscatalogus van pianos en diverse muziekinstrumenten enz. Samarang en Soerabaia, z. j. [vóór Dec. 1897] — 8°.

Nederlandsche vereeniging voor electrotechniek. 1896—1897. III. Notulen der vergadering van 19 December 1896. Naamlijst der leden op 1 Januari 1897. 's Gravenhage, 1897. 8°.

Vereeniging voor ziekenverpleging in *Nederlandsch-Indië*. Jaarverslag, 1897. Batavia, 8°.

Wetboek van strafregt voor inlanders in *Nederlandsch-Indië*. Batavia, 1897. 8°.

Nieuwe regeling van den privaatrechtelijken toestand der Chineezen, ontworpen op last der regeering van *Nederlandsch-Indië*. Batavia, 1897. 8°.

De zes Regerings-Reglementen van *Nederlandsch-Indië* van 1815, 1818, 1827, 1830, 1836 en 1854, met verwijzing naar de gelijkluidende artikels Derde, herziene druk. 's Gravenhage, 1883. 8°.

Ontwerp van een wetboek van strafrecht voor de Europeanen in *Nederlandsch-Indië*, met memorie van toelichting. Aangeboden aan de Koningin-Weduwe, Regentes van het Koninkrijk, door de Staatscommissie, ingesteld bij Koninklijk Besluit van 28 Maart 1887, No. 15. 's Gravenhage, 1891. 8°.

Ned. Ind. crediet en bankvereeniging. Verslag, 1896. Amsterdam, 8°.

Ned. Ind. houtaankapmaatschappij. Verslag, 1895. Rotterdam, 8°.

Sajjid Oethman bin Abdallah bin Aqīl bin Jaḥja al-Alawī, miftāhoe 's-sa'ādah, ĕrtinja pĕmboeka'an ka'oentoengan bĕsar. مفتاح السعادة ارتين فمبوكاءن كاءنتوڠن بسر كراڠن همب يڠ ضعيف عثمان بن عبدالله بن عقيل

ابن يحيي العلوي الحسيني دڠن بهسا ملايو رندا دري بهسا بتاوي Lithogr. Batavia, 1315 H. = 1897. 12°.

Oudemans (*G. J.*), keur-keur dan bebrapa besluitnja kangdjeng resident Japara, prihal atoeran roepa-roepa di dalem karesidenan Japara. Di toetoep pengabisan boelan Oktober 1897. Samarang, 1897. 8°. — Van den schrijver.

Padangsche handel-maatschappij. Verslag, 1895. 8°.

Riedel (*J. G. F.*), de wotu rerumĕran ne empung of de steenen zetel der empungs in de Minahasa. (Overgedrukt uit het Tijdschrift van het Bataviaasch genootschap van Kunsten en Wetenschappen, deel XL, afl. 1—2) Batavia, 1897. 8°. — Van den schrijver.

Roest (*J. L. D. van der*), uit het leven der bevolking van Windessi (Nederl. Nieuw-Guinea). (Overgedrukt uit het Tijdschrift van het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen, deel XL, afl. 1—2.). Batavia, 1897. 8°. — Van den schrijver.

Roo (*L. W. G. de*), de invoering van opiumregie. Eenige opmerkingen. 's Gravenhage, 1897. 8°.

Sair binatang, soewatoe dongeng jang betoel dari perkara pacht opium jang soedah kedjadian di Betawi, berikoet: sair madat, soewatoe peringetan jang baek boewat orang-orang jang makan „madat". Soepaja mana jang belom makan barang itoe, boleh djaga, djangan sampei dirinja djatoh di dalam katjilaka-an itoe. Batavia, 1887. 4°.

Schaank (*S H.*), het Loeh-foeng-dialect. Leiden, 1897. 8°.

S. [*chlegel*] (*G.*), bulletin critique [hierin kritiek van Catalogus num. verz. Bat. Gen., 4e druk] (overdruk uit T'oung pao, vol VII). 8°.

[*Scott* (*W.*)], the life of Napoleon Buonaparte, emperor of the French, with a preliminary view of the French

revolution, by the author of „Waverley", etc. Philadelphia, 1827. 3 vol. 8°. — Van den heer G. Landolt.

Smyth (*A. H.*), memoir Henry Phillips, jr. Read before the American Philosophical Society, May 15, 1896. Reprinted from Proc. Amer. Philos. Soc. Memorial volume. 8°.

Mijnbouwmaatschappij „*Soepajang*". Prospectus, inschrijvings-biljet. Batavia, 1897. 4°.

Steinmetz (*H. E.*), oudheidkundige beschrijving van de afdeeling Bondowoso (residentie Bĕsoekie). (Overgedrukt uit het Tijdschrift van het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen, deel XL, afl. 1.) Batavia, 1897. 8°. — Van den schrijver.

Stoppelaar (*L. P. de*), de petroleum industrie, in het bijzonder die van Nederlandsch Oost-Indië Overzicht bewerkt ten behoeve van houders van petroleumwaarden. Amsterdam, 1897. 8°.

Cultuur-maatschappij *Tandjong Pinang*. Verslag 1e boekjaar 1896. Batavia, 4°.

Rapport over de onderneming *Tandjong Pinang*. Batavia, 1897. 8°.

Tendeloo (*H. J. E.*), feiten en cijfers uit de Sadjarah melaiju in verband met enkele betwiste hoofdpunten der Maleische grammatica. (Overgedrukt uit het Tijdschrift van het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen, dl. XL, afl. 1—2). Batavia, 1897. 8°. — Van den schrijver.

Tjerita dahoeloe kala di negri tjina tersalin dari boekoe „*Thay Ang Pauw*," di tjeritaken: Hay Soey baroe di lahirken, tempo keradja'an Khe Tjeng Koen merk Tay Beng Tiauw. (Overgedrukt uit de courant Deminggoe van 19 Juli 1896, No. 29 en volgende). No. 1. 8°.

Tjoa Tjoe Kwan, penjoeratan pada menjataken hoeroef tjina jang beroepa gambar. Batavia, 1897. 8°.

Tjerita tjina dari dzaman doeloe kala tempo keradja-an, Han Tiauw tersalin dari boekoe tjina *Tong Se Han*. Betawi, 1897. 4°.

Vimont (*E.*), les sciences populaires. Revue mensuelle internationale d'astronomie, de météorologie et des sciences d'observation. Paris, 1895/6. 9e année (2e série), No. 2—4, 6, 7, 9, 10; 10e année, No. 3, 12. 8°.

Vorderman (*A. G.*), onderzoek naar het verband tusschen den aard der rijstvoeding in de gevangenissen op Java en Madoera en het voorkomen van beri-beri onder de geïnterneerden. Uitgegeven door de Ver. tot bevord. der gen. wet. in N. I. Batavia, 1897. 4°. Met atlas.

Walbeehm (*A. H. J. G.*), het dialekt van Djapårå. Overgedrukt uit Verh. Bat. Gen. Batavia, 1897. 4°.

Wiggers (*F.*). Toerki dan Joenani (Griekenland). Percenan boeat langanan Pembrita Betawi. Batavia, 1897. 12°.

Zimmermann (*A.*), die europäischen Kolonicn. Schilderung ihrer Entstehung. Entwickelung, Erfolge und Aussichten. 1ster Band. Die Kolonial-politik Portugals und Spaniens in ihrer Entwickelung von den Anfängen bir zur Gegenwart. Berlin, 1896. 8°.

Zwierzina (*W. K. F.*), beschrijving der medailles sedert 23 November 1890 tot 1 Januari 1897 geslagen aan de Kon. fabriek van zilverwerken, firma C. J. Begeer te Utrecht. 1897. 8°. (Overdruk uit het Tijdschrift v/h Ned. gen. voor munt- en penningkunde).

BIJLAGE V.

AANWINSTEN

VAN DE

ETHNOLOGISCHE VERZAMELING IN 1897.

		Geschenk van:
Mentawei-eilanden.	55 voorwerpen. . . .	A. MAASS.
Sumatra's Westkust.	Model eener prauw pentjalang.	V. L. DE LANNOY.
	Idem van een sleepnet . .	V. L. DE LANNOY.
	Rebab.	H. D. H. BOSBOOM.
	Bangsi.	H. D. H. BOSBOOM.
	Seroeni	H. D. H. BOSBOOM.
	Toembak lada.	H. D. H. BOSBOOM.
Lampong.	Kibo (5 soorten).	PANGERAN TIANG MERGA.
	Sĕsip.	PANGERAN TIANG MERGA.
	Lesoeng sambal.	PANGERAN TIANG MERGA.
	Kando liling.	PANGERAN TIANG MERGA.
	Tapis dewasana.	PANGERAN TIANG MERGA.
Atjeh.	Zakdoek (2 stuks).	J. M. H. VAN OOSTERZEE.
	Lamp.	J. M. H. VAN OOSTERZEE.
	Ring van een vechtstier. .	J. M. H. VAN OOSTERZEE.
	Djimat.	J. M. H. VAN OOSTERZEE.
	Broek.	J. M. H. VAN OOSTERZEE.
	Gouden oorkrabben (1 paar).	Gekocht.
	„ knoopen (4 stuks). .	Gekocht.
Java.	Tabaks-doos.	H. M. LA CHAPELLE.
	Rĕngkong met toebehooren.	G. TH. STIBBE.

	Lanspunt.	
	Panenggor babad.	
	Tjondré.	
	Beeldje van een inl. hoofd te paard.	
	Beeldje van een gamboeh. .	
	Teekening tot afwering van ziekten.	
	Wajang voor kraamvrouwen (2 stuks).	
	Beeld van een roover. . .	
	Bendo.	
	Pedang (2 soorten). . . .	Gekocht.
	Djĕbak	
	Wajang lilingoeng.	
	Kalong kĕmbang tjabé. . .	
	Peniti oelar rantang. . . .	
	Piso rantjang wawali . . .	
	Koperen doos, met krokodillen versierd	
	Gedog oegel oebar. . . .	
	Zetel van een Regent in oude tijden.	
	Krissen (10 soorten). . . .	
V. afd. van Borneo.	Bamboe koker (Seribas-Dajak)	
	Badjoe van kralen (2 stuks).	L. M. VONCK.
	Sarong (2 stuks).	
	Tjawat.	
	Klein schild (2 stuks). . .	
	Slendang songket.	Gekocht.
entraal-Borneo.	6 voorwerpen. . . .	Dr. NIEUWENHUIS.
elebes.	Kris met 9 loek en fraaije schede.	Gekocht.
'enado.	Tembaga (2 stuks). . . .	Gekocht.

	Sinekadan.	Gekocht.
	Rottenval (3 soorten). . . .	A. G. VORDERMAN.
Nieuw Guinea.	Gebeeldhouwde stijl van eene roemseran.	Dr. D. W. HORST.
	Roeispaan.	N. I. GOUVERNEMENT.
	Knods (6 soorten).	N. I. GOUVERNEMENT.
	Pul (3 „).	N. I. GOUVERNEMENT.
Bali.	Tika.	Gekocht.
	Kris loeroes met fraai pamor.	Gekocht.
	Dodot.	Gekocht.
Banka.	Lanspunt.	ALERS.
	Werp-lans.	ALERS.
Varia.	Gevelsteen met het wapen van Utrecht	REISS & Co.

BIJLAGE VI.

AANWINSTEN

VAN DE

NUMISMATISCHE VERZAMELING IN 1897.

GEDENKPENNINGEN.

Ned. Indië.	Prijs-medaille van de ambachtschool te Soerabaia, 1854.—br.	Gekocht.
Nederland.	Penning van het schilders-gilde te Amsterdam, 1754. — k.	
	Derde eeuwfeest van een weeshuis te Delft, 1878. — br.	
	Prijs-medaille van de nat. tentoonstelling van oude en nieuwe kunstnijverheid te 's Hage, 1888.—aluminium.	Geruild.
	Als voren van de maatsch. ter bevordering van nat. onderzoek der Ned. koloniën, z. j. — br.	
	Als voren van de internat. sport-, visscherij- en paarden-tentoonstelling te Scheveningen, 1892. — br. . .	
	25jarig bestaan van de stoomvaart-maatschappij Nederland, 1895. — br.	C. G. VATTIER KRAANE.

	Prijs-medaille van het schermgezelschap: „de vrije wapenen", 1895. — br. . . .	Ned. Regeering.
	C. PROPER, 1896. — br. . .	
	Jhr. VERHEIJEN, 1896. — br.	
Engeland.	Jeton VAN J. FARLYSMAN, z. j. — k.	J. P. MOQUETTE.
Frankrijk.	Mil. draagpenning voor den oorlog in Mexico, 1862/3.—z.	Gekocht.
	Ter eere van den uitvinder van het crayon Mengin, z. j. — g. k.	J. P. MOQUETTE.
Italië.	G. V. GRAVINA, 1718. — ijzer.	J. H. M. VAN OOSTERZEE.
	Benoeming van paus Leo XIII, 1878. — br.	Mr. J. A. v. D. CHIJS.
Duitschland.	P. C. W. BEUTH, 1846.—br.	
Oostenrijk.	Onthulling van het standbeeld van Maria Theresia te Weenen, 1888. — br.	
	40jarige regering van Frans Joseph, 1888.— z. . . .	Geruild.
	700jarig bestaan van Wiener Neustadt, 1892.— z. . .	
	Feest van het „Wiener Künstler-Haus", 1892.— z. . .	
Mexico.	Mil. draagpenning, z. j. — z.	Gekocht.
Madagascar.	Als voren, 1862.— z. . .	

AMULETTEN.

Java.	Gobog, negen soorten. — k. .	Gekocht.
China.	Amulet. — k.	B. HOETINK.

MUNTEN.

Atjeh.	Mas, drie soorten. — g. . .	DR. C. SNOUCK HURGRONJE en J. M. H. v. OOSTERZEE.

Java.	Dubbele Java-ropij, 1783.—g.	Gekocht.
	Halve stuiver (bonk), 1804.—k. (3 variëteiten).	J. M. H. van Oosterzee en H. M. la Chapelle.
Sumatra.	Dolok, 5 cents.— k.	H. M. la Chapelle.
Borneo.	Sandakan comp. 20 cents, z. j. — nikkel.	Gekocht.
Japan.	Twee soorten. — k.	B. Hoetink.
China.	Een 20tal soorten. — k. . .	Dr. J. H. F. Kohlbrugge, B. Hoetink en J. P. Moquette.
	mesvormige munten (2 soorten). — k.	J. P. Moquette.
Formosa.	10 cents, z. j. — z.	B. Hoetink.
Annam.	10 soorten. — z.	„ „
Poeloe pinang.	International bodega, 100, 20, 10, en 5 cents, z. j. — g. k.	
Nepaul.	14 soorten, z. en k. . . .	
Indo-Sassaniden.	3 soorten — z. en k. .	
Mogol's.	Dubbele ropij, 1185. — z. . .	Gekocht.
	Ropij, 1235. — z.	
Madras.	Halve moehr, z. j. — g. . .	
Baroeda.	Ropij en halve ropij, ١٢٨٧;—z.	
	Kwart ropij, z. j. — z. . .	
	Pie en dubbele idem, 1950.— k.	
Hyder-abad.	Ropij, 1312.— z.	J. M. H. van Oosterzee.
Koernal.	Ropij. — z. j. — z.	Gekocht.
Mysore.	Behram, 1218.— k.	

Nowanagoer.	Anna, 1928.— k. . . .	
Travankore.	Fanam met R. V. — z. . .	
Goa.	Roda, z. j. — tin	
Perzië, Sassaniden.	Drachme, 3 soorten.—z.	
	Kleine munt. — z. . .	Gekocht.
	Ispehbed's. Drachme, 134.— z.	
	Ali Moerad Khan. Ashrafi, 1197.—g.	
Syrie.	Alexander de groote. Drachme (valsch).	Geruild.
Judaea.	Obolon. — k.	„
Nederland.	Ducaton, Utrecht, 1755.— z. .	P. A. de Nijs Bik.
	Stuiver, Holland, 1724.—z. .	J. M. H. van Oosterzee.
	Halve cent, 1894.— br. . .	Mr. J. A. v. d. Chijs.
	Speelmunt van J. M. Zetser, $2^1/_2$ cent, z. j. — br. . . .	H. M. la Chapelle.
België.	Philips de stoute. Dubbele groot, z. j. — z.	Geruild.
	Groot, z. j. — z.	
	Centime met Vlaamsch opschrift, 1887.— k	G. L. 't Hooft.
	5 centimes met Vlaamsch opschrift, 1895.— nikkel. . .	Mr. J. A. v. d. Chijs.
Engeland.	Half sovereign, 1835.— g. .	Geruild.
	Five pounds, 1893.—g. . .	D. Groeneveld, H. P. J. van den Berg en W. E. van Charante.
	Half sovereign, 1896.— g. .	H. V. Davids.
	Crown, 1896.— z.	

	Half crown, 1896.— z. . .	H. V. Davids.
	Six pence, 1896.— z. . . .	
	Three pence, 1896.— z. . .	
	Penny en half penny, 1896.—k.	
	Farthing, 1896.— k. . . .	
Frankrijk	$^{1}/_{4}$ franc, 1828.— z.	
Spanje.	2 reales, 1841.— z.	G. L. 't Hooft.
	2 pesetas, 1870.— z. . . .	
	Pistole, 1794.— g.	Lim Liang Boe.
Gibraltar.	2 quarto's, 1802.— k. . . .	Gekocht.
Hamburg.	2 Mark, 1876.— z.	P. A. de Nijs Bik.
Saksen.	$^{1}/_{6}$ Thaler, 1863.— z. . . .	G. L. 't Hooft.
Salzburg.	$^{1}/_{24}$ Thaler, 1760.— bill. .	Geruild.
Duitsche rijk.	Pfennig, 1894, 96.— k. .	
	2 Mark, 1876.— z. . . .	P. A. de Nijs Bik.
	50 Pfennig, 1875.— z. . .	
Oostenrijk.	$^{1}/_{4}$ Thaler, 1735.— afslag in koper.	Geruild.
Savoye.	Lira, 1828.— z.	G. L. 't Hooft.
Venetie.	Zecchino van A. Mocenigo, z. j. — g.	Dr. C. Snouck Hurgronje.
Kerkelijke Staat.	$^{1}/_{2}$ scudo, 1697.— z. .	
	Papello, 1780.— z.	
	Scudo, 1830, 37, 53.— z. . .	
	5 baiocchi, 1842.— z. . . .	
Kon. Italie.	40 lire, 1811.— g.	Mr. J. A. v. d. Chijs.
Denemarken.	Daler van de Deensche Aziatische Compagnie, 1749.— z.	Gekocht.
	25, 10, 5, 2 en 1 öre. — z. en k.	Dr. Erik Nyman.
Zweden.	Koper ör, 1648.— z.	V. H. Dalitz.
	2 ör, 1747, 1890, 94.— k.	Dr. Erik Nyman.
	5 öre, 1878.— k.	
	25 „ , 1876.— z.	

Noorwegen.	10 öre, 1875.— bill. . . .	Dr. Erik Nyman.
Griekenland.	20 drachmen, 1884.— g. . .	H. J. J. Hepp.
Turkije.	Sequin van Machmoed II. — g.	Dr. C. Snouck Hurgronje.
Californië.	1/4 dollar (*eureka*), 1884.— g.	Geruild.
Britsch Honduras.	25 cents, 1895. — z. .	Gekocht.
Haïti.	6 centimes, 1846.— k. . .	G. L. 't Hooft.
	20 „ , 1863.— k. . .	
	2 „ , 1881, 86.—k. .	
	Centime, 1881, 86.— k. . .	
Curaçao.	Stuiver met L × C, z. j. — nikkel.	
	Noodmunt, fragment van een peso. — z	
Suriname.	de la Fuente, wagen-vracht, z. j. — g. k.	Gekocht.
Berbice.	Noodmunt van drie gulden.— z.	G. L. 't Hooft.
Dominicaansche republiek.	2½ centavos, 1882.— nikkel.	
Venezuela.	Naam onbekend, 1879.— z. .	
Colombia.	5 centavos, 1882, 86.— z. en nikkel.	
Brasilië.	Pedro I, patagon, z. j. — z. .	Gekocht.
	40 reis, 1889.— k. . . .	
Marokko.	Halve dirham, 1311.— z. .	
Azorische eil.	Vintem, 1795.— k. . . .	Lim Liang Boe.
Groot Comore.	5 francs, ١٣٠٨.— z. . .	Gekocht.
Abyssinie.	1/4 franc, z. j. — z.	

PAPIEREN GELD.

Deli.	Brown and Co. 2½ en 1 dollar, 1890.	P. J. Kooreman.
China.	1000 en 2000 cash. Billetten van part. banken te Peking.	B. Hoetink.

Oostenrijk.	Gulden, 1866.	Mr. J. A. v. d. Chijs.
Hongarije.	Hungarian fund. Dollar. New-York, 1852.	G. Landolt.
Italie.	Banco di Napoli, 50 centesimi, 1872.	J. P. Moquette.
Colombia.	Banco nacional. 20 centavos, 1885.	G. L. 't Hooft.
Bolivia.	10 centavos, 1877.	

LIJST

der voorwerpen, die in 1897 voor de archaeölogische verzameling zijn verkregen.

(11e *vervolg van den Catalogus*).

649b. **Onbekend beeld**, staande en bij de voeten (welke zijn geschonden) afgebroken.

De rechter-bovenarm langs het lijf, en de -onderarm opwaarts gebogen; de naar buiten geopende, vertikaal staande -hand houdt tusschen duim en vingers een langwerpig, rond voorwerp, dat aan de onderzijde is omgebogen en tegen palm en pols aanligt.

De linkerarm is flauw gebogen en rust op de dij; de gesloten arm houdt een voorwerp in den vorm van een kalebas (waterkruik?).

Nauwsluitend lendekleed, reikende tot onder de kuit.

Geene versierselen.

Het hoofdtooisel is rondom voorzien van evenwijdig loopende, horizontale groeven.

Lengte 13.5; grootste breedte 4. Not. pag. 80, I,d. Desa Klapagading, district Djamboe, afdeeling Poerwokerto, residentie Banjoemas.

653a. **Idem** als voren, staande, met een uitsteeksel onder de voeten ter bevestiging in een voetstuk.

Beide armen gebogen, de rechter (die bij de pols is afgebroken) sterker dan de linker.

De linkerhand omvat een kalebasvormig voorwerp (waterkruik?)

Het nauwsluitende lendekleed hangt van voren in plooien af.

Arm- en polsringen, halssnoer; oepâwita.

Boven de navel een eenvoudige gordel met sluitstuk.

Conische hoofdtooi.

Lengte (zonder uitsteeksel) 19.4; Grootste breedte 5.5.

Herkomst als N°. 649[b].

730[a]. **Haan van brons**, met geopenden snavel waarin een halve maan.

Hoog 6.5 Not. pag. 80, I,d. Desa Klapagading, district Djamboe, afdeeling Poerwokerto, residentie Banjoemas.

1294[b]. **Ring**, effen, open, met over elkander gebogen spits toeloopende uiteinden.

Het lichaam van den ring is bijna over zijne geheele lengte bilateraal afgeplat. g.

Not. pag. 56, I,c. Kali Lembon, district Widoeng, afdeeling Demak, residentie Semarang.

1306[a]. **Ring**, gouden, bestaande uit drie boven elkander liggende ringen (gladde) die aan de voorzijde zijn omwoeld met in verschillende richtingen gebogen draad.

Not. pag. 13, a. Desa Taloenpring, district Mantoep, afdeeling Lamongan, residentie Soerabaja.

1315[a]. **Idem** als voren, zeer dun. Opschrift: Çri (?).

Not. pag. 19, g. Desa Keboemen, district Djelis, afdeeling Temanggoeng, residentie Kedoe.

1320[c]. **Ring** als voren. Aan één kant bolvormig verbreed. Opschrift: Çri.

Herkomst als No. 1315[a].

1320^{d}. **Ring** als voren. Opschrift: Cri. g.
Herkomst als No. 1315^{a}.

1325^{a}. **Idem** als voren, zeshoekige zegelplaat met opschrift: Çri. g.
Not. pag. 14, b. Desa Koerahan, district Godejan, regentschap Sleeman, residentie Djokjakarta.

1325^{b}. **Idem** als voren, kleiner en lichter. g.
Herkomst als No. 1325^{a}.

1328^{a}. **Idem** als voren. De zegelplaat is rond met vier uitspringende bogen. Op de plaat eene versiering bestaande uit vier ellipsen met een cirkel in het midden. g.
Not. pag. 19, g. Desa Keboemen, district Djelis, afdeeling Temanggoeng, residentie Kedoe.

1328^{b}. **Idem** als voren. Op de plaat echter Çri. g.
Herkomst als No. 1328^{a}.

1334^{a}. **Idem** als voren, met kleine, ronde zegelplaat waarin een arabesk of bloemfiguur is gegraveerd, g.
Not. pag. 54, VII, 2°. Desa Sitoeradja, district Soemedang, residentie Preanger Regentschappen.

1375^{a}. **Idem** als voren, massief en vrij zwaar, vierkante, hooge zegelplaat met een uitspringenden rand in het midden. Ruw, groen steentje. g.
Not. pag. 57, I,d. Kampong Pondok Aren, district Kebajoran, afdeeling Meester-Cornelis, residentie Batavia.

1420^{a}. **Oorknoppen** (een paar). De steentjes ontbreken. De ring is aan de achterzijde verbreed en heeft daar ook een steentje bevat. g.
Herkomst als No. 1328^{a}.

1458^{a}. **Oorring**, open, bestaande uit een middelstuk, bestemd tot het houden van een steen (die is uitgevallen)

en verder uit twee spiraalvormig gewonden zijstukken die te zamen den ring vormen. g.

Not. pag. 131, I,b. Desa Tjoeroekbolong, district Poerworedjo, residentie Banjoemas .

1469[b]. **Oorsieraad.** Open ring van fraai gedreven goud, hol en met klei opgevuld.

Herkomst als No. 1325[a].

1484[d]. **Hals- of borstsnoer** bestaande uit twaalf schakels van verschillende grootte, waarvan het grootste spits toeloopt en de overige bladvormig zijn.

Aan den bovenkant van elken schakel bevindt zich een dubbel, paralelloopend recht kanaal ter aanrijging.

Versieringen over de geheele oppervlakte. g.

Not. pag. 80, I,f. Desa Madoekoro, district Singomerto, afdeeling Bandjarnegara, residentie Banjoemas.

1510[a]. **Knop van een keten,** in den vorm van een sterk gestyliseerden vogelkop. g.

Not. pag. 49, I,e. Desa Sembiran, residentie Kedoe.

1561[c]. **Bronzen bijl,** onversierd.

Lang 9. Not. 1896, pag. 116, 3°. Tjiliwoeng (land Tandjoeng West).

1608[c]. **Kris.** De versiering op het lemmet is niet meer te onderscheiden.

Lang. Not. 1896, pag. 116, 3°. Vindplaats onbekend.

1909[c]. **Pot,** grijs verglaasd, aardewerk, zonder oogjes of deksel.

Op het lichaam van den pot, bladvormige versiering.

Hoog 9. Grootste middellijn 11.5.

Herkomst als No. 1510[a].

BIJLAGE VIII.

LIJST

DER LEDEN VAN HET BAT. GENOOTSCHAP

VAN

KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN.

Beschermheer:

Jhr. C. H. A. VAN DER WIJCK,

Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië.

Bestuur.

G. A. Scherer, President.
Mr. J. A. van der Chijs, Vice-President, tevens Thesaurier, Bibliothecaris, Redacteur der verhandelingen en Conservator van de ethnologische en numismatische afdeelingen.
Dr. J. L. A. Brandes, Conservator der handschriften.
Dr. C. Snouck Hurgronje, w[d]. Conservator der handschriften.
B. Hoetink, Secretaris, tevens Conservator van het archaeologisch museum en Redacteur van het Tijdschrift.
Mr. J. H. Abendanon, Redacteur van het Tijdschrift.
A. G. Vorderman.
H. M. la Chapelle.
Dr. L. Serrurier.

Eereleden.

Z. K. H. Alexis, Alexandrovitch, Grootvorst van Rusland.
A. Barth, Parijs. (10, rue Garancière).
Bégin, Parijs.
Mr. N. P. van den Berg, Amsterdam.
Prof. Mr. L. W. C. van den Berg, Delft.
M. J. van Bosse, 's Gravenhage.
Mr. J. A. van der Chijs, Batavia.
J. D. Fransen van der Putte, 's-Gravenhage.
W. P. Groeneveldt, 's-Gravenhage.
A. Haga, 's-Gravenhage.
H. Helb, Amsterdam.
Prof. Dr. J. H. Kern, Leiden.
Mr. T. H der Kinderen, 's-Gravenhage.
Mr. J. W. van Lansberge, 's-Gravenhage.
Mr. Jhr. J. Loudon, 's-Gravenhage.
Dr. B. F. Matthes, 's-Gravenhage.
Dr. A. H. Nieuwenhuis, Buitenzorg.
Dr. J. G. F. Riedel, 's-Gravenhage.
Prof. Dr. G. Schlegel, Leiden.
Z. M. Somdet Phra Paramendr Maha Chulalonkorn, Koning van Siam.
Dr. R. D. M. Verbeek, Batavia.
W. F. Versteeg, Amsterdam.
J. W. Yzerman, 's-Gravenhage.

Correspondeerende Leden.

Dr. A. Bastian, Batavia.
Prins Roland Bonaparte, Versailles.
Dr. R. Brandstetter, Luzern.
Dr. J. Burgess, Edinburgh.
Marquis de Croizier, Parijs.
R. van Eck, Breda.
Dr. A. Ehrenfeld, Weenen.

A. G. Ellis, Amsterdam.
Prof. Dr. R. Fruin, Leiden.
Prof. Dr. J. M. de Goeje, Leiden.
Prof. Dr. J. M. M. de Groot, Leiden.
Dr. B. Hagen, Homburg (Rheinpfalz).
P. S. Hamel, 's-Gravenhage.
Dr. E. Hulzsch, Bangalore (Madras).
Prof. Dr. C. M. Kan, Amsterdam.
Dr. J. Kohler, Berlijn
G Lavino, Nederland.
Prof. Mr. P. A. van der Lith, Leiden.
Mr. O. J. W. Graaf van Limburg Stirum, 's-Gravenhage.
Aristide Marre, Vaucresson, St Cloud.
A. Meulemans, Brussel.
Dr. A. B. Meijer, Dresden.
Dr. E. Modigliani, Florence.
Prof. Dr. F. Max Muller, Oxford.
Prof. G. K. Niemann, Delft.
A. N. Nördenskiöld, Stokholm.
Dr. W. Pleijte, Leiden.
C. Poensen, Delft.
Prof. Dr. J. Pijnappel Gzn., Leiden.
Jhr. Mr. J. K. W. Quarles van Ufford, 's-Gravenhage.
F. M. Roest, Leiden.
Dr. A. Schreiber, Barmen (Pruisen).
Dr. Hugo Schuchardt, Graz.
Z. K. H. Kromă Mün Sommot Amarabandhu, Bangkok.
Th. Speidel, Saigon.
Raja Tagore, Calcutta.
Truong Vinh-Ky, Saigon.
Prof. Dr. A. C. Vreede, Leiden.
Alfred Russel Wallace, Londen.

Gewone Leden.

J. van Aalst, Moentilan (Temanggoeng).

P. M. Ader, Indramajoe.
H. F. Andreas, Telok Betong.
P. C. Arends, Batavia.
R. C. Bakhuijzen van den Brink, Batavia.
H. P. A. Bakker, Pontianak.
J. Ballot, Batavia.
C. L. Barentz, Nangga Pinoh (W. afd. v. Borneo).
F. H. Barkeij, Toboali.
C. H. Baumgarten, Tjikopo.
E. Th. Th. H. van Benthem van den Berg, Poerworodjo.
H. P. J. van den Berg, Batavia.
H. V. Baron Bentinck, Koedoes.
Mr. G. J. A. van Berckel, Batavia.
W. P. van Berkel Bik, Batavia.
W. A. Berkholst, Smitau (W. afd. v. Borneo).
H. C. H. de Bie, Tjiandjoer.
G. J. P. Biegman, Fort de Kock.
K. N. Binnendijk, Poerwakarta.
Mr. W. Birnie, Soerabaja.
J. J. Bischoff, Batavia.
G. E. A. Bischoff, Gading (Probolinggo).
W. C. Blanken, Bandoeng.
Ch. P. J. Blok, Djoewana.
Ch. E. Bodemeijer, Kraksaän.
D. Breedvelt Boer, Indragiri.
J. C. Baron van Boetzelaer, Lingga.
Th. L. Bogaardt, Kediri.
H. D. H. Bosboom, 's-Gravenhage.
Mr. V. A. van den Bossche, Patjitan.
D. F. van Braam Morris, Makassar.
J. A. van der Breggen, Djocjacarta.
P. W. van den Broek, Ngrambe (Madioen).
J. A. G. Brugman, Makassar.
P. M. L. de Bruijn Prince, Magelang.
B. L. van Bijleveldt, Bodja (Kendal).

Dr. W. Burck, Batavia.
C. Canne, Oengaran.
Mr. C. Canter Visscher, Soerabaja.
J. J. Ph. Cambier, Menado.
J. W. Campagne, Riouw.
A. S. Carpentier Alting, Batavia.
H. Carpentier Alting, Godong (Semarang).
J. C. Castens, Besoeki.
C. L. G. Castens, Pasoeroean.
F. K. W. van Cattenburgh, Wonosobo.
Mr J. G. J. Oetgens v. Waveren Pancras Clifford, Djember.
J. Coenen, Makassar.
J. Collard, Rembang.
O. Collet, Batavia.
S. Cohen, Nederland.
F. H. Cordesius, Soenggal (Deli).
A. J. L. Couvreur, Kediri.
F. C. H. Cramer, Soemenep
Dr. J. Cramer, Moeara Doca (Palembang).
Mr. R. Z. Dannenbargh, Batavia.
F. M. Dekker, Poeloe Raja (Atjeh).
J. A. van Delden, Batavia.
R. A. J. van Delden, Atjeh.
Th. A. F. Delprat, Batavia.
E. G. W. C. Derx, Tebing Tinggi (Palembang).
Mr. C. Th. van Deventer, Amsterdam.
J. A. E. van Deventer, Bondowoso.
J. A. Dezentje, Ampel (Soerakarta).
J. Dinger, Batavia.
Mr. H. van Dissel Sr., Batavia.
E. W. H. Doeve, Keboemen.
L. E. Dom, Gading (Kraksaän, Probolinggo).
J. P. Dom, Karangkobar (Banjoemas).
Ch. H. A. de Senerpont Domis, Pengaron (Z. en O. afd. v. Borneo).

H. C. Douwes Dekker, Moeara Doea (Palembang).
Th. J. H. van Driesche, Fort de Kock.
J. Ph. van Driest, Bindjei (Deli).
H. A. van Drongelen, Soemenep.
S. J. Dunlop, Batavia.
J. Dunnenwold, Maospati (Madioen).
J. C. van Eerde, Mataram (Lombok).
J. A. Einthoven, Boeloengan (Z. en O. afd. v. Borneo).
P. S. J. Eman, Lahat (Palembang).
F. H. D. H. von Ende, Weltevreden.
J. L. Engel, Soeliki, (Sumatra's W. kust).
A. J. N. Engelenberg, Ampenan.
H. E. D. Engelhard, Moeara Tewe (Z. en O. afd. v. Borneo).
W. J. Enger, Tjebongan (Djocjacarta).
Mr. J. J. G. Enschedé, Soerabaja.
B. Erkelens, Makassar.
J. P. Ermeling, Buitenzorg.
J. Faes, Buitenzorg.
C. J. Feith, Cheribon
J. J. Feijtes, Tanah Merah (Madura).
B. W. F. Fokker, Sanggau (W. afd. van Borneo).
J. C. L. Fonteijn, Karimon (Riouw).
L. Ch. H. Fraenkel, Toeloeng Agoeng.
J. François, Kendal.
Mr. P. H. Fromberg, Batavia.
Mr. A. L. E. Gastman, Batavia.
K. van Gelder, Djombang (Soerabaja).
Mr. W. F. L. Gericke, Soerabaja.
Mr. H. Gerritzen, Batavia.
K. W. Gisolf, Lock-Nga (Atjeh).
A. W. Glazener, Padang.
C. van der Gon Netscher, Batavia.
E. Gordon, Sidoardjo.
H. J. Grijzen, Timor Koepang.
K. E. C. Groen, Amboina.

D. Groeneveld, Batavia.
H. A. de Groot, Soekanegara (Preanger-Regentschappen).
Dr. J. van Breda de Haan, Deli.
Mr. W. F. Haase, Toeloeng Agoeng.
H. J. van Haastert, Singkarah (Padangsche Bovenlanden).
J. Habbema, Bandoeng.
J. E. Hagen, Ponorogo (Madioen).
C. H. Hall, Kendangan (Z. en O. afd. v. Borneo).
S. van Hamel, Tjitjalengka.
J. A. Hardeman, Serang.
H. J. Hardeman, Batavia.
T. M. Harthoorn, Tjikadjang (Preanger-Regentschappen).
A. J. W. Harloff, Bandoeng,
H. A. Hartogh Heijs, Segeri (Celebes).
R. W. Heaviside, Brebes (Tegal).
Mr. A. J. C. E. van Heycop ten Ham, Pasoeroean.
Mr. J. C. Heijning, Sitoebondo.
W. D. Helderman, Tandjong Poera. (O. Kust. v. Sumatra).
R. L. A. Hellwig, Djambi.
H. J. J. Hepp. Batavia.
M. Herz, Sindanglaut (Cheribon).
Mr. A. D. H. Heringa, Buitenzorg.
P. J. F. van Heutsz, Karang Anjar.
J. W. van Hille, Seroewai (Sumatra's O. kust).
D. van Hinloopen Labberton, Sempal Wadak (Malang).
D. H. van der Hoek, Pekalongan
L. T. Hoeke, Kota Nopan.
H. C. van den Honert, Medan.
G. Hoogenraad, Semarang.
W. C. Hoogkamer, Padang Sidempoean.
D. A. Hooyer, Weltevreden.
Jhr. L. Th. Hora Siccama, Batavia.
Jhr. W. J. Th. Hora Siccama, Cheribon.
L. P. Th. Hoyer, Krawang.
J. P. W. Houtman, Bodjonegoro.

J. J. van Huffel, Bandjermasin.
A. E. Immink, Benkoelen.
G. M. G. M. Ingenluijff, Edi.
H. Ingerman, Medan.
C. J. de Jaager, Kediri.
Mr. H. 's Jacob, Soerabaja.
A. G. Jansen van Raay, Djember.
E. F. Jansen van Raay, Batoe Bara, (O. kust van Sumatra).
J. P. Jannette Walen, Batavia.
E. F. Jochim, Batavia.
A. M. Joekes, Tandjong Pinang.
Dr. J. C. G. Jonker, Amsterdam.
J. L. Kal, Bandjarnegara (Banjoemas).
A. L. Kamerling, Loeboe Pakam (Deli).
W. A. de Kanter, Bwool.
A. A. P. von Karacson, Weltevreden.
E. J. Kerkhoven, Sinagar.
P. K. W. Kern, Garoet.
H. N. Kiliaan, Bangkalan.
Mr. C. W. Kist, Bandoeng.
E. A. Klerks, Martapoera.
E. E. Klerks, Moeara Enim (Palembang).
G. C. Klerk de Reus, Pekalongan.
J. H. Klomp, Batavia.
Dr. J. P. Kloos, Batavia.
J. Knebel, Magetan.
Jhr. H. de Kock, Batavia.
Ko Mo An, Djocjacarta.
D. C. J. Kool, Semarang.
G. J. Koopman, Saleier (Celebes).
P. J. Kooreman, Medan.
J. C. Th. Kroesen, Batavia.
J. A. Kroesen, Tandjong Balei (O. kust van Sumatra).
W. F. J. Kroon, Blinjoe.
W. J. Kroon, Sampit.

G. Kruijs, Batavia.
H. Kuijp, Tjitjoeroeg (Preanger).
J. H. J. Laats, Amboina.
P. Landberg, Batavia.
L. C. A. F. Lange, Banjoemas.
R. H. V. de Lannoy, Goenoeng Toea (Sumatra's W. kust).
V. L. de Lannoy, Loeboe Sikaping.
J. J. Lans, Pankadjene.
H. J. W. van Lawick van Pabst, Batavia.
W. van der Lee, Batavia.
J. D. L. Lefebre, Baros.
Mr. A. Lens, Soerabaja.
P. Lesueur, Kroë.
Lie Hwie Lam, Solo.
E. J. van Lier, Singkawang (W. afd. v. Borneo).
F. A. Liefrinck, Singaradja.
Lim Liang Boe, Batavia.
D. K. A. van Loghem, Goenoeng Sitoli.
C. Lok, Loemadjang.
K. Lorch, Kota Radja.
Mr. J. Luijke Roskott., Kraksaän.
H. K. Manupassa Jr, Muntok.
M. Masset, Laboean Bilik (O. K. v. Sumatra).
C. B. Masthoff, Bandjermasin.
P. J. van Marle, Singaradja.
L. A. Martens, Batavia.
Mr. J. H. Matthes, Salatiga.
E. G. Th. Maijer, Tebing-tinggi (Palembang).
E. Meertens, Bandoeng.
Dr. G. L. Mens Fiers Smeding, Soerabaja.
P. D. Mens Fiers Smeding, Tjipadelarang (Preanger).
J. W. Mesman, Pati.
G. Metz, Batavia.
J. H. O. ter Meulen, Bangil.
H. Meijer Ranneft, Siboga.

W. J. M. Michielsen, Padang.
A. Mohr, Batavia.
A. E. Moll, Medan.
J. F. A. C. van Moll, Modjokerto.
H. J. Monod de Froideville, Palembang.
F. Ch. N. van der Moore, Semarang.
J. P. Moquette, Sido-ardjo.
J. H. Morbeck, Telok Semawe.
P. C. van Motman, Buitenzorg.
Mr. D. Mounier, Soerabaja.
A. Mulder, Boemiajoe (Tegal).
Mr. J. C. Mulock Houwer, Batavia.
L. W. H. de Munnick, Fort van der Capellen.
J. G. Mijer, Blitar.
Mr. J. A. Nederburgh, Batavia.
A. L. F. A. Nepveu tot Ameijde, Pekalongan.
O. Netscher, Semarang.
W. A. J. Noltenius van Elsbroek, Toeban.
H. A. de Nooij, Magelang.
H. H. T. J. Nusselein, Bagan api-api (O. K. van Sumatra).
J. L. O'Brien, Kota Bahroe (Sumatra's Westkust).
H. D. A. Obertop, Soekapoera. (Probolinggo).
C. F. R. Ockerse, Riouw.
J. H. B. Oomen, Bondowoso.
J. B. Onnen, Kediri.
G. A. F. J. Oosthout, Ambarawa.
J. M. H. van Oosterzee, Batavia.
F. Ottolander, Pantjoer (Sitoebondo).
G. J. Oudemans, Pati.
P. A. Oudemans, Bojan (Riouw)
Ch. L. J. Palmer van den Broek, Atjeh.
F. A. Palmer van den Broek, Nias.
J. A. Pecqueur, Rembang.
K. Peereboom, Soemenep.
J. A. J. C. Pieters, Djeneponto.

Ch. Pino, Soerabaja.
H. J. van der Plas, Soemedang.
S. van der Plas, Soelikie (Sumatra W. kust).
Mr. Th. B. Pleijte, Semarang.
S. W. van der Ploeg, Tangerang.
L. R. Priester, Banjoemas.
A. J. Baron Quarles de Quarles, Sragèn.
J. T. H. van Raadshoven, Batavia.
Mr. L. H. Rambonnet, Soemenep.
C. J. van Ravesteijn, Batavia.
G. P. A. Renaud, Batavia.
P. Richter, Sitoebondo.
Dr. Ph. S. van Ronkel, Batavia.
P. de Roo de la Faille, Brebes.
Mr. D. W. K. de Roo de la Faille, Batavia.
L. F. J. Rijckmans, Kendangan (Z. en O. afd. v. Borneo).
I. A. van Rijn van Alkemade, Telok Semawe.
A. P. van Rijn, Boeloekomba.
A. Salmon Vz., Pasoeroean.
P. J. van Santen, Soerabaja.
J. J. van Santen, Poerwakarta.
H. van Santwijk, Batang.
H. Th. de Santij, Besoeki.
G. Schaap, Siboga.
M. C. Schadee, Edi.
J. Scheel, Bangkalan.
Jhr. Mr. J. W. A. von Schmidt auf Altenstadt, Batavia.
C. J. L. van Schmid, Medan.
F. H. Schmiedel, Batavia.
W. A. Schneider, Semarang.
J. G. Schot, Amoentai.
Mr. J. Schoutendorp, Batavia.
A. Schulz, Tjonggeang (Preanger).
J. F. H. Schultz, Benkoelen.
V. A. Schüssler, Negara (Bali).

G. Schuurman, Medan.
H. J. E. F. Schwartz, Boentok (W. afd. v. Borneo).
Secretaris Sociëteit Concordia, Batavia.
G. A. Sedée, Ternate.
H. Selleger, Tjaringin.
J. H. J. Sigal, Pasoeroean,
Raden Mas Toemenggoeng Ario Soegondo, Pasoeroean.
Raden Mas Toemenggoeng Soerio di Koesoemo, Wonosobo.
H. C. Soeters, Batavia.
F. W. Sollewijn Gelpke, Poerworedjo.
H. Somermeijer, Nederland.
A. H. Spaan, Berouw (Z. en O. afd. v. Borneo).
P. A. M. Spaan, Wonosobo.
F. R. Speltie, Loeboe Lintang (Benkoelen).
H. van Steeden, Soekaboemi.
H van der Steenstraten, Medan.
H. E. Steinmetz, Bandoeng.
L U. van Stenis, Benkoelen.
D. G. Stibbe, Plosso, Djombang (Soerabaja).
G. Th. Stibbe, Lengkong (Preanger).
A. P. Stoorvogel, Madjalengka.
Mr. W. Stortenbeker, Batavia.
W. B. P. H. Stortenbeker, Tjiawi.
G. Stortenbeker, Amoentai (Z. en O. afd. v. Borneo).
H. N. Stuart, Soerabaja.
L. Swart, Batavia.
P. F. Sijthoff, Semarang.
Mr W. Tadema, Semarang.
J. W. Tamson, Fort de Kock.
E. G. Taylor, Batavia.
Dr. Mr. H. J. E. Tendeloo, Tebing Tinggi (Deli).
C. L. Thieme, Moeara-enim (Palembang).
M. J. Tiele, Medan.
L. F. H. Timmermans, Balei Selasa (Painan).
Tio Tek Ho, Batavia.

Raden Mas Toemenggoeng Tjokro Negoro, Blora.
Dr. M. Treub, Buitenzorg.
P. van Tubergen, Kajoe Tanam.
A. G. Valette, Batavia.
J. W. van der Valk, Banjoewangi.
W. C. F. Veenstra, Boea (Padangsche Bovenlanden).
Mr. W. C Veenstra, Batavia.
C. van de Velde, Saparoea.
A. F. Velders, Soekaboemi.
P. Vellema, Bandoeng.
J. P. E. Versteegh, Besoeki.
C. M. Verloop, Kendal
C. P. J. van Vliet, Kota Radja
W. de Vogel, Soerakarta.
H. C. A. G. de Vogel, Tjitjalengka.
L. M. Vonck, Palembang.
Mr. J. R. Voûte, Batavia.
N. van Vuuren, Bikeroe.
J. Vijzelaar, Billiton.
A. H. J. G Walbeehm, Batavia.
H. P. Wagner, Bengkalis.
E. A. F. Weber, Muntok.
L. van Weelderen, Bangil.
C. W. J. Wennecker, Batavia.
L. R. Wentholt, Singkel (Tapanoeli).
C. J. Westenberg, Dama Djamboe (Deli).
L. C. Westenenk, Pajakoemboh.
Jhr. A. J. Westpalm van Hoorn van Burgh, Tjigombong.
A. H. Westra, Gorontalo.
B. A. J. van Wettum, Pontianak.
H. D. Wiggers, Japara.
K. Wijbrands, Batavia.
Jhr. O. van der Wijck, Batavia.
B. H. G. Wittenrood, Lais (Benkoelen).
H. J. Wijers, Pekalongan.

P. Wijers, Soerabaja.
J. van Wijk, Telok Betoeng.
A. M. Zandveld, Pontianak.
J. van Zon, Mampawa (W. afd v. Borneo).
Mr. B. H. P. van der Zwaan, Batavia.
J. P. O. Zwager, Sitoebondo.
J. H. van der Zweep, Buitenzorg.

Buitengewone Leden.

Dr. N. Adriani, Posso (Celebes).
G. L. Bink, Rhoon (N. Guinea).
K. Cephas, Djokjakarta.
S. Coolsma, Rotterdam.
J. F. de Corte, Buitenzorg.
N. Graafland, Depok.
Dr. J. Groneman, Djocjacarta.
J. G. de Groot, Muntok.
C. den Hamer, Batavia.
K. L. Harmsen, Semarang.
Raden Rangga Soeria Nata Legawa, Soekaboemi.
J. van Kinsbergen, Batavia.
F. Kramer, Nias.
J Kreemer, Malang.
A. Kruijt, Modjowarno.
C. A. van Ophuijzen, Padang.
W. H. Sunderman, Nias.
W. F. van der Waarden, 's-Gravenhage.
Sajjid Oethman bin Abdallah bin Akil bin Jahja Alawi, Batavia.

NOTULEN

VAN DE

ALGEMEENE EN BESTUURS-VERGADERINGEN

VAN HET

BATAVIAASCH GENOOTSCHAP

VAN

KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN.

DEEL XXXVI. — 1898.

BATAVIA,
ALBRECHT & Co.
1898.

INHOUD:

Bestuursvergadering van Dinsdag 4 Januari 1898.

Tegenwoordig de Heeren G. A. SCHERER, Voorzitter, Mr. J. A. VAN DER CHIJS, Dr. C. SNOUCK HURGRONJE, A. G. VORDERMAN, H. M. LA CHAPELLE, Mr. J. H. ABENDANON en B. HOETINK, Secretaris.

I. Nadat de notulen der vorige vergadering zijn goedgekeurd, worden de volgende stukken ter tafel gebracht:

a. Een renvooi van den Directeur van O. E. en N., dd. 16 Dec. j.l., N°. 36902, ten geleide van eenige gouden voorwerpen, in den grond gevonden in de desa Gemarang, district Kanigoro, afdeeling Madioen, residentie Madioen.

Wordt besloten daarvan alleen het grootste (een oorsieraad?) over te nemen voor de daaraan door 's Genootschaps taxateur toegekende waarde ad *f* 5.— en dit te plaatsen in de oudheidkundige afdeeling.

b. Van denzelfden, dd. 16 December j.l., N°. 36981, ten geleide van het steenen voorwerp bedoeld op pag. 143 der Notulen van het vorige jaar.

Dit voorwerp, dat zou kunnen worden aangeduid als een massieve steen in den vorm van een bonang, zal worden geplaatst in 's Genootschaps oudheidkundige verzameling.

c. Van denzelfden, dd. 10 December j.l., N°. 36304, ten geleide van twee gouden halsringen en eenige bronzen armbanden.

Wordt besloten deze voorwerpen aan te koopen en te plaatsen in de oudheidkundige afdeeling, met uitzondering

van één der gouden voorwerpen, hetwelk in aanmerking zal worden gebracht voor aanschaffing ten behoeve van het Rijks Museum van Oudheden te Leiden.

d. Van denzelfden, dd. 18 December j.l., N°. 18055, houdende mededeeling dat de Heer L. F. C. Alers, Officier van Gezondheid, thans in garnizoen te Magelang, de op pag. 112 der Notulen van 1897 vermelde pijl en lanspunt gaarne afstaat ten behoeve van 's Genootschaps ethnographische verzameling.

e. Van denzelfden, dd. 22 December j.l., N°. 37285, ten geleide van eenige bronzen en aarden voorwerpen (w. o. 2 dierklokken, 2 beeldjes, 1 gendi, 1 bord, enz.) in den grond gevonden in de desa Gĕmoelo, district Penanggoengan, residentie Pasoeroean.

Wordt besloten deze voorwerpen voor den prijs van *f* 7.50 over te nemen en te plaatsen in de oudheidkundige afdeeling.

f. Van denzelfden, dd. 22 December j.l., N°. 37284, ten geleide van eenige oudheden (1 verglaasde aarden pot, 3 bronzen fragmenten, vermoedelijk van eene lamp, en twee beeldjes), in den grond gevonden in de desa Watoeloemboeng, district Tĕnggĕr, residentie Pasoeroean, bij de ontginning van een gedeelte van het reserveterrein Boeroa.

Wordt besloten deze voorwerpen voor den prijs van *f* 5.— over te nemen ten behoeve der oudheidkundige verzameling.

g. Van denzelfden, dd. 27 December j.l., N°. 18516, houdende mededeeling dat de Resident der Preanger Regentschappen is herinnerd aan het verzoek tot opzending der medicinale gewichten (Not. 1897 pag. 69,103 en 146).

Informatie.

h. Van denzelfden, dd. 3 dezer, N°. 38266, ten geleide

van 20 ringen (w. o. 5 gouden) en fragmenten van een (zilveren?) kom, in den grond gevonden in de doekoeh Djlĕgong, desa Batoer, blok Tjĕmara, residentie Banjoemas.

In handen van den Conservator der oudheidkundige verzameling.

i. Van den General-Secretär der kaiserl. Akademie der Wissenschaften, dd. 20 November a°. p°. waarbij het verzoek wordt gedaan om toezending van ontbrekende edita van het Genootschap.

In handen van den Bibliothecaris.

j. Van den Vertegenwoordiger der Billiton-Maatschappij, ten geleide van een exemplaar van het Verslag over het boekjaar 1896/97.

Bibliotheek.

k. Van den Heer Anton A. Pennings te Lĕbak, dd. 1 December j.l., ten geleide van het steenen beeld, gevonden te Kĕrta, district Paroengkoedjong, afdeeling Lĕbak, residentie Bantam en bedoeld op pag. 143 der Notulen van het vorige jaar.

Oudheidkundige verzameling.

l. Van den Heer Alfred Maass, dd. 4 December j.l., waarbij de Directie wordt uitgenoodigd op te geven, of zij prijs stelt op een volledige beschrijving van de door hem bijeengebrachte en aan het Genootschap afgestane verzameling ethnographica der Mĕntawei eilanden (Not. 1897 pag. 114) en op photogrammen van anthropologische typen en ethnographische voorstellingen.

Zal in bevestigenden zin worden beantwoord.

m. Van de Heeren Gyselman en Steup, makelaars te Batavia, N°. 1 van hun „Bericht over Mijnwaarden".

Bibliotheek.

II. De Voorzitter:

1°. biedt, namens den Heer VAN DEN BERG VAN HEIJENOORD, Assistent-Resident van Djĕmbĕr, ten geschenke aan de navolgende, waarschijnlijk van het Jang-plateau afkomstige voorwerpen (Not. 1897 pag. 144) te weten: 1 aarden potje met 10 Chineesche munten, gevonden onder de desa Kĕmoening (district Ranbi poedji); 1 oud Chineesch porceleinen potje (misschien een deksel) met 350 Chineesche munten, gevonden onder de desa Gamberono (district Tanggoel); 2 volkomen gave martevanen, met 60 Chineesche munten, gevonden onder de desa Bangsalsan (district Tanggoel); 129 Chineesche munten, gevonden in de desa Tanggoel, district Tanggoel, benevens een ris aaneengebakken Chineesche munten.

De Chineesche munten worden gesteld in handen van den Heer HOETINK, terwijl de overige voorwerpen zullen worden geplaatst in de oudheidkundige verzameling.

2°. bericht dat uit rondlezing terug zijn de navolgende verhandelingen:

„Brieven van R. P. LE COCQ D'ARMANDVILLE," uitgegeven door Dr. HERMAN TEN KATE.

In handen der redactie van het Tijdschrift.

J. G. DOORMAN „Die Niederländisch-Westindische Compagnie an der Goldküste".

Na beraadslaging wordt besloten tot opneming in het Tijdschrift, mits de schrijver zorge voor of toestemme in eene verbetering van de Duitsche vertaling.

B. KERSJES „Bouwkundige beschrijving van den Mĕndoettempel".

De Heer KERSJES zal, onder toezending van zijne beschrijving en de daarbij behoorende teekeningen, in kennis worden gesteld van eenige opmerkingen der Directie.

III. De Heer VAN DER CHIJS:

1°. bericht de ontvangst van den door Dr. HORST ten geschenke aangeboden paal (Not. 1897, pag. 19, I,*i*).

Aan Dr. D. W. HORST, Resident van Ternate, zal dank worden gezegd voor zijne belangstelling in 's Genootschaps verzamelingen.

2°. biedt, namens den Heer P. COBET, ten geschenke aan de tot nog toe verschenen exemplaren van de Bataviasche Handelscourant.

Bibliotheek.

3°. legt over:

a. de concept-begrooting voor 1898.

In rondlezing.

b. de rekening en verantwoording over 1897 met de daarbij behoorende bescheiden, benevens een overzicht.

De Heeren HOETINK en LA CHAPELLE worden, overeenkomstig art. 13 al. 8 van het Reglement van Orde, uitgenoodigd in de eerstvolgende vergadering verslag uit te brengen over het financiëel beheer.

IV. De Heer VORDERMAN biedt namens den Heer VAN DER VELDE, controleur van Saparoea, ten geschenke aan een model van eene zoutziederij, vergezeld van de volgende beschrijving van de zoutbereiding op Noesa-laoet (Aboeboe), samengesteld door den Radja van Aboeboe:

„Om zout uit het zeewater te verkrijgen, onderscheidt men 2 soorten van bewerking n.l.

a. het branden van zout.

Ten einde zout te branden, verzamelt men stukjes hout, die door de golven op het strand worden aangespoeld, alsmede manggi-hout of ander hout van boschboomen afkomstig. De houtsoorten worden in stukjes verdeeld van 1—3 M. lengte, en daarna in de lengte opgestapeld ergens op het strand. [De Noesalaoeters noemen zoo'n houtstapel forna garam].

Niet alle stapels zijn van dezelfde afmeting; men heeft namelijk 3 soorten, die zijn:

I.	stapels	lang	2	M.	breed	1	M.	hoog	$3^1/_2$	M.
II.	„	„	3	„	„	$1^1/_2$	„	„	4	„
III.	„	„	4	„	„	2	„	„	5	„

Om te voorkomen, dat de stapels instorten, plant of zet men er rondomheen 8 stokken bij wijze van schragen. Is de forna garam gereed gemaakt, dan komt de eigenaar eenige dagen daarna [soms ook een maand] en steekt die in brand. Vat het hout eenmaal vuur, dan wordt het telkens met zeewater gebluscht. Om de forna garam tegen den regen te beschutten, slaat men een klein huisje op; men behoeft niet te vreezen, dat het huisje in brand geraakt, omdat het smeulende hout telkens wordt gebluscht, en daardoor de vlammen niet hoog genoeg stijgen. Is de geheele stapel nu afgebrand, en de overblijvende asch verzameld, dan breekt men het huisje af.

Aangezien het hout gedurig wordt gebluscht, kan zoo'n geheele stapel slechts in één dag afbranden.

Is al het hout eenmaal afgebrand, dan moet de overblijvende asch ook met zeewater gebluscht worden, met uitzondering van het middelste gedeelte dat de Noesa-laoeters poesat forna noemen. Het vuur in dat middelste gedeelte van den stapel wordt nu eenige dagen onderhouden door er ander hout van buiten in te brengen. [Men noemt dit: bikin panas poesat forna garam]. De geheele bewerking n.l. van het branden tot aan het uitblusschen van vuur, dat alleen in het midden des stapels wordt onderhouden, geschiedt in 6 of 8 dagen tijds. Twee dagen nadat men het middelste gedeelte van den stapel met zeewater heeft gebluscht, raapt men de asch op, en verzamelt die in mandjes van hahesi [koelit gaba-gaba] en sagoebladeren, waarvan de middellijn ± $^3/_4$ M. en de hoogte ± $^1/_2$ M. is.

De opbrengst van de 3 bovengenoemde soorten van stapels is als volgt:

Stapel I soort ± 3 of 4 mandjes asch.
„ II „ ± 5 „ 6 „ „
„ III „ ± 7 „ 8 „ „

Is de asch in bovengenoemde mandjes gedaan, dan is men klaar met het zoogenaamde zoutbranden [bakar garam]; alsdan gaat men over tot het zoutkoken [masak garam].

b. het koken van zout.

Voordat men zout kookt, moeten gemaakt en in gereedheid gebracht worden:

I. een huis [saboeah genaamd] ter lengte van 3 à 5 M., ter breedte van $2^1/_2$ à 4 M. en ter hoogte van 1 à $2^1/_2$ M., gedekt met atap en zonder omwanding; alleen beschut men het huis door er rondomheen klapperbladeren aan te hangen, tegen den wind.

II. een vuurhaard van steen gemaakt, lang 3—5 M., breed $^1/_{10}$ M. en hoog $^1/_5$ M. [Men maakt ook twee rijen vuurhaardjes en noemt die hier forna masak garam].

III. garoeroes [waterbakjes], gemaakt van sagoebladstelen [sahani].

IV. para-para [rek van houten stijlen] in het huis, hoog $^1/_2$ M., lang 2 M. en breed 1 M., om er de mandjes waarin de asch is gedaan, op te bergen.

V. waternappen [gajoeng] hier siboer genaamd, van tempoeroeng kalapa [klapperdop] met houten handvatsels van $1^3/_4$ M. lang.

Al zijn deze dingen gemaakt en in gereedheid gebracht, kan men toch nog niet overgaan tot het zoutkoken, alvorens aarden potten klaargemaakt zijn. Deze potten [„kan" genoemd] vult men met het zoutwater, waaruit men zout wil maken.

De Noesa-laoeters gebruiken tot dat doel stukjes of brokjes, afkomstig van potten.

Van een pot maakt men 3 à 5 brokjes, die den naam dragen van „kan".

Om nu zout te verkrijgen uit een stapel van de I^e soort,

dienen ± 30, van de IIe soort ± 45 en van de IIIe soort ± 60 brokjes. Deze brokjes [kan] plaatst men naast elkander op den haard in 2 rijen en vult die daarna met zoutwater, dat men verkrijgt, door de asch in de mandjes met zeewater te begieten en het druipende water uit die mandjes op te vangen. Deze bewerking geschiedt als volgt:

Men maakt alweder andere mandjes en legt er gamoetoe of roenoet in, bij wijze van een zeef. Nu wordt de asch uit de mandjes gehaald, en in de nieuwe gedaan, en deze worden op de para-para [stijlen] in rijen geplaatst; onder de stijlen plaatst men de garoeroes [waterbakjes]. Waartoe de waterbakjes dienen, is licht te begrijpen; zij vangen het water op, dat van de mandjes druipt, als men de asch met zeewater begiet en dat natuurlijk zout van smaak is.

Het zoutwater, op die manier verkregen, moet dus helder zijn. Heeft men nu de kan's met (dit) zoutwater gevuld, dan maakt men vuur onder den haard, dat in ongeveer een kwartier tijds het zoutwater doet koken en waardoor zout in de kan's ontstaat. Juist op het tijdstip, dat het zoutwater aan het koken is, giet men onophoudelijk 1 of 2 napjes zoutwater in de kan's Op deze wijze verkrijgt men in ± 8 uren tijds in de kan's zoutlagen.

Wanneer men om 7 à 8 uur 's morgens begint om zout te koken, is men om 3 à 4 uur 's namiddags er mee klaar en men zegt dan in het Noesa-laoetsch: garam batoe soedah masak.

Het aantal menschen voor dat werk benoodigd, bedraagt minstens 10 personen. Ieder moet voorzien zijn van een nap, om er zoutwater mee uit de waterbakjes te scheppen en dat in de kan's te doen. Indien het verkregen zout nog niet goed gekookt is, mag het vuur niet worden uitgedaan. Is het zout echter goed gekookt, dan doet men het vuur onder den haard uit, terwijl men het zout in de kan's een paar uur koud laat worden; daarna worden de kan's uit den haard genomen, in mandjes gedaan en naar huis gebracht.

Drie à vier dagen daarna worden de kan's gebroken, om zoodoende het harde zout [garam batoe] dat er aan zit, machtig te worden. Dat zout is nu geschikt voor het gebruik, en wordt per stuk verkocht voor *f* 0,50. De overblijfselen van de asch in de mandjes worden niet gegeten, doch weggegooid.

Aan het bovenste gedeelte van zoo'n stuk of brok hard zout [garam batoe] ontwaart men kleine bittere stukjes [hier garam poenja tai genoemd]; die bittere stukjes worden niet gebruikt, doch weggegooid. Zij zitten los aan de garam batoe en kunnen zich niet er aan vasthechten.

Evenals het branden, geschiedt het koken van zout dicht bij de zee.

Ethnographisch museum.

V. De Heer Snouck Hurgronje vestigt de aandacht op een nieuw tijdschrift: „l'Union Islamique", dat verschijnt in het Fransch en in het Arabisch.

Wordt besloten dit Tijdschrift voor de Bibliotheek aan te schaffen.

VI. De Heer Abendanon:

1°. biedt, namens den Heer J. Knebel, eene verhandeling „Over Javaansche amuletten" voor het Tijdschrift aan.

In rondlezing.

2°. brengt, namens hetzelfde lid, het denkbeeld ter sprake om het initiatief te nemen tot het samenstellen van een Gedenkboek, ter gelegenheid van de troonsbestijging van H. M. de Koningin

Na beraadslaging wordt besloten aan het, door den Heer Knebel aan de hand gedane denkbeeld geene uitvoering te geven, omdat de beschikbare tijd niet voldoende wordt geacht.

3°. deelt mede dat op de hieronder vermelde, naar aanleiding van het onlangs verschenen deel van het Plakaatboek,

tot Mr. VAN DER CHIJS gerichte vragen, de daarbij vermelde antwoorden zijn gegeven:

1°. waar stond het Gouvernementshuis op Molenvliet?
— op het plein van Mangga-Besar.

2°. waar woonde de Gouverneur-Generaal Daendels op Goenoeng Sahari?
— tusschen Gang Kadiman en Gang Cornelius; het huis is later als hotel gebezigd (Hotel Willem III).

3°. is er iets gekomen van het aanleggen van eene publieke wandelplaats te Goenoeng Sahari (Cf. Ned. Ind. Plakaatboek deel XVI, pag. 460).
— niet bekend.

4°. biedt ten geschenke aan den 1en jaargang van het tijdschrift la Quinzaine Coloniale:
Bibliotheek.

5°. vraagt of het niet op den weg der Directie zou liggen om eene poging te doen tot bevordering der inlandsche kunstnijverheid, door den afzet van hare voortbrengselen gemakkelijker te maken. Dit doel zou volgens spreker worden in de hand gewerkt, wanneer de producten van inlandsche kunstvlijt hier ter plaatse te koop waren, gelijk dat het geval is met Japansche en Britsch-Indische artikelen. De Directie zou zich in verbinding kunnen stellen met het bestuur van één of meer der groote magazijnen alhier en de medewerking kunnen vragen van de Hoofden van Gewestelijk Bestuur.
Uit de beraadslaging blijkt dat de Directie het op prijs zou stellen, indien zij kon bijdragen tot de ontwikkeling der inlandsche kunstnijverheid, door eene markt te scheppen voor hare voortbrengselen, maar dat het door den Heer ABENDANON aan de hand gedane middel, door de Directie niet kan worden gebezigd, zoodat wordt besloten het initiatief aan den handel over te laten.

VII. De Secretaris:

1°. biedt, namens het correspondeerend lid Prof. Dr. A. BASTIAN, ter plaatsing in het Tijdschrift aan, den tekst van de voordracht over „Die Aufgaben der Ethnologie", door dezen geleerde, op uitnoodiging der Directie den 13[en] December a°. p°. gehouden, in het gebouw der Koninklijke Natuurkundige Vereeniging alhier.

In handen der Redactie.

2°. biedt, namens den Heer J. P. MOQUETTE, ten geschenke aan eenige Chineesche munten.

In handen van den Secretaris.

VIII. Ter voldoening aan art. 10 van het Reglement van orde, worden door den Voorzitter in commissie gesteld tot opneming:

1°. van de bibliotheek en de handschriften, de Heeren SNOUCK HURGRONJE en SERRURIER.

2°. van de ethnographische en numismatische verzamelingen, de Heeren VORDERMAN en SERRURIER;

3°. van de oudheidkundige verzameling, de Heeren VAN DER CHIJS en ABENDANON.

IX. Worden benoemd tot gewone leden, de Heeren J. P. MOQUETTE, particulier te Sidoardjo en C. M. BAUMGARTEN, particulier te Tjikopo.

Op verzoek worden van de ledenlijst afgevoerd, de Heeren BOREL, VAN RIJCK, VAN DER HORST, BUIJS BALLOT, BOSCH, WIGMAN, FOCK en VAN GOENS.

Niets meer aan de orde zijnde, sluit de Voorzitter de vergadering.

De Voorzitter,
G. A. SCHERER.

De Secretaris,
B. HOETINK.

Bestuursvergadering van Dinsdag 1 Februari 1898.

Tegenwoordig de Heeren G. A. SCHERER, Voorzitter, Mr. J. A. VAN DER CHIJS, Dr. C SNOUCK HURGRONJE, H. M. LA CHAPELLE, Mr. J. H. ABENDANON, Mr. L. SERRURIER en B. HOETINK, Secretaris.

I. De Notulen der vorige vergadering worden goedgekeurd, waarna in behandeling komen de navolgende stukken:

a. Eene missive van den 1sten Gouvernements Secretaris, dd. 21 Januari j.l., N°. 167, waarbij terugzending wordt verzocht van de bij missive van 18 October 1892, N°. 2584, in afschrift aangeboden nota van den toenmaligen Assistent-Resident van Painan (Sumatra's Westkust) P. J. KOOREMAN, betreffende de Korintjische adat, indien daarvan voor publicatie geen gebruik meer wordt gemaakt.

Aan den Secretaris wordt opgedragen hieraan gevolg te geven.

b. Een renvooi van den Directeur van O. E. en N., dd. 3 Januari j.l., N°. 38266, ten geleide van eenige ringen, welke in de vorige vergadering in handen zijn gesteld van den Conservator der oudheidkundige afdeeling.

De Conservator vd. geeft in overweging, om alleen een (koperen?) ring aan te koopen, waarop eene inscriptie voorkomt.

Het directielid SERRURIER adviseert om de overige voorwerpen in aanmerking te brengen voor aankoop ten behoeve van 's Rijks Ethnographisch Museum te Leiden.

Wordt conform besloten, terwijl, op voorstel van den

Voorzitter, tevens wordt bepaald, dat aan het beleid van den Conservator der betrekkelijke afdeeling zal worden overgelaten, welke prijs zal worden besteed voor oudheidkundige voorwerpen, tot aankoop waarvan door de Directie is besloten.

c. Van denzelfden, dd. 13 Januari j.l., N°. 935, ten geleide van twee zware koperen ringen, gevonden bij de ontgraving ten behoeve van de werken aan de Solovallei, nabij piket 40, district Padangan, afdeeling Bodjonegoro, residentie Rembang.

Zullen worden aangekocht.

d. Van denzelfden, dd. 20 Januari j.l., N°. 2115, ten geleide van eenige metalen spiegels (w. o. één fraai exemplaar, terwijl de overige sterk geoxydeerd zijn), in den grond gevonden in de desa Krai, district Semanten, afdeeling Patjitan, residentie Madioen.

Alsvoren.

e. Van denzelfden, dd. 21 Januari j.l., N°. 1532, houdende verzoek om vroegtijdige toezending der gebruikelijke gegevens en mededeelingen ten behoeve van het Koloniaal Verslag van 1898.

Aan den Secretaris wordt opgedragen hieraan te voldoen.

f. Van denzelfden, dd. 29 Januari j.l., N°. 2056, ten geleide van de, in het Gouvernementsbesluit van 12 Aug. a°. p°., N°. 10, bedoelde gewichten (Not. 1897, pag. 69, I,*f* en pag. 103, I,*a*).

Varia.

g. Van den Resident van Menado, dd. 25 December j.l., N°. 4274, ten geleide van eene woordenlijst, ingevuld door den controleur van Taroena F. C. Vorstman.

De woordenlijst zal voorloopig in de verzameling hand-

schriften worden bewaard, terwijl zal worden gevraagd hoe de Inlanders zelven de daarin weergegeven taal noemen en binnen welke grenzen die wordt gesproken.

h. Van den Resident van Ternate, dd. 29 December j.l., N°. 2421/2, houdende toezending van 1 sarong, 2 stuks wit katoen, 1 stuk sits, 7 zilveren oorringen en armbanden en 1 beenen armband, welke voorwerpen abusievelijk zijn achtergebleven toen de opzending plaats had van de goederen, bedoeld op pag. 112, 141 der Notulen 1897.

De Secretaris bericht dat het gezondene nog niet is ontvangen.

i. Van den Bibliothecaris van het Verein für Erdkunde zu Leipzig, Grassi Museum, dd. 6 December j.l., waarbij toezending wordt verzocht van een exemplaar van den in 1871 verschenen catalogus der numismatische afdeeling.

Aan dit verzoek zal worden voldaan, terwijl bovendien een exemplaar van de sedert verschenen numismatische catalogi ten geschenke zal worden aangeboden.

j. Van het buitengewoon lid Dr. J. Groneman, dd. 29 Januari jl., waaruit blijkt, dat in de maand December aan de Directie is gevraagd, of zij in het Tijdschrift kan opnemen een verhandeling over de tempelwachters (geen rakshasa's maar kâlâ's) met 3 photographieën.

Aangezien het door den Heer Groneman bedoelde schrijven de Directie niet heeft bereikt, zal worden medegedeeld dat zij er prijs op stelt van zijne verhandeling kennis te nemen en dat te Batavia geene gelegenheid bestaat voor eene behoorlijke reproductie van photographieën, hetgeen echter geen absoluut beletsel is voor de plaatsing van een artikel met illustraties.

k. Van den Ingenieur der 1e klasse der B. O. W., den Heer B. Kersjes, waarbij naar aanleiding van een schrijven

der Directie (Not. pag. 142) in overweging wordt gegeven om de toegezonden teekeningen en beschrijving van den Mĕndoet-tempel, te zijner beschikking te laten totdat de vroeger noodig geachte photographieën (Not. 1897 pag. 39, *m*) zullen zijn gereed gekomen, en in verband daarmede de bouwkundige beschrijving zal zijn aangevuld.

Tot den Directeur van O. E. en N. zal het verzoek worden gericht, de Directie in de gelegenheid te stellen aan den wensch van den Heer Kersjes te voldoen.

II. De Voorzitter stelt voor, over te gaan tot de benoeming van twee bestuursleden.

Wordt besloten de Heeren Th. A. F. Delprat, Hoofdingenieur bij den dienst der Staatsspoorwegen en C. den Hamer, Adjunct-inspecteur bij het Inlandsch Onderwijs, uit te noodigen als bestuursleden zitting te willen nemen.

III. De Heer van der Chijs:

1°. legt over de volgende lijst van geschenken:

1°. van den heer J. Knuss:

Zwitserland. 20 francs, 1897 — g.

2°. van het oud-directielid, den heer H. D. H. Bosboom:

a. twee calques van oude kaarten van Batavia;

b. tinnen of looden ornament van een paardetuig (?), voorstellende een paardekop, gevonden bij eene opgraving in het militair kleedingmagazijn in de stad Batavia.

c. teekening van fragmenten van de grafzerk van den Gouv. Gen. J. van Riebeek.

d. plattegrond en opstand van twee oude huisjes in de stad Batavia.

3°. van het lid den heer W. O. Gallois:

Boeton, lapjesmunt, bida of kampoea (zie catal. num. verz. 1896. bladz. 76).

Zullen in de betrekkelijke verzamelingen worden opgenomen.

2°. stelt voor aan Z. Exc. den Commandant van het leger en Chef van het Departement van Oorlog te verzoeken een exemplaar van het nieuwe onderscheidingsteeken voor scherpschutters af te staan ten behoeve van het numismatisch kabinet.

Cfm.

3°. legt over eene lijst van personen, die boeken uit de bibliotheek hebben geleend en, ondanks herhaalde aanschrijving, in gebreke zijn gebleven het geleende terug te zenden.

Deze nalatigen zullen door de Directie aan hunne verplichting worden herinnerd.

Naar aanleiding van de door den Bibliothecaris ondervonden moeilijkheden bij de terugvordering van sedert geruimen tijd in leen afgestane boekwerken, wordt het navolgende besluit genomen:

„In de maand Januari van elk jaar zullen alle uitgeleende boekwerken, enz. aan den Bibliothecaris moeten worden teruggezonden, uitgezonderd alleen die werken, welke door buiten Batavia woonachtige personen in het onmiddellijk voorafgegane semester in leen zijn ontvangen. Desgewenscht, zal het teruggezondene opnieuw in leen worden afgestaan. Echter zullen zij, die in gebreke blijven om de door hen geleende werken op den bepaalden tijd aan den Bibliothecaris te doen toekomen, hunne verplichting ten deze moeten zijn nagekomen, eer zij andermaal iets in leen zullen kunnen krijgen.

Blijft, ondanks eene aanschrijving, de terugzending van eenig boekwerk, enz. achterwege, dan zal de Bibliothecaris dit voor rekening van den nalatige aankoopen en over het deswege verschuldigde bedrag per postkwitantie beschikken".

Dit besluit zal op de bons worden vermeld.

4°. geeft in overweging, op advies van het directielid SERRURIER, om den Minister van Binnenlandsche Zaken te verzoeken om aanvulling van de collectie „Verslagen omtrent 's Rijks verzamelingen van Geschiedenis en Kunst", waarvan alleen de nummers 1 en 2 in de Bibliotheek aanwezig zijn.

Cfm.

IV. De Heer SERRURIER brengt ter sprake de wenschelijkheid om andermaal een geleerde van naam uit te noodigen eene populair wetenschappelijke voordracht te houden, gelijk reeds door de Heeren Dr. BASTIAN en Dr. NIEUWENHUIS is gedaan.

Wordt besloten den Heer Dr. HERMAN TEN KATE te verzoeken, eene spreekbeurt te vervullen op een door hem aan te geven dag dezer maand.

V. De Heer SNOUCK HURGRONJE biedt, namens het buitengewoon lid Dr. ADRIANI, ter plaatsing in het Tijdschrift aan eene verhandeling, getiteld:

„Mededeelingen omtrent de letterkunde der Toradja.

Overeenkomstig het praeadvies van Dr. SNOUCK HURGRONJE, wordt besloten deze verhandeling in het Tijdschrift op te nemen.

VI. De Heer ABENDANON:

1°. bericht, dat voor de door den Heer CHAILLEY-BERT bezorgde vertaling van een opstel van den Heer J. KNEBEL (Not. 1897, pag. 108) een honorarium moet worden voldaan van frs. 45.

De Thesaurier wordt uitgenoodigd voor de overmaking van dit bedrag aan den Heer CHAILLEY-BERT het noodige te verrichten.

2°. vraagt, of het niet de voorkeur zou verdienen, dat de edita van buitenlandsche genootschappen, in plaats van

door tusschenkomst van de firma M. NIJHOFF, rechtstreeks aan het Genootschap werden verzonden, waardoor besparing van tijd en kosten zou worden verkregen.

Wordt besloten geene verandering in de wijze van verzending uit te lokken.

VII. De Secretaris:

1°. legt over eene beschrijving van de in zijne handen gestelde Chineesche munten, welke door het lid den Heer J. P. MOQUETTE ten geschenke zijn gegeven (Not. pag. 11).

De munten zullen worden geplaatst in het numismatisch kabinet, terwijl de beschrijving ter beschikking wordt gesteld van Mr. VAN DER CHIJS.

2°. biedt, namens den candidaat-ambtenaar voor Chineesche zaken E. F. THIJSSEN, ten geschenke aan:

50 munten van Korea en eenige Chineesche munten welke door hem, Secretaris, zijn beschreven:

Alsboven.

3°. biedt uit eigen hoofde ten geschenke aan:

a. de navolgende ethnographica van het eiland Celebes:

1. mannenhoed van Wadjo.
2. vrouwenhoed „ idem.
3. vrouwenbaadje „ Lahara.
4. „ hoofdtooi „ idem.
5. „ halssnoer „ idem.
6. broek „ Temboekoe.
7. mat „ Benkoka.
8. halssnoer „ idem.

b. een exemplaar van: „MOLUKSCHE Huis ALMANAK voor het jaar onzes Heere JEZUS CHRISTUS MDCCCXXIII.

Gedrukt te Ambon 1822 en te bekomen bij STRANGER HESSE, wonende in de Chineesche Kamp,

[de prijs is Eene Ropij]"

Aan het slot staat:

„N.B. Uit hoofden van mankeerend PAPIER en TIJD, zal met de verzameling van Hollandsche en Malijdsche woorden in het volgend JAAR vervolgd worden".

(Deze almanak is niet vermeld bij Mr. VAN DER CHIJS: Proeve eener Ned. Indische Bibliographie, noch in het Supplement op dit werk).

Bibliotheek.

4°. deelt mede, dat het eerelid de Heer W. P. GROENEVELDT er prijs op stelt te vernemen, of de Directie bereid zal worden gevonden een geillustreerden catalogus der oudheidkundige verzameling uit de geven. De kosten hiervan zijn voorloopig op ƒ 8000 geraamd en zouden over vier jaren kunnen worden verdeeld.

Wordt besloten de behandeling dezer aangelegenheid uit te stellen tot eene volgende vergadering.

VIII. Ingevolge de opdrachten in de vorige vergadering gegeven, worden de volgende rapporten uitgebracht:

1°. door de Heeren HOETINK en LA CHAPELLE over het finantieel beheer, luidende als volgt:

„Het onderzoek der gedurende 1897 gevoerde administratie heeft geleid tot de bevinding, dat alle opgebrachte uitgaven behoorlijk met bewijzen zijn gestaafd en het beheer met de vereischte zorg is gevoerd.

„In verband met het voorkomende in de 5° alinea van art. 13 van het Reglement van Orde, zal het intusschen noodig zijn, dat goedkeuring worde verleend op den post van ƒ 210, uitgegeven voor het repareeren, verven en vergulden van zes stoelen, welk bedrag is betaald uit de onvoorziene uitgaven.

Mitsdien wordt voorgesteld:

1°. de vereischte vergunning alsnog te verleenen;

2°. den Thesaurier, onder dankbetuiging, acquit en décharge te verleenen".

Cfm.

2°. door de Heeren VORDERMAN en SERRURIER over de ethnographische en numismatische verzamelingen, luidende als volgt:

ETHNOGRAPHISCHE VERZAMELING.

De inventaris werd in 1897 met 136 nommers vermeerderd, welke achter de notulen zijn vermeld, en waardoor die inventaris op 1 Januari 1898 totaal 8419 nommers bevat.

De aankoopen hebben, volgens opgave van den Conservator, voornamelijk bestaan uit vroeger in West-Java gebruikte voorwerpen, waaronder sommige van hoogen ouderdom.

De Commissie is door persoonlijk onderzoek van buiten de kasten geplaatste voorwerpen, die daardoor juist het meest aan schadelijke invloeden blootstaan, tot de overtuiging gekomen, dat de toestand van conservatie bevredigend is. Doch zij mag niet nalaten den wensch uit te spreken, dat vooral voor voorwerpen, die met haren en vederen versierd zijn, meer dan tot dusver de noodige bergruimte binnen de kasten worde gevonden.

Hoezeer de Commissie van oordeel is, dat de Conservator met de meeste zorg waakt voor de bewaring der oorspronkelijk herkomstopgaven van de voorwerpen, zoo spreekt zij de meening uit, dat de tot hiertoe gevolgde wijze van nommering der voorwerpen, nl. door aangehangen etiketten, niet de vereischte waarborgen oplevert tegen verwisseling dier etiketten, en derhalve van de herkomstopgaven; welke opgaven ontwijfelbaar moeten vaststaan, omdat voornamelijk daaraan de voorwerpen hunne wetenschappelijke beteekenis ontleenen. Dit kan alleen geschieden door het nom-

mer met verf op de voorwerpen zelven, op eene weinig in het oog vallende plaats te doen aanbrengen, gelijk zulks in 's Rijks Ethnographisch Museum te Leiden en in andere Europeesche musea geschiedt. Het nommeren der reeds bestaande collectie acht de Commissie geen onoverkomelijk bezwaar en het zal, indien het met de vereischte nauwkeurigheid geschiedt, de wetenschappelijke waarde der collectie aanmerkelijk verhoogen.

Ten slotte spreekt de Commissie den wensch uit, dat, gelijk zulks in de Europeesche musea regel is, in den inventaris de namen worden vermeld van de personen, van wie de voorwerpen afkomstig zijn; aangezien zoodanige vermelding van groote beteekenis kan zijn voor de wetenschappelijke beoordeeling van eenig voorwerp. De vermelding der namen, gelijk die thans geschiedt in de notulen, kan deze leemte niet aanvullen, omdat in de notulen de inventarisnommers der voorwerpen achterwege blijven.

In de schikking der voorwerpen kwam geen verandering.

De zoldering in het grootste lokaal in opnieuw geverfd, hetgeen geruimen tijd stoornis teweegbracht.

NUMISMATISCHE VERZAMELING.

Deze hoogste belangrijke en uitnemend gerangschikte verzameling is in 1897 vermeerderd met 184 voor haar nieuwe soorten van munten, medailles en papierengeld, en telde dientengevolge op 1°. Januari 1898, 8608 soorten. Het aantal, gedurende het jaar 1897 bijgekomen *exemplaren* is echter belangrijk grooter dan 184, omdat vele nieuw bijgekomen exemplaren, welke slechts door jaartallen of om andere redenen van reeds aanwezige exemplaren verschillen, uit den aard der zaak niet als nieuwe *soorten* kunnen worden aangemerkt. Die aanwinsten zijn volgens gebruik gespecificeerd in eene lijst, gevoegd achter de Notulen van

de jongste Decembervergadering. Tot de belangrijkste aanwinsten behoort een dubbele gouden Java ropij.

Het ameublement in de Directiekamer werd gecompleteerd en waar noodig gerestaureerd. Alle fabriekwerks-stoelen konden thans worden verwijderd, zoodat een meer harmonisch geheel werd verkregen.

De beide kasten, bevattende de loopende jaargangen van tijdschriften werden opnieuw geëtiketteerd.

Het aantal bezoekers die hun naam in het daarvoor bestemde boek stelden bedroeg in 1897 7660.

3°. door de Heeren VAN DER CHIJS en ABENDANON over de archaeologische verzameling luidende als volgt:

ARCHAEOLOGISCHE VERZAMELING.

De aanwinsten, gedurende 1897 verkregen, zijn weinig belangrijk. In het geheel zijn 22 nummers aan de verzameling toegevoegd, te weten: 1 voorwerp van aardewerk en 21 metalen voorwerpen, waarvan alleen een fraai gouden hals- of borstsnoer bijzondere vermelding verdient.

In de schikking der voorwerpen werd geene verandering gebracht.

De aanwinsten zijn opgenomen in de lijst die, als 11e vervolg op den catalogus, aan de notulen der vergadering van December a°. p°. is toegevoegd.

4°. door de Heeren SNOUCK HURGRONJE en SERRURIER over de bibliotheek en de handschriften, luidende als volgt:

BIBLIOTHEEK.

De vermeerdering van het aantal boekwerken bedroeg gedurende het afgeloopen jaar ongeveer 461, dus 71 meer dan in 1896.

Uitgeleend werden aan 77 personen (25 minder dan in 1896) 582 werken (160 minder dan in 1896). Bij den aanvang van 1898 waren nog 153 boekdeelen in handen van 48 personen.

Het meubilair werd met een drietal nieuwe boekenkasten vermeerderd, ook in verband met de aanstaande terugzending van een groot aantal boeken door de Koninklijke Natuurkundige Vereeniging (Notulen 1897, bladz. 83).

Tot den verkoop der doubletten (Notulen 1897, bladz. 25) werd nog niet overgegaan, daar sommige werken, naar het schijnt, ten onrechte als zoodanig werden beschouwd en afgezonderd, zoodat de bibliothecaris het noodig acht, die verzameling eerst stuk voor stuk na te gaan.

Het komt der commissie voor, dat onze bibliotheek al te karig voorzien is van omvangrijke werken, zooals bijv. wetenschappelijke encyclopaedieën, die door velen geraadpleegd worden, terwijl de aanschaffing ervan de krachten der meeste beoefenaren der wetenschap te boven gaat. Gaarne zou zij de boekerij in die richting allengs aangevuld zien.

De handschriftenverzameling werd in 1897 verrijkt met twee lontarmanuscripten, van welke het eene door den Heer J. van Aalst namens Raden Poespodiredjo te Salam (Notulen April 1897), het andere door den Heer H. N. Kiliaan (Notulen October 1897) ten geschenke aangeboden werd; voorts met vijf Bataksche handschriften op bamboe (waaronder een porkalaän) geschonken door den Heer O. L. Helfrich (Not. Januari en April 1897).

Door het nemen van afschriften van geleende exemplaren werden een Maleisch en twee Javaansche handschriften verkregen: het eerste de *Aqā'idoe'l-īmān* (Mohammedaansche geloofsleer) naar een in 1286 H. te Batavia geschreven exemplaar, de andere eene verzameling (41) *Soeloeks* en *Kidoengs* uit Tjirĕbon, naar een exemplaar van Raden Arja Brata di Widjaja (patih, vroeger van Tjirĕbon, thans van Mangoen-

rĕdja) en een onvolledige *Aḥmad-Moeḥamad*, naar een exemplaar op daloewang, dat bij eenen Inlander in de afdeeling Buitenzorg was aangetroffen.

De handschriften, die ten gebruike waren of werden afgestaan aan de Heeren P. J. F. Louw, D. Gerth van Wijk en H. Th. Kal werden terugontvangen, zoodat zich thans nog eenige in bruikleen bevinden bij de Heeren A. F. von Dewall, Dr. C. Snouck Hurgronje en Dr. Ph. S. van Ronkel.

Veertien nieuwe ingevulde woordenlijsten (in blanco uitgegeven door den Heer K. F. Holle in 1894), waaronder drie in 1896 ontvangen, werden in 1897 ingeschreven, zoodat de verzameling nu in het geheel 69 nummers telt.

De Heer J. van Aalst zond een papierafdruk van eene inscriptie op eene zuil in de nabijheid van Tjandi Asoe en Tjandi Loemboeng (Notulen April 1897) en de Resident van Kediri bezorgde er eenen van eene inscriptie, voorkomende op een relief van de Tjandi Soerawana (Notulen Mei 1897).

Eindelijk schonk de Heer H. N. Kiliaan eene, uit drie stukken bestaande afteekening (vroeger in het bezit van den Regent van Soemĕnĕp, Pangeran Ario Pakoe Nataningrat) van eene indertijd op eenen steen bij de desa Tjandi (distr. Ngandjoek, Bĕrbĕk, Kediri) aangetroffen inscriptie (Notulen October 1897).

Wordt besloten de rapporten betreffende de verzamelingen in rondlezing te zenden.

IX. De Voorzitter stelt alsnu aan de orde de vaststelling van de begrooting voor het loopende jaar, welke, behoudens eenige wijzigingen, wordt gearresteerd overeenkomstig het door den Thesaurier in de vorige vergadering aangeboden concept.

De aangebrachte wijzigingen zijn de volgende:

1°. de kosten der verlichting worden geraamd op *f* 400;

2°. de post: „Beschrijving van den Mĕndoet *f* 4000" wordt uitgetrokken „pro memorie";

3°. voor bindwerk wordt *f* 750 toegestaan;

4°. voor aankoopen ten behoeve der ethnographische afdeeling wordt *f* 1200 bestemd;

5°. voor aankoopen ten behoeve van het numismatisch kabinet wordt *f* 400 beschikbaar gesteld;

6°. voor het houden van voordrachten wordt *f* 600 uitgetrokken;

7°. voor diverse kleine onkosten wordt den Thesaurier de beschikking gegeven over *f* 300.

Verder wordt, op voorstel van den Voorzitter, besloten:

1°. dat, overeenkomstig een vroeger door Mr. van der Chijs aan de hand gedaan denkbeeld, omtrent voorgenomen bestellingen van boeken, in den regel, voor zoover tijd en omstandigheden dit zullen toelaten, zal worden beslist door de Directie;

2°. dat naar eene systematische aanvulling van de ethnographische afdeeling zal worden gestreefd, in de eerste plaats door gelden uit den begrootingspost voor het aankoopen van ethnographica ter beschikking te stellen van personen, die daartoe in de gelegenheid zijn en het vertrouwen der Directie genieten.

3°. dat voorzoover doenlijk, de aanwinsten der verzamelingen in de eerstvolgende bestuursvergadering ter bezichtiging zullen worden neergelegd;

Bij de behandeling van den post „onkosten ten gevolge der verbouwing *f* 4000", wijst de Heer Hoetink op de wenschelijkheid, dat de aanschaffing van meubilair zal geschieden in overleg met een deskundige, eventueel de op deze Bestuursvergadering als lid der Directie gekozen hoofdingenieur Delprat die, beter dan de conservatoren der ver-

schillende verzamelingen, op de hoogte zal zijn van de marktprijzen der benoodigdheden.

De Voorzitter acht het geraden om, wanneer de Directie voor de vraag zal komen te staan, op welke wijze zij zal beschikken over de gelden voor de inrichting der beschikbare ruimte, eene uitbesteding te houden.

Wegens het vergevorderde uur wordt besloten om de vraag, of een gedeelte van het beschikbare kasgeld op kapitaalrekening zal worden overgebracht, in eene volgende vergadering opnieuw aan de orde te stellen.

X. van de ledenlijst worden afgevoerd de Heer TROMP wegens overlijden en de Heer C. L. G. CASTENS op verzoek.

Niets meer te behandelen zijnde, sluit de Voorzitter de vergadering.

De Voorzitter,
G. A. SCHERER.

De Secretaris,
B. HOETINK.

Bestuursvergadering van Dinsdag 1 Maart 1898.

Tegenwoordig de Heeren G. A. SCHERER, Voorzitter, Mr. J. A. VAN DER CHIJS, Dr. C. SNOUCK HURGRONJE, A. G. VORDERMAN, H. M. LA CHAPELLE, Mr. J. H. ABENDANON, Mr. L. SERRURIER, C. DEN HAMER en B. HOETINK, Secretaris, terwijl het bestuurslid de Heer TH. DELPRAT zitting neemt nadat de werkzaamheden een aanvang hebben genomen.

De Voorzitter heet het nieuwe directielid den Heer DEN HAMER welkom en spreekt de hoop uit, dat diens belangstelling in het streven van het Genootschap, gedurende eene reeks van jaren aan onze vereeniging en aan de wetenschap zal ten goede komen.

I. Vervolgens worden de Notulen der vorige vergadering goedgekeurd, waarna ter tafel worden gebracht:

a. Eene missive van den Commandant van het Leger, dd. 25 Februari j.l., N°. 8, waarbij in voldoening aan een verzoek der Directie (Not. pag. 16) wordt aangeboden een exemplaar van den schietprijs *N. M.* voor schutters op geweer en bovendien een exemplaar van een soortgelijken schietprijs voor schutters op revolver.

Numismatisch kabinet.

b. Een renvooi van den Directeur van O. E. en N., dd. 2 Februari j.l., N°. 4264, ten geleide van 141 oudhollandsche dubbeltjes, in den grond gevonden in de desa Koelwa, district Grogol, residentie Jogjakarta.

De Heer van der Chijs deelt mede, dat hieronder geene aanwinsten voor het numismatisch kabinet zijn aangetroffen.

De Heer Serrurier stelt voor om die exemplaren (zes in getal), welke blijkbaar voor lijfsieraden hebben gediend, aan te koopen voor de ethnographische afdeeling.

Wordt besloten de door den Heer Serrurier aangewezen munten aan te koopen voor *f* 0.50 en de overige terug te zenden.

c. Van denzelfden, dd. 17 Februari j.l., N°. 3058, waarbij, onder overlegging van een rekest van het Bestuur der Vereeniging voor Oudheid-, Taal-, Land- en Volkenkunde te Jogjakarta,—houdende verzoek om toekenning eener subsidie van *f* 3000, voor het loopende jaar — het gevoelen der Directie wordt gevraagd.

Wordt besloten het verzoek met een gunstig advies te ondersteunen.

d. Van denzelfden, dd. 24 Februari j. l., N°. 3440, waarbij wordt medegedeeld, dat er bij dien Departementschef geen bezwaar bestaat om de calques van teekeningen van den Mĕndoet-tempel nog eenigen tijd ter beschikking te laten van den Heer B. Kersjes (Not. pag. 16).

Informatie.

e. Van denzelfden, dd. 1 dezer, N°. 3673, ten geleide van een handschrift, getiteld: „Hikajat toea bangsa Minahassa", vervaardigd door den Majoor van het district Langoewan (Minahassa) N. E. Mogot, ter opneming in het Tijdschrift.

In rondlezing.

f. Van den Chief Clerk and Librarian van het Smithsonian Institution, Bureau of Ethnology, dd. 23 December a°. p°., houdende verzoek om aanvulling van edita.

Aangezien meer dan ééne bibliotheek onder deze weten-

schappelijke instelling ressorteeren, en een deel van 's Genootschaps werken vermoedelijk is toegewezen aan eene andere boekerij dan die van het Bureau of Ethnology, zal nadere inlichting worden gevraagd.

g. Van den Resident van Probolinggo, dd. 8 Februari j. l., N°. 659, ten geleide van 3 beschadigde koperen bokors (waschkommen) en een metalen staaf.

Oudheidkundige afdeeling.

h. Van den Consul van Groot-Brittannië en Ierland, dd. 10 Februari, j. l., No. 34, waarbij, namens de Britsch-Indische Regeering, wordt aangeboden: „Chronological Tables and Index of the Indian Statutes (2 deelen).

Bibliotheek.

i. Van denzelfden, dd. 18 Februari j. l., N°. 38, waarbij, namens de Britsch-Indische Regeering, wordt aangeboden: „A collection of the acts passed by the Governor-General of India in Council in the year 1897".

Als boven.

j. Van den Heer Dr. Herman ten Kate, dd. 14 Februari j. l., houdende mededeeling, dat hij geen gehoor kan geven aan den wensch der Directie om eene populair-wetenschappelijke voordracht te houden (Not. pag. 17).

Informatie.

k. Van het buitengewoon lid, den Heer Dr. J. Groneman, dd. 9 Februari, j. l., ten geleide van zijne verhandeling, getiteld: „Tempelwachters" (met 3 photographieën).

In rondlezing.

l. Van den Heer J. I. F. E. Heidsieck, dd. 27 Februari j. l., waarbij voor de oudheidkundige verzameling ten geschenke wordt aangeboden „een arakkruikje uit den Hindoetijd".

Aangezien dit voorwerp vermoedelijk van Chineesch maaksel is uit den tegenwoordigen tijd, zal het wederom ter beschikking van den gever worden gesteld.

m. Van het lid den Heer L. C. WESTENENK, dd. 3 Februari, j. l., voor het Tijdschrift aanbiedende het eerste gedeelte van zijn opstel, getiteld „Bijdragen tot de volksloor van West-Borneo".

In rondlezing.

n. Van den Bibliothecaris der Asiatic Society of Japan, houdende verzoek om aanvulling van onbrekende edita.

In handen van den Bibliothecaris.

II. De Voorzitter bericht, dat uit rondlezing terug zijn de verslagen der commissies voor de jaarlijksche opname der verzamelingen.

De Heer SERRURIER betoogt nader de reeds in het verslag over de ethnographische verzameling uitgesproken wenschelijkheid, om grootere zekerheid te verkrijgen dat de herkomst der voorwerpen bewaard zal blijven, door de nummers te schilderen op de voorwerpen zelven en verklaart zich bereid daartoe zijne medewerking te verleenen.

Het denkbeeld van den Heer SERRURIER vindt grooten bijval bij de Directie, zoodat het aanbod van dit bestuurslid gaarne wordt aanvaard en hij wordt gemachtigd om uit te zien naar een geschikt persoon, die, onder zijne leiding, de nummering, zooals die door hem is voorgesteld, zal kunnen ter hand nemen.

III. De Heer VAN DER CHIJS:

1°. bericht de ontvangst der navolgende geschenken:

a. van den Heer Mr. P. G. H. VAN MAARSEVEEN, twee photographieën van het kerkhof te Rĕmbang.

b. van den Heer E. F. THIJSSEN, de navolgende munten:

Siberië, 10 kopeck, 1771.—k.
Japan, 20 sen, 12e jaar van Mei-dzi.—z.
10 „ „ „ „ „ „ —z.
5 „ 10e „ „ „ „ —z.
sen, 5e jaar.—k.
½ sen, 10e jaar.—k.
yen, 24e jaar.—z.
Korea, ¼ niang —aluminium.
China, provincie Fou-kiën, 10 cents-stuk.—z.
Pei Yang dollar, 1897.—z.
Hongkong, 50 cents, 1891.—z.
10 „ 1895.—z.
Fransch Indo-China, piastre de commerce, 1896.—z.
20 cents, 1895.—z.
cent, 1895.—br.
sapeka, 1894.—br.
Straits-Settlements, 10 cents, 1895.—z.
Britsch-Indië, dollar, 1897.—z.
2 annas, 1889.—z.
Ceilon, 25 cents, 1893.—z.
10 „ 1894.—z.
Nederland, prov. W. Friesland, duit, 1780.—z.
„ „ „ , stuiver, 1676.—z.
„ Holland, stuiver, 1760.—z.
„ „ , dubbeltje 1723.—z.
„ Utrecht, dubbeltje, 1780.—z.
„ Zeeland, duit, 1681, 1792.—k.
„ Gelderland, duit, 1761, 86.—z. en k.
Halve gulden, 1680.—z.
„ cent, 1891.—br.
10 cents, 1890.—z.
Belgie, centime 1874.—k.
Frankrijk, 5 centimes, 1881.—k.
Engeland, three-pence, 1870.—z.
shilling, 1872.—z.

farthing, 1838. — k.
half penny, 1888. — br.
Spanje, 4 maravedises, 1742. — k.
10 realen, 1821. — z.
real, 1859. — z.
Zwitserland, 20 rappen, 1885. — nikkel.
Duitschland, Baden, kreuzer, 1843. — k.
Hanover, pfennig, 1828. — k.
Mecklenburg-Schwerin, schilling, 1768. — bill.
Saksen-Meiningen, kreuzer, 1828. — k.
Keizerrijk, 20 pfennig, 1890. — nikkel.
10 „ , 1875, 76. — „
5 „ , 1876. — „ (A en C)
pfennig, 1874, 1891. — k.
Oostenrijk, 10 neu-kreuzer, 1872. — z.
Italië, 5 centesimi, 1867. — k.
Noorwegen, 1 öre, 1885. — k.
Rusland, 20 kopeck, 1890. — z.
10 „ , 1865. — z.
3 „ , 1876. — k.
roebel, 1897. — z.
Griekenland, 50 lepta, 1883. — z.
Canada, 10 cents, 1891. — z.
Vereenigde Staten v. N. Amerika, 1/4 dollar, 1892. — z.
cent, 1884. — k.
Mexico, peso, 1896 (G° en Z^{s}) — z.
peseta, 1800. — z.
Guatemala, peso, 1894. — z.
Peru, sol, 1892. — z.
4 realen, 1836. — z.
Mauritius, 10 cents, 1889. — z.

c. van Mevrouw Van Haren Noman — Schiff: twee vazen afkomstig van Djeddah.

d. van het lid, den Heer G. C. Klerk de Reus, een glazen bokaal voorzien van het sigillum der V. O. C.

Zullen in de betrekkelijke afdeelingen worden geplaatst.

2°. stelt voor den Resident van Cheribon te verzoeken, eene opgave te verstrekken van de inscripties, welke voorkomen op steenen, aanwezig op het achtererf van het residentiekantoor te Cheribon.

Conform.

IV. De Heer DELPRAT:

1°. vestigt de aandacht der Directie op de verwaarloozing, der oudheden van Java, en haalt eenige voorbeelden aan, waaruit blijkt dat vele monumenten gevaar loopen weldra geheel te gronde te gaan, doordat zij niet behoorlijk worden schoon gehouden.

Zoo heeft hij gevonden, bij een bezoek, dat hij onlangs met het eerelid den Heer YZERMAN bracht aan den Tjandi Kali Bĕning, dat deze tempel, die eenige jaren geleden op initiatief van genoemd eerelid behoorlijk is schoongemaakt, noodzakelijkerwijs zeer spoedig zal instorten, doordat men een boom, welks kruin thans reeds boven den tempel uitsteekt, ongehinderd heeft laten wortelschieten en opgroeien.

Bij de gedachtenwisseling welke ontstaat naar aanleiding van de opmerking van het bestuurslid DELPRAT, wordt gewezen op de zorg, die door de Regeering van andere landen wordt aan den dag gelegd, waar het geldt de instandhouding van monumenten en wordt de vraag besproken, of het niet op den weg der Directie ligt, om zonder verwijl bij de Ned. Indische Regeering aan te dringen op het nemen van afdoende maatregelen, waardoor het vervallen van fraaie monumenten uit den Hindoetijd kan worden tegengegaan.

De Heer SERRURIER stelt voor, om bij de Regeering de aanstelling te bepleiten van een Inspecteur, die nu en dan de oudheden zal moeten bezoeken, een verslag van zijne

bevinding zal moeten opmaken en voorstellen zal hebben te doen omtrent de maatregelen, welke dienen te worden genomen voor het behoud der tempels en andere oudheden.

De Heer ABENDANON betwijfelt, of de Regeering bereid zou zijn een nieuw ambt te scheppen in den door den Heer SERRURIER gewenschten zin, doch oppert het denkbeeld om aan de Regeering in overweging te geven, van tijd tot tijd eene opdracht tot inspectie der oudheden te verleenen, hetzij aan een lid der Directie van het Genootschap, zooals ongeveer 20 jaren geleden aan den Heer GROENEVELDT, hetzij aan een ambtenaar, die uit den aard zijner betrekking dikwijls over Java reist.

Ofschoon de Directie eenparig van oordeel is, dat het haar plicht is om de verwaarloozing, waaronder de oudheden op Java thans lijden, onder de oogen der Regeering te brengen, blijft verschil van meening heerschen omtrent de wijze, waarop naar verbetering moet worden worden gestreefd. Ten slotte wordt het wenschelijk geacht, om vooraf na te gaan, welke voorstellen vroeger zijn gedaan met betrekking tot het in stand houden van oudheden, en welke beslissingen door de Regeering ter zake zijn genomen.

2°. deelt mede, dat hij binnen weinige dagen Batavia metterwoon zal verlaten en derhalve zich verplicht ziet, zijn ontslag te nemen als lid der Directie van het Bat. Genootschap, tot welks bloei hij gaarne zal blijven medewerken.

De Voorzitter betuigt, ook namens zijne medeleden, zijn leedwezen over het vertrek van den Heer DELPRAT, wiens belangstelling in het Genootschap zoo overtuigend is gebleken en recht gaf tot zulke schoone verwachtingen.

Zijne toezegging van blijvende medewerking wordt dankbaar aanvaard.

V. De Heer DEN HAMER:

1°. biedt ten geschenke aan:

a. een afgietsel in gips van het gelaat van het groote Boeddha-beeld in den Mĕndoet-tempel;

b. een idem van een relief van dienzelfden tempel.

Voor dit belangrijk geschenk betuigt de Voorzitter den Heer den Hamer den hartelijken dank der vergadering.

Wordt verder besloten aan te teekenen, dat het afgietsel van het relief in de plaats treedt van den afdruk in papier, bedoeld op pag. 120 der Notulen 1897.

2°. doet mededeeling van den voortgang der werkzaamheden aan den Mĕndoet tempel, waarbij o. a. is gebleken, dat deze is gebouwd op een fondament van zoogenaamde Mådjåpahit-steenen.

VI. De Heer Serrurier biedt voor het Tijdschrift aan eene verhandeling, getiteld:

Die Korwāre oder Ahnenbilder Neu-Guinea's, ein Beitrag zur Geschichte der bildenden Kunst.

In handen der Redactie.

VII. De Heer Snouck Hurgronje:

1°. biedt namens den Schrijver ten geschenke aan:

Dr. Hubert Jansen, Verbreitung des Islâms, mit Angabe der verschiedenen Riten, Sekten und religiösen Bruderschaften in den verschiedenen Ländern der Erde 1890 bis 1897.

Bibliotheek.

2°. brengt de vraag ter sprake, op welke wijze kan worden voorkomen, dat zij die boeken uit 's Genootschaps bibliotheek hebben ter leen gevraagd en daarna terugbezorgd, worden aangemaand tot inlevering van het geleende, omdat de door hen afgegeven bons niet zijn teruggegeven noch vernietigd, maar in het bezit van den Bibliothecaris zijn gebleven.

De Heer van der Chijs zal dienaangaande in eene volgende vergadering een voorstel doen.

VIII. De Heer Vorderman, biedt ten geschenke aan:

1°. namens den Heer Dr. Horst, een steenen beitel afkomstig van Tanah Merah (Nieuw Guinea).

2°. uit eigen hoofde, een bronzen kwispedoor (*pĕloedahan*), in Atjeh slechts onder zijn Maleischen naam bekend, afkomstig van Poelau Bĕras (Atjeh).
Ethnographische verzameling.

3°. een overdruk van zijn opstel „Toelichting op mijn Beri-beri verslag (Geneeskundig Tijdschrift voor Ned. Indië Deel XXXVIII, aflevering 1).
Bibliotheek.

IX. De Heer Abendanon bericht, dat aan den Heer Chailley Bert een bedrag van *f* 12.50 moet worden overgemaakt, wegens de vertaling van de verhandeling van den Heer Knebel: „Over het meten van wapenen bij de Javanen." (Zie Notulen 1897, p. 138).
De Thesaurier wordt uitgenoodigd voor de overmaking het noodige te verrichten.

X. De Secretaris biedt, namens het eerelid Dr. A. W. Nieuwenhuis, voor het Tijdschrift aan diens verhandeling: „De jongste wetenschappelijke expeditie door Borneo".
In handen der Redactie.

XI. Wordt besloten den Heer J. Chailley Bert, Secretaire-général de l'Union Coloniale française, te benoemen tot Correspondeerend Lid van het Genootschap.

XII. Van de ledenlijst worden, op verzoek, afgevoerd

de Heeren GALLOIS, VAN BERCKEL BIK, HOOYER EN HERZ.

Niets meer te behandelen zijnde, sluit de Voorzitter de vergadering.

De Voorzitter,
G. A. SCHERER.
De Secretaris,
B. HOETINK.

Bestuursvergadering van Dinsdag 5 April 1898.

Tegenwoordig zijn de Heeren G. A. SCHERER, voorzitter, Mr. J. A. VAN DER CHIJS, Dr. C. SNOUCK HURGRONJE, H. M. LA CHAPELLE, Mr. J. H. ABENDANON, Mr. L. SERRURIER en B. HOETINK, secretaris.

I. Na opening der vergadering door den voorzitter worden de notulen der vorige vergadering goedgekeurd, waarop de volgende stukken in behandeling komen:

a. Een Missive van den Heer Eersten Gouvernements-Secretaris, dd. 23 Maart ll. No. 614, waarbij de Directie verzocht wordt om toezending van twee exemplaren van het door het Genootschap uitgegeven werk van A. HAGA over Nederlandsch Nieuw-Guinea en de Papoesche eilanden tegen betaling van den daarvoor vastgestelden prijs.

Wordt besloten die beide exemplaren kosteloos aan de Regeering aan te bieden;

b. Een renvooi van den Heer Directeur van O. E. N., dd. 28 Februari ll. No. 7168/98, ten geleide van een gouden ring, in den grond gevonden in de desa Tjimalaka, afd. Soemedang, res. Preanger Regentschappen.

Wordt besloten dezen ring voor den getaxeerden prijs van *f* 10.— over te nemen en te plaatsen in de archeol. afdeeling.

c. Missive van denzelfden Heer Directeur, dd. 8 Maart ll. No. 4112, houdende kennisgeving, dat de steen met het wapen van Rotterdam, waarvan sprake is Notulen 7 Dec. '97 p. 146, aan de Directie wordt aangeboden.

Zoodra het bedoelde voorwerp zal zijn ontvangen, zal den Directeur daarvan onder dankzegging bericht worden gegeven.

d. Renvooi van denzelfden Heer Directeur, dd. 15 Maart ll. No. 9887, met bericht, dat in de desa Ngalèn der afdeeling Blora, res. Rembang in den grond zijn gevonden vijf kromongs (metalen ketels van de gamelan). Bericht wordt verzocht, of zij in aanmerking komen voor aankoop ten behoeve van 's Genootschaps verzamelingen, dan wel voor eenig Museum in Nederland.

Wordt besloten te antwoorden, dat zoodanige voorwerpen reeds in voldoenden getale in 's Genootschaps verzamelingen aanwezig zijn, en dat het oudheidkundig karakter daarvan te onzeker is om den aankoop ten behoeve van eenig ander Museum te wettigen.

e. Missive van denzelfden Heer Directeur, dd. 16 Maart ll. No. 4583, ten geleide van eene depêche van Zijne Excellentie den Minister van Koloniën van 29 Januari ll. Lett. A[s] No. 63/336, waaruit blijkt, dat de Regeering in Nederland voornemens is, de oorspronkelijk door de Indische Regeering aan het Genootschap in bruikleen afgestane voorwerpen uit den Lombokschat, definitief bij het Genootschap in bewaring te geven, behoudens enkele uitzonderingen, die echter door toevoeging van andere voorwerpen zullen worden gecompenseerd. Bij die Missive wordt tevens aangedrongen op opzending naar Nederland van een der beide opiumpijpen en van eenige der twaalf pinangscharen, die tot hiertoe in het bezit van het Genootschap zijn verbleven, bijaldien aan die opzending geene overwegende bezwaren in den weg staan (zie Not. Feb. 97*c*. p. 14 j°. Not. Nov. 97. II 1°. p. 135).

Na eenige discussie wordt besloten, daarop te antwoorden, dat aangezien er onder de bedoelde voorwerpen zich strikt genomen geene doubletten bevinden, de afstand van

een gedeelte daarvan niet mag gezegd worden zonder bezwaren te kunnen geschieden, doch dat die bezwaren niet van zoo overwegend belang zijn, dat zij de Directie zouden weerhouden, zoo volledig mogelijk aan de bedoeling van den Minister van Koloniën te voldoen, weshalve de Directie de helft der bedoelde voorwerpen ter beschikking houdt van de Indische Regeering. Terwijl de Directie met ingenomenheid van het veranderde gevoelen der Nederlandsche Regeering ter zake van den Lombokschat heeft kennis genomen, en de terugzending der oorspronkelijk aan haar in bewaring gegeven voorwerpen met belangstelling verbeidt, meent zij met aandrang de Indische Regeering te moeten verzoeken, het daarheen te willen leiden, dat het Genootschap zoo mogelijk in het bezit van de geheele vroegere bruikleencollectie worde hersteld, en dat geene vervanging van sommige voorwerpen door andere plaats vinde. De Directie vleit zich, dat de redelijkheid van dezen wensch door de Nederlandsche Regeering zal worden ingezien, omdat indertijd bij de aan de Directie verleende voorkeur, hare keuze op die bepaalde voorwerpen van den Lombokschat en op geene andere is gevallen. De Directie is van oordeel, dat er geen aanleiding is om thans wederom die voorkeur te geven aan een Museum in Nederland en wel ten aanzien van voorwerpen, die door het Nederlandsch Indische Leger zijn buitgemaakt.

f. Renvooi van denzelfden Heer Directeur, dd. 24 Maart ll. No. 10929, ten geleide van drie stuks oude munten en van eenige scherven van een gentong, waarin die munten zijn gevonden, een en ander opgegraven in het Regentschap Bangil, res. Pasoeroean.

De Heer Hoetink deelt mede, dat de drie chineesche kèpengs van de meest gewone soort en derhalve waardeloos zijn.

Wordt besloten dit aan den Directeur mede te deelen.

g. Missive van denzelfden Heer Directeur, dd. 25 Maart ll. No. 5164; rappel tot inzending der bijdrage voor het Koloniaal Verslag van het jaar 1898.

De Heer HOETINK deelt mede dat hieraan reeds voldaan is.

h. Missive van den Heer Resident van Menado, dd. 4 Maart ll. no. 979, ter aanbieding van twee woordenlijsten, ingevuld door den Posthouder te Liroeng (Talauer eilanden) J. E. LEIDELMEIJER en door den Zendeling-leeraar te Tamako (Eiland Groot Sangi) M. KELLING.

Zullen in de verzameling handschriften worden opgenomen.

i. Missive van het Bestuur van de Koninklijke Natuurkundige Vereeniging in Nederl. Indië te Batavia, dd. 3 April ll. ongenumm., houdende kennisgeving, dat de aan het Bataviaasch Genootschap behoorende boekwerken volgens de nommers gerangschikt, ter collationeering met een aangestreept exemplaar van den Catalogus gereed liggen, en met verzoek om opgave, wanneer de Directie over die boekwerken wenscht te beschikken (Not. Oct. 97. *c*. p. 113).

De Heer HOETINK deelt mede, dat hij de verzameling heeft in oogenschouw genomen, en dat het hem daarbij is gebleken, dat zij zeer vele boeken bevat, die voor het Genootschap van minder belang zijn te achten. Met het oog op de beperkte plaatsruimte en de vrij hooge kosten voor bindwerk, die daardoor zullen worden benoodigd, meent spreker er tegen te moeten waarschuwen, de geheele collectie en bloc herwaarts over te brengen en noodigt hij de Directieleden uit een persoonlijk onderzoek in loco in te stellen; spreker acht de mogelijkheid niet uitgesloten, dat alsdan nader zal worden besloten eene schifting te bewerkstelligen en een zeker gedeelte met behoud van ons eigendomsrecht in het bezit van de Kon. Natuurk. Vereen. te laten verblijven.

Conform.

k. Missive van het Eerelid des Genootschaps, den Heer J. W. IJZERMAN, als Voorzitter der bijzondere Commissie voor Groep XVII (kolonisatie) voor de Wereldtentoonstelling te Parijs in 1900, dd. 28 Februari ll. no. 570, ter aankondiging van de komst des Heeren E. VON SAHER, die in het laatst van April in Indië zal aankomen, met het doel reproductiën te vervaardigen van eenige der belangrijkste beelden en bas-reliefs die worden aangetroffen, zoo in 's Genootschaps Museum, als in Midden-Java, en op bijgevoegden Staat vermeld zijn; onder aanbeveling van den Heer VON SAHER in den steun der Directie. Daarbij wordt tevens kopielijk overgelegd een verzoek van den Commissaris-Generaal voor Nederland aan den Minister van Koloniën, dat het den Heer VON SAHER, ter bespoediging van zijnen arbeid vergund worde, eenige der verspreid liggende steenen, die uit een oogpunt van kunst belangrijk zijn, mede naar Nederland te nemen.

Uit de, naar aanleiding hiervan gevoerde discussie blijkt, dat de Directie bereid is den Heer VON SAHER allen mogelijken steun te verleenen, doch dat zij eenstemmig eene concessie als de bovenbedoelde bedenkelijk acht. Wordt besloten, zich tot Zijne Excellentie den Gouverneur-Generaal te wenden, onder mededeeling der door de Directie gekoesterde bezwaren.

l. Brief van den Heer Dr. H. TEN KATE, tijdelijk te Batavia, dd. 12 Maart ll. houdende mededeeling, dat, naar luid van ontvangen berichten, in de afdeeling Sleman, res. Djokjakarta grafheuvels worden aangetroffen, waaruit in vroeger tijd sieraden en steenen werktuigen zijn opgedolven, en dat prof. BASTIAN hem heeft ter hand gesteld een bedrag van *f* 100.— om daarmede een voorloopig onderzoek te doen. Schrijver verzoekt der Directie hem een gelijk bedrag te willen verstrekken, zullende alsdan de eventueel te vinden voorwerpen gelijkelijk worden verdeeld tusschen

's Genootschaps Museum en het Museum für Völkerkunde te Berlijn.

De Voorzitter deelt mede, dat hij met het oog op het ophanden zijnde vertrek van den Heer TEN KATE op eigen verantwoordelijkheid de gevraagde som heeft verstrekt, en vraagt deswege alsnog goedkeuring, die door de Vergadering wordt verleend. Dr. TEN KATE heeft van zijne bevindingen een rapport opgesteld, gedagteekend 27 Maart 1898, van den volgenden inhoud:

Aangaande mijn reis naar Djokjakarta en omstreken, uitgevoerd met de financiëele ondersteuning des Genootschaps en van prof. A. BASTIAN, heb ik de eer U het volgende mede te deelen.

Tot mijn spijt kan en moet ik kort zijn, daar de resultaten van het onderzoek, trots alle moeite, niet hebben beantwoord aan de verwachtingen, die vooral prof. BASTIAN er van koesterde.

Die verwachtingen waren gegrond op brieven van den heer Dr. R. BAUMGARTEN, te Boeloes, aan prof. BASTIAN en mijzelven, zooals trouwens reeds vermeld is in mijn bovengenoemd schrijven. Dit ter apologie.

Den 17 Maart te Djokjakarta aangekomen, begaf ik mij — voorzien van een aanbevelend schrijven van den voorzitter des Genootschaps — onmiddelijk naar den resident, den Heer AMENT. Ik deelde ZHEG. mijn plan van onderzoek mede en verzocht moreelen steun. Ik verkreeg dien in volle mate.

Den Controleur, den Heer VAN DER BREGGE, tevens Secretaris der Archeologische Vereeniging te Djokja, en den regent van Sleman (Soeleman) werd opgedragen, mij des anderen daags te vergezellen op een tournée W. en W. NW. van de hoofdstad.

In het bijzonder wenschte ik een onderzoek in te stellen naar de sieraden, die in het laatst van 1896 op of in den heuvel Koenden, nabij de desa Kloerakan, gevonden werden.

De Javaansche vinder werd ontboden, en op de vindplaats zelve deelde hij mede, onder welke omstandigheden hij in het bezit dier voorwerpen kwam. „Ingelicht door een droom, vond hij ze bij elkander liggende onder een grooten steen, ongeveer 2 voet diep in den grond." In het geheel moeten er 9 voorwerpen geweest zijn. Volgens de beschrijving waren er 2 gouden ringen met inscripties bij; verder een haarspeld (?) van goud. De overige objecten deden, volgens de vage beschrijving, denken aan ébauches van beeldjes en stukken bergkristal. Er bestaat m. i. zeer weinig twijfel, dat deze voorwerpen van Hindoe-oorsprong zijn.

De vinder verkocht ze, doch de politie kocht ze later weer op, voor de som van *f* 105.— Het is mij niet gelukt nategaan, waar genoemde voorwerpen ten slotte gebleven zijn.

Wat nu den heuvel zelven betreft, deze is naar mijn overtuiging niet kunstmatig, maar natuurlijk.

Naar schatting, ± 18 M. hoog, bestaat hij uit bruingele klei, met sterk verweerde losse kalksteenen, soms van aanmerkelijke grootte, er tusschen.

Ik geloof, dat genoemde Hindoe-voorwerpen toevalligerwijze op dien heuvel zijn terecht gekomen, en dat beide in hoegenaamd geen verband met elkander staan.

Voorts won ik nadere inlichtingen in omtrent genoemde vondst en het voorkomen van praehistorische steenen wapenen en werktuigen op de ondernemingen Klatji en Bĕran en in de desa Poendong. In laatstgenoemde plaats, aan de Kali Konteng, trof ik een aantal oude graven aan, bij de Javanen *pĕmokamman koenâ* geheeten, en waarover straks.

Den 19den begaf ik mij naar de onderneming Kasoeran (Tegal Wĕroe), ten einde een onderzoek in te stellen naar de vindplaats der praehistorische steenen voorwerpen, die thans in het bezit zijn van prof. A. Bastian. Vergezeld van den eigenaar, den heer Paul Enger, bezocht ik de heuvels, in 't bijzonder den Ngampon, bij de desa Djapanan. Ook dáár werd ik bevestigd in mijn overtuiging, dat er hier

van tumuli of mounds geen sprake is, ook al doet de vorm niet zelden denken aan dien der mounds van Upsala en der Vereenigde Staten van Amerika. Alle heuvels, die ik in het regentschap SLEMAN zag, zijn natuurlijke formaties, oogenschijnlijk door waterwerking ontstaan. De andesietblokken, die veelal op de hellingen en toppen liggen, zijn als erratisch te beschouwen, en er zeker niet opzettelijk heengebracht. Van eenige systematische rangschikking dier blokken heb ik geen spoor kunnen vinden. De omstandigheid echter, dat men vaak moderne Javaansche begraafplaatsen op die heuvels aantreft, kan aanleiding hebben gegeven tot de meening, als zou men hier met grafheuvels te doen hebben, doch in den eigenlijken archaeologischen zin zijn ze dat zeker niet.

De praehistorische werktüigen in questie staan naar mijn overtuiging in geenerlei verband met deze heuvels, evenmin als de sieraden bovengenoemd. Dat men somtijds steenen bijlen, beitels, enz. op en bij die heuvels vindt, bewijst niets voor het verband tusschen beide, daar men ze ook elders op het land, zooals in sawah 's en bosschen aantreft.

Van de desa bewoners kocht ik, door vriendelijke tusschenkomst van den heer P. ENGER, een 17 tal steenen werktuigen, de meeste echter sterk beschadigd, doch blijkbaar behoorende tot de verschillende typen — hoewel niet alle vertegenwoordigd — beschreven door VAN LIMBURG BROUWER en C. M. PLEIJTE.

Al deze voorwerpen waren in den omtrek gevonden, overal verspreid. Zij zijn bij de hedendaagsche Javanen bekend als *hoentoe gĕlap* (bliksemtanden). Men gelooft, dat ze van de bliksem afkomstig zijn. Een dergelijke meening omtrent oude steenen werktuigen vindt men, zooals u bekend zal zijn, over de geheele aarde terug.

Het is „ein Stük Elementargedanke" in den zin van BASTIAN.

Er zijn er onder die voorwerpen (rolsteenen of pebbles,

v. L. B.) die misschien oorspronkelijk nooit werktuigen geweest zijn, daar ze, hoewel sterk gepolijst, niet den gewonen vorm hebben. Zeker is het, dat de tegenwoordige bevolking ze bezigt bij het vervaardigen van *gĕndi's* (waterkruiken), wat ook het geval zou zijn met de bijl- en beitelvormige *hoentoe gĕlap*.

Den 20sten begaf ik mij naar de onderneming Boeloes, ± 10 paal N. van Djokja, waar volgens zeggen, in de Kali Trasi, een tak van de Kali Tjode, Hindoe-oudheden zouden voorkomen. Bij onderzoek vond ik dan ook een groot rijstblok uit eruptief-gesteente (andesiet ?) gehouwen. Het was eivormig, van boven gezien, zwak concaaf uitgehold, had een breeden steenen rand, terwijl de onderkant vlak was.

Het had de volgende afmetingen: l. 139 Cm., br. 112, hoogte 34 Cm. Dit blok lag grootendeels bedolven in de bedding der rivier, evenals een ander, kleiner cirkelvormig uitgehold rijstblok, hetwelk ik niet ver van daar liet uitgraven. Er zouden in de rivierbedding nog drie andere blokken verzonken liggen, gelijk aan het laatstgenoemde. Volgens de inlanders zouden al deze blokken door een banjir in de kali zijn terecht gekomen.

Wegens de enorme zwaarte kon ik deze blokken tot mijn spijt niet doen vervoeren.

Den 22sten begaf ik mij opnieuw naar Klatji, ten einde met den eigenaar, den heer W. K. VAN GENNEP, een onderzoek in te stellen naar de reeds genoemde graven te Poendong. Aan den hoogen, zandigen W. oever der Kali Konteng liggen een aantal graven, herkenbaar aan de vierkante steenblokken, die hier en daar boven het korte, maar dichte graskleed uitsteken. De twee eenige graven, waarvan de langwerpig vierkante vorm nog duidelijk te herkennen was, liet ik openen. De maten van het eerste graf waren: gr. l. circa 1,77 M , gr. br. ongev. 87 Cm., hoogte der steenen omwalling ± 47 Cm. Van het tweede respectievelijk ongev. 1,80 M., 96 Cm. en circa 47 Cm.

Het vierkant werd gevormd door vastaaneensluitende, langwerpige steenen (andesiet?), die wellicht vroeger tot *tjandi's* hadden behoord.

Het aantal dier steenen, waarvan sommige richels vertoonden, variëerde van acht tot twaalf.

Eerst op een diepte van ± 2 M. stiet ik op de nauwelijks meer herkenbare overblijfselen van menschelijke skeletten, die rusten in de *padas*-laag. Van schedelvorm of skeletbouw was niets meer te herkennen, en bij aanraking vielen de vochtige beenfragmenten uit elkaar.

Het gaafst waren de kiezen, waarvan ik er eenige hierbij voeg. Van medegiften in het graf was geen spoor te vinden. Slechts een ruwe steen, ter grootte van een vuist, had vermoedelijk gediend tot hoofdsteunsel. Het hoofd der skeletten was ongeveer naar het N. gericht.

De hedendaagsche Javanen gelooven dat deze graven van de Hindoes zijn. Bewijzen voor die meening kan ik echter vooralsnog niet aanvoeren. Ketjoegangers en dieven plachten aan deze graven te offeren, alvorens een onderneming te wagen.

Door middel van een desabewoner kwam ik dien dag nog in het bezit van een *hoentoe gĕlap.*

Den 23sten aanvaardde ik de terugreis van Djokja naar Batavia.

Ziedaar het zeer weinige van eenig belang, hetwelk ik U kan mededeelen.

Ik heb zoowel Z. H. den Sultan als andere personen van invloed getracht voor verdere vondsten te interesseeren, en ook de heer PAUL ENGER heeft mij beloofd verdere nasporingen te laten doen. Het is dus mogelijk, dat er eerlang nog eenig materiaal binnenkomt.

Ten slotte spreek ik de Directie mijn beleefden dank uit voor den verleenden steun, en geef hiermede tevens kennis dat ik de helft der gevonden voorwerpen, alsook

het weinige resteerende geld (*f* 13.—) aan den heer Secretaris heb overhandigd.

Van dit rapport is met belangstelling kennis genomen; de steenen voorwerpen zullen in de archeol. verzameling worden geplaatst.

m. Brief van den Heer J. L. D. VAN DER ROEST, zendeling leeraar te Roon, Ned. Nieuw-Guinea, dd. 27 Februari ll., met verzoek om overdrukken te mogen ontvangen van zijn opstel, opgenomen in ons Tijdschrift deel XL afl. 1. 2.

De Bibliothecaris bericht dat die overdrukken reeds verzonden zijn

n. Brief van het lid den Heer J. VAN AALST te Moentilan, res. Kedoe, dd. 28 Februari ll.:

1° ten geleide van eene opgave omtrent de verschillende Hindoe-oudheden in zijne contrôle-afdeeling voorkomende, en onder mededeeling, dat door den schrijver aan het Departement van O. E. N. ter verdere opzending naar het Genootschap is verzonden een papier afdruk van een opschrift, gevonden te Dakamoe, distr. Ngasinan, in de nabijheid van een zeer groote bron, genaamd Toek-mas, zijnde dit opschrift nog niet vermeld in des schrijvers opgave der oudheden in het district Ngasinan. Voor mededeeling van de eventueele verklaring van dit en de vroeger gezondene opschriften houdt schrijver zich aanbevolen.

2° ter aanbieding van het plaatje van bladgoud, uit de dessa Kanggan, distr., Menoreh, waarvan in de hier boven gemelde opgave sprake is.

3° tot aanvrage van restitutie eener som van *f* 20.90, zijnde het bedrag, dat boven de toegestane *f* 150. — voor ontgraving is uitgegeven (Not. April '97 *d*. p. 44).

Wordt besloten de opgave der oudheden in rondlezing te zenden, het plaatje te plaatsen in de archeol. afdeeling, en de boven het toegestane bedrag uitgegeven gelden aan den Heer VAN AALST te restitueeren.

o. Brief van den Directeur van 's Rijks Ethnographisch Museum te Leiden, dd. 1 Maart ll., houdende mededeeling dat geene verdere jaarverslagen na dat van 1894/95 van het door hem beheerd wordende Museum zijn uitgegeven.

Informatie.

p. Brief van Heeren OLISLAEGER & Co. te Batavia, dd. 1 April ll., ter aanbieding van drie oud-model schietprijzen van het Indische Leger, en onder mededeeling, dat de vierde waarschijnlijk op aanvrage bij het Departement van Oorlog zal zijn te verkrijgen.

Wordt besloten deze voorwerpen onder dankzegging in de numismatische verzameling te plaatsen en aan den wenk des schenkers gevolg te geven.

q. Brief van den Heer B. KERSJES, Ingenieur der 1e klasse der B. O. W. te Probolinggo, dd. 7 Maart ll. strekkende tot terugzending van de bouwkundige beschrijving van den Mĕndoet tempel (Not. 7 Dec. 97. *f*. p. 142), waarin door den schrijver eenige veranderingen zijn aangebracht en onder bijvoeging van de reeds toegezegde drie photographiën, waarvan de kosten ad *f* 21.— door hem zijn voldaan.

Besloten andermaal in rondlezing te zenden en de voorgeschoten gelden te restitueeren.

r. Brief van den Heer J. H. HISSINK, adspirant Controleur te Menggala, Lampongsche districten, van 12 Februari ll., ter aanbieding van eenige voorwerpen, vroeger algemeen in gebruik, te weten:

Een sirihdoos van koper, in de benedenlanden *sĕlĕpa*, in de bovenlanden *pésanan* geheeten.

Een toestel in gebruik bij het zwart maken (*bĕsihoeng*) der tanden en in de benedenlanden *pĕlala'an*, in de bovenlanden *tinggang* genoemd.

Een toestel voor een damarkaars (*damauw blěmboeng*), genaamd *tjanggah*.

Eene *palita* van koper. Het bakje heet *batoek palita*, de standaard *pĕta palita*.

Benevens een drietal Lampongsche handschriften op lontar, waarvan een o. a. de *sipat doewa poeloeh*, een andere eenige *djimats* inhoudt. Toezending van een houten *doelang*, vroeger algemeen in de Lampongs in gebruik om spijzen rond te dienen, wordt toegezegd.

Onder dankzegging aan den schenker, in de ethnographische en handschriftenverzamelingen.

s. Brief van den Heer H. C. V. LEIBRANDT, Keeper of the joint Library of Parliament, Capetown, dd. 19 Januari ll. (Not. Nov. '97. II. 2°. p. 135) ten geleide van de volgende publicatiën:

Journal 1699—1732.

Letters received 1695—1708.

Letters despatched 1696—1708.

Defence of Governor WILLEM ADRIAAN VAN DER STEL.

Mitsgaders toezegging van het Journaal van JOHAN VAN RIEBEECK, zoodra dat zal zijn verschenen.

Bibliotheek.

t. Brief van den Directeur van de Missouri Botanical Garden, te S^t. Louis Mo., dd. 4 Februari ll. met verzoek om in ruiling van publicatiën te treden.

Besloten niet tot ruiling over te gaan en dit schrijven ter kennisneming toe te zenden aan de Kon. Natuurkundige Vereeniging alhier.

u. Brief van den Heer KARL W. HIERSEMANN, uitgever te Leipzig, dd. 22 Februari ll., met verzoek om prijsopgave van de photographiën van Boro-Boedoer door de Heeren FRIEDERICH en IJZERMAN gepubliceerd.

Besloten dat schrijven in handen te stellen van de Heeren VAN KINSBERGEN te Batavia en CEPHAS te Djokjakarta.

II. De Voorzitter:

1°. Bericht, dat uit de rondlezing terug zijn de navolgende verhandelingen:

aa. de Reisherinneringen en Brieven van wijlen HAGEMAN (Zie Notulen 1896, Nov. I *f.* en Not. 1897 Dec. II 2°. p. 145).

Wordt besloten den Heer MEERSMANS onder dankzegging voor den afstand der Reisherinneringen, te verzoeken op zijn besluit ten aanzien der Brieven te willen terugkomen, en die alsnog aan het Genootschap af te staan, aangezien zij van bibliographische waarde zijn, en met de Reisherinneringen een geheel uitmaken, en zulks onder belofte van geene publiciteit van den inhoud dier brieven te zullen geven.

bb. Bijdragen tot de „volksloor" van West Borneo (dwerghert verhalen) door L. C. WESTENENK.

Aangehouden tot de terugkomst van Dr. BRANDES, die van het onderwerp eene speciale studie heeft gemaakt.

cc. Hikajat toea bangsa Minahassa, door Mogot.

Wordt besloten den Directeur van O. E. N. mede te deelen, dat het Genootschap wel bereid is, die verhandeling uit te geven, maar dat er eenige bedenkingen gerezen zijn, die de Directie rechtstreeks ter kennis zal brengen van den Resident van Menado; en met verzoek alzoo die verhandeling voorloopig ter beschikking der Directie te willen laten.

dd. Tempelwachters, door Dr. J. GRONEMAN.

Aangehouden tot de aanstaande terugkomst van Dr. BRANDES.

ee. Het concept-overzicht van den inhoud der Notulen over het jaar 1897, (zie Not. Aug. '97, 3[e] p. 97).

Wordt gearresteerd en in handen gesteld van de Redactie van het Tijdschrift.

III. De Heer VAN DER CHIJS:

1°. biedt aan namens den Heer C. J. VATTIER KRAANE te Sabang (Poelo Weh), een mes in scheede en eenige losse scheeden, een en ander afkomstig van de Atjehers, die bij Diamantpunt het S.S. Pegu hebben afgeloopen.

Ethnographisch Museum.

2°. namens het gewezen Directielid, den Heer Th. F. A. DELPRAT, Hoofd-Ingenieur, thans te Padang, een versteend houten beitel, opgegraven in de Residentie Bantam.

Archeologische Verzameling.

3°. en namens den Heer H. J. HOOGHWINKEL alhier, eenige oudheidkundige voorwerpen, opgegraven in het onder-district Trawoelan, afd. Djombang, regentschap Modjokĕrto te weten:

1. Een bord met licht blauwen achtergrond en blauwe figuren, nog goed.

Volgens den Sin-sèh (chineeschen dokter en geleerde) en eenige chineesche tokohouders op Modjokĕrto luidt het chineesche opschrift in het midden van het bord: „Hok" en beteekent „Geluk",

Dit merk Hok is reeds sedert ruim 200 jaren niet meer verschenen. Wel worden er tegenwoordig zulke soorten borden verkocht, afkomstig van China, doch 1e. de letter Hok wordt anders geschreven en wel op de tegenwoordige wijze, 2e. de klei- of aardesoort, waarvan dergelijke borden tegenwoordig vervaardigd zijn, is heel anders; de antieke borden zijn fijner en breken niet gemakkelijk, doch de tegenwoordige grof en breken zeer gemakkelijk.

2. Een bord met licht paarsen achtergrond en blauwe figuren, nog goed.

Idem idem als nummer 1;

3. Een bord met lichtblauwen achtergrond en blauwe figuren, de rand is op twee plaatsen beschadigd.

Volgens idem is het van chineesch maaksel en is niet meer in den handel sedert ± 100 jaren.

Dit bord is van een fijne soort en werd vroeger alleen gebruikt door hooggeplaatste personen of rijken in China, en kostte duur.

4. Een bord, kleur groen zonder figuren.

Volgens idem is het van chineesch maaksel tijdens de Chineesche Ming-dynastie (1368 — 1644 n. Chr.) in welken tijd de Chineezen nog geene staarten droegen. Is niet meer in den handel sederd 200 à 300 jaren. Het is van fijne soort, kostte vroeger duur en werd alleen gebruikt door hooggeplaatste personen en rijken in China.

5. Eene kleine vaas, een weinig beschadigd, kleur groen zonder figuren.

Volgens idem is zij van chineesch maaksel tijdens de boven vermelde Ming-dynastie (zie bij No. 4) Is niet meer in den handel sedert ± 300 jaren. Het is van fijne soort, kostte duur en werd alleen gebruikt door hooggeplaatste personen of rijken in China, om bouquetten in te plaatsen.

6. Eene kleine vaas, een weinig beschadigd, kleur licht grijs, zonder figuren.

Volgens idem, als nummer 5.

7. Een wit kopje, nog goed.

Volgens idem is dit van chineesch maaksel en gewoonlijk gebruikt om manisan (confituren) in te bewaren.

Is niet meer in den handel sedert ± 60 jaren.

8. Een grijs kopje, nog goed.

Volgens idem is dit van chineesch maaksel en gewoonlijk een kopje voor medicijnen.

Is niet meer in den handel sedert ± 60 jaren.

9. Eene bruine vaas, nog goed.

Volgens idem is dit van chineesch maaksel, en is tegenwoordig nog te krijgen, doch niet veel.

10. Eene bruine vaas, een weinig beschadigd.

Volgens idem als nummer 9.

11. Eene chineesche munt, de zoogenaamde wang gobak.

Volgens idem, luidt het chineesche opschrift:

„Keizer van China Khaij Gwan" 713 — 742 n. Chr.

12. Eene chineesche munt.

Volgens idem luidt het chineesche opschrift:

„Keizer van China Hong Boe" 1368 — 1399 n. Chr.

13. Eene chineesche munt.

Volgens idem luidt het chineesche opschrift:

„Keizer van China Ing Lok" 1403 — 1425 n. Chr.

Alle keizers van China hadden toen hun eigen munt.

Bovenstaande inlichtingen zijn verstrekt door den Regent van Modjokĕrto.

Als boven.

4°. brengt ter tafel eene lijst van boekwerken, die hij voorstelt voor de bibliotheek te bestellen.

Rondlezing.

5°. stelt voor een abonnement te nemen op de Pewartaboemi, een weekblad in de maleische taal, dat in Nederland verschijnt.

Conform.

IV. De heer SNOUCK HURGRONJE biedt namens 's Genootschaps buitengewoon lid, SAJJID OESMAN ten geschenke aan het boekwerk getiteld: SAJJID OESMAN BIN ABDOELLAH, Keker boelan boewat mĕmoelakĕn poeasa dan boewat lĕbaran. Lithogr. Batavia 1898.

Bibliotheek.

V. De Heer LA CHAPELLE biedt aan een exemplaar van het programma der Komedie Stamboel, in het hollandsch en in het maleisch, voor het jaar 1893.

Bibliotheek.

VI. De Heer Hoetink:

1°. biedt aan namens den Heer Swan te Langkat (Tandjong Poera) eene verzameling wapens uit Britsch-Indië en Birma.

Ethnographisch Museum.

2°. deelt mede, dat hij tengevolge van de hem door de Indische Regeering vertrekte opdracht, om in China den chineeschen tekst van Nederlandsch-Indische Wetboeken voor te bereiden, tot zijn leedwezen verplicht is, uit de Directie te treden. Spreker stelt er evenwel prijs op, lid van het Genootschap te blijven, op den voet van art. 7 al. 5 van het Reglement, en zal steeds trachten aan deszelfs bloei bevorderlijk te zijn; spreker verzoekt daartoe hem in het bezit te stellen van een aanbevelend schrijven van de Directie aan H. M. Minister-resident te Peking.

De voorzitter wenscht den Heer Hoetink geluk met de hem te beurt gevallen opdracht; doch betreurt zijn heengaan; hij betuigt ook namens de vergadering, die hare instemming met die woorden te kennen geeft, zijn dank aan den Heer Hoetink voor de uitnemende wijze, waarop hij gedurende drie jaren het Secretariaat heeft bekleed, en beveelt de Directie in zijne herinnering aan.

De Heer van der Chijs, als directeur van het Numismatisch Kabinet voegt daaraan nog een afzonderlijk woord van dank toe, voor den welwillenden en zaakkundigen steun, dien hij altijd bij den Heer Hoetink heeft gevonden voor het catalogiseeren van chineesche munten.

Als secretaris wordt gekozen de Heer Mr. L. Serrurier, die onder dankzegging voor het in hem gestelde vertrouwen, verklaart die benoeming te aanvaarden.

Besloten wordt den Heer C. den Hamer na diens terugkomst uit te noodigen, zich te willen belasten met het beheer van de archeologische verzameling.

VII. Worden benoemd tot gewone leden de Heeren L. A. VAN OOSTERZEE, Controleur. 1e klasse, bestemd voor Doreh en S. J. MEIJER, Administrateur van de Onderneming Friesland, Halte Tagogapoe, Preanger Regtn.

Op verzoek van de ledenlijst afgevoerd de Heeren J. M. H. VAN OOSTERZEE, JHR. A. J. WESTPALM VAN HOORN VAN BURGH, H. A. VAN DRONGELEN, J. J. FEIJTES en wegens vertrek de Heer A. E. IMMINK.

Niets meer te behandelen zijnde, sluit de Voorzitter de vergadering.

De Voorzitter,
G. A. SCHERER.
De Secretaris,
SERRURIER.

Bestuursvergadering van Dinsdag 3 Mei 1898.

Tegenwoordig zijn de Heeren G. A. SCHERER, Voorzitter, Dr. J. L. A. BRANDES, Dr. C. SNOUCK HURGRONJE, H. M. LA CHAPELLE, Mr. J. H. ABENDANON en Mr. L. SERRURIER, Secretaris.

Afwezig de Heeren Mr. J. A. VAN DER CHIJS, A. G. VORDERMAN en C. DEN HAMER.

De Heer Dr. BRANDES, die van verlof uit Nederland teruggekeerd, als Bestuurslid wederom zitting neemt en als Conservator der handschriften wederom optreedt (zie Notulen 1897 Maart III), wordt door den Voorzitter welkom geheeten.

I. Na opening dezer vergadering worden de notulen der vorige goedgekeurd, waarna de volgende stukken in behandeling komen:

a. Missive van Zijne Excellentie den Minister van Binnenlandsche Zaken, dd. 2 April ll. No. 736, afd. KW. ter aanbieding van een volledig stel der tot dusver verschenen „Verslagen omtrent 's Rijks Verzamelingen van Geschiedenis en Kunst", onder mededeeling, dat voortaan die verslagen en soortgelijke publicaties vanwege het Departement zullen worden toegezonden (zie Not. Febr. '98 p. 16).

Informatie.

b. Missive van den Heer Eersten Gouvernements-secretaris, dd. 25 April ll. No. 892, houdende dankzegging, namens Zijne Excellentie den Gouverneur-Generaal voor de kostelooze aanbieding in duplo van het door ons Genootschap uitgegeven werk van A. HAGA over Nederlandsch

Nieuw Guinea en de Papoesche eilanden (zie Notulen April '98 I*a*.)

Informatie.

c. Missive van den Heer Directeur van O. E. N., dd. 30 April ll. No. 7267, ten geleide van een brief van den Resident van Soerabaja, houdende voorstel om eene som van *f* 250.— te doen beschikbaar stellen tot ontgraving van een heuvel in het gehucht Kedaton (desa Trawoelan), onderdistrict van dien naam, district Modjo-agoeng, afdeeling Djombang, residentie Soerabaja, onder welken heuvel bij gedeeltelijke ontblooting op last van den Regent reeds eenige oudheden zijn ontdekt.

De Heer BRANDES wijst er op, dat de bedoelde heuvel is gelegen in een centrum van oudheidkundige vondsten, zie den tekst, behoorende bij Dr. VERBEEK's oudheidkundige kaart (Verhandelingen van het Batav. Gen. deel XLVI p. 227—235), alwaar ook onder No. 458 een graf wordt beschreven, in hetzelfde gehucht gelegen (zie ook Tijdschr. voor Ind. Taal- Land- en Volkenk. deel XXXIII).

In verband met deze mededeeling acht de vergadering het niet onwaarschijnlijk, dat de voorgestelde opgraving de moeite en kosten zal beloonen, zoodat besloten wordt gunstig te adviseeren.

d. Renvooi van denzelfden Heer Directeur, dd. 21 April ll. No. 14420, met bericht, dat in het gehucht Bakalan van de desa Tembelang-lor, district Balak, afd. Magelang der res. Kedoe een bronzen klok en eenige dito beeldjes in een tegalveld zijn gevonden, welke mededeeling wordt toegelicht met eene teekening van de klok, en met verzoek om bericht, of de Directie op die voorwerpen prijs stelt.

Aangezien nadere gegevens ontbreken omtrent de beeldjes, en uit de teekening de afmetingen der klok niet kunnen worden gekend, wordt besloten nadere inlichtingen te verzoeken.

e. Missive van Zijne Excellentie den Legercommandant, dd. 3 Mei ll. No. 31, ter aanbieding van den in 's Genootschaps numismatische verzameling ontbrekenden schietprijs, oud model 4° soort, (zie Notulen Jan. '98 I. *p*.).

Wordt besloten den schietprijs onder dankzegging op te nemen in het numismatisch kabinet.

f. Missive van den Heer Resident van Kedoe, dd. 13 April ll. No. 1364/10, houdende bericht, dat de taxatie der waarde van een stuk gronds van voldoende grootte, om den voet van den door het Bestuurslid DEN HAMER ontdekten tempel te ontgraven (zie Notulen October '97 II. *p*. 120, j°. Aug. '97 I*h*), met inbegrip van de daarop staande gewassen, is *f* 40.—, voor welk bedrag de eigenaar genegen is het bedoelde stuk gronds af te staan, onder mededeeling tevens, dat hetzelve kan worden omheind.

In handen van den Heer DEN HAMER.

g. Missive van den Heer Eerstaanwezend Ingenieur in de Residentie Batavia, J. NUHOUT VAN DER VEEN, dd. 3 Mei ll. No. 914/10 met bijlage, houdende verslag aangaande de werkzaamheden aan den tempel Mĕndoet over de maand Maart jl. (zie Notulen Aug. '97 III. *p*. 84). Uit de bijlage blijkt dat de fondsen ad *f* 8600.—, welke zijn toegestaan (zie Notulen Aug. 1896 I*a*) voor het maken van stellingen c. a. ontoereikend zijn en dat, wanneer het djatihout later tegen een zekeren regularisatieprijs voor de Openbare Werken wordt overgenomen, de eigenlijke suppletie voor de voorbereidende werkzaamheden *f* 1214.— zal bedragen.

Wordt besloten dat de Directie zich zal wenden tot den Heer Directeur van O. E. N., met verzoek het daarheen te willen leiden, dat het bij Gouvernementsbesluit van 16 Juli 1896 No. 26 toegestane crediet met *f* 1214.— worde verhoogd.

h. Brief van het Bestuur der Archeologische Vereeniging

te Jogjakarta, dd. 8 April ll. No. 220, ten geleide van een photogram, mitsgaders van een calque van een beschreven steen, door den Heer H. L. L. ABELVILLE, tijdelijk gedetacheerd bij de Nederlandsche Commissie voor de Wereldtentoonstelling te Parijs in 1900, gevonden voor den ingang van een der kleine tempels (No. 5 der 3° rij) van de tempelgroep Tjandi Sewoe. Onder bijvoeging van een plattegrond van de plaats, waar de steen werd gevonden, wordt verzocht de beteekenis van het opschrift te mogen vernemen.

In handen van het Directielid Dr. BRANDES.

i. Brief van Dr. J. H. F. KOHLBRUGGE, arts te Tosari, dd. 6 April 1898, bevattende eenige zinsneden, ter invoeging in zijne verhandeling over „den Linggatempel" (zie Notulen Juli '97 p. 71).

In handen der Redactie.

k. Brief van het lid, den Heer G. P. A. BISCHOFF, vroeger te Gadang, thans te Pamekassan (Madoera), dd. 8 April ll., houdende verzoek, om aanvulling van het hem als lid van het Genootschap toegezonden deel XXXIX van het Tijdschrift en deel XXXIV van de Notulen.

De secretaris deelt mede, dat de Heer BISCHOFF in December 1896 tot lid is benoemd, en overeenkomstig de tot hiertoe gevolgde gewoonte slechts de in het laatste kwartaal van dat jaar verschenen afleveringen van die beide publicatien heeft ontvangen. Op voorstel van den voorzitter wordt besloten aan het verzoek van den Heer BISCHOFF te voldoen en deze beslissing voortaan als richtsnoer aan te nemen voor eventueele aanvragen van denzelfden aard.

II. De voorzitter bericht, dat uit de rondlezing terug zijn de navolgende verhandelingen:

aa. B. KERSJES. Bouwkundige beschrijving van den Mĕndoettempel (zie Notulen Jan. '98 II 2°, j°. April '98 I*q*).

Aangezien het Directielid Dr. Brandes van deze verhandeling nog niet heeft kennis genomen, wordt zij in diens handen gesteld.

bb. J. van Aalst. Opgave omtrent de Hindoe-oudheden in het district. Probolinggo, res. Kedoe (zie Notulen April '98 I*n*).

De Redactie deelt mede, dat aangezien uit de rondlezing gebleken is, dat alle Directieleden zich met de publiceering hebben kunnen vereenigen, dit stuk spoedshalve is opgezonden naar Parijs.

cc. Lijst van boekwerken, die door den Bibliothecaris ter aankoop worden voorgesteld (zie Notulen April '98 III 4o).

Als bijvoeging op deze lijst, die gedurende de rondlezing door enkele Directieleden nog met eenige titels van werken is aangevuld, welke staande de vergadering worden medegedeeld, worden nog op voorstel van Dr. Brandes daarop gebracht het tijdschrift The Athenaeum, te nemen in plaats van The Academy, welks inhoud in den laatsten tijd van minder belang voor onze bibliotheek is geworden, en op voorstel van den secretaris het tijdschrift Globus, waaraan tegenwoordig uitstekende medewerkers zijn verbonden, en dat kan worden aangemerkt als eene voortzetting van „das Ausland", hetwelk met 31 December 1893 heeft opgehouden te bestaan. Spreker geeft in overweging, tevens de jaargangen 1894—1897 aan te koopen, waartoe door de vergadering wordt besloten.

Daarna wordt de lijst gearresteerd.

Naar aanleiding van eene, door den Bibliothecaris op die lijst gestelde opmerking, brengt de Heer Snouck Hurgronje in herinnering diens toezegging om een voorstel te doen, strekkende om te voorkomen, dat personen die geleende boeken hebben teruggegeven, desniettemin worden aange-

maand die boeken op te leveren. Aangezien zoodanig voorstel niet ter tafel is gebracht, wenscht spreker dat thans in beginsel worde uitgemaakt, dat alle ontvangbewijzen van uitgeleende boeken aan de leeners zullen worden teruggezonden, en dat, wanneer op één en hetzelfde ontvangbewijs meer dan één deel vermeld staat, bij gedeeltelijke oplevering van het geleende, in plaats daarvan een tegenbewijs zal worden uitgereikt, dat alleen het teruggegeven gedeelte raakt.

De Heer BRANDES treedt in eene historische uiteenzetting van de opvolgende wijzen, waarop deze aangelegenheid alhier geregeld is, naar aanleiding waarvan de vergadering besluit, het door den Heer SNOUCK HURGRONJE geformuleerde beginsel aan te nemen en de verdere regeling der contrôle in deze over te laten aan het beleid van den Bibliothecaris.

III. De Heer BRANDES:

1°. bericht dat hij, vóór zijn vertrek verlof van de Directie bekomen hebbende, om zich namens haar in betrekking te stellen met het Nederlandsche Bijbelgenootschap te Amsterdam, hetwelk naar luid van ontvangen berichten genegen was zijne volledige verzameling oostersche handschriften, afkomstig van de Heeren Dr. J. F. C. GERICKE, Dr. C. VAN DER VLIS en Dr. W. H. ENGELMANN te verkoopen, de daartoe noodige besprekingen heeft ingeleid, doch dat het spreker reeds aanstonds gebleken was, dat aankoop dier verzameling belangrijke financieele offers zoude vereischen. Op het punt staande van naar Indië te vertrekken, is daarop het denkbeeld ter sprake gebracht, om de geheele verzameling naar Batavia over te brengen en te plaatsen in bruikleen bij het Bataviasch Genootschap, ten einde spreker is de gelegenheid te stellen een beredeneerden catalogus daarvan te vervaardigen, hetgeen uit een wetenschappelijk oogpunt hoogst wenschelijk is. Spreker heeft daarop, anticipeerende op de goedkeuring der Directie, eene overeen-

komst van bruikleen aangegaan, waarvan acte verleden ten overstaan van Notaris J. EVENBLIJ te Amsterdam den 2en Maart ll. Het bruikleen is daarbij aangegaan voor den tijd van vijf jaren, ingegaan den 1en April 1898, moetende vóór of op 31 Maart 1903 de verzameling weer te Amsterdam in het bezit van het Nederlandsch Bijbelgenootschap zijn, behoudens het recht van het Bestuur om het bruikleen te doen eindigen, bijaldien Dr. BRANDES vóór het verstrijken van den gestelden termijn mocht komen te overlijden. Terwijl alle kosten van die overeenkomst, en die welke vallen op het heen- en wederzenden, alsmede de verzekering tegen brand- en zeegevaar gedurende den overtocht komen voor rekening van het Nederlandsch Bijbelgenootschap, zal het Bataviasch Genootschap alleen verplicht zijn de verzameling gedurende haar verblijf te Batavia tegen brandschade te verzekeren voor een bedrag van ƒ 10.000.—

De Heer BRANDES voegt hieraan toe de mededeeling, dat hij de verzameling handschriften behoorlijk in ontvangst genomen en ten deele reeds in het Gebouw van het Genootschap gedeponeerd heeft en vraagt voorts goedkeuring van het door hem aangegane contract van bruikleen, welke goedkeuring door de vergadering verleend wordt, terwijl van wege de Directie voor de verzekering zal worden zorg gedragen.

2° brengt ter tafel het handschrift, door het Koninkl. Instit. voor de taal-, land- en volkenk. van Ned. Indië te 's Gravenhage aan ons Genootschap afgestaan (Zie Notulen Aug. '97 II].

Wordt besloten onder dankzegging in de verzameling handschriften op te nemen.

3° biedt aan het afgietsel van een zodiakbeker, belangrijk wegens de daarop voorkomende, van den gewonen vorm afwijkende figuren, en waarvan het origineel aanwezig is in de verzameling van het Koninklijk Zoolog. Botan. Genootschap Natura Artis Magistra te Amsterdam.

Wordt besloten, onder dankzegging voor de verleende tusschenkomst aan het Bestuur van bovengemelde Vereeniging, het afgietsel in onze verzameling te plaatsen.

4° biedt aan namens den Heer D. F. W. VAN REES, Gouvernements-secretaris te Buitenzorg, een Boegineesch handschrift van bijzonderen vorm, bevattende de Soerǎ-bawǎng (Boegin. klaaglied, vergelijk Matthes, Boegineesche Chrestomathie, 2° deel pp. 308 — 351, door een Makassaarsch hoofd indertijd ten geschenke gegeven aan den toenmaligen assistent-resident van Maros.

Het handschrift bestaat uit een houten lat, uit welks midden een strook is verwijderd. In de daardoor ontstane ruimte draaien twee schijfjes vóór elkander geplaatst, waarop is gewonden een lint zonder eind, herinnerende aan de papierstrook der Morse-toestellen, en vervaardigd uit aaneengehechte strooken palmblad (wellicht van de Tala, Borassus flabelliformis) waarop de tekst is geschreven. Door het lint onder het lezen van rechts naar links te trekken windt het zich van de eene schijf op de andere.

Wordt besloten den Heer VAN REES dank te zeggen voor zijn geschenk, hetwelk in de verzameling handschriften zal worden opgenomen.

5° merkt op, dat de catalogi, door ons Genootschap uitgegeven, in vele openbare boekerijen, alsmede in de verzamelingen van meerdere geleerde Genootschappen in Nederland en wellicht ook in het buitenland worden gemist. Spreker stelt voor, die catalogi zoover de voorraad strekt, alsnog te distribueeren en de toezending van eventueel verschijnende op ruimer schaal dan tot dusver te doen plaats hebben.

Conform.

IV. De Heer SNOUCK HURGRONJE:

1° brengt ter tafel eene circulaire, gedagteekend Batavia

April 1898, van den Heer Mr. J. A. NEDERBURGH, waarin wordt gewezen op het feit, dat te Batavia de grootste behoefte bestaat, niet alleen aan juridische werken in engeren zin, maar ook aan geschriften die verschillende hulpwetenschappen van het recht betreffen, en zulks ter motiveering van het denkbeeld, om alhier eene bibliotheek te stichten voor bestuur en rechtspraak. Spreker geeft het denkbeeld aan, om ons met den schrijver der circulaire in betrekking te stellen, ten einde te overwegen de mogelijkheid en wenschelijkheid om eene fusie tot stand te brengen van de geprojecteerde boekerij met die van het Bataviasch Genootschap.

De Heer BRANDES, hoezeer in beginsel niet tegen dit denkbeeld gekant, ziet vele moeilijkheden tegemoet van eene overbrenging onzer bibliotheek naar een ander punt van Batavia. De Secretaris wijst er op, dat indien eene fusie de verplaatsing onzer bibliotheek mocht tengevolge hebben, de studie van den inhoud onzer oudheidkundige, numismatische en ethnographische verzamelingen zal worden belemmerd, omdat men de daarop betrekking hebbende literatuur in hetzelfde gebouw bij de hand moet hebben.

Het denkbeeld van den Heer SNOUCK HURGRONJE wordt tot eene volgende vergadering aangehouden.

2° geeft in overweging den Resident van Palembang opmerkzaam te maken, dat in die Residentie, en wel in de Pasemah landen en in Djambi (Doeson Tanah Pileh) exemplaren moeten zijn van een boek met overleveringen betreffende Palembang, met verzoek pogingen te willen aanwending om een dier exemplaren, of wel een afschrift daarvan voor 's Genootschaps verzameling te verkrijgen.

Conform.

3° biedt namens den Regent van Serang een eind bamboe aan, met daarin gegrifte karakters, volgens ontvangen mededeeling Badoewischrift, bevattende streepjes, in deze volgorde vertegenwoordigende de letters van het javaansche alpha-

beth naar hare cijferwaarde, alzoo de zoogenoemde nĕptu's (naktu) van die letters (zie Notulen 1889 p. 12); zoodanige voorwerpen dienen voor horoscopische doeleinden.

Verzameling handschriften.

4° deelt mede, dat hij binnenkort naar Atjeh zal vertrekken, en dat zijn verblijf aldaar vermoedelijk van zoo langen duur zal zijn, dat spreker aanvankelijk in beraad gestaan heeft zijn lidmaatschap van de Directie neder te leggen.

De Voorzitter acht zich de tolk der vergadering te zijn, als hij den Heer SNOUCK HURGRONJE verzekert, dat de Directie er prijs op stelt, hem als Bestuurslid te behouden; waarna de Heer SNOUCK HURGRONJE zich bereid verklaart als zoodanig aan te blijven.

V. De Heer ABENDANON brengt ter tafel een particulier schrijven van het Genootschapslid den Heer J. KNEBEL te Magetan, waarin wordt aangeboden voor 's Genootschaps publicaties een goede javaansche tekst en de vertaling van de Babad Banjoemas.

De Heer BRANDES adviseert, om alvorens hieromtrent te beslissen, den Heer KNEBEL te verzoeken de beginwoorden van de zangen (de eerste padalingsa's) in geregelde volgorde op te geven (methode Brandes).

Conform.

VI. De Secretaris:

1° stelt voor, om overeenkomstig hetgeen besloten is in eene vorige Directievergadering (zie Notulen Febr. '98 IX 2° p. 25), aan het Eerelid des Genootschaps Dr. NIEUWENHUIS eene zekere som te verstrekken, met verzoek om daarvoor ethnographische voorwerpen in Noord-Borneo voor 's Genootschaps Museum aan te koopen.

Na eenige discussie wordt dat bedrag voorloopig op *f* 300.— bepaald.

2° verzoekt diligent te worden verklaard ten aanzien van de bezorging eener verbeterde duitsche redactie van het artikel des Heeren J. G. DOORMAN, getiteld: die Nederländisch-West-Indische Compagnie an der Goldküste (zie Notulen Jan. '98 II 2°). Spreker is nog bericht wachtende aangaande een geschikt persoon die deze verbeterde redactie zou willen op zich nemen.

Conform.

3° bericht, dat de aangekondigde suppletoire toezending van voorwerpen uit de Residentie Ternate (zie Notulen Febr. '98 I*h*) nog niet is ontvangen.

Wordt besloten deswege navraag te doen.

VII. Worden benoemd tot gewone leden de Heeren TH. R. HAASMANN, koopman te Batavia en Dr. CH. M. VAN DEVENTER, leeraar aan het Gymnasium Willem III aldaar.

Op verzoek wordt wegens vertrek naar Europa van de ledenlijst afgevoerd de Heer H. J. J. HEPP te Batavia.

Niets meer te behandelen zijnde, sluit de Voorzitter de vergadering.

De Voorzitter,
G. A. SCHERER.

De Secretaris,
SERRURIER.

Bestuursvergadering van Dinsdag 7 Juni 1898.

Tegenwoordig zijn de Heeren G. A. SCHERER, Voorzitter, Mr. J. A. VAN DER CHIJS, Dr. J. L. A. BRANDES, H. M. LA CHAPELLE, Mr. J. H. ABENDANON, C. DEN HAMER en Mr. L. SERRURIER, Secretaris.

Afwezig de Heeren Dr. C. SNOUCK HURGRONJE en A. G. VORDERMAN.

I. Na opening dezer vergadering worden de notulen der vorige goedgekeurd, waarna de volgende stukken in behandeling komen:

a. Extract uit het Register der Besluiten van den Gouverneur-Generaal, dd. 7 Mei ll. No. 1, houdende vergunning aan den Heer E. VON SAHER, Conservator van het Museum en Directeur der School voor kunstnijverheid te Haarlem en zijn assistent H. HAZENKAMP om gedurende één jaar over Java te reizen en aan eerstgenoemden om afgietsels te vervaardigen van op Java aanwezige Hindoebeelden en deelen van Hindoetempels.

Informatie.

b. Missive van den Heer Eersten Gouvernements Secretaris, dd. 24 Mei ll. No. 1156, houdende verzoek om mededeeling, of de Directie er prijs op stelt, dat aan het Bataviasch Genootschap op den voet van het Besluit van 11 December 1858 No. 77 (Bijblad op het Staatsblad van Nederlandsch Indië No. 3121) worden afgestaan de bij die Missive gevoegde gouden medaille met bijbehoorende gouden halsketen, welke door het Nederlandsch Indisch Gouvernement in Januari 1888 aan den toenmaligen Oeloebalang van

de VII Moekims van het Gouvernement Atjeh en Onderhoorigheden, TEKOE MOEDA BAID SETIA MAHARADJA geschonken werden, doch hem wegens ontrouw in Augustus 1896 weder ontnomen zijn.

Wordt besloten de bewaargeving onder dankzegging te aanvaarden.

c. Renvooi van den Heer Directeur van Onderwijs, Eeredienst en Nijverheid, dd. 27 Mei ll. No. 18757, ten geleide van vijftien zilveren muntstukken, die door de Chineesche vrouw ANG BIK NIO te Koedoes, res. Japara bij het omspitten van het aan haren echtgenoot LIE HOK SING toebehoorende erf in de desa Getas Pedjaten, ten zuiden van de hoofdplaats Koedoes op den 24[en] April jl. zijn gevonden, en vergezeld van het betrekkelijke procesverbaal van taxatie.

In handen van den Heer conservator van het Numismatisch Kabinet.

d. Missive van den Heer Directeur van Justitie, dd. 14 April ll., Nos. 2741 en 2743 en 14 Mei ll. No. 3780, ten geleide van vijf stuks boekwerken.

Onder dankzegging in de bibliotheek.

e. Missive van den Heer Directeur der Burgerlijke Openbare Werken, dd. 30 April ll. No. 7015/D, ten geleide van het verslag van dat Departement over het jaar 1895.

Als boven.

f. Missive van het Muntcollege te Utrecht, dd. 8 Februari ll. No. 214.159, ter aanbieding van vier bronzen afslagen van de penningen, in 1897 voor het eerst aan 's Rijks Munt geslagen.

Onder dankzegging in het Numismatisch Kabinet.

g. Missive van den Heer Resident van Menado, dd. 21

Mei ll. No. 1857, ten geleide van een schrijven van den Heer F. C. Vorstman, Controleur te Taroena, waarbij de navolgende nadere inlichtingen worden verstrekt omtrent de woordenlijst, vermeld sub Ig Notulen Febr. '98: „De taal waarvan die woordenlijst is opgemaakt is het Taroenasche dialect der Sangische taal [lagoe'n Ta$\frac{h}{r}$oena boöe bahasan Sangi$\frac{h}{r}$e]; dit dialect wordt gesproken in het NW van Groot Sangi, dus in de landschappen Taroena en Kandhar, gelijk de hierbij aangeboden kaart aangeeft".

Den Resident zal de dank der Directie worden betuigd zoodra de toegezegde kaart zal zijn ontvangen.

h. Brief van den Heer P. de Roo de la Faille, dd. 15 Mei ll., ten geleide van de, ter aanvulling hem wederom aangeboden calque situatie van het lustverblijf Narmada, op Lombok, behoord hebbende aan den vroegeren vorst van Mataram; voorts van eene vergroote en met legenda voorziene tweede situatieteekening, van zeven photogrammen (drie losse en vier opgeplakte) en van eene uitvoerige beschrijving van bedoeld lustverblijf. (Zie Notulen Aug. '95 I*a* en Juni '96 p. 56).

In rondlezing.

i. Brief van het Genootschapslid den Heer H. H. F. J. Nusselein, controleur te Bagan-api-api, res. O. K. v. Sumatra, dd. 10 Mei ll., houdende aanbieding van eene thans nog niet geheel voltooide kaart, zijnde de vergrooting en nadere aanvulling van het gedeelte der topographische kaart der bovengenoemde Residentie, schaal 1:200.000, betreffende de Delische Batak Doesoen (het door de Bataks geoccupeerde gedeelte der Residentie Oostkust van Sumatra), welke aanvulling geschied is, zoo met behulp van eene kaart der Deli-Spoorweg-Maatschappij en van diverse ondernemingskaarten, als door eigen plaatselijk onderzoek op reis.

Alle kampongs, die op het einde van 1897 bestonden, komen op deze kaart voor.

Wordt besloten den Heer NUSSELEIN te antwoorden, dat de kaart met belangstelling wordt tegemoet gezien, weshalve de voltooiing daarvan kan worden aanbevolen.

k. Brief van den Heer J. CHAILLEY-BERT te Parijs, dd. 19 April ll., houdende aanvaarding onder dankzegging van zijne benoeming tot Correspondeerend lid (zie Not. Maart '98 XI).

Informatie.

l. Brief van den Chief Clerk and Librarian van het Smithsonian Institution, Bureau of American Ethnology te Washington, dd. 30 April ll., met bericht dat het laatstgenoemde Bureau een afzonderlijke bibliotheek bezit en zelfstandig ruilingen aangaat, weshalve op aanvulling der vroeger gezondene publicaties wordt aangedrongen (zie Not. '98 I*f*).

Wordt besloten de aldaar aanwezige Genootschapspublicaties aantevullen en te continneeren, en daarbij te voegen datgene, wat voor het Bureau van belang kan worden geacht, en zulks onder opmerking, dat speciale wenschen ten aanzien van een of ander gedeelte onzer vroegere publicaties door de Directie gaarne in overweging zullen worden genomen.

II. De Voorzitter:

1e. bericht, dat uit de rondlezing terug zijn de volgende geschriften:

aa. Het in het fransch vertaalde overzicht der Notulen over het jaar 1897 (zie Not. April '98 II*ee*), nader door den Secretaris aangevuld, en deswege opnieuw in circulatie gezonden.

In handen der Redactie van het Tijdschrift.

bb. Tempelwachters door Dr. J. GRONEMAN (zie Notulen Feb. '98 I*j* en Maart '98 I*k*).

Wordt besloten de beslissing hierop aan te houden, tot dat de Secretaris zich zal hebben vergewist van de kosten van reproductie der photogrammen, die naar hij vermeent op het Topographisch Bureau alhier zal kunnen geschieden.

cc. Bijdragen tot de volksloor (folklore) van West-Borneo; eerste gedeelte, door L. C. WESTENENK (zie Not. Maart '98 I*m*).

In handen der Redactie.

dd. Bouwkundige beschrijving van den Mĕndoet tempel door B. KERSJES (zie Not. Febr. '97 II*f*; Maart '97 I*h*; April '97 I*m*; Dec. '97 I*f*; Jan. '98 II 1°; Maart '98 I*d*; April '98 I*q*; Mei '98 II*aa*.)

Wordt besloten dit handschrift, voor welks publicatie op de Begrooting voor het loopende jaar (Not. Febr. '98 p. 25) een post van *f* 4000.— pro memorie is uitgetrokken, te stellen in handen van het Directielid den Heer DEN HAMER, die eene afzonderlijke (oudheidkundige en artistieke) beschrijving van hetzelfde monument in gereedheid gebracht heeft (zie Not. April '97 p. 43 en Juni '97 I*a*; Juli '97 I*g*; Aug. '97 I*h* p. 81).

2°. doet mededeeling namens den Heer Resident P. J. KOOREMAN te Medan, dat eene partij ethnographische voorwerpen van de Bataks aan het Genootschap ten geschenke is afgezonden door den Datoeq van Hamperan Peraq; van welke verzameling wordt ter tafel gebracht eene beschrijving, samengesteld door den Heer Controleur E. L. M. KÜHR. Bovendien wordt door den Heer Resident opgave verzocht van eventueele desiderata voor 's Genootschaps Bataksche verzameling, ter aanvulling indien mogelijk.

Wordt besloten na aankomst der collectie den dank van

het Genootschap aan den Datoeq te betuigen en de beantwoording van 's Residents welwillende aanbieding van voorwerpen ter completeering aan te houden, totdat de Conservator van 's Genootschaps Ethnographisch Museum dienaangaande een onderzoek zal hebben ingesteld, en voorts den Heer Kühr dank te zeggen voor de uitvoerige beschrijving, en deze in rondlezing te zenden.

3°. stelt aan de orde de aangehouden voorstellen betreffende het bewerken eener fusie van de door den Heer Mr. J. A. Nederburgh geprojecteerde bibliotheek met die van het Bataviasch Genootschap (voorstel van Dr. Snouck Hurgronje, zie Not. Mei '98 IV 1°.) en betreffende het terugkomen op een vroeger besluit (voorstel Hoetink, zie Not. April '98 I*i*), waardoor de aan het Genootschap behoorende boeken over wis- en natuurkundige vakken en natuurlijke historie, die zich nog bevinden in de bewaring van de Koninkl. Natuurk. Vereeniging alhier (zie Notulen Aug. '97 I*k*) alsnog aan de bibliotheek van 's Lands Plantentuin zouden worden afgestaan.

De Voorzitter heeft hieromtrent van Dr. Treub bericht ontvangen, dat, alhoewel er onder bovenvermelde boeken vrij wat verouderde en waardelooze werken zijn, toch veel belangrijks daaronder wordt aangetroffen, weshalve op het bezit van die collectie wordt prijs gesteld. De vergadering is van oordeel dat, alvorens hieromtrent eene beslissing te nemen, dient te worden afgewacht de afloop der besprekingen, die morgen avond ten huize van Mr. Nederburgh zullen worden gevoerd. Wanneer er eenig uitzicht is, dat te Batavia een algemeene wetenschappelijke boekerij tot stand komt, dan achten de meeste aanwezige Bestuursleden het bedenkelijk, zich van eene geheele rubriek van wetenschappelijke werken, onder welken titel ook, te ontdoen.

Ten aanzien eener opmerking van Dr. Brandes, dat het Genootschap ook eigendomsrechten kan doen gelden op een

gedeelte van het Museum der Koninkl. Natuurkundige Vereeniging, bevattende voorwerpen, afkomstig van JUNGHUHN en andere natuur-onderzoekers, is de vergadering eenparig van oordeel, dat op die voorwerpen dezerzijds om bijzondere redenen geen prijs meer kan worden gesteld.

III. De Heer VAN DER CHIJS:

1° legt over een brief van het Directielid den Heer VORDERMAN, houdende kennisgeving van verhindering om deze vergadering bij te wonen en met toezending van eenige teekeningen van steenen oudheden in de Res. Madioen en wel in het vroegere gebied der Panembahans van Madioen-Wonosari, aangeboden door den Heer Controleur F. Ph. H. MAURENBRECHER.

Onder dankzegging in de daartoe betrekkelijke verzameling.

2° stelt voor den Directeur van het Koninklijk Penningkabinet te 's Gravenhage te verzoeken, voor rekening van het Genootschap te doen vervaardigen eene reproductie — liefst langs galvanoplastischen weg — van den begrafenispenning van den Raad van Indië THOMAS VAN RHEE, † 1701, aanwezig in het bovenvermelde kabinet.

Conform.

3° onder opmerking, dat sedert vijftig en meer jaren de edita van het Bataviasch Genootschap geregeld gratis gezonden zijn aan het Britsch Museum, geeft spreker in overweging de Trustees van dat Museum te verzoeken wederkeerig aan het Bataviasch Genootschap te doen toekomen hetgeen door of vanwege dat Museum is en nog zal worden uitgegeven, met uitzondering van de reeds door ons aangekochte werken.

Conform.

4° verzoekt de Directie, het lid van het Genootschap den Heer F. A. LIEFRINCK, Resident van Bali en Lombok uit te noodigen, zijne tusschenkomst te verleenen tot het bezorgen aan het Genootschap van een of meer exemplaren van de blikken wajangpoppen, in gebruik bij de Sasaksche bevolking.

Conform.

5° draagt voor, enz.

6° biedt aan, namens het Eerelid des Genootschaps, Dr. A. W. NIEUWENHUIS, diens portret in kabinet-formaat.

Wordt besloten het te plaatsen in het album van het Genootschap.

7° brengt ter tafel het Dagh-Register gehouden int Casteel Batavia, Anno 1670—1671.

De Voorzitter wenscht den Heer VAN DER CHIJS geluk met het gereedkomen van zijn belangrijken arbeid.

8° biedt aan voor het Tijdschrift, namens het lid, den Heer BOSBOOM te 's Gravenhage een opstel, getiteld: Oude woningen in de Stad Batavia, met drie platen.

In rondlezing.

9° biedt aan namens de firma VAN ARCKEN & Co. alhier een exemplaar van de „medaille op de kroning van H. M. de Koningin WILHELMINA, groot en klein formaat, vernikkeld brons.

Onder dankzegging in het Numismatisch Kabinet.

10° biedt aan namens het Genootschapslid den Heer HOETINK de Naamboekjes van Nederlandsch Indië voor de jaren 1785, 1792 en 1804 (Hollandsche nadruk).

Onder dankzegging in de Bibliotheek.

11° biedt aan namens het Buitengewoon lid des Genootschaps SAJJID OESMAN BIN ABDALLAH alhier een exemplaar van het werkje, vermeld in de Notulen van April '98 IV, in romeinsch karakter.

Als boven.

12° biedt aan namens SAJJID ALAWI, zoon van SAJJID OESMAN voornoemd te Koepang, een boog met elf pijlen van het eiland Alor.

Onder dankzegging in de ethnographische verzameling.

13° biedt aan namens de Gebroeders SUTORIUS & Co. alhier een antieke ijzeren geldkist.

Onder dankzegging in de daartoe betrekkelijke verzameling.

14° biedt aan namens den Heer P. A. DE NIJS BIK alhier de photographische reproductie van eene oude teekening, voorstellende het buitenverblijf van den Gouverneur-Generaal A. VAN RIEBEECK op den heuvel van Tanah Abang alhier, waarvan de beide vleugels nog in wezen zijn en geoccupeerd worden door de Duitsche en Russische Consulaten.

Als boven.

IV. De Heer BRANDES:

1°. deelt mede, dat in de vorige Directievergadering verzuimd is op te geven, dat van het Koninklijk Instituut voor de taal-, land- en volkenkunde van Nederlandsch Indië te 's Gravenhage, behalve het in de Notulen van Mei '98 III 2e vermelde handschrift, nog ontvangen is een exemplaar van de platen, behoorende bij het opstel van Dr. SAL. MULLER over eenige oudheden van Java en Sumatra, Bijdragen T. L. en Vk. van N. I. 1e Reeks IV bl. 98 en volg.

In de daartoe betrekkelijke verzameling.

2°. Brengt ter tafel een, van het Genootschapslid, den Heer J. KNEBEL te Magĕtan ontvangen lakafdruk van een zoogen. Hindoe ring, waarvan de inscriptie in oud Javaansch-letterschrift het woord „*samara*" te lezen geeft.

Onder dankzegging in de daartoe betrekkelijke verzameling.

3°. Brengt ter tafel de cliché's, en de afdrukken daarvan, van een volledige oorkonde van 1191 Çaka, ontvangen van den Heer J. KNEBEL voornoemd en voor dit Genootschapslid vervaardigd door de Heeren R. J. BLOK te Gogoniti en J. C. VAN AALST, ingenieur te Magĕtan, nl. 1° van den Heer BLOK afdrukken van plaat 1*b* 4 exemplaren; van 2*a* 3 ex. (waaronder 2 negatief); 3*b* 4 ex. (waaronder 1 neg.); 4*b* 2 ex.; 5*a* 1 ex.; 5*b* 1 ex.; 6*a* 3 ex.; 6*b* 4 ex. en 7*a* (laatste plaat) 1 exemplaar; 2° van den Heer VAN AALST *a*. een volledig stel van de geheele oorkonde (plaat 1*b*—7*a*), en *b*. een dito in blauwdruk, met een duplicaat van 6*a*, 6*b* en 7*a*. Ongelukkig zijn alle photo's niet even goed uitgevallen, waardoor hier en daar enkele woorden niet met zekerheid te lezen zijn, en van plaat 2*b* alleen met de grootste inspanning een gedeelte kon worden ontcijferd. Omtrent eene bijzonderheid, waarop het zeer aankomt, blijft daardoor onzekerheid bestaan, die alleen door een nieuwe opname of door het verstrekken van papier mâché afdrukken uit den weg geruimd zal kunnen worden. Het stuk is van Kṛtanagara, *çri sakalajagatnatheça*, *nârasinghamûrttyaninditaparâkrama*, *açeṣarâjânyacuḍâmaṇinârpitabharaṇârawinda*, *çokasantapitasujanahṛdayâmbujâwawodhanaswabhâwa çri kṛtanagaranâmabhiṣeka*, die volgens dit stuk eerder koning was dan de Pararaton (zie daar bl. 64) zou doen veronderstellen; doch het kan zijn dat het cijfer 14, daar opgegeven als de duur van de regeering van Wiṣṇuwarddhana, zijnen vader, toch juist is en dat deze, hoewel in 1194 Çaka gestorven, in 1186 Çaka, of nog eerder, zich reeds van de re-

geering teruggetrokken had. Hierop schijnt ook een passage te wijzen in de hierbeneden ten 10° (pag. 88) genoemde Nâgarakṛtâgama, in welk geschrift, dat Tohjaya (Pararaton, bl. 60, Çaka 1171—1172) overslaat, in een opsomming van de vorsten van Tumapĕl en Majapahit, van Rajasa (Arok) tot en met Rajasanagara (Hayamwuruk), en wel op een wijze dat men veronderstellen mag dat dit opzettelijk is geschied, na eene strophe over Anûṣanâtha (d. i. Anûṣapati), † 1171, en een andere over Hariwarddhana (zoo moet er gelezen worden in plaats van Wiṣṇuwarddhana, die toch bedoeld is, Hari = Wiṣṇu zijnde) en Narasingha, volgt: *i çakarasaparwwatenduma bhaṭâra wiṣṇwangabhiṣeka sang suta siwin, samâsta parasâmya ring kaḍiri janggalomarĕk amuspa ring purasabhâ, narendra kṛtânagarekang abhiṣekanâma ri sirân huwus prakaçita, pradeça kuṭaraja mangkin atiçobhitângaran i singhasârinâgara* „in Çaka 1176 heeft Bhaṭâra Wiṣṇu (d. i. Wiṣṇuwarddhana) zijn zoon laten zalven, opdat hij als koning beschouwd zou worden, allen in Kaḍiri en Janggala maakten hun opwachting om hun hulde te brengen in de hofzaal; koning Kṛtanâgara was de zalvingsnaam voor hem, zooals hij al algemeen bekend is; het landschap van Kutarâja (de Koningsburcht, de oude naam van Tumapĕl) nam toe in bloei, onder den naam Singhasâri-nagara", terwijl daarnaast toch niet ontbreekt eene opgave van het zooveel later vallende sterfjaar van Wiṣṇuwarddhana, waarover hier intusschen niet nader kan worden uitgeweid, omdat de jaartallen in de Nâgarakṛtâgama over het algemeen een groote moeielijkheid geven, die slechts uit den weg geruimd kan worden en toegelicht bij een afzonderlijke en gezamenlijke behandeling. Intusschen blijkt hier uit deze beide nieuwe bronnen reeds duidelijk, dat Kṛtanâgara zooveel eerder aan het bewind was dan de Pararaton, die mij daarvoor 1194 Çaka deed stellen, aan de hand gaf, terwijl aan den dag komt, dat Kṛtanâgara's regeering zoo ver teruggaat, dat het door Kublai Khan gezonden gezantschap, waarvan de

mishandeling door den vorst van Java later de aanleiding werd voor de Chineesche expeditie van 1292 A. D. naar Java, er zeer wel een zou kunnen zijn geweest, dat deze vorst kort na zijn in opstand komen, dus na 1264 A. D., gezonden had. Men lette slechts op de jaartallen:

Çaka 1176 = 1254 A. D. Kṛtanâgara gezalfd.

Çaka 1186 = 1264 A. D. Kublai Khan staat op; volgens de Pararaton zou Wiṣṇuwarddhana zich in dat jaar of iets eerder uit de regeering teruggetrokken kunnen hebben.

Çaka 1191 = 1269 A. D. Oorkonde van Kṛtanâgara.

Çaka 1194 = 1272 A. D. † Wiṣṇuwarddhana.

Çaka 1197 = 1275 A. D. † Kṛtanâgara.

Çaka 1202 = 1280 A. D. Kublai Khan alleenheerscher.

Çaka 1214 = 1292 A. D. Chineesche expeditie naar Java.

Dit is geenszins het eenige, dat door deze oorkonde nader kan worden toegelicht. Terwijl het blijkt, dat het stuk uitgereikt is om aan een klacht van zekere personen van de *wiṣaya punpunan sang hyang sarwwadharmma*, „het onderhoorige gebied van St. Sarwwadharmma," tegemoet te komen, die nl. verzochten in rechten weder gescheiden te worden van de lieden van Thânibâla, van welken indertijd Jaya çri Wiṣṇuwarddhana hen gescheiden had, levert het verschillende passages, die zeer belangrijk mogen heeten. Zoo leest men er in het betoog voor hun recht van de indieners van het verzoek, *towi pwan hana turunyânugraha bhaṭâra jayaçriwiṣṇuwarddhana irikang sarwwadharmman sapiha sakeng thânibala, nginîkâla sang apañji pati-pati dharmmâdhikâraṇa*, „en bovendien nog is door wijlen Z. M. Wiṣṇuwarddhana aan Sarwwadharmma de gunst geschonken, dat het gescheiden zou zijn van Thânibâla, voorheen toen Apañji Patipati *dharmmâdhikâraṇa* was". Met hetgeen men toch omtrent Pati-pati in de Pararaton verhaald vindt (zie ald. bl. 60), is het geheel te begrijpen dat Wiṣṇuwarddhana aan dezen persoon, of op een verzoek van hem vrijdommen heeft geschonken, die door bijzondere, ons onbekende om-

standigheden, niet ongedeerd waren gebleven. Het belangrijkste schijnt evenwel te zijn wat er van Janggala Pangjalu wordt gezegd. Er wordt verscheidene malen van gewaagd, maar hier juist laten de photo's den onderzoeker in den steek en zou het gewenscht zijn dat het volle licht op de zaak viel. Dit te meer nog omdat er nog een opschrift bestaat, nl. het Sanskrit opschrift op het kussen van het Mahâkṣobya beeld te Simpang, dat op hetzelfde feit schijnt te zinspelen, een feit dat weer verder verband houdt met een op Java naar het schijnt verloren gegane, althans zeer verbleekte traditie van het verdeeld raken van Java (oostelijk-Java, volgens de verdeeling naar de opschriften) na de regeering van Erlangga, die op Bali in verschillende geschriften wordt teruggevonden, en ook in de Nâgarakṛtâgama, waar ter plaatse òf één regel òf meer is uitgevallen, niet ontbreekt. Er werd (door mij) reeds aanzoek gedaan tot betere gegevens om de oorkonde te lezen. Daar er alle hoop bestaat daartoe in de gelegenheid gesteld te worden, is het gewenschter hier over deze interessante bijzonderheid niet uitvoeriger te zijn, maar liever straks, als er positieve mededeelingen kunnen worden gedaan, er breedvoeriger op terug te komen.

Wordt besloten tot deponeering in de daartoe betrekkelijke verzameling, onder dankbetuiging aan de Heeren Knebel, Blok en van Aalst, en met verzoek aan eerstgenoemden, om den, in de toelichting uitgesproken wensch ten aanzien der papierafdrukken alsnog te willen verwezenlijken.

4e. bericht aangaande de, ter ontcijfering in zijne handen gestelde inscriptie (Not. Mei '98 I*h*) het volgende:

De in de vorige vergadering ontvangen photographische afbeelding van een opschrift, gevonden op een steen bij een der kleinere tempelgebouwtjes van de Tjaṇḍi Sewu (buitenste binnenrij, uitziende op het Westen) geeft te lezen:

mahâprattaya sang ragrĕnting, dat is: gift van Grĕnting.

Mahâprattaya is het meervoud van *mahâpratti*, uit *mahâ*, groot, en *pratti*, het zelfstandig naamwoord behoorende bij *pratta*, den bijvorm van *pradatta*, geschonken. Met *mahâ* wordt waardeering uitgedrukt en dat zal hier ook de bedoeling van het gebruik van den meervoudsvorm zijn; het opschrift behoeft dus slechts op één object te slaan, bijv. op één der tempeltjes. *Grĕnting* is eenigszins zonderling gespeld. Bij de *ga* vindt men nog een *tarung* (het lange *â*-teeken). Mogelijk is het, dat dit met het *rĕ*-teeken te samen moet worden gelezen, en dat dus de uitspraak van den naam *Grönting* zou moeten zijn. In dit geval had de schrijver de lange *kĕrĕt* moeten bezigen; maar vreemd zou het niet zijn geweest, dat hij dat niet kende. In verband met een ander gebrek in de spelling, zoo dadelijk te vermelden, mag men aannemen, dat hij niet tot de kundigsten behoorde, wat ook daaruit afgeleid mag worden, dat hij de *kĕrĕt* hing aan den voet van de *tarung* en niet aan het achterste been van de *ga*, wat de juiste plaats zou zijn geweest. De tweede zonderlingheid in de spelling is, dat de sluit-*ng* van den naam is aangegeven met een doormiddel van een *paten* gedoode *nga*, niet met een *tjĕtjak*, zoodat in oud-javaansch type deze naam er uitziet, als in Bal.-Javaansch schrift. Ouderwetsch in het schrift is de lange *â* van *mahâ*, beginnend aan den kop van den voorsten haal van de *ha*, en de vorm van de *ya*.

Uit dit opschriftje blijkt ten duidelijkste dat, ook al zou het niet slaan op één der tempeltjes, Tjaṇḍi Sewu niet in zijn geheel gebouwd is door één persoon. Soortgelijke opschriftjes worden in verschillende oude heiligdommen in Engelsch-Indië in groote varieteit aangetroffen; zij geven er steeds te kennen, dat door den een of den ander het heiligdom met het een of het ander werd verrijkt, nu eens een beeld, dan weer een altaar, enz., enz. Mag het al zijn dat zulk een heiligdom in zijn geheel, in zijn opzet genomen, een stichting is van één persoon, van één com-

plex van menschen, waar men zulke, de individualiteit van een enkel wezen zoo in het licht stellende legenden aantreft, daar moet dan toch daarnevens nog iets meer gebeurd zijn; het heiligdom moet zijn uitgebreid, en verschillende gedeelten er van, van welken aard ook, werden er aan toegevoegd door op zichzelf staande personen.

Grĕnting of *Grönting* moet iemand zijn geweest van hooge geboorte. Zoowel *sang* als *ra,* hier beiden nevens elkander voor den naam gevonden, zijn middelen om wat men *krama-inggil* pleegt te noemen, aan te geven. Men mag gissen, dat zij hier zooveel aanduiden als „prins van den bloede." Nauwkeuriger zou de vertaling dus hebben geluid: „Gift van Prins Grĕnting." De naam is mij niet uit de oude geschiedboeken bekend. Het is een zoogenaamde kindernaam, geen titelnaam, op een zelfde wijze als men er verscheidenen vinden kan in de Pararaton; men zie daar het register van de persoonseigennamen, onder *ra.*

Daar het schrift ouderwetsche trekken vertoont, zooals reeds opgemerkt is, is de gevolgtrekking noodzakelijk, dat men de stichting ook van Tjaṇḍi Sewu niet te dicht stellen mag bij het einde der oud-javaansche periode van Midden-Java, ± 850 Çaka, waarvoor men mijn Jayapattra zie in Tijdschr. Ind. T. L. en Vk., deel XXXII. Heel veel verschillen van den tijd der stichting van de Barabudur, ± 800 van onze jaartelling (Kern, in Versl. en Med. Kon. Akad. V. Wet., afd. Letterkunde, 3e Rks., XII), kan zij niet.

Informatie.

5ᵉ. bericht aangaande een klein gouden en een fragment van een zilveren plaatje, beiden met oud-javaansche letters, gevonden in den tjandiput te Kanggan, district Menoreh, res. Kedoe (zie Verbeek, Oudheden van Java No. 264, bl. 144), ten geschenke gezonden door het Genootschapslid, den Heer J. van Aalst (Not. April '98 I*n* 2ᵉ), het volgende:

Het gouden plaatje geeft in een wigvorm geschikt, breed

van boven en spits van onderen, verschillende heilige monosyllaben te lezen, waarvoor het het beste is te verwijzen naar den Catalogus van de Archeologische verzameling van den Heer GROENEVELDT, waarin ik bij soortgelijke voorwerpen in aanteekeningen reeds mededeelde wat er over op te merken valt. Op dit gouden plaatje leest men:

oṃ âṃ hûng paṭ

oṃ *oâ* *ṃ* *saḥ*

jû

Deze syllaben vindt men op de in den Catalogus reeds beschrevene overeenkomstige plaatjes op één na, allen terug, zie vooral no. 789, bl. 227. Opmerking verdient slechts wat men in het midden van de figuren hier te aanschouwen krijgt. Bedoeld is de heilige syllabe *oṃ*, maar opgelost in hare bestanddeelen *â*, *u* en *m*, die hier aangegeven zijn door een *â-sanḍangan* te voegen bij het vokaal-teeken *o*, en daaronder een *ma-pasangan* te plaatsen. Op het restantje van het zilveren plaatje ziet men enkele haaltjes, die brokstukjes zijn van den onderkant van een paar letters en een nog geheel gave *la*.

Informatie.

6°. Bericht aangaande den ring, vermeld in Notulen Jan. '98 I*h*; j° Febr. '98 I*b*, dat de inscriptie op den ring luidt: *saran*. Hij ziet er geheel uit of hij gegoten is in een gietvorm, gemaakt van een ander object; dat hij niet van goud noch van zilver is, maar van een mengsel dat veel van koper heeft, werd door den Conservator der oudheden ter plaatse reeds vermeld.

Informatie.

7°. Bericht aangaande de afdrukken in lak van legenden op wat men Hindoeringen pleegt te noemen, welke afdrukken van ons medebestuurslid den Heer VORDERMAN werden ontvangen (zie Not. Dec. '97 III 2° *a*), het volgende:

Verscheidene van deze afdrukke zijn geplet. De legenden of figuren, die men er op aantreft zijn evenwel nog te herkennen, omdat zij dubbelgangers zijn van anderen, — naar het schijnt soms gelijk en gelijkvormig, — die reeds in de verzameling hier of elders voorhanden zijn. Op een blad, gemerkt R. R. Nitiedhipoero, vindt men afdrukken van vier ringen, gevende: 1 *saman* (in triplo), 2 *pralina* (in quadruplo), 3 *waran* (in triplo) en 4 een fraai *çrî*, boven en onder gekroond met symbolische bijfiguren (een *angkuşa* tusschen twee ruggelings tegen elkander gekeerde halvemaantjes en een hart, die aan de *çangka* figuur doet denken), de afdruk levert een negatief, terwijl de plaat van den ring amandelvormig is. Op een tweede blad, „gouden Hindoe zegelring afkomstig van den Dieng, in bezit van Mejuffrouw F. H. D. E. Scheltema, te Djocdjakarta", leest men *çrîtka* (in triplo). Een derde blad, met het bijschrift „Hindoe zegelring in bezit van Regent v. Ledok, afkomst onbekend, vermoedelijk de desa Pelobangan, distr. Wonosobo, afd. Ledok", biedt *çrîhana* (?), en een vierde 1 *trara* of *trawa*, 2 *çrîhana* (?), en 3 en 4 twee figuren. Het eene stelt mogelijk een lotus voor, van boven gezien, en het andere een dubbele swastika, d. w. z. twee swastika vlak naast elkander geplaatst. Daar, als men dit niet ziet, de figuur slechts uit rechte lijntjes bestaat in een langwerpig vierkant, en het geheel zóó veel heeft van een Chineesch letterteeken in zoogenaamd zegelschrift, waarin alle lijnen rechthoekig op elkander staan, heeft men de gevolgtrekking gemaakt, het een ring moest zijn „van Dampoe awang (dit beteekent scheepskaptein), uit den tijd van de Chineesche nederzetting aldaar", nl. de Dieng, vanwaar ook de drie overigen afkomstig heeten te zijn. Wat de legenden zelf betreft, die hier genoemd zijn, daarvoor en voor de onmogelijkheid ze nu reeds te duiden, zij verwezen naar den catalogus van den Heer Groeneveldt.

Informatie.

8°. bericht omtrent den afdruk van een ring, gezonden door het Genootschapslid den Heer C. CANNE te Oengaran (zie Not. '97 I*i*), dat die afdruk eene legende te zien geeft als van de ringen in GROENEVELDT's Catalogus beschreven onder Nos. 1345, 1346, 1347.

Informatie.

9°. bericht aangaande de teekening, vermeld in Notulen Oct. '97 VI 1° het volgende:

Door tusschenkomst van den Heer H. N. KILIAAN alhier zijn voor het Genootschap ontvangen van Pangeran ARIA PAKOE NATANINGRAT, Regent van Soemĕnĕp drie bladen plano, welke eene afteekening geven van een opschrift op een steen, indertijd „gevonden bij de dessa Tjandi, district Nandjok, afdeeling Berbek, residentie Kediri", en van een Bhâratayuddha djarwa. Bedoelde steen is thans in het museum van het Bat. Gen. geborgen en no. 59 van de beschreven steenen. De drie bladen geven het boven-, midden- en ondergedeelte van het voorvlak van dien steen, die indertijd stond bij de Tjandi-lor, VERBEEK, Oudheden van Java, no. 513, bl. 256. Het lontarhandschrift levert den tekst van den Bhâratayuddha Kawi, Zang I—XXI, begin, met een javaansche uitgebreide toelichting (djarwa), waarin zoowel de vierels, als telkens woord voor woord verklaard worden.

Informatie.

10°. bericht aangaande de inscriptie, voorkomende op den papierafdruk, gezonden door den Heer Resident van Kediri (zie Not. April '97 V 2° en Mei '97 I*g*) het volgende:

De papierafdruk betreft het opschriftje, dat zich blijkens photo's van die tjaṇḍi, vervaardigd door den Heer DEN HAMER, en mij indertijd door dezen welwillend ter beschouwing verstrekt, bij één der reliefs van Tjaṇḍi Surawana bevinden, moest. Het staat onder het smalle relief aan de linkerzijde van den eersten voorsprong van die tjaṇḍi-estrade, een relief

dat twee vrouwen te zien geeft ter weerszijden van een boom, voor welks voet zich nog een kleinere vrouwefiguur bevindt, van een volgelinge, eene hofdame (ḍayang, ceṭi). Nu dient men te weten, dat aan deze tjaṇḍi tweeërlei soorten van illustiaties in relief worden aangetroffen; deels namelijk geven zij voorstellingen van episoden van den Arjunawiwâha, deels van de Râma-legende, en wel zóó dat de grootere reliefs, men zou ook kunnen zeggen de midden-reliefs, behooren tot den Arjunawiwâha, de kleinere, de smallere, die zich steeds vlak bij de hoeken bevinden, de Râma-legende in beeld voorstellen. Het relief, waarbij het opschrift als onderschrift prijkt, behoort dus, wanneer de interpretatie der tafereelen, en de splitsing daarvan in twee soorten en op die wijze over de vlakken verdeeld, juist is, tot den Râma-cyclus. Het waarschijnlijkste is dat het eene voorstelling geeft van Sîtâ in den açoka-tuin te Lĕngkâ, als Trijaṭâ, Wibhîṣaṇa's dochter haar komt bezoeken om haar moed in te spreken en troost te geven. Als men de estrade namelijk bij de trap beginnende met pradakṣiṇa, d. i. het gebouw de hooger hand gevende, er dus zijne rechterzijde naar toe keerende, omwandelt, vindt men namelijk om den hoek van den tweeden voorsprong Sîtâ's schaking, daarna aan de voorzijde van den eersten voorsprong Râma en Lakṣmaṇa in 't woud zonder Sîtâ, vervolgens om den hoek het reeds genoemde tafereel met het bijschrift, dan aan de voorzijde van de eigentlijke estrade Baruṇa, den zeegod, waarnaast om den hoek weer, dus aan de noordfaçade daarvan, vlak bij den hoek, Râma, terwijl aan de andere zijde, naast den N. O. hoek van het voetstuk, de Setubandha, of het maken van den dam van het vasteland naar het eiland Ceylon, is afgebeeld. Dat het bijschrift de interpretatie bevestigt, is niet zeker. Het opschrift luidt: *jaruman siji*, wat beteekent „een koppelaarster". De lezing van *siji* is door de onzekere lettervormen niet boven allen twijfel verheven, maar het is moeielijk er iets anders uit te lezen. Twee dingen

zijn hier mogelijk: het bijschriftje slaat of op het tableau in zijn geheel of slechts op een gedeelte er van. In het eerste geval zou de bedoeling kunnen zijn, dat Sîtâ in dien tuin bezocht werd door een door Râwaṇa gezonden vrouw, om haar over te halen zich naar zijne wenschen te schikken; de oud-javaansche tekst van het Râmâyaṇa gewaagt van zulk een tusschenpersoon intusschen niet, daar Râwaṇa zich telkens persoonlijk tot Sîtâ wendt. In het tweede zou er de kleinere vrouwegestalte vóór den boom mede aangewezen kunnen zijn, daar d ze, een ceṭi, zooals reeds gezegd werd, zeer goed verondersteld kan worden met *jaruman*, koppelaarster, te zijn aangeduid, omdat de vrouwelijke parĕkan's bij liefdesgeschiedenissen in de eigentlijk gezegde javaansche literatuur, die der kidung als de Malat, veelvuldig ook in deze rol optreden. In dit bijzondere geval zou het laatste, naar het schijnt niet vreemd zijn; want uit alles blijkt, dat de tjaṇḍi Surawana een bouwwerk is uit betrekkelijk zeer laten tijd, laat ons zeggen de Majapahitsche periode (± 1200 tot 1400 Çaka). Het reliefwerk is zeer plat, en evenals aan Tjaṇḍi Panataran geeft het reeds typische wayanglijnen en wayangvoorstellingen te zien, wat dadelijk in het oog springt als men de reliefs van de Barabudur, Tjaṇḍi Mĕṇdut en Prambanan er mede vergelijkt, terwijl ten overvloede een passage in een onder de handschriften uit de puri van den vorst van Lombok in 1894 door mij medegebrachte kakawin, de Nâgarakṛtâgama, een lofdicht op Hayamwuruk, Çri Râjasanâgara, vgl. Pararaton, bl. 134 en volgg., door Prapañca in 1287 Çaka (= 1365 A. D.) voltooid, duidelijk aangeeft dat de Tjaṇḍi Surabaṇa, kort vóór 1287 Çaka gesticht werd door den toenmaligen grootvorst (dit in Russischen zin genomen) van Wĕngkĕr, zie aldaar Zang LXXXII.

Informatie.

11°. deelt mede dat hij van prof. Kern te Leiden voor

het Genootschap mocht ontvangen twee rubbings, ieder van één zijde, van twee verschillende koperen platen. De eene vertegenwoordigt het begin van een oorkonde van Çaka 824, uitgereikt door *mahârâja rake watu kura, dyah balitung, çrî içwara keçawotsawatungga* aan de *râma's* van Watukura, de andere een stuk van een naar alle waarschijnlijkheid andere oorkonde aan dezelfde personen, of hunne nakomelingschap of opvolgers, de *wargga sîma i watu kura*, wier chef hier Kâlajaya heet, gegeven door een vorst, die de *jalasamûha* als zegel gebruikte. Al zijn deze oorkonden zoo nog slechts gedeeltelijk toegankelijk, zoo bevestigt de eerste toch reeds verschillende bijzonderheden in het opschrift op het ruggestuk van het Ganeça beeld van Blitar, (VAN KINSBERGEN's photo's, no. 332), in welk stuk het jaartal 829 gelezen moet worden en de naam van den Koning zonder twijfel luidt *mahârâja watu kura, dyah balitung çrî içwarakeçawa samarottungga*, in overeenstemming met de oorkonde van 824, een naam dien men ook ontmoet in het laatste gedeelte van de oorkonde van 823 (platen van Ponorogo, Tijdschr. XXVII, 538), en naar waarschijnlijkheid in het in overgangschrift (haast nieuw-jav. type) geschreven opschrift van Pĕnampihan (in Kĕḍiri), dat 820 als jaartal geeft. Prof. KERN ontving deze rubbings van Prof. VILH. THOMSEN van Kopenhagen, die door de bezitster der platen, Mevr. de Baronesse VON D., in de gelegenheid gesteld was ze te maken.

Wordt besloten, onder dankbetuiging aan prof. KERN, prof. THOMSEN te verzoeken pogingen aan te wenden, om deze beide platen voor 's Genootschaps verzameling te verkrijgen, en zoo dit niet mogelijk blijkt, ten koste van het Genootschap papierafdrukken, ook van de keerzijden der beide platen te willen doen vervaardigen.

12°. biedt aan eene, aan 's Rijks Ethnographisch Museum te Leiden vervaardigde photographie van de beide

zijden eener, bij dat Museum berustende koperen plaat, aldaar geinventariseerd als Serie 360 No. 5392. Deze plaat is 25¼ Cm. hoog en 8¼ Cm. breed, doch de lengte was oorspronkelijk waarschijnlijk 28 à 29 Cm., aangezien aan de eene zijde, links van den voorkant, een stuk is afgekapt. Ook overigens heeft de plaat, vooral door oxydatie, zeer geleden; maar toch was het mogelijk er het een en ander van te ontcijferen, waaruit bleek dat zij een tot nu toe onbekend gebleven oorkonde bevat in een geheel eigenaardigen stijl, uit Çaka 905 (zóó is de waarschijnlijkste lezing, maar daar het teeken voor 9 erg spits van onderen is, zou 805 mogelijk kunnen zijn), in wat ik noemde midden-javaansch schrift. Het stuk was daar ontvangen bij de opheffing van het Kabinet van Zeldzaamheden te 's Gravenhage, waar het in de lijsten ingeschreven stond als: „Een koperen plaat, waarop een Hindoesch inscriptie gegraveerd is, gevonden bij de Braminsche tempels te Rhanbonin in het district Mataram in het gebied van den Sultan van Djokjocarta." De voorzijde geeft 8 regels, de keerzijde 9 regels te lezen. Rechts is er nog een hoek afgebroken en bij den anderen er een gat ingeslagen met een spijker. De naam van den vorst kan niet worden gelezen. De rechten in de oorkonde vermeld, kwamen ten bate van een klooster (wihâra) te Kalirungan.

Wordt besloten de photographie in de daartoe betrekkelijke verzameling op te nemen en den Directeur van bovengenoemde Instelling den dank der Directie te betuigen.

De Voorzitter betuigt het Directielid Dr. Brandes den dank der vergadering voor de door hem in Nederland in het belang van het Genootschap verrichte werkzaamheden en voor de verstrekte inlichtingen.

13°. de Heer Brandes wijst er op, dat in de assurantiepolis van de handschriften, toebehoorende aan het Bijbelgenootschap (zie Not. Mei '98 III 1°) beperkende bepalingen

voorkomen ten aanzien der berging, waarvan de schrapping gewenscht voorkomt.

De Secretaris neemt op zich, daartoe het noodige te verrichten.

V. De Heer ABENDANON:

1°. verzoekt inlichting aangaande de nasporingen, bedoeld in Notulen van Maart '98 IV 1° p. 34 (vroegere voorstellen dezerzijds tot het instandhouden der oudheden op Java).

De Secretaris bericht, dat het resultaat dier nasporingen op de volgende Directievergadering ter tafel komt.

2°. bericht, op verzoek van Correspondeerend lid den Heer ARISTIDE MARRE te Vaucresson nabij Parijs, dat op het XII°. Internationale Congres van Orientalisten, te Rome in 1899 door genoemd lid georganiseerd wordt eene Section de Malaisie, Indo-Chine et Birmanie en vraagt of het Genootschap daaraan zal deelnemen.

Wordt besloten zich te onthouden.

3°. deelt mede, enz.

4°. biedt aan namens den Heer A. D. E. ABENDANON te Koedoes het afschrift (van het handschrift) eener verzameling desaverordeningen, goedgekeurd door vroegere assistent-residenten van Koedoes, res. Japara onder den titel: Register papriksaän adat biasanja orang desa-desa di dalem onderdistrict Dawe (district Tjendono, afdeeling Koedoes), meer in het bijzonder betreffende de heffingen welke de desahoofden zich voor bepaalde verrichtingen mogen veroorloven. Mocht deze verzameling eene plaatsing in het Tijdschrift worden waardig gekeurd, dan behoorde daarvan vooraf eene vertaling te worden vervaardigd.

In rondlezing.

5°. biedt uit eigen hoofde aan het tweede vervolg van

de door hem gepubliceerde Ned. Indische Rechtspraak, loopende van 1892 t/m 1897, benevens een pak brochures over koloniale onderwerpen.

Bibliotheek.

VI. De Heer DEN HAMER:

1°. biedt aan, namens het lid den Heer L. M. VONCK, thans te Moeara Enim, res. Palembang, de witte ceinture, waarvan sprake is in Notulen '97 p. 54 sub letter I°. Dit voorwerp is een wit katoenen gordel, waarvan de beide slippen bedekt zijn met strooken en een tweede baan, alles van roode wollen stof, omboord met zwart katoen en versierd met micaplaatjes en guirlandes van gouddraad met lovertjes.

Onder dankbetuiging in het Ethnographisch Museum.

2°. Stelt voor, enz.

3°. deelt mede, dat, volgens den Heer VEENSTRA te Tebing-tinggi, de Depati van Loeboe Blimbing, afd. Tebing-tinggi, onderafd. Sindang streken, in het bezit is van een zilveren (?) plaat, lengte ± ½ M., breedte ± 2½ d. M., beschreven met javaansche karakters.

Wordt besloten, den Heer VEENSTRA te verzoeken, pogingen aan te wenden, om de plaat voor 's Genootschaps verzamelingen te verkrijgen, of anders een papierafdruk daarvan te willen maken.

4°. biedt aan eene MS. lijst van het vorstengeslacht van Palembang.

Wordt in de daartoe betrekkelijke verzameling geplaatst.

5°. biedt aan eene verzameling afdrukken van zegelringen.

Als boven.

6°. biedt aan eene verzameling photographieën van gadis, door hem in de residentie Palembang vervaardigd.

Als boven.

7°. doet toezegging van eene lijst van de hikajats en sairs, die zich thans te Palembang bevinden.

Wordt besloten eventueel die lijst achter de notulen te laten afdrukken.

8°. brengt ter tafel een beeldje, opgegraven in de residentie Bagelen, eenigszins overeenkomende met No. 518*a* van den Catalogus onzer Oudheidkundige Verzameling. Nadere inlichtingen omtrent de vindplaats worden nog ingewonnen.

Wordt besloten tot aankoop.

9°. onder mededeeling, dat de overleden prins Mangkoe Negara V aan spreker beloofd had, eene lijst te zullen doen vervaardigen van al de handschriften, aanwezig in de Mangkoe Negaran, acht spreker het oogenblik thans gekomen, om door tusschenkomst van den Resident van Soerakarta, Prins Mangkoe Negara VI te doen verzoeken, aan de belofte van wijlen zijn broeder uitvoering te willen geven.

Wordt besloten daartoe het noodige te verrichten.

10°. rapporteert omtrent de in sprekers handen gestelde Missive van den Resident van Kedoe (zie Not. Mei '98 I *f*), dat de prijs van *f* 40.— voor abandonneering van den noodigen grond billijk is te achten. Spreker, daartoe door den Voorzitter uitgenoodigd, begroot de kosten der ontgraving van het voetstuk van den door hem ontdekten tempel op *f* 250.—

Wordt besloten aan de Regeering voor te stellen, voor dat doel een gezamenlijk bedrag van *f* 290.— te willen beschikbaar stellen, en den Resident van Kedoe hiervan kennis te geven.

11°. deelt mede, dat hij tengevolge zijner benoeming tot Inspecteur van het inlandsch onderwijs waarschijnlijk verplicht zal zijn, zich met der woon te Bandoeng te vestigen.

Wordt besloten den Heer DEN HAMER te verzoeken, voorloopig als Bestuurslid aan te blijven, waartoe deze zich bereid verklaart.

VII. De Secretaris:

1°. deelt mede, dat door hem ontvangen is de papierafdruk van een opschrift gevonden te Dakamoe, distr. Ngasinan en afgezonden door den Heer J. VAN AALST (zie Not. April '98 I*n*).

In handen van den Heer Dr. BRANDES.

2°. brengt ter tafel een kort bericht over den dood van FRANÇOIS TACK te Kartasoera, van Dr. DE HAAN, en vraagt machtiging het zonder voorafgaande rondlezing bij wijze van bladvulling in de Hollandsche taal in het Tijdschrift te plaatsen.

Conform besloten, met verzoek aan het eind een kort overzicht van den inhoud in het fransch te laten volgen.

3°. stelt voor, namens de Redactie van het Tijdschrift, om, ter betere bereiking van het doel, hetwelk beoogd is met de publiceering van ons tijdschrift in eene internationeele taal, nu ook een stap verder te gaan en de inteekening op het tijdschrift in het buitenland open te stellen, waartoe de oplage van de eerstvolgende aflevering eenigszins moet worden verhoogd, om proefafleveringen te kunnen verspreiden.

Conform besloten.

4°. stelt voor, in te teekenen op Dr. BUSCHAN's Centralblatt für Anthropologie, Ethnologie und Urgeschichte.

Wordt besloten vooraf een poging te doen om dat tijdschrift bij wege van ruiling te verkrijgen.

5°. bericht, dat het Eerelid des Genootschaps, Dr. Nieuwenhuis reeds een zeker bedrag zijner geldmiddelen bestemd had tot aankoop van ethnographica, zoo voor ons Genootschap als voor 's Rijks Ethnographisch Museum, en dat in verband daarmede het toegestane crediet van *f* 300.— (zie not. Mei '98 VI 1°) eventueel zal strekken tot aankoop van eenig bijzonder zeldzaam en belangwekkend, en bijgevolg duur voorwerp, waarvan de aanschaffing hem voor onze verzameling gewenscht mocht voorkomen.

Informatie.

VIII. Wordt weder op de ledenlijst gebracht de Heer A. A. de Jongh, Inspecteur-titulair voor de opiumaangelegenheden te Batavia.

Worden benoemd:

tot correspondeerend lid de Heer Dr. H. ten Kate, thans tijdelijk in Japan gevestigd.

tot gewoon lid de Heer N. H. Veenstra, adspirant-controleur te Tebing-tinggi, Res. Palembang.

Wegens vertrek naar Europa worden van de ledenlijst afgevoerd de Heeren C. van der Gon Netscher, J. Habbema, H. J. van Haastert, G. Kruijs, A. E. Immink, en op verzoek de Heer A. G. Jansen van Raaij.

Niets meer te behandelen zijnde, sluit de Voorzitter de vergadering.

De Voorzitter,

G. A. SCHERER.

De Secretaris,

SERRURIER.

Bestuursvergadering van Dinsdag 5 Juli 1898.

Tegenwoordig zijn de Heeren G. A. SCHERER, Voorzitter, Mr. J. A. VAN DER CHIJS, Dr. J. L. A. BRANDES, A. G. VORDERMAN, H. M. LA CHAPELLE en Mr. J. H. ABENDANON, waarnemend secretaris.

Afwezig de Heeren Dr. C. SNOUCK HURGRONJE, Mr. L. SERRURIER en C. DEN HAMER.

I. Na opening dezer vergadering, worden de notulen der vorige goedgekeurd, waarna de volgende stukken in behandeling komen:

a. Extract uit het Register der Besluiten van den Gouverneur-Generaal, dd. 13 Juni ll. no. 5, waarbij bepaald wordt dat één opiumpijp en zes pinangknijpers, behoorende tot de van het eiland Lombok afkomstige voorwerpen, welke bij art. 1 van het besluit van 9 Augustus 1895 no. 10, op den voet van dat van 11 December 1858 no. 77 (Bijblad op het Staatsblad van Ned.-Indië no. 3121) aan het Bataviaasch Genootschap ter bewaring zijn afgestaan, door de Regeering worden teruggenomen (zie Notulen April, 98 I*e*), met uitnoodiging aan den Heer Directeur van O. E. N. om voor de inontvangstneming van die voorwerpen en de verzending daarvan aan het Ministerie van Koloniën het noodige te verrichten.

Missive van den Heer Directeur van O. E. N., dd. 22 Juni ll. no. 10261, met verzoek om opgave, wanneer de bovenbedoelde voorwerpen vanwege het Departement kunnen worden in ontvangst genomen.

De waarnemende Secretaris bericht, dat zij reeds tegen kwitantie aan het Departement zijn afgegeven.

b. Extract als voren, dd. 24 Juni ll. no. 12, houdende bericht, dat in afwijking van het besluit van 16 November 1897 no. 47, op last van zijne Excellentie den Minister van Koloniën, in overeenstemming met diens Ambtgenoot van Binnenlandsche Zaken, de voorwerpen, afkomstig van de Zuidkust van Nieuw Guinea, waarvan sprake is in de Notulen van October '97 I*b*, zijn afgestaan als volgt: de drie lilla's aan 's Rijks Museum te Amsterdam en de drie blaasboornschelpen aan 's Rijks Ethnographisch Museum te Leiden.

Informatie.

c. Extract als voren, dd. 30 Juni ll. no. 1, inhoudende, dat voor de voltooiing van de herstellingen aan den Mĕndoet tempel (zie Not. '98 I*g*), boven de daarvoor bij besluit van 16 Juli 1896 no. 26 beschikbaar gestelde som van *f* 8600.— alsnog wordt ingewilligd het noodig geraamde bedrag van *f* 7335.— aan materialen van den lande en aan geld.

Informatie.

d. Missive van den Heer Eersten Gouvernementssecretaris, dd. 15 Juni ll. no. 1376, ten geleide van publicaties van het Internationaal Koloniaal Instituut te Brussel.

Onder dankzegging in de Bibliotheek.

e. Missive als voren, dd. 28 Juni ll. no. 1515, in antwoord op dezerzijds schrijven van 25 Mei 1897 no. 102 (zie Not. '97 p. 51*l*) en ten geleide van een pak kopieën van: de missive van den Controleur van Lientau en Boea van 30 Januari 1888 nos. 2, 10 met 3 bijlagen, van de brieven van den Controleur van VII Kota van 29 November 1882 en 23 September 1897 nos. 436 en 1327, 10, de laatste

met 1 bijlage, zoomede van de nota van laatstgenoemden Controleur van 1 Mei 1882, betreffende de beoosten de onderafdeeling VII Kota gelegen onafhankelijke landen; voorts van den Resident van Benkoelen afschriften van door vroegere bestuurders der afdeelingen Laïs, Mokko mokko, Seloema en Manna en Pasoemah Oeloe Manna samengestelde nota's die afdeelingen betreffende, alle vergezeld van nota's van wijzigingen, betrekking hebbende op den huidigen toestand aldaar. Deze manuscripten worden ter inzage aangeboden met machtiging om daarvan ten behoeve van het Tijdschrift gebruik te maken.

In rondlezing.

f. Missive van den Heer Directeur van O. E. N., dd. 28 Juni ll. no. 10543, houdende verzoek om bericht, waar en wanneer de photografen Charls en van Es alhier in de gelegenheid zouden kunnen worden gesteld om inzage te nemen van de clichés der, door den heer van Kinsbergen vervaardigde photogrammen van javaansche oudheden, welke clichés, ingevolge art. 1, van het Gouvernements Besluit van 3 Mei 1872 no. 25 aan ons Genootschap in bewaring zijn afgestaan.

De waarnemende Secretaris bericht, dat den Heer Directeur van O. E. N. bereids is kennis gegeven, dat de cliché's, ten getale van 332 stuks bij den Heer van Kinsbergen berusten, blijkens acte van bewaarneming, geteekend den 10 Januari 1873. Intusschen zal zorg worden gedragen, dat die cliché's naar het gebouw van het Genootschap worden overgebracht, om aldaar, overeenkomstig den bij kantteekening uitgedrukten wensch van den Heer Directeur van O. E. N. te blijven bewaard.

g. Renvooi van den Heer Eersten Gouvernementssecretaris, dd. 14 Juni ll. no. 12975, ten geleide van de afleveringen 319 en 320, benevens titel en inhoud van deel XX der

Flora Batava, namens zijne Excellentie den Minister van Koloniën.

Onder dankzegging in de Bibliotheek.

h. Renvooi van den Heer Directeur van O. E. N., dd. 25 Juni ll. 4°. 21518, ten geleide van twee bronzen wapens, opgegraven door den inlander MOEHALI in de desa Tjihondje, district Bandjaran, afdeeling Bandoeng (Zie Cat. Arch. Afd. nos. 852, 853).

Wordt besloten, deze voorwerpen voor den getaxeerden prijs van f 5.— over te nemen en te plaatsen in de archeologische verzameling.

i. Renvooi van denzelfden Heer Directeur, dd. 25 Juni ll. no. 21560, waarbij onder gelijktijdige toezending van eene teekening van het voorwerp, wordt gevraagd, of de Directie prijs stelt op de toezending van een Ganesa beeld, door den inlander MANGOENDIKROMO opgedolven in een erf der desa Tampir tengah, district Balak, afdeeling Magelang.

Wordt besloten de opzending van bedoeld beeld te verzoeken.

k. Missiven, enz.

l. Brief van het Genootschapslid, den Heer H. E. STEINMETZ te Pekalongan, dd. 12 Juni ll., inhoudende aanvullingen op Dr. R. D. M. VERBEEK's Oudheden van Java (Verhandelingen, deel XLVI), voorzoover de afdeeling Bandoeng betreft. Eenige niet-hindoesche oudheden zijn door den schrijver mede opgenomen „omdat zij misschien kunnen bijdragen tot de orienteering van sommige plaats- en persoonsnamen in de babads, die de Preanger of gedeelten daarvan betreffen en tot het nagaan van de verbreiding van den javaanschen

invloed in de Preanger". Een schetskaartje is bij de lijst gevoegd.

In rondlezing.

m. Brief van den Heer A. D. E. ABENDANON te Winongan, Pasoeroean, dd. 14 Juni ll., onder aanbieding ter inzage van eenige aanteekeningen betreffende adats, enz. van de Tĕnggereezen, geschreven door een hunner doekoens (priesters) en in eigendom behoorende aan den wedana van Winongan. Schrijver stelt in uitzicht eene legende, uit mondelinge mededeelingen opgeschreven, aangaande het ontstaan van het meer van Grati.

In handen van het Directielid Dr. BRANDES.

n. Brief van den Heer MEERSMANS, firma CARL ROSS te Amsterdam, dd. 26 Mei ll., waarbij in den eisch tot terugzending van de brieven van Hageman volhard wordt en bovendien de eerst in eigendom afgestane Reisherinneringen worden terugverlangd (zie Not. April '98. II 1°.).

Conform.

o. Brief van den Librarian van de Public Library, Museum and National Gallery of Victoria te Melbourne, dd. 10 Mei ll., verzoekende aanvulling der aldaar aanwezige publicatiën van ons Genootschap, volgens bijgevoegde lijst.

In handen van den Bibliothecaris.

II. De Voorzitter bericht, dat uit de rondlezing terug is de beschrijving der Bataksche ethnographische verzameling, opgesteld door den Heer controleur Kühr (zie Not. Juni '98 II 2°.)

Wordt besloten die beschrijving als bijlage achter de Notulen te voegen.

III. De Heer VAN DER CHIJS.

1°. Rapporteert aangaande de in zijne handen gestelde

15 zilveren muntstukken uit Japara, dat zich daarbij twee stuks bevinden, die voor aankoop in aanmerking komen (zie Not. Juni '98 I*c*).

Wordt besloten door tusschenkomst van het Departement van O. E. N. de getaxeerde waarde dier muntstukken aan den rechthebbende over te maken en de overige terug te zenden.

2°. Biedt aan namens het Genootschapslid den Heer J. P. MOQUETTE te Sidoardjo afdrukken van een beschreven koperen plaat, eigendom van een niet genoemden inlander te Malang.

In handen van het Directielid Dr. BRANDES.

3°. Biedt aan namens hetzelfde Genootschapslid een denarius — z. Gelderland. Otto II (1229—71).

Onder dankzegging in de daartoe betrekkelijke verzameling.

4°. Biedt aan namens het Genootschapslid den Heer B. HOETINK, in China verblijf houdende, 52 maleische boekjes, in arab. karakter te Singapore uitgegeven.

Als boven.

5°. Biedt aan namens het Genootschapslid den Heer O. COLLET alhier, een steenen beitel, gevonden in eene grot bij de Aek-bahra-perlimbatan (Haboko, Asahan).

Als boven.

6°. Biedt aan namens den Overste J. A. B. MASTHOFF te Amboina de photographie van de waterpoort van het fort ter hoofdplaats Ambon.

Als boven.

7°. Legt over het navolgende overzicht van het bezoek aan de leeszaal gedurende de avonduren (zie Not. '97 p. 128).

Van 1 Nov. 1897 tot en met 30 Juni 1898 is op 202

dagen gelegenheid gegeven tot het bezoeken van de leeskamer des namiddags van 6 tot 8 ure.

Op 89 van die 202 dagen is de leeskamer *onbezocht* gebleven.

„ 75 „ „ „ „ „ slechts één bezoeker opgekomen.

In het geheel hebben 181 bezoeken plaats gehad (meestal dezelfde personen en voor verreweg het grootste gedeelte niet-leden).

De kosten hebben bedragen:

aan Europeesch toezicht	8 × *f* 30.—	=	*f* 240.
„ inlandschen bediende	„ „ „ 2.—	=	„ 16.
„ verlichting			„ 102.
		Totaal	*f* 358.

Zoodat elk bezoek aan het Genootschap heeft gekost ± *f* 2.

Terwijl in de maand April het aantal bezoeken 30 bedroeg, daalde dit cijfer in de maand Mei tot 14 en in de maand Juni tot 10.

Naar aanleiding van deze minder bevredigende resultaten stelt spreker voor, de openstelling van de leeszaal des avonds met ultimo Juli te eindigen.

Bij de hierop gevolgde discussie komt ter tafel een verzoekschrift, in dato 30 April aan de Directie gericht door den Heer J. G. DOORMAN, leeraar aan het Gymnasium Willem III alhier, strekkende om op bestendiging der openstelling aan te dringen. De meerderheid der vergadering is evenwel van oordeel, dat het avondbezoek niet opweegt tegen de daaraan verbonden financieële offers en wordt conform het voorstel des Heeren VAN DER CHIJS besloten, met verzoek aan den secretaris om daaraan de noodige publiciteit te verleenen.

IV. De Heer BRANDES:

1°. Brengt ter tafel een, in dato 7 Juli ll. door den Heer J. KNEBEL te Magĕtan aan de Directie gericht schrijven, waarin overeenkomstig dezerzijds uitgedrukt verlangen, de beginwoorden van de zangen der Babad Banjoemas worden opgegeven (zie Not. Mei '98. V.) Daaruit blijkt dat het handschrift in bezit des Heeren KNEBEL uitgebreider is dan dat, hetwelk in 's Genootschaps verzameling aanwezig is.

Wordt besloten de beslissing omtrent publiceering van dat geschrift aan te houden.

2°. Deelt mede, dat de papierafdruk van het opschrift, gevonden te Dakawoe, res. Kedoe (Not. Juni '98 VII 1°.) niet duidelijk genoeg is om te worden gelezen, weshalve een nieuwe afdruk wenschelijk is.

Wordt besloten door tusschenkomst van den Heer VAN AALST een nieuwen afdruk aan te vragen.

3°. Bericht aangaande de verzameling afdrukken van legenden, op oude ringen voorkomende, door het Directielid DEN HAMER aangeboden (zie Not. Juni '98 VI 5°) het volgende:

Deze verzameling omvat, de dubbelen niet medetellende, een varieteit van 23 verschillende afdruksels (nl. 19 in lak en 4 in roode verf). Ook van deze verzameling zijn er verscheidene meer of minder geplet; bepaalde onzekerheid omtrent hetgeen er op de ringen voorkomt bestaat er intusschen maar bij één exemplaar, beneden vermeld onder no. 5. Men vindt hier ook enkele ringen onder vertegenwoordigd, die reeds elders in de Notulen vermeld werden. Doordat met deze verzameling het materiaal voor onderlinge vergelijking van overeenkomstige legenden weder vermeerderd werd, wat trouwens het eenige middel wezen zal, waardoor men er op den duur toe zal kunnen geraken, een beter inzicht in de waarde der objecten te krijgen, kwam aan het licht, dat de legende, die indertijd *bhunghaḥ*

gelezen moest worden, metterdaad niets is dan een restant van *çrihana*, in vereenvoudigde, eenigszins verloopen trekken voorgesteld: door afslijting zijn er gedeelten van de letters, die wat minder diep gegraveerd waren dan anderen, verdwenen; wat er nog bleef staan kreeg zoo ten naastenbij den vorm van andere letters, nl. van datgene wat er verondersteld werd dat er stond. Het spreekt van zelf, dat zoo iets slechts door middel van afbeeldingen duidelijk kan worden gemaakt, iets wat ook bij verschillende andere overeenkomstige ringen slechts op die wijze mogelijk zijn zal, terwijl daarbij tevens geconstateerd moet worden, dat er serieën zijn, waarvan de uitersten zeer ver uit elkander liggen. Ten opzichte van de *çrihana* legenda kan hier bijv. dit al worden opgemerkt, dat men de karakters zelfs den vorm heeft gegeven van Chineesche typen, men zie hieronder nos. 15 en 17, wat zeker niet ontdekt zou kunnen zijn geworden, wanneer niet de overgangsvormen dit aan het licht hadden gebracht.

1. geeft *çrihana* te lezen, 2 ex.

2. *çrihana*, de letters verknoeid of belangrijk afgesleten; de dwarsstreep in de *ça* ontbreekt, zoo vertoont die letter den vorm van een *ga* of een *bha*; de verbindingslijn tusschen het boven- en het onderstuk van de *na* verdween, 2 ex.

3. *çrihana*, d. w. z. een restant van de teekens, zoo afgesleten dat er nu *bhunghah* schijnt te staan, 6 ex.; gevonden op den top van de Lawoe.

4. *prihata* (?), 2 ex.; de ring in het bezit van den Heer Moody.

5. *çahag* (?), naar het schijnt is bedoeld *çahabh*, d. w. z. *ça*, *ha* en *bha*, die in spiegelschrift *ça*, *la* en *bha* zouden kunnen weergeven, wat de letters zijn, benoodigd voor de legende *çrilabha*, te Leiden te vinden op de afdrukken van drie ringen, 1 ex.; de ring in het bezit van den Heer Sieburgh te Poerwakerta.

6. *çritka*, de *ça* misteekend, 3 ex.

7. *çrilabha*, vgl. no. 5, 1 ex.

8. *pralina*, de letters eigenaardig gebroken, 3 ex.

9. *çriya*, 6 ex., de ring in het bezit van NITIDHIPOERA.

10. *sagan* (?) of *sabhan* (?), 1 ex., de ring in het bezit van den Heer MOODY.

11. *saman*, 3 ex., de ring in het bezit van den djaksa te Dj. rasan.

12. *senaja*, 3 ex.

13. *prawaha* (?), zeer geplet, 3 ex., de ring in het bezit van den Heer R. RAAFF, te Djokdja.

14. *dharmmahyang*, de zegelring van een of ander vrijheerlijk goed van kerkelijken aard (klooster, heiligdom, tempel, in het bezit van vrijen grond met bijzondere rechten), 2 ex., afdruk in roode verf.

15. *çrîhana*, de letters zoo vervormd dat zij op Chineesche schriftteekens gelijken, 2 ex., afdruk in roode verf.

16. *pralina*, de letters gebroken, rechthoekig, en de stukken er van zoo in elkander geschoven, dat slechts uit vergelijking met verschillende andere *pralina*-vormen blijkt dat, dit en niets anders, er staat, 2 ex., afdruk in roode verf.

17. *çrihana*, afdruk in lak van denzelfden ring als waarvan no. 15 afkomstig is; de *ulu* (het *i*-teeken) en de *cakra* (het *r*-teeken) hebben niet gevat, 1 ex.

18. vier chineesche karakters, die sterk doen denken aan de vormen, welke men ontmoet op nos. 15 en 17, 2 ex.

19. de legende van dezen ring kan het beste beschreven worden als men daarbij aan de Romeinsche cijfers denkt, waarin CIƆ de M voor 1000 afwisselt; men vindt hier IC ɔIƆ, omslingerd met het *paten*-teeken of de omloopende *cakra*-lijn, zooals men die of de meeste der oude Hindoeringen met legenden in oud-javaansch schrift, aantreft, 2 ex.

20. afdruk van den ring, van den Heer CANNE te Oengaran ontvangen, zooals er in de vorige vergadering reeds twee vermeld konden worden, door denzelfden aan

het Bat. Gen. gezonden, vgl. GROENEVELDT, Cat. no. 1345, 1346 en 1347, 1 ex.

21. afdruk van een soortgelijken ring, die zeer afgesleten moet zijn, daar slechts de wigvormige kopstukken der letters gepakt hebben, 2 ex., afdrukken van een vroeger gezonden ring van Simo.

22. zes nieuw-javaansche karakters, welke, kan niet goed onderscheiden worden, 1 ex.

23. een zeer fraaie *çri*-ring, 2 ex., afdruk in roode verf.

Informatie.

V. de Heer VORDERMAN:

1°. Stelt de vraag, of de Directie bereid is eenige Alfoersche gebeden te publiceeren, die de Heer Pastoor WINTJES te Tomohon verzameld heeft.

Wordt besloten de toezending dier gebeden ter beoordeeling te verzoeken.

2°. Deelt mede, dat hij op zijne laatste dienstreis op den grafsteen te Anjer lor (zie Not. '97 p. 73 en 106) een familiewapen heeft aangetroffen en afgeteekend. Spreker zal die teekening op eene volgende Directievergadering ter tafel brengen.

Informatie.

VI. De heer LA CHAPELLE brengt ter sprake het denkbeeld eener illuminatie van den voorgevel van het gebouw van het Genootschap op 31 Augustus aanstaande.

Aangehouden tot de volgende Directie vergadering, terwijl inmiddels op verzoek van den Voorzitter, de Heer VAN DER CHIJS op zich neemt ter zake informatiën in te winnen.

VII. De Heer ABENDANON.

A. Namens den Secretaris:

1°. Brengt ter tafel eene kaart van het eiland Groot Sangi, behoorende bij de Missive van den Heer Resident van Menado, dd. 21 Mei ll. no. 1857 (zie Not. Juni '98 I*g*).

De kaart zal in de daartoe betrekkelijke verzameling worden geplaatst, onder aanteekening hiervan op de woordenlijst.

2°. Rapporteert aangaande de reproductie der photo's, behoorende bij het stuk, getiteld „Tempelwachters" van Dr. J. GRONEMAN (zie Not. Juni '98 II *bb*), dat blijkens overgelegd zincographisch portret van wijlen den overste MEIJER, het Topographisch Bureau alhier alleszins in staat is reproducties van photogrammen te vervaardigen, zij het dan ook, dat de Chef van dat Bureau nog niet wenscht in te staan voor eene volkomen onberispelijke uitvoering, en dat de kosten van 800 exemplaren der hierbedoelde zincographische reproducties zullen bedragen *f* 60.— à *f* 75.—, weshalve in overweging wordt gegeven tot de uitvoering te doen overgaan.

Conform besloten.

3°. Stelt voor, om nu de intellectueele deelneming aan het XIIe Orientalistencongres te Rome, volgens besluit van de vorige Directievergadering (zie Not. V 2°.) niet zal plaats hebben, althans de gewone bijdrage van 20 francs aan de kas van dat Congres te zenden, ten einde voor onze bibliotheek een exemplaar van de Handelingen te verkrijgen.

Wordt besloten die bijdrage in te zenden en ook de alhier ontbrekende Handelingen van vroegere Congressen aan te koopen.

4°. Deelt mede, ten aanzien der retroacta in zake het instandhouden der oudheden op Java (zie Not. Maart '98 IV 2°. en Juni '98 V 1°.) dat door den Heer W. P. GROENEVELDT in het jaar 1883 een persoonlijk onderzoek is ingesteld naar den toestand van de Hindoeruïnen op het Diëng

plateau, de Bårå-boedoer, enz. waarvan de voorloopige besprekingen voorkomen op p. 72 van de Notulen van dat jaar, terwijl de opdracht voor dat onderzoek is verleend bij Gouvernementsbesluit van 13 Juli 1883 No. 29 (zie Notulen '83 p. 83). De resultaten van dat onderzoek zijn neergelegd in eene uitvoerige nota aan den Heer Directeur van O. E. N., gedagteekend 29 November 1883. Met verlof van den tegenwoordigen Chef van dat Departement heeft de Secretaris van bedoelde nota inzage genomen en stelt zich voor de overige Directieleden met den inhoud daarvan bekend te maken, onder bijvoeging van zijne eigene opmerkingen naar aanleiding van het persoonlijk bezoek aan die oudheden, dat hij thans bezig is te ondernemen.

Informatie.

B. Uit eigen hoofde:

1°. Biedt aan namens den Heer J. Knebel te Magĕtan een opstel over de „Lawoe legende" en eene aanteekening over Pasar Londå uit het Javaansch medegedeeld.

In rondlezing.

2°. Vraagt of reeds aan het Institut Colonial International te Brussel verzonden zijn een exemplaar van het Plakkaatboek, benevens de sedert 1897 verschenen werken van ons Genootschap (zie Not. Jan. '97, VII).

De Bibliothecaris antwoordt ontkennend, doch zal het noodige verrichten.

VIII. Wordt besloten de Heeren leden Mr. J. C. Mulock Houwer, Lid in den Raad van Nederl.-Indië en A. A. de Jongh, Inspecteur titulair voor de opiumaangelegenheden, beiden te Weltevreden uit te noodigen als bestuursleden zitting te willen nemen.

Wordt besloten te benoemen: tot buitengewoon lid den Heer A. C. Kruijt zendeling te Posso, en tot gewone leden

de HEEREN G. G. WREN, particulier, Dr. G. A. J. HAZEU, leeraar aan de Afd. B. van het Gymnasium Willem III en J. G. BOISSEVAIN, koopman, allen te Weltevreden, alsmede den Heer G. A. WINTJES, Pastoor te Tomohon, Minahassa.

Op verzoek worden van de ledenlijst afgevoerd de Heeren KO MO-AN, H. VAN STEEDEN, E. J. VAN RAVESTEIJN, K. N. BINNENDIJK en wegens vertrek de Heeren Jhr. Mr. J. W. A. VON SCHMIDT AUF ALTENSTAD en H. J. HARDEMAN.

Niets meer te behandelen zijnde, sluit de Voorzitter de vergadering.

De voorzitter.
G. A. SCHERER.

De Secretaris.
SERRURIER.

Bestuursvergadering van Donderdag 4 Augustus 1898.

Tegenwoordig zijn de Heeren G. A. SCHERER, Voorzitter, Mr. J. A. VAN DER CHIJS, H. M. LA CHAPELLE, Mr. J. H. ABENDANON, Mr. J. C. MULOCK HOUWER en Mr. L. SERRURIER, Secretaris.

Afwezig de Heeren Dr. J. L. A. BRANDES, Dr. C. SNOUCK HURGRONJE, A. G. VORDERMAN, C. DEN HAMER en A. A. DE JONGH.

I Nadat de Voorzitter het nieuwe Directielid, den Heer Mr. J. C. MULOCK HOUWER, met een waardeerend woord welkom heeft geheeten, worden de notulen der vorige vergadering goedgekeurd, waarna de volgende stukken achtereenvolgens in behandeling komen:

a. Extract uit het Register der Besluiten van den Gouverneur-Generaal, dd. 26 Juli ll., no. 38, houdende bepaling dat de medaille, met bijbehoorende gouden halsketen, vermeld Notulen Juni ll. I*b*. aan het Genootschap in bewaring worden afgestaan.

Informatie.

b. Missiven van den Heer Directeur van O. E. N., dd. 20 Juli ll., no. 11870, met bericht dat de kist met voorwerpen uit den Lombokschat (zie Notulen April '98 I*e*) per ss. Prins Alexander alhier kan worden verwacht, en van den 30 Juli daaraanvolgende, no. 12511*b*, ter aanbieding van een exemplaar van het proces-verbaal van 28 Juli ll., houdende bevinding van de, vanwege het Ministerie van Koloniën opgezonden, en van het eiland Lombok afkomstige preciosa,

welke door den Conservator van het Ethnographisch Museum, den Heer Mr. J. A. VAN DER CHIJS, voorloopig in ontvangst zijn genomen.

Informatie.

c. Renvooi van denzelfden Heer Directeur, dd. 6 Juli ll., no. 22857, ten geleide van eenige fragmenten van een rond schaaltje van bladzilver, benevens van een vierkant gouden plaatje met daarin gegrifte karakters, een en ander gevonden in een vierkant steenen bakje met deksel, opgedolven op het erf van den inlander SETRODIPO, in de desa Kĕditan, district Ngasinan, afd. Magĕlang der Res. Kedoe, onder toezegging van eene teekening van het steenen bakje.

Wordt besloten de gouden en zilveren voorwerpen over te nemen voor de waarde, die daaraan door 's Genootschaps taxateur zal worden toegekend, en ze te plaatsen in de archeologische verzameling; alsmede de opzending van bovengemeld steenen bakje met deksel te verzoeken. Intusschen zal den Heer Dr. BRANDES verzocht worden het schrift te ontcijferen.

d. Renvooi alsvoren, dd. 7 Juli ll., no. 23025, ten geleide van vijf oorsieraden, vervaardigd uit een alliage van goud en zilver, welke voorwerpen door den Javaan PAK BARINAH in de desa Tjipogo, district Bandjaran, afd. Japara op zijn erf, vlak tegen zijne woning zijn gevonden; in het bijgevoegde proces-verbaal van taxatie te zamen gewaardeerd op *f* 60.—

Wordt besloten twee van deze voorwerpen, ten behoeve van de archeologische verzameling over te nemen, tegen taxatie als voren en de drie andere in aanmerking te brengen voor aankoop ten behoeve van 's Rijks Museum van Oudheden, of wel van 's Rijks Ethnographisch Museum, bijaldien hun archeologisch karakter niet genoegzaam vaststaande mocht worden geoordeeld.

e. Renvooi als voren, dd. 7 Juli ll., no. 23005, ten ge-

leide van 20 stuks zilveren muntjes, 5 stukjes zilver en een gouden ring met steen, een en ander door den inlander DJAJAKRAMA opgedolven in een tegalveld, nabij de desa Paninis van het district Tjahjana, afd. Poerbalingga, Res. Banjoemas.

Aangezien muntstukjes van dezen aard (NETSCHER en v. D. CHIJS no. 125) overvloedig voorkomen, en de ring geen oudheidkundige waarde heeft, wordt besloten van dit aanbod geen gebruik te maken.

f. Renvooi alsvoren, dd. 23 Juli ll. no. 24930, ten geleide van 5 oorsieraden in diversen grootten en twee gouden ringen, door den inlander KARJODIKROMO van de desa Selaganggeng, distr. Kertanegara, afd. Poerbalingga, Res. Banjoemas, in den grond van zijn erf gevonden; in het bijgevoegde proces-verbaal gewaardeerd, respectievelijk de oorsieraden op *f* 30.— en de ringen op *f* 25.—

Wordt besloten de twee kleinste oorsieraden ten behoeve der archeologische verzameling tegen taxatie alsvoren over te nemen en met de overige voorwerpen te handelen zooals hierboven sub *d* staat uitgedrukt.

g. Missive van denzelfden Heer Directeur, dd. 3 Augustus ll., no. 12614 *b*, houdende vergunning om ten behoeve van 's Genootschaps archief de bijlagen omtrent den heuvel in de desa Trawoelan (Res. Soerabaja) te behouden, waarvan sprake is in Notulen van Mei ll. I,*c*.

Informatie.

h., *i*., enz.

k. Missive van den Heer Directeur van Financiën, dd. 12 Juli ll., no. 9961, waarbij wordt aangeboden de toezending van een pons- en pletmachine met walsen, voor den aanmaak van valsche duiten, ten vorigen jare aangehaald in de afd. Koedoes der Res. Japara.

Wordt besloten de toezending van dat voorwerp te verzoeken.

l. Missive van den Heer Resident van Menado, dd. 4 Juli ll., no. 2512, ten geleide van een door den zendeling-leeraar te Siaoe, P. KELLING ingevulde woordenlijst, zoomede van eene schetskaart van het eiland Groot Sangi.

Wordt besloten onder dankzegging beide te aanvaarden, de woordenlijst voor de desbetreffende verzameling, terwijl de kaart daaraan zal worden gehecht. De vroeger (zie Not. Juni '98, I*g*) gezondene kaart van Groot Sangi, die aan de onderhavige gelijk is, zal in de kaartenverzameling eene plaats vinden.

m. Apostil van den Directeur der Koninklijke Bibliotheek te 's Gravenhage, dd. 9 Juni 1898, met verzoek om een exemplaar van den laatstverschenen catalogus der ethnographische verzameling (zie Not. Mei '98 III 5°).

In handen van den Bibliothecaris.

n., enz.

o. Brief van den Heer Prof. GUIDO CORA te Rome, dd. 16 Juni ll., waarbij die correspondent zich beklaagt over de vertraagde ontvangst van 's Genootschaps publicatiën, die hem ongeveer een jaar na de verschijning bereiken en hem zelfs niet vrachtvrij ter hand komen.

Naar aanleiding hiervan ontspint zich eene discussie, waarbij de bibliothecaris bezwaar maakt, in de wijze van verzending door tusschenkomst van de firma NIJHOFF te 's Gravenhage en verder per boekverkoopersgelegenheid, verandering te brengen, hetgeen naar sprekers gevoelen eene belangrijke vermeerdering van schrijfloonen en porto's tengevolge zou hebben. De meerderheid is evenwel van oordeel, dat die hoogere kosten worden opgewogen door het groote

voordeel, dat onze periodieken terstond na de publicatie worden gelezen. Door een der Directieleden wordt opgemerkt, dat ook de Koninkl. Natuurk. Vereeniging alhier haar tijdschrift terstond na verschijning per post verzendt. Terwijl ten aanzien der te publiceeren boekwerken wellicht de oude regel voorloopig zou kunnen blijven gevolgd worden, is de meerderheid evenwel in beginsel voor eene directe verzending onzer periodieken per postgelegenheid. De beslissing hieromtrent wordt echter tot eene volgende vergadering aangehouden.

p. Brief van den Superintendant van het Indian Museum te Calcutta, dd. 6 Juli ll., no. 108 D, ten geleide eener galvanoplastische reproductie van eene medaille op de verovering van Mr. Cornelis door de Engelschen in 1811, welker origineel in dat Museum aanwezig is (Not. Jan. '97 III 2°, Juni I*f*. en Nov. I*j*.) vergezeld van de kwitantie der overgemaakte gelden.

Onder dankzegging in het Numismatisch Kabinet.

q. Brief van den Heer A. A. DE JONGH, dd. 28 Juli ll., houdende aanvaarding der benoeming tot lid van de Directie (Not. Juli '98 VIII).

Informatie.

r. Brief van den Heer Mr. J. C. MULOCK HOUWER, dd. 29 Juli ll., als sub *q*.

Informatie.

II. De Voorzitter:

1°. Bericht, dat uit de rondlezing terug zijn:

aa. P. DE ROO DE LA FAILLE. Geillustreerde beschrijving van het lustverblijf Narmada op het eiland Lombok (zie Not. Aug. '95 p. 81 en Juni '96 p. 56).

De vergadering kan zich met de publiceering van dit opstel wel vereenigen, behoudens weglating van eenige zinsneden, die naar het oordeel van den Heer LA CHAPELLE, minder terzake dienen. Staande de vergadering worden eenige der bijgevoegde photographiën aangewezen, als in aanmerking komende voor reproductie.

bb. H. D. H. BOSBOOM. Oude woningen in de Stad Batavia met drie platen (zie Not. Juni '98 III 8°).

De Heer LA CHAPELLE geeft in overweging, den Heer BOSBOOM onder de aandacht te brengen, dat de zerk in de Utrechtsche straat reeds is beschreven in het Tijdschrift van Ned. Indië 1842, deel II p. 199 en naar spreker meent ook in de Navorscher, zoodat daarvan in den tekst aanteekening dient te geschieden, en voorts dat die tekst mede in overeenstemming moet worden gebracht met hetgeen voorkomt bij Dr. C. SWAVING, Batavia's sanitaire geschiedenis onder het bestuur van de Oost-Indische Maatschappij, overdruk uit het Nederlandsch Tijdschrift voor geneeskunde, 1878 en bij OLIVIER in een zijner omstreeks het jaar 1820 uitgegeven werken.

De Secretaris neemt op zich, daartoe het noodige te verrichten.

cc. Verzameling van desaverordeningen, goedgekeurd door vroegere assistent-residenten van Koedoes (Japara), zie Notulen van Juni '98 V 3°.

De Heer ABENDANON is van oordeel, dat dit stuk voor eventueele publicatie eerst zal dienen te worden vertaald en omgewerkt, waarbij de Heer VAN DER CHIJS zijne meening uitspreekt, dat een kort overzicht voldoende kan worden geacht.

Wordt besloten de beslissing hieromtrent aan te houden tot de volgende vergadering, aangezien de Heer A. D. E. ABENDANON binnen kort te Batavia kan worden verwacht.

2°. Stelt voor, naar aanleiding van de hiervoor, sub I*k*, genotuleerde aanbieding van den Heer Directeur van Financiën, dat de Directie zich zal wenden tot Zijne Excellentie den Gouverneur Generaal met eerbiedig verzoek, dat alle inbeslaggenomen voorwerpen, die voor vernietiging in aanmerking komen, voorzoover zij niet van kennelijk Europeeschen oorsprong zijn en van belang kunnen geacht worden voor onze wetenschappelijke, of curiositeiten verzamelingen, aan het Genootschap worden afgestaan.

Conform.

3°. Vraagt inlichting aan den Heer Conservator van het Ethnographisch Museum of met de uitbesteding der kosten voor het pas voltooide nieuwe expositielokaal een aanvang is gemaakt (Not. Feb. '98 p. 25).

De Heer van der Chijs antwoordt, dat hij voornemens is dezer dagen aan enkele vertegenwoordigers der best bekende firma's alhier de noodige aanwijzingen te doen en hunne prijzen te vragen.

Naar aanleiding hiervan deelt de Secretaris mede, dat hij uit Nederland voldoende informaties heeft ontvangen betreffende de op één sleutel passende sloten (zie Not. Dec. '97 IV). De Heeren van der Chijs en Serrurier worden uitgenoodigd, deze aangelegenheid in gemeenschappelijk overleg te regelen.

4°. enz.

5°. Biedt aan:

ten geschenke een brief op lontarbladreepen van Mami Sapian, tweede hoofd van Praya (Lombok) aan Resident Dannenbargh, mitsgaders eene woordenlijst in handschrift, getiteld: kitab toelisan bahasa malajoe di salin pada bahasa Gorontalo,

en in bruikleen een beeldengroepje (portret), voorstellende

een padanda met vrouw en bediende, proeve van Balineesche houtsnijkunst.

Zullen in de betrekkelijke verzamelingen worden opgenomen.

6°. Deelt mede, dat hij tot zijn leedwezen verplicht is af te treden als Voorzitter. Erkentelijk voor den steun, dien hij steeds genoten heeft van den Ondervoorzitter en den Secretaris, zoomede van de andere leden der Directie, wenscht spreker op deze laatste, door hem gepresideerde bijeenkomst de verzekering te geven, dat de bloei van het Genootschap hem steeds zal ter harte gaan.

De Ondervoorzitter, de Heer VAN DER CHIJS spreekt zijn leedwezen uit, dat de Voorzitter onzen kring gaat verlaten. Met zijne bekende welwillendheid en tact heeft hij onze vergaderingen geleid, zonder ooit zijne eigene meening op den voorgrond te stellen. „Wij betreuren zijn heengaan," zegt spreker, „en evenmin als de afgetreden Voorzitter ons Genootschap, evenmin zullen wij zijn presidium vergeten, en wij roepen hem toe: moge het u en de uwen bij voortduring wèl gaan." De vergadering betuigt met deze woorden hare levendige instemming.

III. De Heer VAN DER CHIJS:

1°. Rapporteert aangaande de hem ter laatste vergadering verstrekte opdracht, dat het illumineeren van den geheelen voorgevel vooral om finantieele redenen onwenschelijk voorkomt, en dat eene behoorlijke verlichting van den olifant in het midden van het voorplein voldoende kan worden geacht. Spreker vraagt daartoe de noodige machtiging.

Conform.

2°. Biedt aan, namens het Buitengewoon lid SAJJID OESMAN BIN ABDALLAH een bidmat uit Hadramaut.

Onder dankzegging in het Ethnographisch Museum.

IV. De Heer LA CHAPELLE deelt mede, dat hij als Secretaris van de Nederl. Indische Commissie voor de Wereldtentoonstelling te Parijs in 1900 bericht heeft ontvangen, dat de Commissie in Nederland heeft afgezien van haar voornemen om een der tempels van Tjandi Sewoe op het terrein te reconstrueeren, en dat derhalve de werkzaamheden van den Heer LYDIE MELVILLE moeten worden afgebroken. Spreker zou het betreuren, wanneer dat werk onvoltooid moest blijven.

De Secretaris sluit zich bij dit laatste aan, en heeft onlangs de teekening, voor zoover zij gereed is, te Djokjakarta gezien. Hoezeer tijd en gelegenheid hem hebben ontbroken, om aan de hand der monumenten zelven en der photographieën nategaan, in hoever hier eene, altijd eenigszins onzekere reconstructie voorligt, zoo staat in die teekeningen uit den aard der zaak de bouwkunstige voorstelling van actueel aanwezige details op den voorgrond, en deze is van groot belang voor de studie der bouwkunde uit den zoogen. Hindoetijd. De teekeningen zijn met groote zorg en nauwkeurigheid vervaardigd.

De Heer LA CHAPELLE geeft in aansluiting hieraan in overweging, de verdere afwerking te doen geschieden, als het niet anders kan, voor rekening van het Bataviasch Genootschap, en verzoekt, dat de Voorzitter zich daartoe in betrekking stelle met den Heer HORA SICCAMA, Voorzitter van de Nederl. Indische Tentoonstellingscommissie; opdat zoo mogelijk een bevel tot staking der werkzaamheden achterwege blijve.

Conform.

V. De Secretaris:

1°. Bericht, dat hij de cliché's, waarvan sprake is in Notulen van Juli ll. sub I*f* bij den Heer VAN KINSBERGEN gezien heeft, en verzoekt machtiging, om niet alleen de

332 stuks, waarvan in het citaat sprake is, maar ook die van Bårå-boedoer naar ons gebouw te laten overbrengen.

Conform besloten.

2°. Legt over namens het Directielid Dr. J. L. A. Brandes:

a. eene beschrijving van zegelafdrukken van den volgenden inhoud:

In de verzameling van het Genootschap bevindt zich aan afdrukken van oude Hindoe-ringen ook nog een soortgelijke collectie als onlangs naar de schenkingen van den Heer Vorderman en den Heer den Hamer behandeld konden worden. Zij is afkomstig van wijlen Dr. A. B. Cohen Stuart, zooals blijkt uit de bijgeschreven cijfers, en een paar bijschriften bij enkele der stukken. Of deze collectie nog volledig is, is moeielijk te zeggen. De afdrukken dragen oploopende nommers, die beginnen met 1, en waarvan no. 13 het hoogste is, doch 8 en 9 ontbreken, terwijl er twee afdrukken voorhanden zijn waarnevens geen nommer voorkomt. De beide laatsten worden hier aan het eind geplaatst, en nos. 8. en 9 open gelaten.

1. *saraṇa,* met een krul, die boven de *sa* begint, vóór die letter omloopt en verder onder de letters doorgaat, dus de klinkerdooder (*paten*) in negatief bij een positieve legende. Deze krul is van groot gewicht; want er blijkt wel uit, dat men op zulk een ring zulk een krul iets onmisbaars achtte, en hij kan dus ook elders aangebracht zijn, waar hij beter geplaatst en in de goede richting getrokken, meegelezen kan worden; maar dan ook de legende anders doet klinken — men denke hier bijv. aan het *saran* van den ring, vermeld Not. 1898, bl. 2 en 12, en in de Juni-vergadering. Den klinkerdooder als zoodanig niet tellende, kan men ook die legende *sarana* lezen, wat naar te vermoeden is, wel de bedoeling zijn zal, aangezien *sarana,* beantwoordende aan Skr. *çaraṇa,* beteekent „hulpmiddel en weermiddel", en dus ook amulet

of iets dergelijks. Ook achter *saraṇa* hier zal deze zin wel schuilen.

2. *trara*, overeenkomende met hetgeen een der afdrukken van den Heer VORDERMAN te lezen gaf.

3. *çrihana*.

4. een legende van de soort, als gegeven door de ringen die in 't Genootschap gevonden worden onder de nos. 1345, 1346, 1347.

5. *ḍhumân* of *ḍhumân*.

6. *çrilabha*.

7. *rasana*.

8. Ontbreekt.

9. Ontbreekt.

10. *diṇḍa*, overeenkomende met een afdruk in 's Rijks Oudheidkundig Museum te Leiden (A 28 = J. R. 14), vgl. ook Friederich, in Tijdschr. Ind. T. L. en Vk., V.

11. *sarwasâ*.

12. *çritka*, d. w. z. er staat *titka*, waaronder een krul, die de *r* van *çri* moet voorstellen, maar in de verkeerde richting loopt, zoodat hij eerst onder de letters doorgaat en dan om *tka* heen hun bovenkant bereikt, en dus weer denken doet aan een *paten* (klein klinkerdooder), vgl. hierboven bij no. 1.

13. agaatsteen in gouden ring v. d. h. v. KINSBERGEN w. 9, 10, 67.; moeielijk nader te omschrijven, naar alle waarschijnlijkheid een ligatuur, maar in welk indisch schrift?

14. *çrihana*-ring; de legende in afdruk negatief (sic), „Leidsch munt kabt., lade 72", Leiden,—, 9, 74, opschrift gesneden in eene gouden ring. Men vergelijke hierbij den afdruk in 's Rijks Oudheidkundig Museum te Leiden A 50 (= 50 J. M.), die denzelfden ring vertegenwoordigt. De legende is geheel verknoeid, de letters zijn in stukken opgelost, en dat wel zoo, dat men bijv. *na* zou aanzien voor een mislukt *ju*.

15. „Opschrift gesneden in steen, en gevat in eene zeer

oude gouden vingerring". Zeer moeielijk te onderscheiden nāgarī-legende, die COHEN STUART transcribeerde met *ajâyâtâmâtrâ.*

Informatie.

b. Een rapport betreffende de afdrukken van eene koperen plaat (zie Not. Juli '98 III 2°), te weten:

De in de vorige vergadering (Juli) ontvangen rubbing van een koperen plaat, die toegezonden werd door den Heer J. P. MOQUETTE, levert de beide zijden van een eerste blad van een oorkonde uit Çaka 888, waarbij een zekere mpu Mano, een stuk grond, dat hij als het hem toekomende deel van zijn vaderen geerfd had (*kaputrângçanira kaliliranira sangke kawwitanira*), schenkt aan mpungku Susuk-pagĕr en mpungku i-Nairañjanâ, opdat het zal kunnen dienen om er een *kuṭi* (buddhistische kluis) te maken, die de *kapodgalikan* zal kunnen zijn van het nakroost van mpungku ing-Nairañjana. Deze oorkonde herinnert dadelijk aan het stuk, waarvan twee bladen terecht zijn gekomen in het Rijks-Oudheidkundig Museum te Leiden, die door COHEN STUART in zijn kawi oorkonde onder no. XXII bekend zijn gemaakt. Ook hier heet het van mpungku i-Nairandjanâ (in XXII Nerāñjanâ) *arthahetoh mpu buddhiwâla* (in XXII *boddhiwala*), terwijl ook het reeds vermelde *podgâlika* daar teruggevonden wordt (*parṇnahanya podgâlika*). Niet minder dan dat stuk levert ook dit nieuwe, behoudens dat men hier nog een zeer uitgebreide dateering aantreft, in verschillende woordvormen, die den indruk maken van jonger te zijn dan het jaartal zou aangeven, reden om althans te veronderstellen dat het stuk, zoo het al oud is, toch vernieuwd, nog eens overgemaakt is, iets wat zonder twijfel meer dan eens gebeurd is en waarop door mij reeds jaren geleden de aandacht gevestigd werd. Het is daarom dan ook niet onbelangrijk hier even te constateeren, dat in de Nâgarakṛtâgama, zie mijn vorige mededeelingen p. 88 met zoovele woorden te lezen staat

dat onder Hayamwuruk alle piagĕm's gecontroleerd werden, en dit is voldoende om te verklaren hoe het komt dat zoovele oorkonden op koper van Oost-Java uit den onderen tijd een uiterlijk hebben èn in schrift, èn in spelling, èn in stijl, dat zij, tegenover de bescheiden op steen uit denzelfden tijd, er mij toe brachten ze te qualificeeren als onecht, waarmede in de eerste plaats bedoeld was, dat zij niet zouden dagteekenen — in den vorm althans waarin zij ons bereikten — uit den tijd, dien de jaartallen dier stukken aanwezen als het oogenblik van uitvaardiging. Intusschen, ook al moet hier wederom hetzelfde geconstateerd worden, is een poging om te trachten ook het overige van deze oorkonde onder de oogen te krijgen, zeer gewenscht, en het daarom dus aanbevelenswaardig den Heer MOQUETTE, onder dankzegging voor het gezondene, te verzoeken na te gaan, of hij ook het vervolg op die wijze toegankelijk maken kan en het ons toezenden. De afmetingen van de plaat zijn 42 × 8 cM.

De Secretaris zal den Heer MOQUETTE met den wensch den Heeren BRANDES in kennis stellen.

c. Een rapport aangaande het handschrift door den Heer A. D. E. ABENDANON ingezonden (Not. Juli '98 I*m*), te weten:

De „Ingetan darie adatnja orang Tengger" ontvangen in de vorige vergadering, kunnen onder dankzegging aan den zender teruggezonden worden. Van de aangeboden gelegenheid er een afschrift van te laten maken is gebruik gemaakt, doch het bleek dat de aanteekeningen tegenover hetgeen er reeds bekend is, en in druk verscheen, bijv. in de Bijdragen van het kon. Instituut v. d. T. L. en Vk. v. Ned. Indië, en de Med. van 't Ned. Zendelinggenootschap, niet veel nieuws leveren, en ook niet in staat stellen nader licht te verspreiden over kwesties, waarover het zeer wenschelijk is dat er meer licht kome. Deze aanteekeningen loopen, — behoudens dat zij eenige formulieren geven, zooals o. a. bij een huwelijksaanzoek bij de Tĕng-

gĕreezen gebruikelijk zijn — over de *pawukon* en verdere bijzonderheden van hunne tijdrekening. Men vindt er afwijkingen in enkele bijzonderheden in, als men de gewoonte elders kent, maar het is zeer de vraag of hier niet abuizen daartoe aanleiding hebben gegeven. Bij de opsomming der *paringkĕlan* bijv. (de 6-daagsche weekdagen) laat men hier de week beginnen met Arjang, niet met Tungle. Warigagung heet hier Warigaden (als op Bali Warigadyan); Djulung wangi eenvoudig Djulung; Kuruwĕlut Korowĕlut, en Galungan als op Java Galungan en niet Ḍungulan, wel een bewijs hoe weinig de zoo opgeschroefde ouderwetschheid der Tĕnggĕreezen teruggaat. Galungan is, zooals men weet, eigenlijk de naam van de Woensdag-Kliwon van de *wuku* Ḍungulan, de nieuwjaarsdag van de *pawukon* ($^1/_2$ *wuku* jaar), en van dezen dag op de geheele week overgedragen. Even sprekend zijn de namen Tumpĕk voor Zaterdag en Lĕgi voor Manis; want is Lĕgi de nieuw-Javaansche vervanger voor Manis, beide woorden hetzelfde beteekenende, ook Tumpĕk wordt hier geheel in den nieuw-Javaanschen trant gebruikt, daar toch oudtijds de benaming Tumpĕk beperkt was tot de Zaterdag-Kliwon, en dus alleen de Zaterdag van de *wuku*'s Landĕp, Wariga, Kuningan, Kuruwĕlut, Wuje, en Wajang er mede konden worden aangeduid. De *wuku*-tabel of beter de afbeelding van de *tika* (*kutika*) of *papan wuku* (de *pawukon*) is zeer vreemd, en ook niet in overeenstemming met andere plankjes van de Tĕnggĕr afkomstig, die de *pawukon* evenzeer leveren. Het is als of men een plankje in een spiegel gezien, heeft nageteekend; òf de *wuku*'s hadden van rechts naar links moeten loopen, of de weekdagen van boven naar beneden en niet omgekeerd, zooals hier, elkander moeten volgen. Eerst als men de afbeelding van de achterzijde van het papier tegen het licht beschouwt, krijgt men een goede weergave van de *wuku*-tafel. Wat het interessantste van tijdrekenkundigen aard in deze aanteekeningen is, is de hernieuwde bekendstelling van het tellen met een cyclus

van vijf jaren en het schrikkelen met een maand. Reeds uit den naam *windu* blijkt, dat er oorspronkelijk mede bedoeld is een cyclus van 10 jaren; want zooals elders reeds bekend gesteld werd, beteekent *windu*, stip, punt, d. i. dus ook de nul onder de cijfers, of 10 als men van een tot tien telt, een feit dat men bijv. bij het lezen van de Adji Saka in 't oog dient te houden, aangezien daar iedere dynastie 10 *windu's*, d. i. 100 jaar duurt, in overeenstemming met de traditie op Java, dat een *kraton* steeds honderd jaren oud wordt. Eerst in lateren tijd, nadat men den 8-jarigen cyclus van de Mohammedaansche jaartelling is gaan overnemen, is *windu* een tijdperk van acht jaren gaan beteekenen. Op dit stuk hebben de Tĕnggĕreezen den ouderen toestand dus wel bewaard. Maar nu is de moeielijkheid, dat dat schrikkelen — en daarvoor schijnt de cyclus van vijf jaren, dien men ook in de Wariga terugvindt, te hebben moeten dienen — geenszins slechts eenmaal in de vijf jaren of tweemaal in die tijdsruimte terugkeert, daar dit nu eens om de twee, dan weer om de drie jaren geschieden moet. Op het schrikkelen met een maand, waarop ook de uitdrukking: *mendjadie* 12 *taoen* (lees *boelan*) *itoe satoe taoen, saben* 5 *taoen di angoekken* 1 *boelan* wijst, slaat ook wat er van de *oenan*[2] gezegd wordt, nl. *karo kinasakakĕn, kalima kinapatakĕn, dĭsta kasĕpoeloehakĕn*, zooals blijkt uit *Dista*, d. i. Ḍĕṣṭa (= oudtijds Djyeṣṭha), maar juist 't hoe en 't wanneer wordt hier al evenmin aangegeven als in de Wariga.

De Secretaris zal den Heer Abendanon het handschrift onder dankzegging terug zenden.

3°. Deelt mede, dat volgens den Heer von Saher op de plantage van den Heer de Vries te Bandoeng 6 of 9 beelden voorkomen, goed geconserveerd en waarschijnlijk behoorende tot het zoogenaamde Padjadjarantype, die de eigenaar wenscht ter Parijsche Tentoonstelling in te zenden.

Die beelden komen niet voor op de aanvullingslijst van den Heer STEINMETZ (Not. Juli '98 I*l*).

Wordt besloten door tusschenkomst van den Heer Resident, den Heer DE VRIES te verzoeken, bedoelde beelden af te staan aan het Museum van het Bataviasch Genootschap, zullende de Directie trachten daarvan afgietsels te doen vervaardigen, die dan naar Parijs kunnen worden gezonden.

4°. Legt over de assurantiepolis van de handschriften der bruikleencollectie van het Nederl. Bijbelgenootschap; welke polis door het Bestuur der Maatschappij gewijzigd is, zoodat aan de bezwaren van Dr. BRANDES (zie Not. Juni '98 IV 13°) zooveel mogelijk is tegemoet gekomen.

Informatie.

5°. Oppert de wenschelijkheid van bijzondere maatregelen te nemen tot meerdere zekerheid van de preciosa, die in de goudkamer van het Genootschap zijn geborgen, vooral nu de kostbare voorwerpen van den Lombokschat daarin definitief zijn opgenomen.

Wegens het vergevorderde uur wordt de beraadslaging over dit punt aangehouden.

6°. Deelt mede namens het Directielid, den Heer DEN HAMER, dat zijne plaatsing te Bandoeng eene definitieve is, en dat hij derhalve verzoekt te worden ontheven van zijne functie van Conservator der archeologische verzameling.

De benoeming van een opvolger wordt aangehouden tot eene volgende Directievergadering.

VI. Wordt benoemd de Heer Mr. J. C. MULOCK HOUWER tot Voorzitter van het Bataviasch Genootschap, die verklaart deze benoeming aan te nemen.

VII. Worden benoemd tot gewone leden de Heeren JACQUES CEULEERS, particulier, en F. PRICK, leeraar aan het

Gymnasium Willem III, beiden te Weltevreden en weder op de ledenlijst gebracht de Heer D. DE RIEMER, notaris te Batavia.

Op verzoek worden van de ledenlijst afgevoerd de Heeren R. W. HEAVISIDE en H. SELLEGER en wegens vertrek naar Europa de Heer O. NETSCHER.

Niets meer te behandelen zijnde, sluit de Voorzitter de vergadering.

De Voorzitter,
J. C. MULOCK HOUWER.
De Secretaris.
SERRURIER.

Bestuursvergadering van Dinsdag 13 September 1898.

Tegenwoordig zijn de Heeren Mr. J. C. Mulock Houwer, Voorzitter, Mr. J. A. van der Chijs, A. A. de Jongh en Mr. L. Serrurier, Secretaris.

Afwezig de Heeren Dr. J. L. A. Brandes, Dr. C. Snouck Hurgronje, A. G. Vorderman, H. M. la Chapelle, Mr. J. H. Abendanon en C. den Hamer.

I. Na raadpleging van het Reglement ten aanzien van de vraag omtrent de geldigheid van deze Directievergadering, uit hoofde van het geringe aantal der opgekomen Directieleden, opent de Voorzitter deze vergadering en verwelkomt het nieuwe Directielid, den Heer A. A. de Jongh, die zich bereid verklaart mede te werken tot den bloei van het Genootschap, voorzoover zijne drukke ambtsbezigheden hem zullen veroorloven. De Notulen worden goedgekeurd en de volgende ingekomen stukken in behandeling genomen:

a. Missive van den Heer Directeur van O. E. en N., dd. 8 Augustus ll., no. 12894, houdende verzoek om opgave van de samenstelling van het Genootschap, zooals die voorkomt op bladzijden 355 en 356, deel II van den Regeeringsalmanak van dit jaar.

Den Secretaris wordt opgedragen de gevraagde opgave te verstrekken.

b. Missive alsvoren, dd. 30 Augustus ll. no. 14395*a* met verzoek om opgave, of aan de gewone Gouvernementssub-

sidie voor het Genootschap ook in het jaar 1900 werkelijke behoefte zal bestaan.

Wordt besloten in bevestigenden zin te antwoorden.

c. Renvooi alsvoren, dd. 12 Augustus ll. no. 25418/14420, ten geleide van eene, met de afmetingen voorziene teekening van de klok uit de afdeeling Magĕlang (zie Notulen Mei '98 I*d*) en van eene Missive van den Heer Directeur der Hoofdenschool te Magĕlang, die daarin zijne meening te kennen geeft, dat deze klok is eene zoodanige als in de geschiedverhalen der Javanen *kĕlèng* worden genoemd en gewoonlijk in de Kramat opgehangen werden om met een stokje te worden geslagen, wanneer het volk tot den krijg werd opgeroepen. Uit de bijgevoegde berichten aangaande de bij de klok gevonden beeldjes bleek voldoende, dat zij van europeeschen oorsprong zijn. Ten slotte werd onder de bijlagen aangetroffen de teekening van het steenen bakje met deksel, uit de desa Kĕditan, die in uitzicht was gesteld (Not. Aug. '98, I*c*).

Wordt besloten om onder wederaanbieding van de bijlagen, toezending van de klok te verzoeken en van de beide beeldjes af te zien.

d. Renvooi alsvoren, dd. 16 Augustus ll., no. 27889, ten geleide van een Hindoebeeldje en een oud mes, in stukken gebroken, en met glad gouden hecht, welke voorwerpen door Kidjan van de desa Diëng en Bok Setrowidjojo van de doekoeh Klakah, desa Tambi, district Kalialang, afd. Lĕdok der Resid. Bagelen, in de nabijheid hunner woonplaats in het veld zijn gevonden en geschat, respectievelijk op *f* 15.— en *f* 25.—

Wordt besloten dit aanbod aan te houden totdat de nieuwe conservator de archeologische verzameling daarover zal hebben geadviseerd.

e. Missiven, enz.

f. Missive van den Heer Resident van Cheribon, dd. 18 Augustus ll. no. 5806/62. ter aanbieding van een zilveren ring, gevonden door den inlander Mijah van desa Plajangan, distr. Lossari, afd. Cheribon, bij het bewerken van eene sawah in de desa Pabedilan koelon, op welken ring in arabisch karakter gegraveerd is: Alamat Mas Toemenggoeng Natanegara 1221.

Onder dankzegging in de sphragistische verzameling.

g. Missive van den Heer Directeur van het koninklijk kabinet van Munten, penningen en gesneden steenen, te 's Gravenhage, dd. 1 Augustus ll. z. n., houdende inlichtingen aangaande de verschillende wijzen waarop aan het verlangen van den Heer Conservator van 's Genootschaps Numismatisch Kabinet zou kunnen worden voldaan, zijnde galvanoplastische reproductie in dit geval uitgesloten (zie Not. Juni '98 III 2°).

Wordt besloten, den Directeur voornoemd te verzoeken, voor den opgegeven prijs van *f* 25.— de medaille van Rhee in verguld zilver te willen laten copieeren.

h. Missive van het Bestuur der onlangs opgerichte Nederlandsche Anthropologische Vereeniging, gevestigd te Amsterdam, dd. 11 Augustus '98 z. n., houdende kennisgeving van de oprichting, onder toezending van een exemplaar der Statuten, met verzoek om eventueele medewerking en steun.

Wordt besloten te antwoorden, dat de Directie met belangstelling van de oprichting der Vereeniging heeft kennis genomen en eventueel gaarne tot medewerking bereid zal worden bevonden.

i. Brief van het buitengewoon Genootschapslid den Heer Dr. N. Adriani te Posso, Gorontalo, dd. 10 Juli ll., berichtende de toezending van ethnographische voorwerpen uit

zijne woonplaats, in ruil voor aan hem afgestane jaargangen van ons Tijdschrift (zie Not. Febr. '97 VI 2°). Schrijver wijst er op, dat het verzamelen van ethnographische voorwerpen in Posso en aangrenzende landschappen zeer langzaam gaat, daar men niet altijd het gewilde ruilmiddel (katoen, garen, gambir, kralen, enz.) bij de hand heeft, en ook het vervoer van ruilgoederen langs de zeer slechte boschpaadjes bezwaarlijk en kostbaar is. Daarbij komt, dat men in geen enkel gezin een overcompleet stuk huisraad aantreft, zoodat men niet gemakkelijk de lieden kan bewegen tot het afstaan van hetgeen zij straks kunnen noodig hebben. Meerdere voorwerpen worden door den schenker in uitzicht gesteld.

Wordt besloten den Heer Adriani dank te zeggen voor de geschonken collectie, welke intusschen alhier is ontvangen en geinventariseerd (nommers 8549 t/m. 8628) en 's Genootschaps Museum voor den vervolge in zijn gewaardeerden steun aan te bevelen. De bij de collectie gevoegde catalogus zal achter de Notulen worden afgedrukt.

k. Brief van het Genootschapslid den Heer J. Knebel te Magĕtan, dd 17 Augustus ll., inhoudende bezicht, dat de schrijver nog niet in het bezit mocht komen van de origineelen der photographie, bedoeld in Notulen Juni ll. IV 3°. p. 81, ten einde daarvan, overeenkomstig den wensch van den Heer dr. Brandes, een papierafdruk te vervaardigen, maar dat de Heer Blok van Gogoniti daartoe pogingen zal aanwenden bij den eigenaar, den Heer van der Plas; voorts dat de platen in quaestie zijn gevonden op het Wilis-gebergte, op ± 3000 vt. boven de zee en wel op dat gedeelte, dat in erfpacht is afgestaan aan het nu genaamde perceel Penampean, distr. Pakoentjen, afd. Ngrowo (Cf. pag. 356* van het eerste gedeelte van den Reg. almanak).

Informatie.

l. Brief van het Correspondeerend lid, den Heer Dr. H.

TEN KATE te Nagasaki (Japan), dd. 29 Juli ll., houdende dankzegging voor zijne benoeming als zoodanig (zie Not. Juni '98 VIII).

Informatie.

m. Brief van den Heer E. F. R. A. BURGHGRAEF te Batavia, dd. 13 Augustus ll., ten geleide van een flesch met vogelnestjes, verzameld aan de zuidkust van Java, residentie Besoeki.

Onder dankzegging in het Ethnographisch Museum.

n. Berichten van overlijden van den Heer Dr. J. E. DE VRIJ te 's Gravenhage en van den Heer PROF, CAV. CARLO GIACOMINI te Turijn.

Informatie.

o. Brief van het Canadian Institute, gedagteekend Toronto 4 Juli '98, met verzoek om completeering van de uitgaven van ons Genootschap, bij wege van ruil of koop.

In handen van den Bibliothecaris.

p. Brief van den Directeur van het Britsch Museum, dd. 30 Juli ll., met bericht dat, alvorens op ons verzoek te beslissen (zie Notulen Juni '98 III 3°), mededeeling wordt verzocht, of vijf met name genoemde catalogi — na een soortgelijke aanvrage dezerzijds in 1893 toegezonden — hunne bestemming al dan niet hebben bereikt.

Wordt op advies van den Heer Bibliothecaris besloten, te antwoorden dat die catalogi indertijd alhier zijn ontvangen.

q. Brief van de firma MARTINUS NIJHOFF te Gravenhage, dd. 28 Juli ll., met bericht, dat de inteekenprijs van ons Tijdschrift moet worden gesteld op *f* 6.— of overeenkomstige waarde in het buitenland (zie Not. Juni '98 VII, 3°.)

en dat aan de verspreiding der proefnummers, onder bijvoeging eener circulaire de meeste zorg zal worden besteed.

Wordt besloten dien inteekenprijs goed te keuren.

r. Brief van den Heer Dr. BUSCHAN te Stettin, dd. 6 Augustus ll., met bericht, dat hij tot zijn leedwezen niet in de mogelijkheid is, het door hem geredigeerde Centralblatt für Anthropologie, Ethnologie und Urgeschichte (uitg. Kern, Breslau) te ruilen tegen onze publicaties.

Wordt besloten, een abonnement op dat tijdschrift te nemen. De Secretaris betreurt het, dat het Reglement aan de Directie niet de bevoegdheid toekent, een exemplaar onzer publicaties gratis aan de Redactie van het Centralblatt af te staan, ter bespreking der door onze zorgen gepubliceerde artikelen.

s. Brief van den Heer Dr. RICHARD ANDREE te Brunswijk, dd. 29 Juli ll., met bericht, dat hij bereid is, het door hem geredigeerde tijdschrift „Globus" tegen ons Tijdschrift te ruilen (Vergel. Not. Mei '98 II *cc.*)

Wordt besloten te antwoorden, dat daarvan gaarne zal worden gebruik gemaakt, te rekenen van den 1 Januari 1899.

t. Brief van het Correspondeerend lid den Heer ARISTIDE MARRE te Vaucresson nabij Versailles, dd. 8 Augustus ll., houdende verzoek om voor het Genootschap te mogen optreden als gedelegeerde op het XIIe Orientalistencongres te Rome. Brief van den Heer J. H. LANDBERG, waarnemend consul van Italië te Batavia, dd. 16 Augustus ll., ten geleide van eene circulaire en een bulletin, op hetzelfde Congres betrekking hebbende.

Wordt besloten, den Heer MARRE onder dankzegging te verwijzen naar het besluit der Directie, vermeld in Not. Juni '98 V 2° en den Heer LANDBERG tien gulden te doen toekomen, ter vereffening van de contributie van lidmaatschap van het meerbedoelde Congres (zie Not. Juli '98 VII A 3°).

II. De Voorzitter:

1°. Bericht, dat uit de rondlezing terug zijn:

aa. J. KNEBEL. De Lawoe-legende (Not. Juli '98 VII B 1°). In handen van het Directielid Dr. BRANDES.

bb. H. E. STEINMETZ. Aanvulling op Dr. VERBEEK's Oudheden van Java, ten aanzien van Bandoeng.

Aangezien sommige der aanwezige Directieleden dit stuk nog niet hebben ingezien, wordt besloten hetzelve andermaal in rondlezing te zenden.

2°. Stelt aan de orde de aangehouden besprekingen:

over de wijze van verzending onzer publicaties (Not. Aug. '98 I*o*).

Aangehouden tot eene meer voltallige Directievergadering.

over de verzameling desaverordeningen, aangeboden door den Heer A. D. E. ABENDANON (Not. Aug. '98 II *cc.*).

Aangehouden totdat het Directielid Mr. J. H. ABENDANON daarover zal kunnen adviseeren.

over de wenschelijkheid van bijzondere maatregelen tot zekerheid onzer preciosa, inzonderheid van Lombok (Not. Aug. '98 V 3°).

De Secretaris leidt deze bespreking in met de mededeeling, dat hij met deze zaak ter tafel te brengen uitvoering geeft aan een denkbeeld van zijn voorganger, den Heer HOETINK, die daarin alleen door zijn plotseling opgekomen vertrek werd verhinderd. Spreker acht deze aangelegenheid van bijzonder belang, vooral tot dekking onzer verantwoordelijkheid tegenover de Indische Regeering, die ons zooveel kostbare zaken in bruikleen gegeven heeft, en geeft eenige veiligheids-

maatregelen in overweging. De Heer VAN DER CHIJS acht die maatregelen overbodig, onder verwijzing naar de geruststellende verklaring van den toenmaligen Resident van Batavia, genotuleerd Nov. 1895 I*h*, p. 114.

Wordt besloten geen veranderingen in te voeren, behoudens eene kleine huishoudelijke regeling ten aanzien van de bewaring der sleutels.

3°. Doet voorzooveel noodig mededeeling, dat na de vorige Directievergadering bij wege van rondlezing benoemd is tot Eerelid van het Genootschap de afgetreden Voorzitter, de Heer G. A. SCHERER, onder aanbieding van het diploma, en dat de Heer SCHERER onder bijvoeging van zijn photographisch portret voor ons album, in een in dato 22 Augustus ll. aan de Directie gericht schrijven verklaard heeft hoogen prijs te stellen op deze onderscheiding, en haar in dank te aanvaarden.

Informatie.

4°. Bericht, dat het Directielid de Heer Dr. BRANDES zich welwillend bereid verklaard heeft voorloopig op te treden als Conservator van de archeologische verzameling, in plaats van den Heer DEN HAMER, die als zoodanig bedankt heeft (zie Not. Aug. '98, V 6°.).

Informatie.

5°. Deelt mede een bericht uit de „Java-bode" van 15 Augustus ll. omtrent gestempelde stukjes goud in den vorm van cuben met ronde hoeken en omtrent Hindoe-beelden, die zouden zijn gevonden in het district Tjisondari van de afd. Bandoeng.

Wordt besloten deswege een brief te richten aan den Heer Resident te Bandoeng.

III. De Heer VAN DER CHIJS:

1°. Bericht de ontvangst van de navolgende geschenken:

a. van het buitengewoon lid SAJJID OESMAN BIN ABDALLAH ALAWI te Batavia een tweetal, onlangs door hem uitgegeven geschriften, te weten: het gebed, dat bij gelegenheid der kroning in alle moskeëen alhier is voorgelezen (arabische en maleische tekst) en een op carton geplakte wijzerplaat met beweegbare naald, dienende om de *qiblah* van andere landen te vinden, d. w. z. de streek, naar welke de Moslim zich richten moet bij het gebed, en vervaardigd ten behoeve van de Solosche prinsen bij hunne reizen in Europa. De inrichting hiervan is, naar de verklaring van het Genootschapslid Dr. VAN RONKEL alhier als volgt: Het hart van de wijzerplaat wordt ingenomen door de bekende voorstelling van het heiligdom te Mekka; daaromheen twee concentrische cirkels. De binnenste cirkel bevat de namen van verschillende landen of voorname plaatsen; de buitenste kring bevat de namen van de 32 streken van het kompas. Wil men nu de qiblah van een land bepalen, dan draaie men de naald zóó, dat de, aan het stompe einde bevestigde roodzijden draad valt op het pijltje van het vak, waarin de naam van dat land geschreven staat; de hemelstreek door de punt van de naald aangewezen, is dan de qiblah van dat land. De afwijking van de werkelijke qiblah zal op zijn hoogst drie graden zijn, wat geen bezwaar oplevert. Bij het gebruik verzuime men niet, een kompas in het midden van de wijzerplaat te plaatsen en het Noorden van de wijzerplaat te brengen in de richting van de kompasnaald. Onder de wijzerplaat bevindt zich een gebruiksaanwijzing, links in het maleisch, rechts in het arabisch.

b. van het Genootschapslid den Heer B. HOETINK te Tientsin (China) eene verzameling chineesche munten en amuletten.

c. van den Heer R. BRONS MIDDEL te Bandoeng de door

hem gepubliceerde Reisgids voor Bandoeng en omstreken met Garoet.

d. van de Heeren G. Kolff & Co. te Batavia het door hen uitgegeven Officieel programma van de Kroningfeesten te Batavia in 1898 (prachtexemplaar).

e. van het Comité van Bestuur der Ned. Ind. Spoorw. Maatschij. het verslag van den Raad van beheer over het jaar 1897.

f. van den Heer F. Adèr te Batavia een stel exemplaren van de nog aanwezige Verslagen der Kamer van Koophandel en Nijverheid alhier.

Alle bovenvermelde geschenken, onder dankzegging aan de gevers, in de daartoe betrekkelijke verzamelingen.

2°. Geeft in overweging de edita, ons in ruil toegezonden door de Geological Survey of India, als zijnde gebleken zich uitsluitend op natuurkundig gebied te bewegen, over te wijzen aan de Heer Chef van het Mijnwezen alhier, met verzoek die in ruil gezonden publicaties als aan laatstgemelden tak van dienst gericht, te willen beschouwen.

Conform.

3°. Stelt voor namens het Genootschapslid den Heer Controleur J. A. Kroesen te Batavia, bij de Regeering aan te vragen de navolgende schrifturen, om daarvan voor ons Tijdschrift gebruik te maken:

Aanteekeningen op het rapport, betreffende de Simeloengoensche landschappen: Tandjoeng Kassan, Tanah Djawa en Siantar van den Controleur van Toba P. A. L. E. van Dijk, gedagteekend Lagoe Boti 18 Maart 1893, opgesteld door den Controleur van Batoe Bahra J. A. Kroesen, 10 Augustus 1893.

Nota omtrent de Bataklanden (speciaal Simeloengoen)

van den Controleur van Batoe Bahra J. A. KROESEN, opgemaakt Mei 1890, NB. Hierin te stellen *Nei-* of *De-* Batak, in plaats van *Lei-* Batak.

Rapport betreffende de aanvaarding van de onderwerping aan het Nederlandsch oppergezag van het landschap Tanah Djawa door den Controleur van Batoe Bahra J. A. KROESEN, opgemaakt te Laboean Rockoe April 1890.

Conform.

4°. Vraagt machtiging om het aanmaken van staande kasten, legkasten en tafels, benoodigd voor den nieuwen uitbouw van het Museum te gunnen aan den minsten inschrijver JONG A JOEN voor de som van *f* 2820, zijnde in dat bedrag niet begrepen de aanmaak van sloten, aangezien die — alle op één sleutel passende — uit Europa besteld zijn door den Secretaris (zie Not. Aug. '98 II 3°).

5°. Stelt voor de tusschenkomst in te roepen van Z. K. H. KROMĂ MUN SOMMOT AMARABANDHU, Correspondeerend lid van het Genootschap te Bangkok om een exemplaar te verkrijgen van de medaille, geslagen naar aanleiding van de reis van Z. M den koning van Siam door Europa.

IV. De Secretaris:

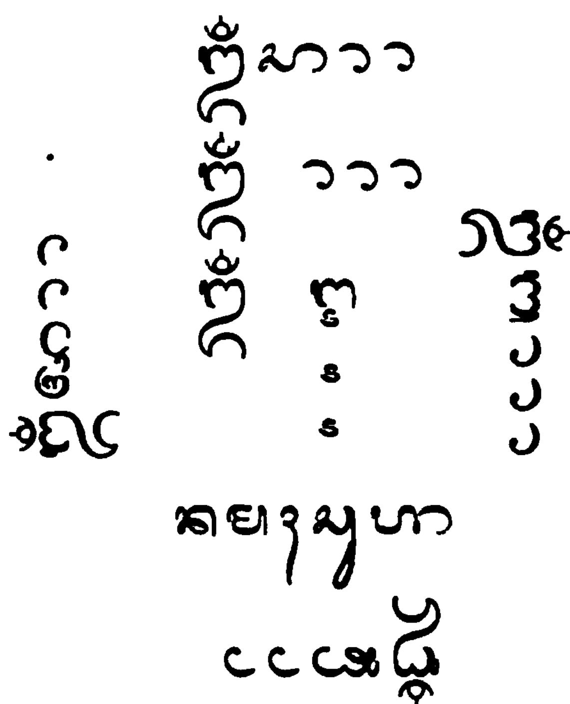
A. Namens den Heer Dr. BRANDES:

1°. Deelt mede, dat in een brief van den Heer J. VAN AALST, gedagteekend Blitar 25 Augustus ll., nadere bijzonderheden staan opgegeven omtrent de juiste ligging van den beschreven steen, waarvan een afdruk in de Junivergadering ter tafel werd gebracht (Not. p. 94) en waaromtrent in de Julivergadering gerapporteerd is, dat een duidelijker afdruk gewenscht voorkomt (zie Not. Juli '98 IV 2°). Het opschrift in quaestie is gebeiteld op een vrij

grooten, voor het overige ruwen en ongelijken steen, liggende in de desa Dakawoe, distr. Ngasinan, residentie Kedoe bij de zoogenaamde Toek Mas, een zeer veel water gevende bron. De Heer VAN AALST, die in zijn opstel: Opgaven omtrent verschillende Hindoe-oudheden, voorkomende in de districten Ngasinan en Balak (zie Tijdschr. Ind. T. L. Vk. XXXVII p. 551 en volg.) nog andere oudheden uit de desa Dakawoe vermeldde, zie aldaar p. 552, geeft den raad zich voor een nieuwen afdruk te wenden tot den Heer Controleur HEIJTING van Magëlang, die den tocht naar Dakawoe indertijd met hem mede maakte.

Wordt besloten zich met het bekende verzoek tot den Heer HEIJTING te wenden.

2°. Bericht dat op het gouden plaatje, in de vorige vergadering ter tafel gebracht (zie Not. Aug. Ic) in groote letters staat ingekrast in oud-javaansch schrift:

In het midden dus *oṃ* benevens *i* (?) met een driedubbele onderstreep. Daarboven nog eens *oṃ* met driedubbele *a*, en daaronder *namaḥ swahā*. Daaromheen evenzeer met verdriedubbelde *a* 's (boven, rechts, onder, links): *oṃ sa, oṃ ba, oṃ na, oṃ a.* Het lijdt wel geen twijfel of deze laatste vier syllaben zijn abbreviaturen van namen van windstreken.

O.,	pûrwa,	pû.,	Indra
Zo.,	agneya,	a.,	Agni
Z.,	dakṣiṇa,	da.,	Yama
Zw.,	nairiti,	na.,	Sûrya
W.,	paçcima,	pa.,	Baruṇa.
Nw.,	bâyabya,	ba.,	Bâyu
N.,	uttara.,	u.,	Kuwera
No.,	aiçânya,	sa.,	Candra

Men zie No., Nw., Zw., en Zo. in de bovenstaande tabel, waarin *sa* geplaatst is als verkorting van *aiçânya,* zonder dat dit daarom juist is. Opmerking verdient het, dat niet de vier hoofdwindstreken zijn genoemd. Dit ziet men intusschen ook op andere soortgelijke plaatjes. De verkorting *i* zou *Içwara* kunnen zijn.

Informatie.

3°. Deelt mede onder overlegging van den afdruk van een zoogenaamden Hindoe-ring, (in duplo) ontvangen van den Heer G L. WEINSCHENK te Jogjakarta, dat de legende luidt *çriwaha.* De rechterneerhaal van de *ha,* evenals het middenstuk van de *tjakra* zijn door het lange dragen van den ring zoo goed als geheel weggesleten.

Onder dankzegging in de verzameling.

4°. Geeft de ondervolgende beschrijving en verklaring van een paar oudheidkundige voorwerpen, toebehoorende aan den Heer R. M. E. RAAFF, Voorzitter van de Archeologische Vereeniging te Jogjakarta, welke door tusschenkomst van Mr. L. SERRURIER ten fine van kennisneming, onder de aandacht van Dr. BRANDES zijn gebracht:

Een bolronde bronzen doos, van onder eenigszins afgeplat, en van boven voorzien met een op- of even uitstaanden rand, benevens het overschot van den deksel, of misschien slechts een plaatje, dat onder op den bodem zijne plaats heeft moeten vinden, dan wel boven op den inhoud

was gelegd. De hoogte van de doos is 8,5 cM., de grootste diameter is 11 cM., de opening van boven aan den rand 7,5 cM.

Daarbij twee strooken, de een van goud, lang 17,5 cM. en breed 2,5, de ander van zilver, lang 17,7 cM. en breed 2, 3, beiden de *ye hetudharmmaprabhawa* strophe dragende (zie den catalogus der Archeologische Verzameling van het Batav. Genootschap. Batavia 1887 p. 163 noot.), met dien verstande, dat de spelling gebrekkig is, en op het zilveren plaatje er ook een gedeelte uit ontbreekt, doordien het plaatje, dat dus oorspronkelijk langer is geweest, aan de rechterzijde afgebroken is. Uit de deuken in deze strooken is te zien, dat zij opgerold en geplet of vrij smal opgevouwen zijn geweest.

De doos, die het uiterlijk heeft van een zeer kleine *dandang* (vgl. bijv. no. 1670 of 1246[a], van de Archeologische Verzameling van het Bat. Gen.), heeft vermoedelijk de asch van een overledene of een reliek bevat, in overeenstemming met andere, waarbij dit duidelijk is gebleken, en waarvan hier als voorbeeld wordt aangehaald no. 783 (de voorwerpen in de urn van de Djalatoenda in Soerabaja). Zij is gevonden op een afstand van een 90 voet van Tjandi Plaosan, in zuidelijke richting, en 30 voet benoorden het kerkhof, dat zonder twijfel bij Tjandi Plaosan heeft behoord en gelegen is in een rietaanplant bezuiden den West-Oost loopenden karrenweg, op YZERMAN's plaat dwars over het terrein gaande.

Op het gouden plaatje leest men, in twee regels: *ye dharmâ hetuprabhawâ hetum teṣâm tathâgato hyawadat tesâ* (2e reg.) *ñca yo nirodha e(wa)mwâdi mahaçramaṇaḥ.* De sluit-*m* van *hetum* en *teṣam* zijn aangeduid met een kleiner figuur dan de overige letters, en wel met dat van de ondergeschreven *m*, *m pasangan*; de klinkerdooder van de *t* in *awadat* is een streep boven de letter; de *m* van *dharmâ*

heeft geen tweede *m* onder zich, en het *wa* van *ewamwâdi* ontbreekt.

Op het zilveren plaatje leest men: *ye dhammâ hetuprabhawâ hetuṇ teṣâṃ tathagato hyawadat teṣâñca yo nirodha e......* (2e. reg.) *hângî(?)maṇa.* De *r* van *dharmmâ* ontbreekt, evenzoo de streep in de *ṣ* van *teṣaṃ* en *teṣâñca*, zoodat er eigentlijk *tepâṃ* en *tepâñca* staat; ook *ngi* in *hângimaṇa* voor (*ma*) *hâçramaṇaḥ* moet een verschrijving, uit onkunde?, zijn.

De verklaring voor informatie aannemende, besluit de Directie den Heer Raaff te verzoeken, die voorwerpen wel te willen afstaan voor de archeologische verzameling.

5°. Deelt mede, dat verschenen zijn eene Sikkaneesche geschiedenis van het oude Testament en een gebedenboek in dezelfde taal, beide opgesteld door wijlen Pastoor Calon, met verzoek dat de Directie een exemplaar van die werkjes aanvrage bij den Pastoor der missie op Flores.

Conform.

6°. Bericht, dat blijkens oude „afteekeningen" van opschriften, in de hieronder genoemde plaatsen op Java zich nog bevinden, of zich aldaar vroeger hebben bevonden, steenen met inscripties voorzien, namelijk, in de kampong Medoeran aan het zeestrand, afd. Toeban, resid. Rembang; voorts te Ploempoengan bij Salatiga, resid. Semarang, en eindelijk te Sela-sirah, afd. Magĕtan, resid. Madioen. Een onderzoek naar deze steenen wordt door Dr. Brandes in de aandacht der Directie aanbevolen, en eventueel pogingen om van de opschriften afdrukken te verkrijgen.

Wordt besloten zich deswege te wenden tot de betrokken Bestuursambtenaren.

7°. Brengt in herinnering, dat blijkens eene in het Museum alhier voorhanden photographie in vier opnamen, op de koffieonderneming Sirah-kentjong, district Wlingi, afd. Blitar, resid. Kĕdiri, een steenen kegel, van ruim een meter

hoogte wordt gevonden, die geheel gebeeldhouwd is met de voorstelling van het karnen van den oceaan (schildpad-avatâra van Vishnoe), de eenige in onzen archipel bekende voorstelling van dit mythologische feit; waaraan Dr. BRANDES den wensch vastknoopt, dat de Directie van het Genootschap pogingen zal aanwenden om den bedoelden kegel voor de archeologische verzameling te verkrijgen.

Conform.

B. Brengt, namens den Heer LA CHAPELLE, ter tafel eenige, op het handschrift van den Heer DE ROO DE LA FAILLE in margine gestelde aanteekeningen (Not. Augs. '98 II 1°. *aa*).

Wordt besloten die aanteekeningen aan de aandacht van den schrijver te onderwerpen.

C. Biedt aan, namens den Heer Mr. J. H. ABENDANON vier brochures over koloniale onderwerpen.

Bibliotheek.

D. Namens den Heer DEN HAMER:

1°. Deelt mede, dat diens voortdurend verblijf te Bandoeng het hem onmogelijk maakt langer lid der Directie te blijven, weshalve hij als zoodanig ontslag verzoekt.

Wordt besloten den Heer DE HAMER, onder dankzegging voor de betoonde medewerking, ontslag te verleenen onder aanbeveling van het Genootschap in zijn welwillenden steun.

2°. Brengt ter tafel de lijst van *hikajat* en *sair*, die in het Palembangsche voorkomen (zie Not. Juni '98 VI. 7°.).

Onder dankzegging voor de notulen.

E. Uit eigen hoofde:

1°. Bericht dat de 332 cliché's, waarvan sprake is Not. Augustus '98 V 1°., thans naar het gebouw van het Genootschap zijn overgebracht, alsmede die van Boro-boedoer

(opname VAN KINSBERGEN) en knoopt daaraan vast de volgende uiteenzetting van de retroacta van deze zaak:

Bij Gouvernementsbesluit van 2 December 1862 no. 1 (Not. Dec. 1862 p. 56) werd de Directie van het Batav. Genootschap gemachtigd, om met den Heer J. VAN KINSBERGEN namens de Indische Regeering eene overeenkomst aan te gaan volgens daar bijgevoegd concept, tot het vervaardigen en leveren van photographieën naar oudheden op Java. Een triplicaat dier overeenkomst, gedagteekend 27 December 1862 werd gedeponeerd in 's Genootschaps archief (zie Not. Januari 1863 p. 72); doch wordt thans niet meer in dat archief aangetroffen.

In de Directievergadering van Februari 1872 bericht daarop de Heer VAN DER CHIJS, dat de Heer VAN KINSBERGEN met een exemplaar van die photographieën gereed was gekomen en dat met het samenstellen van een beredeneerden catalogus daarvan een begin is gemaakt. In diezelfde Directievergadering werd daarop besloten aan de Regeering voor te stellen, de cliché's bij het Genootschap in bewaring te geven.

Bij Gouvernementsbesluit van 3 Mei 1872 no. 25 (Not. Mei 1872 p. 39) werd daarop het Bataviasch Genootschap belast met de bewaring van de 332 door den Heer VAN KINSBERGEN vervaardigde cliché's, met machtiging aan de Directie, om daarvan voor belangstellenden afdrukken te doen maken.

Die belangstellenden deden zich voor, o. a., in den persoon van den Heer AMAND te Papoh, resid. Kediri, met verzoek om opgave, tegen welken prijs afdrukken kunnen worden geleverd (Not. Sept. '72 p. 121).

Die prijs werd daarop, na advies van den Heer VAN KINSBERGEN, bepaald op *f* 2.— per carton, voor Genootschapsleden en op *f* 3.— voor niet-leden (zie Not. Januari '73 p. 6).

Den Heer VAN KINSBERGEN werden vervolgens de cliché's,

bedoeld bij het Gouvernementsbesluit van 3 Mei 1872 no. 25, ten getale van 332 stuks in bewaring gegeven, tegen eene, in dato 10 Januari van dat jaar afgegeven verklaring, en onder belofte, voor de zorgvuldige opberging er van te zullen waken, en geen afdrukken dier cliché's te maken of te doen maken dan op aanvrage van de Directie (zie Not. Febr. 73. p. 20).

De vele aanvragen om afdrukken dier 332 cliché's maakten het wenschelijk, die cliché's aanvankelijk bij den Heer van Kinsbergen te laten berusten. Later is de Directie daarop niet teruggekomen en zijn die cliché's zoodoende onder de bewaring van dien Heer verbleven.

Intusschen had de Directie van ons Genootschap besloten om aan de Indische Regeering voor te stellen, photographieën en gipsafgietsels van de voornaamste bas-reliefs van Boroboedoer door den Heer van Kinsbergen te doen aanmaken (zie Not. Mei 1872 p. 43).

Eene goedgunstige beschikking hierop werd verkregen bij Gouvernementsbesluit van 13 Augustus, 1872 no. 20 (zie Not. Aug. '72 p. 91), en de Secretaris dientengevolge gemachtigd met den Heer van Kinsbergen deswege een contract op te stellen.

Blijkens de Notulen van Juni 1874 p. 71 zijn in dat jaar de cliché s gereedgekomen.

Ten aanzien van de cliché's werd door de Regeering bepaald, dat zij aan het Batav. Gen zouden worden afgeleverd, en bij Gouvernementsbesluit van 25 September 1874 no. 5 werd aan de Directie van het Bataviasch Genootschap machtiging verleend, om daarvan voor belangstellenden tegen betaling afdrukken te doen maken (Not. Oct. '74 p. 105). Daartoe verbleven deze cliché's voorloopig in het atelier des Heeren van Kinsbergen, doch van eenige bruikleenverklaring deswege door hem afgegeven, vindt de ondergeteekende Secretaris niets vermeld, zoodat het er voor moet gehouden worden, dat stilzwijgend werd aangenomen, dat de

cliché's van de photographieën van Boro-boedoer het lot volgden van de oudere collectie, waarvan hierboven sprake was, en zoodoende tot op den huidigen dag bij den Heer VAN KINSBERGEN werden gelaten.

De Secretaris wijst voorts op de omstandigheid, dat het exemplaar der 332 photographieën, dat aan het Genootschap indertijd door de Indische Regeering is geschonken, belangrijk verkleurd is. Ten behoeve van de personen, die in Indië de monumenten willen bestudeeren is het echter wenschelijk, dat er te Batavia een duidelijke reproductie daarvan aanwezig zij. Het kan daarom geacht worden op den weg der Regeering te liggen, voor den aanmaak de noodige gelden beschikbaar te stellen. Het zal evenwel niet noodig zijn van alle 332 cliché's nieuwe afdrukken te doen vervaardigen. Immers de Heer VAN DER CHIJS heeft volgens zijne, aan spreker gedane mondelinge mededeeling, in 1862 uit de papieren van den Heer BRUMUND, en dus *niet* na onderzoek in loco, een lijstje van te photographeeren oudheden opgesteld als leiddraad voor den Heer VAN KINSBERGEN, die in hoofdzaak dat lijstje heeft gevolgd; meerdere van de aldus aangewezen oudheden zijn echter later gebleken van ondergeschikt belang te zijn, terwijl, voorzooverre de origineelen van metaal waren, onderscheidene daarvan zich bevinden in 's Genootschaps Museum. Alvorens alzoo een bepaald voorstel ter tafel te brengen geeft spreker in overweging, dat den Heer Conservator onzer archeologische verzameling, den Heer Dr. BRANDES worde verzocht eene opgave te willen doen van die photographieën der collectie van KINSBERGEN, waarvan een nieuwe afdruk gewenscht is.

De mededeeling der retroacta wordt voor informatie aangenomen en den Secretaris opgedragen, het directielid Dr. BRANDES te verzoeken de aan het slot vermelde opgaven wel te willen verstrekken.

2°. Doet voorlezing van een gedeelte van twee door ons Eerelid Dr. NIEUWENHUIS uit Poetoes Sibau aan de Kapoeas aan spreker gerichte brieven, dd. 22 Juli en 12 Augustus. Daarin komt het volgende voor: „In den loop der maanden, „die mijn verblijf hier heeft moeten duren, werden mij ver-„schillende ethnographica ten verkoop aangeboden; maar „aangezien het maken eener verzàmeling hier niet in mijne „bedoeling ligt, kocht ik daarvan slechts weinig. Eene „uitzondering heb ik meenen te moeten maken bij het aan-„schaffen der kralen kleedingstukken van de Taman Dajaks „alhier, die te Leiden aanwezig zijn, doch tot hiertoe te „Batavia naar ik meen ontbreken. Om deze stukken te „koopen heb ik nu een gedeelte besteed van de te mijner „beschikking gestelde ƒ 300.— (zie Not. Juni '98 VII 5°) „voor dit jaar, en geloof dat de prijzen inderdaad voor die „voorwerpen niet te hoog zijn." Na eene opsomming van de gekochte voorwerpen, gaat Dr. NIEUWENHUIS voort: „Het „komt mij voor, dat het koopen van veel van deze voor-„werpen van ééne soort van veel belang is voor het op „waarde stellen van den kleurenzin en den vormenschat der „Taman Dajaks, wier eigenaardige beschaving — en daar-„mede ook de producten dier beschaving — reeds verdwe-„nen is tengevolge van den invloed der Maleiers. De „goedkoope voorwerpen verkreeg ik van Taman's, die reeds „tot de nationaliteit der Maleiers waren overgegaan, en „zich nu van deze heidensche feestkleedij wilden ontdoen. „Voor het beoordeelen der waarde moet men het patroon „op een afstand bezien. Bij mijn langdurig verblijf alhier „kwamen ook de Kantoek's, die met de Batang-loepar's „verwant zijn, en beneden Poetoes Sibau wonen, allerlei te „koop aanbieden, waarvan ik het meest karakteristieke, hun „weefsels uitzocht. Ik hoop dat de bescheiden collectie be-„vallen zal. Weefgetouw en verfinrichting zijn in ieder geval „eigenaardig. Na het dichtmaken van het kistje voor het „Genootschap slaagde ik er in, met behulp van tusschenper-

„sonen een koop af te sluiten, die zes weken hangende was „geweest. Voor 35 dollar kreeg ik nog de fraaiste kralenrok, „die ik nog aan de Boven-Kapoeas gezien heb, vandaar „de hooge, door mij besteede prijs. Daar de dollar *f* 1.14 „kost, is de prijs echter niet hooger dan vroeger betaald „werd. Het geheel kost nu 195 dollar. Morgen gaan onze „kisten met een roeiboot wegens het lage water naar „beneden".

Informatie.

3°. Brengt ter tafel het Rapport van den Heer W. P. GROENEVELDT, dd. 29 November 1883, over den toestand der voornaamste oudheden van Midden-Java, waarvan sprake is in de Notulen van Juli ll. (VII A 4°), mitsgaders eene nota van den ondergeteekenden Secretaris zelven, gedagteekend 10 September ll., houdende verslag van zijne eigene bevinding omtrent hetzelfde onderwerp. Spreker voegt daarbij, dat blijkens ingewonnen informaties, de voorstellen van den Heer GROENEVELDT, in dat rapport neergelegd, zijn afgestuit op de ter uitvoering daarvan geraamde kosten, zijnde een bedrag van *f* 10.400; maar dat sedert jaarlijks een post tot onderhoud der monumenten op de Indische Begrooting paraisseert, over 1897 tot een bedrag van *f* 2300.

De mededeelingen voor informatie, de beide aangeboden stukken in rondlezing.

4°. Deelt mede, dat de Chef van den Topographischen Dienst zich bereid heeft verklaard, om bij gelegenheid van de thans ter hand genomen topographische opname van het Diëngplateau de bouwvallen en fundeeringen, die volgens Dr. VERBEEK's Oudheden van Java p. 122 ontbreken op de kaart van de Heeren PET en MIJER, op die kaart bij te vullen en voorzooveel noodig die kaart te verifieeren. Spreker acht het echter wenschelijk, dat aan bedoelden Hoofdofficier niet alleen worde toegezonden de kaart bij Dr. VERBEEK's werk behoorende, en waarop de bedoelde

kaart van Heeren PET en MIJER is gereproduceerd, maar bovendien de 14 plattegrondteekeningen der ontgraven tempels, waarvan sprake is in Notulen 1878 p. 37.

Wordt besloten een onderzoek naar die plattegronden in te stellen, en die eventueel aan den Heer Chef van den Topographischen Dienst ter inzage te verstrekken.

5°. Vraagt machtiging om 200 exemplaren van het „Algemeen Reglement en Reglement van Orde voor het Bataviaasch Genootschap" te laten drukken, aangezien de voorraad nagenoeg verbruikt is.

Conform.

V. Worden benoemd tot gewone leden de Heeren Mr. S. J. LAGERWEY, Directeur van Justitie alhier, Mr. J. G. POTT, Buitengewoon Voorzitter van den Landraad te Mr. Cornelis, en L G BERTSCH, Adjunct-Inspecteur van het Inlandsch onderwijs in de 1e afdeeling, te Batavia, J. WOLFF, Controleur en J. H. HISSINK, Aspirant-Controleur, beiden in de Lampongsche Districten.

Worden afgevoerd van de ledenlijst: op verzoek de Heeren Mr. J C. HEIJNING, D. G. STIBBE en J. G MIJER, dito wegens pensionneering de Heer F. K. W. VAN CATTENBURCH, dito wegens vertrek naar Europa de Heeren A. MOHR en Mr. G. J. A. VAN BERCKEL, dito tijdelijk gedurende hun buitenlandsch verlof de Heeren Ch. P. J. BLOK en S. COHEN.

Niets meer te behandelen zijnde, wordt de vergadering door den Voorzitter gesloten.

De Voorzitter,
J. C. MULOCK HOUWER.

De Secretaris,
SERRURIER.

Bestuursvergadering van Dinsdag 4 October 1898.

Tegenwoordig de Heeren Mr. J. C. MULOCK HOUWER, Voorzitter, Mr. J. A. VAN DER CHIJS, A. G. VORDERMAN, Mr. J. H. ABENDANON, A. A. DE JONGH en Mr. L. SERRURIER, Secretaris.

De vergadering wordt mede bijgewoond door het Eerelid des Genootschaps, den Heer Dr. R. D. M. VERBEEK.

Afwezig de Heeren Dr. J. L. A. BRANDES, Dr. C. SNOUCK HURGRONJE en H. M. LA CHAPELLE.

I. De Voorzitter opent de vergadering en verwelkomt den Heer VERBEEK, waarna wordt overgegaan tot goedkeuring van de Notulen der vorige Directievergadering, en de navolgende ingekomen stukken worden in behandeling genomen:

a. Extract uit het Register der besluiten van den Gouverneur Generaal, dd. 27 Augustus ll. n°. 14, waarbij wordt bepaald, dat de voorwerpen, vermeld op den aan het besluit gehechten staat, alle afkomstig van het eiland Lombok en grootendeels van den bij de expeditie naar dat eiland gemaakten buit, op den voet van het besluit van 11 December 1858 N°. 77 (Bijblad op het Staatsblad van Nederlandsch Indië N°. 3121) ter bewaring worden afgestaan aan het Bataviasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen (zie Notulen April '95 III 2°, Juli '95 III 3°, April '98 I*e* en Augs. '98 I*b*).

De missive voor informatie, de bijgevoegde staat, houdende gedetailleerde omschrijving van de teruggezonden voorwerpen achter de notulen (Bijlage VII).

b. Extract besluit alsvoren, dd. 11 Sept. ll. n°. 26, waarbij is goedgevonden en verstaan, machtiging te verleenen om te beschikken over eene som van *f* 290.—, ter bestrijding van de kosten der ontgraving van den voet van een bij de tjandi Mendoet ontdekten tempel (zie Not. Juni '98 p. 93).
Informatie.

c. Missive van den Heer Directeur van Justitie, enz.

d. Missive van den Heer Resident van Batavia, dd. 22 Augustus ll n°. 6464, van gelijke strekking als de in September ll. sub I*a* genotuleerde missive van den Heer Directeur van O. E. N.
Wordt besloten den Heer Resident te antwoorden, dat de verlangde opgave omtrent de samenstelling van het Genootschap aan voormelden Heer Directeur zal worden verstrekt.

e. Missive van den Heer Resident van de Wester afdeeling van Borneo, dd. 19 Sept. ll. n°. 4079, houdende bericht van afzending van colli, afkomstig van de Mahakkam Commissie, ingesteld bij Gouvernementsbesluit dd. 13 April ll. n°. 27 (zie Not. Sept. '98 IV 2°).
Wordt besloten den Heer Resident te berichten, dat die colli, bevattende de door Dr. NIEUWENHUIS voor ons Genootschap aangekochte voorwerpen alhier zijn ontvangen (geinventariseerd n°. 8669 tot en met 8682).

f. Missive van den Heer Resident van Bali en Lombok, dd. 14 Sept. ll. ongen., ten geleide van het cognossement eener kist, inhoudende een volledig stel blikken wajangpoppen (Not. Juni '98 III 4°).
Wordt besloten den Heer Resident onder dankzegging voor de genomen moeite, en onder restitutie van de gedane uitschotten, de goede ontvangst der collectie te berichten, en de lijst der namen die op de poppen geschreven zijn, achter de notulen te laten volgen (Bijlage VIII).

g. Missive van H. Ms. Minister-resident in China, te Peking, den Heer Knobel, dd. 13 Juli ll. n°. 842, waarbij, onder copylijke overlegging van een schrijven van den Deputy Inspector General of Customs, dd. 6 Juli ll n°. 2615, wordt medegedeeld, dat de Directie der Imperial Chinese Maritime Customs bereid is met ons Genootschap in ruiling van publicaties te treden (zie Not. April '98 VI 2°).

Informatie.

h. Brief van het Genootschapslid den Heer J. P. Moquette te Sidhoardjo, dd. 10 September ll. berichtende, dat schrijver vóór de afzending van den papierafdruk reeds had bemerkt, dat de koperen plaat (zie Notulen Augs. '98 V*b*) slechts het begin eener oorkonde bevatte, en reeds toen gepoogd had ook het vervolg ter inzage te krijgen, doch zonder resultaat; dat echter aankoop van de koperen plaat misschien de meest directe weg is, om ook het vervolg te ontdekken, weshalve schrijver vraagt, hoeveel hij namens het Genootschap voor de plaat kan bieden.

Wordt besloten den Heer Moquette te verzoeken, de plaat te doen koopen hoogstens voor *f* 25.—

i. Bericht van overlijden van het Correspondeerend lid, den Heer Petrus Truong-Vinh-Ky, in leven hoogleeraar te Saigon (Fransch Indo-China).

Wordt besloten van de deelneming der Directie te doen blijken.

j. Brief van den Heer J. F. Niermeijer, leeraar aan het Erasmiaansch Gymnasium te Rotterdam, tijdelijk op Java verblijf houdende, dd. 22 September ll., waarin schrijver betoogt, dat het totaal der verschillende subsidies, die hij ontvangen heeft, om zich door een reis over Java voor te bereiden voor de bewerking der 2° uitgave van het standaardwerk van wijlen den Hoogleeraar Veth, niet toereikend is

gebleken om die taak geheel te volvoeren, weshalve hij het Genootschap verzoekt, hem met ± *f* 300.— bij te staan.

Bij de hieruit voortgevloeide discussie blijkt, dat alhoewel het gevraagde bedrag op zich zelf matig kan worden genoemd, de meerderheid toch geen vrijheid kan vinden het te verleenen. Evenwel zal de Directie aan de Indische Regeering in overweging geven, den Heer NIERMEIJER de gevraagde subsidie te verleenen, en ook den Heer Directeur van O. E N. verzoeken dit voorstel wel te willen ondersteunen.

k. Brief van den Heer MAX ROLOFF te Mr. Cornelis, dd. 2 October ll., met verzoek, bij het Genootschap werkzaam te mogen worden gesteld.

In handen van den Secretaris.

II. De Voorzitter stelt aan de orde de navolgende aangehouden besprekingen:

a. over de vraag, of onze publicaties evenals tot dus ver naar Europa zullen worden gezonden door tusschenkomst van de firma NIJHOFF te 's Gravenhage, en verder per boekverkoopersgelegenheid, dan wel of zij direct per post aan de geadresseerden zullen worden overgemaakt (zie Not. Augs. I*o*).

De bespreking over dit punt wordt ingeleid door den Secretaris, die, in aansluiting bij het in de Augustus vergadering aangevoerde, eene berekening ter tafel brengt, waaruit blijkt, dat de verzending van Tijdschrift en Notulen per post voor iederen buitenlandschen correspondent het Genootschap op eene uitgave van ongeveer *f* 2.— en voor iederen correspondent in Nederland op *f* 0,75 per jaar zal komen te staan. Aangenomen nu, dat er 100 buitenlandsche en 35 nederlandsche adressanten zijn, dan zal die verzending per post ruim *f* 225.— per jaar kosten, hetgeen spreker geen onoverkomelijk bezwaar acht. Eigenlijk is, volgens spreker de maatregel implicite reeds aangenomen op onze Juni

vergadering, toen er besloten werd ons tijdschrift in den handel te brengen; immers zulks is onbestaanbaar met de tot hiertoe gevolgde wijze van verzending.

De Bibliothecaris blijft de verzending per post ontraden en ontkent de actualiteit onzer edita; spreker acht de tot hiertoe gevolgde wijze van verzending voldoende en verklaart de vermeerderde werkzaamheden, die hij van de verzending per post te gemoet ziet, niet voor zijne rekening te kunnen nemen, waarop de Secretaris aanbiedt zich met die verzending te belasten.

Na aanneming van een amendement van Mr. Abendanon wordt besloten, dat voortaan door 's Genootschaps Secretaris het *tijdschrift* direct na verschijning aan *alle geadresseerden* buiten Batavia zonder onderscheid *per post* zal worden toegezonden, en dat in de verzending der overige edita geen verandering zal worden gebracht, dan alleen, dat met de *voor Nederland bestemde Notulen* evenals met het tijdschrift zal worden gehandeld. De edita, wier verzending alzoo onveranderd blijft, worden voorzooveel Europa en Amerika betreft, verzonden door tusschenkomst van de firma Nijhoff te 's Gravenhage en de overige per post.

b. over de verzameling desa verordeningen, aangeboden door den Heer A. D. E. Abendanon te Winongan, Pasoeroean (zie Not. Augs. '98 II*cc*).

Wordt besloten den inzender te verzoeken, daarvan een overzicht in het hollandsch te willen maken.

c. over het al of niet plaatsen in ons tijdschrift van de Babad Banjoemas (zie Not. Juli '98 IV 1°, j°. Mei '98 V).

Wordt na eenige discussie besloten, de beslissing hieromtrent aan te houden tot eene vergadering waarop de Heer Brandes aanwezig is.

d over het aanbod van voorwerpen uit Wonosobo (zie Not. Sept. '98 I*d*).

Wordt besloten het beeldje over te nemen voor den taxatieprijs van *f* 15.—, doch het mes met gouden handvat terug te zenden, onder opmerking dat aan dat voorwerp geen oudheidkundige waarde kan worden toegekend en het te veel beschadigd is.

III. De Heer VAN DER CHIJS:

1°. Biedt aan namens het Genootschapslid, den Heer Controleur F. H. D. H. VON ENDE alhier, eene nota over: „Een Ganeça ekadanta op Java", van den volgenden inhoud:

„Wanneer men van Wonosobo, de hoofdplaats der afd. „Lĕdok (Bagelen), den grooten weg naar de districtshoofd-„plaats Garoeng (van het distr. Kalialang) en het Diëng-ge-„bergte opgaat, ziet men op een afstand van ± anderhalven „paal van Wonosobo, aan de linkerzijde van den weg de „desa Kalianget, zoo genaamd naar de in de desa gelegen „warmwaterbron.

„Achter deze desa, doch nog in haar gebied, treft men „aan den rand van het ravijn der rivier de Srajoe een „begraafplaats voor inlanders aan, in de nabijheid waarvan „medio 1890 bij het omwerken van een sawah, een steenen „beeld met voetstuk uit den Hindoetijd is gevonden.

„Het vinden van dergelijke beelden is op zichzelf geen „merkwaardigheid, vooral niet in de afd. Lĕdok, en zoude „ik daarvan ook geen melding gemaakt hebben, ware het „niet, dat het gevondene een op Java zeldzaam, vermoedelijk „zelfs tot heden in het geheel nog niet voorkomend beeld „van de Ganeça ekadanta bleek voor te stellen. Bovendien „is er nog een omstandigheid bijgekomen, welke hieronder „zal worden vermeld, die mij noopte van de vondst gewag „te maken, en wel ter voorkoming, dat het bestaan van het „beeld verder onbekend zoude blijven.

„De Ganeça werd een paar dagen na de opgraving met „voetstuk overgebracht naar het erf van de Assistent-

„residents woning, waar het bleef tot 6 Juni 1892. Volgens „den Regent van Lĕdok zijn, tijdens het beeld te Wonosobo „was, vele ongelukken over Lĕdok gekomen, en werd hem „daarom toegestaan het weder naar de desa terug te doen „brengen.

„Ik heb later, toen ik van het voorgaande kennis kreeg, „mij de plaats laten wijzen, waar het beeld weder is begraven, „in een sloot naast het wachthuis, dienende tot bewaking „van den ingang naar de desa; de mogelijkheid is echter „niet uitgesloten, dat het desahoofd de juiste plek niet heeft „willen bekend maken.

„Het beeld is ± 90 cM. hoog, de grootste breedte bedraagt „± 70 cM. Het voetstuk, van een ronden, platten vorm, heeft „een tuit voor het afloopen van het water, verder een vierkant „gat in het midden waarin past een uitsteeksel aan den „onderkant van het beeld. De middellijn van het voetstuk „is ± 110 cM., terwijl de dikte ongeveer 30 cM. bedraagt.

„De Ganeça draagt een oepawita over den linkerschouder, „en aan den achterkant van het beeld gezien rechts naar „beneden gaande. Aan den voorkant is van de oepawita „niets te zien.

„De linkertand ontbreekt; in de plaats daarvan is een „gleuf te zien, dus hol in stede van bol gebeiteld.

„Het beeld heeft twee handen; in de linkerhand worden „ronde voorwerpen (eten?) opgehouden, een etensbak is niet „te zien, de rechter houdt een dolk met driehoekig blad, „breed aan de basis, vast, aan welks steel een blad aan een „langen stengel.

„Hoofdtooisel, lotuskussen, ruggestuk of glorie ontbreken; „men vindt aan het beeld slechts een enkele versiering, n. l. „op den rug bij het zitvlak."

Bij de nota was gevoegd eene copie in rood krijt van het opschrift op een der rotswanden van het Diëng-plateau.

De Heer Dr. VERBEEK ontraadt bij de hierop gevolgde discussie, de wederopgraving van het beeld te provoceeren,

en stelt voor de copie van het opschrift in handen te stellen van het Directielid Dr. BRANDES.

Conform besloten, onder dankzegging aan den Heer VON ENDE. De bij de nota gevoegde schetskaart van het terrein zal bij het handschrift in de schriftelijke Notulen worden bewaard.

2°. Vestigt de aandacht der Directie op het navolgende bericht uit Atjeh, voorkomende in de Javasche Courant van 23 September ll. n°. 76: „den 7den dezer (September) „vielen een belangrijke hoeveelheid gouden en zilveren „kostbaarheden ..... van Bintara Gloempang Pajong in onze „handen". Spreker knoopt daaraan vast de opmerking, dat volgens de missive van den Gouverneur van Atjeh en onderhoorigheden, dd. 7 April 1897 n°. 476/14, het plaatselijk bestuur is aangeschreven om buitgemaakte wapens, goudwerken en dergelijke voorwerpen aan hem, Gouverneur te doen toekomen, ter opzending aan 's Genootschaps Museum (zie Not. 1897 p. 49*c*); doch dat tot heden niets van den in bovenstaand bericht gesignaleerden buit is ontvangen.

De Heer VAN DER CHIJS stelt daarom voor, dat onder verwijzing naar meergemeld courantenbericht, de Directie zich tot de Indische Regeering zal wenden, met eerbiedig verzoek, den Heer Gouverneur van Atjeh te willen herinneren aan diens hier aangehaalde missive en met verzoek om ter zake te dienen van bericht.

Conform.

3°. Brengt ter tafel een 5 francstuk van Menelik, koning van Abyssinië — zilver, aan het Genootschap geschonken door den Heer G. C. F. MUNDT te Parakan Salak (Preanger Regentschappen).

Onder dankzegging in het Numismatisch Kabinet.

4°. Biedt aan, namens het Genootschapslid den Heer H. N. STUART alhier een halsketen voor vrouwen, van het bergvolk

in Loewoe, benevens een dito van kustbewoners aldaar, een hoofdband van Loewoe, een doosje van Mengkoka en een bidmat, gemaakt door de vorstin van evengemeld landschap.

Onder dankzegging in het Ethnographisch Museum (invent. nos. 8665 t/m 8668).

IV. De Heer Abendanon verzoekt den Heer Thesaurier, de som van fr. 71 te zenden aan den Heer Chailley-Bert te Parijs wegens ingeleverde vertalingen.

Conform.

V. De Secretaris:

A. Biedt aan, namens het Directielid den Heer H. M. la Chapelle eene medaille betrekkelijk het 60-jarig jubilé van Koningin Victoria, gekocht op den pasar te Patjet, een $^1/_4$ stuiver van Batavia, 1644 — k., een paar exemplaren van eene in de benedenstad in gebruik zijnde gedrukte uitnoodiging voor het bijwonen van een huwelijksfeest, welke worden verkocht door de firma Albrecht & Co. Voorts twee boeng-boeng met daarbij behoorend stokje. Jaren geleden bestond namelijk in de oude stad Batavia de gewoonte om musschen (hier genoemd boeroeng perit) af te richten. Deze werden dan medegenomen in kleine kooitjes, boeng-boeng genaamd, die onder den arm gedragen werden; de beide ten geschenke aangeboden exemplaren, bestaan uit een bamboezen cilindertje, aan beide einden gesloten met à jour gewerkt, beschilderd en verguld snijwerk. Op de plaats der bijeenkomst liet men dan, volgens den schenker de vogels, die met een aan de pooten vast gemaakten draad werden vastgebouden, rondvliegen en van tijd tot tijd op het stokje rusten. Het hierbij aangeboden stokje loopt gelijkmatig spits toe en eindigt aan het andere einde in een handje. Onder het vliegen werden de boeng-boeng verborgen. Werden ze vertoond,

dan waren de vogels er op gedresseerd om er uit zichzelven in te kruipen.

In de daartoe betrekkelijke verzamelingen.

B. Vestigt uit eigen hoofde de aandacht, enz.

VI. Wordt besloten het Genootschapslid, den Heer Dr. G. A. J. HAZEU, Leeraar aan de Rijksinstelling ter opleiding van Oost Indische Ambtenaren alhier, uit te noodigen als lid der Directie te willen zitting nemen.

VII. Worden benoemd:
tot buitengewoon lid, de Heer Dr. F. DE HAAN, alhier.

tot gewoon lid de Heeren Mr. Th. H. DE MEESTER, vice-president van den Raad van Nederlandsch Indië, en J. E. DE MEIJIER, Directeur der B. O. W., beiden alhier.

Wordt weder op de ledenlijst gebracht de Heer A. C. VEENHUIJZEN, Controleur te Menado.

Met 1 October ll. worden van de ledenlijst afgevoerd de Heeren W. B. P. H. STORTENBEKER en J. VAN WIJK wegens eervol ontslagen uit 's lands dienst en op verzoek de Heeren B. L. VAN BIJLEVELDT, Mr. C. CANTER VISSCHER en Mr. P. H. FROMBERG; met ult°. December aanst. de Heeren W. J. KROON en F. W. SOLLEWIJN GELPKE op verzoek en de Heeren G. P. A. RENAUD en H. C. SOETERS wegens aanstaand vertrek naar Europa.

Niets meer te behandelen zijnde, sluit de Voorzitter de Vergadering.

De Voorzitter,
J. C. MULOCK HOUWER.

De Secretaris,
SERRURIER.

Bestuursvergadering van Dinsdag 1 November 1898.

Tegenwoordig zijn de Heeren Mr. J. C. MULOCK HOUWER, Voorzitter, Mr. J. A. VAN DER CHIJS, Dr. J. L. A. BRANDES, Dr. G. A. J. HAZEU en Mr. L. SERRURIER, Secretaris.

De vergadering wordt mede bijgewoond door het Eerelid des Genootschaps, den Heer Dr. R. D M. VERBEEK.

Afwezig de Heeren Dr. C. SNOUCK HURGRONJE, A. G. VORDERMAN, H. M. LA CHAPELLE, Mr. J. H. ABENDANON en A. A. DE JONGH.

I. De Voorzitter opent de vergadering en verwelkomt het nieuwe Directielid, den Heer Dr. HAZEU, onder bijvoeging dat spreker gaarne akte neemt van Dr. HAZEU's schriftelijk gedane toezegging, van naar zijn beste vermogen te zullen medewerken ter bevordering van 's Genootschaps belangen. De notulen der vorige vergadering worden goedgekeurd, en de navolgende ingekomen stukken achtereenvolgens ter tafel gebracht:

a. Missive van den Heer Eersten Gouvernements-Secretaris, dd. 10 October ll. n°. 2370, berichtende, dat aan den Resident van Amboina is opgedragen, aan het adres onzer Directie op te zenden eenige gouden oorversierselen, als boete opgebracht door de bevolking der negorijen Ritabel en Ridoel (op het eiland Larat van de groep der Tenimbereilanden), met verzoek om nopens de aan die voorwerpen te geven bestemming te zijner tijd te willen dienen van advies.

Informatie.

b. Missive alsvoren, dd. 24 October ll. n°. 2470, ten

geleide van eenige geographische en ethnographische aanteekeningen betreffende het eiland Siaoe (Sangi- en Talauereilanden), verzameld door den Aspirant-Controleur bij het Binnenlandsch Bestuur op de Buitenbezittingen, B. C. A. J. VAN DINTER, ten einde, zoo daarop prijs wordt gesteld, die aanteekeningen geheel of gedeeltelijk in ons tijdschrift te publiceeren.

In rondlezing.

c. Missive alsvoren, dd. 8 October ll. n°. 2351, ten geleide van een exemplaar der nieuw verschenen publicatie van het Internat. Kolon Instituut te Brussel, getiteld: „le Régime foncier aux Colonies", tome I, 3me Série

De Secretaris wordt uitgenoodigd onder dankzegging de ontvangst te erkennen.

d. Missive alsvoren, dd. 12 October ll. n°. 2383, ten geleide van den Catalogus der boeken en kaarten, uitmakende de bibliotheek van het Departement van Koloniën, uitg. 1898.

Bibliotheek, onder dankzegging.

e. Missive alsvoren, dd. 31 October ll. n°. 2523, houdende bericht, dat door de Regeering geen gevolg kan worden gegeven aan het voorstel dezerzijds gedaan (zie Not. October ll. I*j*) om den Heer J. F. NIERMEIJER, ter tegemoetkoming in de kosten zijner reis, eene subsidie uit 's Lands kas te verleenen.

Wordt besloten van deze beslissing mededeeling te doen aan den Heer NIERMEIJER.

f. Missive van den Heer Directeur van Onderwijs, E. N., dd. 1 November ll. n°. 17966, ter aanbieding, met verzoek om terugzending na kennisneming, van eene dépêche van Zijne Excellentie den Minister van Koloniën, gedagteekend 21 September ll. Lett. A³ n°. 56/2598. Bij gemelde ministerieele dépêche wordt medegedeeld, dat de door onze

Directie teruggezonden voorwerpen van den Lombokschat (zie Not. April '98 I*e*) zijn geplaatst in het Nederlandsch Museum van geschiedenis en kunst te Amsterdam, en dat aan de vroegere bruikleencollectie van het Bataviasch Genootschap wel is waar enkele voorwerpen zijn ontnomen, maar slechts zoodanige, waarvan de collectie meer dan één, in hoofdzaak gelijksoortig exemplaar bevatte, dat in de voor 's Rijks Museum bestemde collectie geheel ontbrak, en dat daarentegen aan de Indische collectie eenige gouden schalen zijn toegevoegd.

Informatie.

g. Renvooi van denzelfden Heer Directeur, dd. 28 October ll. n°. 35173, ten geleide van eenige gouden en zilveren voorwerpen, in den grond gevonden door den inlander SARKAM in de desa Klagen, onderdistrict Padjinan, distr. Gondanglegi, afd. Malang der Res. Pasoeroean, en vergezeld van het betrekkelijke procesverbaal van taxatie.

In handen van den Conservator der archeologische verzameling.

h. Missive van denzelfden Heer Directeur, dd. 15 October ll. n°. 17013[k], ter aanbieding van het Jaarboek van het Mijnwezen in Ned. Indië, jaargang 1898.

Onder dankzegging in de Bibliotheek.

i. Missive van den Heer Directeur van Binnenlandsch Bestuur, dd. 17 October ll. n°. 4661, ter aanbieding van den 2[en] druk van het 1e ged. van het Eindresumé van het onderzoek naar de rechten van den inlander op den grond op Java en Madoera.

Onder dankzegging in de Bibliotheek.

j. Missive van den Heer Chef van het Mijnwezen in Ned. Indië alhier, dd. 22 October ll. n°. 4966/98 met bericht, dat

de bij het Genootschap ingekomen publicaties van de „Geological survey of India" gaarne worden tegemoet gezien (zie Not. Sept. '98 III 2°), en met verzoek om toezending van het desbetreffend schrijven.

Conform.

k. Missive van den Heer Resident van Batavia, dd. 25 October ll. n°. 8021, ten geleide namens den Heer Resident van Kedoe, van het steenen Ganesabeeld, waarvan de toezending, naar aanleiding der ontvangen teekening, dezerzijds gevraagd was (zie Not. Juli '98 I*i*).

Wordt besloten onder restitutie der onkosten, de goede ontvangst te vermelden en het voorwerp in de archeologische verzameling op te nemen.

l. Missive van den Heer Resident der Preanger Regentschappen te Bandoeng, dd. 26 October ll. n°. 11427/34 berichtende, dat het den bezitter der oudpolynesische beelden (zie Not. Augs. '98 V 3°) eerst in het laatst der loopende maand mogelijk zal zijn, ten aanzien dier beelden eene beslissing te nemen.

Informatie.

m. Missive alsvoren, dd. 28 October ll. n°. 11562/34, houdende bericht, dat de Hindoebeelden, waarvan sprake is in de Notulen van Sept. '98 II 5°, naar aanleiding van een bericht in de Javabode, zich ten getale van acht stuks bevinden op het erf van de districtshoofdswoning te Tjiwidej, distr. Tjisondari der afd. Bandoeng, en dat daarvan eene nadere beschrijving, des noodig met photogrammen toegelicht, zal worden toegezonden. Ten aanzien van hetgeen omtrent cubusvormige gouden muntjes in bovengemeld dagblad voorkomt, verklaart de Resident dat die mededeeling gedeeltelijk onjuist is, en dat in elk geval van die muntstukjes op het oogenblik geen enkel exemplaar meer verkrijgbaar is.

Nadat de Heer Dr. Brandes heeft medegedeeld, dat aangaande de bedoelde muntjes reeds een bericht voorkomt in de Notulen van ons Genootschap van het jaar 1888, Mrt. VI*h*, p. 53, en Mei II*a*, p. 72, wordt besloten de missive van den Heer Resident voor kennisgeving aan te nemen.

n. Missive van den Heer Assistent-Resident van Koedoes, dd. 15 October ll. n°. 2838/16[a], ten geleide van het werktuig tot het vervaardigen van valsche duiten (zie Not. Augs. '98 I*k*).

Onder dankzegging in de desbetreffende verzameling.

o. Missive van den Heer Algemeenen Rijksarchivaris, gedagteekend 's Gravenhage 27 September ll. n°. 310, ter mededeeling, dat deel XVI van het Nederlandsch Indisch Plakkaatboek, hoewel reeds geruimen tijd geleden verschenen, nog niet aan 's Rijks Archief is ontvangen. Schrijver knoopt aan die mededeeling vast het verzoek, dat de Directie wel zal willen overwegen, op welke wijze eene spoedige ontvangst der uitgaven, waarvan door het Genootschap een exemplaar voor 's Rijks Archief wordt bestemd, het best kan worden verzekerd, daar de tot hiertoe gevolgde wijze van toezending dikwijls aanleiding schijnt te hebben gegeven tot aanmerkelijke vertraging in de ontvangst.

Wordt besloten uit den uiterst geringen voorraad een exemplaar van het gevraagde deel voor 's Rijks Archief af te staan, en op de klacht over vertraagde toezending onzer edita aan die Rijksinstelling, te antwoorden, dat die toezending niet direct vanwege het Genootschap geschiedt. Ten einde deze zaak tot volledige klaarheid te brengen, zal aan de Algemeene Secretarie worden gevraagd eene opgave van de bestemming der 25 exemplaren van het Plakkaatboek en van het Daghregister en der 35 exemplaren van het werk over den Java oorlog, alsmede van de 3 exemplaren onzer overige edita, die aan gemeld Bureau geregeld worden toegezonden.

p. Brief van het Eerelid des Genootschaps den Heer Mr. N. P. VAN DEN BERG te Amsterdam, dd. 20 September ll., ter aanbieding van een afslag in zilver van de gedenkplaat, aan Hare Majesteit de Koningin, ter gelegenheid van Hr. Ms. inhuldiging aangeboden door de Feestcommissie te Amsterdam; alsmede een schrijven van 7 October daaraanvolgende, ten geleide van het cognoscement van een exemplaar van het, door de zorgen der firma FREDERIK MULLER & Co. uitgegeven Journaal van Abel Tasman, welk hoogstbelangrijk boekwerk door den Heer VAN DEN BERG aan het Genootschap ten geschenke wordt aangeboden.

Wordt besloten onder hartelijke dankzegging aan den schenker, beide voorwerpen voor de daartoe betrekkelijke verzamelingen te aanvaarden.

q. Brief van den Heer Dr. G. A J. HAZEU, gedagteekend Weltevreden 20 October ll., houdende aanvaarding zijner benoeming tot Directielid.

Informatie.

r. Brief van het Directielid, den Heer A. A. DE JONGH, dd. 22 October ll., ten geleide van een schrijven van den Heer J. W. VAN DER VALK, laatst Assistent-Resident van Banjoewangi, thans van Soekapoera Kolot, gedagteekend Mangoenredja 17 October ll., en aan den Heer DE JONGH gericht. Beide deze missiven betreffen de toezending ten geschenke door den Heer VAN DER VALK aan 's Genootschaps archeologische verzameling van een fragment ornament van gebakken aarde, voorstellende een met opgetrokken knieën, onder een *banaspati* (poort- of niskopstuk) zittenden oudachtigen man, waarnevens een hond die wegloopt, en gevonden op den top van de Goenoeng Tadjĕm, in het binnenland van Rogodjampi (afd. Banjoewangi), slechts door een weinig aarde bedekt. Het beeldje ter tafel gebracht, wordt met belangstelling bezichtigd, en de wensch uitgesproken, dat worde nagegaan, of op de vindplaats wellicht nog meerdere

dergelijke stukken worden aangetroffen, o. a. ten einde den aard van het voorwerp te kunnen bepalen, waarvan het gezonden beeldje als een fragment is te beschouwen.

In den brief des Heeren VAN DER VALK wordt tevens medegedeeld, dat op een anderen berg in de nabijheid van bovengemelde vindplaats, naar schrijver meent de Goenoeng Lampong, zeskantige zuilen van een grijswitte steensoort zijn aangetroffen, alsmede brokken van gehouwen lijstwerk, vermoedelijk afkomstig van een hindoetempel. Ook ten aanzien van deze oudheden zal de Directie gaarne nader worden ingelicht, zoo mogelijk onder bijvoeging van overtuigingsstukken.

Wordt besloten den Heer VAN DER VALK den dank der Directie voor het gezonden voorwerp te betuigen, onder bijvoeging dat de kosten van verzending des verlangd, gaarne zullen worden gerestitueerd, en des schenkers welwillende tusschenkomst te verzoeken, opdat de Heer MUSQUETIER, die al de hier vermelde oudheden heeft opgespoord, worde uitgenoodigd aan het Genootschap de verder gewenschte inlichtingen te verstrekken.

s. Brief van het Buitengewoon Genootschapslid, den Heer Dr. F. DE HAAN, dd 24 October ll., houdende aanvaarding onder dankzegging van zijne benoeming als zoodanig in de vorige Directievergadering, en onder aanbieding ten geschenke van eene copie van de reiskaart „van Batavia na de Zuijdzee door den Sergt. Scipio" (in 1686), waarvan het origineel aanwezig is in 's Rijks Archief te 's-Gravenhage, naar welks inventaris voor verdere bijzonderheden wordt verwezen.

Onder dankzegging in de kaartenverzameling.

t. Brief van het Genootschapslid, den Heer C. DEN HAMER te Bandoeng, gedagteekend 12 October ll. ter geleide van de calque van twee zilveren bladen, in bezit van den Regent van Bandoeng, vergezeld van de volgende beschrijving:

De grondvorm van blad A is ontleend aan een vierkant, met een zijde van 33 c.M. hebbende gebroken hoeken, versierd met bladmotief en relief.

De versierde rand, met de hand uitgewerkt, is gesoldeerd op het ietwat verhoogde gedeelte van het grondvlak.

Duidelijk zichtbaar op den rand zijn twee merken, n. l. het wapen van Batavia en daarnaast op geringen afstand de hoofdletters S. W.

De kwaliteit van het zilver is prima; het blad weegt 750 gram en verkeert nog in goeden staat.

Aan den achterkant is in cirkellijn aangebracht eene inscriptie met kunstvaardigheid gegraveerd, luidende:

Ter Gedagtenisse Van De Heer Louis Victor Oppercoopman, Sabandar En Licentmeester Tot Batavia Overleeden Den 23 November 1736. Oud 40 Jaaren En 3 Maanden.

Het blad B, wegende 600 gram, heeft den cirkelvorm en bestaat uit één stuk; de middellijn meet 36 c.M.

Dit blad bevat 3 merken aan den binnenkant, nl. eveneens het wapen van Batavia, doch in wat kleinere afmetingen; de hoofdletters H. S., geplaatst in een rechthoek, links van het wapen van Batavia en rechts daarvan in ovaal de kapitale letter W.

De versiering wordt gevormd door vier uitgeslagen randen.

Aan den buitenkant is eveneens in cirkellijn aangebracht eene inscriptie, waarvan de letters niet versierd zijn met bloemwerk doch met krullen, getuigende van niet geringe kunstvaardigheid en luidende:

Ter Gedagtenis Van Philip Vogel, Capitain Militaer ten diensten Der E. Compagnie, geboren Den 28en October 1678, Overleeden Den 20en April 1726, Oud 47 jaar 5 maenden En 23 dagen.

Verder vindt men op blad A binnen den cirkel op den buitenkant min of meer duidelijk ingekrast met Soendaletter: raden radja mirah; met grooter letter op eenigen afstand daarvan: raden wadana Tasik-Malaja; verder kort

bij den rand en buiten den cirkel: djoeragan wadana Tasik-Malaja; wat in den hoek staat, is niet te lezen.

Op blad B staat met duidelijk ingesneden Soenda- dan wel Javaletter: ꦠꦚ꧀ꦗꦸꦁꦤꦒꦫ, d. i. Tandjoeng nagara, wat in zeer gebrekkig schrift nog eens is nagekrast.

Verder is nog te lezen: raden Kaliwon, alles buiten den cirkel.

Binnen dien cirkel is ingekrast: raden Karta-Nagara wadana Soemedang en verder nog: malige.

Naar de schrijver vernomen heeft, moeten er zich meer soortgelijke specimina bij inlandsche Hoofden in de Preanger-Regentschappen bevinden, waaromtrent nader onderzoek zal worden ingesteld.

Onder dankzegging aan den inzender wordt besloten de calque aan de minute der notulen de hechten.

u. Brief van het Genootschapslid den Heer P. DE ROO DE LA FAILLE te Brebes, dd. 18 October ll., ten geleide van de wederaangeboden beschrijving van Narmada (zie Not. '98 Augs. II 1°. *aa* en Sept. IV B), waarin de dezerzijds gewenschte veranderingen door den schrijver zijn aangebracht.

In handen van het Directielid Dr. BRANDES, ten fine van consideratie, in hoeverre door het pas verschenen geillustreerde werk over Lombok de reproductie van enkele der gekozen photogrammen overbodig is geworden; om daarna aan de Redactie van het Tijdschrift ter publiceering te worden toevertrouwd.

v. Brief van den Heer R. M. E. RAAFF, Voorzitter van de Archeologische Vereeniging te Jogjakarta, dd. 12 October ll., waarbij het bronzen (urn-) potje met inhoud, ter tafel gebracht in de September vergadering (zie Notulen Sept. '98 IV A 4°.) aan het Genootschap, ten behoeve onzer archeologische verzameling ten geschenke wordt aangeboden.

Onder dankzegging aanvaard.

w. Brief van den Heer H. J. HEYTING, Controleur te Magëlang, dd. 12 October ll., in antwoord op dezerzijds schrijven (zie Not. Sept. '98 IV A 1°.) met bericht, dat het opschrift op den steen te Dakawoe zoo onduidelijk is, dat het niet mogelijk schijnt, daarvan een beteren papierafdruk dan de reeds geleverde te maken; en dat het den schrijver daarenboven den eersten keer reeds gebleken is, dat voor het maken van een afdruk twee personen hoog noodig zijn.

Het Directielid Dr. BRANDES acht het bedoelde opschrift te belangrijk, om niet den Heer HEYTING te verzoeken nogmaals een poging te willen doen om een duidelijken afdruk daarvan te verkrijgen. De vergadering besluit dat den Heer HEYTING zal worden verzocht, eene opgave te doen van de kosten daaraan verbonden, waarbij ook op de noodig geachte assistentie gerekend is.

x. Brief van de firma MARTINUS NYHOFF, enz.

y. Bericht van overlijden van het Correspondeerend Lid des Genootschaps, den Heer Th. M. ROEST te Leiden.

Wordt besloten van de deelneming der Directie te doen blijken.

z. Brief van „Kungl. Vetenskaps- och Vitterhetssamhället te Göteborg (het Koninkl. Genootschap van wetenschappen en letteren te Gotenburg, Zweden), dd. 21 Sept. ll. met verzoek om ruiling van edita.

Conform.

za. Brief van den Heer Waarn. Consul van Groot Brittannië en Ierland te Batavia, dd. 10 October ll. No. 290, ter aanbieding van een exemplaar van de „Unrepealed general acts of the Governor-General in Council".

Onder dankzegging in de Bibliotheek.

II. De Voorzitter:

1°. Bericht, dat uit de rondlezing terug is de bijdrage van den Heer H. E. STEINMETZ, aanvulling op Dr. VERBEEK's Oudheden van Java, ten aanzien van Bandoeng (zie Not. Juli '98 I *l*, j°. Sept. '98 II 1°. *bb*).

Wordt besloten tot opneming in het tijdschrift, nadat door den schrijver zullen zijn gerectificeerd een paar plaatsen, die onder het copieeren onverstaanbaar zijn geworden; waartoe het handschrift zal worden teruggezonden.

2°. Stelt aan de orde de aangehouden bespreking over opname in onze edita van de Babad Banjoemas (zie Not. Mei '98 V j° Juli '98 IV 1°).

Na gehoord advies van den Heer Dr. BRANDES, die in beginsel tot publiceering adviseert, wordt besloten den Heer KNEBEL te berichten, dat de Directie genegen is, zonder den javaanschen tekst te reproduceeren, eene bewerking van den inhoud in het tijdschrift op te nemen, en wel zoo, dat het essentieele der Babad in beknopteren vorm worde samengedrongen.

3°. Doet mededeeling van een brief van ons mededirectie-lid, den Heer LA CHAPELLE, tijdelijk te Tosari, met een onderschrift van de hand van Dr. KOHLBRUGGE aldaar, gedagteekend 23 October ll., en gericht aan den Voorzitter van het Indisch Comité alhier van de Maatschappij ter bevordering van het Natuurkundig onderzoek der Nederlandsche Koloniën, gevestigd te Amsterdam. Bij dien brief is gevoegd het afschrift van een brief van Dr. KOHLBRUGGE aan prof. BASTIAN, destijds te Batavia, dd. 15 Mei ll, met en ten geleide van eene *Memorie*, waarin wordt ontwikkeld het plan van een wetenschappelijk onderzoek in loco van de nog heidensche Orang Dongo op het eiland Sumbawa — een volgens van Braam Morris (Tijds. Bat. Gen. deel XXXIV) met de Tĕnggereezen overeenkomend overblijfsel

der oorspronkelijke bevolking van genoemd eiland — die nog op hooge bergtoppen in het binnenland aldaar zich ophouden, en omtrent wier eigenaardige zeden en gewoonten wij alleen enkele schaarsche berichten hebben bij Zollinger in deel XXIII der Verhandelingen van ons Genootschap. In bedoelde memorie wordt verder uiteengezet, dat de Heer Dr. KOHLBRUGGE gedurende een zesjarig verblijf onder de Tĕnggereezen zich in staat acht, de kwestie der verwantschap met dezen volksstam tot oplossing te brengen, en tevens zoo het mogelijk blijkt, de onlangs ontdekte heidensche bergbewoners van Lombok zal bezoeken, ten einde na te gaan, of ook met dezen punten van overeenkomst worden gevonden. Voorts nog als bijlagen het antwoord van prof. BASTIAN, enz. . . .

Na raadpleging van den Thesaurier, of de geldmiddelen van het Genootschap zulks zouden veroorloven, wordt op voorstel van den Voorzitter besloten, van de aangeboden gelegenheid gebruik te maken, om alsnog van 's Genootschaps zijde dit hoogstbelangrijk onderzoek in eigen land te doen geschieden, en den Heer Dr. KOHLBRUGGE de som van *f* 1200.— ter beschikking te stellen op de volgende voorwaarden:

1°. enz.

De hier vermelde schrifturen zullen in rondlezing worden gezonden.

III. De Heer VAN DER CHIJS:

1°. Brengt ter tafel een artikel in het Algemeen Handelsblad van 29 September jl., waarin door een onbekende op heftige wijze wordt afgekeurd de bekende maatregel, in Augustus des vorigen jaars genomen, doch uiteraard eerst veel later in werking getreden, om alle ingekomen bijdragen in eene internationale taal te doen vertalen, tenzij de schrijver uitdrukkelijk het tegendeel mocht verlangen. Spreker leest verder voor eene zinsnede uit een particulier schrijven van

ons Eerelid den Heer Mr. N. P. VAN DEN BERG, waarin de maatregel eveneens wordt afgekeurd en stelt voor, het destijds genomen besluit in te trekken, nu met de uitgave van een nieuw deel van het tijdschrift zal worden begonnen.

Ook het Eerelid, de Heer Dr. VERBEEK betreurt ten zeerste den indertijd genomen maatregel, die ons in stede van oorspronkelijke stukken, middelmatig vertaalwerk te lezen geeft, en acht eveneens onmiddellijke intrekking gewenscht. De overige aanwezige Directieleden verklaren met de vertaling der ingezonden opstellen evenmin te zijn ingenomen.

De Secretaris zegt, ten aanzien van deze aangelegenheid nog niet te zijn teruggekomen van zijne ongunstige meening, zooals die te vinden is op p. 98 der notulen van verleden jaar; doch hij acht het oogenblik voor intrekking van den maatregel nog niet gekomen. Slechts twee afleveringen (nl. 3 en 4) zijn onder het nieuwe régime verschenen en de publicatie van de dubbele aflevering 5/6 is ophanden; de tijd is derhalve te kort geweest om de werking daarvan voldoende te kunnen beoordeelen. Daarbij komt, dat de twee eenige, nog als zoodanig fungeerende Directieleden, die indertijd vóór den maatregel hebben gestemd, thans afwezig zijn; eenig uitstel van de beslissing in deze is daarom gewenscht, ook omdat de gevolgen daarvan dan beter vooraf kunnen worden overwogen. Wat betreft staking der vertaling met het einde van deel XL, doet spreker opmerken, dat voor het volgende deel reeds een gedeelte in vertaling aanwezig en voor den druk gereed gemaakt is.

Doch omtrent éêne zaak zou spreker hedenavond eene beslissing willen genomen zien, om namelijk de stukken niet langer naar Parijs te zenden ter vertaling. Als lid der tegenwoordige Redactie heeft spreker in ruime mate zelf daarvan de nadeelen ondervonden, waarvoor hij indertijd de toenmalige Redactie heeft gewaarschuwd. Redactie en vertaler moeten op dezelfde plaats gevestigd zijn en met elkander voeling houden, bij het ontbreken waarvan de ernstigste

misvattingen niet kunnen uitblijven. Het vergelijken van den oorspronkelijken tekst met de vertaling is een in hooge mate tijdroovend en ook ondankbaar werk, omdat ten slotte slechts een middelmatig resultaat verkregen wordt. De te Parijs bezorgde vertaling laat namelijk veel te wenschen over, de zinbouw is over het algemeen onfransch, en het heeft blijkbaar den Heer CHAILLEY-BERT aan tijd ontbroken, om die vertalingen naar behooren na te zien.

Wordt besloten den Heer CHAILLEY-BERT onder dankzegging voor de verleende tusschenkomst, te berichten dat daarvan niet verder kan worden gebruik gemaakt, en de principieele kwestie tot eene volgende Directievergadering aan te houden.

2°. Stelt voor, onder overlegging van de teekening eener ijzeren geldkist, waarvan het origineel zich naar de mededeeling van den Heer Inspecteur van Financiën in de eerste afdeeling, te Palembang bevindt, den Heer Directeur van Financiën om afstand van die kist ten behoeve van 's Genootschaps verzamelingen te verzoeken.

Conform.

3°. Geeft in overweging om te zijner tijd, onder aanbieding van eenen overdruk van het artikel des Heeren BOSBOOM over oude huizen in de stad Batavia, de Vereeniging van amateur-photographen alhier uit te noodigen, hare aandacht te vestigen op die huizen, ter verkrijging van photogrammen daarvan, zoo dat mogelijk blijkt, zoowel van het uitwendige, als van het inwendige.

Conform.

4°. Vraagt inlichting omtrent de uitkomst der besprekingen tusschen den afgetreden Voorzitter van het Genootschap en den Voorzitter van de Nederlandsch Indische Tentoonstellingscommissie omtrent het afwerken der bouwkunstige teekening van een der tempels van Tjandi Sewoe, (zie Not. Augs. '98

IV. p. 119) speciaal omtrent de vraag, voor wiens rekening die afwerking geschiedt.

De Voorzitter meent te weten, dat de afwerking geschiedt voor rekening der Tentoonstellingscommissie, die de teekening vervolgens aan de Regeering zal aanbieden, met advies om dezelve aan ons Genootschap in bewaring te geven, doch zal deswege positieve informaties trachten in te winnen.

IV. De Heer BRANDES:

1°. Deelt mede, als Conservator der archeologische verzameling, dat ten behoeve dier verzameling ontvangen zijn de steenen pot met deksel (zie Not. Augs. '98 I*e* en Sept '98 *c.*) alsmede het Ganesabeeld, zie hiervoor sub I*k*.

Informatie.

2°. Biedt aan, namens den Heer A. G. VORDERMAN de door dezen van den Heer P. A. WINTJES, R. K. Priester te Tomohon, Minahassa, ontvangen Alfoersche gebeden (zie Not. Juli '98 V 1°). Spreker adviseert tot opneming in het Tijdschrift, en wel de inlandsche en de hollandsche tekst; de laatste onvertaald.

In handen der Redactie.

3°. Biedt aan, namens den Heer K. CEPHAS te Jogjakarta, Buitengewoon lid van het Genootschap, een abklatschje en eenige photo's, afbeeldingen leverende van een 3-tal fragmenten van opschriften, gevonden op de hieronder aangegeven plaatsen; te weten:

Van een steen, gevonden in Tj. Soedjiwan, als tegel gebruikt, in de nabijheid van een voetstuk; er staat op *çri mahârâja;* aan *çri* gaat op den linker zijkant van den steen nog een halve letter vooraf, vermoedelijk een ligatuur, die moeilijk te herkennen is; dit fragment schijnt wel 't slot te zijn van een kort opschrift, dat eens ergens aan een gebouw

aangebracht is geweest, of daartoe heeft moeten strekken, als zoovele anderen, bijv. die welke toelichting geven bij een relief, als aan den voet van de Baraboedoer, de zoogen. pĕṇḍapa te Tj. Panataran, enz., enz.; 2 photo's één abklatsch.

Voorts van een steen, gevonden in de desa Kĕbon dalĕm, tusschen Tj. Grimbjangan, Tj. Singa en Tj. Nagasari; geeft te lezen *hyang mahodadhi*; *hyang* staat vlak tegen den linker zijkant van den steen; wat er nog rest moet dus het slot geweest zijn van een opschrift, evenals 't vorige; 2 photo's.

Eindelijk van een steen, gevonden in een der waterleidingen van de onderneming Tjaṇḍi Sewoe; levert *anumoda*; met *da* is juist de rechterzijkant van den steen bereikt, zoodat het vervolg, *na* . . . . . , op een anderen steen moet zijn aangebracht geweest; *anumodana* is een uitdrukking, „welwillendheidsbetuiging", „geschenk", die op verschillende beschreven steenen, ook van Midden-Java, al aangetroffen werd; één photo.

Tevens zond de Heer CEPHAS nog een afdruk van het opschrift van Tj. Sewoe, dat besproken werd in de Not. der Juni-verg. jl. p. 81 onderaan, waar de naam, die er op voorkomt, vermoedelijk niet goed gelezen werd; in plaats van de *kĕrĕt* staat daar namelijk naar alle waarschijnlijkheid op even onbeholpen wijze aangebracht de *suku*, zoo dat in plaats van *sang ra grönting* er *sang ragunting* gelezen dient te worden.

4°. Biedt aan, namens den Heer G. L. WEINSCHENK te Jogjakarta een afdruk van de legende op een Hindoering luidende *hana*.

Wordt besloten onder dankzegging aan de Heeren CEPHAS en WEINSCHENK, de gezonden voorwerpen in de respectieve verzamelingen te deponeeren.

V. De Secretaris:

1°. Geeft in overweging dat het Genootschap zich wende

tot de Senaten der vier Nederlandsche Universiteiten, met verzoek de bibliotheek te willen verrijken met een exemplaar der tot dusverre verschenen akademische proefschriften, voorzoover nog beschikbaar en van alle zoodanige nog te verschijnen geschriften, en zulks ter reciproceering van de edita van het Genootschap, die steeds aan de respectieve Universiteitsbibliotheken zijn verzonden.

Conform.

2°. Biedt aan, namens het lid den Heer D. VAN HINLOOPEN LABBERTON te Sĕmpalwadak (Malang), eene aanvulling op het artikel des Heeren KNEBEL, getiteld: **Sur la mensuration des armes chez les Javanais** (Tijds. deel XL, afl. 4).

In rondlezing.

VI. Wordt benoemd tot gewoon lid de Heer F. J. STOKHUYZEN, Schout bij Nacht, Commandant der Marine in Ned. Indië.

Worden op verzoek van de ledenlijst afgevoerd de Heeren J. FAES te Buitenzorg en H. E. D. ENGELHARD te **Moeara Tewe.**

Niets meer te behandelen zijnde, wordt de vergadering door den Voorzitter gesloten.

De Voorzitter,
J. C. MULOCK HOUWER.

De Secretaris,
SERRURIER.

Bestuursvergadering van Dinsdag 6 December 1898.

Tegenwoordig zijn de Heeren Mr. J. C. MULOCK HOUWER, Voorzitter, Mr. J. A. VAN DER CHIJS, Dr. J. L. A. BRANDES, Mr. J. H. ABENDANON, A. A. DE JONGH en Mr. L. SERRURIER, Secretaris.

De vergadering wordt mede bijgewoond door het Eerelid des Genootschaps, den Heer Dr. R. D. M. VERBEEK.

Afwezig de Heeren Dr. C. SNOUCK HURGRONJE, A. G. VORDERMAN, H. M. LA CHAPELLE en Dr. G. A. J. HAZEU.

I. De notulen der vorige vergadering worden na opening der tegenwoordige goedgekeurd en de navolgende ingekomen stukken aan de orde gesteld:

a. Missive van den Heer Eersten Gouvernements Secretaris, dd. 11 November ll. nº. 2614, ter aanbieding van een exemplaar van het, als supplement bij het IXe deel van het Internationales Archiv für Ethnographie gevoegde werk van den Heer R. MAHLER te Leipzig, getiteld „Siedelungsgebiet und Siedelungslage in Oceaniën".

Onder dankzegging in de Bibliotheek.

b. Renvooi van den Heer waarnemend Gouvernements Secretaris, dd. 14 November ll. nº. 25156, ten geleide van eene Missive van Zijne Excellentie den Minister van Koloniën, dd. 27 September ll. nº. 2/2648 Lett. G, ter aanbieding namens het Departement van Binnenlandsche Zaken, van een exemplaar van het, van wege genoemd Departement uitgegeven prachtwerk, getiteld. „Het Rijks Museum te Amsterdam,

„tekst van Jhr. Mr. VICTOR DE STUERS, platen van Dr. P. „J. H. CUIJPERS".

Onder dankzegging in de Bibliotheek.

c. Renvooi alsvoren, dd. 14 November ll. n°. 25158, ten geleide van eene Missive van Zijne Excellentie den Minister van Koloniën, dd. 27 September ll. n°. 3/2649 Lett. G., ter aanbieding van een exemplaar der afleveringen 321 en 322 van het botanisch werk, getiteld „Flora Batava".

Onder dankzegging in de Bibliotheek.

d. Renvooi alsvoren, dd. 24 November ll. n°. 26108, ten geleide van eene, aan onze Directie gerichte Missive van den Heer Resident van Amboina, dd. 3 November ll. n°. 4364, waarbij worden toegezonden negen paren en zes enkele oorbellen, vervaardigd uit een alliage van zilver en goud, waarin eerstgenoemd metaal verre de overhand heeft, welke oorbellen of lorangs (beter lor-lora) afkomstig zijn van de negorijen Ridool en Ritabel, onderafdeeling Larat der Tenimbereilanden (Not. Nov. '98 I*a*).

Wordt besloten van deze oorbellen drie paren en één enkele onder dankzegging voor het Ethnographisch Museum te aanvaarden en de overige terug te zenden met advies, dezelve voor 's Rijks Ethnographisch Museum te Leiden en het Koloniaal Museum der Maatschappij van Nijverheid te Haarlem te bestemmen.

e. Missive van den Heer Archivaris der Algemeene Secretarie te Buitenzorg, dd. 23 November ll. ongend., ter aanbieding van een exemplaar van het verslag der bij het Magnetisch en Meteorologisch Observatorium te Batavia gedane magnetische en meteorologische waarnemingen betreffende het jaar 1897.

Onder dankzegging in de Bibliotheek.

f. Renvooi van den Heer Directeur van Onderwijs, Eere-

dienst en Nijverheid, dd. 9 November ll. n°. 36049, ten geleide van zes bronzen spitsen, vermoedelijk van werpspiesen, door den inlander ALPAEN gevonden in de nabijheid van een moeras in de desa Bodjongsowang van het district Oedjoengbroeng wetan, afdeeling Bandoeng der residentie Preanger Regentschappen.

Wordt besloten, overeenkomstig het in de bijlage gegeven advies, ter aanmoediging de som van twee gulden vijftig cents daarvoor te goed te doen.

g. Missive van denzelfden Heer Directeur, dd. 4 November ll. n°. 18134, met bericht, dat de vinder der oorsieraden uit de desa Tjipogo, afd. Japara (zie Not. Aug. '98 I*d*) met de taxatie van 's Genootschaps taxateur geen genoegen neemt, weshalve, onder wederaanbieding van den gezonden postwissel, de terugzending der beide door het Genootschap uitgehouden oorsieraden wordt verzocht.

Conform.

h. Missive van den Heer Directeur der Burgerlijke Openbare Werken, dd. 2 November ll. n°. 17689/ss., ter aanbieding van een exemplaar der Statistiek van het vervoer op de Spoorwegen en Stoomtramwegen in Nederlandsch Indië 1897.

Onder dankzegging in de Bibliotheek.

i. Missive van den Heer Resident van Kedoe, dd. 11 November ll. n°. 3968/45, ter aanbieding van eene medaille met getuigschrift, bestemd geweest voor wijlen Wirojoedo, hoofd der desa Bengkoeng, district Ngasinan, afd. Magĕlang.

Onder dankzegging in het Numismatisch Kabinet, het getuigschrift in de geschreven Notulen.

j. Missive van den Heer Resident van Batavia, dd. 3 December ll. n°. 9165, ten geleide van de bronzen klok uit

de afdeeling Magĕlang der residentie Kedoe (zie Not. Sept. '98 I*c*).

Onder dankzegging in de Archeologische Verzameling.

k. Brief van den Heer ALB. C. KRUYT, zendeling-leeraar te Posso, dd. 3 October ll., houdende aanvaarding onder dankzegging van zijne benoeming tot buitengewoon lid van het Genootschap (Not. Juli '98 VIII).

Informatie.

l. Brief van het Genootschapslid den Heer J. P. MOQUETTE te Sidhoardjo, dd. 20 November ll., houdende bericht, dat de gegraveerde koperen plaat, waarvan sprake in Notulen '98 Aug. V*b* en October I*h*, eigendom is van Hadji DOOLKARIM, wonende op Kepandjen bij Malang, doch dat dezelve niet voor geld verkrijgbaar is.

Schrijver voegt daarbij de afdrukken van een in zijn bezit zijnde gobok (oude tempelmedalje), gelijkende op n°. 48 der collectie Millies en n°. 55 van 's Genootschaps numismatische verzameling, met verzoek om opgave of de daarop voorkomende teekens al of niet schriftteekens zijn, en zoo ja wat daarvan de beteekenis is.

Aangenomen voor notificatie voor zoover betreft de mededeeling omtrent de koperen plaat. De afdrukken in handen van den Heer Dr. BRANDES, die daarover terstond heeft gerapporteerd, in voege als hierachter sub IV 6° is vermeld.

m. Brief van het Genootschapslid den Heer J. KNEBEL te Magĕtan, dd. 30 October ll., ten geleide van vier papierafdrukken, vier photogrammen en twee cliché's, een en ander genomen naar beschreven steenen, die zich bevinden in de desa Watoe-sirah (de naam Sélå-sirah wordt volgens schrijver zelden gebezigd), en zulks naar aanleiding van de navraag, gedaan ingevolge het beslotene in de Directievergadering van 13 September ll. (Not. IV A 6°).

De Heer Dr. BRANDES, in wiens handen de hier bedoelde reproducties onmiddellijk na ontvangst waren gesteld, heeft daarover ter vergadering gerapporteerd in voege als hierachter sub IV 7° wordt vermeld.

n Brief van den Heer Dr. Ph. S. VAN RONKEL te Batavia, in qualiteit van Commissaris van het Koninklijk Instituut voor de taal-, land- en volkenkunde van Nederlandsch Indië te 's Hage, dd 2 December ll., houdende verzoek om aanvulling van 's Genootschaps edita, waaraan eenige oude jaargangen in de Bibliotheek van gemeld Instituut ontbreken, gelijk mede de na 1880 verschenen catalogi.

Wordt besloten den Secretaris te machtigen tot afgifte van het verlangde, voorzoover aanwezig.

o. Brief van het Genootschapslid, den Heer G. A. F. J. OOSTHOUT, te Salatiga, dd. 15 November ll., met bericht, dat in de afdeeling Salatiga geene desa of gehucht Ploempoengan bestaat, gelijk zulks wordt verondersteld in de Notulen der Directievergadering van 13 September ll. (IV A 6°), doch dat even over de grens dezer afdeeling, een weinig oostwaarts van den weg van Salatiga naar het, tot de afdeeling Bojolali behoorende Solosche huurland Getas, eene desa van dien naam wordt aangetroffen, alwaar op een erf van den door die desa loopenden weg een steenklomp ligt, die in verschillende stukken is gespleten en gedeeltelijk uit elkander gevallen; op welks grootste nog staande gebleven gedeelte, ongeveer 1½ meter boven den grond uitstekende, eene inscriptie voorkomt, waarvan door schrijver een papierafdruk is vervaardigd, die bij den brief wordt toegezonden. Andere steenen met inscripties waren er niet te vinden.

Onder dankzegging aan den Heer OOSTHOUT wordt besloten den papierafdruk in handen te stellen van den Heer Dr. BRANDES

p. Brief van den Heer H. DAMSTÉ, thans te Taloe (onderafd.

Ophirdistricten, afd. Loeboe Sikaping, resid. Padangsche Bovenlanden), eerst te Sawah Loento, ten geleide van een oud, beschadigd kruikje, blijkbaar van Achter-Indisch maaksel, welk voorwerp aan het Genootschap in bruikleen wordt toegezonden, onder bijvoeging van de navolgende opmerkingen:

Het stuk is afkomstig uit Loeboe Boelang (in het onafhankelijke aan de Batang Hari) en werd gevonden door een inwoner van Loeboe Oelang Aling, die langs de Padang Tjandi varende, hetzelve opmerkte in den pas door hoog water afgeschuurden oeverwand.

Ter verduidelijking van de ligging dier Padang Tjandi — eene ilalang vlakte, die haar naam dankt aan de aanwezigheid van eenige hindoetempelruïnen — zij hier aangeteekend, dat het godinnebeeld waarvan sprake is op blz. 106 van YZERMAN's Dwars door Sumatra, zich aan den anderen oever der Batang Hari bevindt, recht tegenover de Padang Tjandi, waarnaar de godin ook gezegd wordt het gelaat gekeerd te houden.

Misschien heeft het zijn nut, zoo ik er hier Uwe aandacht op vestig, dat ook in de landschappen Loeboe Oelang Aling en de Twaalf Kota's op Gouvernementsgebied hindoe-oudheden worden aangetroffen. Dit bleek mij bij eene vluchtige reis, die ik verleden jaar door die landschappen maakte.

Onder anderen sluit ik hierbij in eene teekening op natuurlijke grootte van een steenen beeldje, voorstellende een hond met hangende ooren. Dit beeldje werd gevonden in de, tot het landschap Loeboe Oelang Aling behoorende kampong Poelau Pandjang, niet lang voor mijn komst aldaar, einde September van het vorige jaar.

Bij de kampong's Omba Koeboe en Moearo Sangir vindt men behalve de sporen van vroegeren sawah aanleg een heuvel, Goegoe Gadong genaamd, vanwaar men een mooi vergezicht over de Batang Hari heeft. Op den ± 225 passen langen heuvelrug bevinden zich op 60 en 35 passen afstands van de beide uiteinden twee ringvormige verhoogingen, naar

buiten en naar binnen afhellend. Op dien rand en daarbinnen vindt men stukken rooden baksteen.

Blijkbaar zijn dit de fundamenten van vroeger hier gestaan hebbende hindoegebouwen, waarvoor de naam Goegoe Gadong ook een niet onduidelijke aanwijzing is.

Overigens bevinden zich in het bezit van de oude ingezetenen van het landschap tallooze „barang pamanahan", waaronder behalve oude krissen en zwaarden, ook koperen sieraden en voorwerpen van zeer bijzonder maaksel worden opgemerkt. Te Talantam trok vooral mijn aandacht de pamanahan van Datoeă Tan Pangoeloe, den tiang pandjang van de verlaten negorij Alai aan de Batang Hari; het was een koperen staafje, waarvan de twee uiteinden vierzijdige spitsen vormen, waarom regelmatig vier andere spitsen heen zijn gebogen, zoodat de punten bijna aan elkaar raken, doch de middelste punten, de uitloopers van het staafje iets blijven uitsteken.

Deze en andere barang pamanahan werden van onder de nokken der daken te voorschijn gehaald, hetgeen evenals de ontpakking met zeer veel plichtplegingen geschiedde, juist zooals in het werk van Van Hasselt beschreven wordt van de kabasaran van het larashoofd van Pasimpai.

Te Abai zag ik het beeld van een leeuw met half opengesperden muil, de linker voorpoot rustende op een bal.

Het beeld is van dezelfde steensoort als de U toegezondene vaas en het hierboven beschreven hondje.

Te Moearo Eikoer bezit de panghoeloe kapala een gendi in den vorm van een vogel, schenkende uit den bek, terwijl in den rug een gat is aangebracht om de gendi te vullen. De pooten zijn en relief op het waterreservoir aangebracht terwijl de kleur van het voorwerp (of van het glazuur) donkergroen is.

Ik drukte mij hierboven verkeerd uit, door te spreken van het landschap Loeboe Oelang Aling *en* de Twaalf Kota's, daar toch volgens de adat het landschap Loeboe Oelang Aling, te zamen met Abai en Pasimpai de Twaalf Kota's formeeren.

Wordt besloten den Heer DAMSTÉ, onder dankzegging de goede ontvangst te berichten van het kruikje en van de door hem verstrekte inlichtingen.

q. Brief van den particulieren Secretaris van Z. K. H. KROMMUN SOMMOT AMARABANDHU, gedagteekend Bangkok 14 November ll., ten geleide van een afslag in zilver van de medaille, waarvan sprake is in de Notulen van Sept. '98 III 5° p. 138, welke medaille namens Z. M. den Koning van Siam aan het Genootschap ten geschenke wordt aangeboden.

Wordt besloten door tusschenkomst van 's Genootschaps Correspondeerend Lid, bovengenoemden Siameeschen Prins, den eerbiedigen dank der Directie aan Zijne Majesteit den Koning aan te bieden en de medaille in het Numismatisch Kabinet te plaatsen.

r. Brief van het Directielid, den Heer A. G. VORDERMAN, dd. 6 December ll., ter aanbieding namens den Heer F. Ph. H. MAURENBRECHER, Controleur te Kediri, van een koperen kikvorsch op wieltjes, opgegraven te Patjitan. Het voorwerp is door den Heer MAURENBRECHER van de laag oxyde ontdaan, die het bij de vondst bedekte, en heeft volgens inlandsche hoofden waarschijnlijk gediend tot houder van tali-api, zooals dat uit de bladsteelen van klappers gesneden en geklopt wordt. Een afdruk van eene, door den Heer MAURENBRECHER gevondene inscriptie was mede bij den brief gevoegd. Aan het slot van dat schrijven wordt door den Heer VORDERMAN de wensch uitgesproken, dat den schenker uit 's Genootschaps boekenfonds worde verstrekt een exemplaar van de tabel van Indische alphabetten van wijlen den Heer K. F. HOLLE, welke tabel de Heer MAURENBRECHER bij zijne studiën noodig heeft.

Wordt besloten, het hier vermelde voorwerp te beschouwen als te zijn verkregen in ruil voor een exemplaar der bedoelde

tabel, en den Heer MAURENBRECHER te verwijzen naar pags. 86, 87 en 88 van de notulen dezes jaars, op welke laatste bladzijde de inscriptie (die van Tj. Soerawana) beschreven staat, waarvan door hem een afdruk is ingezonden.

II. De Voorzitter bericht, dat uit de rondlezing terug zijn:

aa. het rapport van den Heer W. P. GROENEVELDT, dd. 29 November 1883 en de nota van den Heer Mr. L. SERRURIER, dd. 10 September 1898, beide handelende over de voornaamste oudheden van Midden Java (Notulen Sept. '98 IV E 3º).

Aangezien de Heer GROENEVELDT, hadde hij de publiceering van zijn rapport gewenscht, daartoe ongetwijfeld het initiatief zoude hebben genomen, wordt besloten alleen de nota in het tijdschrift op te nemen en dezelve daartoe in handen der Redactie gesteld.

bb. eene door den Bibliothecaris opgestelde, en tusschentijds in rondlezing gebrachte lijst van Genootschappen, enz., aan welke het Bataviasch Genootschap gewoon is zijne edita te zenden, doch daarvoor, hetzij niets meer in ruil ontvangt, hetzij nimmer iets heeft ontvangen. De bedoeling is, dat de Secretaris worde gemachtigd, de verdere toezending onzer edita aan die adressanten te staken.

Bij de stemming, die artikelsgewijze over deze lijst plaats vindt, wordt besloten van de verzendingslijst te schrappen de navolgende adressen: Redactie van het Weekblad van het Recht; Bibliotheek te Arnhem; Doopsgezinde Vereeniging te Rotterdam; Redactie van den Indischen Gids; Indische Mercuur; British and foreign Bible Society; Société académique Indo-Chinoise; Petermann's Mittheilungen; geographische Gesellschaft in München; K. K. Akademie der orientalischen Sprachen in Wien; Societa italiana per gli studii orientali, Rome; Keizerlijke Bibliotheek, St. Petersburg;

American philosophical Society, Philadelphia; Literary Society, Madras; terwijl aan het Nederlandsche Bijbelgenootschap en aan het Bestuur der Rhijnsche zending te Amsterdam zal worden te kennen gegeven, dat de Directie van ons Genootschap tot haar leedwezen verplicht zal zijn de verdere toezending van edita te staken, bijaldien geen reciprociteit wordt in acht genomen.

III. De Heer VAN DER CHIJS:

1°. Biedt aan de navolgende geschenken:

a. van 's Genootschaps Voorzitter:
Mexico, peso 1798.—z.
China, amulet — tin.
Eenige chineesche, annamitische en andere koperen munten.

b. van den Heer V. H. DALITZ, administrateur van Tandjoeng West:
Nederland, prov. W. FRIESLAND, dukaton, 1779. — z.
Frankrijk, écu 1790. — z.
Oostenrijk, thaler 1780. — z.

c. van het Genootschapslid, den Heer Lim Liang Boe, te Batavia:
2 stuiver (bonk) 1797. — k.
idem 181(3). — k.

d. van het Genootschapslid, den Heer Mr. J. J. G. ENSCHEDÉ te Soerabaja:
Engeland, kleine medaille ter eere van den Nederlandschen Kroonprins, later Z. M. Willem II (Hollands Glorij).

e. van den Heer Dr. E. BONEBAKKER te Soerabaja diens dissertatie, getiteld: Van Sente Brandane, naar het Comburgsche en Hulthemsche handschrift, Amsterdam 1894, 4°. twee stukken.

De geschonken voorwerpen onder dankzegging in de respectieve verzamelingen: die sub 1—4 in het Numismatisch Kabinet, het boekwerk sub 5 in de Bibliotheek.

2°. Deelt mede den inhoud van een schrijven van den Heer VICTOR SIMONNAR te Malang, dd. 13 November ll., waarbij die Heer, op het punt staande Java met der woon te verlaten, aan 's Genootschaps Museum wenscht ten geschenke te geven eene verzameling voorwerpen, gedurende zijn jongsten exploitatietocht in Madagascar aldaar bijeengebracht.

Wordt besloten, zoodra de voorwerpen zullen zijn aangekomen, den schenker te berichten, dat zij met de meeste erkentelijkheid worden aanvaard.

3°. Stelt voor, naar aanleiding eener mededeeling van het Genootschapslid, den Heer O. COLLET alhier, dat de Directie zich wende tot den Heer T. LÜBECK, sergt. majoor opnemer, thans te Moeara Si Soma (Natal), met verzoek een omstandig verhaal te willen doen van de ontmoeting, die hij zegt te hebben gehad met een volk van dwergen, dat de streek, gelegen tusschen den Si Doea en den Si Oeloe Aling in Tapanoeli heet te bewonen, met beschrijving van de volwassen vrouw uit dat volk, die hij beweert goed te hebben gezien.

Conform.

4°. Verzoekt, dat nadere inlichtingen worden ingewonnen omtrent een paar, niet bij Dr. VERBEEK vermelde opschriften, één grof en één fijn gebeiteld, voorkomende op twee steenen in het bosch bij Bantar Moentjang (Tjibadak), van welke opschriften een ruwe nateekening door den Heer VAN DER CHIJS ter tafel wordt gebracht, en waarop reeds vroeger is gewezen (zie Not. Juni '97 III 2° p. 64).

Wordt besloten zich daartoe te wenden tot den Assistent-Resident van Soekaboemi.

5°. Vraagt machtiging een abonnement te nemen op het nieuw verschenen tijdschrift de Indische Revue.

Conform.

Kort daarna verlaat de Heer VAN DER CHIJS de vergadering.

IV. De Heer BRANDES:

1°. Adviseert aangaande de gouden en zilveren voorwerpen, daartoe op de vorige vergadering in zijne handen gesteld (zie Not. Nov. '98 I*g*), tot aankoop van de gouden voorwerpen, door de autoriteit ter plaatse op *f* 10.— getaxeerd.

Conform.

2°. Rapporteert omtrent de copie van het opschrift, welke in zijne handen werd gesteld (zie Not. Oct. '98 III 1°) het volgende:

Eene in 1890 vervaardigde afteekening in rood potlood van het opschrift op een rotsblok op den Diëng met roode verf aangebracht, en in Augustus 1889 ontdekt door den Controleur F. H. D. H. VON ENDE, zie VERBEEK, oudh. van Java, bl. 124, n°. 220—221 (55), helaas niet meer te ontcijferen, daar slechts kleine gedeelten resten van de rechterzijde, de uiteinden der regels, die vermoedelijk 8 in getal zijn geweest. Het zenden van deze afteekening is intusschen zeer te waardeeren; want er blijkt duidelijk uit, wat ik naar een mij indertijd door Dr. VERBEEK gegeven kleine en ruwe potloodschets al meende te moeten vermoeden, nl. dat het schrift waarmede het geschreven werd, het Venggi-schrift was. Daaruit laat zich de ouderdom in het algemeen opmaken, ook al komen er onder de resteerende letters geen cijfers voor. Naar alle waarschijnlijkheid dateert het opschrift uit omstreeks denzelfden tijd als het Sañjaija-opschrift, Çaka 654, en geeft het beter dan eenig ander beschreven steenfragment ons licht over den tijd van de stichting der Diëng-

gebouwen, vooral in verband met de bekende opmerkingen van FERGUSSON.

Uit dit opschrift blijkt volgens spreker ten overvloede, dat in Midden Java alstoen Hindoes van dezelfde soort moeten geweest zijn, als twee eeuwen vroeger in West-Java (Toegoe).

Informatie.

3°. Deelt mede, in zijne hoedanigheid van Conservator der archeologische afdeeling, dat bij het nagaan van de in 1898 ontvangen voorwerpen gebleken is, bij vergelijking met hetgeen in de notulen over dat jaar (Jan. — Juni) vermeld wordt, enkele niet voorhanden zijn, nl.

1°. twee zware koperen ringen uit de Solo-vallei, bl. 13,

2°. een steenen beitel van N. Guinea, ontvangen van den Heer HORST, door tusschenkomst van den Heer VORDERMAN, bl. 36.

3°. scherven van een gentong, Bangil, Pasoeroehan.

Alsvoren.

4°. Brengt in herinnering, dat indertijd van het Directielid den Heer VORDERMAN moeten ontvangen zijn de navolgende voorwerpen, waaromtrent referent aanteekent:

een abklatsch van een jaartal op een vierkanten sluitsteen, vermoedelijk afkomstig van een tjandi, thans aanwezig op het erf van den Regent van Brĕbĕk, te Ngandjoek (uit de afdeeling Brĕbĕk), 1314 = A. D. 1398.

drie afdrukken van de legende op een Hindoe-ring, volgens opgave afkomstig uit de desa Kalidjaja, distr. en afd. Kĕboemen, res. Bagĕlen, thans in het bezit van den Heer A. LAFONTAINE te Ngandjoek. De legende luidt *senaja*, vgl. de collectie afdrukken van den Heer DEN HAMER ontvangen, Not. 1898, n°. 12.

drie afdrukken van een gouden ringplaat uit den Hindoetijd, gevonden in den grond te Krandon, distr. en afd. Trĕnggalek, res. Kĕdiri, in bezit van den Heer VAN BERCKEL BIK. Een beschadigd of onduidelijk *çrî*.

Deze stukken moeten reeds vrij veel vroeger ontvangen zijn, maar kwamen mij eerst in een der vorige maanden in handen.
Alsvoren.

5°. Biedt aan het gipsafgietsel, vervaardigd door den Heer E. von Saher te Haarlem, tijdens diens verblijf op Java, van het opschrift, gevonden bij Tjandi Sewoe (*mahâprattaya sang ragunting*), reeds vermeld en beschreven Not. Mei '98 I*h* en Juni IV 4° (zie ook Not. Nov. '98 IV 3°). Dit gipsafgietsel werd reeds in Juli jl. ontvangen, doch kwam den Heer Brandes eerst in de vorige maand in handen.
Alsvoren.

6°. Bericht, naar aanleiding van den afdruk van de gobog (tempelmunt), gezonden door den Heer Moquette, zie hiervoor sub I*l*, het volgende:
De, door den Heer Moquette opgemerkte lijnen kunnen inderdaad aan cijfers doen denken, maar ik meen er niets dan versierende krullen in te kunnen ontdekken, zooals zij op zoovele voorwerpen van oudere dagteekening telkens en telkens voorkomen. Als er cijfers staan, dan zijn het er drie, ter weerszijde geflankt door een leesteeken. De drie middenlijnen doen inderdaad denken aan 861, daar zij daar naar zweemen. Maar, de vormen der cijfers zijn dan van dien aard, dat zij slechts hadden kunnen voorkomen in jaartallen tusschen 1100, liever nog 1200 en later. Ook zijn de wajangfiguren der poppen op de gobogs, als deze, onvereenigbaar met zulk een jaartal als men er dan op vinden zou. De wajangvorm namelijk, ontmoet men eerst op stukken uit de 12ᵉ en 13ᵉ eeuw.
Alsvoren.

7°. Bericht, naar aanleiding der vóór deze vergadering in zijne handen gestelde papierafdrukken, enz. (zie hiervoor sub I*m*), het navolgende:

Van den Heer KNEBEL werden ontvangen, in verband met het dezerzijds gedane verzoek om een onderzoek in te stellen naar een opschrift te Selasirah (in Madioen), abklatschen van twee beschreven steenen, benevens photo's van dezelfde, met twee daarbij behoorende cliché's, te vinden in Watoe sirah (watoe = sela). Hoewel ook voor deze toezending den Heer KNEBEL onze dank toekomt, dient toch te worden opgemerkt, dat het ontvangene niet is wat gezocht werd. Het bedoelde opschrift nl. moet er een zijn van vier korte regels, en te vinden zijn in een plaats van dien naam op een graf, waarin gezegd werd dat een zekere regent Mĕgat Sari begraven liggen zou. Wat wij thans ontvingen staat elders op een andere wijze geboekt. Het zijn reproducties van de legenden en afbeeldingen van de twee steenen (A hoog 35, breed 51, diep 43 cM., en B hoog 38, breed 56, diep 44 cM.), die voorkomen in VERBEEK, Oudheden van Java, bl. 209, no. 397 (beschreven steenen in en bij de desa Klĕdokan, distr. en afd. Magĕtan, res. Madioen), en waarvan niet bijzonder fraaie houtsnede-afdrukken gevonden worden in HOEPERMANS' Daba, Tijdschr. Ind. T. L. en Vk., XXI, op bl. 159 *b*. Het maakt op mij den indruk, dat deze beide steenen behoord hebben tot een voetstuk of tot een topstuk-onderrand, en dat er indertijd nog een derde steen van overeenkomstige afmetingen aanwezig moet zijn geweest. De rand, waarop men de twee banden bloemwerk vindt, vormt den onderkant dezer steenen, waarboven de in zware gefigureerde reliefletters uitgebeitelde legende, men kan niet anders zeggen dan sierlijk prijkt. Die legende, die op het zijvlak van B begint met een krul (hier het begin-leesteeken), loopt over het voorvlak van B, en eindigt, van het voorvlak van A zich ombuigende over het zijvlak van dezen steen, op dat vlak. Wat op steen B voorkomt kan ik met zekerheid nog niet zeggen. Het heeft er allen schijn van, dat daar staat *tuṣṭiyuga*, maar het is moeielijk aan te geven wat dat zou kunnen beteekenen, te meer, omdat de laatste letter aan de rechterzijde onduidelijk

is, en vermoedelijk het vervolg ontbreekt. *Tuṣṭiyuga* zou kunnen beteekenen „tevredenheidspaar", wat zou kunnen zijn „dubbel blijk van goedkeuring of hoogachting", nl. kenbaar gemaakt door een dubbel stel geschenken of gewijde voorwerpen. Mogelijk ook, dat de woorden het begin vormen van een *sangkala*, waarin *yuga* 4 zou kunnen beteekenen; maar wat dan *tuṣṭi* zou moeten zijn, verklaar ik alsdan vooralsnog nog niet te kunnen begrijpen. De legende van A, die zonder twijfel *sangagaway*, d. i. *sang agaway*, „de maker", luidt, heeft mij doen denken, dat in hetgeen er voorkomt op B wellicht een persoonsnaam schuilt. Ik durf in dezen niets beslissen. Het ontvangene levert een volledige abklatsch van A en van B (in 2 stukken); een abklatsch van A en B (evenzoo in 2 stukken), doch zonder de zijvlakken; 3 photo's van de beide steenen (onderste boven geplaatst), zóó dat het zijvlak van A ook zichtbaar is; en 1 van beide (id.), met het zijvlak van B op den voorgrond, voorts de cliché's van deze beide opnamen, die blijkens een schrijven van den Heer J. C. van Aalst, van Magĕtan, 29 Oct 1898, door dezen laatste zijn vervaardigd.

Ook aan den Heer van Aalst behoort dus onze dank betuigd te worden, terwijl het wenschelijk is den Heer Knebel te verzoeken nog een onderzoek in te stellen naar dat andere opschrift, waar naar gezocht werd.

Aangenomen voor kennisgeving, terwijl besloten wordt aan den wenk des Heeren Brandes gevolg te geven.

8°. Biedt aan, namens het buitengewoon Genootschapslid, den Heer K. Cephas te Jogjakarta een lakafdruk van de zegelplaat van een ring, welke van zwartachtigen steen en zeskantig, in goud gevat is, benevens twee photographische afbeeldingen van den ring zelf. De legende, oud-Javaansch schrift, luidt *mahâ*. De ring is in het bezit van R. Nitidipoera.

Onder dankzegging in de desbetreffende verzameling.

9°. Biedt aan de, door tusschenkomst van den Heer J. F. NIERMEIJER, gedurende diens verblijf op Java, van het Genootschapslid den Heer J. W. MESMAN te Japara ontvangen twee afdrukken van de legende op de plaat van een ring, die op den Diëng gevonden zou zijn. De legende luidt *yan*.
Alsvoren.

10°. Brengt ter tafel eene nota over de beschrijvingen (de bouwkunstige en de artisticke) van den Mĕndoettempel, waarvan de hoofdinhoud luidt als volgt:

„In Mei 1896 (p. 54 der gedrukte notulen) meende ik met het oog op het gevaar, dat er verbonden zou zijn aan het gedeeltelijk afbreken en wederom opbouwen van tjandi Mĕndoet, die in restauratie zou worden genomen, het voorstel te moeten doen, eene behoorlijke beschrijving van dien tempel te doen samenstellen. Dit had tengevolge, dat besloten werd den Heer J. NUHOUT VAN DER VEEN ter zake te hooren, waardoor dit denkbeeld tot uitvoering kwam (zie Notulen '96, Juli p. 68, Augs. p. 75 en Sept. p. 86), en wel in dezen zin, dat daarmede belast werd de Heer B. KERSJES, Ingenieur der 1e klasse bij de B. O. W., die reeds in Januari 1897 (Not. p. 7) aan onze Directie kon berichten, dat hij aan het Departement der B. O. W. vijf teekeningen van tjandi Mĕndoet had ingediend. Deze teekeningen, die in Februari daaraanvolgende (Not. p. 18) van den Directeur van O. E. N. met vijf calques en tien photogrammen werden ontvangen, gaven aanleiding, den Heer KERSJES uit te noodigen, bij zijne vijf bouwkunstige teekeningen ook eene bouwkunstige beschrijving te leveren (Not Maart '97 p. 29), waartoe hij zich in Maart bereid verklaarde (zie verder Not. '97 April, p. 35 en Sept. p. 104)".

Van meening, dat de bouwkunstige beschrijving behoorde te worden aangevuld door eene, waarin de artistieke beteekenis van het monument werd in het licht gesteld, nam de Heer BRANDES daarop ondershands het initiatief tot eene

opdracht in die richting aan den Heer C. den Hamer, welke opdracht dan ook door de Regeering werd verleend (zie Not. 1897 April, p. 43 en Juni, p. 56).

In December 1897 (Not. p. 142) zond de Heer Kersjes zijne beschrijving in. Reeds te voren had hij, naar aanleiding eener door den Heer Brandes te berde gebrachte opmerking, nog eenige nadere berichten ingezonden (zie Not. '97 April p. 38) en het voorstel gedaan, nog een paar andere photogrammen te laten maken. In April 1898 (Not. p. 50) werden deze ontvangen, te gelijk met zijne beschrijving, die hem wederom in handen was gesteld, om er eenige wijzigingen in aan te brengen (zie Not. '98 Jan. p. 4, j°. Febr. p. 14 en Maart p. 28. Zie ook die van Mei p. 61 en Juni p. 73).

De Heer den Hamer, in Juni 1897 door de Regeering naar de Mĕndoet gezonden voor het bekende doel, bericht in Juli daaraanvolgende (Not. p. 69) reeds het een en ander, en dient een verslag in bij den Directeur van O. E. N., dat het Bataviasch Genootschap in Augustus ter inzage ontvangt (Not. 81), gelijk mede in September een twintigtal photogrammen (Not p. 105). In October daaraanvolgende (Not. p. 117) heeft de Heer den Hamer gelegenheid, mondeling in eene Directievergadering van zijne bevindingen en verrichtingen mededeeling te doen.

Dr. Brandes vindt bij het Genootschap slechts voorhanden de beschrijving, geleverd door den Heer Kersjes, met vijf calques van zijne teekeningen, benevens drie, voor rekening van het Genootschap vervaardigde photogrammen (te weten het beeld rechts in den tempel, de linker buitenzijde van de trap en een gedeelte van den onderrand van den tempel achter de balustrade). Deze drie photo's zijn zóó beschadigd, dat zij voor reproductie niet gebruikt kunnen worden. Deze stukken, die in Juni 1898 den Heer den Hamer in handen werden gegeven (zie Not. p. 73), zijn door Dr. Brandes met het archief der archeologische verzameling, van dien Heer, als aftredend conservator der

oudheden overgenomen. Spreker verzoekt, dat die stukken onder zijne bewaring worden gelaten, gelijk mede alles wat nog betrekkelijk deze aangelegenheid mocht inkomen, waartoe de vergadering gaarne vergunning verleent.

Een onderzoek, ingesteld bij het Departement van O. E. N. bracht aan het licht, dat de vijf teekeningen, waarnaar de bovengenoemde calques vervaardigd zijn, welke teekeningen eventueel als legger voor eene uitgave zullen moeten dienen, bij dat Departement berusten, evenals ook de indertijd daarbij vervaardigde en in onze notulen herhaaldelijk vermelde tien photogrammen, die intusschen op één na — waarvan een nieuw exemplaar het oude vervangen heeft — alle in zoo erge mate beschadigd zijn, dat zij niet voor reproductie kunnen dienen.

Het zal daarom op de eerste plaats noodig zijn, de bovenvermelde vijf teekeningen (de origineelen der calques) alsmede de photogrammen van het Departement van O. E. N. op te vragen en op de tweede plaats te trachten een nieuw stel dier photogrammen te verkrijgen (ongevouwen), en bovendien de cliché's, om voor de reproductie te gebruiken.

Het is den Heer Brandes bij onderzoek evenwel gebleken, dat bij het Genootschap niet al de photo's ter tafel zijn gebracht, die indertijd op last van den Heer Kersjes voor zijne beschrijving van de Mĕndoet zijn vervaardigd. Bij het Departement van O. E. N. berusten er namelijk nog drie, die de Directie niet gezien heeft. Het zal dus zaak zijn eene poging te doen, om ook van deze drie ieder een afdruk, benevens de cliché te verkrijgen.

Ten aanzien van de photo's, die voor ons Genootschap onder leiding van den Heer Kersjes werden vervaardigd (zie Not. '97 April, p. 39, Dec. p. 142 en April '98 p. 50) en die door hem zijn gemerkt 7ᵃ en 8ᵃ, valt op te merken, dat de derde, 6ᵃ is overcompleet, en ook voorkomt onder de photogrammen van het Departement van O. E. N., terwijl de opname (linkerzijde van de trap), als zijnde op veel te

kleine schaal gemaakt, niet voldoet, omdat er van den tegenhanger (de rechterzijde) door den Heer KERSJES eene werd overgelegd, op geheel andere schaal vervaardigd. De photo, gemerkt 7a dient daarom vooraf op die schaal te worden overgemaakt, terwijl dus alleen van die, gemerkt 8a een nieuwe afdruk en bijlevering van de cliché vereischt wordt.

Of zij alle voor de uitgave in aanmerking komen, zal evenwel slechts kunnen beslist worden, wanneer de Heer DEN HAMER zijne opnamen en zijne beschrijving zal hebben overgelegd, hetgeen tot dusver nog niet geschiedde. Hoogstens zullen derhalve moeten worden aangevraagd *dertien nieuwe photographische afdrukken* met bijbehoorende *cliché's*, terwijl van *één nieuwe* opname *afdruk* en *cliché* zullen noodig zijn. Voor een en ander zal de Directie zich hebben te wenden tot de Heeren JOHANNES te Magëlang en CEPHAS te Jogjakarta.

Wordt besloten op de eerste plaats van den Heer Directeur van O. E. N. te verzoeken, de bij dat Departement berustende teekeningen en photogrammen, die op den arbeid des Heeren KERSJES betrekking hebben, tijdelijk aan het Genootschap te willen afstaan en voorts den Heer DEN HAMER aan zijne belofte te herinneren.

11°. Brengt ter sprake de nog steeds aanhangige publicatie van de verhandeling des Heeren C. DEN HAMER over de tjandi Tegawangi, in het district Papar van de afdeeling Kediri. Ten aanzien van de retroacta dezer zaak zij vooraf opgemerkt, dat in April 1897 (zie Not. p. 45) die verhandeling ter tafel werd gebracht, toegelicht met elf photographieën, door den auteur zelven vervaardigd, en dat toen besloten werd, een en ander in ons tijdschrift te publiceeren. In de Meivergadering daaraanvolgende (Not. p. 54) werd daarop besloten, om de medewerking van het Eerelid des Genootschaps, den Heer Dr. VERBEEK, toenmaals in Neder-

land verblijvende, in te roepen, ten einde eene opgave te verkrijgen van de kosten van reproductie der photo's in Europa. In October daaraanvolgende werd die opgave in de Directievergadering medegedeeld (Not. p. 115), doch tevens op verzoek des Heeren DEN HAMER de publicatie uitgesteld, totdat hij in de gelegenheid zoude geweest zijn betere photographieën van de bedoelde tjandi te vervaardigen. Dr. BRANDES overwegende, dat de Heer DEN HAMER tengevolge van diens benoeming tot zijne tegenwoordige betrekking, vermoedelijk vooreerst niet in de gelegenheid zal zijn, photographische opnamen in Kediri te gaan doen, geeft in overweging, dien Heer zijn handschrift terug te zenden, met verzoek den tekst zoodanig te wijzigen, dat die zonder toelichtende photographieën in ons tijdschrift kan worden gepubliceerd.

Conform.

12o. Rapporteert omtrent de photographieën der collectie VAN KINSBERGEN in het exemplaar van het Genootschap (zie Not. Sept. '98 IV E 1o p. 146), dat het hem gebleken is, dat die photogrammen niet alleen belangrijk zijn verkleurd, maar bovendien, dat de verzameling van het Genootschap niet compleet is. Spreker zal, zoover zijn tijd het toelaat, met het nazien dier afdrukken en het vergelijken met de cliché's voortgaan, doch spreekt reeds nu de wenschelijkheid uit, dat van de Regeering worde verzocht, een stel nieuwe afdrukken van de geheele collectie cliché's ten behoeve van het Genootschap te doen aanmaken.

Informatie.

V. De Heer ABENDANON:

1o. Deelt mede, dat hij een bezoek heeft gebracht aan de opgravingen, die op initiatief van den Regent van Modjokerto zijn ondernomen (zie Not. Mei '98 Ic, p. 59). De

fundamenten van een gebouw met een vloer en de daarheen leidende trap, alles in rooden Modjopahitsteen, zijn ontbloot; in de nabijheid zijn eenige kleine beelden gevonden, waarvan één tamelijk ongeschonden; dit laatste zoude kunnen worden opgevraagd. De Regent heeft een voorloopig verslag ingediend, dat spreker voor publiceering zou willen in aanmerking brengen. Met het ontgraven wordt geregeld voortgegaan, en de Regent vermoedt, dat de fundamenten, enz. afkomstig zijn van den sitinggil van den vorst van Modjopahit.

Wordt besloten, den Heer Resident van Soerabaja te verzoeken om toezending van het hier bedoelde verslag en van de tamelijk gave beelden die bij het ontgraven zijn gevonden.

2°. Vraagt, of er reeds afdrukken zijn genomen van de opschriften op de graven in het gehucht Tralaja, vermeld bij VERBEEK onder n°. 457 p. 230. Genoemde auteur vermeldt jaartallen, doch volgens den Regent van Modjokerto moet er één opschrift zijn van uitvoeriger inhoud in oud-javaansch. Bovendien zijn er niet 5, maar 7 à 8 arabische opschriften.

Uit de hierover gevoerde besprekingen blijkt, dat er geen andere afdrukken bekend zijn, dan die, waarvan in het citaat wordt gewag gemaakt. De vergadering acht het evenwel gewenscht, dat van alle te Tralaja voorkomende incripties een afdruk worde gevraagd; waartoe wordt besloten.

3°. Doet mededeeling van zijne bevinding bij een bezoek aan den Mĕndoet-tempel. Deze is van buiten reeds geheel gestut, als voorgenomen was volgens de bouwkunstige teekening vroeger overgelegd (Not. April '97 II 1° p. 40, Augs. '97 III p. 87 en volg., Oct. '97 I*c*, p. 112 en Mei '98 I*g*, p. 60, j°. Juli '98 I*c*). De drie beelden zijn in houten kasten geplaatst, na omwonden en verder beveiligd te zijn.

Aan de ontgravingen vlak bij den Mĕndoet-tempel, door den Heer DEN HAMER aangevangen, is sedert niets gedaan.

De door hem gevonden beelden, enz. liggen binnen de omheining van de Mĕndoet.

Het eerste gedeelte dezer mededeeling voor informatie aangenomen, wordt besloten zich te wenden tot den Heer Resident van Kedoe, met verzoek om inlichting, waarom de verdere ontgraving, waarvoor door de Regeering de som van *f* 290.— is beschikbaar gesteld (zie Not. Juni '98 VI 10°, j° Oct. '98 I*b*), niet is ter hand genomen.

4°. Vestigt de aandacht der Directie op den treurigen toestand, waarin de Boroboedoer verkeert. Het komt spreker voor, dat dit monument sedert zijn laatste bezoek in 1880 sterk achteruitgegaan is. Opneming door een deskundige komt spreker gewenscht voor, ten einde te bepalen wat er gedaan moet worden om verdere instorting te voorkomen.

Voorts brengt spreker een verzoek van den Heer Cephas te Jogjakarta ter sprake, strekkende om de boomen te doen omkappen, die het gezicht op het monument van uit de pasangrahan belemmeren.

Ten slotte geeft spreker in overweging, dat een door hem aan den Heer Oppenheimer ter plaatse aangewezen staand beeldje, behoorende tot die welke voor de pasangrahan zijn opgesteld, voor 's Genootschaps archeologische verzameling worde opgevraagd.

Wordt besloten ten aanzien van het eerste punt, onder toezending van een afdruk van de nota van Mr. Serrurier, den Heer Resident van Kedoe op den slechten toestand van de Boroboedoer opmerkzaam te maken, en de beide andere aangelegenheden in zijne welwillende aandacht aan te bevelen.

5°. Brengt over een verzoek van den Heer Dr. J. H. F. Kohlbrugge te Tosari strekkende, om bij diens verhandeling over den Lingga-tempel op het Yanggebergte (zie Not. '97 Juni I*k*, p. 58, Juli II 1° *b*, '98 Mei I*i*) te publiceeren de kaart, behoorende bij het opstel van Reichman, welke zich bij het Genootschap bevindt (Not. 1882 p. 55 en 72).

Wordt besloten den Heer KOHLBRUGGE te antwoorden, dat bedoelde kaart niet anders is dan een zeer slecht geconditioneerde calque van de topographische kaart 1: 20000, en dat reproductie daarvan onnoodig voorkomt; doch dat de Directie bereid is bedoelde verhandeling te illustreeren met een schetskaartje van den bergtop, waarop de Lingga-tempel voorkomt, indien de auteur zoodanig kaartje alsnog mocht willen inzenden.

6°. Deelt mede zijne bevindingen bij een bezoek aan de tjandi en de beelden te Singosari. De tjandi is hier en daar begroeid en het is wenschelijk, dat zij daarvan worde gezuiverd. Een den schoonste tempelwachters zakt langzamerhand weg. Aan Z. M. den Koning van Siam werd door de Regeering toegestaan een tweetal beelden van Singosari mede te nemen; het zou overweging verdienen, te constateeren welke beelden bij die gelegenheid zijn weggevoerd. Ook acht spreker het aanbevelenswaardig, dat pogingen worden in het werk gesteld om een der zeer fraai bewerkte tempelwachters – volgens VERBEEK 3.70 M. hoogte metende — voor 's Genootschaps museum te verkrijgen. Wanneer men het bij VERBEEK op p. 298 vermelde vergelijkt met hetgeen er thans over is, komt men tot de slotsom, dat het belangrijkste verdwenen is.

Wordt besloten, een poging te doen om de opzending van een der tempelwachters naar Batavia door tusschenkomst van het Departement van O. E. N. te provoceeren.

7°. In de loods bij de Parambanan tempels zijn tal van kleine beelden en stukken van basreliefs opgesteld. Zij zijn bestemd om te worden opgeborgen in het zoogenaamde „museum" te Jogjakarta, met andere oudheden, waarvan zich onderscheidene in den tuin van het Residentiehuis bevinden. Dat „museum" is een langwerpig vierkante stellage van met portlandcement bestreken steen, met n. f. drie oploopende

terrassen van geringe afmetingen, het geheel overdekt met een zinken dak op ijzeren stijlen rustende. De daarin geplaatste beelden zullen van alle kanten aan den regen zijn blootgesteld. Het zou dan ook meer in het belang der oudheden zijn, die naar het Museum van ons Genootschap te doen overbrengen, indien daartoe van de bevoegde autoriteit vergunning is te verkrijgen. In het algemeen, zegt spreker, ware als beginsel aan te nemen, dat van alle beelden, die geen geheel uitmaken met eenigen tempel, de opzending naar Batavia moet worden gevraagd, voorzoover de afmetingen het toelaten.

Wordt besloten de opzending naar Batavia te verzoeken van de losse beelden en andere stukken beeldhouwwerk, die thans in de loods op Parambanan worden bewaard.

8o. Biedt aan een baadje (*ontokĕsoema*) en een muts, zooals die door de priesters der Tĕnggereezen bij plechtigheden worden gebruikt. Beide voorwerpen bestaan uit aaneengenaaide lapjes van de meest uiteenloopende kleuren en patronen; een sarong en een over de borst gekruiste bandelier van zilveren passement voltooien het priestergewaad met een pajong — soms voorzien van een kralen randfranje — en een *prasen* of bronzen zodiakbeker, waarmede water gesprenkeld wordt. De beide geschonken kleedingstukken zijn verkregen van den priester (*doekoen*) te Tosari, genaamd Pa Ratio.

Onder dankzegging aan den schenker in het Ethnographisch Museum.

9o. Biedt aan eenige van den doekoen der desa Poerwono (Tĕnggergebergte) verkregen aaneengeregen chineesche munten (*kepeng*), die bij gelegenheid van bijzondere feesten, voornamelijk het Bromofeest, bij wijze van djimat worden uitgegeven door de doekoens. Het algemeene woord voor

„geld" in het Tĕnggergebergte is kepeng, ofschoon die muntjes zelve niet meer gangbaar zijn.

Als boven.

10°. Brengt ter tafel eenige formulieren, die de doekoen van Tosari uit zijn aanteekeningboek voor spreker liet overschrijven, alsmede een huwelijksformulier, opgeschreven door den doekoen van Poerwono. Meerdere afschriften van formulieren, die in het bezit zijn van den doekoen der desa Sidaeng worden thans vervaardigd, en zullen door den Heer LA CHAPELLE worden medegebracht.

Dr. BRANDES verklaart deze formulieren voor slecht geschreven en op ouderwetsche wijze gespeld, en geeft in overweging, dezelve toe te zenden aan ons mede Directielid den Heer LA CHAPELLE, die op dit oogenblik nog te Tosari vertoeft, met verzoek ze te laten overschrijven in gewoon javaansch schrift en ze daarna met dat afschrift te willen retourneeren; waartoe besloten wordt.

11°. Doet opmerken, dat de invloed van den Islâm zich bij de Tĕnggereezen meer en meer doet gelden. Niet alleen is de mohammedaansche wijze van besnijden algemeen verspreid, maar het geschiedt ook onder het uitspreken van mohammedaansche formules. Toch is volgens den doekoen van Tosari het afsnijden van een haarlok op ongeveer vijfjarigen leeftijd nog in gebruik. Dit geschiedt door den doekoen, die daarbij zijn ring bezigt; het haar dat boven op de kruin door den ring gaat, wordt op drie plaatsen afgeknipt. De besnijdenis volgt twee à drie jaren later. Bij het reciteeren van het huwelijksformulier liet de doekoen van Tosari, die als hoofd der overige doekoens geldt, dadelijk het mohammedaansche geloofsformulier er op volgen; ook toen hij op sprekers verzoek het Tĕnggersche formulier herhaalde. Vele huwelijken worden dan ook zoowel ten overstaan van den doekoen als van den panghoeloe voltrokken.

De eigenaardige langwerpige huizen der Tĕnggereezen, waarin de gehuwde dochters met man en kinderen bij hare ouders blijven wonen, raken in onbruik.

Dr. KOHLBRUGGE heeft een verhandeling over de gebruiken der Tĕnggereezen toegezegd; de bouwstoffen zijn reeds lang verzameld en worden thans verwerkt.

Onder dankzegging voor deze belangrijke mededeelingen aangenomen voor informatie.

12°. Bericht, dat hij van de sub 10 vermelde doekoens een negental kropaks heeft ontvangen, en ook één van den doekoen van Sidaeng (Tĕnggergebergte), alle welke bij den Heer BRANDES in onderzoek zijn.

Informatie.

13°. Biedt aan vier nommers van de Quinzaine Coloniale.

Bibliotheek.

14°. Biedt aan een exemplaar van C. POENSEN, Kidoeng (in het javaansch met javaansche karakters en europeesche muzieknoten), Rotterdam 1893.

Alsvoren.

15°. Biedt aan namens den Heer Mr. J. M. Ch. E. LE RÜTTE, Voorzitter van den landraad te Banda, eene bijdrage over de schaking bij den Makassaar.

Rondlezing.

VI. De Heer de JONGH biedt aan, namens den Heer H. W. VAN RAVENSWAAIJ, Resident van Soerabaja, een bronzen beeldje, opgegraven bij de bewerking van een suikerriet aanplant in de desa Trawoelan, district Modjo-agoeng, afdeeling Djombang in bovengenoemde residentie.

Aangezien zoodanig beeldje nog niet in 's Genootschaps verzameling aanwezig is, zal den Heer VAN RAVENSWAAIJ worden bericht, dat zijn geschenk met erkentelijkheid wordt aanvaard.

VII. De Heer VERBEEK acht het oogenblik gekomen, om tot eene beslissing te geraken in zake de vertaling van den inhoud van het tijdschrift (zie Not. Nov. '98 III, 1°). Thans is een der Directieleden, die indertijd vóór den maatregel hebben gestemd, de Heer ABENDANON aanwezig, zoodat met vrucht het voor en tegen kan worden overwogen.

De Heer ABENDANON verklaart echter tot eene andere zienswijze te zijn gekomen; de praktijk heeft hem bekeerd. De vertaling ondervindt, gelijk de Heer SERRURIER in de vorige vergadering reeds heeft uiteengezet, te veel bezwaren en blijkt niettegenstaande de grootste zorgen dezerzijds, niet aan billijke eischen te beantwoorden.

Zonder verdere discussie wordt de bekende maatregel in stemming gebracht en wordt tot afschaffing besloten en de Secretaris uitgenoodigd, om per circulaire en in de dagbladen voorloopig bekend te maken, dat op het besluit van 10 Augustus 1897 wordt teruggekomen en dientengevolge de in het hollandsch aangeboden bijdragen wederom onvertaald in het tijdschrift worden opgenomen, terwijl aan de schrijvers evenals altijd de vrijheid gelaten wordt, zich voor hunne opstellen van het Fransch, Duitsch of Engelsch te bedienen.

In verband hiermede, zal de Directie zich wenden tot de firma NIJHOFF te 's Gravenhage, met verzoek om geen verdere pogingen te doen om ons tijdschrift in het buitenland in den handel te brengen (zie Not. Juni '98 VII 3°. p. 94), aangezien de reden daarvoor thans vervallen is.

VIII. De Secretaris:

1°. Brengt ter tafel eene bijdrage van Dr. Ph. S. VAN RONKEL alhier, getiteld: eene maleische textuitgave volgens een nieuwe methode.

Rondlezing.

2°. Deelt mede, dat hij ten verzoeke van 's Genootschaps Eerelid, den Heer VERBEEK het advies van den Heer BRANDES

heeft ingewonnen omtrent de aanschaffing van een boekwerk getiteld: the Indian Calendar by Robert Sewell and Sankara Balkrishna Dikshit, te Londen uitgegeven voor den prijs van 31½ sh. en waarvan het prospectus bij het Genootschap was ontvangen.

De Heer BRANDES tot aankoop adviseerende, wordt dienovereenkomstig besloten.

3o. Doet opmerken, dat de Dinsdagavond voor de bijwoning onzer Directievergaderingen, om persoonlijke redenen van overwegend belang hem zeer ongelegen is, weshalve hij verzoekt, indien daartegen geen bezwaren bestaan, voortaan een anderen dag b. v. den Woensdag daarvoor te bestemmen.

Conform besloten.

IX. Worden benoemd tot gewone leden de Heeren Mr. D. BEETS, President van de Wees- en Boedelkamer en F. C. Th. ADÈR, Lid der firma Dunlop en Co., beiden alhier woonachtig.

Worden afgevoerd van de ledenlijst: op verzoek de Heeren B. ERKELENS J. C. CASTENS, A. MULDER, L. VAN WEELDEREN, A. H. WESTRA, K. VAN GELDER, J. A. PECQUEUR H. J. VAN DER PLAS en P. D. MENS FIERS SMEDING; dito wegens vertrek naar Europa de Heer W. A. DE KANTER; dito wegens overlijden de Heer H. F. ANDREAS.

Niets meer te behandelen zijnde, wordt de vergadering door den Voorzitter gesloten.

De Voorzitter,
J. C. MULOCK HOUWER.

De Secretaris,
SERRURIER.

LIJST

van ingekomen boekwerken gedurende het 1e kwartaal 1898.

Abendanon (*J. B.*), rechtstoestand van kinderen, buiten huwelijk geboren uit inlandsche vrouwen, die den Mohammedaanschen godsdienst belijden, 1897. 8°. (Overdruk). — Van den schrijver.

Abendanon (*J. B.*), de rechtsongelijkheid in Ned. Indië en hare gevolgen ten opzichte van den inlander (Voordracht, gehouden in de verg. van het Indisch Genootschap op 7 Januari 1896.) 8°. — Van den schrijver.

Armstrong (*T. de Saint-Georges d'*), principes généraux du droit international public. De l'utilité de l'arbitrage. Paris, 1890. Tome I. 8°.

Audley (*A.*), Frédéric Chopin, sa vie et ses oeuvres. Paris, 1880. 12°. — Van den heer Landolt.

Baere (*L. del*), levensverzekering. (Overgedrukt uit de Soerabaja-Courant van 22 December 1897 en 14 Januari 1898). Toelichting. 4°.

Vereeniging burgerlijk uitkeeringsfonds bij begrafenissen te *Bandoeng*. Concept-reglement. 8°.

Barth (*A.*), la réligion du Veda (Extrait du Journal des savants, Mars, Juin, Juillet et Août 1896). Paris, 1896. 4°.

Bastian (*A.*), die Aufgaben der Ethnologie. (Overgedrukt uit Tijdschr. Bat. Gen., deel XL). Batavia, 1898. 8°.

Landsdrukkerij te ***Batavia.*** Letterproef, 1864, 69, 78. 8° en 4°.

Naamlooze vennootschap mijnbouw maatschappij *Pagoejaman* **te vestigen te Batavia.** Prospectus en inschrijvingsbiljet. 4°.

Nederlandsch-Indische effectenbank *Batavia.* Circulaire. Batavia, 1898. 4°.

Berg *(N. P. van den)*, la circulation monétaire et fiduciaire aux Indes Orientales Néerlandaises. (Extrait du Journal des Economistes, Fevrier et Mars, 1888). Amsterdam, 1898. 8°. — Van den schrijver.

Berg *(N. P. van den)*, regeering en drukpers in Britsch-Indie. (Overgedrukt uit de verslagen en mededeelingen der Koninklijke akademie van Wetenschappen, afdeeling letterkunde, 4e reeks, deel II). Amsterdam, 1897. 8°. — Van den schrijver.

Berg *(N. P. van den)*, ons Indisch muntwezen. (Overgedrukt uit de Indische Mercuur), 1897. 8°. — Van den schrijver.

Bittner *(M.)* und *W. Tomaschek*, die topographischen Capitel des indischen Seespiegels Moḥîṭ. Festschrift zur Erinnerung an die Eröffnung des Seeweges nach Ost-indien, durch Vasco da Gama (1497), herausgegeben von der K. K. geographischen Gesellschaft in Wien. Wien, 1897. Folio.

Notice agricole sur la région de *Bizerte* (Tunisie). Bizerte, 1896. Folio.

Boenga-rampai, ja-itoe 13 tjerita-tjerita jang endah-endah. Betawi, 1898. 8°. — Van de firma Albrecht & Co.

Goud-exploratie-maatschappij „*Bone*". Prospectus, kaart, enz. 1897. 4°.

Bonwick *(J.)*, first twenty years of Australia. A history founded on official documents. London, 1882. 8°.— Van den heer Landolt.

Bontemantel *(H.)*, de regeering van Amsterdam soo in 't civiel, als crimineel en militaire (1653-1672). Uit-

gegeven door G. W. Kernkamp. 2e deel (Werken uitgegeven door het Hist. Genootschap gevestigd te Utrecht, 3e serie, no. 8). 's Gravenhage, 1897. 8°.

Brandenburg (P. J.), gids voor officieren en onderofficieren van het Nederlandsch-Indische leger bij de beoefening en toepassing van het militair recht. Batavia, 1898. 8°.

Cremer (J. T.), het gedenkteeken te Calcutta op het graf van Mr. Willem Karel baron van Dedem. (Eigen Haard, 1897, no. 48). 4°.

Creusesol, op en om Soekâ Sepi. Schetsen van een koffielandje. Batavia, 1898. 8°.

Cunningham (A.), coins of mediaeval India from the seventh century down to the Muhammadan conquests. London, 1894. 8°.

Auguste *Daubrée*, 25 Juin 1814 — 29 Mai 1896. 8°.

Delmas (E.), Java, Ceylan, les Indes. Excursion sous l'équateur et la zone torride. Paris, 1897. 8°.

Doopsgezinde vereeniging tot bevordering der evangelieverbreiding in de Nederlandsche overzeesche bezittingen. Verslag van het vijftigjarig bestaan. 8°.

Dumoutier (G.), les symboles, les emblèmes et les accessoires du culte chez les Annamites. Paris, 1891. 8°. (Annales du musée Guimet, bibliothèque de vulgarisation).

Elsbach (L.), dictées voor de hoogste klasse der lagere school. Batavia, 1898. 8°. — Van de firma Albrecht & Co.

Ferguson (D. W.), the rev. Philippus Baldaeus and his book on Ceylon. (Reprinted from the „Ceylon Observer"). Colombo, 1895. 12°. — Van Mr. van der Chijs.

Geerligs (H. C. Prinsen), de toestand der rietsuikerindustrie in de verschillende productie-landen. 8°.

Giovanninus (A.), inventa et mores. Carmen praemio aureo ornatum in certamine poëtico Hoeufftiano. Amstelodami, 1893. 8°.

Groneman (*J.*), Siams koning en 't voormalige Boeddhisme op Java (Overgedrukt uit Eigen Haard van 16 en 23 Oct. 1897, nos. 42 en 43). — Van den schrijver.

Groot (*H. de*), de jure belli ac pacis tibri tres. Editio nova cum annotatis auctoris. Accesserunt et annotata in epistolam Pauli ad Philemonem. Amstelodami, 1651. 8°.

Groot (*J. J. M. de*), the religious system of China, its ancient forms, evolution, history and present aspect. Manners, customs and social institutions connected therewith. Volume III. Book I. Disposal of the dead. Part III, The grave (second half). Leiden, 1897. 8°.

Haan (*F. de*), uit oud-Batavia. De Portugeesche buitenkerk (Uitgegeven ten bate van een fonds tot het restaureeren dier kerk). Batavia en Weltevreden, 1898. 8°.

Haussonville (*d'*), l'enfance à Paris. Paris, 1879, 8°. — Van den heer Landolt.

Harthoorn (*S. E.*), de evangelische zending en Oost Java. Eene kritische bijdrage. Haarlem, 1863. 8°. — Van Mr. van den Chijs.

———, oude grieven en nieuwe bewijzen ten aanzien van de evangelische zending. Haarlem, 1864. 8°. — Als voren.

——— de toestand en de behoeften van het onderwijs bij de volken van Neêrlands Oost-Indië. Haarlem, 1865. 8°. — Als voren.

Heringa (*S. G.*), aardrijkskundig handwoordenboek van Nederland. 3de druk. Utrecht, 1874. 8°. — Van den Heer Landolt.

Hettner (*A.*) geographische Zeitschrift. Leipzig, 1895 — 97. Jahrgang I—III. 8°.

Rapporten en memoriën over de finantiën van *Holland* met de bylagen, tot dezelve behorende, in de jaren 1678, 1721, 1728 en 1750 respectivelijk uitgebragt ter vergadering der Staten van dezelve provincie. In den Haag, z. j. Folio.

Rapport der commissie tot het onderzoek naar den staat

der finantiën van *Holland*, op den 14 December 1797 ter vergadering van het provinciaal bestuur uitgebragt. In den Haag, z. j. Folio.

Homerus, l'Odyssée, traduite en François, avec des remarques par Madame Dacier. Vol I — III. Paris, 1817. 12°. — Van den heer Landolt.

Hrishi'kes'a S'a'stri' and *S'iva Chandra Gui*, descriptive catalogue of Sanskrit manuscripts in the library of the Calcutta Sanskrit College. Calcutta, 1896. No. 6 and 7. 8°.

Huber (*A.*), Geschichte der Gründung und der Wirksamkeit der Kaiserlichen Akademie der Wissenschaften während der ersten fünfzig Jahre ihres Bestandes. Wien, 1897. 8°.

Jacolliot (*L.*), les législateurs religieux. Moïse — Manou — Mahomet. Traditions religieuses, comparées avec commentaire. Paris, 1880. 8°. — Van den heer Landolt.

Jansen (*H.*), Verbreitung des Islâms mit Angabe der verschiedenen Riten, Sekten und religiösen Bruderschaften in den verschiedenen Ländern der Erde, 1890 bis 1897. Friedrichshagen, 1897. 8°. — Van den schrijver.

Proefstation voor suikerriet in West-*Java*, te Kagok-Tegal. Verslag over 1897. Semarang, 1898. 8°.

Kaçmīraçabdāmṛta. A Kaçmīrī grammar, written in the Sanskrit languages by Içvara-Kaula. Edited with notes and additions by G. A. Grierson. Calcutta, 1897. Part I. 4°.

Kate (*H. ten*), brieven van R. P. le Cocq d'Armandville (Overgedrukt uit Tijdschr. Bat. Gen. deel XL). Batavia, 1898. 8°.

Kemp (*P. H. van der*), het afbreken van onze betrekkingen met Bandjermasin onder Daendels en de herstelling van het Nederlandsch gezag aldaar op den 1en Januari 1817. (Overgedrukt uit de Bijdragen tot de Taal-, Land- en Volkenkunde van Ned.-Indie, 6e volgr., deel V). 8°. — Van den schrijver.

Kemp (*P. H. Van der*), de geschiedenis van een Engelschen raid op Hollandsch grondgebied. (Overgedrukt uit „de Gids" 1898, no. 2). 8°. — Van den schrijver.

Kleian (*F. A.*), adresboek van Batavia, stad en voorsteden en Meester Cornelis voor het jaar 1898. Batavia, 1898. 8°.

Knebel (*J.*), à propos d'armes et d'autres objets désignés par les Javanais sous les noms de kjai, njai, poen et si, kaämpoehan et kasiat. Croyances populaires et traditions. (Overgedrukt uit het Tijdschrift van het Bataviaasch Genootschap van kunsten en wetenschappen, deel XL, afl. 3). Batavia, 1898. 8°.

Landouw (*Th. R.*), het landhuurreglement, zooals het gewijzigd is bij Staatsblad 1891, no. 255; met een aanhangsel, bevattende eenige oendang oendang, besluiten en missives van den Resident van Soerakarta, enz. Soerakarta, 1897. 8°.

Leclercq (*J.*), un séjour dans l'ile de Java. Le pays, les habitants, le système colonial. Paris, 1898. 8°.

Leibbrandt (*H. C. V*), precis of the archives of the Cape of good hope. I. Letters despatched, 1696 — 1708. II. The defence of Willem Adriaan van der Stel. III. Letters received, 1695 — 1708. IV. Journal, 1699 — 1732. Cape Town, 1896/97. 8°.

Naamlooze vennootschap „*Maloeka*-landbouw-maatschappij". Prospectus en exploitatie-plan, statuten, prospectus en inschrijvingsbiljet. Semarang, 1898. 8°.

Marcella (*E.*), geschiedenis van het korps genietroepen van het leger in Oost- Indië, 1816 — 1895. Batavia, 1897. 8°.

Mayer (*L. Th.*), Hollandsch-laag-maleische samenspraken. Batavia, 1897. 12°.

Scientific Association. *Meriden*, Conn. U. S. A. Proceedings and transactions. Vol VII. 1895. 8°.

Mulder (*G. J.*), levensschets van G. J. Mulder, door hem zelven geschreven en door drie zijner vrienden uit-

gegeven.. Rotterdam, 1881. 2 dln. 8°. — Van den heer Gallois.

Naamlooze vennootschap *Natal-Ophir* mijnbouw maatschappij te vestigen te Batavia. Prospectus, 1898. 4°.

Rapport der commissie tot het onderzoek van den staat der finantien, op den 4 Januarij 1797 ter vergadering van het provinciaal bestuur gedaan, over de conferentien met gecommitteerden uit de commissie tot het ontwerpen eener constitutie voor het volk van *Nederland*, gehouden volgens decreet der gemelde vergadering in dato den eersten Julij 1796. In den Haag, 1797. Folio.

Nederlandsch Zendeling-genootschap. Gedenkboek uitgegeven ter gelegenheid van het honderdjarig bestaan, 1797—19 December — 1897. Rotterdam, 1897. 4°.

Aan de vrouwen in *Nederlandsch Oost- Indië* en aan allen, die in onze O. I. bezittingen belang stellen! (Uitgegeven door de vereeniging: Nationale tentoonstelling van vrouwenarbeid. Rubriek: Oost-Indie). 1897. 12°.

Padma Soesastra. [illegible] .... Soerakarta, 1897. 12°.

Pascolus (*J.*), Veianius. Carmen in certamine Hoeufftiano praemio aureo ornatum. Amstelodami, 1892. 8°.

———, Myrmedon . . . .(ut supra). Amstelodami, 1895. 8°.

———, reditus Augusti. . . . (ut supra). Amstelodami, 1897. 8°.

Wereldtentoonstelling te *Parijs* in 1890. Afdeelingen van Nederland en de Kolonien. Samenstelling der commissien. Eerste circulaire aan de inzenders. Vertaling van het tentoonstelling-reglement. Vertaling van de classificatie der inzendingen. Uitgegeven door de centrale commissie Mei 1897. Batavia, 1898. 8°.

Prawirasoedira. [illegible] (Jav. leesboek Pakĕm taroegana). Batavia, 1897. 8°.

Ramkrishna Gopal Bhandarkar, report on the search for Sanskrit manuscripts in the Bombay presidency during the years 1887 — 1891. Bombay, 1897. 8°.

Rapporten van de commissie voor de internationale ruiling van voorwerpen van wetenschap en kunst over de jaren 1852 — 55, 1857 — 60. 8°.

Goud exploratie maatschappij „*Redjang-Lebong.*" Verslag over het eerste boekjaar, loopende van 10 Febr. tot 31 Dec. 1897. Batavia, 1898. 8°.

Allgemeines *Repertorium* der Literatur für die Jahre 1785 bis 1800. Weimar und Jena, 1793/1807. 3 Bände [doch van elk deel slechts die „erste Hälfte enthaltend systematischen Verzeichnisses in- und ausländischer Schriften"]. 4°.

Ronchaud (*L. de*), esquisses morales, pensées, réflexions et maximes, suivies des poésies de Daniel Stern et précédées d'une étude biographique et litteraire. Paris, 1880 8°. — Van den heer Landolt.

Schellhas (*P.*), die Göttergestalten der Mayahandschriften. Ein mythologisches Kulturbild aus den alten Amerika. Dresden, 1897. 8°.

Schulze (*F.*), der Stammbaum der Familie Martens in Niederländisch-Ostindien. (Overdruk uit Zeitschrift für Ethnologie, 1896.) 8°.

Maatschappij voor mijnbouwzaken, te vestigen te *Semarang*. Aangevuld prospectus, en inschrijvingsbiljet. Semarang, 1898. 4°.

Serba djenis jang banjak faidahnja, jaitoe dari hal pemarintahan roemah tangga, pemeliharaän toeboeh, peroesahaän tanah dan sabagainja. Soerakarta, 1898. 8°.

Slamat dateng dan sembah soedjoed. . . . . . . dipersembahken kabawah doeli Sri Maha Baginda Radja *Siam*. Batavia, 1896. 8°.

Nederlandsche zee-verzekering maatschappij „*Stella*", op te richten te Amsterdam. Concept-statuten [1897, gedrukt te Batavia, zamensteller H. J. J. Hepp]. 8°.

Stuart (*Cohen*), soerat hoekoem oendang-oendang atas tanah Hindi Nederlan . . . . sebagimana soedah ditambah dan diobah sampe pada tahoen 1897. Tertjitak katiga kali. Batavia, 1898. 8°. — Van de firma Albrecht & Co.

Naamlooze vennootschap, mijnbouw maatschappij „*Tilamoeta*", te vestigen te Batavia. Prospectus, 1898. 4°.

Upsala Universitet, 1872 — 1897. Festskrift met Anledning af Konung Oscar II: s tjugofemårs Regerings jubileum den 18 September 1897, utgifven af R. Geijer. Upsala, 1897. Folio.

Volta, bureau for the increase and diffusion of knowledge relating to the deaf. Circular of information, no. 4 (international reports of schools for the deaf). Washington, 1897. 8°.

Vorderman (*A. G.*), toelichting op mijn beri-beri-verslag. (Overgedrukt uit het Geneeskundig Tijdschrift voor Ned. Indie, deel XXXVIII, afl. I). Batavia, 1898. 8°. — Van den schrijver.

Wachem (*J. van*), stoomschuifstelling. Beknopte handleiding zonder wiskunde en formulen voor spoorwegmachinisten. Samarang, 1897. 8°.

Walbeehm (*A. H. J. G.*), de woorden als zindeelen in het Javaansch. Batavia, 1897. 8°. — Van den schrijver.

Walbeehm (*A. H. J. G.*), een nieuwe Javaansche spraakkunst. (Recensie van C. Poensen, grammatica der Javaansche taal; overgedrukt uit het Tijdschrift voor het binn. best.) 8°. — Van den schrijver.

Wichmann (*Y.*), zur Geschichte des Vokalismus der ersten

Silbe im Wotjakischen mit Rücksicht auf das Syrjänische. Akademische Abhandlung. Helsingfors, 1897. 8°.

Wiggers (*F.*), dari boedak sampe djadi radja, menoeroet karangannja Melati van Java tersalin dalem bahasa melajoe renda. Batawi, 1898. Djilid ka-satoe. 8°. — Van de firma Albrecht & Co.

Wiggers (*F.*), Albrecht's almanak prijai dari taon 1898. Kaloewaran taon jang kadoewa. Batawi, 8°. Djilid jang pertama dan jang ka-doewa. — Van de firma Albrecht & Co.

Wigley (*F. G.*), chronological tables and index of the Indian statutes, compiled under the orders of the Government of India. Vol. I. Chronological tables of the Indian statutes. Vol. II. Index to the Indian statutes in force. Calcutta, 1897. 8°.

BIJLAGE II.

LIJST

van ingekomen boekwerken gedurende het 2de kwartaal 1898.

Abendanon (J. H.), de Nederlandsch-Indische rechtspraak van 1892 tot 1897 (tweede vervolg). Batavia, 1898. 4°. — Van den schrijver.

Abendanon (J. H.), de invrijheidstelling en daarop gevolgde ontvluchting van den veroordeelde Tan Beng Hong (Overgedrukt uit het Recht in Ned.-Indië), 1898. 8°. — Van den schrijver.

Abendanon (J. H.), de invrijheidstelling in zake Tan Beng Hong (Overgedrukt uit het Recht in N. I.), 1898. 8°. — Van den schrijver.

Tjerita *Aboe Nawas* dengen radja Haroenarrasid di negri Bagdad. Tjitakan jang ke-ampat. Batavia, 1898. 12°. — Van de firma Albrecht & Co.

Association internationale *Africaine* et comité d'études du Haut-Congo:

Rapports sur les marches de la première expédition. Bruxelles, 1879. 8°.

Travaux et résultats de Déc. 1877 à Oct. 1882. Bruxelles, 1882. 8°.

Comité national belge. Séance publique du 1er Mars 1878 et du 1er Mars 1880. Bruxelles, 1878/80. Folio.

Amsterdamsche maatschappij van levensverzekering. Verslag over 1897. Amsterdam, 1898. 4°.

La fille de madame *Angot*, opéra comique en trois actes,

paroles de M. M. Clairville, Siraudin et Koning. Musique de M. Ch. Lecocq. Représenté à Batavia par la réunion „Opera Club" en Mai 1898. Batavia, 1898. 12°.

Arimoerti, boekoe akan beladjar main omber (hombre) dengan gampang dan sampe pinter sama sekali. Betawi, 1898. 12°. — Van de firma Albrecht & Co.

Astratenaja (Mas), Madoereesch leesboek in dichtmaat. Batavia, 1898. 8°.

Auber (*P.*), an analysis of the constitution of the East-India Company, and of the laws passed by Parliament for the government of their affairs, at home and abroad. To which is prefixed a brief history of the Company and of the rise and progress of the British power in India. London, 1826. 8°. Supplement. Londen, 1828. 8°.

Bartholomew (*G.*), the British colonial pocket atlas. A complete series of maps illustrating the geography of the British empire. 4th edition. London, 1887. 12°.— Van den heer Hoetink.

Bartholomew (*J. G.*), the pocket atlas and guide to London. Ibid., 1889. 12°. — Van den heer Hoetink.

Bibliotheek van het juridisch-leesgezelschap te *Batavia*. Catalogus met klapper. Batavia, 1898. 8°.

Reglement op het bouwen en sloopen in de afdeeling stad en voorsteden van *Batavia* en op de hoofdplaatsen der afdeelingen Buitenzorg, Meester-Cornelis en Tangerang. 8°. — Van de firma Albrecht & Co.

Bert (*J. Chailley*), l'age de l'agriculture (Publication de l'Union coloniale française). Paris, 1896. 8°. — Van Mr. Abendanon.

———, livret de colonisation. Paris, 1896. 8°.

Reglement van de afdeeling *Besoeki* der Nederlandsch-Indische vereeniging tot bescherming van dieren. Soerabaia, 1898. 8°.

Pengatoerrannja afdeeling *Besoeki* dari pekoempoelan India-Nederland boewat memeliharaken binatang-binatang. Soerabaia, 1898. 8°.

Boom (*Th.*), maandbulletin voor suikerfabrikanten, 1891, afl. 9. Soerabaia, 8°.

Bose (*C. M. E. R. C. von*), een en ander over het eiland Amboina. Nijmegen-Arnhem, 1898. 8°.

British and foreign bible society: St. John III, 16 &c. in most of the languages and dialects in which the Brit. a. for. bible soc. has printed or circulated the holy scriptures. London, 1892. 8°.

Cachet (*F. Lion*), een jaar op reis in dienst der zending. Amsterdam, 1896. 8°.

Chambers (*G. F.*), the story of the solar system, simply told for general readers. London, 1895. 12°. — Van den heer Hoetink.

Congrégation du coeur immaculé de Marie, à Scheut-les-Bruxelles. Missions en *Chine* et au Congo. No. 1 (Février 1889). Bruxelles, kl. folio.

Le courrier du *Congo*. Journal commercial bimensuel. 1re année, No. 1 (20 Avril 1889). Bruxelles, kl. folio.

Courant (*M.*), bibliographie coréenne. Tableau littéraire de la Corée, contenant la nomenclature des ouvrages publiés dans ce pays jusqu'en 1890, ainsi que la déscription et l'analyse détaillées des principaux d'entre ces ouvrages. Tome I — III. Paris, 1895. 4° (Publications de l'École des langues orientales vivantes, IIIe série, vol. 18, 19 et 20).

Dabry (*P.*), la médecine chez les Chinois. Ouvrage corrigé et précédé d'une préface par M. J. Léon Soubeiran. Paris, 1863. 8°. — Van den heer Hoetink.

The complete *debater*, containing debates, outlines of debates and questions for discussion. New-York, s. d. 8°. — Van den heer Hoetink.

Depelley (*J.*), les cables sous-marins et la défense de nos

colonies. Conférence faite sous le patronage de l'Union coloniale française. Paris, 1896. 8°. — Van Mr. Abendanon.

Dewall (*A. F. von*), aanteekeningen op Dr. Mr. H. J. E. Tendeloo's feiten en cijfers uit de sadjarah melajoe enz. (Overgedrukt uit het Tijdschrift voor het Binn. Best. 1898 No. 4) 8°. — Van den schrijver.

Dorsser (*J. A. van*), de millioenenstudie van den heer G. Roessingh van Iterson, toegelicht en beoordeeld. 's Gravenhage-Batavia, 1898. 8°.

Dubois (*M.*), les colonies et l'enseignement géographique. Conférence faite sous le patronage de l'Union coloniale française. Paris, 1896. 8°. — Van Mr. Abendanon.

Ebenhoech (*P.*), der Mensch oder wie es in unserem Körper aussieht und wie seine Organe arbeiten. 2te Auflage. Eszlingen, o. J. 8°. — Van den heer Hoetink.

Eernstman (*T.*), vademecum voor den praktizeerenden geneesheer in Nederland en de kolonien. Utrecht-Semarang, 1897. 8°.

Eijkman (*C.*), beri-beri en voeding. Een kritisch-historische studie (Overgedrukt uit het Ned. Tijdschrift voor geneeskunde 1898, deel 1). 8°. — Van den schrijver.

Finsch (*O.*), ethnologische Erfahrungen und Belegstücke aus der Südsee, Beschreibender Katalog einer Sammlung im k. k. naturhistorischen Hofmuseum in Wien. Mit einen Vorwort von Franz Heger (Aus den „Annalen des k. k. naturhistorischen Hofmuseum in Wien" Band III—VIII, Jahrgang 1888—1893 separat abgedruckt). Wien, 1893. 8°.

Frazer (*R. W.*), a literary history of India. London, 1898. 8°.

Garnier (*P.*), le mariage dans ses devoirs, ses rapports et ses effets conjugaux, au point de vue légal, hygiènique, physiologique et moral. Nouvelle édition. Paris, s. d. 8°. — Van den heer Hoetink.

Graafland (*N.*), de Minahassa. Haar verleden en haar tegen-

woordige toestand. Eerste — zesde aflevering. Batavia, 1898. 8°. — Van den schrijver.

Grashuis (*G. J.*), Javaansche spraakkunst met vertaaloefeningen. Zwolle, 1897. 8°.

Griffith (*M.*), India's princes. Short life sketches of the native rulers of India. London, 1894. 4°.

Het *Haagsche* zendingsblaadje. 1ste jaargang. 's Gravenhage, 4°.

Herisson (*d'*), journal d'un interprète en Chine. Paris, 1886. 8°. — Van den heer Hoetink.

Heukels (*H.*), landbouwflora voor bouw- en weiland. Handleiding tot het bepalen van den naam van de gekweekte planten en van de in bouw- en weiland in het wild groeiende planten. Amsterdam, 1894. 8°. — Van den heer Hoetink.

بهوا ايناه حكاية الف ليله وليله يعني حكاية سريبو ساتو مالم
يغتر لالوله امة اندءٓ چرترات ترچف ددالم نݢري سيڠا فورا
1878/94. 5 deelen. 8°.

Hillier (*W. C.*), list of the higher metropolitan and provincial authorities of China. Corrected to December 31st, 1888. Shanghai, 1889. 4°. — Van den heer Hoetink.

Hocquart (*E.*), le secrétaire de tout le monde ou la correspondance usuelle, contenant les principes de l'art épistolaire les instructions sur le service des postes et des télégraphes . . . . des formules d'actes usuels etc., etc. 42e. édition. Paris, s. d. 8°. — Van den heer Hoetink.

Hollebeke (*B. van*), cours pratique de l'art épistolaire. 4e édition. Namur, 1885 8°. — Van den heer Hoetink.

Hollestelle (*A.*), geschiedkundige beschrijving van Tholen en omstreken. Samengesteld naar de oorspronkelijke bronnen en de plaatselijke gesteldheid van het land (Uitgegeven door het Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen). Middelburg, 1897. 8°.

Huizer (*S. L.*), plan tot oprichting te Batavia van eene nieuwe ijsfabriek van groote capaciteit met het doel om door grooten omzet het ijs tot zeer lagen prijs verkrijgbaar te kunnen stellen. Batavia, 1886. 8°.

Archaeological survey of *India*. New imperial series. Revised list of antiquarian remains in the Bombay presidency and the native states of Baroda, Palanpur, Radhanpur, Kathiawad, Kachh, Kolhapur, and the Southern Maratha Minor States by J. Burgess and H. Cousens. Bombay, 1897. 4°.

l'Union *Islamique*. Revue bimensuelle internationale, politique, scientifique et littéraire. Fondée etc. par E. Clavel. Le Caire, 1897. 8°. Numéro spécimen.

Jordens (*P. H.*), wetten en verordeningen betreffende Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao, met alphabetisch register op het reglement nopens het beleid der regeering van Nederlandsch-Indië. Derde druk, bijgewerkt tot Augustus 1897. Zwolle, 8°.

Kemp (*P. H. van der*), Sumatra's Westkust naar aanleiding van het Londensch tractaat van 13 Augustus 1814 (Overgedrukt uit de Bijdragen tot de Taal-, Land- en Volkenkunde van Ned.-Indië, 6° volgr., deel V). 8°. — Van den schrijver.

Kloes (*J. A. van der*), het bouwen in overzeesche gewesten. Eerste afdeeling: gewinnen, bereiden, aanschaffen en verwerken van bouwstoffen. Leiden, 1897. 8°.

Knebel (*J.*), babad Pasir volgens een Banjoemaasch handschrift met vertaling (Overgedrukt uit de verhandelingen van het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen, deel LI). Batavia-'s Hage, 1898. 8°.

Kolff's spoorweg-gids voor Nederlandsch-Indie. Batavia, 1896. 8°.

Barang rahsia astana *Konstantinopel*. Riwaijat waktoe sekarang. (Tersalin dari kitab bahasa wolanda). Bagian 16. Batavia, 1898. 8°. — Van de firma Albrecht & Co.

Loercher (*F. G.*), register of names to the map of the province Canton. Hongkong, 1879. 8°.

Luschan (*F. von*), Beiträge zur Völkerkunde der deutschen Schutzgebiete. Berlin, 1897. 4°.

Madoera stoomtram maatschappij, gevestigd te Amsterdam. Verslag over het jaar 1897. 8°.

Matthes (*B. F.*), de profetieën en klaagliederen van Jeremia, in het Makassaarsch vertaald (Uitgegeven voor rekening van het Nederlandsch bijbelgenootschap). Amsterdam, 1897. 8°. — Van den schrijver.

Matthes (*B. F.*), de profetieën en klaagliederen van Jeremia, in het Boegineesch vertaald (Uitgegeven voor rekening van het Ned. Bijbelgenootschap). Amsterdam, 1898. 8°. — Van den schrijver.

Maurik (*J. van*), indrukken van een „totok". Indische typen en schetsen. Amsterdam, 1897. 4°.

Meinecke (*G.*), Deutschland und seine Kolonien im Jahre 1896. Amtlicher Bericht über die erste deutsche Kolonial-ausstellung. Berlin, 1897. Folio.

Micola (*J.*), lotgevallen van vijf temenggoengs (Mal. tekst met Arab. kar.). Batavia, 1898. 8°.

Nachod (*O.*), die Beziehungen der Niederländischen Ostindischen Kompagnie zu Japan im siebzehnten Jahrhundert. Leipzig, 1897. 8°.

Nederburgh (*I. A.*), de behoefte aan een Indische bibliotheek voor bestuur en rechtspraak. Batavia, 1898. 8°. — Van den schrijver.

Reglementen en bepalingen omtrent de particuliere landerijen in *Nederlandsch-Indie.* Batavia, 1898. 8°. — Van de firma Albrecht & Co.

Aantooning van de hoeveelheden door eigenaren van landbouw-ondernemingen in *Nederlandsch-Indie* in 1896 geteelde producten (Extra-bijvoegsel der Javasche Courant 1898, no. 44). Batavia, 1898. 8°.

Nederlandsch-Indische vereeniging tot bescherming van dieren

gevestigd te Batavia. Reglement van orde, 12°. Statuten, 8°. Batavia, 1896/97. Verslag over het jaar 1897. Batavia, 1898. 8°.

La *Nouvelle-Calédonie*. Notice à l'usage des émigrants, publiée par le service des renseignements commerciaux et de la colonisation (Ministère des colonies, notice no. 2), 1896. 8°. — Van Mr. Abendanon.

Nijhoff (*M.*), quarto centenario do descobrimento da India. Vasco da Gama. Les colonies portugaises dans l'Afrique, l'Asie et l'Amérique. Catalogue de livres en vente chez Martinus Nyhoff. 1898. 4°. — Van de firma M. Nyhoff.

Nijland (*E.*), handleiding voor de kennis van het volksleven der bewoners van Nederlandsch Oost-Indie, tevens leiddraad bij de 12 schoolplaten van Nederlandsch Oost-Indie. Leiden, 1897. 8°.

Sajjid *Oethmān* bin Abdallah, keker boelan boewat memoelakĕn poeasa dan boewat lĕbaran كيكير بولن بواة مملاكن فواس دان بواة لبارن Lithogr. Batavia, 1898. 12°. — Van den schrijver.

Pauthier (*G.*), examen méthodique des faits qui concernent le Thian-Tchu ou l'Inde, traduit du Chinois. Paris, 1840. 8°.

———, Polo (Marco). Extrait de la Nouvelle biographie générale. S. d. 8°.

———, relation du voyage de K'hiéou, surnommé Tchang-Tch'un (long printemps), à l'Ouest de la Chine au commencement du XIIIe siècle de nôtre ère (Extrait du journal Asiatique 1867). 8°.

———, catalogue des livres chinois composant la bibliothèque de feu M. G. Pauthier. Paris, 1893. 8°.

———, essai sur l'origine et la formation similaire des écritures figuratives chinoise et égyptienne. Paris, 1842. 8°.

Pauthier (*G.*), l'inscription syro-chinoise de Si-ngan-fou, monument nestorien, élevé en Chine l'an 781 de notre ère. Paris, 1858. 8°.

————, mémoire secret, adressé à l'empereur Hien-Foung par un lettré Chinois sur la conduite à suivre avec les puissances européennes. S. d. 8°.

————, proclamations du mandarin Ye et du vice-roi Ho, ordonnant la liberté du culte catholique en Chine et la libre circulation des missionnaires chrétiens dans tout l'empire. Paris, 1860. 8°.

————, vindiciae sinicae. Dernière reponse a M. Stanislas Julien; suivie d'un parallèle de sa nouvelle traduction de Lao-Tseu avec une traduction précédente. Paris, 1842. 8°.

————, réponse à l'examen critique de M. Stanislas Julien, inséré dans le numéro de Mai 1841 du Journal Asiatique. Paris, 1842. 8°.

————, deux mémoires, adressées à la cour impériale de Paris, 1859. 8°.

————, lettres adressées à l'Académie des inscriptions et belles-lettres. Paris, 1862. 8°.

————, le livre de Marc Pol. Appendices n°s 3—6. Inscriptions Mongoles. S. d. 8°.

Piepers (*M. C.*), het notariaat voor inlanders. Batavia, 1886. 8°.

Pieterse (*Th. van Uye*), handleiding tot beoefening van het notaris-ambt, tevens ingerigt voor kantoorgebruik en voorzien van aanteekeningen. Tweede, vermeerderde uitgave. Amsterdam, 1857. 8°. — Van den heer Hoetink.

Geschiedenis der *Preanger-Regentschappen*, kort overzicht. Bandoeng, 1898. 8°. — Van Mr. C. W. Kist.

Prémare, lettre sur le monothéisme des Chinois, publiée par G. Pauthier. Paris, 1861. 8°.

Pröttel en Co., prijslijst. Soerabaia, 1898. 8°.

Sakkelioon (*J.*) en *A. I. Sakkelioon*, κατάλογος των χειρογραφων της εθνικης βιβλιοθηκης της 'Ελλαδος. Εν Αθηναις, 1892. 8°.

San Francisco overland route (1898). 8°.
Catalogus van Aug. *Savelkoul*, voorheen J. Vaxelaire en Cie. Het uitgebreidste en fraaiste kleeding-magazijn in Nederlandsch-Indië. Rijswijk-Batavia, 1896—1897. Batavia, 1896. 8°.
Scidmore (*E. R.*), Java, the garden of the East. London, 1898. 8°.
Serrurier (*L.*), het rijks ethnographisch museum. Nabetrachting (Overgedrukt uit „De Indische Gids", Februari-aflevering 1898). 8°. — Van den schrijver.
Shepherd (*B.*), the Hongkong almanack for the year of our Lord 1890. Hongkong, 8°. — Van den heer Hoetink.
Vereeniging *Soerja Soemirat*. Verslag over het jaar 1897. Semarang, 1898. 8°.
Sonius (*H.*), wie doet er mee? Leesboek in samenspraken voor de laagste klasse, 1ste afd. en de middelste klasse, 3 afdeeling der Indische lagere scholen. Eerste stukje. Batavia, 1897. 8°.
———, idem voor de middelste klasse der lagere scholen in Nederlandsch-Indië. Tweede stukje. Batavia, 1897. 8°.
Programma koemidie *Stambool*; ada 24 tjeritaän; ada bahasa melayoe dan bahasa Ollanda, taoon 1893. 8°.
Steinmetz (*S. R.*), die „organische" Socialphilosophie. (Sonder-abdruck aus der „Zeitschrift für Socialwissenschaft", I Band, 3 Heft, 1898). Berlin, 8°. — Van den schrijver.
Steinmetz (*S. R.*), gli antichi scongiuri giuridici contro i debitori (Estratto dalla „Rivista Italiana di Sociologia" anno II° fasc. I°). Scansano, 1898. 8°. — Van den schrijver.
The *Straits* Chinese magazine. A quarterly journal of Oriental and Occidental culture. Vol. I and vol. II no. 5. 1897/8. Singapore, 8°.

Taal en letteren. Jaargang I—VI. Zwolle, 1891/6. 8°. — Van den heer Hoetink.

Thiersant (*P. Dabry de*), le catholicisme en Chine au VIIIe siècle de notre ère avec une nouvelle traduction de l'inscription de Sy- ngan- fou. Paris, 1877. 8°. — Van den heer Hoetink.

Boekoe tjerita di negri *Tjina*, tempo Hongtee Song Djin Tjong, merk Song Tiauw, jang terseboet Ngohouw Pengse, tersalin oleh IJ. P. S. en O. H. T. Batavia, 1884. (No. 5, 6, 7, 9,) 8°.

Toscanelli. notes et documents concernant les rapports entre l'Italie et l'Amérique. Tome I, no. 1. Florence, 1893. 4°.

Ufford (*J. K. W. Quarles van*), koloniale kroniek. Koloniale literatuur. Amboina door eene aardbeving verwoest. Historische studien der heeren van der Kemp, Groeneveldt, Heeres, Kielstra en Louw. Het Daghregister. Voltooiing van het Ned. Ind. Plakaatboek. Delmos, Java, Ceylon, les Indes. Leclercq, un séjour dans l'ile de Java. Mr. N. P. Van den Berg's jongste geschriften. Fokkens voordrachten in het Indisch Genootschap. Timmerman's kaartbeschrijving. Mijnwetgeving. Nederlandsch-West-Indie. (Overgedrukt uit de Economist, Maart 1898). 8°. — Van den schrijver.

Ufford (*J. K. W. Quarles van*), academische proefschriften over koloniale onderwerpen (Overgedrukt uit de Bijdragen tot de Taal-, Land- en Volkenkunde van Ned.-Indië, 6[e] volgr., deel V). 8°. — Van den schrijver.

———, cultures op Java en Ceilon (Overgedrukt uit „De Indische Gids", April-aflevering 1898). 8°. — Van den schrijver.

———, economische nalezingen en berichten (Overgedrukt uit „de Economist" Februari 1898). 8°. — Van den schrijver.

Union coloniale française. Bulletin, 2e année, 1896. 4°.
Rapport de l'exercice, 1893/4, 1894/5, 1895/6, 1896/7. 8°.
Publications, no. 3, 4, 5, 8. 8°.
Guide de l'émigrant en Nouvelle-Calédonie. Paris, 1894. 8°.
Notice sur l'Union coloniale française. Paris, 1894. 8°.
Le service militaire et la mise en valeur des colonies françaises. Pétition au Sénat et à la Chambre des Députés. Paris, 1896. 4°.

Vereeniging ter beoefening van de krijgswetenschap:
1886/7. 2e verslag
1888/9. 3de „
1889/90. 2e, 3e, 4de, 5de, 6de „
1890/1. 1e, 2e, 4de, 5de, 6de 8ste verslag
1891/2. 1e, 2e, 3e, 4e, 5de, 6de verslag, ledenlijst en inhoud der verslagen.
1892/3. 6de, 7de verslag. 8°.
Vertalingen en overdrukken, IV, V. 8°.

Vorderman (*A. G.*), Celebes-vogels (Overgedrukt uit het Natuurkundig Tijdschrift voor Nederlandsch-Indie, deel LVIII, aflevering 1). — Van den schrijver.

Wakker (*J. H.*) en *F. A. F. C. Went*, de ziekten van het suikerriet op Java, die niet door dieren veroorzaakt worden (Uitgegeven voor rekening van het proefstation Oost-Java te Pasoeroean en van het proefstation voor suikerriet in West-Java te Kagok-Tegal). Deel I. Leiden, 1898. 4°.

Weber (*M.*), ethnographische Notizen über Flores und Celebes (Separat-abdruck aus Intern. Archiv. für Ethnographie), 1890. 4°.

Westerrode (*W. P. D. de Wolff van*), eene credietinstelling voor inlanders. De Poerwokertosche spaar-, hulp- en landbouwcrediet bank (Overgedrukt uit het Tijd-

schrift voor Nijverheid en Landbouw in Nederlandsch-Indië deel LVI, afl. 1). 1897. 8°. — Van den schrijver.

Wiggers (*F.*), dari boedak sampe djadi radja, menoeroet karangannja Melati van Java tersalin dalem bahasa melajoe renda. Batavia, 1898. Djilid ka-doewa 8°. — Van de firma Albrecht & Co.

Wislocki (*W.*), acta rectoralia almae universitatis studii Cracoviensis inde ab anno MCCCCLXIX. Tomi I fasciculus 2. Cracoviae, 1893. 8°.

Zehntner (*L.*), methode der boorderbestrijding, vademecum ten behoeve van tuin opzieners (Proefstation voor suikerriet in West-Java te Kagok-Tegal). Semarang, 1898. 8°.

Zola (*E.*), le docteur Pascal. Paris, 1893. 8°. — Van den heer Hoetink.

BIJLAGE III.

LIJST

VAN

Hikajat en Sair voorkomende in het Palembangsche

OPGESTELD DOOR DEN HEER

C. DEN HAMER.

(zie Notulen Juni '98 VI 7°).

---

1 Kobat = Hakobat.
2 Temanggoeng
3 Boeaja idjau.
4 „ keling.
5 Galo digantoeng.
6 Pandji edan.
7 Misa soesoepan.
8 Pandji semarang = P. semirang.
9 Tjarang kalina.
10 Damaroelan.
11 Gambar sari.
12 Ardjoeno doea.
13 Boemo.
14 Sampal poedak.
15 Pendawa leboer.
16 Nata koeatja.
17 Si Miskin.
18 Dewa mendoe.
19 Indra poetra.

1 Kodok.
2 Anggang.
3 Kapoedang.
4 Boenga ajer mawar.
5 Sinjoer.
6 Goeldan.
7 Hadji basoek.
8 Mambang.
9 Koeboer.
10 Anggereni.
11 Djohor maligan.
12 Oedajana.
13 Siti dewi.
14 Moerai.
15 Pandji semirang.
16 Tjekel.
17 Tjinta birahi.
18 Pasar moetoeng.
19 Tjangkriman.

20 Amir hamzah.
21 Dalang grantang.
22 Krasna malang dewa.
23 Bangsawan ajoe.
24 Indra bimaja.
25 Tjendawan poetih.
26 Jazid.
27 Toenggoel.
28 Serirama.
29 Oedajana.
30 Gangga roepa.
31 Galoeh dipeda.

20 Perbasa.
21 Sedap malam.
22 Ken toeboean.
23 Masa.
24 Kakap.
25 Njamoek.

BESCHRIJVING

VAN EENIGE

KARAUW-BATAKSCHE VOORWERPEN,

TEN GESCHENKE AANGEBODEN DOOR

DEN DATOEQ SERI INDRA LELA SETIJA RADJA, WAZIR SAPOELOEH DOEWA KOTTA (HADJI MOHAMMAD NOER VAN HAMPARAN PÈRAK).

Inlichtingen verstrekt door den Sibajak van Soengei Sipoet (Bekalla) en door Semaloen Semina van Taboeran.

(Zie Notulen Juli '98 II).

No. 1. *Tjapah.* (Karauw Bataksch en Maleisch). Een houten ronde etensschotel, door mannen vervaardigd uit de banir kajoe (uitwas aan de wortels van sommige boomen) van verschillende houtsoorten.

De rondte wordt verkregen, door in het midden van het stuk hout een spijker te slaan en met een daaraan bevestigd touwtje een cirkel te trekken. De verdere bewerking geschiedt door middel van een sikin (Mal. parang), een raoet (Mal. pisauw ràoet) en een pahat (Mal. pahat = beitel). Tijd van vervaardiging: twee dagen.

Aanteekeningen:

De Karauw Bataks eten twee keer op een dag, omstreeks 7 uur s'morgens en omstreeks 7 uur s'avonds. Werken zij in het bosch, dan om 10 uur s'morgens en 7 uur s'avonds. Op het etensuur, verzamelt zich het huisgezin om de „tja-

pah", waarop de warme rijst is geschept. In het midden van den houten schotel bevinden zich de toespijzen, als varkens-, karbouwen- of hertenvleesch, etc., en sajoer: goelai[2] (Karauw Bataksch).

De Bataks eten met de handen; voorrang bij het toetasten wordt niet in acht genomen. Door de bank wordt maar één in de maand vleesch gegeten.

Gegeten worden: Schelpdieren: tjih (Kar. Bat.) = sipoet (Mal.); rivierschildpadden: lĕbauw (Kar. Bat.) = labi[2] (Mal.); honden: bijang (Kar. Bat.); katten: koetjing (Kar. Bat. en Mal.); alle rivier- en zeevischsoorten, visch: binoeroeng (Kar. Bat.); apen: kĕra (langstaartig), bengkala (kortstaartig), iembauw (Kar. Bat. en Mal.), lotoang (Kar. Bat. en Mal.), koelikap (Kar. Bat.) = kiah[4] (Mal.).

De Karauw-Bataks beweren, nooit menschenvleesch te hebben gegeten (?). Slangen worden gegeten door de Timoer- en Tĕba (Toba) Bataks, maar niet door de Karauw-Bataks en wel om de volgende reden: Een Karauw Batak, bemerkte eens tot zijn groote blijdschap en verwondering, dat de hoeveelheid padi in zijn rijstbèn: kĕbĕn (Kar. Bat.) = koelit (Mal.) niet verminderde, niettegenstaande hij er dagelijks uit had geschept. De oorzaak van dat verschijnsel zoekende, bevond hij dat er zich in die mand een sebaganding-slang (Mal. djintramanie) had genesteld. Sedert die bevinding is het dooden van die slangensoort: pantang (Mal.) = kĕmali (Kar. Bat.). Daarna werden bij uitbreiding (om vergissingen te voorkomen) alle slangensoorten in die kĕmali begrepen.

Als een Karauw-Bataksch meisje trouwt, krijgt zij van hare ouders meê een tjapah; een witte kom: peboerihan (Kar. Bat.) = basoeh tangan (Mal.) als vingerkom; een koedin of koelin: prioek (Mal.) van koper of ijzer, vroeger van aarde; een tikar: amak (Kar. Bat.) en verder padi voor een jaar.

No. 2. Model van een *lĕsoeng* (Mal. en Kar. Bat.) = rijstblok.

Een lĕsoeng wordt vervaardigd meestal uit kajoe tĕras of een nangka stam, door een pandei (Kar. Bat.) = toekang (Mal.), die van de gezamenlijke kampongbewoners: hoeta (Kar. Bat.) zijn loon ontvangt. Het rijstblok, naar gelang van het aantal kampongbewoners voorzien van 11—9—7—5—3—1 (oneven getal) gaten, bevindt zich in groote kampongs meestal in het midden van de hoeta; in kleinere kampongs langs een der huizenrijen, en is geplaatst op een tamelijk hoog uit den grond uitgebouwde houten stellage, om te voorkomen, dat de rijst door varkens, honden, koeien of paarden wordt vuilgemaakt. Aan het begin (den voet) van den stam, waaruit de lĕsoeng vervaardigd is, wordt een menschenhoofd (takal) door den pandei gesneden, dat den geest van het hout moet voorstellen.

Voor het ingebruikstellen van het rijstblok wordt aan dien geest geofferd. Dat offer bestaat uit het bloed, de nagels, sporen, het hart, de maag, lever en ingewanden van een rooden haan: manoek (kip) saboegan (mannelijk) bĕgara (rood) — te zamen gaar gekookt met tjabé: latjina (Kar. Bat.) en zout: sira (Kar. Bat.). Van dit mengsel wordt een weinig gesmeerd langs den mond van den lĕsoenggeest door den pandei, of goeroe, die dan zegt: „Ik offer je dit eten om je te smeeken onder de kampongbewoners geen ziekte te verwekken noch der rijststampsters ongeluk aan te brengen".

Als deze bezwering afgeloopen en de lĕsoeng dus voor het gebruik gereed is, stampen de vrouwen daarin geweekte rijst met suiker: goela (Kar. Bat.) en klapper: toewalah (Kar. Bat.), welke lekkernij: tjempa gabo' geheeten, genuttigd wordt door de bewoners van de hoeta — tjĕmpa (Kar. Bat.) = tepoeng (Mal.). — 's Avonds bij het rijstblok, gedurende het rijststampen, geschiedt meestal de verkeering tusschen de meisjes en jonge mannen van de hoeta.

No. 3. *Sĕngkir* of sangkirbelioeng (Kar. Bat.) = bijlsteel, door mannen vervaardigd. De belioeng, wordt door een pandei gesmeed uit ijzer, te Medan gekocht. De steel is gewoonlijk uit balik angin-, banitĕn- of sira[2] hout gesneden. De rotan-bijlbevestiging heet: koerabat (Kar. Bat.). Het werktuig wordt gebruikt om boomen te vellen en planken te kappen.

No. 4. *Koelin* of *koedin* (Kar. Bat.) = aarden kookpot voor rijst of sajoer, voornamelijk door Toba-Bataksche vrouwen met de hand gemaakt uit tanah daah (klei) en krĕsiek (zand). De vorming geschiedt door den hollen bol van klei met een plat stuk hout te slaan, en de aldus verkregen gladde oppervlakte te wrijven met oude lappen. Is de pot gevormd, dan wordt hij twee à drie dagen in de zon gedroogd, en daarna gebrand in vuur van droge ilalang; — branden: tontoong (Kar. Bat.). De aldus voor het gebruik geschikte aarden pot wordt in de Bataklanden (di goenoeng) verkocht voor 8 à 10 dollarcenten per stuk.

Bij de Karauw Bataks worden slechts in de hoeta's Djohar, Merdiendieng en Boelan Djahé aarden potten gemaakt.

No. 5. *Lĕtéb* = blaasroer, door mannen vervaardigd, bestaande uit twee deelen: een roer van boeloeh lĕtĕb, en daarin aan elkaar gelaschte stukken van boeloeh krapat, die van dezelfde grootte zijn. Het binnenstuk, de eigenlijke blaaspijp wordt aan zijn omhulsel bevestigd door middel van balauw (getah kajoe). De pijltjes: nangkat (Kar. Bat.) zijn gemaakt van bamboe of hout. De punten zijn voorzien van kleine weerhaakjes. Aan de ondereinden is bamboewol (van den binnenkant der bamboe) bevestigd.

Met die pijltjes worden vogels en apen gedood tot op een afstand van 50 vaâm.

Een lĕtĕb kost $ 2.— Vogels: manoek[2] (Kar. Bat.)

No. 6.— *Tonggal pĕnaloen* staf van een goeroe, door den goeroe zelven vervaardigd van kajoe tĕnggolan.

Deze houtsoort wordt uitgekozen, omdat in ouden tijd een Batak van Pak², vermoeid van de hertenjacht en in slaap gevallen tegen een tĕnggolan-boom, met zijn jachthond en wapens aan dezen stam vastgroeide en in hout veranderde. Hij heette Si Radja Koetei Koetan.

De dieren, uitgesneden in den staf, moeten voorstellen olifanten (gadjah), slangen, leguanen (lobar), honden en zwijnen. De pluim (boeloe-manoek) bestaat gewoonlijk uit de roode of zwarte staartveeren van een haan, wiens ingewanden gunstige voorteekens vertoonden. De tulband is gevormd van „bĕnang bĕntar". Op het hoofd in den tulband is verborgen „poepoek". „*Poepoek*" is de, met bovenaardsche macht bezittende kruiden etc. vermengde asch van het door den goeroe in het geheim opgegraven en verbrande lijk van een kind, dat bij de geboorte gestorven is.

Door die „poepoek" (natuurlijk door de ziel van het kind), is het hoofd op den staf in staat, met zwakke, alleen voor den goeroe hoorbare stem, wijzen raad te verschaffen.

Bevindt de goeroe zich bij een zieke, dan is de staf voor dienstwoning in den grond overeind gestoken.

Gedurende den strijd, houdt de goeroe zijn staf in de hand. Het lange zwarte haar is afkomstig van een in den strijd gedoode (hoofdhaar: drager van de ziel van den gedoode).

No. 7. *Ampik² harimau*, = een stuk tijgervel, waarop de Radja gewoonlijk zit. Andere personen die zulk een ding bezitten, gaan er ook op zitten, doch niet in tegenwoordigheid van den Radja. Het tijgervel ondergaat geen andere bewerking, dan eene droging in de zon, na op een bamboeraam te zijn gespannen. De tijgers worden geschoten, of in een val gevangen.

No. 8. *Kitang* = palmwijnschenkkan, door mannen vervaardigd van bamboe pĕtoong: boeloeh-bĕlin (Kar. Bat.). De bovenrand en het ondereinde zijn van karbouwenhoorn. Het deksel, tevens tuit (toetoep kitang) is uit ingool-hout gesneden. Tuit: babah kitang (Kar. Bat.); handvat van het deksel: èkor kitang (Kar. Bat.). Bij het handvat is eene kleine opening geboord om het uitvloeien van den palmwijn mogelijk te maken.

Bij het drinken, zet men den mond niet aan de tuit, maar vangt het straaltje vocht in den mond op. Palmwijn: paula (Kar. Bat.) = moergat (Deli Maleisch).

No. 9. Drie *gĕndang* = trommen. De koker is uit nangkahout gesneden, en met een beitel uitgehold. Het vel is van pĕlandoekhuid: koelit napoeh (Kar. Bat.); de vervaardiging en bespeling van trommen geschiedt door mannen, „pĕnggowal" geheeten. Het vel wordt op den koker bevestigd door middel van bamboeringen, met pĕlandoekhuid omwonden, en om het te spannen worden die twee ringen naar elkaar getrokken door reepjes runderleer. Trommelstokjes: paloe' gĕndang (Kar. Bat.). De kleine gĕndangs worden anak gĕndang genoemd. Voor het bespelen van de drie gĕndangs bij sterfgevallen of feesten zijn twee pĕnggowal's noodig: één voor de twee kleine en één voor de groote.

No. 10. *Oekat,* een rijst- en sajoerschepper, door mannen uit bamboe gesneden.

No. 11. *Sĕroenei* = fluit, door mannen vervaardigd van kajoe sĕlantam. Het geheele mondstuk heet: anak seroenei, bestaande uit de aanmonding, vervaardigd van een kippenveerschacht en reepjes klapperblad, en uit een tinnen pijpje;

het middenstuk met de gaten: seroenei; het bovenstuk: soendal seroenei en het ronde plaatje dienende als mondsluiter: ampang sĕroenei.

De volgorde der onderdeelen is:

1. het mondstuk.
2. het ronde mondplaatje.
3. het tinnen pijpje.
4. de van gaten voorziene fluit
5. het verlengstuk- uiteinde.

De gaatjes in de fluit zijn op een onderlingen afstand van 1/9 der geheele lengte van het daarvoor bestemde uitgeholde stukje hout aangebracht. Zoo ook is het eerste gaatje geboord of ingebrand op dienzelfden afstand van den wijden onderkant der fluit. Aan de tegenovergestelde zijde van de gaatjes, bevindt zich nog een gaatje tegenover het midden van de twee bovenste gaatjes.

De leertijd van een sĕroenei-blazer duurt gewoonlijk twee maanden. Zijn goeroe ontvangt alsdan als loon: 1 draham, 1 pilaardollar, 1 rooden haan, en 1 depa wit goed.

Het aantal melodieën bedraagt 170.

Bij het bespelen bevindt zich de rechterhand boven de linker-; slechts zes gaatjes worden door de drie eerste vingers van elke hand bedekt. Met den duim van de rechterhand, wordt het alleenstaande gaatje aan den bovenkant der fluit afgesloten.

No. 12. *Pisauw-raoet* Het ijzer wordt te Medan gekocht en door mannen gesmeed.

De scheede: sĕmboong (Kar. Bat.) en het handvat: soekool (Kar. Bat.) worden ook door mannen uit verschillende houtsoorten — naar verkiezing van den vervaardiger — gesneden. Het mes gebruikt de Batak voor allerlei dagelijks te verrichten snijwerk: als het splijten en gladsnijden van rotan, etc.

No. 13. *Pisauw rĕmpoe pèrak* = klein zwaard, waarvan de scheede voorzien is van zilveren banden: rĕmpoe (Kar. Bat.) = siempei (Mal.). Het handvat is van buffelhoorn. Het koper is gesmeed van dollarcenten.

Dergelijke zwaarden worden door mannen vervaardigd en gedragen.

No. 14. *Kis*[2] = wiedijzer, door mannen vervaardigd; mannen en vrouwen bezigen dat ijzer om het gras tusschen de padi te verwijderen; het handvat: soekool (Kar. Bat.).

No. 15. *Sikin* (Kar. Bat.) = koepak (Toba Bat.) = parang (Mal.) = kapmes met scheede door mannen vervaardigd en door mannen en vrouwen gedragen, en gebezigd tot het vellen van boomen, kappen van brandhout, etc.

No. 16. *Kampil* = tasch, door jonge meisjes gevlochten, van de bladeren der Bengkoewangplant; gebruikt daar mannen om tabak en sirih in te doen.

De bladeren van de Bengkoewang worden:

1°. van de stekels, etc. ontdaan;

2°. in reepjes gesneden door middel van een draad;

3°. gekookt;

4°. gedurende een dag en een nacht ondergedompeld in de rivier;

5°. gedroogd in de zon.

Alsdan zijn de reepjes geschikt tot vlechten. Vlechten: ĕmbajoe (Kar. Bat.)

No. 17. *Tagan* = bus met deksel, om er droge sirih-kalk in te bewaren; door mannen met een pisauw raoet vervaardigd van hout, bamboe en hoorn.

De tagan bevindt zich gewoonlijk in de kampil (vide No. 16) sirih: bélau (Kar. Bat.); kapoer (Kar. Bat.) = kalk; droog = kĕrah (Kar. Bat.).

No. 18. *Oepih bélau* = omslag om sirihbladeren in te wikkelen, door gehuwde vrouwen vervaardigd, en door mannen gebruikt.

Het vlechtwerk is samengesteld uit reepjes van Bengkoewangbladeren; de reepen verguldsel (prada) worden gekocht te Medan.

No. 19. *Padoeng*[2] = oorsieraden, meest van zilver, ook wel van goud, door Bataks gesmeed en alleen gedragen door vrouwen -- getrouwde zoowel als ongetrouwde. Het dient om de slippen van den hoofddoek te bevestigen en het hangt in het gat van de bovenoorschelp. Om het oorsieraad in het gat van de bovenoorschelp te kunnen steken, moet natuurlijk een der omgekrulde uiteinden recht geslagen worden, om naderhand opnieuw te worden gekruld.

No. 20. *Simata* = halsketting van goud of van verguld zilver, door Bataksche goudsmeden vervaardigd, en gedragen door meisjes. Gehuwde vrouwen dragen geen simata. De groote gouden kralen heeten iendoeng (Kar. Bat.) = iendoek (Mal.). De kleine: anak-simata.

No. 21. *Peitak* = tabaksdoos van koper, gekocht van handelaren van Troemon.

No. 22. *Anak kampil* = een door mannen van bĕnang godang geknoopt zakje, dat altijd in de kampil, zie No. 16 aanwezig is, om er kleine voorwerpen in te bewaren. Het knoopen van zulk een zakje, duurt gewoonlijk zes dagen. Bĕnang godang wordt op de pasar te Medan gekocht.

LIJST

DER

voorwerpen uit Midden-Celebes, gezonden aan het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen.

DOOR DEN HEER

D^r. N. ADRIANI.

TE POSSO.

(zie Notulen Sept. '98 Ii.)

WAPENEN EN GEREEDSCHAPPEN.

Zwaard (*penâi*), beschrijving van ALB. C. KRUIJT, Meded. vanwege het Ned. Zendelinggenootschap, Dl. 40, bl. 139.

Zwaard. id. id. id.

Kapmes (*laboe*), inlandsch maaksel; wordt langzamerhand verdrongen door ingevoerde kapmessen, die *sinangge* (Boeg. *sinangke*) heeten.

Lans (*tawala*); het lemmet is gestoken in een zilveren beslag (*pando*), dat men van handelaars koopt.

Lans (*tawala*), echt inlandsch model. Beschrijving Meded. Ned. Zend. Gen. Dl. 40, bl. 139.

Jachtspriet met weerhaak (*kajai*), beschrijving Meded. Ned. Zend. Gen. Dl. 41, bl. 4.

Blaasroer (*sopoe*), bekleed met de huid der *koese* (Phalangista ursina). Beschrijving Meded. Ned. Zend. Gen. Dl. 41, bl.5.

Pijlkoker voor blaaspijltjes (*mata ntjopoe*), beschrijving

Meded. Ned. Zend. Gen. Dl. 41, bl. 6. In den éénen koker de pijltjes, in den anderen de vlierproppen en het werktuigje om ze te draaien.

Blaasroer (*sopoe*) met vleugelvormig vizier.

Pijlkoker (*toki*), als boven.

Klein mes, door vrouwen gedragen bij tuinarbeid of als zij uitgaan.

Kapmes (*laboe*), zie boven.

Klein mes (*ladi*), gebruikt bij huisarbeid.

Salira, wiedmes, gebruikt door de vrouwen bij het verwijderen van het onkruid dat tusschen den aanplant groeit. Het wordt afgesneden, niet uitgehaald, zoodat het spoedig weer opgroeit.

Schild (*kanta*), beschrijving Meded. Ned. Zend. Gen. Dl. 41, bl. 140.

HUISRAAD.

Groote draagkorf, waarin de vrouwen alles naar en van den tuin dragen, wat zij noodig hebben; soms zit een klein kind boven op den last. De banden dragen de To Lage om schouder en oksel, de meeste andere stammen over het voorhoofd. De enkele keeren dat de mannen een *baso* dragen (op reis b. v.) dragen zij die als de To Lage-vrouwen.

Groote draagkorf, evenals de vorige, van de afgestooten bladscheede van den sago-palm gemaakt, verder nog met bamboelatten belegd en zorgvuldiger bewerkt. Gebruikt in het Todjo'sche.

Padja, mand van fijne rotan, waarin het eten wordt voorgezet.

Mandje met voet (*oko lampa*), om rijst in te bewaren, eten of sirih-pinang in voor te zetten, enz. Zelden meer aangetroffen.

Mandje van bamboe gevlochten (*kapipi*), voor sirih-pruimbenoodigdheden.

Mandje van bamboe gevlochten (*soempa*) met deksel, om gestampte rijst in te bewaren.

Soempa met voet, d. w. z. in een ander mandje staande, gebruik alsvoren; zeldzaam.

Mandje van bamboe, met rotan-rand.

id. id. van grooter model.

id. id., ongekleurd, zonder rand.

id. id., id. , van grooter model.

Mandje met deksel van fijne rotan, om een drinknap (kokosdop) in te bewaren. Als men den dop er heeft uitgehaald, zet men het mandje met de deksel naar beneden en gebruikt den hollen voet om er de drinknap in te zetten.

Kalkkoker (*teoela*), van een kalebas-vrucht.

Klein doosje van silar-bladrepen (*dompipi*), om een tabakspruim in te bewaren.

Zak van foeja met voering, gekleurd, om sirih-pinang in mee te dragen.

id id. klein model.

Gereedschap voor oude tandelooze lieden, om sirih-pinang te stampen. De vijzel, is een hertshoren, met lossen bodem; daarop wordt met den stamper de pruim gestampt en vervolgens er van boven uitgeduwd. Het geheel wordt in een buffelstaarthuid bewaard.

Net om een volgepakten foeja-zak, om deze voor scheuren te behoeden.

Inlandsche naald of priem, waarmee men gaatjes steekt, om daardoor het eind van den draad te steken. Reeds grootendeels verdrongen door Europeesche naalden.

Mat van riet met een rug van zwart gekleurde foeja, als een dak boven het hoofd en den gedragen last gehouden, bij regen.

Zak voor rijst, erwten, maïs, enz., van silar-bladreepen gevlochten.

Zak van zeer klein model, voor tabak, enz. of om zaad, ook wel om geld in te bewaren. Zeldzaam.

KLEEREN EN SIERADEN.

Stuk grove foeja.
„ fijne „ .

Vrouwen hoofdband, om het voorhoofd aangelegd, en op den haarwrong met een knoop vastgemaakt; bedekt het hoofd niet, maar bevestigt den haarwrong.

Ongenaaid vrouwen-baadje; toont aan hoe het model uit een lap foeja gesneden wordt.

Ongekleurde vrouwen-sarong (*topi*).

Vrouwen- en meisjes-baadje der To Koelawi, met inlandsche kleurstof geverfd, verplichte dracht voor ongehuwde meisjes, om de borsten te bedekken.

Vrouwen-sarong met plooien gedragen, door de vrouwen der To Bada (Centraal-gebergte, ten W. van het Posso meer), en door al de bergvolken ten N. daarvan, (To Napoe, To Besowa, To Koelawi). Men zie de plaat in Intern. Arch. f. Ethnographie, Band X, Heft 5, Taf. XIII. In den beschrijvenden tekst (bl. 181) zijn zij „Alfoeren van Timpogadi (lees *Timbogadi*)” genoemd; dit is onjuist: *Timbogadi* is een gewezen dorp der To Pebato; de afgebeelde vrouwen zijn To Napoe of To Besowa. De afbeeldingen zijn zeer nauwkeurig.

Napoe'sche
Bada'sche
Lage'sche
Saoesoesche
„
} beschilderde hoofddoeken, van fijne foeja, dracht der mannen, oorspronkelijk om het lange haar te verbergen of in orde te houden. Worden vooral bij feesten gedragen. In het dagelijksch leven zijn ze gewoonlijk onbeschilderd.

Hoofddoek (*tali wombo*) van de vrouwen der To Lalalo, in het Todjo'sche, een klein-meisjes baadje, dat met den hals naar voren op 't hoofd wordt gelegd; de mouwen

worden dan naar achteren geslagen en vastgeknoopt. Hier is de hoofdband dus hoofdbedekking geworden.

Mannen-sarong van de To Rano (Posso-meer). Deze sarong dient om iets in te dragen of om bij koude het naakte bovenlijf te bedekken.

Deze nummers vertoonen de decadentie in de foeja-dracht. zij zijn door Parigische vrouwen beschilderd, met cijfers en allerlei teekens die men maar rondom zich zag. Een draagt het woord BISCUITS en HAMBURG; de schilderes had blijkbaar een blik koekjes naast zich staan. Slendangs zijn geen To Radja'sche volksdracht.

Armband van buffelhoorn (mannen en vrouwen).

Pebantja ndompoe, hoofdband met lange franje van gekleurde foeja, door vrouwen bij godsdienstige dansen om het hoofd gedragen; de franje hangt op den rug af.

Napoesche vrouwenhoofdbanden, van bamboe-schors, beschilderd. Op de bovenaangehaalde plaat is duidelijk te zien dat de Napoesche vrouwen het haar dubbel vouwen en de boveneinden door den hoofdband laten ophouden;

Billappen of billenschorten, over den schaamgordel heen op de billen gedragen, om bij het zitten niet op den naakten grond of de vloerlatten terecht te komen. De beide To Napoe op de aangehaalde plaat zijn er mee afgebeeld; de eene is van buidelrat-vel, de andere van de sapi hoetan, de derde en de vierde zijn matjes.

Armbanden (*jokoe*) uit eene schelp gebikt; de eene met ingegroefde figuren, die met houtskool zwart zijn gemaakt.

Lijfbanden (*ale*), door meisjes en vrouwen om 't middel gedragen, om dit smal te maken.

Halskettingen van vruchten of wortels van wilde planten; zeer veel gedragen;

Ring gesneden door een To Napoesche vrouw uit de vrucht van den arèn-palm.

MUZIEK-INSTRUMENTEN.

Wòringi of mondharp, beschrijving Meded. Ned. Zend. Gen. Dl. 41. bl. 44.

Re-re, beschrijving ibid. bl. 46.

LIJST

van ingekomen boekwerken gedurende het 3de kwartaal 1898.

Adriani (*N.*), étude sur la littérature des To Radja (Overgedrukt uit het Tijdschrift van het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen deel XL, afl. 4.). Batavia, 1898. 8°.

Adriani (*P.*), herinneringen uit en aan de Chineesche districten der Wester-afdeeling van Borneo. 1879—1882. Schetsen en indrukken. Amsterdam, s. d. (1898). 8°.

Association internationale *Africaine*, no. 2, 3, 4 et vocabulaire français-kisouahili. Bruxelles-Etterbeek, 1879/80. 8°.

The *Akbarnāma* of Abu-l-fazl, translated from the Persian by H. Beveridge. Vol I, fasc. 1. Calcutta, 1897. 8°. (Bibliotheca Indica).

Albrecht (*J. E.*), verzameling van verordeningen, bepalingen en circulaires voor de residentie Oostkust van Sumatra. Wijzigingen en aanvullingen. Batavia, 1898. 8°.

Het *axioma* der absolute waarheid. S. l. (Batavia) et d. (1898). 8°.

Begrafenis-vereeniging „Kampong *Bandan*" te Batavia. Verslagen over 1895 en 1896. Batavia, 1896/97. 8°.

Reisgids voor *Bandoeng* en omstreken met Garoet. Uitgegeven door de Vereeniging tot nut van Bandoeng en omstreken. Bandoeng, 1898. 8°.

Naamlooze vennootschap Nederlandsch-Indische sport-maatschappij, gevestigd te *Batavia*. Prospectus, toelichting en inschrijvingsbiljet. Batavia, 1898. 4°.

Bengal academy of music: proceedings of the first annual meeting, held on the 26th Febr., 1883. Calcutta, 1883. 8°. (Reprinted from the Calcutta „Dailies).

Bool (*H. J.*) herdacht in zijne werkzaamheid op koloniaal gebied (Overgedrukt uit „De Indische Gids, Juni-aflevering, 1898). 8°.

Bousquet (*F. C. E.*) dan *L. K. Harmsen*, matahari terbit. Soerat boelanan, no. 1—4. Probolinggo, 1895/6. Folio.

Cate (*B. ten Bruggen*), de belasting op het bedrijf in Nederlandsch-Indië, toegelicht uit officieele bescheiden. Batavia, 1898. 8°.

China. Imperial maritime customs:

I. Statistical series: no. 2°. Customs gazette, no. CXVII (Jan.—March 1898), no. CXVIII (April—Juni 1898).

I. Statistical series: nos. 3 and 4. Returns of trade and trade reports for the year 1897. Part 1 and 2.

II. Special series: no. 2. Medical reports, for the half-year ended 30th September 1896 and 31st March 1897 and 30th Sept. 1897.

III. Miscellaneous series: no. 6. List of the Chinese lighthouses, light-vessels, buoys and beacons for 1898. Shanghai, 4°.

Crooke (*W.*), the North-Western provinces of India. Their history, ethnology and administration. London, 1897. 8°.

Daudet (*A.*), souvenirs d'un homme de lettres. Paris, s. d. 8°. — Geschenk van G. Landolt.

Sjair *Djohan Maligan*. انيله شعير جوهن مليڬن يغترلالو اندہ

چترا ساعتله بلس دان کسيلهن ترڤتاڽ اوله اورڠ
كفدا كاران دياية ساعة بقتي Singapore, 4°. (*)

Van *Dorp's* dubbeltjes-agenda voor 1897. Batavia, 12°.

Kön. zoologisches und anthropologisch-ethnographisches Museum in *Dresden*. Catalog der Handblibliotheek. Berlin, 1898, 8°.

Durand (*H.*), Hollande et Hollandais d'après nature, Paris, 1893, 4°. — Geschenk van Mr. J. A. van der Chijs.

Elsbach (*L.*), voor het examen. Een zestigtal opgaven ter vertaling in het Fransch voor hen, die zich wenschen voor te bereiden tot het examen voor de H. B. S. 2e druk. Batavia, 1898. 8°.

Ferrari (*C.*), grammaire italienne en 25 leçons d'après Vergani. 6me édition. Paris, 1875. 8°. — Geschenk van G. Landolt.

Foster (*W.*), letters, received by the East India Company from its servants in the East, transcribed from the „original correspondence" series of the India office records. Vol. II. 1613 — 1615. London, 1897. 8°.

Greve (*W. R. de*), de cultuur en de bereiding van thee op Java (Overgedrukt uit „Eigen Haard"). Haarlem, 1898. 8°.

Groot (*J. J. M. de*), de antieke keteltrommen in den Oost-Indischen archipel en op het vasteland van Zuidoost-Azië (Overgedrukt uit de Versl. en med. der kon. acad. v. wet., afd. letterkunde, 4e reeks, deel II). Amsterdam, 1898. 8°. — Van den schrijver.

Haan (*F. de*), iets aangaande den dood van François Tack te Kartasoera (Overgedrukt uit het Tijdschrift van het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen, deel XL, afl. 4). Batavia, 1898. 8°.— Van den schrijver.

(*) Deze en de volgende, te Singapore uitgegeven sjair's, enz. zijn een geschenk van den heer B. Hoetink.

Hall (*J.*). بهو انيله كتاب علمو كيرا٢ ادفون كتاب اني تلهد
فوڠة دان دفندهكن درفد ببراف كتاب كيرا٢ دالم بها
س اڠݢريس كبهاس ملايو اوله توان جيمس هاول
Singapore, 1892/3. 2 stukken. 8°.

Sjair *Ḥaqīqat'ul islāmi*. انيله يڠبر شعير حقيقة الاسلام
Singapore, 4°.

Sjair *Ḥaris Faḏil* (?). انيله يڠبرنام شعير حاريس فضيله. Singapore, 4°.

Hikajat adjar menoesia dĕngen binatang dihadepan madjelis ḫoekoem radja djinn. حكاية اجار مانسي دڠن بناتڠ
دهادفن مجلس حكم راج جن ترسالن درفد بهاس جرمن
كفد بهاس ملايو ترچڤ د نݢري ليدن د ڤڠچاڤن توان
بريل تاهن ١٨٩١ 8°.

Hikajat Badralbasim (?). انيله حكاية بدرلباسم ادن. Singapore, 4°.

Hikajat Gendja Mara. بهو اينله حكايت يڠبرنام ݢنج مارا
يڠترلالو اندة ڤرحبراني لاݢي امة ترمشهور چرترانڽ يڠتله
دكارڠكن اوله دتو سوداݢر ڤوقة رحمة الله عليه بارڠسياڤ
ممباچكاينڽ نسچاي ڤراوله ببرڤ عقل دان ڤيكيران دڠن
سمڤورناڽ كارن ترسمڤن دداممڽ ببرڤ ڤرتباءن يڠ غار
بڽ دان ڤركتاءن يڠ كمس مڠكت بوله دكتاكن منجادي سواة
هلوان باݢي اهكت ڤڠارڠ يڠ بهارو٢ اداڽ. Singapore, folio.

Hikajat Goel Bakawāli (?). بهوا انيله حكاية ݢل بكاولي ارتيڽ
چرترا بوڠا دان ڤتري ويجاي ملا يڠ ساڠة اندة٢ چرترانڽ
دترجمهكن اوله منشي شيخ محمد علي بن المرحوم غلام
حسين الهندي درفد كتاب هندي. Singapore, 1893. 8°.

Hikajat pager madi (?). بهوا انيله حكاية ڤݢر مدي يڠترلالو
اندة چترانڽ دان ترللو امة بسر ڤرڠڽ دان اداڤون سوراڠ
ديوا راج كدكس نماڽ تورون كدالم دنيا منجما كدالم
ڤروة حمار اوراڠ مسكين يڠ بونتڠ هڠكت دڤرانقكن ترلااوله
امة باڤق كسقتياينڽ. Singapore, 4°.

Hikajat Malek Saif Al-Jazan. حكايت ملك سيف الجزان
Singapore, 4°. 2 stukken.

Hikajat seriboe satoe malem. بهوا انيله حكاية الف ليله وليله
يعني حكاية سريبو ساتو مالم يڠترلالو امة اندهﮞ چرترانڽ
Singapore, 1891/4. 5 stukken. 4°.

Hikajat tjandawan poetih. انيله حكاية چنداوان فوتيه
Singapore, 4°.

Sjair Radja *Hiramia*. انيلة يڠبرنام شعير راج هيرميا انق
ديو سوجا اية انق راج جين اسلام اداله نكرين اية فولو
Singapore, 4°. مجطي اداڽ سنة ١٣٠٠ شم

Hok Im Koan, rahasia njang amat moelia. Mguws!!! Onbekend maakt onbemind. Betawi, 1898. 8°.

Sjair *Ibārat Manikam Pari* di tĕngah laoet. انيله شعير عبارة
Singapore, 4°. منيكم فاري دتڠه لاوة

Pengatoeran-pengatoeran dari perkaranja tanah-tanah mardika, prijman oetawa partikoelir di dalem tanah *Indi-Niderland*. Batavia, 1898. 8°.

Sjair *Jatim Muçtafā*. انيله شعير يانيم مصطفي Singapore, 4°.

Toelichting der regelen omtrent de ontginning van grond door inlanders op *Java* en Madoera, vastgesteld bij de ordonnantie van 29 Februari 1896 (Staatsblad n°. 44). Batavia, 1898. 8°.

Kemp (*P. H. van der*), Mr. C. T. Elout als Commissaris-Generaal in Nederlandsch-Indië, 1898 (Overdruk uit de Tijdspiegel). 8°. — Van den schrijver.

Kemp (*P. H. Van der*), de Singapoorsche papier-oorlog (Overgedrukt uit de Bijdragen tot de Taal-, Land- en Volkenkunde van Ned.-Indië, 6e volgr., deel V). 8°. — Van den schrijver.

Kepper (*G. L.*), Wilhelmina, Koningin der Nederlanden, populair geschetst. Rotterdam, 1898. 8°.

Kitab bĕnih pĕladjaran, كتاب بنيه فلاجران يايت دڠوناكن

باڬي كانق٢ يڠ بهارو ممولاي بلاجر تله داتوركن اوله كتوا ڬورو٢ سكوله ملايو Singapore, 1895. 8°.

Klinkert (*H. C.*) sr., groote bloemlezing uit de Maleische handschriften in proza en poëzie. Leiden, 1898. 4°. — Van den uitgever.

Knebel (*J.*), sur la mensuration des armes chez les Javanais (Overgedrukt uit het Tijdschrift van het Bat. Gen. van K. en W. deel XL, afl. 4). Batavia, 1898. 8°.

Macgregor (*J.*), through the buffer state. A record of recent travels through Borneo, Siam and Cambodia. London, 1896. 8°.

Man (*M. de*), plagerijen der Staten van Holland en West-Friesland in muntzaken, naar aanleiding van den Zeeuwschen vijfschellincxpenninck (Overdruk uit Tijdschr. v. h. Ned. Gen. voor munt- en penningkunde). Amsterdam, 1898. 8°.

Sjair Soelthan *Mansoer*. ابيله سعير سلطان منصور اداڽ Singapore, 4°.

Mayer (*L. Th.*), de Javaan als landbouwer en veefokker. — Batavia, 1898. 8°. — Van den schrijver.

Merto Wijoto (raden ngabehi), [illegible] [illegible]. Batavia, 1898. 8°.

Auszug aus Sonder-Artikeln über *Meijers* Konversations-Lexikon, fünfte Auflage. Leipzig, s. d. 8°.

Middel (*R. Brons*), honderd leeslesjes ten dienste van het inlandsch onderwijs. Bandoeng, 1898. 8°.

Modigliani (*E.*), materiale per lo studio dell' isola Sipòra (Mentawèi). Roma, 1898. 8°. (Overdruk uit Bollettino della Società geografica Italiana). -- Van den schrijver.

Mohamad, pĕrmoelaän djeografie. محمد فرمولاءن جيوغرافي ياٴيت فد مڽتاكن كاداٴن بومي دان كاداٴن فتا٢ دنيا سرت ككلا٢ بهاڬين دنيا اين باڬي كانق٢ يڠ بهارو بلاجر ترچيتق دالم جوهر بهارو Singapore, 1897. 8°.

Hikajat *Mohamad* Ali Hanefiah. بهوا انيله حكاية محمد علي
حنفيه فراڠ امير حسن دان امير حسني ترلالو بشر دان
باڤق يڠ شهيد بارڠ سياف ممباچ اني حكاية اني انوا
مندڠركن فراڠ يزيد دان مفويه دان سباڬين جاڠن
سكالي٢ كيت امبيل شاك دهاتي كند يزيداية كرة
معويه دان جاڠن كيت منتاكن ديا اية كافركران دياڽ
اية بوكن اوراڠ لاين سام سنديرجوك اداڽ. Singapore, 4°.

Hadji *Muhammad Sirādj*, sjair dan oetjapan Queen 50 tahoen Jubilee. شعير دان اوچاڤن كوين 50 تاهن جبالي سمبو
ڤن درفد ايسي نكري ملاك فد 27 دان 28 جون 1887
ترچف مطبع حج محمد سراج سيڠاڤورا فد تاهن 1891

Nederburgh (*J. A.*), bibliotheek-aangelegenheden (Bijlage van wet en adat, 2e jaargang). 8°.

Post- en telegraafgids voor *Nederlandsch-Indië*. Staatsblad 1896, no. 110. Tweede jaargang, 1898. Batavia, 1898. 8°.

Verrichtingen en bewegingen van Hr. M. schepen en vaartuigen van oorlog, behoorende tot het eskader in *Nederlandsch-Indië* (Extra-bijvoegsel der Javasche courant):

1894,	kwartaal		2	
1895,	„	1,	2,	4
1896,	„	1,	2,	4
1897,	„			4
1898,	„	1		

Batavia, 8°.

Staatsblad van *Nederlandsch-Indië*, 1896, no. 72, 73 (Emigratie). Batavia, 1898. 8°. (Herdruk voor rekening van de Factorij van de Ned. Handelmaatschappij).

Landbouw en mijnwezen in *Nederlandsch Oost-Indië*. Overgenomen en bijeenverzameld uit het Koloniaal verslag van 1897. Premie van de Indische Mercuur 1898. Amsterdam, 1898. 8°.

Oerip Waras, vertaald uit het Eng. door Mohamad ibn al-marhoem Abdoelkadir (?). بهوا انيله كتاب يڠد كلري اورڠ وارس ياءيت فد مڠتاكن ببراف فتوا يڠداڤت مڠليهراكن توبه كيت درفد سكلين ڤپاكيت اداڤون كتاب اين تله د ترجمهكن درفد بهاس اڠݢريس اوله سيد محمود ابن المرحوم عبد القادر الهندي Singapore, 1891. 8°.

Oesman (Said). اين بوكو كچيل بواة مڠتبويكن ارتي طريقة دڠن ڤنديكث بچاراڽ كراڠن سيد عثمان بن عبد الله بن عقيل بن يحيى 8°.

Oesman (Said). اين ترجمه كتاب الوثيقة الوفية في علو شأن طريقة الصوفية ارتين كڤرچياان يڠ مڠمڤيكن سكل حق دداٴم كتڤكين طريقة صوفية رضي الله عنهم 4°.

Oldenbarnevelt (A. C. Raedt van), de koffiecultuur op Java. Een practische handleiding. 's-Gravenhage, 1898. 8°.

Oordt (J. F. van), Paul Kruger en de opkomst van de Zuid-Afrikaansche republiek. Amsterdam — Kaapstad, 1898. 4°.

Oudemans (J. A. C.), afscheidsrede, gehouden in de gehoorzaal der Rijks-Universiteit te Utrecht, den 9en Juni 1898. Utrecht, 1898. 8°. — Van den schrijver.

Guide sentimental de l'étranger dans *Paris* par un Parisien, avec une préface de L. Ulbach. Paris, 1878, 8°. — Geschenk van L. Landolt.

Pĕratoeran mĕmboewat soerat kiriman kapada sĕgala radja-radja dan pangkat. اداڤون تراسول اين چوكڤ سفرة چڤ لام جاراڠ سڠڠ ممبچاڽ Singapore, 4°.

Poedjas Toeti. [illegible]

[illegible]

Solo, z. j. (1898). 8°.

Richthofen (*F. Freiherr von*), Schantung und seine Eingangspforte Kiautschou. Berlin, 1898. 4°. Met atlas.

Roberts of Kandahar (lord), forty-one years in India. From subaltern to commander-in-chief. London, 1897. 2 vol. 8°.

Roest (*Th. M.*), monnaies de 's-Heerenberg et de Stevensweerd (Overdruk uit Tijdschr. v. h. Ned. Gen. voor munt- en penningkunde). Amsterdam, 1898. 8°.— Van den schrijver.

Salmon (*P.*), l'anthropologie au congrès de Saint-Etienne, 26e session de l'Association française pour l'avancement des sciences (5—12 Août. 1897). Paris, 1898. 8°. (Extrait de la Revue mensuelle de l'Ecole d'anthropologie de Paris).

Sastro di Hardjo (*Mas*), voorbeelden voor inlandsch mattenvlechtwerk. Batavia, 1897. 8°.

Maatschappij tot exploitatie van het land *Semplak*. Verslagen over het 4e, 5e en 6e boekjaar. Batavia, 1896/98. 8°.

Sjair bidasari. انيله يڠبرنام شعير بيدا ساري ترلالو اندە. Singapore, 4°.

Sjair dagang. همبله يڠبرنام شعير داڬڠ. Singapore, 4°.

Sjair Dandan Astia pĕrang dĕngan Dewa Shāh-peri. شعير دندان استيا فراڠ دڠن ديوا سهفري نمير. Singapore, 4°. 4 afleveringen.

Sjair Indrasabha. شعير اندرا سبها ترچف دچطبع حج محمد امين دجالن بالي لين فد تارنج يي 1896. Singapore. 4°. 1896

Sjair Kahr Mashhoer. همبله يڠبرنام شعر قهر مشهور ترلالو اندە چترن. Singapore, 8°.

Sjair Kĕmbang Tjoemboean انيله شعير كمبڠ چمبون يڠ امڤة اندة چترانڽ Singapore, 4°.

Sjair Majjit. انيله سعير ميت ترللو اندة چترانڽ Singapore, 4°.

Sjair Soeltan Shahristan بهو انيله يڠبرنام شعير سلطان سهرستن لم ڤترانڽ يڠ كاامڤة برنام ڤتري زهرة يڠكليما برنام ڤتري نورقيه دان كدوانڽ اية ممااكي سڤرة لاكي ٢ دان ممبوڠكند يرينڽ اية كدالم هوتن ريمب فد تڠه مالم سئوراڠ ڤون تيدا كتهوي اوله سبب د بواة انياي كڤد سودارث سهڠك برجمڤا سواة ڤنديت ددالم هوتن د هاجر كڤدا علمو ڤتري يڠ كدواڽ اية دان د بري ڤول ڤوڠكة لالو منجادي سل طان ددالم نڬري مصير سبڠك برڤراڠ كڤد سودرانڽ سولڠ ڤتر دان مڠڬر ددالم نڬري كافير مڠمبيل ايهند دڤنجار اوله كافر دانة دتعلئوكن تيڠك راج يڠداڤد ترتڠكڤ ماهو اسلام مك يڠ انم راج اية ماني اداڽ Singapore, 8°.

Sjair sharîat dan ṭarēqat. انيله يڠبرنام شعير سريعة دان طريقة Singapore, 4°.

Sjair sinar alam bĕharoe. بهو انيله شعير سينار عالم بهارو كلوار دكاراڠ داري كيتاب دڤاڠ الا خبار چتر شرك دان نراك كجاديڽ نور اداڽ Singapore, 4°.

Sjair Toewan Oelama Istĕri, bernama Sitti Lela Kejangan انيله شعير توان علما استري برنام سيتي ليلا كياڠن Singapore, 4°.

Sjair tābīr mimpi. همبله يڠبرنام شعير تعبير ممڤي اداڽ Singapore, 4°.

Sjair Tādjul Ma'āmah. همبله يڠبرنام تاجو المؤامة مميري جا نعي Singapore, 4°.

Sjair tjinta berahi. همبله برنام شعير چنت براهي Singapore, 4°.

Smith (*E. W.*), portfolio of Indian architectural drawings. London, etc., 1897. Plano. Part I.

Stephanik (*J. W.*), koninklijk-oudheidkundig Genootschap te Amsterdam. Catalogus van de munt-verzameling, bevattende tevens een overzicht van het muntwezen aller tijden en landen. Amsterdam, 1897. 8°. — Geschenk van Mr. J. A. van der Chijs.

The *Suçruta-samhitâ* or the Hindu system of medicine according to Suçruta, translated from the original Sanskrit bij A. F. R. Hoernle. Fasc. 1. Calcutta, 1897. 8°. (Bibliotheca Indica).

Verslag der exploitatie van den Staatsspoorweg ter *Sumatra*'s Westkust en van de Ombilin-kolenvelden over 1897. Batavia, 1898. 8°.

Naamlooze vennootschap „Maatschappij *Sumatra*'s Westkust": prospectus en circulaire. Batavia, 1898. 4°.

Résumé of the contents of the Dutch diaries in the agency records of the *Surat* district, Bombay. s. d. Folio.

Tak (*P. L.*), de kroniek. Een algemeen weekblad. 2e jaargang, n°. 71—73, 75—77. Amsterdam, 1896. Folio.

Ḥikājat *těngkoerak* kěring. همبله يڠبرنام حكاية تڠكورق كريڠ
بوله بركات٢ ادافو حكاية اين ساعة ممبري فائيد دان
اداله نصحة باڬي سڬل يڠ ممباچ دان يڠ منداڠر دان
تڠكورق اية اصيلڽ درفد سلطان جمجما يڠ ترلبه بسر
درفد سڬل سلطان ادافون چريتا اين درفد زمان. نبي
الله عسى روح الله فاتوتله باڬي كيت مڽمفن حكاية
اين كران ممبوي نصحة باڬي كيت. Singapore, 4°.

Thieullen (*A.*), les véritables instruments usuels de l'age de la pierre. Paris, 1897. 4°. (Achteraan eenige extraits uit verschillende tijdschriften).

Sjair Sitti Zubaida. Prang *Tjina*. انيله يڠبرنام شعير ستي
زبيده فراڠ چينا اداڽ. Singapore, 4°.

Ufford (*J. K. W. Quarles van*), nieuwe uitgaven (Overgedrukt uit de Economist, Juli 1898). 's Gravenhage, 8°. — Van den schrijver.

Atlas *Vidal-Lablache.* 1re livraison. Paris, s. d. Folio.

Vorderman (A. G.), Molukken-vogels (Overgedrukt uit het Natuurkundig Tijdschrift voor Nederlandsch-Indië, deel LVIII). Batavia, 1898. 8°. — Van den schrijver.

Officieel programma van de feesten, die gevierd zullen worden te Batavia ter gelegenheid van de troonsbestijging en inhuldiging van Hare Majesteit *Wilhelmina* Helena Paulina Maria, Koningin der Nederlanden, enz., enz. Batavia, 1898. 4°. — Van de firma G. Kolff en Co.

Officiëel gedenkboek van de feestelijke ontvangst en de inhuldiging van Hare Majesteit, Koningin *Wilhelmina* Helena Paulina Maria binnen Amsterdam in 1898. Amsterdam — Batavia, s. d. 4°. 1e stuk.

Yoe Tjai Siang, het allereerste begin. De wet van eenheid en solidariteit in het stoffelijke en geestelijke. De hoofdzaken in kort overzicht. Bespiegelingen van ..... Batavia, 1898. 8°.

Sjair prang negeri *Zejistân.* انيله شعير فراڠ نڬري زيتون Singapore, z. j. 8°.

Zwierzina (W. K. F.), aanvulling der beschrijving van de penningen na 's Konings dood geslagen in de kon. fabriek van zilverwerken, firma C. J. Begeer. 1897. 8°. (Overdruk uit het Tijdschrift v/h. Ned. Gen. voor munt en penningkunde). — Geschenk van Mr. J. A. van der Chijs.

STAAT

BEHOORENDE BIJ BESLUIT VAN 27 AUGUSTUS 1898 NO. 14.

Zie Notulen Oct. '98 I[a].

---

1. Een tabaksdoos van fijn gedreven goud met zeven en twintig steenen in het deksel, waarvan zestien robijn spinel (wellicht robijn), vier saffieren en zeven bergkristallen van diverse kleuren.

2. Een tabaksdoos van fijn gedreven goud met rand van robijntjes; in het midden van het deksel een groote, en twee kleine opalen en achttien robijntjes.

3. Een tabaksdoos van fijn gedreven goud, waarvan het deksel is ingelegd met elf steentjes (robijntjes spinel).

4. Een tabaksdoos van fijn gedreven goud, waarvan het deksel is ingelegd met een rand van robijntjes, acht kleine diamantjes en een robijntje in het midden.

5 t/m 8. Vier zilveren sigarenkokers met gouden beslag, (een hiervan, No. 8, is wellicht een bakje voor sirihladeren, zilver met gedreven gouden rand).

9. Een houten, met goud beslagen doos.

10. Een krisgevest, voorstellende een dewa, van zeer fraai gesneden ivoor met edelgesteenten ingelegd; er ontbreken echter negen steenen aan.

11 en 12. Twee gouden krisgevesten, voorstellende dewa's, met diverse edelgesteenten ingelegd.

13. Een houten krisgevest met gouden beslag, waarvan de steentjes uitgebroken zijn.

14. Een houten krisgevest van anderen vorm met acht diverse steenen.

15. Een kris met scheede (niet passend). De scheede van katimohoh-hout aan eene zijde, en de andere zijde goudbeslag; het hoofd van de scheede is van ivoor; de kris met gouden gevest, voorstellende een dewa en ingelegd met zeventien brillanten en diamantjes en acht diverse steenen.

16 en 17. Twee zilveren tabaksdoozen met goud aan het deksel.

18 t/m. 23. Zes gouden tjepoes (bakjes).

24 t/m. 27. Vier zilveren id.

28. Drie koperen, met goud beslagen armbanden.

29. Zes zilveren schalen zonder inscriptie.

30. Zeven zilveren schalen met inscripties.

31. Een gouden ring met een grooten, langwerpig vierkanten brillant, lichtgroen van zeer helder water, geflankeerd door twee robijntjes, waarvan er een ontbreekt. Grootte van den brillant ongeveer 20 × 18½ m.M. Gewicht van den ring 36 gram.

32. Een gouden ring met grooten, vierkanten brillant, lichtgeel-groen, van zeer helder water, omringd door zes kleine diamantjes. Grootte van den brillant ongeveer 17 × 17 m.M. Gewicht van den ring 28.7 gram.

33. Een gouden ring met grooten, langwerpig vierkanten brillant, kleurloos, van helder water met enkele zwarte vlekjes. Grootte van den brillant ongeveer 14 × 12 m.M. Gewicht van den ring 24.3 gram.

34. Een gouden ring met een grooten, ovalen diamant in rozetvorm, omgeven door tien kleinere diamanten en geflankeerd aan weerszijden door drie zeer kleine diamantjes. Grootste diameter van den grooten diamant 10 m.M., de kleine diameter 9 m.M. Gewicht van den ring 13 gram.

35. Een gouden ring met een ronden brillant, groen-geel, helder, geflankeerd door twee geslepen robijntjes. Diameter van den brillant 8 m.M. Gewicht van den ring 8.5 gram.

36. Een gouden ring met grooten, vierkanten, kleurloozen brillant met eene zwarte vlek; zeer zuiver water. Grootte van den brillant $12\frac{1}{2} \times 11$ m.M. Gewicht van den ring $23\frac{1}{4}$ gram.

37. Een hoofdband, djaman, van goud filigrain op rood laken gestikt, bezet met een langwerpig vierkanten brillant, wit, helder van water, omgeven van tien diamanten van kleinere grootte en aan weerszijden omzet met negen en twintig diamantjes en vijf robijnen. Grootte van den grooten brillant $11\frac{1}{2} \times 9$ m.M. Gewicht van den hoofdband 206 gram.

38. Een hoofdband van bladgoud en goud filigrain op rood laken gestikt.

39. Een gouden broche met elf diamanten in rozetvorm en twintig kleine brillanten. Gewicht 22 gram.

40. Een gouden broche of hanger met een grooten ovalen brillant, omringd door elf diamantjes. Grootte van den brillant ongeveer $12 \times 10\frac{1}{2}$ m.M. Gewicht van de broche 22.1 gram.

41. Een gouden broche met een grooten, vierkanten, groenachtig-gelen brillant. Grootte van den brillant ongeveer 18 × 18 m.M. Gewicht van de broche 28.7 gram.

42. Een gouden broche met een grooten diamant, omringd door acht kleinere diamanten en twee kleine brillanten. Gewicht van de broche 33 ½ gram.

43. Een gouden broche met een grooten brillant, omringd door vier kleine brillanten en verder door vier groepen elk van drie diamanten. Grootte van den brillant ongeveer 19 × 18½ m.M. Gewicht der broche 41.9 gram.

44. Een stervormige gouden broche met een grooten, vierkanten, min of meer geelachtigen brillant, omringd door veertien diamantjes. Grootte van den brillant ongeveer 12 × 12 m.M. Gewicht der broche 28 gram.

45. Een gouden broche, voorzien van negentien onregelmatig geslepen diamantjes. Gewicht 17 gram.

46. Een hanger met gouden haak, bestaande uit een Maltheserkruis met aanhangende halve maan; in het midden van het kruis bevindt zich een vrij groote diamant, omringd door zeven kleinere diamanten, waaromheen een groot aantal diamantjes van weinig waarde. De halve maan draagt zeven diamanten, omringd door een groot aantal zeer kleine diamantjes van weinig waarde; alle diamanten hebben den rozetvorm. Aan den rand van den hanger ontbreekt een van de kleine steentjes; de haak draagt twee kleine robijntjes; een kleine smaragd en eenige kleine diamantjes, waarvan nog vijf aanwezig zijn. Gewicht van het geheel 54 gram.

47. Een gouden ster (versiering van een staatsiekleed) voorzien van een grooten, vierkanten brillant van geelgroene tint. Grootte van den brillant ongeveer 13 × 12½ m.M. Gewicht 22½ gram.

48. Een gouden haarspeld met een ronden, gelen brillant. Diameter van den brillant 7.4 mM.; de brillant is omgeven door twaalf kleine diamantjes. Gewicht der speld 14 gram.

49. Een stel van drie gouden kabajaspelden, ieder met eenige onregelmatig geslepen diamantjes in zilver gevat. Gewicht 42 gram.

50. Twee voorwerpen (gouden knoppen) van filigrain (gebruik onbekend), voorzien van kleine steentjes. Gewicht 87 gram.

51. Twee gouden knoppen met robijnen bezet.

52. Twee filigrain voorwerpen (bloemknoppen).

53. Twee gouden schaaltjes, een met houten voetstuk. Gewicht 316 gram.

54. Een gouden schaaltje met houten voetstuk. Gewicht 187 gram.

BIJLAGE VIII.

LIJST

VAN DE NAMEN DER BLIKKEN WAJANGPOPPEN UIT LOMBOK.

(*zie Notulen Oct. '98 I f*).

De kapsels zijn die van de wajang gĕḍog (Serrurier, wajang poerwå, 8° uitg. p. 123). De stof schijnt ontleend aan Arabische verhalen, blijkens de personen van Djajengrana (Amir Hamzah) Oemar Maja en Oemar Madi, welke beide laatsten in hun uiterlijk tegenhangers zijn van Sĕmar en Togog, en met invoeging van enkele personen uit de wajang poerwå, zooals Hadimba en Hadimbi (de reuzen Arimbå en Arimbi?). Ook vallen barokke figuren op te merken, b. v. een Chinees, een moderne jockey, benevens de gewone monsters. Nos. 75 t/m. 84 zijn gekleurd, de overige blank gelaten.

1 Nabi Rasmin.
2 Raden Sajid.
3 Nang Gemblang.
4 Raden Noersiwan.
5 Baba Dijoe.
6 Raden Pengalasan.
7 I. Ketoet Boeng.
8 Praboe Oendoek Nata.
9 Praboe Noersiwan.
10 Raden Matal.
11 Praboe Sal Gĕni.
12 Hadimba.
13 Koeda toenggangan.
14 Papoe Brajoet.
15 Raden Oemar Maja.
16 Hadimbi.
17 Mala Ekat Djebrail.
18 I. Prĕbangsa.
19 Pati Banjak.
20 Praboe Djoebin.
21 Iman Soemantri.
22 Nabi Kilir.
23 Haboen Talib.
24 Bade Oealam.
25 Balatantara.
26 Praboe Mataram.
27 Bala Dijoe.
28 Patih Batak.

29 Demang.
30 Praboe Kaorang.
31 Raden Proes.
32 Iboe Brahindi.
33 Selasir.
34 Wilmana.
35 Papoe Entjik Entjang.
36 Papoe Egol.
37 Bala Raksasa.
38 Singoet.
39 Babah.
40 Papoe Grènggèng.
41 Praboe Gagĕlang.
42 Patih Banjak.
43 Prĕbangsa.
44 Praboe Karmat.
45 Bagindali.
46 Nang Gemblang.
47 Papoe Lempeni.
48 Arija Joeda.
49 Koeda Sĕkar Dijoe.
50 Balatantara.
51 Praboe Gĕrdji.
52 Papoe Gaboes.
53 Praboe Raras.
54 Bala Dijoe.
55 Bala Dètèja.
56 Raden Oemar Madi.
57 Praboe Taptanoes.
58 Praboe Lamdaoer.
59 Djajeng Rana.
60 Tĕmĕnggoeng.
61 Patirata.
62 Pengakan Ingka.
63 Raden Bandjaran Sari.
64 Praboe Gagĕlang.
65 Dewi Rĕngganis.
66 Dewi Koera Isin.
67 Rada satil.
68 Praboe Samtanoes.
69 Loerah.
70 Paksi Djatajoe (= Wilmana).
71 Praboe Orang.
72 Arija Bala.
73 Pengalasan.
74 Kala Goemantoeng.
75 Praboe Oeroe Denta.
76 I. Lamdaoer.
77 Raden Matal.
78 Dewi Maninggarim.
79 Ketoet Emboeng.
80 Raden Oemar maja.
81 Loerah.
82 Djajeng Rana.
83 Patih Kalantaka.
84 Prahoe Oemar madi.
85 (Kajon).
86 „

LIJST
van ingekomen boekwerken gedurende het 4de kwartaal 1898.

Adelaide chamber of commerce: annual report, 1894, 96—98. Adelaide, 8°.

Kamer van koophandel en nijverheid te *Amsterdam:* verslag, 1863, 64, 67, 68, 72—76, 78—81, 84, 93, 94, 97. 8°.

Zeemanshuis te *Amsterdam*: verslag, 1867.

Traité, conclu à Saigon entre la France et le royaume d'*Annam,* le 15 Mars 1874. Saigon, 1875. 4°.

Traité de commerce [ut supra] le 31 Aout 1874. Saigon, 1875. 4°.

La chambre de commerce d'*Anvers*, 1871—1896. Anvers, 1896. 8°.

Kamer van koophandel en fabrieken te *Apeldoorn*: verslag, 1880, 83, 84, 94. 8°.

Bake (*R. W. J. C. de Menthon*), Arabische handel en nijverheid (Overgedrukt uit Tijdschr. d. Ned. maatsch. v. nijv., deel 14). 8°.

Koloniale *bank:* notulen der vergadering op 1 Nov. 1896 ten kantore van het hoofdagentschap te Soerabaia. Ibid, 1896. 8°.

Kamer van koophandel en nijverheid te *Batavia*: circulaire dd. 6 Dec. 1870, n°. 91 (over bankroeten van Chinezen). Folio.

Bataviasche landbouw-vereeniging: notulen der algemeene vergadering op 22 Mei 1894. Batavia, 8°.

Baynes (*H.*), ideals of the East. London, 1898. 8°.

Rules for the sale of unassessed waste lands in the lower provinces of *Bengal*, and for the redemption of the revenue of such lands already granted for a term of years. S. l. et d. [Calcutta, 1865]. 8o.

Berg (*H. P. J. van den*), Javasche bank. Cijfers, getrokken uit de jaarverslagen en met enkele aanteekeningen voorzien (Overdruk uit Tijdschr. v. Nijv. en Landb. deel LVII). Batavia, 1898. 8o. — Van den schrijver.

Berg (*N. P. van den*), prae-advies aan de Kamer van koophandel en nijverheid te Batavia nopens een verzoek van B. R. G. Bouricius (afstand van gronden in erfpacht), 1874. 8o.

Berg (*N. P. van den*), de Indische koffiemarkt, 1881. 8o.

Bi-metallism. Supplement to the Bullionist of 15th April and 23th May 1882, issued for the International monetary standard association. London, folio.

Boen Tsiang Ti Koen, zedeleer, in het Maleisch bewerkt door Baba Kwa Tiki Taka. Palembang, 1881. 8o.

Boissevain (*J.*), terugblik op de eerste 25 jaren van het bestaan der stoomvaart-maatschappij „Nederland" te Amsterdam. Ibid., 1895. 4o.

Bombay chamber of commerce: report for the year 1869/70, 1870/1, 1872/3, 1873/4, 1874/5, 1875/6, 1877/8, 1878/9, 1879/80, 1893—97. Bombay, 8o.

Bonebakker (*E.*), van Sente Brandane, naar het Comburgsche en het Hulthemsche handschrift op nieuw uitgegeven. Amsterdam, 1894. 4o.

Le *Brésil* à l'exposition internationale d'Amsterdam, 1883. Lisbonne, 1883. 4o.

Brisbane chamber of commerce: second annual report, July, 1870. 8o.

The *British* mercantile gazette. Nov. 1883, Febr. and Dec. 1884. London, fol.

The *British* trade journal. Vol. XXIII, no. 265; XXXVI, no. 428, 429; XXXVI, no. 430, 431. London, 1885/98.

——— Holl. uitgave voor de Amsterdamsche tentoonstelling, 1883. N°. 1, Junij 1883. London, 1883.

Brugmans (H.), catalogus codicum manu scriptorum universitatis Groninganae bibliothecae. Groningae, 1898. 8°.

Catalogue général de l'exposition nationale du millénaire *Budapest* 1896. Groupe I^b^—XX, 8°.

Acts of the legislative councils of India and Bengal. Rules, bye-laws, regulations and notifications relating to the port of *Calcutta*, with schedules of port, pilotage, jetty and wharf charges. Calcutta, 1873. 8°.

Catalogus van de boeken en kaarten uitmakende de bibiotheek van het departement van kolonien. Nieuwe uitgave. 's Gravenhage, 1898. 8°.

Centralbureau für den Weltverkehr. Prospect und Schiffsliste für October, November, December 1881. Berlin, 8°.

Ceylon chamber of commerce: report fort the half-year ending 30th June, 1896. Colombo, folio.

The *Ceylon* chamber of commerce price current: 1898, n°. 38, 40, 42—44, 46. Colombo, 8°.

Planters' association of *Ceylon*: proceedings for the year ending
Febr. 17th 1877
„ 16th 1878
„ 17th 1879
„ 17th 1880
„ 22nd 1881
„ 17th 1884
„ 17th 1885
„ 17th 1894. Colombo, 8°.

prize-essais: buildings in connection with coffee cultivation. London, 1879. 8°.

Chineesche profeten-legenden, in het Maleisch vertaald door Nonna Empok. z. j. 8°.

Cahier des charges pour l'exploitation du service postal maritime de la *Cochinchine* Française. Saigon, 1880. 8°.

Cole (W. T.), statement exhibiting the external and internal

trade of Sind, for the year 1864/5. Kurrachee, 1865. Folio.

British *Columbia* board of trade: 17th annual report, Aug. 1896. 8°.

Copenhagen and its free port. Copenhagen, 1896. 8°.

Czarnikow (*C.*), weekly price current. Sept. 22, 29, Oct. 6, 13, 20, 1898. London, 4°.

Deli-Batavia-maatschappij, gevestigd te Batavia: gewijzigde statuten, 1893. 8°.

General marine insurance company (lim.) of *Dresden*: report 1878/9 Dresden, 4°.

Chamber of commerce and manufactures in the city of *Edinburgh*: 112th, 113th report by the directors, 31 March 1897, 1898.

Elder, Smith & Co.: monthly circular. October 1898. Adelaide, folio.

Verslag over den toestand van het middelbaar onderwijs in de gemeente *Enschede*, 1894 t/m 97. Enschede, 8°.

Kamer van koophandel en fabrieken te *Enschedé*: verslag, 1883. 8°.

Ferguson (*J. H.*), general instructions for the Netherland consular service in China. S. l. 1874. 8°.

———, reglement voor de aanwerving van arbeiders in China, om onder contract voor een bepaalden tijd veld- of fabriekarbeid te verrigten, in Nederlandsche kolonien. S. l. 1873. 4°.

Garnier (*J.*), traité complet d'arithmétique théorique et appliquée au commerce, à la banque, aux finances et à l'industrie. 3me édition. Paris, 1880. 8°.

Geelong chamber of commerce and manufactures: annual report, 1895. Geelong, 8°.

Geerligs (*H. C. Prinsen*), de toestand der rietsuikerindustrie in de verschillende productielanden. S. d. et l. 8°.

———, korte handleiding tot de fabrikatie van suiker uit

suikerriet op Java. 2de vermeerderde druk. Semarang, 1897. 8°.

Gelder (*W. van*), boekoe batjaän salawe toeladan pikeun moerid-moerid pangkat panghandapna di sĕkola Soenda. 3e druk. Batavia, 1898. 8°.

Gelder (*W. van*), mangle nja — eta roepa-roepa tjarita reudjeung tjontjo, pikeun sakola soenda, beunang ngarang sarta beunang ngoempoelkenn. Tjitakan anoe kadoewa. Den Haag, 1898. 8°.

Gorkom (*K. W. van*), verslag omtrent de kinakultuur op Java over de jaren 1865, 1866, 1867 en 1871. 8°. (Overdrukken).

Göteborgs kungl. vetenskaps- och vitterhets-Samhall: handlingar. 4de serie, I. 8°.

Graaf (*D. A. J. B. de*), het zich verplaatsen van den handel op onze Indische buitenbezittingen naar Singapore als gevolg eener gebrekkige scheepvaartwetgeving en de beteekenis van dat verschijnsel voor de Nederlandsche katoen-industrie. Lezing, gehouden te Zutphen op den 22sten Juni 1894. S. l. et d. 8°.

Kamer van koophandel en fabrieken te 's *Gravenhage*: verslag, 1867, 1868. 8°.

Haan (*L. J. Eilerts de*), voorlezingen over gezondheidsleer voor onderwijzers. Batavia, 1898. 8°.

Port de *Hai-phong*. Extraits du règlement général der douanes à l'usage des navires. Saigon, 1875. 8°.

Heeres (*J. E.*), heeft Nederland de Kaap verkocht? Eene lezing. Amsterdam-Pretoria, 1898. 8°.

Hekker (*Ch.*), pangadjaran basa soenda pikeun moerid-moerid pangkat panghandapna di sekola soenda. Djilid ka I. Batawi, 1898. 8°.

Kamer van koophandel en fabrieken te *Hengelo* (O): verslag, 1894, 1895, 1897. 8°.

Heuzé (*G.*), les plantes industrielles. 2de partie. Paris, 1860. 8°.

Hoang (*P.*), le mariage chinois au point de vue légal. Changhai, 1898. 8°. — Van den heer B. Hoetink.

Holle (*K. F.*), over aardnoten (Katjang Tjina) en haar verbruik in Europa, 1876. 8°.

Les fabricants-exportateurs du royaume de *Hongrie*. Budapest, 1894. 8°.

Hoijman en Schuurman's exportblad. Weekblad voor den in- en uitvoer-handel: 5de jaargang, 1898, N°. 35—39, 41, 43. Amsterdam, folio.

Hughes (*J.*), Ceylon coffee soils and manures. A report to the Ceylon coffee planters' association. London, 1879. 8°.

General description of small patent machines for the manufacture of pure transparent *ice*. London, s. d. 4°.

The *implement* and machinery review. Vol. X, n°. 120. London, 1885. 4°.

Act n°. VI of 1863 to consolidate and amend the laws relating to the administration of the Department of Sea Customs in *India*. S. l. et d. 4°.

A manual of the geology of *India*. Economic geology by V. Ball. 2d edition, part I. Corundum by T. H. Holland. Calcutta, 1898. 8°.

Chartered bank of *India*, Australia and China. Verslag, 1871, 1872. 8°.

Government of *India*. Legislative department. The unrepealed general acts of the Governor General in Council from 1834 to 1867. Third edition. Vol. I. Calcutta, 1898. 8°.

The popular overland guide. Hints to travellers by the overland route to *India*, Australia and China, viâ Marseilles and Southampton. London, 1861. 8°.

De *Indische* Revue. Weekblad. 1e jaargang, n°. 1. Batavia, 1899. 4°. — Prospectus, 1898. 4°.

Nationale tentoonstelling van vrouwen arbeid. Verslag van de driedaagsche samenkomst gehouden van 22—24 Augustus 1898 ter bespreking van den arbeid der vrouw

op maatschappelijk gebied in onze *Indische* bezittingen. Batavia, 1898. 8°.

Institut colonial international: Statuts et règlement, 1894. Compte-rendu des séances: Bruxelles, 28 et 29 Mai 1894; la Haye, 9—12 Sept. 1895.
1re série, la main-d'oeuvre aux colonies, tome I—III.
2me série, les fonctionnaires coloniaux, tome I et II.
3me série, le régime foncier aux colonies, tome I. Bruxelles, 8°.

Iterson (*G. Boessingh van*), waar vele millioenen reeds gebleven zijn en waar vele millioenen nog zullen blijven. Een antwoord op de repliek van den oud-O-I-hoofdambtenaar J. A. van Dorsser. Leiden, 1898. 8°.

The tariff convention, signed on the 25th June, 1866, by the representatives of England, America, France, Holland and *Japan*. Also the bonded warehouse regulations and rates of charges. Yokohama, s d. Folio.

Eindresumé van het bij Gouvernements besluit dd. 10 Juni 1867, n°. 2 bevolen onderzoek naar de rechten van den inlander op den grond op *Java* en Madoera, samengesteld door den Chef der afdeeling statistiek ter algemeene secretarie. Eerste gedeelte. Tweede druk. Batavia, 1898. 4°.

Verzameling van de rapporten en bezwaarschriften over de patentbelasting, uitgegaan van de kamers van koophandel en nijverheid op *Java* in de jaren 1875 tot en met 1881 (overgedrukt uit „de Gids", 1882, n°. 5). 8°.

Javaansche kinderspelen met zang (overgedrukt uit: Mededeelingen van wege het Ned. zendelinggenootschap), 1898. 8°.

Jekelfalussy (*J. de*), l'état hongrois millénaire et son peuple. Budapest, 1896. 8°.

Le *journal* des chambres de commerce. Revue mensuelle. 1885, n°. 2. Paris, 4°.

Proefstation voor suikerriet „West-Java" te *Kagok* (Tegal):
Statuten, 1886. 8°.
Verslagen, 1892—97.
Bulletin, n°. 1—6, 8, 1886—90. 8°.
Mededeelingen, n°. 1 (met Duitsche vertaling), n°. 2 (met Eng. vert.) — 37. 8°.
Zehntner (L.), methode der boorderbestrijding, vademecum ten behoeve van tuinopzieners. Semarang, 1898. 8°.
Wakker (J. H.) en F. A. Went, de ziekten van het suikerriet op Java, die niet door dieren veroorzaakt worden. Uitgegeven door de proefstations Oost- en West-Java. 2 deelen. Leiden, 1898. 8°.

Kedirische landbouw-vereeniging: notulen:
3 Augustus 1896
19 December „
6 Maart 1897
15 Augustus „
12 Maart 1898
Samarang en Soerabaia, 8°.

Kemp (*P. H. van der*), het Indische grootambtenaarsexamen naar aanleiding van eene statistiek, 1898. 8°. (Overgedrukt uit Vragen des tijds). — Van den schrijver.

Kemp (*P. H. van der*), van kasboekhouding. Eene nalezing over de millioenenstudie van G. Roessingh van Iterson, toegelicht en beoordeeld door J. A. van Dorsser. 's Gravenhage, 1898. 8°. — Van den schrijver.

Ko Mo An, de lotgevallen van „Bòk-Lòrò Mêndoet" (Djokjasche schoone) in Javaansche wajang lakòn. Batavia, 1898. 8°. — Van den schrijver.

Kreemer (*J.*), vijf-en-twintig jaren zendeling. 1898. (Overgedrukt uit: Mededeelingen van wege het Ned. zendelinggenootschap). 8°.

Zoologische Studien. Festschrift Wilhelm *Lilljeborg* zum 80sten

Geburtstag gewidmet von schwedischen Zoologen. Upsala, 1896. 4°.

Nederlandsche kamer van koophandel te *Londen*: jaarverslag 1891/2—95. Amsterdam, 8°.

verslag der vergadering van belanghebbenden bij den zuivelhandel tusschen Nederland en Groot-Britannië Londen, 1891. 8°.

circulaire over den Ned. groenten- en fruithandel op Groot-Brittanië, 1891. Fol.

The *London* chamber of commerce. The chamber of commerce journal, 4°.

Lugrin (*C. H.*), Yukon gold fields. Map showing routes to the various mining camps. Mining regulations, etc., etc. Victoria B. C., 1897. 8°.

Kamer van koophandel en nijverheid te *Makassar:* reglement, 1864. 8°; jaarverslag, 1893—97. 8°.

The *Manchester* ship canal company: official sailing list and ship canal guide. September 1898. Manchester, 8°.

Marre (*A.*), vocabulaire des principales racines Malaises et Javanaises de la langue Malgache. Paris, 1896. 8°.— Van den schrijver.

Matthes (*B. F.*), de profetieën van Ezechiel en Daniël in het Makassaarsch. Amsterdam, 1898. 8°. — Van den vertaler.

Meeting of the delegates of associated chambers of commerce. Demonetization of silver. London, 1882. 8°.

Melbourne chamber of commerce: annual report, 1868—70, 77, 78, 80, 81, 96/7, 97/8. Melbourne, 8°.

Compagnie des *messageries* maritimes: rapport du conseil d' administration, 1873, 74. Paris, 4°.

Kamer van koophandel en fabrieken te *Middelburg.* Verslag, 1874, 76—81, 84, 93. 8°.

Mochamad Tahir en La Toëppoe dâeng Mappoëlli, Boegineesch leesboek. 1ste deel. Batavia, 1898. 8°.

Moens (*J. C. Bernelot*), verslag nopens de gouvernements kina-onderneming over het jaar 1875. 8°.

The *money* market review. A weekly record of trade and finance. Vol. XLV, n°. 1,166. London, 1882. Fol.

Moss (*H. E.*) & Co., steamship circular. Febr. 1884; Aug. 1885. Liverpool, fol.

Murray (*K. B.*), the chamber of commerce journal, established to promote intercommunication between chambers of commerce throughout the world. Vol. IV, n°. 37—39, 42. London, 1885. 4°.

Eerste *Nederlandsche* verzekering-maatschappij op het leven, tegen invaliditeit en ongelukken, gevestigd te 's Gravenhage: algemeene vergadering van aandeelhouders op 4 Mei 1895. Rotterdam, 8°.

Vereeniging tot bevordering der ooftteelt in *Nederlandsch-Indië*. Batavia, 1898. 8°. (Overgedrukt uit Teysmannia).

Catalogus van leermiddelen ten behoeve der openbare lagere scholen in *Nederlandsch-Indië*. Batavia, 1883. 12°.

Verslag van de *Nederlandsch-Indische* kommissie der Maatschappij van Weldadigheid in Nederland over de jaren 1879 en 1880. S. d. et. l. 8°.

Nederlandsch-Indische verlichting maatschappij, gevestigd te 's Gravenhage: circulaire, 1898. 4°.

Voorloopig vracht-tarief der *Nederlandsch-Indische* stoomvaart-maatschappij. Batavia, 1866. 8°.

Neeb (*C. J.*), en *W. E. Asbeek Brusse*, naar Lombok. Soerabaia, 1897. 4°.

The worlds industrial and cotton centennial exposition, *New Orleans*, Louisiana, U. S. A. General announcement, regulations, etc. S. l. 1883. 4°.

New York directory of exporters, 1894. 8°.

Verslag van de commissie, belast met onderzoek naar maatregelen tot verbetering van het *Noordzee*-kanaal, aan de kamer van koophandel en fabrieken te Amsterdam. Ibid., 1895. 4°.

Proefstation *Oost-Java*, goedgekeurd bij gouv. besluit van 9 Julij 1887, n°. 22: Mededeelingen:

1e serie, n°. 1, 7, 9, 11, 16, 21—27, 29—50;

2e „ n°. 1—13, 15—50.

3e „ n°. 1—8.

De *Oranje* Nassau-boekerij en de Oranje-penningen in de koninklijke bibliotheek en in het koninklijk penningkabinet te 's Gravenhage, 1898. 8°.

Kamer van koophandel en nijverheid te *Padang*: reglement van orde, 1864. 8°.

British chamber of commerce, boulevard des Italiens, 25, *Paris*: report presented at the annual general meeting, 1893, 1894. 8°.

Penang market report, 1898, 23 Sept., 7 Oct., 21 Oct., 4 Nov., 18 Nov., 2 Dec. Penang, folio.

Penang chamber of commerce and agriculture: report, 1895.

Kina-cultuur maatschappij „*Pengalengan*", gevestigd te Batavia: prospectus en begrooting, 1898. 4°.

International exhibition *Philadelphia* 1876. Special catalogue of the Netherland section. Amsterdam, 8°.

Chamber of commerce of *Pittsburgh*, Pa.: year book and directory, 1897, 1898. 8°.

Poensen (*C.*), ontjen-ontjen. Javaansch leesboek. Tweede deel. Vierde druk. Batavia, 1898. 8°.

Poensen (*C.*), beoordeeling van G. J. Oudemans's Javaansche wetten. 8°.

Bulletin commercial et prix-courant, publiés par la chambre de commerce de *Pondichery*, 1881, n°. 202. Folio.

Port Elizabeth chamber of commerce: report of the committee, 1870. 8°.

Het Nederlandsche handels-etablissement te *Port-Said*. 's Gravenhage, 1877. 4°.

Queensland acclimatisation society: 7th annual report, 1871. 8°.

Statistical register of *Queensland* for the year 1864, compiled in the office of the registrar-general. Brisbane, 1865. Folio.

Queensland, legislative assembly. Report on existing and proposed lines of steam communication. Brisbane, 1865. Folio.

Pugh's *Queensland* almanac, directory and law calendar for 1866. Brisbane, 8°.

Raadt (*J. Th. de*), C. A. Serrure, 1835—1898. Paris, 1898. 8°.—Geschenk van Mr. J. A. van der Chijs.

Rangoon chamber of commerce: report of the proceedings, 1869.

Rathborne (*A. B.*), camping and tramping in Malaya; fifteen years' pioneering in the native states of the Malay peninsula. London, 1898. 8°.

Robinson (*C.*), New South Wales: the oldest and richest of the Australian colonies. Sydney, 1873. 8°.

Roth (*H. Ling*), a report on the sugar industry in Queensland. Brisbane, etc., 1880. 8°.

Maatschappij tot nut der zeevaart te *Rotterdam*: verslag, 1865. Rotterdam, 8°.

Kamer van koophandel en fabrieken te *Rotterdam*: verslag, 1867, 68, 70, 72—76, 78—81, 83, 84, 94—97. 8°.

Rotterdamsche handelsvereeniging: verslag, 1875. 4°.

Salas (*C. P.*), memoria demográfica año 1895. La Plata, 1898. 4°. (uitgegeven door de Dirección general de estadistica de la provincia de Buenos Aires).

De reede van *Samarang*. Ibid., 1865. 8°.

Samarangsch stoombootveer: verslag, 1e boekjaar, 1878 (1 Juni—31 Dec.), 2e boekjaar 1879 (1 Jan.—31 Dec.). Samarang, 8°.

Sayur (*A. G.*), rapport sur le commerce d'exportation et d'importation en Syrie. S. d. et l. 8°.

Schiffner (*V.*), conspectus hepaticarum archipelagi Indici. Batavia, 1898. 8°.

Kamer van koophandel en fabrieken te *Schoonhoven*: verslag, 1872, 73.

Siddik, Boegineesche vertaling van I Koêkang. Batavia, 1898. 8°.

Singapore chamber of commerce: report, 1895. 8°.

An account of the *Smithsonian* Institution. Its origin, history, objects and achievements. Washington, 1895. 8°.

Verslag der vergadering, (gehouden te *Soerabaia*) op 29 Maart 1895 ter bespreking der algemeene belangen van den importhandel. Soerabaia, s. d. 8°.

Kamer van koophandel en nijverheid te *Soerabaia*: reglement, 1864. 8°.

N. I. maatschappij van nijverheid en landbouw, afdeeling *Soerakarta*: notulen der algemeene vergadering op 3 Aug. 1865. Samarang, 8°.

Southampton chamber of commerce: annual report, 1896—97.

Stuers (*V. de*) en *P. J. H. Cuypers*, het Rijks-museum te Amsterdam. Ibid. s. d. (1898). Plano.

Out & home, the *Suez* canal and eastern journal. Vol. IX, n°. 56, London, 1898. Fol. (Hierin portret van H. M. Koningin Wilhelmina).

La question du tonnage de capacité des navires au point de vue de la perception des droits de navigation dans le canal maritime de *Suez*. Paris, 1874. 8°.

Timor guano maatschappij: prospectus, statuten. Soerabaia, 1882. 8°.

Toorn (*J. L. van der*), pada menjatakan beberapa pekerdja-an toekang-toekang. 2de druk. Betawi, 1898. 8°.

Correspondence respecting steam postal service viâ *Torres' straits*. Queensland, 1865. Folio.

Trade and industry, incorporating „the industrial review of reviews". Vol. III, n°. 17. London, 1890. Folio.

Twentsche vereeniging tot bevordering van nijverheid en handel: maandblad:
1867 (2de jaargang).
1868, n°. 1, 4, 5, 7, 9.
1869 „ 1—11.
1870 „ 1—8, 10—12.

1871 n°. 1—10.
1872 „ 2—4, 8—12.
1873 „ 2—4, 6, 8, 9, 11, 12.
1874 „ 3, 4, 6—12.
1875 „ 1—7, 9,10, 12.
1876 „ 1, 2, 4—6, 8, 9.
1877 „ 1—7, 9—12.
1878 „ 2—4, 7, 9—11.
1879 „ 4—8, 11,12.
1880 „ 1—5.
1881 „ 1—8.
Enschedé, 8°.

Ufford (*J. K. W. Quarles van*), Jhr. W. van Citters, zuid-Afrika voor en na Dr. Jameson's inval in de Transvaal. 's-Gravenhage, 1897.

Dr. C. B. Spruyt, Engeland en Transvaal. Amsterdam, 1898.

Verslag van het bestuur der Nederlandsch Zuid-Afrikaansche vereeniging over 1897—98.

Paul Kruger en de opkomst van de Zuid-Afrikaansche republiek. Amsterdam en Kaapstad, 1898. (Overgedrukt uit de Economist, Augustus 1898). 's-Gravenhage, 8°. — Van den schrijver

Verslag der commissie, belast met het afnemen der examens, bedoeld bij de artikelen 1, 2 en 3 der bepalingen, behoorende bij het koninklijk besluit van 20 Juli 1893, n°. 29 (Ind. Stbld. n°. 257). [Tweede gedeelte van het groot-ambtenaars-examen]. Batavia, 1898. 8°.

Verslag [consulair] aangaande de kolonie *Victoria* over het jaar 1871 en 1872. S. d. et l. 8°.

Exposition universelle de 1873 à *Vienne* (Programmes, règlement, etc.), n°. 1—66. Vienne, 1872. 4°.

d. W. v. W., djeroek-cultuur (Overdruk uit Teysmannia, 1898). 8°.

Woods (J. E. Tenison), the coal resources of Queensland. Brisbane, 1883. 8°.

Yokohama general chamber of commerce: first half-yearly report, 6th of July, 1866; annual report and minutes of the annual general meeting, &, January, 1873, 75, 76; report of the case of Malcolm, Willcox & Co. versus owners of the ship „Cathaya", 1876. 8°.

KORTE INHOUD

VAN HET

BEHANDELDE IN DE NOTULEN VAN HET BATAVIASCH GENOOTSCHAP VAN KK. EN WW. OVER HET JAAR 1898.

Archeologie. Bouwkunstige en artistieke beschrijving van de tjandi Mĕndoet, pp. 4, 50, 73, 194—197.

Werkzaamheden aan tjandi Mĕndoet, pp. 35, 60, 98, 199.

Ontgraving van de, door den Heer DEN HAMER ontdekte tjandi, pp. 60, 93, 152, 199.

Opgravingen in de desa Trawoelan, pp. 59, 113, 198.

Bouwkunstige teekening van tjandi Sewoe, pp. 119, 174.

Beschrijving van tjandi Tegawangi, p. 197.

Klachten over, en onderzoek naar de verwaarloozing der monumenten in Midden Java, pp. 33, 108, 148, 186, 200, 201.

Rapport over Singosari, p. 201.

Reproductie van bas-reliefs, enz. door den Heer VON SAHER, pp. 43, 69.

Archeologische nasporingen door Dr. TEN KATE in Jogjakarta, pp. 43—49.

Collectie cliché's van oudheden, gephotographeerd door den Heer VAN KINSBERGEN, pp. 99, 120, 143—146, 198.

Mededeeling over een Ganeçabeeld te Wonosobo, pp. 156—158.

Mededeelingen van den Heer H. DAMSTÉ omtrent het voorkomen van oudheden in de Boven Batang Hari streek, pp. 182—185.

Linguistiek. Ingekomen woordenlijsten (Sangi- en Talauer eilanden), pp. 13, 42, 71, 108, 114.

Lijst van hikajat en saïr in Palembang, p. 143 en bijlage III.

Bruikleen van handschriften, toebehoorende van het Nederlandsch Bijbelgenootschap te Amsterdam, pp. 63, 90, 126.

Mededeelingen van Dr. Brandes, omtrent de navolgende onderwerpen:

opschrift van tjandi Sewoe, pp. 60, 81--83, 176, 191.

opschrift van tjandi Soerawana, pp. 86—88.

eenige fragmenten van opschriften in Jogjakarta, p. 175.

opschrift van het Diëng-plateau, pp. 157, 189.

opschrift (jaartal) te Ngandjoek, p. 190.

opschrift van Watoesirah, p. 192.

inscripties voorkomende op zegelringen, pp. 78, 84—86, 104—107, 120—122, 140, 176, 190, 193, 194.

oorkonde van 1191 Çaka, pp. 78—81.

oorkonde, in bezit van 's Rijks Ethnographisch Museum te Leiden, p. 90.

oorkonde van Kopenhagen, p. 89.

oorkonde van 888 Çaka, pp. 122, 153, 181.

gouden en zilveren plaatjes met inscripties, in graven gevonden, pp. 83, 112, 125, 139, 141, 169, 175.

eenige teekens, voorkomende op een tempelmunt, p. 191.

de tijdrekening der Tĕnggereezen, pp. 123—125.

Historie. Inscripties op twee zilveren bladen uit den Compagniestijd, pp. 167—169.

mededeelingen van Mr. van der Chijs omtrent Molenvliet en Weltevreden, p. 10.

Ethnographie. Terugkeer van den Lombokschat, pp. 40, 111, 151, en bijlage VII; behoudens enkele uitzonderingen, pp. 97, 163.

Collectie voorwerpen uit de Bataklanden, pp. 73, 101 en bijlage IV.

Collectie voorwerpen uit Posso, p. 130 en bijlage V.

Collectie voorwerpen uit Centraal Borneo, pp. 147, 152.

Collectie wajangpoppen uit Lombok, p. 152 en bijlage VIII.

Collectie voorwerpen uit Madagascar, p. 188.

Voorwerpen uit Centraal Celebes, p. 158.

Beschrijving van de zoutziederij op Saparoea en toelichtend model, pp. 5—9.

Aanbieding en beschrijving van een Oud Bataviasch spel, p. 159.

Dito van een toestel om van een bepaalde streek de qiblah te vinden, p. 136.

Mededeelingen omtrent de verwording der Tĕnggereezen en de kleedij hunner doekoens (geschenk), pp 202—204.

Diversen. Toelage aan dr. Kohlbrugge te Tosari voor een onderzoek der Orang Dongo op Soembawa, p. 171.

Beraadslagingen en besluiten omtrent de navolgende onderwerpen:

het in den handel brengen van het Tijdschrift, pp. 94, 132.

het staken van de vertaling der ingezonden bijdragen vanwege het Genootschap, pp. 172—174, 205.

veranderingen in de wijze van verzending, pp. 18, 114, 154, 186.

de plannen van Mr. Nederburgh tot oprichting eener bibliotheek voor bestuur en rechtspraak, pp. 66, 74.

de terugvordering van de, aan de Kon. Natuurk. Vereeniging alhier in bruikleen gegeven boekwerken, pp. 42, 74.

het opvragen van voor vernietiging in aanmerking komende corpora delicti, p. 117.

het bepalen van den aankoopsprijs van archeologische

voorwerpen door den Conservator der betrokken afdeeling, p. 13.

het systematisch aanvullen van de ethnographische verzameling en het exposeeren der nieuw ingekomen voorwerpen op de eerstvolgende directievergadering, p. 25.

het aanbrengen met verf van de inventarismerken op de ethnographische voorwerpen, pp. 20, 30.

het aanmaken van kasten bij aanbesteding, pp 26, 117, 138 en het aanbrengen van op één sleutel passende sloten bij de kasten en vitrines, pp. 117, 138.

het niet langer openstellen van de leeszaal des avonds, pp. 102—103.

wijziging van de bestaande bepalingen, ten aanzien van het uitleenen van boeken, pp. 16, 35, 63 en van den aankoop van nieuwe boekwerken, p. 25.

Personalia. Nieuw gekozen leden van de Directie, de Heeren Th. DELPRAT en C. DEN HAMER, p. 15, Mr. J. C. MULOCK HOUWER en A. A. de JONGH, p. 109, Dr. G. A. J. HAZEU, p. 160.

Afgetreden leden van de Directie de Heeren DELPRAT, p. 34, B. HOETINK, p. 56, G. A. SCHERER, p. 118, DEN HAMER, p. 143.

Benoemd de Heeren MULOCK HOUWER tot Voorzitter, p. 118, Mr. L. SERRURIER tot Secretaris en Mederedacteur van het Tijdschrift, p. 56, DEN HAMER tot Conservator van de Archeologische Verzameling, p. 56, en na diens spoedig daarop gevolgd vertrek, p. 126, Dr. J. L. A. BRANDES, p. 135, die ook het beheer der handschriftencollectie uit handen van dr. C. SNOUCK HURGRONJE overneemt, p. 58.

Benoemd de navolgende Heeren: G. A. SCHERER tot Eerelid, p. 135, J. CHAILLEY- BERT, p. 36 en Dr. H. TEN KATE, p. 95 tot Correspondeerende leden, A. C. KRUIJT, p. 109 en Dr. F. DE HAAN, p. 160 tot Buitengewone leden.

LIJST

der voorwerpen, die in het jaar 1898 voor de archeologische verzameling zijn verkregen.

(12e *vervolg van den Catalogus.*)

A. VOORWERPEN VAN STEEN.

163*a*. **Ganeça**, Hoog 60, met voetstuk, daarop rustend lotuskussen en achterstuk, waartegen een glorie is uitgebeiteld, uit één stuk; het achterstuk is boven aan de rechterzijde afgebroken, waardoor verdwenen is het boveneinde van de bijl, die de opgeheven linker achterarm voerde; in de rechter opgeheven achterarm onduidelijk een rozenkrans; rechter voorhand beschadigd of leeg, in de linker voorhand een bakje waarop het uiteinde van de slurf rust; het lichaam nog al buikig, het hoofd smal; in het hoofdtooisel, maar onkenbaar, de doodskop met halve maan; op 't voorhoofd het derde oog; korte langs de slurf loopende tanden, in de ooren oorhangers; voetstuk, vierkant, hoog 7, met lotuskussen 18. — Not. 1898, bl. 100 en 164 Tampir tĕngah, Balak, Magĕlang, Kĕdoe.

245*a*. **Boeddha**. *Gipsafgietsel* van het gelaat van het groote Boeddha-beeld in de tjandi Mĕndoet, vervaardigd door den Heer C. den Hamer. Hoog 95.—Not. 1898 bl. 35. Geborgen in de kamer der handschriften.

377*e*. **Urn**, vierkant, met piramidaalvormigen deksel. Het onderstuk hoog 13,9; doorsnede 21,5 op 21,5; dikte der wanden 3,5; diep 7,5; geen opstaande binnenrand

om de opening, evenmin als aan den deksel het stuk is weggenomen dat die deksel om dien rand had kunnen doen sluiten, dus alsof de urn niet afgewerkt is; de deksel, hoog 10,7, bestaat uit een ondergedeelte in den vorm van het onderstuk, de opgaande rand is 4,5; de schuine vlakken verheffen zich 5,2; daarop is de piramide afgeplat met een vlak van 8,5 in 't vierkant; op dit vlak rust een vierkant plaatje hoog 1 en 5,5 in 't vierkant; in deze urn werden gevonden het zilveren schaaltje en de gouden plaat ingeschreven onder No. 783*e*. — Not. 1898, bl. 112, 139, en 175. Kĕditan, Ngasinan, Magĕlang, Kĕdoe.

380*a* **Urn,** van *gebakken aarde.* Zonder deksel, overeenkomende met 380, maar met slechts drie golvende randen, daar hier het voorwerp aan de bovenzijde glad afloopt [1]). Hoog 12, middellijn van boven (den rand inbegrepen) 11, van onderen 17,5; aan de onderzijde een kleine voetring van 7,5 diameter. -- Not. 1898, bl. 4. Kĕmoening, distr. Rambipoedji (verm. afkomstig van het Jang-plateau). Geborgen in de bronskamer onder n°. 794*a*.

392*f*. **Mortier** (?). Met doorloopende holte; naar den onderkant te oordeelen is de bodem doorgestooten. Hoog 13,5; opening van boven 11, met den rand 16; van onder de diameter 12. — Not. 1898, bl. 4 (zie 1897, bl. 144). Janggebergte.

393*a*. **Relief.** *Gipsafgietsel* van het relief aan den omgang van de tjandi Mĕndoet, buitenzijde, links van den trap, Wisnoe voorstellende. Hoog 87; breed 107. — Not. 1898, bl. 35. Geborgen in de kamer der handschriften.

---

1) De vorm van den deksel van 380 heeft veel overeenkomst met dien van 830 en volgg.; het zou dus mogelijk kunnen zijn, dat ook deze voorwerpen van gebakken aarde geen urnen zijn, maar zulk soort van potten, welke potten echter, dikbuikig, op drievoeten blijken te zijn geplaatst geweest.

422*a*. **Hautrelief.** Een rund met nekbult, en een dikke haarpluim op den kop; de kop naar achter gewend langs de linkerborst, met de punt van de staart in den bek; op de achterzijde een opschrift in reliefletters, Soekoeh-schrift, zeven regels, beginnende met *peling duk kala*; het einde van den middelsten regel en de drie ondersten luiden *sakakalanya goh daka hanahut bulut*, 1371. Hoog 40 c.M. — Not. 1895, bl. 46. Afkomstig van Soekoeh,. Soerakarta.

449*a*. **Voetstuk** (voor eèn houten pilaar), als vermeld in IJzerman, Beschrijving der oudheden nabij de grens van Soerakarta en Jogjakarta, Atlas, plaat XXX, fig. 159. Rond, geheele hoogte 25 c.M.; ter hoogte van 15 c.M. kegelvormig bewerkt, dan afgeplat met uitsparing van een ronden knop in 't midden; grootste doorsnede 36, doorsnede van het platte bovenvlak 28 c M.; de knop hoog 6 en in diameter 11; van onder is de steen ruw bolvormig bijgewerkt, ten gevolge waarvan het voorwerp ten onrechte voor eene nabootsing van een *bonang* (muziekinstrument) is aangezien.— Not. 1898, bl. 1,*b* (vgl. Not. 1897, bl. 133 en 143). Moet afkomstig zijn van Brabo, en werd van Prigi aan den kontroleur van Goeboeg gebracht.

450*a*. **Voetstuk** (?). Rond; geheele hoogte 15 c.M.; grootste diameter 30; van onderen over een hoogte van 9 c.M. recht oploopend, daarna eenigszins afgeplat; het daarop rustende bovengedeelte is een half lotuskussen gekroond met een laag plat randje; in 't midden bevindt zich boven op een verdiepte holte, in doorsnede 8 en diep ± 1.5 c.M.; in den lotusrand is juist boven het recht opgaande ondergedeelte een vierkant gat (5 op 5) aangebracht; het schijnt dat het stuk bepleisterd is geweest, en dat op het onderste gedeelte letters stonden, of dat het bloemwerk daarover doorliep. — In de verzameling gevonden zonder aanduiding van afkomst of vindplaats.

451*a*. **Ornament** van *gebakken aarde*, hoog 20,5; haut-relief, voorstellende een grot, waarvan de vooruitspringende bovenkant bestaat uit een banaspati, die hier den vorm heeft van een vogelkop zonder de ondersneb, en met uitpuilende oogen, waartusschen nog een menschelijke neus, op de plaats waar bij den neushoornvogel de uitwas zit; in de holte van die hoog opgerichte bovensneb zit een typisch gemodeleerd oud mannetje, met vooruitstekende kin en gebogen neus, rimpels op het voorhoofd; de beide beenen met de knieën opgetrokken voor het lichaam, met de handen om de beenen geslagen even onder de knieën; links van de zitplaats van het mannetje een hond met opgeheven staart, naar het schijnt wegloopende; hals en één der voorpooten van den hond afgebroken; onder dit tafreel een platte rand, 6,5 hoog en 1 c.M. dik, die aan den achterkant, ongeveer 5,5 boven den onderrand, overgaat in een horizontaal liggende gleuf met naar beneden iets uitspringenden achterrand, blijkbaar om het voorwerp een steun te geven bij het plaatsen ervan boven aan een poort of derg. bijv., boven in den achterkant vindt men een rond gat van 1,3 diameter, aan de voorzijde zich vertoonende boven in den achterwand van de grot juist boven het hoofd van het mannetje, en dat heeft moeten dienen om het stuk aan een pen of kram ook hangende te bevestigen; het voorwerp is links en rechts beschadigd; aan de rechterzijde is het grootste stuk verdwenen; gaaf zal het aan den platten onderrand vermoedelijk 24 c.M. breed zijn geweest, terwijl de vorm boven dien rand een gelijkbeenige driehoek was van 15 c.M. hoogte.—Not. 1898, bl. 166. Goenoeng Tadjĕm, binnenland van Rogodjampi, Banjoewangi.

474*a*. **Polynesisch beeld.** *Gebakken klei*, rood. Zittende met de beenen in de *sila*-houding; de beide bovenarmen neerhangend langs het lichaam, de beide benedenarmen weer recht omhoog geheven, zoodat de handen over de borst

weer de schouders raken; zeer geschonden, hoog 53.— Not. 1898, bl. 3,*h*, waar gewezen wordt op een soortgelijk beeld te Kosala, ten Z. van Tji Panas, waarheen de bewoners van de desa Karang éénmaal per jaar ter bedevaart gaan, vgl. Not. 1897, bl. 133 en 143. Kĕrta, distr. Paroeng koedjong, afd. Lĕbak, res. Bantĕn.

B. VOORWERPEN VAN METAAL.

542*a*. **Koewera,** *brons*. Gezeten op een kussen, dat op een rond plaatje rust, het rechter been afhangend en rustend op de middelste der vijf geldzakken (?) onder tegen het kussen aangebracht; spitse open glorie met een kruis er in: in de linkerhand een muis (?); voor op het linker onderbeen onder den kop van die muis een roset. Hoog 6,5.— Not. 1898, bl. 2, *e*. Gĕmoelo, distr. Pĕnanggoengan, res. Pasoeroehan.

613*b*. **Bodhisatwa,** *brons*. Gezeten op een dubbel lotuskussen, aan welks linkerzijde een plant ontspringt, waarvan de stengel door de eenigszins opgeheven linkerhand omhoog liep, doch onder en boven die hand afgebroken is; de slippen van den buikband, die zeer lang zijn, rusten op het kussen, tot aan den rand; rechterbeen voor 't kussend afhangend; hooge kroon met een gleuf, waârin vroeger een beeldje kan hebben gezeten; glorie verdwenen; in 't lotuskussen achter het beeld een langwerpige opening voor het achterstuk of de glorie; op den rug van het beeld een restant van een uitstekende pen, waaraan zij bevestigd heeft gezeten. Hoog 9.— Not. 1898 bl. 2, *e*. Gĕmoelo, distr. Pĕnanggoengan, res. Pasoeroehan.

640*c*. **Çakti,** *brons*. Hoog 15; vrouwefiguur met *vier* armen, vrouwekoord en lange afhangende oepawita; gezeten op een vierkant voetstuk met inspringende randen, het linkerbeen op het voetstuk plat liggende met de zool naar

boven gekeerd, het rechter afhangend en rustend op een vóór onder aan het voetstuk bevestigd plat liggend lotuskussen; in den rechter-achterarm een rozenkrans; in den voorarm een (granaat ?)appel; de linker achterarm neerhangend achter de linkerdij en naar achtergekeerd, in de hand een reukwerkpotje (?) houdend; de linker voorarm recht vooruit opgeheven en den stengel omvattende van een lotus, die links onder aan de voorzijde van het voetstuk te voorschijn komende opgaat, over den punt van het voetstuk achter de knie omloopt, dan na met een buiging naar voren de hand bereikt te hebben, weer achterwaarts gaat om langs den bovenarm en over den schouder in de lotus te eindigen, waarop een vijfbladerige roset ligt, met een hart in 't midden; aan de vier zijden van het voetstuk bolvormige potten, op wijd uitloopende voeten en met dito bovenrand; in die potten een groote bloemknop, telkens ter weerszijde geflankt door aan stelen uit de potten hangende andere knoppen; zulke potten ook boven op het voetstuk naast de dijen der godin, doch hier met drie afhangende knoppen; door de pot aan de linkerzijde is de linker achterarm gemaskeerd, evenzeer ook de stijl van een steunsel voor de glorie, die grootendeels afgebroken is en bestond uit een platten ring aan den rand bezet met vlammetongen; ook de stijl aan de rechterzijde is zoo verdekt, zelfs nog meer omdat de rechter bovenarm er tegen rust; de houding der hand, waarin de rozenkrans, is zeer sierlijk; deze hangt over den duim en wordt vast gehouden met den middel- en den ringvinger, terwijl wijsvinger en pink eenigszins gebogen omhoog gestrekt zijn; het benedenkleed (sarong), deels gestreept, deels gebloemd, zit door de eigenaardige houding zeer strak om de beenen, zoodat men zou denken aan een broek; polsringen, bovenarmbanden, buikband, halssnoer, oorbellen, diadeem en haarband; op den linkerschouder twee krullen, op den rechterschouder, veel hooger dan de linker door de wijze van zit-

ten, waardoor ook het hoofd naar rechts overhelt, zijn zij niet te zien; achter in 't voetstuk een vierkant gat, waaruit verdwenen is de steel met pajong, vroeger bij het beeldje behoorende; de oepawîta heeft ter hoogte waar de linker voorarm wordt opgeheven, een verdikt gedeelte, dat naar zijn vorm doet denken aan een in elkander schuivend collierslot; de band zelf is een uit eenige koorden gedraaide.—Not. 1898, bl. 129 en 156. Klakah, desa Tambir, distr. Kalialang, Lĕdok Bagelen.

655*c*. **Onbekend beeld,** *brons*. *Vier*-hoofdig, iets meer dan 11 hoog, op padmasana met gekruiste beenen, de voetzolen naar boven, *twee* armen; snoer over den rechterschouder afhangend langs de rechter borst, onder den voorarm door op de schoot, over de zolen en dan langs de linkerheup terugkeerend over den rug tot den rechterschouder; heupband met twee uitstaande lussen ter weerszijde achter onder op den rug; twee slippen aan beide kanten over den padmasana; de handen opgeheven voor de borst, de wijsvingers beiden gebogen over elkander; dubbele polsbanden, bovenarmbanden en banden even onder de gebogen ellebogen; dubbel borststuk ook op den rug, uitloopende over de schouders; oorhangers aan alle ooren, hier vier in getal (telkens één waar de hoofden aansluiten); het achterhoofd boven den rug, de beide zijhoofden in de richting der schouders, kroon smal bovenstuk, maar slechts één breed onderstuk, dat alle hoofden te gelijk bedekt.— Gevonden in de desa Trawoelan, Modjokĕrto, Djombang, vóór de opgravingen van 1898. Not. 1898, bl. 204.

655*d*. **Onbekend beeld,** *brons* Hoog 9.5; *driehoofdig* en *zesarmig*; de beide achterhoofden zien eenigszins naar achteren over de schouders; om de hoofden een doorloopende diadeem, bestaande uit drie met de uiteinden elkander rakende bogen; op het hoofd een enkele smalle kroon;

op ieder voorhoofd een bultje; drie oorhangers in 't geheel; halssnoer en zeer korte oepawîta; uit het halssnoer loopen over de schouders naar voren nog hangers af; om de enkelvoudige bovenarmen twee armbanden, één waarvan vlak boven den elleboog; om iederen benedenarm twee polsringen; de beide voorarmen worden gekruisd voor de borst opgehouden, de vier andere benedenarmen zijn links en rechts iets achter elkander van het lichaam af uitgestoken; in den rechter achterarm een tjakra, id. middenarm een waaier (in den vorm van een vlag), id. voorarm een wadjra, in den linker achterarm een groote bloemknop op steel, id. middenarm een met deksel gesloten beker of vaas (?), id. voorarm vermoedelijk een bidschel; de rechter voorarm is over den linker geslagen; gordel met daar achter uithangende lange slip; daaronder nog een op de heupen in strikken opgenomen buikband; de sarong kort tot even over de knieën; enkelringen met belletjes; de voeten, met de zoolen zichtbaar, rusten op de binnenzijden der dijen; het beeldje zit op een klein even zichtbaar kussen op een padmasana, waarmede het uit een stuk is; voor op het bovenvlak van den padmasana in oud-Javansch schrift in cijfers 16.— Aangetroffen in het archief van den conservator zonder dat uitgemaakt kon worden van waar het voorwerp afkomstig was.

783*e*. **Voorwerpen** gevonden in een vierkant steenen bakje met deksel (urn, no. 377[e]), als

a. fragmenten van een rond schaaltje, *zilver*, ongeveer 11 in diameter, met bollen bodem en omgebogen platten rand,

b. een *gouden* plaat, 7,6 op 6,7, met oud-Javaansche legende.—

Not. 1898, bl. 112 en 139. Kĕditan, distr. Ngasinan, afd. Magĕlang, res, Kĕdoe,

792*c*. Een *gouden* **plaatje** en een fragment van een *zilveren*, gevonden in de tjandiput te Kanggan, Mĕnoreh, Kĕ-

doe, Not. 1898 bl. 49 en 83, vgl. Tijdschr. Ind. T. L. en Vk. Het gouden plaatje 1,7 op 1,7; 't zilveren 0,9 op 0,7.

792*d*. **Plaatjes**, gevonden in de bronzen doos No. 793*e*.
1. *goud*, 17,5 c.M. lang, 2,5 breed;
2 *zilver*, 17,7 lang, 2,3 breed;
beiden de *ye hetudharmmaprabhawa*-strophe dragende. — Not. 1898, bl. 140 en 169. Nabijheid van Tjandi Plaosan, Soerakarta.

793*c*. **Doos**, *brons*, met fragmenten v. den deksel. Hoog 8,9; diameter opening 7,5; grootste diameter 11,2; rond, maar met eenigszins afgeplatten bodem en opgaanden zijwand, bovenaan een ± 1 c.M. opstaanden naar buiten uitwijkenden platten rand; gevonden in een rietveld, aan de Kali Toja op een afstand van een 90 voet van Tjandi Plaosan in zuidelijke richting, en 30 voet benoorden het kerkhof, dat zonder twijfel bij Tj. Plaosan behoord heeft, en gelegen is bezuiden den west-oost loopenden karrenweg, op IJzerman's plaat over het terrein gaande; er werd een gouden en een zilveren plaatje in aangetroffen (No. 792*d*); denkelijk is het dus een doos of potje geweest, waarin lijkasch geplaatst werd. — Not. 1898, bl. 140 en 169. Nabijheid. v. Tj. Plaosan, Soerakarta.

794*a*. Zie 380*a*.

801*a*. **Beker voor offerwater**, zodiakbeker, *brons*. Hoog 10,7; diameter van boven (rand inbegrepen) 13,8; van onderen 10,8; de gewone figuren als gewoonlijk bij de soort, waarop men de monsterfiguur met het vooruit gestoken scherpe wapen aantreft; geen halve zon, geen jaartal; dat de figuren op den beker zijn gesoldeerd, is hier duidelijk te zien; onder en boven rechte lijnbanden; de rand van boven, rond naar buiten uitloopende, is scherp, daar hij van boven plat is.—Aangetroffen in het archief van den conser-

vator zonder dat kon worden uitgemaakt van waar het voorwerp afkomstig is.

805*a*. **Beker voor offerwater,** *gipsafgietsel,* van 't voorwerp in Natura artis magistra, te Amsterdam (daar ingeschreven Ser. *o*, n°. 51), met afwijkingen overeenkomende met No. 804 en 805, die ook onderling verschillen. — Not. 1898, bl. 17.

811*a*. **Beker voor offerwater,** *brons.* Hoog 11,4; zware ronde pot van zwak gewelfden bodem, waarop tweemaal twee concentrische cirkels, recht oploopenden wand, die bovenaan scherp naar buiten uitloopt, maar daarna weder vlak 5 centimeter teruggaat; om de opening een opstaande rand; grootste diameter 22,5; opening van den mond (rand inbegrepen) 13; het platte bovengedeelte met banden van verschillende teekening versierd, waaromheen aan den buitenkant een korrel-rand. — Aangetroffen in het archief van den conservator zonder dat uitgemaakt kon worden van waar het voorwerp afkomstig is.

831*c*. **Deksel,** *brons.* Fragment, als bij den pot op drievoet beschreven onder no. 831, maar zonder kettingje, ten minste niet aan het gespaarde gedeelte. Hoog 10 cM., grootste diameter 13. — Not. 1898, bl. 2,*f*. Watoeloemboeng, distr. Tĕnggĕr, res. Pasoeroehan.

838*b*. **Drievoet** (?), *brons.* Een drievoet, waarvan de punten zich inkrullen; onder die uiteinden bevindt zich een platte ring, en waar de voeten in een punt samen komen een langwerpig, hol pijpje, zoodat het waarschijnlijk is dat dit het ondergedeelte is, terwijl op den ring een potje of lampje geplaatst moest worden. Hoog 9,5; grootste diameter 10,7. — Not. 1898, bl. 2,*f*. Watoeloemboeng, distr. Tĕnggĕr, res. Pasoeroehan.

839*p*. **Bidlampje**, *brons*. Als No. 839*a*. Een vrij diep rond bakje van boven breeder uitloopende, doch dan weer even ver toeloopende, met een smallen opstaanden rand; om dat uitstekende gedeelte een parelrand; van onder een langwerpige holle steel; van binnen een smal overeindstaand kokertje met twee langwerpige openingen, om de pit gelegenheid te geven zich te voeden. Hoog 7,2, grootste diameter 7,3. — Not 1898, bl. 2, *f*. Watoeloemboeng, district, Tĕnggĕr, res. Pasoeroehan.

852*a*. **Staatsiewapen**, *brons*. Boog of sikkel met scherpen bovenrand, gepolijst; aan den binnenkant van den boog, op een derde der lengte, een korte holle (hier afgebroken) steel. Lengte van den boog 68 cM. — Not. 1898, bl. 100. Tjihondje, distr. Bandjaran, afd. Bandoeng, Preanger.

853*c*. **Staatsiewapen**, *brons*. Als 852*a*, maar grooter, de steel ongeschonden en met grof geteekende lijnversiering; onder op den breeden mond van den steel een oogje, om het handvat te kunnen vastbinden. Lengte van der boog 74, van den steel 22, mondopening van den steel 14. — Not. 1898 bl. 100. Tjihondje, distr. Bandjaran, afd. Bandoeng, Preanger.

959*b*. **Klok**, *brons*. Hoog 45, grootste diameter, beneden, 37; het meest overeenkomende met No. 959 en 959*a*, die iets kleiner zijn; het boveneinde is hol, om er iets in te bevestigen, om haar op te hangen. Een teekening hiervan ontvangen in Mei 1898, zie Not. 1898, bl. 129 en 181. Tĕmbélang-lor, distr. Balak, afd. Magĕlang, Kedoĕ.

1007*c*. **Dierklok**, *brons*. Hoog 8, afmeting, met inbegrip van den rand, van onderen 10 op 7,5; het oog van den klepel afgebroken.— Not. 1898, bl. 2,*e*. Gĕmoelo, distr. Pĕnanggoengan, res. Pasoeroehan.

1010*a*. **Dierklok,** *brons*. Hoog 10, afmeting van onderen met inbegrip van den rand 11 op 8,5 cM.; de uiteinden van den onderrand niet opwaarts gebogen; de klepel, een in elkander gedraaide draad met oog van boven en knop van onderen, nog voorhanden, is met een niet gesloten enkelvoudigen ring bevestigd aan een oog boven in de bel. — Not. 1898, bl. 2,*e*. Gĕmoelo, distr. Pĕnanggoengan, res. Pasoeroehan.

1024*a*. **Bel,** *brons*. Hoog 6,3. Aan den onderkant van uit het middenpunt in drie richtingen ingesneden; de drie daardoor gevormde punten loopen spits en vrij lang weer terug naar buiten, en dan eenigszins gewelfd naar boven; de eigentlijk gezegde buik van de bel, waarin een kogeltje, is met van onder opgaand bloemwerk versierd, boven de sneden in een recht opgaanden band, en tusschen die banden op de open gebleven vakjes met ronder stukken; boven dat bloemwerk is het belletje glad tot even onder den kop, die den vorm heeft van een als een hooge kroon opgaand lotuskussen met scherpe bladpunten; tusschen de bovenste en onderste rei dezer punten, die zigzagsgewijze tegenover elkander staan, is de kop eenmaal horizontaal doorboord.—Aangetroffen in het archief van den conservator zonder dat uitgemaakt kon worden van waar het voorwerp afkomstig is.

1082*a*. **Lamp** voor vier pitten, *brons*. Hoog 11, met ketting en haak 49. Zeer eenvoudig van bewerking; het oliebakje is ruitvormig met even lange, gelijkmatig ingebogen zijden; op de inbuigingen rusten naar buiten rond uitgebogen ronde stangetjes, die midden boven het bakje in een korten boog tezamen komen; daarboven een pen met een platten kop, waarom een horizontaal oog met een vertikaal hengsel; aan den hengsel bevindt zich de ketting, die bestaat uit drie 8,5 lange boutjes aan weerszijden telkens voorzien van een oog; onderling zijn deze bouten verbonden met ringetjes die door die oogen gaan; op de-

zelfde wijze is die ketting aan de lamp, de haak aan de ketting bevestigd; de boutjes zou men kunnen beschrijven, als plat geslagen ijzerdraad, dat daarna op twee plaatsen geklemd, verdraaid werd.— Aangetroffen in het archief van den conservator zonder dat blijkt van waar het voorwerp afkomstig is.

1085*b*. **Lamp**, *brons*, voor twee pitten, ovaal, in twee scherpe punten ogiefvormig uitloopende; met tusschenschotje in 't midden, waarop twee kolommetjes, die eindigen onder de snijpunten van een driedubbelen boog; deze boog begint aan weerszijde van de lamp en is van boven voorzien van een knop, waaraan zich nog de liggende ring bevindt met het over den knop rondloopende draagoog. Hoogte van de lamp zonder het oog 15,3 c.M., lengte van het bakje 16,5 breedte 9,8. -- Not. 1898. bl. 2,*f*. Watoeloemboeng, distr. Tĕnggĕr, res. Pasoeroehan.

1106*c*. Fragment van een staander voor een lamp ?, of een drievoet ?, handvat van een bidschel ?, *brons*. Hoog 7,8 cM.—Not. 1898, bl. 29. Van den resident van Probolinggo ontvangen.

1108*e*. **Spiegel** met daaraan geheel sluitend handvat, *brons*. Het handvat werd los aangetroffen, wat ook het geval was met het hoog oploopende gedeelte van den spiegel zelf; diameter van den spiegel, met eenigszins oploopenden rand 11,5; van het verheven middenstuk 7,8; lengte van 't handvat in het midden 6,3; breedte van onderen 7 cM. Not. 1898, bl. 2,*e*. Gĕmoelo, distr. Pĕnanggoengan, res. Pasoeroehan.

1108*f*. **Spiegel** met daaraan sluitend handvat, *brons*. Verheven oploopend, op het handvat aan beide zijden twee langwerpige vierkanten, het kleinere in het groote; in

het kleine een krul, die overdwars gezien een restant kan zijn van *çri* in oud-Jav. schrift, zonder de streep van de *ça* in 't midden der letter en zonder de *i*; diameter 15,6; lengte van 't handvat in 't midden 9,5, breedte van onderen 9,5. — Not. 1898, bl. 13. Krai, distr. Sĕmantĕn, afd. Patjitan, res. Madioen.

1108*g*. **Spiegel**, met daaraan sluitend handvat, en los daarop passend verheven gedeelte, *brons*. Het handvat glad, diameter 12,3; van 't bovenstuk 8,6; lengte handvat 7, breedte 7,5. — Not. 1898 bl. 13. Krai, distr. Sĕmantĕn, afd. Patjitan, res Madioen.

1108*h*. **Spiegel**, met daaraan sluitend handvat en los daarop passend verheven stuk, *brons*. Achterblad beschadigd; handvat zonder versiering; diameter 9,2; van 't verheven gedeelte 6,1; hoogte handvat 5,1; breedte van onderen 4,7. — Not. 1898, bl. 13. Krai, distr. Sĕmantĕn, afd. Patjitan, res. Madioen.

1108*i*. **Spiegel**, met los daaraan passend handvat, *brons*. Op het handvat gefigureerde, onherkenbare letters (3 met een krul), van rechts naar links om hoog loopend, hierin afwijkend van de overige exemplaren in de verzameling (vgl. 1150—1160 bijv.), bij welken de richting van links naar rechts is; diameter 12,1; hoogte handvat 7,2; breedte van onderen 7,2. — Not. 1898, bl. 13. Krai, district Sĕmantĕn, afd. Patjitan, res. Madioen.

1108*k*. **Spiegel**, met daaraan passend handvat en los verheven gedeelte, *brons*. Het verheven gedeelte beschadigd, op het handvat wellicht gefigureerde letters (3 en een punt), diameter 9,4; van het verheven gedeelte 6,5; lengte handvat 5,2; breedte van onderen 5,6. — Not. 1898, bl. 13. Krai, distr. Sĕmantĕn, afd. Patjitan, res. Madioen.

1108*l*. **Spiegel**, met los daaraan passend handvat, *brons*. Op het handvat een vrouwefiguur, vgl. No. 1166 en 1167. Diameter 12; lengte handvat 7,5; breedte van onderen 7,5.— Not. 1898. bl. 13. Krai distr. Sĕmantĕn, afd. Patjitan, res. Madioen.

1108*m*. **Spiegel**, met los daarbijbehoorend verheven stuk en passend handvat, *brons*. Op het handvat een vrouwefiguur of bloemwerk, onduidelijk, diameter 10,5; van het verheven stuk 7,1; hoogte van het handvat 6; breedte van onderen 6.— Not. 1898, bl. 13, Krai, distr. Sĕmantĕn, afd. Patjitan, res. Madioen.

1108*n*. **Spiegel**, met sluitend los handvat, *brons*. Het blad zonder verheffing en breeden, dikken, hoogen rand; het handvat getralied, als No. 1175—1177; diameter 12,1; hoogte handvat 7,4; breedte van onderen 3.— Not. 1898 bl. 13. Krai, distr. Sĕmantĕn, afd. Patjitan, res. Madioen.

1108*o*. **Spiegel**, met los daaraan passend handvat, *brons*. Als 1108*n*, diameter 11,2; hoogte handvat 6,3, breedte van onderen 3,5.— Not. 1898, bl. 13. Krai, district Sĕmantĕn, afd. Patjitan, res. Madioen.

1109*a*. **Spiegel**, *brons*, zonder handvat. In twee stukken gevonden, daar het verheven, op het blad gesoldeerde gedeelte los heeft gelaten; diameter 13, van het verheven stuk 9 cM.—Not. 1898, bl. 2,*e*. Gĕmoelo, district Penanggoengan, res. Pasoeroehan.

1109*b*. **Spiegel**, *brons*, zonder handvat. In twee stukken gevonden, diameter 10, van 't oploopende middengedeelte 6,5.— Not. 1898, bl. 2,*e*. Gĕmoelo, distr. Penanggoengan, res. Pasoeroehan.

1112*a*. **Spiegel**, *brons*, zonder handvat. In 't midden oploopend; diameter 10,5.— Not. 1898, bl. 2,*e*. Gĕmoelo, distr. Pĕnanggoengan, res. Pasoeroehan.

1128*b*. **Spiegel**, *brons*, zonder handvat. Blad, waarop een verheven stuk gezeten heeft (?) van den geheelen omvang van den achterkant van den spiegel binnen den zwaren, 8 mM breeden, hoogen rand; diameter 18,5 cM.— Not. 1898, bl. 2,*e*. Gĕmoelo, district Pĕnanggoengan, res. Pasoeroehan.

1161*a*. **Spiegel**-handvat, *brons*. Hoogte in 't midden 5.8, breedte van onderen 6,7. — Not. 1898, bl. 2,*e*. Gĕmoelo, distr. Pĕnanggoengan, res. Pasoeroehan [1]).

1264*c*. **Armbanden**, *brons*. Massief en zonder versiering, noch opening. Zeven stuks, diameter 6,5—5,5.— Vermoedelijk behoorende tot hetgeen genoemd is Not. 1898, bl. 1,*c*.— Hierbij een rond gebogen stuk ijzer, waarmede eenige der ringen bijeengehouden werden.

1269*a*. **Voet- of armringen**, *brons* of *koper*, bestaande uit een staaf, waarvan de eenigszins dikkere uiteinden langs elkander heen geslagen zijn; twee stuks, diameter 5.— Vermoedelijk behoorende tot hetgeen genoemd is Not. 1898 bl. 1,*c*.

1276*a*. **Voet- of armringen**, *brons* of *koper*, bestaande uit een staaf waarvan de uiteinden, die niet dikker worden, langs elkander zijn heen gebogen; zes stuks, diameter 5,7 tot 4,6.— Vermoedelijk behoorende tot hetgeen genoemd is Not. 1898 bl. 1,*c*.

1328*c*. **Ring**, *goud*. De zegelplaat rond met vier uitspringende bogen; de ring bestaat uit aaneensluitende korrels met een glad gedeelte achter den vinger; de plaat van

---

1) Uit deze voor de verzameling nieuw verworven spiegels bleek, dat de onder No. 1046—1050 indertijd ingeschreven voorwerpen niet anders zijn dan los geraakte spiegelfragmenten, nl. het verheven gedeelte van zulke spiegels; zij zijn daarom verplaatst en werden bij de spiegels geborgen onder de no's 1149 *a—e*.

den ring afgebroken achter de eerste korrels; het bloemwerk is een geheel verfatsoeneerd *cri*.— Not. 1898, bl. 39. Tjimalaka, Preanger.

1370*a*. **Ring,** *koper*, overeenkomende met No. 1370 (*saran*). Zonder twijfel namaak door gieten; in de verzameling opgenomen om te laten zien, dat en hoe naief brutaal deze soort van oudheden nagemaakt worden.— Not. 1898 bl. 3, 12 en 84. Djlĕgoeng, desa Batoer, blok Tjĕmara, res. Banjoemas.

1437*c*. **Oorhanger,** *goud*. Aan den voorkant in het vooruitstekende gedeelte zeer verdiept, op een wijze die vermoeden doet, dat het niet in de bedoeling heeft gelegen er een steen in te zetten.—Not. 1898, bl. 1,*a*. Gĕmarang, district Kanigara, afd. Madioen, res. Madioen.

1440*a*. **Oorhanger,** *goud*. Als No. 1440—1444, richting der punt naar links, en naar boven; op het even rijk versierde vierkante achterstuk heeft nog een knop of een steen gezeten, die verdwenen is; ook op de zijstukken is versiering aangebracht; grootste lengte 2,2, grootste breedte 1,8.— Not. 1898, bl. 163. Klagen, Padjinan, Kondanglĕgi, Malang, Pasoeroehan.

1443*a*. **Oorhanger,** *goud*. In vorm overeenkomende met No. 1440—1444, van buitengemeen fraai drijf- en kantillewerk, hoogst sierlijk, voorstuk schelpvormig met aangezette punten; het achterstuk bestaat hier uit een platte vierkante scharnier met randjes bezet; uit de sluiting blijkt dat zij gedragen werden met de spitse punt naar boven; richting der punt van voren gezien, naar rechts; grootste lengte 2,4, grootste breedte 2 cM — Not. 1898. bl. 163. Klagen, Padjinan, Gondanglĕgi, Malang, Pasoeroehan.

1459*g*. **Neusring**, *goud*. Een ovaal huisje voor een steen rustend op een niet sluitenden, zeer dunnen, met gouddraad omwoelden, bij het huisje aan weerskanten met een ringetje van zes bolletjes afgezetten ring; diameter 15.— Not. 1898 bl. 163. Klagen, Padjinan, Gondanglĕgi, Malang, Pasoeroehan.

1459*h*. **Neusring**, *goud*. Een niet sluitende effen ronde dunne ring, zich naar de punten toe verjongende; diameter 2.—Not. 1898. bl. 163. Klagen, Padjinan, Gondanglĕgi, Malang, Pasoeroehan.

1463*a*. **Neusring**, *goud*, onregelmatig geribd en aan den eenen kant open; diameter ongeveer 1,2.—Not. 1898, bl. 113 I,*f*.— Selaganggĕng, distr. Kertanĕgara, afd. Poerbolinggo, res. Banjoemas.

1463*b*. **Neusknop**, *goud*. Een rond bolvormig plaatje met een rand van spitse puntjes; aan de binnenzijde twee gebogen dunne ronde stukjes goud, die te zamen een niet gesloten ringetje vormen.— Not. 1898, bl. 113 I,*f*. Selaganggĕng, distr. Kĕrtanĕgara, afd. Poerbolinggo, res. Banjoemas.

1464*a*. **Neusring**, *goud*. 2 stuks, bestaande uit een gouden gedraaiden draad, die om vier met de zijden op elkander liggende even groote ringetjes is gewonden, terwijl de uiteinden van den draad op een plek beiden twee maal om het viertal heen gedraaid zijn; die ringetjes heeft men den vorm van een gelijkzijdigen driehoek gegeven en daarna midden over een der zijden doorgesneden; hoogte 1.— Not. 1898. bl. 163. Klagen, Padjinan, Gondanglĕgi, Malang, Pasoeroehan.

1480*c*. **Halsring**, *goud*. Een gladde, zich van het midden uit, waar 't voorwerp 7 m.M. dik is, geregeld

verjongende, aan de punten (tot haken) omgebogen gouden staaf, die zoo gebogen en ingehaakt een ring vormt van ± 13 cM.; de tot haken omgebogen uiteinden zijn aan het uiteinde nogmaals ingekruld, zoodat men er zich niet aan bezeeren kan.— Not. 1898 bl. 1,*c*. Goeboeg.

1647*h*. **Werpschichtpunten** (voor vischvangst)?, 6 stuks, *brons*, twee aan twee ongeveer van dezelfde afmeting; onder aan het blad loopen zij eenigzins uit, terwijl daaronder zich een vrij lange tap bevindt; grootste lengte 14,7; grootste breedte van 't blad 2,8, kleinste breedte (bij de smalste soort) 2, lengte der top (bij de smalste soort 't langst) 4,5, (bij de breedste 't kortst) 3,5.— Not. Dec. 1898 bl. 180. Bodjongsowang, distr. Oedjoengbroeng-wetan, Bandoeng, Preanger.

1753*a*. **Waterschepper**, *brons*. Hoog 9,5; grootste diameter 18, opening van boven 12 cM.; bolvormig, doch van boven en van onder afgeplat; om den mond een plat randje dat verkregen is door buiten dien rand de buik gelijkmatig iets af te pletten; tuit ontbreekt en is mogelijk nooit voorhanden geweest, zoodat het voorwerp voor een ander doeleinde gebruikt werd.— Aangetroffen in het archief van den conservator zonder dat uitgemaakt kon worden van waar het voorwerp afkomstig was.

1837*e*. **Metalen blad**, *brons*. Op het binnenvlak versierd met een ster van bloemwerk, randen enz., als die beschreven onder de No's 1822, 1824 — 1837; zacht oploopend aan den rand, die van boven naar binnen plat ingeslagen is, ter breedte van 1,5 cM., wat ook bij verschillenden der genoemden het geval is; middellijn 45.9.— Not. 1898, bl. 29. Van den Resident van Probolinggo ontvangen.

1837*f*. **Metalen blad**, *brons*. Als No. 1837*e*; het bloemwerk eenigszins anders; middellijn 44,2.— Not. 1898, bl. 29. Van den Resident van Probolinggo ontvangen.

C. VOORWERPEN VAN AARDEWERK.

1858*a*. **Tempajan**. Bruin verglaasd, met vier horizontale nette ooren, zonder versiering; de bodem hol (met een ziel); hoog 20, opening (bovenrand inbegrepen) 11,3; ondereinde diameter 12.— Not. 1898, bl. 4. Bangsalan, distr. Tanggoel (vermoedelijk afkomstig van het Jang plateau).

1866*a*. **Tempajan**. Bruin verglaasd, van boven vrij plat en breed, naar onderen smaller afloopende, met vier horizontale ooren, waartusschen aan eene kant een onleesbaar Chineesch merk; lager schijnt nog een zeer breed horizontaal oor of handvat te hebben gezeten blijkens twee plekken, waar iets afgebroken moet zijn; hoog 30,3, mondopening, rand inbegrepen, 11.1, diameter van den voet 12.5— Not. 1898, bl. 4. Bangsalan, district, Tanggoel (vermoedelijk afkomstig van het Jang plateau).

1869*d*. **Tempajan**. Scherf van den bovenrand van een tempajan, zwartverglaasd; op 't fragment nog een der horizontale ooren; in vorm en hoogte zal deze tempajan overeenkomst hebben gehad met die onder No. 1869 ingeschreven. Not. 1898, bl. 4 (zie 1897, bl. 144). Van het Janggebergte.

1884*a*. **Gendi**, met tuit, verglaasd, grauw; de top van de tuit kan afgebroken zijn; boven de tuit, die hoog op de buik is aangebracht, verjongt zich de hals, die boven in een oploopenden platten rand eindigt; hoog 17,5.— Not. 1898, bl. 2,*e*. Gĕmoelo, district, Pĕnanggoengan, res. Pasoeroehan.

1884*b*. **Gendi**. Hoog 20,5; slankbuikig op een kleinen rechten rand; de buik eenigszins gegolfd, en van boven

iets afgeplat, daarop een trompetvormige vrij hooge hals, met een mond van 10,7 diameter; de rand van den mond op de zijde plat, bot; daar waar de buik in den hals overgaat twee slanke bladervormige ooren, die tegenover elkander staan; aan de eene zijde heeft tusschen de ooren een gebogen handvat, aan de andere een tuit gezeten, die beiden afgebroken zijn.— Not. 1898, bl. 183. Loeboe Boelang, in 't onafhankelijke aan de Batanghari, Sumatra.

1896*g*. **Pot**. Als No. 1896. Inwendig nog verglaasd, aan de buitenzijde hier en daar daarvan nog slechts sporen; korte opstaande rand, waaruit een klein stuk gebroken is; van de vier oogen zijn er nog drie heel; tusschen twee der oogen een merk dat lijkt op een [illegible] of een liggende [illegible] in ouder Javaansch schrift; aan de onderzijde een in scherpe punten oploopende groote bruine vlek. Hoog 22,5 cM, diameter van onder 14,5; van boven, de rand inbegrepen, 13,9.— Not. 1898, bl. 2,*f*. Watoeloemboeng, distr. Tĕnggĕr, res. Pasoeroehan.

1919*a*. **Potje**, grijswit, bijkans bolvormig met kleine opening. Hoog 6,8, grootste diameter 8,2; mond met den rand 3,2.— Not. 1898, bl. 53. District. Trawoelan, afd. Djombang, res. Modjokĕrto.

1924*a*. **Potje**, van fijn aardewerk, olijfkleurig, met wijd uitstekenden aan den omtrek bijna scherpen buik. Hoog 5,7, grootste diameter 9,5; opening rand inbegrepen 3,7; beschadigd.— Not. 1898, bl. 53. District Trawoelan, afd. Djombang, res. Modjokĕrto.

1935*c*. **Pot**, van *porcelein*. Alleen het onderste gedeelte, overeenkomende met 1935; middellijn 12,2; hoog 3,4.— Not. 1898, bl. 4. Gamberono, district, Tanggoel (vermoedelijk afkomstig van het Jang plateau).

2004*a*. **Schotel**, olijfkleurig, de rand golfvormig uitgesneden, en van binnen opstaande ribben; middellijn 27,5; in vier stukken gebroken, die met lak slordig aan elkander zijn gezet. — Not. 1898, bl. 53. Distr. Trawoelan, afd. Djombang, res. Modjokĕrto.

2013*c*. **Bord**, groen, verglaasd; diameter, de platte rand inbegrepen, 22 cM; in het bord twee tegen elkander gekeerde gekromde visschen; uitstaande voetrand; tusschen deze en den bovenrand is het bord aan de buiten zijde zacht gegolfd.— Not. 1898, bl. 2,*e*. Gĕmoelo, district Pĕnanggoengan, res. Pasoeroehan.

Kikvorsch op voetstuk. *Koper* of *messing*. Het dier staat op zijn vier pooten op een vierkant voetstuk op vier rolletjes; aan de voorzijde is een ring om er een touw aan vast te maken; scherpe hoekige lijnen, wat chineesche afkomst vermoeden doet. Hoog 12, voetstuk lang 13,8, breed 9,7, hoog 2,5. Het dier is met pennen op 't voetstuk geklonken. — Gevonden in Patjitan, Not. Dec. 1898, bl. 185.

Bijlage XII.

AANWINSTEN

VAN DE

ETHNOGRAPHISCHE VERZAMELING IN 1898.

Atjeh.	Koperen kwispedoor	A. G. Vorderman.
	Mes	C. J. Vattier Kraane.
	Gouden versierselen van een zakdoek	Gekocht.
Lampong.	Selepa	J. H. Hissink.
	Pelalakan	J. H. Hissink.
	Tjanggah	J. H. Hissink.
	Palita	J. H. Hissink.
Sumatra's Oostkust.	Karau-Batak. . .	Datoe Hamperan Perak.
	Tjapah.	Datoe Hamperan Perak.
	Lĕsoeng (model).	Datoe Hamperan Perak.
	Bĕlioeng.	Datoe Hamperan Perak.
	Koelin	Datoe Hamperan Perak.
	Lĕtĕb met 16 pijltjes . .	Datoe Hamperan Perak.
	Tonggal pĕnaloen	Datoe Hamperan Perak.
	Ampik-ampik harimau. . .	Datoe Hamperan Perak.
	Kitang.	Datoe Hamperan Perak.
	Gĕndang. 3 stuks	Datoe Hamperan Perak.
	Oekat	Datoe Hamperan Perak.
	Sĕroenei.	Datoe Hamperan Perak.
	Pisauw raoet.	Datoe Hamperan Perak.
	„ rĕmpoe pérak . . .	Datoe Hamperan Perak.

	Kis-kis	Datoe Hamperan Perak.
	Parang	
	Kampil	
	Tagan	
	Oepih bélau	
	Simata	
Java.	Peniti sangket	Gekocht.
	Tjintjin tjèkel	„
	Wajang-poppen, gebruikt als afwerings-middel. 3 stuks.	„
	Besneden klapperdop met koperen standaard.	„
	Sĕkin	„
	Pedang	„
	Kris, 13 soorten.	„
	Versiering van eene paseban. 3 stuks.	„
	Wajang, uit monden bestaande.	„
	Costuum van een raksasa-voorsteller	„
	Idem van een aap.	„
	Afdrukken op papier van batik tjapan (wajang figuren), 62 stuks	„
	Anting-anting tèng	„
	Halsketen	„
	Koeda Nogowarno.	„
	Beeld met langen neus en gĕgĕber	„
	Kris patrem panjongkil, 2 soorten.	„
	Satjé	
	Pĕrbot. — Pottenbakkers-instrumenten.	„
	Tatap — Pottenbakkers-instrumenten.	
	Tjawit. — Pottenbakkers-instrumenten.	

Batoe penggilingan.	Pottenbakkers-instrumenten.	Gekocht.
Wiel.		
Blok.		
Knots, 2 soorten .		
Gladmaker . . .		
Koedi		
Versiering eener loemboeng .		"
Boembang kalawi.		"
Panjôtjok.		"
Linggis panjongkèl		"
Voorstelling van het oedjoengan-spel.		"
Orakel bij het ontginnen van sawah's		"
Idem voor dieven.		"
Topeng, 2 soorten.		"
Koelawing		"
Man, gezeten op eene soort van krokodil, met bijbehoorende golok en trompet kolèlet. .		"
Beelden van Badak-pĕmalang, Moending-laja en Orai-lĕmboe		"
Kris djalak patrem		"
Kawoe oerat sewoe		"
Pangalas		"
Beeldje van Amba-karna en Siti Moenigar		"
Voorstelling eener doodstraf, 5 soorten.		"
Beeld van een regen-bezweer-		"
der		"
Tampat sirih djodjolangan. .		"
Kongkorong.		"
Lampoe oentjang-oentjang . .		"

Peniti ali tjoemantel. . . .	Gekocht.
Giwang tapok	"
Tjantèlan oelar kisi	"
Amulet voor zieke kinderen (2 soorten)	"
Kautjing kembang njantoeng.	"
Vorkjes voor manisan (5 stuks).	"
Piso soentik.	"
Tjocntik (2 stuks)	"
Oedjĕg-oedjĕg	"
Hoofddeksel van Badoei's . .	"
Saboek " " . . .	"
Sirihdoos " " . . .	"
Tjaoe satoeroei.	"
Djaman voor bruid en bruidegom	"
Kakatoe	"
Sepitan Semar voor koekjes (3 stuks)	N. N.
Boengboeng voor kleine vogels (2 stuks).	H. M. LA CHAPELLE.
Stokje om kleine vogels af te richten.	"
Kĕprag om muizen uit sawah's te verdrijven.	Gekocht.
Gombel mata telor mimi, 1 stel.	
" gĕntoer, 1 stel. . . .	"
Gendi pertôlô	"
Bebadong.	"
Lanspunt.	"
Kakĕprag gemblong van Badoei's	"
Kain kĕbat kĕtillan	"
Tjongkrang	"

	Beeld van een wirèng . . .		Gekocht.
	Monsters van songket, 6 soorten.		„
	Djimat van de Tenggereezen.		„
	Houten banaspati, deur-versiering.		„
Borneo. Wester afdeeling.	Pasan Tĕgér. .		„
	Vrouwenrokje, 7 stuks . . .	Taman-Dajak.	„
	„ jasje	Taman-Dajak.	„
	Mannen „ 2 stuks. . . .	Taman-Dajak.	„
	Lĕmba		„
	Sĕlangka	Kantoek-Dajak	„
	Verfstof, 2 soorten.	Kantoek-Dajak	„
	Slip van een lendendoek . .	Kantoek-Dajak	„
	Weeftoestel	Kantoek-Dajak	„
	Tanga oebeng	Kantoek-Dajak	„
Borneo. Z. en O. afdeeling:	Slendang (koekoedoeng taboer).		„
Midden-Celebes:	Penâi, 2 stuks		Geruild.
	Kapmes (laboe).		„
	Tawala, 2 stuks.		„
	Jacht-speer		„
	Sopoe, 2 stuks.		„
	Toki met bijbehooren . . .		„
	Bakoea		„
	Tibo, 2 stuks		„
	Kapara		„
	Salira.		„
	Kanta.		„
	Bato, 2 stuks		„
	Padja		„
	Oko lampa		„
	Kapipi.		„
	Soempa, 2 stuks		„
	Bingka lora, 4 stuks. . . .		„
	Pangisa		„

	Teoela	Geruild.
	Dompipi	„
	Watoetoe.	„
	Embe	„
	Nontjoe met bijbehooren . .	„
	Koeroetani	„
	Idjau	„
	Boroe	„
	Rombe, 2 soorten.	„
	Foeja, 3 „	„
	Vrouwen-badjoe	„
	„ sarong	„
	Halili	„
	Komo.	„
	Siga, 5 soorten	„
	Tali wombo.	„
	Sarong voor mannen. . . .	„
	Pangga iwo, 2 soorten . . .	„
	Salampe, 2 soorten	„
	Toga	„
	Pebantja ndompoe	„
	Tali bonto, 2 soorten . . .	„
	Ampen, 4 soorten.	„
	Jokoe	„
	Baso	„
	Ale.	„
	Gongga, 7 soorten	„
	Sintji konta.	„
	Wóringi	„
	Re-re	„
Zuid-Celebes:	Hoofd-versiering van vrouwen	B. Hoetink.
	Halssnoer van vrouwen, 4 soorten	B. Hoetink.
	Vrouwen-badjoe.	B. Hoetink.

	Broek	B. Hoetink.
	Vrouwen-toedoeng	
	Mannen- „	
	Tikar abbammi	
	Rotan hoofdband	
	„ doosje.	
	Bidmat.	
Ternate:	Kinder-armband, 3 stuks. . .	
	Ivoren armband.	
Saparoea:	Model eener zout-ziederij . .	C. van de Velde.
Alor:	Boog en 11 pijlen	Sajjid Alawi.
N. Guinea:	Steenen bijl.	Dr. Horst.
Bali:	Beelden-groep (padanda, enz.)	G. A. Scherer.
Lombok:	Blikken wajang, 86 stuks. .	Gekocht.
Britsch-Indië:	Koetar, 3 soorten . . .	Swan.
	Mes	
	Zwaard, 5 soorten	
Djĕddah:	Aarden kruik, 2 stuks. . . .	Mevr. v. Haren Noman.
Hadramaut:	Bidmat.	Sajjid Oesman.
Madagascar:	Geweer, 2 stuks.	Simonard.
	Werpspies, 6 stuks . . .	
	Patroontasch, 2 stuks . .	
	Geldzakje.	
	Vuurslag met tondeldoos. .	
	Matje	
	Borstband voor jonge meisjes.	
	Snuifdoos	
	Besneden laboe	
	Doosje, 2 stuks	
	Halsketting	
Varia:	Oud medicinaal gewicht, 18 stuks	N. I. Reg.
	Sabel met gegraveerde figuren.	Gekocht.

Bokaal met VOC.	G. C. KLERK DE REUS.
Rapier met idem en de letter D [elft]	Gekocht.
Gouden halsketen, door het N. I. Gouv. in 1888 vereerd aan Tekoe Moeda Baid . . .	Depositum v/h. N. I. Gouv.

AANWINSTEN

VAN DE

NUMISMATISCHE VERZAMELING IN 1898.

GEDENKPENNINGEN.

Ned. Indië.	gezantschap van den ex-Sultan van Bantam, Agĕng, bij Karel II van Engeland, 1682. — z.	Gekocht.
	draagpenning op de verovering van Meester-Cornelis, 1811.— galv. afdruk.	„
	gegraveerde penning, door de Ned. Ind. Reg. vereerd aan Tekoe Moeda Baid Setia Maharadja, oeleebalang van de VII moekim's — g. . . .	Depositum van de N. I. Reg.
	schietprijzen voor het Ind. leger (oud en nieuw model). — z.	Mil. Dept. en OLISLAEGER & Co.
Siam.	reis van Z. M. den Koning door Europa, 1897.— z..	Geschenk van Z. M. den Koning van Siam.
Nederland.	opening van een nieuw gebouw voor de societeit Phoenix te Delft, 1877.— k. vgd. . .	Gekocht.

	25 jarig huwelijk van J. P. M. Menger, 1896. — br. . .	Ned. Reg.
	50 jarig jubileum van J. H. N. Ruijsch van Dugteren, 1897. — br.	Ned. Reg.
	prijspenning van „Amsterdam vooruit", z. j. br. . . .	Ned. Reg.
	inhuldiging van H. M. Koningin Wilhelmina, 1898. — z.	v. Arcken & Co.
	alsvoren, kleiner, 1898. — z.	v. Arcken & Co.
	gedenkplaat alsvoren, 1898. — z.	Mr. N. P. van den Berg.
Engeland.	penning van de firma Macniver & Cameron, z. j. — k. . .	Gekocht.
	penning ter eere van den Prins van Oranje, 1815. — k. . .	Mr. J. J. C. Enschedé.
	draagpenning op de 60 jarige regeering van Koningin Victoria, 1897. — g. k. . . .	Gekocht.
Frankrijk.	bibliotheek St. Géneviève te Parijs, 1844. — br. . . .	„
Duitschland.	Louise, groothertogin van Baden, 1898. — br.	„
	penningplaat ter eere van prinses Adolfine van Schaumburg-Lippe, z. j. — z.	„
Transvaal.	Prijspenning van het Taalfonds, z. j. — br.	Ned. Reg.

AMULETTEN.

Java.	4 soorten. — k.	Gekocht.

China.	3 soorten. — k. en l. . . .	Mr. J. C. MULOCK HOUWER, B. HOETINK en Gekocht.
Annam.	6 „ . — z.	Gekocht.

MUNTEN.

Ned. Indië.	Bantam, variant van catal. no. 29. — k.	J. P. MOQUETTE.
	Atjeh, mas. — g.	Geruild.
	Boeton, bida, 4 stuks. . .	W. O. GALLOIS.
	N. I. Gouv., duit (5 . . . 1/16) met *Ned. Indië,* 1825. — k.	J. P. MOQUETTE.
Korea.	1/4 niang. — aluminium. . . } koperen munt, 50 soorten. }	C. F. THIJSSEN.
China.	koperen munt, een 100 tal soorten	B. HOETINK, J. P. MOQUETTE, C. F. THIJSSEN en Gekocht.
	10 cents van de provincie Foekien. — z.	
	pei-yang dollar, 1897. — z. .	C. F. THIJSSEN.
Hongkong.	50 cents, 1887, 91. — z. . .	C. F. THIJSSEN en Gekocht.
Kambodja.	att, elf soorten. — z. . . .	„
Britsch-Indië.	Djaipoer, pai, z. j. — k. .	„
	Nowanagoer, koeri, z. j. — z. .	„
	1/2 anna, 1886. — k. . .	„
	1/4 „ . — k.	„
	Rajpoetana, 1/2 drachme. — z.	„
	Goedjerat, 1/4 tankah, 1534/5. — z.	„
	tankah, 1557. — z. . . .	„
	„ , z. j. — bill. . . .	„

	dubbele paissa. — k. . .	Gekocht.
	Malwah, $^1/_2$ tankah, 1439/40.— z.	„
	tankah, 1473/4. — bill. .	„
	paissa, z. j. — k. . . .	„
	ropy, 1577/8. — z. . . .	„
	paissa, „ . — k. . .	„
Maldivische	*eilanden.* tanam. 1765/6. — z	„
Goa.	ropy, 1831 (oud type). — z.	„
Arabië.	Himyariten. Naam onbekend.— z.	„
	Hauta-Lahidsj. 5 para, z. j.—k.	„
Nederland.	Gelderland. Otto II, denarius.— z.	J. P. MOQUETTE
	gevangenis te ......(?), 50 cents, z. j. — l.	
	$^1/_2$ cents, z. j. — l. .	Geruild.
	Judenpfennig, 1819. — k. .	
	waterloodje van Leiden. .	
Belgie.	10 centimes (Vlaamsche opschriften), 1894. — nikkel. .	Mr. J. A. VAN DER CHIJS.
Luxemburg.	VI sols, 1790. — z. . . .	
	III „ , „ . — z. . . .	Gekocht.
	sol, 1786. — k.	
Isle of Man.	halfpenny token 1831. — k.	„
Spanje.	4 maravedises, 1742. — k. .	C. F. THIJSSEN.
	10 reales (resellado), 1821.—z.	„
	real, 1859. — z.	„
	20 pesetas, 1890. — g. . . .	Gekocht.
	peseta, 1891. — z.	„
Zwitserland.	20 francs, 1897. — g. . . .	J. KNUSS.
Duitschland:	Anhalt-Bernburg, VI Pfennig, 1757.—bill.	Geruild.
	$1^1/_2$ Pfennig, 1776. — k.	„

	Pfennig, 1808, 27.—k.	Geruild.
	Augsburg, Heller, 1780, 1801.—k.	„
	Baden, VI Kreuzer, 1808.—bill.	„
	2 „ , 1742.—bill.	„
	Kreuzer, 1823.—k. .	C. F. THIJSSEN.
	½ Kreuzer, 1812, 16,22.—k.	Geruild.
	¼ Kreuzer, 1766, 1802, 24.—k.	„
	Beieren, 2 Mark, 1876.—z. .	„
	Berg, III Stüber, 1803.—bill.	„
	Brunswijk, 2½ Pfennig, 1792.—k.	„
	Pfennig, 1815.—k. .	„
	Bremen, ½ Groten, 1781.—bill.	„
	Coesfeld, IV Pfennig, 1644.—k.	„
	Pfennig, 1644.—k.	„
	Corvey, II Pfennig, 1715.—k.	„
	Göttingen, III Pfennig, 1621.—k.	„
	Goslar, IV Pfennig, 1764.—bill.	„
	Hanau-Lichtenstein, 2 Kreuzer, 1680.—z.	„
	Kreuzer, 1681.—z.	„
	VIII Heller, 1739.—k. . .	„
Hanover.	VI Mariengroschen, 1689.—z.	„
	Mariengrosch, 1682.—z. . .	„
	6 Pfennig, 1855.—bill. . .	„
	IV „ , 1794.—k. . . .	„
	II „ , 1797.—k. . . .	
	1½ „ , 1750.—k. . . .	„
	Pfennig, 1687, 89, 1701, 2, 3.—k.	C. F. THIJSSEN en Geruild.
Hessen-Cassel.	8 Heller, 1769.—bill. . .	„
	VI „ , 1770.—bill. . .	„

	4 Heller, 1824. — k. . . .	Geruild.
	2 „ , 1831. — k. . . .	„
	Heller, 1760, 75. — k. . . .	„
	Kreuzer, 1825. — k.	„
	½ Kreuzer, 1801, 24. — k. .	„
	¼ „ , 1783, 1801, 27. — k.	„
Hessen-Darmstadt.	6 Kreuzer, 1827. — bill.	„
	2 Kreuzer, 1743. — bill. . .	„
	Kreuzer, 1763, 65, 1838. — bill.	„
	¼ Kreuzer, 1809, 16. — k. .	„
	Heller, 1837. — k.	„
Hildesheim.	Pfennig, 1786. — k.	„
Hohenzollern.	6 Kreuzer, 1846. — bill. . .	„
Lippe-Detmoldt.	5 Pfennig, 1784. — bill. .	„
	II „ , 1763. — k. . .	„
	1½ „ , 1825. — k. . .	„
	Pfennig, 1791, 1858. — k. . .	„
	Heller, 1767, 83, 98. — k. .	„
Lippe-Schaumburg.	Silbergroschen, 1858. — bill.	„
Löwenstein-Wertheim.	Kreuzer, 1804 en z j. — k. en bill.	„
Mainz.	1/48 Thaler, 1781. — bill. . .	„
	Kreuzer, 1765. — bill. . . .	„
	Pfennig, 1781. — k	„
Micklenburg-Schwerin.	1/6 Thaler, 1848. — z.	„
	5 Pfennige, 1872. — k. . . .	„
	III „ , 1622. — k. . . .	„
	2 „ , 1831, 72. — k. .	„
	Pfennig, 1872. — k.	„
Mecklenburg-Strelitz	1/48 Thaler, 1864. — k.	„
	5 Pfennige, 1872. — k. . .	„
	III „ , 1864. — k. . .	„
	Pfennig, 1872. — k.	„
Mühlhausen.	VI Pfennige, 1767. — z. . .	„

3 Pfennige, 1767 — bill. . .	Geruild.
Münster (*bisdom*). IV Pfennige, 1703, 43.— k.	"
$^1/_{12}$ Thaler, 1755.— z. . .	"
" (*stad*). XII Pfennige, 1602.— k.	"
Nassau. III Kreuzer, 1810, 12, 15, 18.— bill.	"
Heller, 1842. — k.	"
Northeim. Dreier, 1670.— bill	"
IV Gute Pfennige, 1671.—bill.	"
Oldenburg. $2^1/_2$ Groschen, 1858. — bill. .	"
3 Grote, 1840, 56.— bill. . .	"
Grote, 1836.— bill	"
$^1/_2$ Grote, 1835.— k. . . .	"
$^1/_4$ " 1846.— k. . . .	"
Osnabrück. XII Pfennig, 1623.— k . .	"
VIII " " — k. . .	"
Pruissen. 2 Pfennig, 1826.— k. . . .	"
Saksen-Altenburg. Pfennig, 1863.— k. .	"
Saksen-Coburg-Gotha. Groschen, 1837.—bill	"
$^1/_2$ Groschen, 1858.— bill. . .	"
2 Pfennige, 1835, 41,— k. .	"
Pfennig, 1841, 56.—k. . . .	"
Saksen-Coburg-Saalfeld. 2 Pfennig, 1810.— k.	"
$1^1/_2$ Pfennig, 1799.— k. . .	"
Pfennig, 1772, 98.— k.. . . .	"
Saksen-Meiningen. $^1/_4$ Kreuzer, 1828, 54.—k.	"
2 Pfennige, 1865, 67.— k. .	"
Pfennig, 1865, 67.— k.. . . .	"
Saksen-Weimar. Silbergroschen, 1858.—bill.	"
Pfennig, 1865.— k.	"
Schaumburg. Guter Pfennig, 1824.— k. .	"
Schmalkalden. Pfennig, 1783.— k. . . .	"
Schwarzburg-Rudolstadt. Silbergroschen,	

	1841. — bill.	Geruild.
	$^1/_2$ Silbergroschen, 1841.— bill.	„
	6 Pfennige, 1812.— bill. . .	„
	2 „ , „ .— k.	„
	Pfennig, 1772, 1825.— k. . .	„
	$^1/_2$ idem, 1783.— k.	„
	$\frac{1}{8}$ Kreuzer, 1840.— k. . . .	„
Schwarburg-Sondershausen.	Silbergroschen, 1851.— bill	„
	Pfennig, 1846. — k.	„
Soest.	II Schilling, 1620.— k. . . .	„
Westphalen.	$^2/_3$ Thaler, 1813.— z. . .	„
Oostenrijk. Görz.	soldo, 1769. — k. . .	„
Italië, Parma.	40 lire, 1815.— g. . . .	Mr. J. A. VAN DER CHIJS.
Noorwegen.	4 skilling, 1842. — bill. .	J. P. MOQUETTÉ.
Rusland.	roebel, 1896.— z.	C. F. THIJSSEN.
Finland.	markka, 1890.— z.	Gekocht.
Servië.	5 para, 1883.— nikkel. . .	„
Bulgarije.	20 lewa, 1894.— g.	„
	10 „ , „ .— g.	„
	5 „ , „ .— z.	„
Griekenland.	20 lepta, 1831.— k. . . .	„
	lepton, 1869.— k.	„
Jonische eilanden.	30 obolicci, 1834.—z. .	„
	obolo, 1819.— k.	„
Cyprus.	piaster, 1879.— k.	„
Canada.	halfpenny token, 1815.—k. .	„
Vereenigde Staten.	$^1/_4$ dollar, 1892.—k. .	„
	dime, 1834.— z.	„
Guatemala.	peso, 1894.— z.	„
Braziliё.	80 réis, 1832.— k.	„
	500 „ , 1889.— z.	„
Argentynsche republiek.	argentino, 1887.—g.	Gekocht.
	peso, 1838.— z.	„

Peru.	peso, 1766.— z.	Gekocht.
Bolivia.	peso, 1798.— z.	„
Liberia.	1/4 dollar, 1865.— z. . . .	„
	25 cents, 1896.— z.	„
Madagascar.	Fragmenten van zilveren Fransche munten, als pasmunt in gebruik.	Simonnard.
Abyssinië.	5 francs.— z.	G. C. T. W. MUNDT.

LIJST

VAN

BUREAUX, OPENBARE INSTELLINGEN, GENOOTSCHAPPEN EN REDACTIEN VAN PERIODIEKEN, AAN WIE DE EDITA VAN HET BATAVIASCH GENOOTSCHAP WORDEN TOEGEZONDEN.

NEDERLANDSCH-INDIË.

Algemeene Secretarie, Buitenzorg.
Gouvernements Bibliotheek ter Algemeene Secretarie, Batavia.
Departement van Onderwijs, Eeredienst en Nijverheid, „
Bureau Mijnwezen, Batavia.
Bureau van den Generalen Staf, Batavia.
Departement der Marine, Batavia.
's Lands Plantentuin, Buitenzorg.
Topographisch Bureau, Batavia.
Afdeeling Taal- Land- en Volkenkunde van Nederlandsch-Indië van het Gymnasium Willem III, Salemba, (Mr. Cornelis).
Koninklijke Natuurkundige Vereeniging in Nederlandsch-Indië, Batavia.
Ned. Ind. Maatschappij van Nijverheid en Landbouw, Batavia.
Kon. Instituut van Ingenieurs, Afdeeling Ned. Indië, „
Vereeniging ter bevordering van Geneeskundige Wetenschappen in Indië, Batavia.
Archeologische Vereeniging, te Jogjakarta.

Vereeniging voor Veeartsenijkunde in Nederlandsch Indië, Batavia.
Redactie Bataviasch Nieuwsblad, Batavia,
Redactie Java-Bode, Batavia.
Redactie Ind. Militair Tijdschrift, Batavia.
Redactie Bintang Barat, Batavia.
Redactie Archief voor de Java-Suikerindustrie, Soerabaja.
Redactie Bintang Soerabaja, Soerabaja.
Redactie Thieme's Nieuw Advertentieblad voor Handel, Scheepvaart en Nijverheid, Soerabaja.
Redactie Soerabajasche Courant, Soerabaja.
Redactie Soerabajasch Handelsblad, Soerabaja.
Redactie Locomotief, Semarang.
Redactie Selompret Melajoe, Semarang.
Redactie Mataram, Jogjakarta.
Redactie Djawi Kando, Soerakarta.
Redactie Bromartani, Soerakarta.
Redactie Nieuwe Vorstenlanden, Soerakarta.
Redactie Soerja Soemirat, Bandoeng.
Redactie Tjerimai, Cheribon.
Redactie Advertentieblad voor Tegal en Omstreken, Tegal.
Redactie Probollingosch Nieuws- en Advertentieblad, Probolinggo.
Redactie Tjahaja Siang, Menado.
Redactie Makassaarsche Courant, Makassar.
Redactie Nieuw Padangsch Handelsblad, Padang.
Redactie Sumatra Courant, Padang.
Redactie Deli Courant, Medan.

NEDERLAND.

Ministerie van Koloniën, 's Gravenhage.
Koninklijke Bibliotheek, 's Gravenhage.
Akademische bibliotheek, Utrecht.
Akademische bibliotheek, Amsterdam.

Akademische bibliotheek, Groningen.
Akademische bibliotheek, Leiden.
Koninklijke Militaire Akademie, Breda.
Bibliotheek der Staten Generaal, 's Gravenhage.
Kon. Akademie van Wetenschappen, Amsterdam.
'sRijks Ethnographisch Museum, te Leiden.
Kon. Ned. Aardrijkskundig Genootschap, Amsterdam.
Koninklijk Instituut voor de Taal- Land- en Volkenkunde van Nederlandsch Indië, 's Hage.
Indisch Genootschap, 's Hage.
Gemeenteinstelling voor het Onderwijs in de Indische taal- land- en volkenkunde, Delft.
Indologische Vereeniging, Delft.
Hollandsche Maatschappij der Wetenschappen, Haarlem.
Koninklijk Instituut van Ingenieurs, 's Gravenhage.
Teijler's Genootschap, Haarlem.
Zeeuwsch Genootschap der Wetenschappen, Middelburg.
Genootschap „pro excolendo jure patrio", Groningen.
Provinciaal Utrechtsch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen, Utrecht.
Koninklijk Zoölogisch Botanisch Genootschap „Natura Artis Magistra", Amsterdam.
Provinciaal Genootschap van Kunsten en Wetenschappen in Noord-Braband, 's Hertogenbosch.
Nederlandsche Maatschappij ter bevordering van Nijverheid, Haarlem.
Historisch Genootschap (Academische bibliotheek), Utrecht.
Friesch Genootschap van Geschied, Oudheid- en Taalkunde, Leeuwarden.
Maatschappij van Nederlandsche letterkunde, Leiden.
Vereeniging voor de staathuishoudkunde en de statistiek in Nederland, Amsterdam.
Maatschappij ter bevordering der bouwkunst te Amsterdam, Amsterdam.
Rotterdamsch Leeskabinet, Rotterdam.

Maatschappij ter bevordering van het Natuurkundig Onderzoek der Nederlandsche Koloniën, Amsterdam.
Hoofdbestuur van het Nederlandsch Bijbelgenootschap, Amsterdam.
Nederlandsch Zendelinggenootschap, Rotterdam.
Nederlandsche Zendingsvereeniging, „
Utrechtsche Zendingsvereeniging, Utrecht.
Redactie Nederlandsch Zendingstijdschrift, Amsterdam.
Redactie Studien op Godsdienstig, Wetenschappelijk en Letterkundig gebied, Kuilenburg.
Redactie Tijdschrift „de Rhijnsche Zending", Amsterdam.

ENGELAND.

British Museum, Londen.
Royal Asiatic Society of Great Britain and Ireland, Londen.
Anthropological Institute of Great Britain and Ireland, „
Royal Colonial Institute, Londen.
Royal Geographical Society, Londen.
Royal Dublin Society, Dublin.
Literary and philosophical Society, Manchester.
Royal Edinburgh Society, Edinburgh.
Cambridge Philosophical Society, Cambridge.

FRANKRIJK.

Société d'Anthropologie, Parijs.
Société de Géographie, Parijs.
Ecole spéciale des langues orientales vivantes, Parijs.
Direction du Musée Guimet, Parijs.
Société de Géographie Commerciale, Parijs.
Société des Etudes Japonaises, Chinoises, Tartares et Indochinoises, Parijs.
Société Asiatique, Parijs.
Institut ethnographique, Parijs.
Société de Géographie Commerciale, Havre.
Académie des sciences et des belles lettres, Dijon.
Académie de Stanislas, Nancy.

OOSTENRIJK.

Kaiserliche geographische Gesellschaft, Weenen.
Kaiserliche Akademie der Wissenschaften, Weenen.
Orientalisches Museum, Weenen.
Wissenschaftlicher Club, „
Anthropologisch-ethnographische Abtheilung des K. K. naturhistorischen Hofmuseums, für die Anthropologische Gesellschaft, Weenen.
Königlich Böhmische Gesellschaft der Wissenschaften, Praag.

DUITSCHLAND.

Königlich Preussische Akademie der Wissenschaften, Berlijn.
Verein für Ethnologie, Anthropologie und Urgeschichte, „
Gesellschaft für Erdkunde, Berlijn.
Deutsche morgenländische Gesellschaft, Halle a. S.
Verein für Erdkunde, Leipzig.
Königlich Sächsische Gesellschaft der Wissenschaften, Leipzig.
Königlich Baierische Akademie der Wissenschaften, München.
Königliche Gesellschaft der Wissenschaften, Göttingen.
Verein für Erkunde, Dresden.
Bremer geographische Gesellschaft, Bremen.
Redactie van het Tijdschrift „Globus", Brunswijk.

ITALIE.

Reale Academia dei Lincei, Rome.
Società geografica Italiana, „
Redactie van het Tijdschrift „Cosmos", Rome.
Academia delle scienze, Turijn.
Academia di scienze, lettere ed arti, Modena.

BELGIË.

Académie Royale des sciences, des lettres et des beaux arts de Belgique, Brussel.
Académie Royale d'Archéologie de Belgique, Antwerpen.

SCANDINAVIË.

Kon. Deensche Academie van Wetenschappen en Letteren, Kopenhagen.

Universiteitsbibliotheek, Upsala.

Kungl. Vetenskaps- och Vittterhetssamhället, Göteborg.

PORTUGAL.

Academia Real das sciencias, Lissabon.

Sociedade de geographia, Lissabon.

RUSLAND.

Keizerl. Russische Akademie der Wetenschappen, St. Petersburg.

Keizerlijk Russisch Aardrijkskundig Genootschap, St. Petersburg.

VEREEN. STATEN.

Smithsonian Institution, Washington, U. A. S.

Smithsonian Bureau of American Ethnol., Washington, U. S. A.

American geographical Society, New York, U. S. A.

New York Academy of sciences, „ „ „ „ „

American Academy of arts and sciences, Boston, Mass., U. S. A.

American philological Association, „ „ „ „ „

American Oriental Society, Newhaven, Conn., U. S. A.

American Association for the advancement of science, Salem, Mass., U. S. A.

Numismatic and Antiquarian Society, Philadelphia, Pa., U. S. A.

NOORDAMERIKA.

Canadian Institute, Toronto, Canada.

Sociedad de geografía y estadística de la Republica Mexicana, Mexico.

ZUIDAMERIKA.

Instituto geográfica Argentina, Buenos Ayres.

Instituto historico geographico e ethnographico do Brasil, Rio de Janeiro.

AZIË.

Asiatic Society of Bengal, Calcutta.
Bombay branch of the Royal Asiatic Society, Bombay.
Ceylon branch of the Royal Asiatic Society, Colombo.
Straits branch of the Royal Asiatic Society, Singapore.
North China branch of the Royal Asiatic Society, Shanghai.
Statistical Secretary Custom House, Shanghai.
Asiatic Society of Japan, Tokyo.
Deutsche Gesellschaft für die Natur- und Völkerkunde Ost Asiens, Tokyo.
Société des études Indochinoises, Saigon.

AUSTRALIË.

Royal Society of Victoria, Melbourne.
Melbourne Public Librarv, Melbourne.
Colonial Secretary's office of Western Australia, Perth.
Polynesian Society, Wellington, (Nieuw Zeeland).

LIJST

DER LEDEN VAN HET BATAVIASCH GENOOTSCHAP

VAN

KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN.

Beschermheer:

Jhr. C. H. A. VAN DER WIJCK,

Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië.

Bestuur.

Mr. J. C. Mulock Houwer, President.
Mr. J. A. van der Chijs, Vice-president tevens Thesaurier, Bibliothecaris, Redacteur der verhandelingen en Conservator van de ethnologische en numismatische verzamelingen.
Dr. J. L. A. Brandes, Conservator der handschriften en van de archeologische verzameling.
Dr. C. Snouck Hurgronje.
A. G. Vorderman.
H. M. la Chapelle.
Mr. J. H. Abendanon, Mederedacteur van het tijdschrift.
Mr. L. Serrurier, Secretaris en Mederedacteur van het tijdschrift.
A. A. de Jongh.
Dr. G. A. J. Hazeu.

Eereleden.

Z. K. H. Alexis Alexandrovitch, Grootvorst van Rusland.
A. Barth, Parijs.
Mr. N. P. van den Berg, Amsterdam.
Prof. Mr. L. W. C. van den Berg, Delft.
M. J. van Bosse, 's-Gravenhage.
Mr. J. A. van der Chijs, Batavia.
J. D. Fransen van de Putte, 's-Gravenhage.
W. P. Groeneveldt, 's-Gravenhage.
A. Haga, 's-Gravenhage.
H. Helb, Amsterdam.
Prof. Dr. J. H. C. Kern, Leiden.
Mr. J. W. van Lansberge, 's-Gravenhage.
Jhr. Mr. J. Loudon, 's-Gravenhage.
Dr. B. F. Matthes, 's-Gravenhage.
Dr. A. W. Nieuwenhuis, Buitenzorg.
Dr. J. G. F. Riedel, 's-Gravenhage.
G. A. Scherer, Nice.
Prof. Dr. G. Schlegel, Leiden.
Z. M. Somdet Phra Paramendr Maha Chulalonkorn, Koning van Siam, Bangkok.
Dr. R. D. M. Verbeek, Buitenzorg.
W. F. Versteeg, Amsterdam.
J. W. Yzerman, 's-Gravenhage.

Correspondeerende Leden.

Dr. A. Bastian, Berlijn.
Prins Roland Bonaparte, Parijs.
Dr. R. Brandstetter, Luzern.
Dr. J. Burgess, Edinburgh.
J. Chailley-Bert, Parijs.
Marquis de Croizier, Parijs.
R. van Eck, Breda.

Dr. A. Ehrenfeld, Weenen.
A. G. Ellis, Amsterdam.
Prof. Dr. R. Fruin, Leiden.
Prof. Dr. J. M. de Goeje, Leiden.
Prof. Dr. J. J. M. de Groot, Leiden.
Dr. B. Hagen, Homburg (Rheinpfalz).
Dr. E. Hultzsch, Dresden.
Prof. Dr. C. M. Kan, Amsterdam.
Dr. H. ten Kate, Nagasaki.
Dr. J. Kohler, Berlijn.
G. Lavino, Nederland.
Prof. Mr. P. A. van der Lith, Leiden.
Mr. O. J. W. Graaf van Limburg Stirum, 's-Gravenhage.
Aristide Marre Vaucresson, St Cloud.
A. Meulemans, Brussel.
Dr. A. B. Meijer, Dresden.
Dr. E. Modigliani, Florence.
Prof. Dr. F. Max Muller, Oxford.
Prof. Dr. G. K. Niemann, Delft.
A. N. Nördenskiöld, Stockholm.
Dr. W. Pleijte, Leiden.
Prof. C. Poensen, Delft.
Prof. Dr. J. Pijnappel Gzn., Middelburg.
Jhr. Mr. J. K. W. Quarles van Ufford, 's-Gravenhage.
Dr. A. Schreiber, Barmen (Pruisen).
Dr. Hugo Schuchardt, Graz.
Z. K. H. Krommun Sommot Amarabandhu, Bangkok.
Th. Speidel, Saigon.
Rajah Sourindro Mohun Tagore, Calcutta.
Prof. Dr. A. C. Vreede, Leiden.
Alfred Russel Wallace, Londen.

Gewone Leden.

J. van Aalst, Temanggoeng.

P. M. Adèr, Indramajoe.
F. C. Th. Adèr, Batavia.
P. C. Arends, Batavia.
Raden Mas Toemenggoeng Ario Soegondo, Pasoeroean.
Ch. R. Bakhuizen van den Brink, Batavia.
H. P. A. Bakker, Pontianak (Z. en O. afd. v. Borneo).
J. Ballot, Batavia
C. L. Barentz, Nanga Pinoeh, Sintang (W. afd. v. Borneo).
F. H. Barkey, Toboali (Banka).
C. H Baumgarten, Tjikopo, Buitenzorg.
Mr. D. Beets, Batavia.
Jhr. E. Th. Th. H. van Benthem van den Bergh, Poerworedjo.
H. V. baron Bentinck, Koedoes.
H. P. J. van den Berg, m. v. Nijmegen.
W. A. Berkholst, Poetoes Sibau, Sintang (W. afd. v. Borneo).
L. G. Bertsch, Batavia.
H. C. H. de Bie, Tjiandjoer.
G. J. F. Biegman, Fort de Kock, (Padangsche Bovenl.).
Mr. W. Birnie, Soerabaja.
J. J. Bischoff, Batavia.
G. P. A. Bischoff, Pamekassan.
W. C. Blanken, Bandoeng.
Ch. E. Bodemeijer, Probolinggo.
J. C. baron van Boetzelaer, Lingga (Riouw).
Th. L. Bogaardt, Kediri.
J. P. Boissevain, Batavia.
H. D. H. Bosboom, 's-Gravenhage.
Mr. V. A. van den Bossche, Patjitan.
D. F. van Braam Morris, Batavia.
D. Breedvelt Boer, Ringat (Riouw).
J. A. van der Breggen, Jogjakarta.
P. W. van den Broek, Kedoe.
J. A G. Brugman, Makasser.
P. M. L. de Bruyn Prince, Magelang.
Dr. W. Burck, Batavia.

J. J. Ph. Cambier, Tondano (Menado).
J. W. Campagne, Tandjong Pinang (Riouw).
C. Canne, Oengaran, Ambarawa.
A. S. Carpentier Alting, Batavia.
H. Carpentier Alting, Buitenzorg.
J. Ceuleers, Batavia.
W. J. Coenen, Makasser.
I. Collard, Rembang.
O. Collet, Batavia.
Secretaris societeit Concordia, Batavia.
F. H. Cordesius, Soenggal, Deli (Oostk. v. Sumatra).
A. J. L. Couvreur, Besoeki.
F. C. H. Cramer, Soemenep.
D. J. Cramer Nz., Moeara Doea (Palembang).
Mr. R. Z. Dannenbargh, Batavia.
F. M. Dekker, Kota Radja (Atjeh).
J. A. van Delden, Batavia.
R. A. J. van Delden, Melaboeh (Atjeh).
Th. F. A. Delprat, Padang.
Mr. C. Th. van Deventer, 's Gravenhage.
J. A. E. van Deventer, Probolinggo.
Dr. Ch. M. van Deventer, Batavia.
J. A. Dezentje, Semarang.
J. Dinger, Batavia.
Mr. H. van Dissel Sz., Batavia.
E. W. H. Doeve, Keboemen.
L. E. Dom, Gading (Probolinggo).
J. P. Dom, Cheribon.
H. Ch. Douwes Dekker, Kepahiang, Tebing Tinggi (Palembang).
Th. J. H. van Driessche, Kanër (Benkoelen).
J. Ph. van Driest, Bindjei (Oostk. v. Sumatra).
S. J. Dunlop, Batavia.
J. Dunnewold, Maospati (Madioen).
J. C. van Eerde, Ampenan (Lombok).

J. A. Einthoven, Boeloengan, Koetei (Z. en O. afd. v. Borneo).
P. S. J. Eman, Lahat (Palembang).
F. H. D. H. von Ende, Batavia.
J. L. Engel, Singaradja (Bali).
A. J. N. Engelenberg, Praja (Lombok).
W. J. Enger, Tjebongan (Jogjakarta).
Mr. J. J. G. Enschedé, Soerabaja.
J. Ph. Ermeling, Buitenzorg.
C. J. Feith, Banjoemas.
B. W. F. Fokker, Sanggau (W. afd. van Borneo).
J. C. L. Fonteijn, Tandjoeng Balei (Riouw).
J. François, Kendal.
Mr. A. L. E. Gastman, Batavia.
Mr. F. H. Gerritzen, Batavia.
K. W. Gisolf, Bandar, afd. Lematang Oeloe, enz. (Palembang).
A. W. Glazener, Padang.
E. Gordon, Malang.
H. J. Grijzen, Koepang (Timor).
K. E. C. Groen, Toeal, afd. Aroe eiln., enz. Amboina.
H. A. de Groot, Soekanegara (Preanger-Regentschappen).
Mr. W. F. Haase, Toeloeng Agoeng.
Th. R. Haasmann, Batavia.
J. E. Hagen, Ponorogo.
C. H. Hall, Kendangan (Z. en O. afd. v. Borneo).
S. van Hamel, Tjitjalengka.
C. den Hamer, Bandoeng.
J. A. Hardeman, Serang.
A. J. W. Harloff, Bandoeng.
T. M. Harthoorn, Tjikadjang (Preanger Regentschappen).
H. A. Hartogh Heijs, Kendangan (Z. en O. afd. v. Borneo).
W. D. Helderman, Tandjoeng Poera (Oostk. v. Sumatra).
R. L. A. Hellwig, m. v. Nederland.
Mr. A D. H. Heringa, Buitenzorg.
P. J. F. van Heutsz, Djoewana.
J. W. van Hille, Seroewaij (Oostk. v. Sumatra).

D. van Hinloopen Labberton, Buitenzorg.
J. H. Hissink, Tandjoeng Karang (Lampongsche Distr.).
D. H. van der Hoek, Pekalongan.
L. F. Hoeke, Kwala Kapoeas (Z. en O. afd. v. Borneo).
B. Hoetink, Tientsin (China).
G. Hogenraad, Semarang.
H. C. van den Honert, Medan.
W. C Hoogkamer, Riouw.
Jhr. L. Th. Hora Siccama, Batavia.
Jhr. W. J. Th. Hora Siccama, Cheribon.
J. P. W. Houtman, Bodjonegoro.
J. J. van Huffel, Bandjermasin.
G. M. G. M. Ingenluijff, Edi (Atjeh).
H. Ingerman, Medan (Oostk. v. Sumatra).
C. J. de Jaager, Kediri.
Mr. H. 's Jacob, Soerabaja.
J. P. Jannette Walen, Batavia.
E. F. Janssen van Raay, Laboean Roekoe (Oostk. v. Sumatra).
E. F. Jochim, Batavia.
A. M. Joekes, Padang.
Mr. Dr. J. C. G. Jonker, m. v. Amsterdam.
J. L. Kal, Madjenang (Banjoemas).
H. Th. Kal, Bandoeng.
A. A. P. von Karacson, Batavia.
E. J. Kerkhoven, Sinagar, Tjiandjoer.
P. K. W. Kern, Garoet.
H. N. Kiliaan, Djaboeng, Modjokerto.
Mr. C. W. Kist, Bandoeng.
G. C. Klerk de Reus, Pekalongan.
E. A. Klerks, Martapoera (Z. en O. afd. v. Borneo).
E. E. Klerks, Palembang.
J. H. Klomp, Batavia.
Dr. J. P. Kloos, Batavia.
J. Knebel, Magetan.
D. C. J. Kool, Semarang.

G. J. Koopman, Djeneponto, Zuiderdistricten (Celebes).
P. J. Kooreman, Medan (Oostk. v. Sumatra).
J. C. Th. Kroesen, Batavia.
J. A. Kroesen, Fak-fak (Afd. W. en Z. Nieuw-Guinea).
W. F. J. Kroon, Blinjoe (Banka).
H. Kuyp, Karang-Anjar.
J. H. J. Laats, Amboina.
Mr. S. J. Lagerwey, Batavia.
P. Landberg, Batavia.
L. C. A. F. Lange, Banjoemas.
R. H. V. de Lannoy, Koebang Doewa, Solok (Pad. Bovenl.).
V. L. de Lannoy, Padang Pandjang (Pad. Bovenl.).
J. J. Lans, Pankadjene (Makasser).
H. J. W. van Lawick van Pabst, Batavia.
W. van der Lee, Batavia.
J. D. L. Lefèbvre, Kota Nopan, afd. Mandeling en Angkola (Tapanoeli).
Mr. A. Lens, Soerabaja.
P. L. Ch. Lesueur, Benkoelen.
Lie Hwie Lam, Soerakarta.
F. A. Liefrinck, Singaradja (Bali).
E. J. van Lier, Singkawang (W. afd. v. Borneo).
Lim Liang Boe, Batavia.
D. K. A. van Loghem, Painan (Pad. Bovenl.).
C. Lok, Loemadjang.
K. Lorch, Kota Radja (Atjeh).
Mr. J. Luijke Roskott, Kraksaän.
H. K. Manupassa, Koba (Banka).
Ph. J. van Marle, Singaradja (Bali).
J. H. Masset, Tebing Tinggi (Oostk. v. Sumatra).
Mr. H. J. Matthes, Salatiga.
E. Meertens, Bandoeng.
Mr. Th. H. de Meester, Batavia.
S. J. Meijer, Togogapoe, Ondern. Friesland (Preanger Reg.).
J. E. de Meijier, Batavia.

J. W. Mesman, Pati.
J. H. F. ter Meulen, Soerabaja.
W. J. M. Michielsen, Batavia.
A. E. Moll, Semarang.
J. F. A C. van Moll, Bandegang, Modjokerto.
H. J. Monod de Froideville, Palembang.
F. Ch. N. van der Moore, Semarang.
J. P. Moquette, Sidoardjo.
J. H. Morbeck, Segli (Atjeh).
P. C. van Motman, Buitenzorg.
Mr. D. Mounier, Soerabaja.
L. W. H. de Munnick, Kajoetanam, Priaman (Pad. Benedenl.).
Mr. I. A Nederburgh, Batavia.
A. L. Th. A. Nepveu tot Ameyde, Pekalongan.
H. A. de Nooy, Magelang.
H. H. F. J. Nusselein, Bagan Api-api, Bengkalis (Oostk. v. Sumatra).
H. D. A. Obertop, Besoeki.
I. L. O'Brien, Penjaboengan (Tapanoeli).
C. F. R. Ockerse, Siboga (Tapanoeli).
Mr. J. G. J. Oetgens van Waveren Pancras Clifford, Djember.
J. H. B. Oomen, Bondowoso.
J. B. Onnen, Probolinggo.
L. A. van Oosterzee, Manokwari (Afd. Noord Nieuw Guinea).
G. A. F. J. Oosthout, Ambarawa.
F. Ottolander, Pantjoer (Sitoebondo).
G. J. Oudemans, Magelang.
P. A. Oudemans, Riouw.
Ch. L. J. Palmer van den Broek, Moeara Laboeh, XIII en IX Kota (Pad. Bovenl.).
F. A. Palmer van den Broek, Goenoeng Sitoeli (Nias).
J. A. J. C. Pieters, Takelar, Zuiderdistricten (Celebes).
Ch. Pino, Soerabaja.
S. van der Plas, Manindjoe, Agam (Pad. Bovenl.).
Mr. Th. B. Pleijte, Semarang.

Mr. J. G. Pott, Batavia.
F. P. H. Prick, Batavia.
L. R. Priester, Banjoemas.
A. J. baron Quarles de Quarles, Sragen.
Mr. L. H. Rambonnet, Soemenep.
J. F. P. Richter, Tjipadalarang (Preanger Reg.).
J. D. de Riemer, Batavia.
L. F. J. Rijckmans, Koepang (Timor).
A. P. van Rijn, Makasser.
I. A. van Rijn van Alkemade, Telok Semawe (Atjeh).
Dr. Ph. S. van Ronkel, Batavia.
P. de Roo de la Faille, Batavia.
Mr. D. W. K. de Roo de la Faille, Batavia.
A. Salmon Vz., Pasoeroean.
P. J. van Santen, Soerabaja.
J. J. van Santen, Poerwakarta.
H. van Santwijk, Batang.
H. Th. de Santy, Besoeki.
G. Schaap, Pajakombo (Pad. Bovenl.).
M, C. Schadee, Poeloe Weh (Atjeh).
J. Scheel, Bangkalan.
C. J. L. van Schmid, Medan (Oostk. v. Sumatra).
J. H. Schmiedell, Batavia.
W. A. Schneider, Semarang.
Mr. J. Schoutendorp, Batavia.
J. F. H. Schultz, Benkoelen.
V. A. Schüssler, Lahat (Palembang).
G. M. Schuurman, Medan.
H. J. E. F. Schwartz, Singaradja (Bali).
Ch. H. A. de Senerpont Domis, Marabahan, Bandjermasin (Z. en O. afd. v. Borneo).
J. H. J. Sigal, Pasoeroean.
G. F. Sijthoff, Semarang.
Raden Mas Toemenggoeng Soerio di Koesoemo, Wonosobo.
H. Somermeijer, Gajan, afd. Soemenep.

A. H. Spaan, Goenoeng Taboer, Koetei (Z. en O. afd. v. Borneo).
P. A. M. Spaan, Wonosobo.
F. R. Speltie, Siak Sri Indrapoera, Bengkalis (Oostk. v. Sumatra).
H. A. van der Steenstraten, Medan (Oostk. v. Sumatra).
H. E. Steinmetz, Pekalongan.
L. U. van Stenis, Benkoelen.
G. Th. Stibbe, Besoeki.
F. J. Stokhuijzen, Batavia.
A. P. Stoorvogel, Madjalengka.
Mr. Dr. W. Stortenbeker, Batavia.
G. Stortenbeker, Padang Pandjang (Pad. Bovenl.).
H N. Stuart, Batavia.
L. Swart, Batavia.
Mr. W. Tadema, Semarang.
J. W. Tamson, Fort de Kock (Pad. Bovenl.).
E. G. Taylor, Batavia.
Mr. Dr. H. J. E. Tendeloo, Loeboe Pakam (Oostk. v. Sumatra).
C. L. Thieme, Padang Sidempoean (Tapanoeli).
M. J. Tiele, Medan.
L. F. H. Timmermans, Balei Selassa, Painan (Pad. Benedenl.).
Tio Tek Ho, Batavia.
Raden Mas Toemenggoeng Tjokro Negoro, Blora.
Prof. Dr. M Treub, Buitenzorg.
A. G. Valette, Batavia.
J. W. van der Valk, Mangoenredja.
A. C. Veenhuijsen, Menado.
W. C. F. Veenstra, m. v. Nederland.
Mr. W. C. Veenstra, Batavia.
N. H. Veenstra, Tebing-Tinggi (Palembang).
C. van de Velde, m. v. Nederland.
A. F. Velders, Tjimalaka, Soemedang.
P. Vellema, Bandoeng.

C. M. Verloop, Kendal.
J. P. E. Versteegh, Soerabaja.
J. Vijzelaar, Billiton.
W. de Vogel, Soerakarta.
L. M. Vonck, Moeara Enim (Palembang).
Mr. J. R. Voûte, Batavia.
N. van Vuuren, Bikeroe, Oosterdistricten (Celebes).
H. P. Wagner, Makasser.
A. H. J. G. Walbeehm, Djatirogo (Rembang).
E. A. T. Weber, Muntok (Banka).
C. W. J. Wenneker, Batavia.
L. R. Wentholt, Singkel (Tapanoeli).
C. J. Westenberg, Dama Djamboe, Deli (Oostk. v. Sumatra).
L. C. Westenenk, Sawah Loento, Tanah Datar (Pad. bovenl.)
Jhr. O. van der Wijck, Batavia.
H. J. Wijers, Wonosobo.
P. Wijers, Sidajoe.
P. A. Wintjes, Tomohon (Menado).
B. H. G. Wittenrood, Lais (Benkoelen).
J. Wolff, Soekadana (Lampongsche Distr.).
G. G. Wren, Batavia.
A. M. Zandveld, Ngabang (W. Afd. v. Borneo).
V. Zimmerman, Batavia.
J. van Zon, Mampawa (W. afd. v. Borneo).
J. P. O. Zwager, Sitoebondo.
J. H. van der Zweep, Tangerang.

Buitengewone Leden.

Dr. N. Adriani, Posso (Celebes).
G. L. Bink, Rhoon (N. Guinea).
K. Cephas, Jogjakarta.
S. Coolsma, Rotterdam.
J. F. de Corte, Buitenzorg.
Dr. J. Groneman, Jocjakarta.

J. G. de Groot, Muntok.
Dr. F. de Haan, Batavia.
L. K. Harmsen, Semarang.
J. van Kinsbergen, Batavia.
F. Kramer, Nias.
J. Kreemer, Malang.
A. Kruijt, Modjowarno.
A. C. Kruijt, Posso (Celebes).
Ch. A. van Ophuysen, Padang.
Raden Rangga Soeria Nata Legawa, Soekaboemi.
W. H. Sunderman, Nias.
Sajid Oesman bin Abdallah bin Akil bin Jahja Alawi, Batavia.

NOTULEN

VAN DE

ALGEMEENE EN BESTUURS-VERGADERINGEN

VAN HET

BATAVIAASCH GENOOTSCHAP

VAN

KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN.

DEEL XXXV. 1897.

AFLEVERING 1

BATAVIA,
ALBRECHT & Co.
1897.

H. H. Leden worden verzocht, bij verandering van adres

NOTULEN

VAN DE

ALGEMEENE EN BESTUURS-VERGADERINGEN

VAN HET

BATAVIAASCH GENOOTSCHAP

VAN

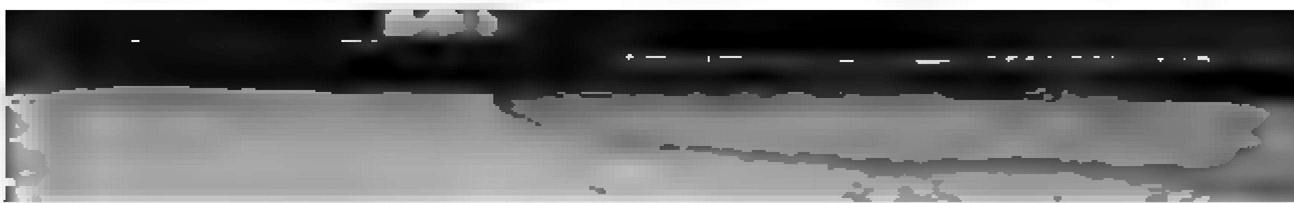
KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN.

DEEL XXXV. — 1897.

AFLEVERING 2

BATAVIA.
ALBRECHT & Co.
1897.

H. H. Leden worden verzocht, bij verandering van adres,

Het IIe deel van: „de Java-Oorlog van 1825—30" door P. J. F. LOUW, zal op aanvrage aan den Bibliothecaris Mr. J. A. VAN DER CHIJS, vrachtvrij aan H. H. Leden worden toegezonden.

NOTULEN

VAN DE

ALGEMEENE EN BESTUURS-VERGADERINGEN

VAN HET

BATAVIAASCH GENOOTSCHAP

VAN

KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN.

DEEL XXXV. — 1897.

AFLEVERING 3.

BATAVIA,
ALBRECHT & Co.
1897.

H. H. Leden worden verzocht bij verandering

Op aanvrage aan den Bibliothecaris Mr. J. A. VAN DER CHIJS, zal aan H. H. Leden vrachtvrij worden toegezonden een exemplaar van de „Inhoudsopgave tevens Prijslijst der werken van het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen".

INHOUD.

INHOUD.

INHOUD.

INHOUD.

NOTULEN

VAN DE

ALGEMEENE EN BESTUURS-VERGADERINGEN

VAN HET

BATAVIAASCH GENOOTSCHAP

VAN

KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN.

DEEL XXXVI. — 1898.

AFLEVERING 1.

BATAVIA,
ALBRECHT & Co.
1898.

Op aanvrage aan den Bibliothecaris Mr. J. A. VAN DER CHIJS, zal aan H. H. Leden vrachtvrij worden toegezonden een exemplaar van de „Inhoudsopgave tevens Prijslijst der werken van het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Weteuschappen".

NOTULEN

VAN DE

ALGEMEENE EN BESTUURS-VERGADERINGEN

VAN HET

BATAVIAASCH GENOOTSCHAP

VAN

KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN.

DEEL XXXVI. — 1898.

AFLEVERING 2.

BATAVIA,
ALBRECHT & Co.
1898.

Op aanvrage aan den Bibliothecaris Mr. J. A. VAN DER CHIJS, zal aan H. H. Leden vrachtvrij worden toegezonden een exemplaar van de „Inhoudsopgave tevens Prijslijst der werken van het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen".

NOTULEN

VAN DE

ALGEMEENE EN BESTUURS-VERGADERINGEN

VAN HET

BATAVIAASCH GENOOTSCHAP

VAN

KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN.

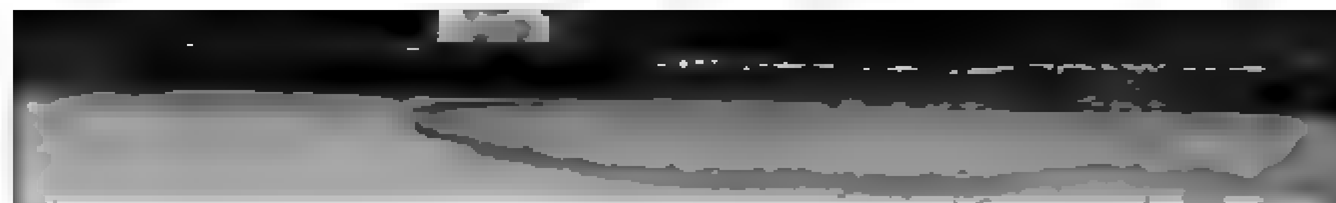
DEEL XXXVI. — 1898.

AFLEVERING 3.

BATAVIA,
ALBRECHT & Co.
1898.

H. H. Leden worden verzocht, bij verandering van adres daarvan per briefkaart kennis te geven aan den Secreta

Op aanvrage aan den Bibliothecaris Mr. J. A. VAN DER CHIJS, zal aan H. H. Leden vrachtvrij worden toegezonden een exemplaar van de Inhoudsopgave tevens Prijstlijst der werken van het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen.

NOTULEN

VAN DE

ALGEMEENE EN BESTUURS-VERGADERINGEN

VAN HET

BATAVIAASCH GENOOTSCHAP

VAN

KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN.

DEEL XXXVI. — 1898.

AFLEVERING 4.

BATAVIA,
ALBRECHT & Co.
1898.

H.H. Leden worden verzocht, bij verandering van adres of *bij voorgenomen* opzegging van lidmaatschap daarvan kennis

Op aanvrage aan den Secretaris zal aan H. H. Leden vrachtvrij worden toegezonden een exemplaar van de Inhoudsopgave tevens Prijslijst der werken van het Bataviasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen.

Brieven, enz. voor de Directie bestemd, zijn te adresseeren aan den Secretaris van het Genootschap, zonder vermelding van diens naam.

Behalve van de oudere jaargangen, zijn er ook van de laatst verschenen edita enkele uitgeput; H.H. Leden, die daarvan waarlooze exemplaren mochten bezitten, zullen de Directie met toezending daarvan bijzonder verplichten. Het zijn de volgende: Verhandelingen deel XLIX, 2^e^ stuk, deel L 2^e^ stuk, Notulen deel XXXIV, afl. 3. Ned.-Ind. Plakaatboek, deel XVI.

INHOUD:

Brieven, enz. voor de Directie bestemd, zijn te adresseeren aan den Secretaris van het Genootschap, zonder vermelding van diens naam.

INHOUD.

Brieven, enz. voor de Directie bestemd, zijn te adresseeren aan den secretaris van het Genootschap, zonder vermelding van diens naam.

